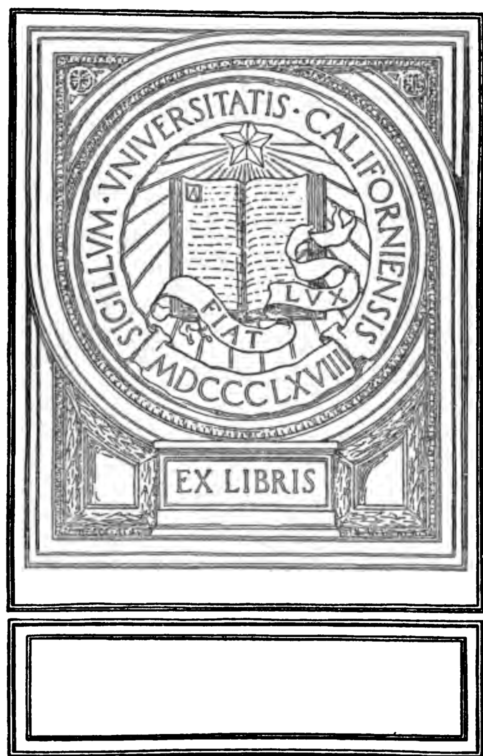

SIGILLVM · UNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LUX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

CATALOGUS

VAN DE

Provinciale Bibliotheek

VAN

ZEELAND.

DERDE DEEL.

Taal- en Letterkunde. Wijsbegeerte.
Opvoeding en Onderwijs. Godgeleerdheid.

MIDDELBURG.
J. C. & W. ALTORFFER.

1908.

STOOMBOEKDRUK
VAN J. C. & W. ALTORFFER
TE MIDDELBURG.

INHOUD.

TAAL- EN LETTERKUNDE.

WIJSBEGEERTE.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

GODGELEERDHEID.

TAAL- EN LETTERKUNDE.

I. Algemeene Werken.

A. TAALKUNDE IN HET ALGEMEEN. WOORDENBOEKEN EN WERKEN IN MEERDERE TALEN.

J. Kinker, Inleiding eener wijsgeerige algemeene theorie der talen. (Gedenkschriften van de 3e klasse v. h. Kon. Ned. Instituut. Deel I). Amsterd., 1817. 4o.

J. C. W. le Jeune, Geschied- en letterkundige nasporingen omtrent de afkomst en verspreiding der talen van de onderscheidene volken, met eene inleiding tot de algemeene taalkunde. Delft, 1826—1827. 2 dln. 8o.

J. Kinker, Proeve eener beantwoording van de vraag: wat nut kan de empirische algemeene taalkennis aan de hoogere wijsbegeerte toebrengen? (Gedenkschriften van de 3e klasse v. h. Kon. Ned. Instituut. Deel IV). Amsterd., 1830. 4o.

Joan. Goropii Becani Opera hactenus in lucem non edita, nempe Hermathena, Hieroglyphica, Vertumnus, Gallica, Francica, Hispanica. Antwerpiae, Christoph. Plantinus. 1580. fol.

Ant. Court de Gebelin, Monde primitif, analysé et comparé avec le monde moderne. Paris, 1773—1778. 8 deelen in 5 banden. 4o.

C. C. Uhlenbeck, De verwantschapsbetrekkingen tusschen

de Germaansche en Baltoslavische talen. Acad. proefschrift. Leiden, 1888. 8°.

J. A. Comenius, Portael der saecken en spraecken. Vestibulum rerum et linguarum. Die Vortühre der Sachen und Sprachen. Inhoudende de grondtveste der dingen, en onser wijsheydt omtrent de dingen, als mede der Latijnschen Tael met de moeder-tael; toegeschickt nae de wetten des laetsten spraeck-weeghs, en met veel beelden verlicht enz. Door J. Redingerus en J. S(eydelius). Atque nunc Germanica versione donatum opera Ph. Caesii à Zesen. Amsterd., 1673. Met platen. 8°.

Colloquia et dictionariolum octo linguarum, Latinae, Gallicae, Belgicae, Teutonicae, Hispanicae, Italicae, Anglicae et Portugallicae. Middelburgi, 1627. langw. 8°.

Ambrosii Calepini Dictionarium octolingue (sive) dictionarium emendatum et ita locupletatum, ut jam Thesaurum Linguae Latinae quilibet polliceri sibi audeat. Adjectae sunt Latinis dictionibus Hebraeae, Graecae, Gallicae, Italicae, Germanicae, Hispanicae atque Anglicae; Item Notae. Praeter alia omnia quae in hunc usque diem fuerunt addita, praecipue a Joanne Passeratio. Lugduni, Sumpt. Jacobi Cardon, 1634. 2 dln. in één band. fol.

Oratio Dominica CL linguis versa et propriis cujusque linguae characteribus plerumque expressa. Edente J. J. Marcel. Parisiis, typis Imp. 1805. 4°.

B. DICHT- EN REDEKUNST IN HET ALGEMEEN.

W. Bilderdijk, Antwoord op de vraag: Hebben de dichtkunst en welsprekendheid verband met de wijsbegeerte; en welk nut brengt dezelve aan de eene en andere toe? 1780. 4°

J. Macquet, Proeven van dichtkundige letteroefeningen: over den Smaek in de Poëzije, over den Abraham den

Aartsvader van A. Hoogvliet; (over eenige dichtstukken van Vondel, en over den Ystroom van Antonides; over den Gijsbregt van Aemstel en Lucifer van Vondel, over Hooft als dichter, en over Elegijen). Utrecht, 1780—1786. 3 dln. 2 bnd. 8°.

S. de Wind, Verhandeling over den invloed van de dichtkunst op de geschiedenis. (Nieuwe werken v. d. Maatsch. der Ned. Letterk. Deel I). Dordrecht, 1825. 8°.

W. Bilderdijk, Verhandeling over het verband van de dichtkunst en welsprekendheid met de wijsbegeerte. Met platen. Nieuwe uitgave. Amsterd., 1836. 8°.

Jer. de Vries, Voorlezing over het pligtelijke in de dichtkunst. (Overdruk). 1851. 8°.

N. Westdorp, Verhandeling over de Noordsche Mythologie, met aanwijzing van het gebruik hiervan in de dichtkunde. (Nieuwe werken v. d. Maatsch. der Ned. Letterk. Deel II). Dordrecht, 1830. 8°.

Bernard Lamy, La rhétorique ou l'art de parler. 4e édition, revue et augmentée. Amsterd., P. Marret. 1699. 8°.

J. Kinker, Over de hoorbare voordragt van den redenaar. (Gedenkschriften van de 3e Klasse v. h. Kon. Ned. Instituut. Deel II). Amsterdam, 1820. 4°.

A. Th. Beausar, De Ilias van Homerus tot model voor den redenaar, in vier redevoeringen. Leiden, 1828. 8°.

Fénélons Gesprekken over de welsprekendheid in het algemeen, en over die van den kansel in het bijzonder; benevens een stuk van zijnen brief aan de Fransche Akademie, tot hetzelfde onderwerp betrekkelijk. Uit het Fransch, met aanteekeningen door J. M. Schrant. 2e druk. Zalt-Bommel, 1829. 8°.

J. J. Eschenburg, Handboek der dichtkunde en welspre-

kendheid. Naar den 4^{en} druk uit het Hoogduitsch vertaald en ten aanzien der Nederlandsche letterkunde vermeerderd door N. G. van Kampen. Zutphen, 1833. 8°.

J. M. **Schrant**, Over de voordragt des redenaars, of over de uitspraak en het gebaar. Naar het Fransch, met aanteekeningen. Leyden, 1845. 8°.

J. M. **Schrant**, Hoofdregelen betreffende stijl en welsprekendheid. 2^{e} druk. Leyden, 1856. 8°.

A. J. **Kronenberg**, Het kunstgenootschap Nil Volentibus Arduum. Acad. proefschrift. Deventer, 1875. 8°.

S. I. Z. **Wiselius**, De tooneelspeelkunst, inzonderheid met betrekking tot het treurspel, alsmede het nut en de zedelijke strekking des regelmatigen en beschaafden schouwtooneels. Amsterd., 1826. 8°.

G. D. J. **Schotel**, Blik in de geschiedenis van het tooneel, inzonderheid te Dordrecht. (In Tilburgsche Avondstonden). 8°.

M. A. **Perk**, De tooneelarbeid eener non uit de tiende eeuw. (Overgedrukt uit „Het Tooneel"). 1878. 8°.

O. **van Hauwaert**, Historisch en critisch overzicht van het Vlaamsch tooneel in de XVIIe eeuw. Bekroond door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1893. 8°.

T. H. **de Beer**, „De eischen van het drama." (Overgedrukt uit „Noord en Zuid", deel 14). 8°.

Pieter Burmans Redevoering voor de Comedie, in 't openbaar uitgesproken by den aanvang zyner Academische lessen, over den toneeldichter Terentius, op den 14 September 1711. 3^{e} druk. Amsterd., 1772. 8°.

Schriftuur- en redelijke bedenkingen van ses voornaeme Nederlandse godsgeleerden over de Comedien en het by-

woonen van dien. Uytgegeven, om te beschouwen, nevens de gedagten van Petrus Burmannus in syne onlangs gehouden redenvoering over de selve. 's Gravenh., 1711. 4°.

Noodige verweer-schrift voor den Nederduitschen Kerkenraadt van Utrecht, opgestelt door deszelfs Gecommitteerden tegen de onlangs uitgegevene voorreden van Pieter Burman, met betrekking op deszelfs Redenvoering voor de Comedie. Zijnde een voorlooper van een kortbondig vertoog van de onbetamelykheit en schadelykheit der Comedien, byzonder ook der hedendaagse. 2e druk. Utrecht, 1711. 4°.

Kortbondig vertoog van de onbetamelijkheit en schadelijkheit der Comedien, byzonder ook der hedendaagse, zijnde een vervolg van 't noodig verweer-schrift voor den Nederduitschen kerken-raadt van Utrecht. 2e druk. Utrecht, 1711. 4°.

J. **Witherspoon**, Ernstig onderzoek aangaande den aart en de uitwerkselen der tooneelen, zynde ingericht om te toonen, dat het begunstigen en bevorderen van een openbaar tooneel onbestaanbaar is met het charakter van een' Christen. Uit het Engelsch vertaald. Utrecht, 1772. 8°.

F. P. J. **Sibmacher Zijnen**, De Kerk en het tooneel. Voorlezing in het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Middelburg gehouden. Middelb., 1861. 8°.

M. A. **Perk**, De Kerk en het Tooneel. Amsterdam, 1876. 8°.

M. A. N. **Rovers**, Het passiespel te Oberammergau. Arnhem, 1890. 8°.

Nederlandsch Tooneelverbond. Verslag over 1870/1871. 8°.

Wet van het Nederlandsch Tooneelverbond. Utrecht, 1871. 8°.

Het Tooneel. Redacteurs J. N. van Hall en C. N. Wijbrands. Eerste jaargang. Utrecht, 1878. 8°.

M. A. **Perk**, De Regeering en onze Tooneelschool. Toe-

spraak ter opening van de algemeene vergadering der Maatsch. tot Nut van 't Algemeen op 10 Aug. 1880. 8°.

L. Simons Mz., De opleiding onzer tooneelspelers. Opmerkingen naar aanleiding der hervormingsplannen voor de tooneelschool. Amsterd., 1889. 8°.

T. H. de Beer, Een pleidooi voor het tooneel. 8°.

Historie van den Amsterdamschen Schouwburg. Met afbeeldingen. Amsterd., 1772. 8°.

Historie van den Nieuwen Amsterdamschen Schouwburg. Met afbeeldingen. Amsterd., 1775. 8°.

Taco H. de Beer en **H. Trip,** Tooneel en muziek in de hoofdstad. Treurige herinneringen en blijde vooruitzichten. Kuilenburg, 1890. 8°.

C. GESCHIEDENIS DER LETTERKUNDE IN HET ALGEMEEN.

1. Inleiding; Algemeene Werken; Woordenboeken.

Henry Hallam, Introduction to the literature of Europe, in the 15th, 16th, and 17th centuries. 5th edition. London, 1855. 4 vol. 8°.

Joh. Scherr, Allgemeine Geschichte der Literatur. Ein Handbuch. Zweite, umgearbeitete und erweiterte Auflage. Stuttgart, 1861. 8°.

N. G. van Kampen, Handboek voor de geschiedenis der letterkunde bij de voornaamste Europische volken in nieuwere tijden. Haarlem, 1834—1836. 4 dln. 8°.

J. C. L. Simonde de Sismondi, De la littérature du Midi de l'Europe. Paris, 1813. 4 dln. 8°.

(Aug. Sim. Irailh), Querelles littéraires, ou mémoires

pour servir à l'histoire der révolutions de la république des lettres, depuis Homère jusqu' à nos jours. Paris, 1761. 4 dln. 2 bdn. 8°.

Jan ten Brink, Romans in proza. Afl. 1—7. Leiden, 1899—1901. 8°.

Grieksche romans. — Latijnsche romans. — Middeleeuwsche romans in proza. — Amadis-romans. — Herder-romans. — Schelmen-romans. — Heroïsch-galante romans. — Daniel Defoe en zijn gevolg.

Niet verder verschenen.

Christ. Saxii Onomasticon Literarium, sive nomenclator historico-criticus praestantiss. omnis aetatis, populi, artiumque formulae scriptorum. Item monumentorum maxime illustrium ab orbe condito usque ad saeculi, quod vivimus, tempora digestus, et verisimilibus, quantum fieri potuit, annorum notis accommodatus. E recognit. longe auctiori et emendat. ed. altera. Traj., 1775—1803. 8 vol. 8°.

2. Geschiedenis van geleerde Genootschappen.

Revue des sociétés savantes de la France et de l'étranger, publiée sous les auspices du Ministre de l'Instruction publique et des Cultes. Tome I. Livraison 5. Mai 1856. Paris, 1856. 8°.

W. Vrolik, Revue des sociétés savantes de la Néerlande. (Overgedrukt uit de Verslagen en Mededeelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen. Afd. Natuurkunde. Deel V). 1856. 8°.

P. Pellisson, Histoire de l'Académie Françoise, depuis son établissement jusqu' à 1652. Avec des remarques et des additions (et continuée depuis 1652 jusqu' à 1700 par l'Abbé d'Olivet). Paris, 1730. 2 dln. 8°.

J. Vuylsteke, Een woord over de Belgische Academie van Kunsten, Letteren en Wetenschappen. Dendermonde, 1867. 8°.

Centième anniversaire de la fondation de la l'Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique. (1772—1872). Bruxelles, 1872. 2 dln. 8°.

Réglements et documents concernant les trois classes de l'Académie Royale de Belgique. Bruxelles, 1896. 8°.

Académie Royale de Belgique. — Notices biographiques et bibliographiques concernant les membres, les correspondants et les associés. 1886 et 1896. Bruxelles, 1887 et 1897. 2 dln. 8°.

M. B. Valentinus, Historia literaria S. R. I. Academiae naturae curiosorum. Gissae-Hassorum, 1708. 4°.

A. E. Büchnerus, Academiae S. R. I. Leopoldino-Carolinae naturae curiosorum historia. Halae Magdeburgicae, 1755. 4°.

A. Huber, Geschichte der Gründung und der Wirksamkeit der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften während der ersten fünfzig Jahre ihres Bestandes. Wien, 1897. 8°.

(G. Brown Goode), An account of the Smithsonian Institution, its origin, history, objects and achievements. Washington, 1895. Met platen en portretten. 8°.

The Smithsonian Institution, 1846—1896. The history of its first half century. Edited by George Brown Goode. City of Washington, 1897. Met platen en portretten. gr. 8°.

A memorial of Joseph Henry. Published by order of Congress. Washington, 1880. Met portr. 8°.

Catalogue of publications of the Smithsonian Institution. Washington, 1862. 8°.

List of foreign correspondents of the Smithsonian Institution. Washington, 1870 en 1882. 2 stn. 8°.

W. J. Rhees, The Smithsonian Institution. Documents relative to its origin and history. 1835—1899. In two volumes. (Smithson. Collections. Vol. 42). Washington, 1901. 2 dln. 8°.

J. van Hall, Redevoering gehouden ter feestviering van het 25-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en schoone Kunsten. Amsterd., 1833. 4°.

Beschouwingen over den aard en den werkkring van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten. Uitgegeven door leden van het Committé van presidenten, secretarissen en algemeenen penningmeester. Amsterd., 1849. 8°.

Koninklijk Besluit tot vorming der Akademie van Wetenschappen. Organiek reglement der Akademie. Memorie van toelichting, ingediend door de Staats-Commissie. Personeele Staat der Akademie op 28 April 1855. Lijst der binnen- en buitenlandsche Akademiën, waarmede de Akademie in verbinding is. Amsterd., 1855. 4°.

Wetten van de Hollandsche Maatschappye der Weetenschappen, opgericht te Haarlem. 1757. — Programma van de Hollandsche Maatschappye der Weetenschappen, opgericht te Haarlem; behelzende een plan ter meerdere bevorderinge van den Koophandel, Land- en Akkerbouw, Visscheryen enz. in ons Vaderland enz. Haarlem, 1777. — Ontwerp van een Reglement tot het houden van de eerste vergaderinge van den Oeconomischen Tak. — Supplement tot het Programma van den Oeconomischen Tak. — Haarlem, 1777. 4 stn. in 1 bnd. 8°.

Het vijftig-jarig bestaan der Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen, gevierd te Amsterdam, den 21 September 1850. Leiden, 1851. 8°.

Herdenking van het honderdvijftigjarig bestaan van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen op 7 Juni 1902. 's Gravenh., 1902. 8°.

Hierin eene lijst der werken uitgegeven door de Hollandsche Maatschappij 1752—1902 met uitvoerige inhoudsopgave.

Wetten van het Konst-genootschap binnen Utrecht, onder de zin-spreuk: Besteedt den tijd, Met konst en vlijt. Opgeregt den eersten van Januarij 1773. Ontworpen en verbeterd den 7 December 1775. Utrecht, 1776. Met naamlijsten, programma enz. 8°.

Wetten van het Konst-genootschap binnen Utrecht, onder de zin-spreuk: Besteedt den tijd, Met konst en vlijt. Opgeregt den eersten van Januarij 1773. Laatst gerevideerd en geresolveerd den 21 Februarij 1778. Welk genootschap door de Heeren Staten 's Lands van Utrecht op den 3 Junij 1778 vereerd is met den tijtel van Het Provinciale Utrechtsche Genootschap van Konsten en Wetenschappen. Utrecht, 1778. Met naamlijst der leden. 8°.

Wet van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, opgerigt te Vlissingen in 1769, in 1801 verplaatst naar Middelburg. Middelb., 1869. 8°.

Wetten van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen enz. Middelburg, 1874—1907. 7 stn. 8°.

Verslag van het eeuwfeest van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, gehouden op Woensdag den 7 April 1869 in de groote vergaderzaal der Provinciale Staten van Zeeland te Middelburg. Middelb., 1869. 8°.

Programma van het Bataviaasch Genootschap tot nut van Kunsten en Wetenschappen in het gemeen, doch in het byzonder ter bevorderinge van de welvaart der Oostersche Volkplantingen van den Staat der Vereenigde Nederlanden, opgericht te Batavia den 24sten April 1778, onder de zin-

spreuk: Ten Nutte van het Gemeen. Batavia, 1778. 8°.

S. A. Buddingh, Geschiedkundig overzigt van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, voorgelezen in de algemeene vergadering van het genootschap op den 14en Jan. 1846. Batavia, 1846. 8°.

S. A. Buddingh, Verslag van den staat der werkzaamheden van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, gelezen in de algemeene vergadering op den 8 Maart 1849. Batavia, 1849. 4°.

P. Bleeker, Verslag der werkzaamheden van het Bataviaasch Genootschap enz., voorgelezen in de algemeene vergadering op den 27sten April 1852. Batavia, 1852. 4°.

Verslag der viering van het honderdjarig bestaan van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen op 1 Juni 1878. Batavia, 1878. 4°.

Het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen gedurende de eerste eeuw van zijn bestaan, 1778—1878. Gedenkboek zamengesteld door den voorzitter van het Genootschap T. H. der Kinderen. Batavia, 1878. gr. 4°.

Algemeen reglement en reglement van orde voor het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, opgericht op den 24sten April 1778, onder de zinspreuk: Tot Nut van 't Algemeen. Batavia, 1889. 8°.

3. Geschiedenis van Hoogescholen en Gymnasiën.

G. Voetius, Redenvoering van de nuttigheid der Academien ende Schoolen, mitsgaders der wetenschappen en konsten die in dezelve geleert worden enz. Utrecht, 1736. 4°.

J. B. L. Crévier, Histoire de l'Université de Paris, depuis son origine jusqu'en l'année 1600. Paris, 1761. 7 dln. 8°.

Almanach de l'Université Impériale. Années 1810, 1812 et 1813. Paris, 1810—1813. 3 dln. 8°.

(Ant. a Wood), Historia et antiquitates universitatis Oxoniensis duobus voluminibus comprehensae. Oxonii, 1674. fol.

Notitia Oxoniensis Academiae. Londini, 1675. 4°.

Thom. Cajus, Vindiciae antiquitatis Academiae Oxoniensis contra Joannem Cajum, Cantabrigiensem. Oxonii, 1730. 2 dln. 8°.

G. H. Otto Volger, Das Freie Deutsche Hochstift für Wissenschaften, Künste und allgemeine Bildung zu Frankfurt am Main. Frankfurt a. M., 1859. 8°.

M. J. Monrad, Det Kongelige Norske Frederiks Universitets stiftelse, fremstillet i anledning af dets halvhundredaarsfest. Christiania, 1861. 8°.

Det Kongelige Frederiks Universitets halvhundredaars-fest September 1861. Beretning og actstykker. Christiania, 1862. 8°.

Index scholarum in Universitate Regia Fredericiana centesimo quarto (— septimo) ejus semestri anno 1865 (et anno 1866) habendarum. Christiania, 1865 et 1866. 4 stn. 4°.

L. Vanderkindere, L'Université de Bruxelles. 1834—1884. Notice historique. 8°.

Bedenkingen over de hoogescholen en het Akademisch onderwijs van de letterkundige faculteit aan de Universiteit te Gent. 1828. 8°.

Matricule de l'Université de Louvain, publiée par le chanoine E. Reusens. Tome I. 1426 (origine) — 30 août 1453. Bruxelles, 1903. 4°.

Actes ou procès-verbaux des séances tenues par le Conseil de l'Université de Louvain, publiés par le chanoine E. Reusens. Tome I. Bruxelles, 1903. 4°.

J. **Meursii** Athenae Batavae sive de Urbe Leidensi et Academia Virisque claris qui utramque ingenio suo atque scriptis illustrarunt, libri II. Lugd. Bat., Andr. Cloucquius et Elsevirii. 1625. Met portr., krt. en pln. 4°.

Diarium Everardi Bronchorstii sive adversaria omnium quae gesta sunt in Academia Leydensi (1591—1627), uitgegeven door J. C. van Slee. (Werken v. h. Hist. Gen. Derde serie, n°. 12). 's Gravenh., 1898. 8°.

G. D. J. **Schotel**, De academie te Leiden in de 16e, 17e en 18e eeuw. Met platen. Haarlem, 1875. 8°.

M. **Soermans**, Academisch register, behelsende de namen en waardigheden, der geene, welke sijn geweest in bedieninge der Universiteyt tot Leyden, van 1575—1704. Benevens het register der Academie tot Utregt. Leyden, 1704. 8°.

Kalender der Leidsche Academie en naamlijst harer professoren van 1575 tot 1875, zooveel mogelijk met hunne geboorte- en sterfdagen. Leiden, 1875. 8°.

Album studiosorum Academiae Lugduno Batavae, 1575—1875. Accedunt nomina Curatorum et Proffessorum per eadem secula. (Ed. W. N. du Rieu). Hagae Comitum, 1875. 4°.

G. D. J. **Schotel**, Een studenten-oproer in 1594. Bijdrage tot de geschiedenis van het Staten-collegie te Leyden. Met uitsl. plaat. Leiden, 1867. 8°.

A. **van Boscheiden**, Leidens feesthoudende gemeente . . . vervrolyckt over den derden vyftigjaerigen jubeldag van

Hollands Hooge School, te Leiden, en derzelver grondlegginge enz. Leiden, 1725. 4°.

P. van den Bosch, Beschryving der plegtigheden by het tweede eeuwfeest van de Leydsche Academie. Met plaaten. Leyden, 1775. 8°.

M. C. van Hall, Feestzang bij de 250ste verjaring van de stichting der Leydsche Hoogeschool. Amsterd., 1825. 8°.

J. W. te Water, Narratio de rebus Acad. Lugd. Batavae, seculo octavo et decimo, prosperis et adversis. Lugd. Batav., 1802. 8°.

(H. W. Tydeman), Fragmenta sermonis a deeedente rectore magnifico Academiae Lugd.-Batavae habitae die IX Febr. A. 1846. 8°.

D. Bierens de Haan, Oratio de iis, quae Academiae Lugduno-Batavae anno 1872—1873 laeta et tristia acciderunt. 1873. 4°.

M. de Vries, Oratio de Academia Lugduno-Batava libertatis praesidio. Lugd. Bat., 1874. 8°.

De Indische Inrichting te Leiden. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Nederlandsch Indië). Zaltbommel, 1886. 8°.

G. J. Loncq CJz., Historische schets der Utrechtsche hoogeschool tot hare verheffing in 1815. Utrecht, 1886. 8°.

Resolutiën, genomen bij de vroedschap van Utrecht, betreffende de Illustre School en de Akademie in hare stad, van de jaren 1632—1693, uitgegeven door J. A. Wijnne. (Werken v. h. Hist. Gen. Nieuwe serie. N°. 52). Utrecht, 1888. 8°.

Resolutiën van de Vroedschap van Utrecht betreffende de Academie. Uitgegeven door J. A. Wijnne en Lucie Mie-

dema. (Werken van het Hist. Genootsch., gevestigd te Utrecht. Nieuwe serie. N°. 52). Utrecht, 1900. 8°.

Series Proffessorum, qui in Academia Rheno-Trajectina publice aut docuerunt aut etiamnunc docent. Traj., 1861. 8°.

Album Studiosorum Academiae Rheno-Trajectinae 1636—1886. Accedunt nomina Curatorum et Proffessorum per eadem secula. Ultrajecti, 1886. 4°.

Jennet, Éloge d' Utrecht et de son Académie à l'occasion du 2me jubilé ou de l' année séculaire de cette Académie, fondée le 27 Mars 1636. Utrecht, 1736. 4°.

A. van Berkel, Utrechts Hoogeschool veertien jaren na het begin, en veertien jaren voor het einde der 19e eeuw, 1814 en 1886. Historische bijdragen. Amst., 1886. 8°.

Bundel van feestzangen, bij de viering van het tweede eeuwgetijde der stichting van de Hoogeschool te Utrecht, door B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis, W. H. Warnsinck Bsz. en W. E. van Dam van Isselt. Utrecht, 1836. 8°.

Academiae Rheno-Trajectinae annus natalis ducentesimus vicesimus quintus. Dicta in auditorio majore D. 17 Junii A. 1861, quum publice doctores honoris causa renunciarentur. Traj., 1861. 8°.

Jod. Heringa, Oratio de auditorio Academiae Rheno-Trajectinae, variam olim fortunam experto, nunc praesenti ejus conditioni adaptato. Traj. ad Rhen., 1826. 8°.

W. J. A. Jonckbloet, Gedenkboek der Hoogeschool te Groningen ter gelegenheid van haar vijfde halve eeuwfeest. (Met Bijlagen, bevattende: Levensschetsen der Groninger Hoogleeraren door W. B. S. Boeles). Gron., 1864. Met facsimile. 4°.

Acta Saecularia Academiae Groninganae compl. Orationes et Carmen in natali ejus ducentesimo publice dicta. Ed. Herm. Muntinghe. Gron., 1814. 4°.

J. H. **Philipse**, Redevoering uitgesproken in de Martinikerk, bij gelegenheid der inwijding van het nieuwe Academiegebouw (te Groningen in 1850). 8°.

Almanak der Akademie van Groningen, voor het jaar 1816, door Th. van Swinderen. Vierde jaargang. Met bijvoegsel. Groningen. 2 stn. 8°.

C. M. J. **Willeumier**, Eene bladzijde uit de geschiedenis van het Athenaeum Illustre te Amsterdam. Redevoering bij den aanvang van den nieuwen cursus op den 1 Oct. 1875 uitgesproken. Amst., 1875. 8°.

Th. **Jorissen**, Het verleden van de Universiteit van Amsterdam. Feestrede bij het 250-jarig bestaan van de Instelling van Hooger Onderwijs in de Hoofdstad. Amst., 1882. fol.

Album Academicum van het Athenaeum Illustre en van de Universiteit van Amsterdam, bevattende de namen der Hoogleeraren en Leeraren van 1632 tot 1882 en der Studenten van 1799 tot 1882. (Bewerkt door N. de Roever). Uitgegeven door het Amsterdamsch Studentencorps. Amst., 1882. 8°.

J. C. G. **Boot**, Toespraak bij gelegenheid van den verjaardag van het Athenaeum te Amsterdam, op 8 Januari 1867 gehouden. Amsterd., 1867. 8°.

J. P. N. **Land**, De hoofdstad zetel van hooger onderwijs. Feestrede, bij het 240jarig bestaan van het Athenaeum Illustre te Amsterdam. Amsterd., 1872. 8°.

C. A. J. A. **Oudemans**, Rede ter opening van den nieuwen leer-cursus bij de Universiteit te Amsterdam, op 17 September 1878. Amsterd., 1878. 8°.

J. W. R. **Tilanus**, Een jubeljaar. Rede, gehouden den 19den September 1882 bij de opening van den cursus 1882—1883 aan de Universiteit van Amsterdam. Amsterd., 1882. 8°.

A. **Kuyper**, Souvereiniteit in eigen kring. Rede ter inwijding van de Vrije Universiteit den 20sten October 1880 gehouden, in het Koor der Nieuwe Kerk te Amsterdam. Amsterd., 1880. 4°.

Ph. J. **Hoedemaker**, Wijdingsrede bij de opening der Vrije Universiteit op gereformeerden grondslag. Amsterd., 1880. 8°.

E. L. **Vriemoet**, Athenarum Frisiacarum libri duo, quorum alter, praeter historiam Academiae, quae est Franequerae, elogia ephororum, alter professorum, cum serie secretariorum, bibliothecariorum, nec non inspectorum oeconomiae publicae, a natalibus ejus ad praesens aevum usque, complectitur. Leovardiae, Gul. Coulon. 1758. 4°.

E. L. **Vriemoet**, Athenarum Friciacarum libri duo, quorum alter, praeter historiam Academiae, quae est Franequerae, elogia ephororum, alter professorum, cum serie secretariorum, bibliothecarum, nec non inspectorum oeconomiae publicae, a natalibus ejus ad praesens aevum usque, complectitur. Leovardiae, H. A. de Chalmot. 1763. 4°.
Andere titeluitgave van hetzelfde werk.

W. B. S. **Boeles**, Frieslands Hoogeschool en het Rijks Athenaeum te Franeker. Met platen. Uitgegeven door het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde. Leeuw., 1878—1889. 3 dln. 3 bnd. 8°.

D. Bierens de Haan, Rapport der Commissie uit den Raad der Gemeente Deventer omtrent het inrigten van het bestaande Stedelijk Athenaeum tot eene Hoogere Industrieschool. Deventer, (1861). 8°.

W. B. J. van Eyk, De Hebreeuwsche leerstoel aan het Athenaeum te Deventer. Rede ter aanvaarding van het buitengewoon hoogleeraarsambt aan het Athenaeum Illustre te Deventer. Deventer, 1868. 8°.

H. Bouman, Geschiedenis van de voormalige Geldersche hoogeschool en hare hoogleeraren, grootendeels uit ongedrukte of zeldzame bescheiden. Utrecht, 1844—1847. 2 dln. 8°.

Album studiosorum Academiae Gelro- Zutphanicae 1648—1818. Accedunt nomina curatorum et professorum per eadem secula, cura D. G. van Epen. Hagae Comitis, 1904. 8°.

Joan. Launoius, Regii Navarrae gymnasii Parisiensis historia. Parisiis, 1677. 2 dln. 4°.

F. G. B. van Bleeck van Rijsewijk, De stichting van het Nassau-Veluwsch gymnasium te Harderwijk, herdacht op 18 Juli 1872. Harderwijk, 1872. 8°.

L. A. Kesper, Geschiedenis van het gymnasium te Gouda. Eerste gedeelte. De Parochie- of Groote School. (1366—1572). Gouda, (1897). 8°.

J. G. Voegler, Geschiedenis van het Middelburgsch gymnasium, van 1365—1894 enz. (Zie deel II van dezen catalogus, blad. 119).

G. A. Schneither, Prolusio scholastica habita d. VIII Aprilis 1835. Mediodurgi, 1835. 8°.

N.B. Andere stukken betreffende de Illustre School en het

Gymnasium te Middelburg vindt men in de afdeeling Geschiedenis en Plaatsbeschrijving van Middelburg. (Catalogus, deel II, bladz. 116—119).

J. C. G. Boot, De historia gymnasii Leovardiensis ab origine ad haec tempora. Leovardiae, 1854. 8°.

(**G. J. Dozy**), De Latijnsche school te Noordwijk-binnen en het Instituut Schreuders. Leiden, 1886. 8°.

D. VERZAMELINGEN.

Klassieke schrijvers. Afl. 1—78. Amsterdam, S. L. van Looy. (1893—1904). 78 stn. 8°.

1. Sallustius, Catilina. — 2—4. Xenophon, Anabasis. — 5—13. Herodotus, Muzen. Boek 1—9. — 14. Aristofanes, Plutos of eerlijke rijkdom. — 15—16. Sallustius, Jugurthynsche oorlog. — 17—18. Xenophon, Herinneringen aan Socrates. — 19—21. Caesar, Gallische oorlog. — 22—23. R. C. Jebb, Schets der Helleensche of Grieksche letterkunde. Vrij bewerkt door H. C. Muller. — 24—29. Spinoza's Werken I. Godgeleerd-staatkundig vertoog. — 30—31. B. J. H. Ovinck, Overzicht der Grieksche wijsbegeerte. — 32—36. Spinoza's Werken II. Ethica. — 37. Plato's Verdediging van Socrates. — 38—39. Lucianus, Drie dialogen. — 40—43. Plutarchus, Levens. I. Alexander. II. Caesar. — 44—51. Spinoza's Werken III. Brieven, benevens het vertoog over het zuivere denken. — 52—53. Platons Phaidon. — 54—59. Apulejus, Herscheppinge of De Gouden Ezel. — 60—64. Tacitus, Jaarboeken. — 65—69. Spinoza's Werken IV. Korte verhandeling van God, de mensch en deszelfs welstand. — 70—74. Spinoza's Werken V. Staatkundig vertoog. — 75. Spinoza's Werken. Aanteekeningen op het Godgeleerd-staatkundig vertoog. — 76. Tacitus' Germania. — 77—78. Ovidius' Gedaanteverwisselingen.

The World's Classics. London, Grant Richards a. Henry Frowde. 1901—1907. 118 dln. 8°.

Hierin zijn werken opgenomen van de volgende schrijvers: Aeschylus, Thomas à Kempis, Arnold, Austen, Bacon, Barham, Borrow, Brontë (Anne, Charlotte en Emily), Brown, Browning, Buckle, Bunyan, Burke, Burns, Carlyle, Cervantes, Chaucer, Cobbold, Coleridge, Darwin, Defoe, de Quincey, Dickens, Dryden, Eliot, Emerson, Gaskell, Gibbon, Goldsmith, Hawthorne, Hazlitt, Herbert, Herrick, Holmers, Homer, Hood, Horne, Hunt, Jerrold, Johnson, Keats, Lamb, Longfellow, Macaulay, Machiavelli, Marcus Aurelius, Montaigne, Motley, Palgrave, Poe, Pope, Scott, Shakespeare, Sheridon, Adam Smith, Smollett, Sophocles, Sterne,

Swift, Tennyson, Thackeray, Thoreau, Tolstoy, Virgil, Watts-Dunton, White e. a.

Deze werken zijn met hunne afzonderlijke titels in dezen catalogus opgenomen.

Die Literatur. Sammlung illustrierter Einzeldarstellungen, herausgegeben von Georg Brandes. Berlin, o. J. 4 dln. kl. 4°.

Unterhaltungen über literarische Gegenstände von Hugo von Hofmannsthal. — Die Galante Zeit und ihr Ende von Franz Blei. — Die Japanische Dichtung von Otto Hauser. — Selma Lagerlöf von Oscar Levertin.

Wereld-Bibliotheek, onder leiding van L Simons, uitgegeven voor de Maatschappij voor goede en goedkoope lectuur door G. Schreuders te Amsterdam. 1906—1907. 39 dln. 8°.

1—2. E. Bekker en A. Deken, Historie van Mejuffrouw Sara Burgerhart. Met portret, gravures en inleiding door L. Knappert.

3. Jules Michelet, Martelaren van Rusland. Vertaald en van korte aanteekeningen voorzien door S. J. Bouberg Wilson.

4. Hendrik Ibsen, De steunpilaren der maatschappij. Tooneelspel in vier bedrijven. Vertaald door F. Kapteijn, met inleiding door L. Simons.

5—6. Albert Verwey, Inleiding tot de nieuwe Nederlandsche dichtkunst. (1880—1900). Tweede druk.

7. Aladdin en de Wonderlamp. (Verhaal uit de Duizend en een Nacht). In het Nederlandsch vertaald door J. W. Gerhard, met 24 illustraties van Sidney H. Heath.

8. Ali Baba en de Veertig Roovers. (Verhaal uit de Duizend en een Nacht). In het Nederlandsch vertaald door J. W. Gerhard, met 25 illustraties van H. Granville Tell.

9—10. Judith Gautier, Gedenkschriften van een Witten Olifant. Vertaald door J. Kuylman, met 11 platen van Mucha.

11—12. Charles Kingsley, De Waterkindertjes, een sprookje voor een landkind. Bewerkt door M. van Eeden—Van Vloten, met teekeningen van G. van de Wall Perné.

13. Hugo de Vries, Het Yellowstone-Park. (Met vier illustraties naar photo's van E. O. Hovey te New-York). Experimenteele evolutie.

14. Okakura-Yoshisaburo, De Geest van Japan. Met een inleidend woord van George Meredith.

15. Charles Dickens, Een Kerstlied in proza. Vertaald door J. Kuylman, met inleiding door L. Simons.

16. J. B. P. Molière, De Schelmenstreken van Scapin. Blijspel. Naar de oorspronkelijke uitgaaf van 1671 vertaald door S. J. Bouberg Wilson.

17—18. G. van Hulzen, „Getrouwd.” Tweede, herziene uitgaaf.

19. Friedrich Hebbel, Maria Magdalena, burgerlijk treurspel in drie bedrijven. Vertaald door L. Landry, met portret van den schrijver.

20. L. N. Tolstoj, Iwan de Dwaas en andere volksvertellingen, vertaald door J. Brandt en D. Hesseling. Met portret.

21. William Shakespeare, Coriolanus. Treurspel, vertaald door Edward B. Koster.

22. M. Scharten-Antink, Sprotje.

23. Chr. G. Salzmann, Het Mierenboekje of aanleiding tot een verstandige opvoeding der opvoeders. Vertaald door Louis Landry, met voorrede en aanteekeningen door J. H. Gunning Wzn.

24—25. H. G. Wells, Godenvoedsel en hoe het op aarde kwam. Uit het Engelsch door J. Kuylman.

26—27. Scipio Sighele, De menigte als misdadigster. Een studie over collectieve psychologie. Uit het Italiaansch, naar den tweeden geheel omgewerkten druk (van 1895) door Anna Polak.

28—29. F. Schmidt—Degener, Rembrandt. Een beschrijving van zijn leven en zijn werk, met 22 afbeeldingen.

30. Honoré de Balzac, Het gevloekte kind. Vertaald en ingeleid door C. en M. Scharten-Antink, en met een portret van den schrijver naar een ets van Gavarni.

32—32. Charles Boissevain, Het leven en streven van R. Koolemans Beynen. (Noordpooltocht, Atjeh, Kabeljauwvisschers).

33. Samuel Falkland (Herm. Heijermans Jr.), Kleine vertelsels.

34—35. Alexis de Tocqueville, Mijn herinneringen aan de omwenteling van 1848, uitgegeven door Graaf de Tocqueville. Vertaling van S. J. Bouberg Wilson.

36—37. Björnstjerne Björnson, Boven menschelijke kracht. Een spel in twee deelen uit het Noorsch door Marg. Meijboom, met een inleiding van L. S. en een portret van den schrijver.

38—39. Een twaalftal samenspraken van Desiderius Erasmus van Rotterdam. Uit het Latijn vertaald door N. J. Singels. Tot inleiding: Cd. Busken Huet's Beschouwing over Erasmus.

40. Henrik Ibsen, Een poppenhuis (Nora). Een tooneelspel in drie bedrijven. Vertaald door Marg. Meijboom, met een inleiding van L. S., een portret van den schrijver en een afbeelding.

41—42. Vladiemir Korolenko, Schetsen en vertellingen. Uit het Russisch vertaald door Annie de Graaff.

43. Gerhart Hauptmann, De verdronken Klok. („Die versunkene Glocke"). Duitsch sprookjesdrama. Vertaald door en met een inleiding van Isidore Hen.

44. Sophocles' Antigone Nieuwe vertaling van H. C. Muller.

45—46. Thomas Carlyle, Zes lezingen over helden, heldenvereering en heldengeest in de geschiedenis. Vertaald door Mevr. J. Wesselink-van Rossum. Nieuwe geheel herziene druk, met inleiding van L. Simons, aanteekeningen en portret.

47—49. Upton Sinclair, De wildernis. Vertaling van Mevr. H. Mendels-Stokvis, met een inleiding van F. M. Wibaut.

50—51. Charles Dickens, Londen en Parijs. Een verhaal uit den tijd der Fransche Revolutie. Opnieuw vertaald door J. Kuylman, met teekeningen van F. Barnard.

52—53. Het Boeddhisme. Overzicht van leer en geschiedenis naar prof. Kern's Manual of Buddhism, onder diens toezicht bewerkt door G. Mannoury, met eenige illustraties.

54. H. A. Naber, „De Ster van 1572," („Cornelis Jacobsz. Drebbel," 1572—1634). Met portret en afbeeldingen.

55—56. Alexander Kjelland, Vergif. Een roman uit het Noorsch, vertaald door Marg. Meyboom.

57—58. Dante's Hel. In proza overgebracht en met een inleiding voorzien door H. J. Boeken.

59—60. H. G. Wells, De Twintigste Eeuw en hare waarschijnlijke ontwikkeling. Uit het Engelsch.

Wereld-Bibliotheek, onder leiding van L. Simons, uitgegeven als boven. Werken voor jongeren. Amsterdam, 1906—1907. 7 dln. 8°.

a. De werkjes genoemd onder no. 7—12 van de voorgaande serie.

b. Mary E. Mann, Er was eens 'n prins. Een verhaal voor jong en oud, uit het Engelsch door M. G. Pijnappel.

c. Sprookjes, verzameld door de Gebroeders Grimm. Opnieuw uit het Duitsch vertaald door Mevrouw M. van Eeden—van Vloten, met 10 illustraties van Mevr. J. B. Midderigh—Bokhorst en J. J. Midderigh. Eerste verzameling.

d. Het leven en de wonderbare lotgevallen van Robinson Crusoe, behelzende onder andere ongehoorde uitkomsten een verhaal van zijn achten-twintig jarig verblijf op een onbewoond eiland enz. Na de oorspronkelijke uitgaaf uit het Engelsch vertaald, nu in nieuwe spelling overgebracht. Met 11 oude teekeningen en een kaart van zijn eiland verrijkt.

II. Oostersche en andere niet-Europeesche Talen.

A. IN HET ALGEMEEN.

J. H. Pareau, Oratio de amico atque utili Graecarum Latinarumque literarum cum Orientalibus consortio. Hardervici, 1808. 4°.

M. Th. Houtsma, Uit de Oostersche correspondentie van Th. Erpenius, Jac. Golius en Lev. Warner. Eene bijdrage tot de geschiedenis van de beoefening der Oostersche letteren in Nederland. (Letterk. Verh. Kon. Akad. Deel XVII). Amsterd., 1888. 4°.

M. J. de Goeje, Codices orientales Bibliothecarum Groninganae, Daventriensis, Leovardensis, Societatis Remonstrantium Amstelodamensis cet. (1873). 8°.

Edmund. Castellus, Lexicon heptaglotton, Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Samaritanum, Aethiopicum, Arabicum conjunctim, et Persicum separatim. Cui accessit brevis et harmonica grammaticae omnium praecedentium linguarum delineatio. Londini, Th. Roycroft, 1669. 2 dln. In prachtband, verguld op sneê. fol.

B. VERSCHILLENDE TALEN.

1. Hebreeuwsch, Chaldeeuwsch, Syrisch.

Joan. Reuchlin, De rudimentis Hebraicis. Phorcae in aedibus Thomae Anshelmi. 1506. fol.

S. Pagninus Lucensis Epitome thesauri linguae sanctae. Antverpiae, 1578. 8.

Petri Martinii Navarri Gramaticae Hebraeae libri duo Parisiis, 1584. 8°.

Joh. Drusius, Opuscula, quae ad Grammaticam spectant, omnia. Franekerae, 1609. 4°.

Bevat: I. De recta lectione linguae sanctae. — II. De particulis Chaldaicis, Syriacis, Thalmudicis et Rabbinicis. — III. De litteris mosche vechaleb libri duo. — IV. Alphabetum Ebraicum vetus.

Joh. Drusius, Apophthegmata Ebraeorum ac Arabum. Franekerae, 1612. 4°.

Johannis Buxtorfii Epitome radicum Hebraicarum ac Chaldaicarum. Basileae, 1607. 8°.

Johannis Buxtorfii Institutio Epistolaris Hebraica, cum Epistolarum Hebraicarum familiarium Centuria. Basileae, Conr. Waldkirchius. 1610. 8°.

Johannis Buxtorfii Florilegium Hebraicum, continens elegantes sententias, proverbia, apophthegmata, similitudines: ex optimis Hebraeorum scriptoribus collectum, et secundum locos communes ordine alphabetico dispositum. Basileae, 1648. 8°.

Johannis Buxtorfii Thesaurus grammaticus linguae sanctae Hebraeae. Adj. Prosodia metrica, sive poeseos Hebraeorum tractatio: Lectionis Hebraeo-Germanicae usus et exercitatio; cum capitum et vocum irregularium indice. Ed. VIª. Recognita a J. Buxtorfio, filio. Basileae, 1663. 8°.

Roberti Bellarmini Politiani Institutiones linguae Hebraicae. Genevae, 1618. 8°.

J. A. Danzii Compendium grammaticae Ebraeo-Chaldaicae, utriusque linguae Vet. Test. institutionem harmonice ita tradens, ut cuncta, firmis superstructa fundamentis, innotescant scientifice. Ed. VIIIª. Jenae, 1706. 8°.

J. A. Danzii Interpres Ebraeo-Chaldaeus, omnes utriusque linguae idiotismos explicans. Ed. Vª. Jenae, 1745. 8°.

J. A. Danzii Paradigmata nominum simplicium ac verborum integra: quibus pro lingua intimius addiscenda, imperfecta quaeque ad analogiam perfectorum, observata regula cuilibet speciei propria rite applicata exhibentur. Ed. VIª, accessione nominum auctorum et praefat. locupletata. Jenae, 1741. 8°.

J. A. Danzii Rabbinismus enucleatus, quo ad ea, quae Ebraeo-Chaldaeis vel prorsus non, vel minus usitata sunt: prae-

missa directione legendi Scripturam absque punctis. Ed. VIII[a]. Jenae, 1743. 8°.

J. A. **Danzius**, Aditus Syriae reclusus, compendiose ducens ad plenam linguae Syriacae cognitionem, juxta viam literatoris Ebraco-Chaldaei Danziani. Ed. VII[a], correctior et emendatior reddita a J. C. Mylio. Jenae, 1744. 8°.

J. C. **Swyghuisen Groenewoud**, Institutio ad grammaticam Hebraicam ducens. Trajecti ad Rhenum, 1834. 8°.

A. **Noordtzij**, Het Hebreeuwsche voorzetsel. Proefschrift. Leiden, 1896. 8°.

J. **Simonis** Lexicon manuale Hebraicum et Chaldaicum in Veteris Testamenti libros post J. G. Eichhornii curas denuo castigavit, emendavit, multisque modis auxit G. B. Winer. Editio 4[a]. Lipsiae, 1828. 8°.

Johannis Buxtorfii Grammaticae Chaldaicae et Syriacae libri III. Basileae, 1615. 8°.

Johannes Gasbarus, Prima elementa linguae Syriacae Jesu-Christo vernaculae. Genevae, 1616. 8°.

H. G. **Kleyn**, Het leven van Johannes van Tella door Elias. Syrische tekst en Nederlandsche vertaling. Acad. proefschrift. Leiden, 1882. 8°.

A. A. H. **van Lichtenstein**, Tentamen palaeographiae Assyrio-Persicae, sive simplicis compendii ad explicandum antiquissimi monumenta populorum, qui olim circa mediam Asiam habitarunt, praesertim vero cyneatas quas vocant inscriptiones. Cum tabulis quatuor aeri incisis. Helmstadii, 1803. 4°.

2. Arabisch.

Ali Ebn Abi Talebi Sententiae Arabice et Latine. E co-

dicibus manuscriptis descripsit, Latine vertit et annotationibus illustravit C. van Waenen. Oxonii, 1806. 4°.

R. P. A. Dozy, Dictionnaire détaillé des noms des vêtements chez les Arabes. Ouvrage couronné et publié par la 3me Classe de l'Institut Royal des Pays-Bas. Amsterd., 1845. 8°.

S. Fraenkel, Die Aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Eine von "het Prov. Utr. Gen. van Kunsten en Wetenschappen" gekrönte Preisschrift. Leiden, 1886. 8°.

B. F. Tydeman, Specimen philolog., exhibens conspectum operis Ibn Chalicani de vitis illustrium virorum. Lugd. Batav., 1809. 4°.

V. E. Menil, Disputatio philolog. de Antara ejusque poëmate Arabico Moallakah. Amstelod., 1814. 4°.

L. G. Pareau, Specimen academicum, continens commentationem de Tograji carmine. Traj. ad Rhen. 1824. 4°.

M. Hoogvliet, Specimen e litteris orientalibus, exhibens diversorum scriptorum locos de regia Aphtasidarum familia et de Ibn-Abduno poeta, ex Mss. Codd. Bibliothecae Leidensis editos, Latine redditos et annotatione illustratos. Lugd.-Batav., 1839. 4°.

J. J. P. Valeton, Specimen e litteris orientalibus, exhibens Taalibii syntagma dictorum brevium et acutorum. Lugd. Batav., 1844. 4°.

3. Indische Talen.

H. Kern, Het aandeel van Indië in de geschiedenis der beschaving en de invloed der studie van het Sanskrit op de taalwetenschap. Redevoering. Leiden, 1865. 8°.

J. S. Speijer, De waarde van het Sanskrit voor de weten-

schap van de taal. Rede bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleeraar. Amsterd., 1888. 8°.

J. T. Bergman, Beoordeelend verslag van H. A. Hamaker's Akademische voorlezingen over de vergelijking van het Grieksch, het Latijn en het Germaansch met het Sanskrit. (Overgedrukt uit de Vriend des Vaderlands. 1836). 8°.

J. W. Boissevain, Het Indische tooneelstuk Prabodhacandrodaya. I. Toelichting en beoordeeling. Proefschrift. Amsterd., 1905. 8°.

B. Faddegon, Çamkara's Gitabhasya toegelicht en beoordeeld. Acad. proefschrift. Amsterdam, 1906. 8°.

Ph. S. van Ronkel, De roman van Amir Hamza. Proefschrift. Leiden, 1895. 8°.

(J. Chr. Amadutius), Alphabetum Brammhanicum seu Indostanum Universitatis Kasi. Romae, Typis sac. congregationis de propag. fide. 1771. 8°.

A. F. Pott, Die Zigeuner in Europa und Asien. Ethnographisch-linguistische Untersuchung, vornehmlich ihrer Herkunft und Sprache, nach gedruckten und ungedruckten Quellen. Halle, 1844—1845. 2 dln. 8°.

I. Einleitung und Grammatik. II. Einleitung über Gaunersprachen, Wörterbuch und Sprachproben.

4. Maleisch-Polynesische Talen.

K. F. Holle, Tabel van oud- en nieuw-Indische alphabetten. Bijdrage tot de palaeographie van Nederlandsch-Indië. Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Batavia en 's Hage, 1882. 8°.

H. Kern, Bijdrage tot de verklaring van eenige woorden

in Paligeschriften voorkomende. (Letterk. Verh. Kon. Akad. Deel XVII). Amsterd., 1888. 4°.

W. **Robinson**, Proeve tot opheldering van de gronden der Maleische spelling. Uit het Engelsch vertaald door E. Netscher. Batavia, 1855. 8°.

J. L. A. **Brandes**, Bijdrage tot de vergelijkende klankleer der westersche afdeeling van de Maleisch-Polynesische taalfamilie. Acad. proefschrift. Utrecht, 1884. 8°.

A. A. **Fokker**, Malay phonetics. Proefschrift. Leiden, 1895. 8°.

H. J. E. **Tendeloo**, Maleische verba en nomina verbalia. Proefschrift. Leiden, 1895. 8°.

F. S. A. **de Clercq**, Het Maleisch der Molukken. Lijst der meest voorkomende vreemde en van het gewone Maleisch verschillende woorden, zóoals die gebruikt worden in de residentiën Menado, Ternate, Ambon met Banda en Timor Koepang, benevens pantoens, prozastukken en gedichten. Uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Batavia, 1876. 4°.

K. F. **Holle**, Het schrijven van Soendaasch met Latijnsche letter. (Overdruk). 8°.

Kawi oorkonden in facsimile, voor rekening van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, onder toezicht van A. B. Cohen Stuart, op steen gebracht door M. L. Huart en T. Hooiberg. fol.

Kawi oorkonden. Inleiding en transscriptie van A. B. Cohen Stuart. Voor rekening van het Batav. Gen. van Kunsten en Wetenschappen gedrukt. Leiden, 1875. 8°.

H. H. **Juynboll**, Drie boeken van het Oudjavaansche

Mahâbhârata in Kawi-tekst en Nederlandsche vertaling, vergeleken met den Sanskrit-tekst. Leiden, 1893. 8°.

H. Kern, De legende van Kunjarakarna volgens het oudst bekende handschrift, met Oudjavaanschen tekst, Nederlandsche vertaling en aanteekeningen. (Verhandelingen der Kon. Akad. van Wetenschappen. Afd. Letterkunde. Nieuwe reeks. Deel III). Amsterd., 1901. Met facsim. 8°.

J. J. B. Gaal, Verslag van: Geschiedenis van baron Sakendher, een Javaansch verhaal, door A. B. Cohen Stuart. Batavia, 1850. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië). 's Gravenh., 1853. 8°.

J. G. H. Gunning, Een Javaansch geschrift uit de 16de eeuw, handelende over den Mohammedaanschen godsdienst naar een Leidsch handschrift uitgegeven en met aanteekeningen voorzien. Acad. proefschrift. Leiden, 1881 8°.

J. C. G. Jonker, Een Oud-Javaansch wetboek vergeleken met Indische rechtsbronnen. Acad. proefschrift. Leiden, 1885. 8°.

A. H. J. G. Walbeehm, Het dialect van Tegal (Verhand. van het Bat. Gen. van Kunsten en Wetenschappen. Deel LIV, 2e stuk). Batavia, 1903. 8°.

G. A. J. Hazeu, Bijdrage tot de kennis van het Javaansche tooneel. Acad. proefschrift. Leiden, 1897. 8°.

B. F. Matthes, Kort verslag aangaande alle mij in Europa bekende Makassaarsche en Boeginesche handschriften, vooral die van het Nederl. Bijbelgenootschap te Amsterdam. Amsterd., 1875. 8°.

B. F. Matthes, Boegineesche en Makassaarsche legenden. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en

Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, deel X). 's Gravenh., 1885. 8°.

B. F. Matthes, Makassaarsch-Hollandsch woordenboek, met Hollandsch-Makassaarsche woordenlijst, en verklaring van een tot opheldering bijgevoegden ethnograpischen atlas. 2e druk. 's Gravenh., 1885. gr. 8°.

Ethnographische atlas, bevattende afbeeldingen van voorwerpen uit het leven en de huishouding der Makassaren, geteekend door C. A. Schröder Jr. en Nap Eilers; hoofdzakelijk dienende tot opheldering van het Makassaarsch woordenboek van B. F. Matthes. Uitgeg. voor rekening van het Ned. Gouvernement. 's Gravenh., 1885. fol.

B. F. Matthes, Boeginesche spraakkunst. 's Gravenh., 1875. 8°.

B. F. Matthes, Boegineesch-Hollandsch woordenboek, met Hollandsch-Boeginesche woordenlijst en verklaring van een tot opheldering bijgevoegden ethnographischen atlas. 's Gravenh., 1875. gr. 8°.

B. F. Matthes, Supplement op het Boegineesch-Hollandsch woordenboek. 's Gravenh., 1889. 8°.

Ethnographische atlas, bevattende afbeeldingen van voorwerpen uit het leven en de huishouding der Boeginezen, geteekend door C. A. Schöder Jr., S. Batelt en Nap Eilers, dienende tot opheldering van het Boegineesch woordenboek van B. F. Matthes. Uitgeg. voor rekening van het Ned. Gouvernement. 's Gravenh., (1885). fol.

N. Adriani, Sangireesche spraakkunst. Academisch proefschrift. Leiden, 1893. 8°.

J. Seijne Kok, Het Halifoersch zooals dit gesproken wordt ter Zuid-Oostkust van Nederlandsch Nieuw-Guinea. Eerste

proeve tot bekendmaking. (Verhand. van het Batav. Genootsch. van Kunsten en Wetenschappen. Deel LVI). Batavia, 1906. 8°.

H. **Kern**, De Fidjitaal vergeleken met hare verwanten in Indonesië en Polynesië. (Letterk. Verh. Kon. Akad. Deel XVI). Amsterd., 1886. 4°.

5. Chineesch, Tibetaansch; Afrikaansche Talen; Amerikaansche Talen; Wereldtalen.

(G. **Schlegel**), Catalogue des livres Chinois qui se trouvent dans la bibliothèque de l'université de Leide, publ. par W. N. du Rieu. Avec supplément. Leide, 1883—1886. 2 deelen. 4°.

Lettre de Pékin sur le génie de la langue Chinoise et la nature de leur écriture symbolique, comparée avec celle des anciens Égyptiens, (par le P. Amyot). Bruxelles, 1773. 4°.

(J. Chr. **Amadutius**), Alphabetum Tangutanum sive Tibetanum. Romae, Typis Sac. Congreg. de propag. fide. 1773. 8°.

P. E. **Jablonski**, Opuscula, quibus lingua et antiquitas Aegyptiorum, difficilia librorum sacrorum loca et historiae ecclesiasticae capita illustrantur; magnam partem nunc primum in lucem protracta, vel ab ispo auctore emendata ac locupletata. Edid. atque animadvers. adjecit J. W. te Water. Lugd. Batav., 1804—1813. 4 dln. 8°.

The Gospels according to Saint Matthew and Saint John, in the Ga (Akra) language. London, z. j. 12°.

The four Gospels, in the Ga language. London, z. j. 8°.

J. **Stanger**, A Christian Catechism in the Akra language. Printed in the Mission house at Cape Coast. 1851. 12°.

J. Zimmermann, Kanemo-Wulo. Primer of the Ga-language. Basel, 1853. 8°.

The first Book of Moses in the Akra (Gâ) language. 1857. 12°.

The Book of Daniel, in the Akra (Gâ) language. 1857. 12°.

H. N. Riis, Kanhuma ni mmofra de sua kan. Basel, 1850. 8°.

H. N. Riis, Grammatical outline and vocabulary of the Oji-language, with especial reference to the Akwapim-dialect, together with a collection of proverbs of the natives. Basel, 1854. 8°.

Dr. Barth's Bible Stories translated into the Otji-(Tyi-) language as spoken in Akwapem, Gold Coast, West-Afrika. Calw, Württemberg, 1855. 12°.

Dictionnaire Gallibi. Dictionarium gallice, latine et galibi. Digestum e libro: Dictionnaire gallibi, présenté sous deux formes, 1° commençant par le mot français, 2° par le mot galibi, précédé d'un essai de Grammaire, par M. D. L. S. à Paris, 1763. (Suite de la Maison rustique de Cayenne). Auctum sermone latino edidit Car. Fr. Ph. de Martius. 8°.

J. Owen Dorsey, The Cegiha language. (Contributions to North American ethnology. Vol. VI). Washington, 1890. 4°.

S. R. Riggs, Dakota grammar, texts, and ethnography. (Contributions to North American ethnology. Vol. IX). Washington, 1893. 4°.

S. R. Riggs, A Dakotah-English dictionary. (Contributions to North American ethnology. Vol. VII). Washington, 1890. 4°.

C. C. Uhlenbeck, Ontwerp van eene vergelijkende vormleer der Eskimotalen. (Verhand. der Kon. Akad. v. Wetensch. Afd. Lettetk. N. R. Deel VIII). Amsterd., 1907. 8°.

Esperanto, Internationale Sprache. Vorrede und vollständiges Lehrbuch. Warschau, 1887. 8°.

J. M. **Schleyer**, Volapük. (Weltsprache). Grammatik der Universalsprache für alle gebildete Erdbewoner, nebst kurzem Wörterbuche. 4te Auflage. Überlingen a. Bodensee. 1884. 8°.

III. De Grieksche en Latijnsche Taal.

A. IN HET ALGEMEEN.

(INLEIDING. GESCHIEDENIS DER LETTERKUNDE. TIJD- EN STRIJDSCHRIFTEN).

J. F. **Reimmannus**, Idea systematis antiquitatis literariae generalioris et specialioris desiderati adhuc in republica eruditorum literaria. Hillesheim, 1718. 2 dln. 1 bnd. 8°.

C. A. **Heumannus**, Conspectus reipublicae literariae sive via ad historiam literariam juventuti studiosae operta. Editio 5a. Hanoverae, 1746. 8°.

Guil. Kist, Oratio de voluptate animi ex diligenti veterum auctorum lectione capienda. Mediob., 1789. 4°.

W. L. **Mahne**, Crito sive dialogus de literarum, inprimis Latinarum, studio recte colendo. Zierikzeae, A. de Vos. 1816. 8°.

H. **Bosscha**, Disputatio de male neglecto poësios Latinae studio. Amstelod., 1817. 8°.

C. G. **Cobet**, Oratio de arte interpretandi grammatices et critices fundamentis innixa primario philologi officio. Lugd. Batav., 1847. 8°.

H. J. **Koenen**, Redevoering over het aanbelang der beoefe-

ning van de klassieke letterkunde ook nog in onze dagen. (Amsterd., 1851). 8°.

J. C. G. Boot, Oratio de perpetua philologiae dignitate. Amstelodami, 1851. 8°.

J. C. G. Boot, Adhortatio ad studium sermonis Latini. 1858. 8°.

J. A. der Mouw, Quomodo antiqui naturam mirati sunt? Specimen litterarium inaug. Daventriae, 1890. 8°.

A. H. L. Heeren, Geschichte der classischen Litteratur im Mittelalter. Göttingen, 1822. 2 dln. 8°.

Gisb. Cuperi Observationum libri tres, in quibus multi auctorum loci, qua explicantur, qua emendantur. Ultrajecti, P. Elzevier. 1670. 8°.

Fasciculi I—X opusculorum quae ad historiam et philologiam sacram spectant. Omnia doctorum virorum judiciis recensita et concinnis indicibus aucta. (Ed. Thomas Crenius). Rotterodami, P. van der Slaart, 1693—1700. 10 dln. 8°.

Fasces exercitationum philologico-historicarum. Coll., recens., emend. a Thoma Crenio. Lugd. in Batavis, A. de Swart. 1697—1700. 5 dln. 8°.

Analecta philologico-critico-historica. Thomas Crenius conlegit, recensuit, et notas, indices ac praefationem addidit. Amstelodami, 1699. 8°.

Museum philologicum et historicum. Thomas Crenius conlegit, recensuit, emendavit, ac praefatione etc. auxit. Lugd. Batav., 1699—1700. 2 dln. 8°.

Sam. Werenfels, Dissertationum volumina duo, quorum prius de logomachiis eruditorum et de meteoris orationis;

posterius dissertationes varii argumenti continet. Amstelaedami, 1716. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Theod. Hasaeus, Dissertationum et observationum philologicarum sylloge. Bremae, 1731. 8°.

Joannis Clerici Ars Critica, in qua ad studia linguarum Latinae, Graeçae, et Hebraicae, via munitur; veterumque emendandorum, spuriorum scriptorum a genuinis dignoscendorum, et judicandi de eorum libris ratio traditur. Ed. 5ª auctior et emendatior. Amst., 1730. 3 vol. 8°.

Jo. Henr. a Seelen, Miscellanea, quibus commentationes varii argumenti, sacri, philologici, historici, philosophici, antiquarii, literarii, continentur. Lubecae, 1734—1739. 3 dln. 1 bnd. 8°.

Miscellaneae observationes in auctores veteres et recentiores, ab eruditis Britannis anno 1731 edi coeptae, (et in Belgio continuatae). Amst., 1732—1739. 10 dln. 8°.
Door P. Burman en J. Ph. d'Orville.

Miscellaneae observationes criticae novae in auctores veteres et recentiores, in Belgio collectae et proditae. Amstelaedami, 1740—1751. 12 dln. 4 bdn. 8°.
Door J. Ph. d'Orville.

Triga opusculorum criticorum rariorum in quibus multa veterum auctorum loca explicantur. (Ed. D. van der Kempt). Traj. ad Rhen., 1755. 8°.

Chrestomathia Petronio-Burmanniana, sive cornu-copiae observationum quas P. Burmannus congessit in Petronium Arbitrum. Accessit specimen latinitatis novae, Romanis incognitae e notis Petri Burmanni ad Petronium. Florentiae (Amst.), 1734. 8°.
Door J. Verburg en T. Hemsterhuis.

Fav. Noricus (P. Burman), Observationes ad N. H. Gund-

lingii discursus de republica Hollandica et Ottocari Hammensis schediasma nomico-philologicum. (Cum appendice). 8°.

Charlottae Amaliae N. (Petri Burmanni) Epistola ad Cl. Everardum Ottonem. Halae Magdenburgicae, 1735. 8°.

Sapientia hyperborealis, sive specimina literaturae barbaro-Scythicae quam nostro tempore viri quidam illuminatissimi voce ac scriptis certatim inlustratum eunt. Auctore Alexandro Agricola, cum notis Anonymi, edente Alexicaco Philomuso. 1733. 8°.

Door P. Burman en C. A. Duker.

Mercurii Stygii Iter subterraneum, sive Adriani Hardy somnium, et alia, cum commentariis perpetuis etc. Oneiropoli, apud Diranydram. Sub insigni Ululae. Z. j. 8°.

Cornelii Irenopoei Philalethae Epistola ad Joannem Megalandrum etc. Ultrajecti. Z. j. 8°.

Larva calumniatoribus detracta. Praefatus est Abraham Wieling. Ultrajecti, H. Besseling. 1745. 8°.

Petri Burmanni Secundi Antiklotzius. Amstelaedami, 1762. 4°.

(E. B. Schonck), De Vermakelyke Slaa-tuintjes. Ad fidem veterum membranarum sedulo castigati curis Eibesii. Traj. ad Rh., 1775. 8°.

Parodie op de met noten overladen uitgaven der Latijnsche en Grieksche klassieken.

W. L. Mahne, Epicrisis censurarum bibliothecae criticae vol. III, part. III. Traj. ad Rhen., 1808. 8°.

Miscellaneae doctrinae libri I et II. Amsterd., 1809—1811. 2 deelen. 8°.

Zeitschrift für die Alterthumswissenschaft. Herausgegeben

von Th. Bergk und J. Caesar. Jahrgang 1—XV. Marburg, 1843—1857. 15 dln. 4°.

Zeitschrift für die Alterthumswissenschaft. Begründet von L. C. Zimmermann. In Verbindung mit einem Vereine von Gelehrten fortgesetzt und mit einer Gymnasialzeitung vermehrt von K. Zimmermann. Jahrgang 7—9. Darmstadt, 1840—1842. 3 dln. 4°.

Mnemosyne. Tijdschrift voor classieke litteratuur, onder redactie van E. J. Kiehl, E. Mehler, S. A. Naber e. a. Deel I—V. Leiden, 1852—1856. — Mnemosyne. Bibliotheca philologica Batava, scripserunt et collegerunt C. G. Cobet, T. J. Halbertsma etc. Vol. VI—VII. Lugd. Batav., 1857—1859. — Appendix ad Vol. II—VII qua continentur praefationes in utramque variarum lectionum partem et indices in easdem. Lugd. Batav., 1859. Samen 10 dln. 8°.

Philologus. Zeitschrift für das klassische Alterthum, herausgegeben von E. von Leutsch. Jahrgang XIII—XVI. Göttingen, 1858—1860. 4 dln. 8°.

B. GRIEKSCHE TAAL- EN LETTERKUNDE.

1. Taalkunde, Woordenboeken.

Alphabetum Graeco-latinum. In quo de literis ac Germana Graecae linguae pronuntiatione ex veterum scriptis disseritur. Cui, praeter alia, accessit Pythagoraea memoriae exercitatio. Apud Io. Crispinum. 1566. 8°.

J. C. Vollgraff, Studia palaeographica. Disputatio literaria inauguralis. Lugd.-Batav., 1870. 8°.

E. O. Houtsma, Lexicon rhetoricum Cantabrigiense. Dissertatio literaria. Lugd.-Batav., 1870. 8°.

W. F. A. van Dam, Observationes in lexica Segueriana. Specimen litter. inaug. Roterodami, 1873. 8°.

G. F. H. Coenen, Diss. liter. de comperationibus et metaphoris apud Atticos praesertim poetas. Traj., 1875. 8°.

Franc. Vigerus, De praecipuis Graecae dictionis idiotismis libellus. Illustravit, perpet. animadvers. et quamplurimis idiotismis auxit H. Hoogeveen. Editio 3ª multis partibus auctior. Lugd. Batav., 1766. 8°.

H. C. Muller, De rhythmis Graecorum capita quaedam. Specimen litter. inaugurale. Amstelodami, 1880. 8°.

Corn. Schrevelii Lexicon manuale Graeco-Latinum et Latino-Graecum, utrumque hac quinta editione multo auctius. Lugd. Bat., Ex officina Hackiana. 1670. 8°.

Graecum lexicon manuale tribus partibus constans hermeneutica, analytica, synthetica, primum a B. Hederico institutum, post repetitas S. Patricii curas multis vocabulorum millibus plurimisque novis significatibus verborum locupletatum, et multis modis castigatum et emendatum cura Jo. Augusti Ernesti. Lipsiae, 1767. 8°.

J. T. Bergman, Handwoordenboek der Grieksche taal, volgens etymologische orde. Zutphen, 1822—1823. 2 dln. in 1 bnd. 8°.

K. Jacobitz u. **E. E. Seiler**, Griechisch-deutsches Wörterbuch zum Schul- und Privatgebrauch. Leipzig, 1850. 8°.

Car. du Fresne, Dom. du Cange, Glossarium ad scriptores mediae et infimae Graecitatis, in quo Graeca vocabulo novatae significationis aut usus rarioris explicantur, eorum notiones et originationes reteguntur. Accedit Appendix ad glossarium mediae et infimae Latinitatis, una cum brevi etymologico linguae Gallicae ex utroque glossario. Lugduni, 1688. 2 dln. fol.

2. Geschiedenis der Letterkunde. Verzamelingen en bloemlezingen.

Basilius Kennet, Levensbedrijf der Grieksche Digteren. Vertaald door Salomon Bor. Leyden, 1702. Met portr. fol.

B. C. Jebb, Schets der Helleensche of Grieksche letterkunde. Vrij bewerkt door H. Muller. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. 8°.

G. H. Bode, Geschichte der Hellenischen Dichtkunst. Leipzig, 1838—1840. 3 dln. 5 bdn. 8°.

I. Geschichte der Epischen Dichtkunst der Hellenen bis auf Alexandros den Grossen. — II. 1. Geschichte der Lyrischen Dichtkunst der Hellenen bis auf Alexandros den Grossen. Erster Theil. Ionische Lyrik, nebst Abhandlungen über die ältesten Kultus- und Volkslieder und über die Tonkunst der Hellenen. — II. 2. Geschichte der Lyrischen Dichtkunst u. s. w. Zweiter Theil. Dorische und Aeolische Lyrik. — III. 1. Geschichte der Dramatischen Dichtkunst der Hellenen bis auf Alexandros den Grossen. Erster Theil. Tragödien und Satyrspiele. — III. 2. Geschichte der Dramatischen Dichtkunst u. s. w Zweiter Theil. Komödien.

J. A. Fabricius, Bibliotheca Graeca, sive notitia scriptorum veterum Graecorum, quorumcunque monumenta integra, aut fragmenta edita extant: tum plerorumque e MSS. ac deperditis. Editio 2ª. Hamburgi, 1708—1712. 5 deelen. 4°.

J. A. Fabricius, Bibliotheca Graeca sive notitia scriptorum veterum Graecorum etc. Editio 4ª, curante G. Chr. Harles. Vol. I—III. Hamburgi, 1790—1793. 3 dln. 4°.

J. W. Elink Sterk, Disputatio liter. inaug., de Labdacidarum historia a tragicis in scena proposita. Lugd. Batav., 1829. 4°.

N. I. B. Kappeyne van de Coppello, Observationes criticae in auctores veteres Graecos. Pars 1ª. Noviomagi, 1850. 8°.

P. de Koning, Quaestiones Atticae. De hypothesibus aliquot

Muelleri Struebing. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1891. 8°.

J. W. Elink Sterk, Over den schrik en het medelijden in het Grieksche treurspel. Leiden, 1838. 8°.

J. C. G. Boot, Notice sur les manuscrits trouvés à Herculanum. Amsterd., 1841. 8°.

A. F. Sifflé, Verhandeling over de Nieuw-Grieksche letterkunde. (Overdruk). 8°.

Anecdota Graeca. E Codd. Mss. Bibl. Reg. Parisin. descripsit L. Bachmannus. Lipsiae, 1828. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Fragmenta comicorum Graecorum. Collegit et disposuit A. Meineke. Berolini, 1839—1841. 4 dln. 5 bnd. 8°.
I. Historia critica comicorum Graecorum. — II. 1, 2. Fragmenta poetarum comoédiae antiquae. — III. Fragmenta poetarum comoediae mediae. — IV. Fragmenta poetarum comoediae novae.

Schoonheden uit Grieksche dichters, vertaald door G. Dorn Seiffen. Amsterd., 1821. 8°.

Anthologie aus den Lyrikern der Griechen, für den Schul- und Privatgebrauch erklärt und mit literarhistorischen Einleitungen versehen von E. Buchholz. Erstes Bändchen: Die Elegiker und Iambographen enthaltend. 2te verbesserte Auflage. Leipzig, 1873. 8°.

J. G. Voegler, Tirocinium poeticum Graecum. Attische verzen met opgave der voornaamste metrische regels. Leiden, 1876. 8°.

3. Grieksche Schrijvers (in alphabetische volgorde): tekstuitgaven en kritiek.

Aeschyli Tragoediae VII. In quibus praeter infinita menda sublata, carminum omnium ratio hactenus ignorata, nunc

primum proditur; opera Gulielmi Cauteri Ultrajectini. Antverpiae, 1580. 8°.

Aeschylus. The seven plays in English verse, by Lewis Campbell. New edition, revised. London, 1906. 8°.

Het Treurspel van Agamemnoon, naar het Grieksch van Aischylos, in Nederlandsche verzen overgebracht door P. C. Boutens. (Aan het einde:) Dit boek werd gedrukt in veertig exemplaren door de firma Joh. Enschedé en Zonen te Haarlem in December 1903. 4°.

G. G. van der Weerd, Diss. liter. de Aeschyli Choephoris et Sophoclis Euripidisque Electris ad elegantiae rationes inter se comparatis. Daventriae, 1874. 8°.

P. H. Tydeman, Diss. lit. inaug. de Aeschinis oratione in Timarchum. Lugd. Batav., 1822. 8°.

J. H. T. Hemstege, Analecta. Antiphontea. Specimen liter. inaug. Lud. Batav., 1892. 8°.

Maria J. Baale, Studia in Anytes poetriae vitam et carminum reliquias. Specimen liter. inaug. Harlemi, 1903. 8°.

C. R. Vermaas, De fontibus Appollonii Rhodii. Specimen litter. inaug. Delphis-Batav., 1897. 8°.

Aristophanis Comoediae XI, Graece et Latine, ex codicis MSS. emendatae: cum scholiis antiquis, inter quae scholia in Lysistratam ex cod. Vossiano nunc primum in lucem prodeunt. Accedunt notae virorum doctorum in omnes comoedias; inter quas nunc primum eduntur Is. Casauboni in Equites, Ezech. Spanhemii in tres priores, et Rich. Bentleii in duas priores comoedias observationes. Omnia collegit et recensuit, notasque in novem comoedias, et quatuor indices adjecit Lud. Kusterus. Amstelod., Luchtmans. 1710. fol.

Aristophanis Comoediae XI, Graece et Latine, ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo comoediarum interpretatione Latina et notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non C. A. Dukeri ad quatuor priores. Accedunt deperditarum comoediarum fragmenta, a Th. Cantero et Gul. Coddaeo collecta, earumque indices a Joh. Meursio et Joh. Alb. Fabricio digesti. Curante Petro Burmanno Secundo, qui praefationem praefixit. Lugd. Batav., 1760. 2 dln. 4°.

Aristophanis Comoedias edidit Theodorus Bergk. Editio altera correctior. Lipsiae, 1881 et 1878. 2 dln. 8°.

Aristophanes, Plutos of eerlijke rijkdom. Uit het Grieksch door A. Halbertstadt. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. (1894). 8°.

Aristophanes' Four plays translated into English verse by John Hookham Frere. With an introduction by W. W. Merry. London, 1907. 8°.

P. J. Cosijn, Commentatio literaria continens annotatiunculas ad Aristophanis Ranas. Traj., 1865. 8°.

J. G. Voegler, Specimen literarium exhibens Prosopographiae Aristophaneae partem eam, quae est de Belli Ducibus. Mediob., 1869. 8°.

J. G. H. Frankamp, Specimen litter. inaug. quo inquiritur in Aristophanis de Republica Atheniensium sententiam. Lugd.-Batav., 1872. 8°.

J. van Leeuwen, Specimen liter. inaug. de Aristophane Euripidis Censore. Amstelaedami, 1876. 8°.

P. J. Hoekstra, Quaestiones de Aristophanis Vespis. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1878. 8°.

M. Nassau Noordewier, Metaphorae Aristophaneae specimen litter. inaug. Delphis-Batav., 1891. 8°.

R. van Oppenraaij, Libri de Republica Atheniensium CC. I—IV. Specimen litter. inaug. Lugd. Batav., 1893. 8°.

J. van IJzeren, De vitiis quibusdam principum codicum Aristophaneorum. Specimen litter. inaug. Amstelod., 1899. 8°.

Callimachi Hymni, Epigrammata et Fragmenta, cum notis integris H. Stephani, B. Vulcanii, Annae Fabri, Th. Graevii, R. Bentleji; quibus accedunt E. Spanhemii commentarius, et notae nunc primum editae T. Hemsterhusii et D. Ruhnkenii. Textum ad MSS. fidem recensuit, Latine vertit, atque notas suas adjecit Jo. Aug. Ernesti. Lugd. Batav., 1761. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Callimachus. The works of Callimachus, translated into English verse, the hymns and epigrams from the Greek, with the Coma Berenices from the Latin of Catullus: with the original text, and notes carefully selected from former commentators and additional observations, by H. W. Tytler. London, 1793. 4°.

Kallimachus' Lofzangen door W. Bilderdijk. Amsterdam, 1808. 8°.

Coluthus, L'enlèvement d'Hélène, poème, revu sur les meilleures éditions critiques, traduit en Français; accompagné d'une version entièrement neuve, de notes philologiques et critiques sur le texte, de trois index, de scholies inédites, de la collation complète et d' un facsimile entier des deux manuscrits de la bibliothèque royale de Paris, par A. Stanislas Julien; et suivi de quatre versions en Italien, en Anglois, en Espagnol et en Allemand. Paris, 1823. 8°.

Demosthenis Orationes. Ex recensione Guilielmi Dindorfii. Vol. I. Orationes I—XIX. Editio 4ª correctior, curante Friderico Blass. Editior minor. Lipsiae, 1890. 8°.

J. H. Scholten, Disquisitio de Demostheneae eloquentiae charactere. Traj. ad Rhen., 1835. 8°.

Dionis Chrysostomi Orationes octoginta, in Latinum conversae. Thoma Naogeorgo Straubingensi interprete. Basileae, Joan. Oporinus. (1555). fol.

J. van der Vliet, Studia critica in Dionysii Halicarnassensis opera rhetorica, accedunt variae lectiones quondam ab Is. Vossio ex codice libri de compositione verborum descriptae. Specimen liter. inaug. Lugd.-Batav., 1874. 8°.

C. J. van der Palm, Specimen literarium inaug., exhibens collectanea Euripidea; argumenti moralis et politici. Lugd. Bat., 1817. 8°.

J. B. Verwayen, Specimen literarium, in Euripidis Hecubam. Traj. ad Rhen., 1833. 8°.

J. A. Schneither, Disputatio de Euripide philosopho. Groningae. 8°.

P. J. Costerus, Diatribe in Euripideae philosophiae locum, qui est de Amore. Traj. ad Rhen., 1835. 8°.

A. I. Haagens, De Hippolytis Euripideis. Specimen litterarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1898. 8°.

J. J. G. Vürtheim, De Euripidis Bacchis. Specimen litterarium inaugurale. Harlemi, 1898. 8°.

Euripides, De Cykloop, Saterspel. Naar het Grieksch door W. Bilderdijk. Amst., 1828. 8°.

H. Polman Kruseman, Specimen literarium inaugurale exhibens Epicharmi fragmenta. Harlemi, 1834. 8°.

H. Polman Kruseman, Specimen liter. inaug. exhibens Epicharmi fragmenta. Harlemi, 1834. 8°.
Hetzelfde werk, met schriftelijke aanteekeningen van den schrijver.

Herodotus. Zie Catalogus, deel I, bladz. 244 en 245.

Herodotus, Historiarum libri IX. Curavit Henr. Rudolph. Dietsch. Lipsiae, 1878 et 1875. 2 dln. 8°.

Homeri Ilias, i. e. de rebus ad Trojam gestis (Graece et Latine). Atrebatii, 1560. 8°.

Homeri Odyssea, i. e. de rebus ab Ulysse gestis. Ejusdem Batrachomyomachia et Hymni (Graece et Latine). Atrebatii, 1567. 8°.

Homeri Carmina ad optimorum librorum fidem expressa curante Guilielmo Dindorfio. Editio 4ª correctior. Lipsiae, 1872—1878. 2 dln. in 4 stn. 8°.
Vol. I. Ilias. — Vol. II. Odyssea.

Homeri Iliadis carmina cum apparatu critico. Ediderunt J. van Leeuwen J. F. et M. B. Mendes da Costa. Lugd. Batav., 1889. 1°.

Homerus' Odyssee. In proza vertaald en met korte ophelderingen voorzien door W. G. van der Weerd. Amsterd., 1901. 4°.

The Iliad of Homer, translated by Alexander Pope. London, Grant Richards. (1903). 8°.

The Odyssey of Homer, translated by Alexander Pope. London, Grant Richards. 1903. 8°.

Homerus, De Muis- en Kikvorschkrijg. Nagezongen (door W. Bilderdijk). 2e druk. Leyden, 1832. 8°.

J. H. J. Köppen, Over het leven en de gedichten van Homerus. Uit het Hoogduitsch vertaald. 8°.

J. T. Bergman, Over de Odyssea van Homerus. Een vervolg op Köppen, Over het leven en de gedichten van Homerus. Leyden, 1826. Met kaart. 8°.

E. Waardenburg, Kort overzigt der Homerische of epische vormen, voor leerlingen, die Homerus beginnen te lezen, bewerkt naar de grammatica van F. Thiersch. Arnhem, 1835. 8°.

J. D. Homan, Diatribe in C. Lachmanni aliorumque criticorum de Iliadis Homericae compositione sententias. Gron., 1856. 8°.

H. J. Polak, Observationes ad scholia in Homeri Odysseam. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1869. 8°.

J. M. Hoogvliet, Studia Homerica. Specimen literarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1885. 8°.

E. B. Koster, Studia tragico-Homerica. Specimen litterarium inaugurale. Daventriae, 1891. 8°.

A. Drost, Disputatio de hexametri Homerici origine. Specimen litter. inaug. Delphis-Batav., 1895. 8°.

P. C. Molhuysen, De tribus Homeri Odysseae codicibus antiquissimis. Specimen litt. inaug. Lugd.-Batav. 1896. 8°.

Isocrates, Opera quae quidem nunc extant omnia. Varias lectiones, versionem novam, ac notas adjunxit Gulielm. Battie. Londini, 1749. 2 dln. 8°.

Isocratis Orationes. Recognovit praefatus est indicem nominum addidit G. E. Benseler. Editio altera curante F. Blass. Lipsiae, 1885—1886. 2 dln. 8°.

J. T. Bergman, Specimen Acad. inaug., exhibens Isocratis Areopagiticum, instructum lectionis varietate et annotatione. Lugd. Batav., 1819. 8°.

C. C. Mauve, De oratione Isocratea quae inscribitur „de Bigis" disputatio. Specimen literarium inauguralis. Arnhemiae, 1878. 8°.

G. A. Lehman de Lehnsfeld, De oratione ad Demonicum Isocrati abjudicanda. Specimen liter. inaug. Lugd.-Batav., 1879. 8°.

J. L. Liezenberg, Studia Flaviana. Observationes criticae in Flavi Josephi Antiquitates Judaicas. Specimen litter. inaug. Schidami, 1899. 8°.

Libanii Sophistae Epistolae. Edidit, Latine convertit et notis illustravit Joannes Christoph. Wolfius. Amstelaed., apud Janssonio-Waesbergios. 1738. fol.

Luciani Samosatensis Opera. Edidit Guilelmus Dindorf. Vol. I. Editio stereotypa. Ex officina Bern. Tauchnitz. Lipsiae, 1858. 8°.

Lucianus, Drie dialogen. De Overvaart of de Tyran, Timon of de Menschenhater, met inleiding van H. J. Kiewiet de Jonge, en de Wijsgeerenveiling, door B. J. H. Ovink. Uit het Grieksch. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. (1895). 8°.

J. J. Hartman, Studia critica in Lucianum. Specimen litterarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1877. 8°.

P. M. Bolderman, Studia Lucianea. Specimen litter. inaug. Lugd. Batav., 1893. 8°.

W. F. Stutterheim, Observationes criticae in Lucianum. Specimen litter. inaug. Hagae Comitis, 1898. 8°.

Lysiae Orationes et fragmenta. In usum studiosae juventutis textum constituit C. G. Cobet. Editio 2ª emendatior. Lugd. Batav., 1882. 8°.

Palaephati De incredibilibus historiis, Graece e recensione S. F. Dresigii cum ejusdem notulis, quibus suas animadversiones una cum indice atque praefatione adjecit J. F. Fischerus. Ed nova. Groningae, 1768. 8°.

Pindarus, De offerhande van Themistocles, lierzang. In Nederduitsche dichtmaat overgebracht door het Kunstgenootschap, onder de zinspreuk: Gunst baart kunst. 8°.

S. **Karsten**, Specimen literarium quo continentur tria Pindari carmina cum proöemio et annotatione critica ac philologica. Traj. ad Rhen., 1825. 8°.

Platons Vertheidigung des Sokrates. Griechisch und Deutsch mit kritischen und erklärenden Anmerkungen. 3te vielfach verbesserte Auflage. Leipzig, 1853. 8°.

Plato's Verdediging van Socrates. Plato's Crito. Uit het Grieksch door Ch. M. van Deventer. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. 8°.

Platonis Euthydemus Protagoras. Ex recognitione Caroli Friderici Hermanni. Lipsiae, 1880. 8°.

H. **Was**, Plato's Politeia. Een kritisch-esthetisch onderzoek. Arnhem, 1885. 8°.

H. **Was**, Plato's Symposion. Eene erotische studie. Arnhem, 1887. 8°.

H. T. **Karsten**, Commentatio critica de Platonis quae feruntur epistolis, praecipue tertia septima et octava. Traj. ad Rhen., 1864. 8°.

C. W. M. **Montijn**, Specimen literarium inaug., exhibens quaestiones et explicationes Platonicas. Traj., 1864. 8°.

Plutarchus. Zie de afdeeling Oude Geschiedenis (Catalogus, deel I bladz. 245) en de afdeeling Levensbeschrijving (Catalogus, deel II, bladz. 341).

Plutarchi Vitae parallelae Themistoclis et Camilli, Periclis et Fabii Maximi, Alcibiadis et Coriolani. Recognovit Carolus Sintenis. Lipsiae, 1873. 8°.

F. L. Abresch, Observationes criticae ad Plutarchi Moralium capita selecta. Specimen liter. inaug. Lugd.-Batav., 1878. 8°.

G. C. N. Bollaan, Animadversiones criticae in Plutarchi Moralia. Specimen literarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1879. 8°.

A. J. Dronkers, De comparationibus et metaphoris apud Plutarchum. Diss. litteraria. Traj. ad Rhen., 1892. 8°.

C. A. Abbing, Specimen literarium de Solonis laudibus poëticis. Traj. ad Rhen., 1825. 8°.

Sophoclis Tragoediae VII. In quibus praeter multa menda sublata, carminum omnium ratio hactenus obscurior, nunc apertior proditur: operâ Gulielmi Cauteri Ultrajectini. Lugd. Bat., 1593. 8°.

Sophoclis Tragoediae ex recensione et cum praefatione Guilielmi Dindorfii. Editio quinta correctior. Lipsiae, 1880. 8°.

Sophocles. The seven plays in English verse, by Lewis Campbell. New edition, revised. London, 1906. 8°.

Sofokles, Edipus, Koning van Thebe; treurspel: het oorsprongklijk nagevolgd door W. Bilderdijk. Waar bij gevoegd is eene voorafspraak over het Tooneelspel der Ouden en Hedendaagschen, benevens aanteekeningen, dit treurspel betreffende. Amst., 1779. 8°.

(W. Bilderdijk), Brief van den navolger van Sofokles' Edipus. Amsterd., 1780. 8°.

Sofokles, De dood van Edipus, Treurspel: het oorspronglijk nagevolgd door W. Bilderdijk. Amst., 1789. 8°.

Sophocles, Antigone, treurspel. Vrij gevolgd door A. F. Sifflé. Amst., 1836. 8°.

J. G. Ottema, Specimen philolog. de Sophoclis Antigona. Traj. ad Rhen., 1828. 8°.

S. Karsten, De tetralogia tragica et didascalia Sophoclea. Lectio habita in Inst. Reg. Belg. classe 3ª. Amstelod., 1846. 8°.

C. J. Spat, Dissertatio de tragicae compositionis in Sophoclis Oedipo rege ratione et praestantia. Groningae, 1857. 8°.

J. van Leeuwen, Commentatio de Ajacis Sophoclei authentia et integritate. Edidit Societas Artium Disciplinarumque Rheno-Trajectina. Traj. ad Rhen., 1881. 8°.

B. Kruytbosch, Annotationes ad scholia in Sophoclis tragoedias septem. Specimen liter. inaug. Lugd.-Batav., 1882. 8°.

H. J. F. A. Wansink, De scholiis in Sophoclis tragoedias veteribus a P. N. Papageorgio editis. Specimen litter. inaug. Lugd. Batav., 1895. 8°.

J. Hooykaas, De Sophoclis Oedipode Coloneo. Specimen literarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1896. 8°.

Suidas (Graece et Latine), nunc primum integer latinitate donatus, opera et studio Aemilii Porti. Coloniae Allobrogum, Apud Petrum de la Rovière. 1619. 2 vol. fol.

Theocriti quae extant. Ex editione Danielis Heinsii expressa. Glasguae, 1746. 8°.
Met vertaling in het Latijn aan den voet der bladzijden.

Thucydides. Zie Catalogus, deel I, bladz. 245.

F. Goslings, Observationes ad scholia in Thucydidem. Specimen literarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1874. 8°.

J. F. Corstens, De translationibus quibus usus est Thucydides. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1894. 8°.

Tyrteus, Krijgsgezangen. 't Oorsprongklijk Grieksch gevolgd door W. Bilderdijk. Amst., 1787. 8°.

Xenophon. Zie Catalogus, deel I, bladz. 245.

Xenophontis Historia Graeca. Edidit C. G. Cobet. Editio 3ª. Lugd. Batav., 1880. 8°.

Xenophontis Commentarii. Recensuit et praefatus est Ludovicus Dindorfius. Editio 3ª emendatior. Lipsiae, 1880. 8°.

Xenophontis Institutio Cyri. Recensuit et praefatus est Ludovicus Dindorfius. Editio 4ª emendatior. Lipsiae, 1874. 8°.

Xenophontis Scripta minora. Recognovit L. Dindorfius. Editio secunda emendatior. Lipsiae, 1880. 8°.

Xenophon's Herinneringen aan Socrates. Uit het Grieksch door Ch. M. van Deventer. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. 8°.

J. C. van Deventer, Specimen litter. inaug. exhibens Xenophontis librum de vectigalibus cum commentario. Traj., 1851. 8°.

C. LATIJNSCHE TAAL- EN LETTERKUNDE.

1. Taalkunde. Woordenboeken.

Prisciani Caesariensis Institutiones grammaticae: Adjectis nuper praetermissis, Libello de XII carminibus, de accentibus, de ponderibus et mensuris etc. Parisiis, Jodocus Badius Ascensius. 1516. fol.

Laurentii Vallae Elegantiarum libri VI. Item libellus de reciprocis pronominibus sui et suus. Adnotationes in Antonium Raudensem, cum dialogo in Poggium Florentinum. Argentorati, ex aedibus Morhardinis 1521. fol.

Hadrianus TT. Sancti Chrysogoni Cardinalis, De sermone Latino et modis Latine loquendi. Ejusdem Venatio ad Ascanium Cardinalem. Item, Iter Julii II. Pont. Rom. Parisiis, 1534. 8°.

Frid. Muzelii Imitationes ad introductionem in linguam Latinam. Ed. nova. Berolini, 1752. 8°.

Linguae Latinae rudimenta, in quibus declinationum, comparationum et conjugationum paradigmata ad captum puerilem accommodata exhibentur, in usum tironum Gymnasii Medioburgensis expressa. Medioburgi, 1757. 8°.

I. C. Cellarius, Latinitatis liber memorialis, in usum scholarum Belgicarum conversus. Editio 3ª. Traj. ad Rhen., 1757. 8°.

Doorschoten met wit papier in 4°, waarop aanteekeningen.

J. Schotanus, Puerilium colloquiorum formulae: ex probatis auctoribus in usum scholae Middelburgensis selectae. Medioburgi, 1757. 8°.

I. J. G. Scheller, Compendium praeceptorum stili bene Latini in primis Ciceroniani seu eloquentiae Latine declarandae. Editio altera. Lipsiae, 1785. 8°.

Bastian Dahl, Die lateinische Partikel ut. Eine von der norwegischen Universität mit der goldenen Medaille des Kronprinzen belohnte Preisschrift. Universitätsprogramm für das erste Semester 1882 herausgegeben von J. P. Weisse. Kristiania, 1882. 8°.

Th. Dokkum, De constructionis analyticae vice accusativi cum infinitivo fungentis usu apud Augustinum. Specimen litterarium inaugurale. Snecae, 1900. 8°.

C. Sneijders de Vogel, Quaestiones ad conjunctivi usum in posteriore latinitate pertinentes. Specimen litt. inaug. Schiedam, 1903. 8°.

Dom. Nani Mirabellii Polyanthea, opus suavissimus floribus exornatum, ad communem Reipublicae literariae utilitatem, longe quam antea auctius factum et ab innumeris erroribus vindicatum. (Saonae), Joannes Soter, 1539. fol.

Bas. Fabri Thesaurus Eruditionis Scholasticae, post celeberr. vir. Buchneri, Cellarii, Graevii, operas et adnotationes et multiplices Andreae Stubellii curas iterum recens., emend., locupletatus a Jo. Matthia Gesnero. Acc. primum hac editione verborum et formularum interpretatio Gallica. Hagae Comitum, 1735. 2 tom. 1 vol. fol.

J. F. Noltenii Lexicon latinae linguae antibarbarum quadripartitum. (Ed. 2a). Acced. praefatio Moshemii. Lipsiae et Helmstadii, 1744 8°.

I. J. G. Schelleri Lexicon Latino-Belgicum auctorum classicorum, curante Davide Ruhnkenio. Lugd. Batav., Amstelod. et Hagae Comitis, 1799. 2 dln. 1 bnd. 4°.

K. E. Georges, Lateinisch-Deutsches Handwörterbuch aus den Quellen zusammengetragen und mit besonderer Bezugnahme auf Synonymik und Antiquitäten mit Berücksichtigung der besten Hülfsmittel ausgearbeitet. Leipzig, 1855. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Thesaurus Linguae Latinae, editus auctoritate et consilio Academiarum quinque Germanicarum, Berolinensis, Gottingensis, Lipsiensis, Monacensis, Vindobonensis. Vol I. (A—Amyzon). Lipsiae, 1900—1905. Vol. II. (An—Byzeres). Lipsiae, 1900—1906. Vol. III. Fasc. 1. (C—Candidus). Lipsiae, 1907. Vol. IV. Fasc. 1—3. (Con—Continor). Lipsiae, 1906—1907. gr. 4°.

Thesaurus Linguae Latinae, Index librorum scriptorum inscriptionum ex quibus exempla adferuntur. Lipsiae, 1904. gr. 4°.

J. H. M. Ernesti, Clavis Horatiana sive Indices rerum et

verborum philologico-critici in opera Horatii praemissis ad lectionem usumque poetae necessariis. Berolini, 1802—1803. 3 vol. 8°.

G. Dorn Seiffen, Lexicon propriorum et inde derivatorum nominum principum poëtarum Latinorum. Traj. ad Rhen., 1828. 8°.

Du Cange. — Car. du Fresne, Dom. du Cange, Glossarium ad scriptores media et infimae Latinitatis. Editio nova locupletior et auctior, opera et studio monachorum ordinis S. Benedicti e Congregatione S. Mauri. Parisiis, 1733—1736. 6 dln. fol.

Du Cange. — D. P. Carpentier, Glossarium Novum ad scriptores medii aevi cum Latinos tum Gallicos, seu Supplementum ad auctiorum Glossarii Cangiani editionem. Subditae sunt, ord. alphab., voces Gallicae usu aut significatu obsoletae, quae in Glossario et Supplemento explicantur. Acc. varii Indices. His demum adjuncta est Cangii Dissertatio de inferioris aevi aut imperii numismatibus, quam excipiunt emendationes typographicae ad postremam Glossarii editionem. Parisiis, 1766. 4 dln. fol.

Du Cange. — Glossarium mediae et infimae Latinitatis, conditum a Carolo du Fresne Domino Du Cange, auctum a monachis ordinis S. Benedicti, cum supplementis integris D. P. Carpenterii, Adelungii, aliorum, suisque digessit G. A. L. Henschel. Sequuntur Glossarium Gallicum, Tabulae, Indices, Dissertationes. Ed. nova, aucta pluribus verbis aliorum scriptorum a L. Favre. Niort, 1883—1887. 10 dln. 4°.

2. Geschiedenis der Letterkunde. Verzamelingen en bloemlezingen.

Jo. Alberti Fabricii Bibliotheca Latina sive notitia auc-

torum veterum Latinorum, quorumcunque scripta ad nos pervenerunt. Hamb., 1721—1722. 3 dln. 8°.

J. Th. **Bergman**, Commentatio de literarum conditione apud Romanos, inde a bello Punico primo usque ad Vespasianum Caesarem. Lugd. Batav., 1818. 4°.

W. F. **Schey**, Specimen liter. de causis quibus factum esse videtur, ut apud Romanos Augusti tempore maxime literae florerent. Amstelod., 1827. 8°.

J. J. **van der Kloes**, Disputatio lit. inaug. de praeceptoribus in rhetorum scholis apud Romanos. Traj. ad Rhen., 1840. 8°.

J. H. **Moll**, Vita Publii Vatinii. Specimen litterarium inaug. Daventriae, 1876. 8°.

L. B. **Stenersen**, Udsigt over den Romerske satires forskjellige arter og deres oprindelse. Kristiania, 1887. 8°.

H. **Vermaat**, Disputatio de aetate qua conscripta est Historia Augusta. Specimen litter. inaug. Lugd. Batav., 1893. 8°.

W. F. **Kaiser J.Pz.**, Quo tempore Dialogus de Oratoribus scriptus sit quaeritur. Specimen litt. inaug. Lugd. Batav., 1902. 8°.

J. C. G. **Boot**, Over twee onlangs ontdekte fragmenten van een leven van Cato van Utica. (Overgedrukt uit de Verslagen en Mededeelingen der Kon. Akad. van Wetensch. Afd. Letterk. 2e Reeks, deel V). Amsterd., 1875. 8°.

J. C. G. **Boot**, Bijdragen tot verklaring en kritiek van Latijnsche schrijvers. (Overgedrukt uit de Verslagen en Mededeel. der Kon. Akad. van Wetensch., Afd. Letterk. 2e Reeks, deel I). Amsterd., 1870. 8°.

Bloemlezing uit Latijnsche dichters, met aanteekeningen door J. B. Kan en H. P. Schröder. Eerste stuk. Tweede druk, herzien door J. B. Kan. Gron., 1876. — Idem. Tweede stuk. Gron., 1861. 8°.

Serta Romana. Poetarum decem Latinorum carmina selecta, scholarum causa collegit et notis instruxit J. Woltjer. Groningae, 1880. 8°.

3. Romeinsche Schrijvers (in alphabetische volgorde): tekstuitgaven en kritiek.

L. Apuleii Madaurensis philosophi Platonici Opera quae quidem extant omnia. In primus vero de Asino Aureo libri XI. cum Ph. Beroaldi commentariis et G. Stewechii in L. Apuleii Opera omnia quaestionibus et conjecturis: nec non aliorum doctiss. vir. in eundem emendationibus. Adj. Indice copioso. Basileae, Seb. Henricpetri. (1560). 3 dln. 8°.

Deel I. Epistolae Hopperi et Beroaldi. Fulgentii Mythologicon de Psyche et Cupidine. Vita L. Apuleii. Epigrammata. Metamorphoseon libri I—VII, cum comment. Beroaldi. — Deel II. Metamorphoseon libri VII—XI cum comment. Beroaldi. Quaestiones Stewechii in libros I—XI. — Deel III. Florida et opera philosophica. L. Apuleii fragmenta et tituli librorum qui non extant. Stewechii quaestiones. Index.

Lucius Apulejus, Herscheppinge of de Gouden Ezel. Uit het Latijn vertaald door H. J. Boeken. Amsterd., S. L. van Looy. (1901). 8°.

C. H. Dee, De ratione quae est inter Asinum Pseudo-Lucianeum Apuleique Metamorphoseon libros. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1891. 8°.

K. H. E. de Jong, De Apuleio Isiacorum mysteriorum teste. Specimen litter. inaug. Lugd. Batav., 1900. 8°.

S. C. Klinkhamer, Querolus sive Aulularia, incerti auctoris comoedia togata. Amstelodami, 1829. 8°.

J. H. van Bolhuis, Diatribe literaria in M. Porcii Catonis Censorii quae supersunt scripta et fragmenta. Traj. ad Rhen., 1826. 8°.

De Werken van T. Lucretius Carus van het Heelal. Uit het Latyn in het Nederduitsch vertaald (door Jan de Witt). Amsterd., 1701. 8°.

A. B. Drachmann, Catuls digtning belyst i forhold til den tidligere Graeske og Latinske litteratur. Kjöbenhavn, 1887. 8°.

L. B. Stenersen, Catul's digtning, oplyst i dens sammenhaeng med den tidligere Graeske og Latinske literatur. Kristiania, 1887. 8°.

C. Julius Caesar. Zie Catalogus, deel I, bladz. 247.

M. Tullii Ciceronis Opera omnia ex recensione Jo. Augusti Ernesti cum ejusdem notis et clave Ciceroniana. Halis Saxonum, 1774—1777. 5 dln. in 7 bnd. 8°.

M. Tullii Ciceronis Tusculanarum disputationum libri quinque. Recognovit Reinholdus Klotz. Lipsiae, 1877. 8°.

M. Tullii Ciceronis Divinatio in Q. Caecilium, Actio in C. Verrem prima. Recognovit Reinholdus Klotz. Lipsiae, 1879. 8°.

Y. D. van Dam, Specimen lit. inaug. in Ciceronis orationem pro P. Sextio. Lugd. Batav., 1824. 8°.

J. van Persyn, Disputatio inaug. de politica Ciceronis doctrina in libris ejus de republica. Amstelodami, 1827. 8°.

M. Tullii Ciceronis Epistolae tres ad T. Pomponium Atticum. Emendavit et commentario instruxit J. C. G. Boot. 8°.

Oratio prima in L. Catilinam. Recensuit et a M. Tullio Cicerone male abjudicari demonstravit J. C. G. Boot. Amstelodami, 1857. 8°.

J. C. G. Boot, De emendanda et explicanda Ciceronis oratione pro Murena. 8°.

J. v. Vessum, De M. Tullii Ciceronis de Oratore libris. Specimen litter. inaug. Galopiae, 1896. 8°.

H. M. Leopold, De orationibus quatuor, quae injuria Ciceroni vindicantur. Specimen litterarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1900. 8°.

W. Werff, Enniana. Specimen lit. inaug. Campis, 1902. 8°.

C. Brakman Jz., Frontoniana. Specimen litt. inaug. Traj. ad Rhenum, 1902. 2 stn. 8°.

Auli Gellii Noctes Atticae. Ed. nova et prioribus omnibus docti hominis cura multo castigatior. Amstelodami, 1666. 12°.

Horatius cum quatuor commentariis. Venetiis, per Joan. Aluysium de Vatifio. 1498. fol.

De titel bevat in houtsn. de afbeeldingen van Landinus, Acronus, Porfirius en Mancinellus.

Q. Horatii Flacci Opera. Quibus notas addidit E. a. Zurck. Harlemi, (1696). 2 part. 1 vol. 8°.

Q. Horatii Flacci Poemata. Ex antiquis codd. et certis observationibus emendavit, variasque scriptorum et impressorum lectiones adjecit A. Cuningamius. Hagae Com., 1721. 8°.

Quintus Horatius Flaccus. Editio stereotypa. Parisiis, P. et F. Didot. 1817. 12°.

Q. Horatii Flacci Carmina. Recognovit et praefatus est Lucianus Mueller. Lipsiae, 1879. 8°.

Q. Horatii Flacci Carmina. Iterum recognovit Lucianus Mueller. Editio major. Lipsiae, 1889. 8°.

Oeuvres d' Horace, traduites en vers par P. Daru. Nouvelle édition corrigée. Paris, 1804—1805. 4 dln. 8°.

H. Riedel, Specimen liter. inaug., in quo Q. Horatii Flacci Epistola ad Augustum commentario illustratur. Groningae, 1831. 8°.

J. H. Leopold, Studia Peerlkampiana. Specimen literarium inaugurale. Groningae, 1892 8°.

D. Junii Juvenalis Aquinatis Satyrae, scholiis veterum, et fere omnium eruditorum, qui ex professo in eas scripserunt, commentariis tam antea vulgatis, quam novis; partim integris, ut Is. Grangaei, Jo. Brittannici, Nic. Rigaltii, Pet. Pithoei et aliorum: partim selectis, ut G. Vallae, E. Lubini etc. partim etiam conquisitis, ut Is. Vossii, O. Ferrarii, Cl. Salmasii, J. G. Graevii aliorumque, nec non animadversis Th. J. Almelovenii, illustratae. Recens. H. Chr. Henninius. Ultrajecti, 1685. 4°.

D. Junius Juvenalis en **A. Persius Flaccus,** Alle de schimpdichten, door verscheide dichteren in Nederduitse vaarzen overgebracht. Haarlem, 1709. 8°.

A. Scholte, Diss. liter. continens observationes criticas in Saturas D. Junii Juvenalis. Traj., 1873. 8°.

H. J. de Dompierre de Chaufepié, De titulo I. R. N. 4312 ad Juvenalem poetam perperam relato. Specimen literarium inaugurale. Hagae Comitis, 1889. 8°.

Titus Livius. Zie Catalogus, deel I, bladz. 247 en 248.

J. C. G. Boot, Opmerkingen over eenige plaatsen van het XXIste boek van Livius' Romeinsche geschiedenis. (Overgedrukt uit Verslagen en mededeelingen der Kon. Akad. van Wetensch. Afdeel. Letterk., deel IX). Amsterd., 1865. 8°.

M. Annaeus Lucanus, De bello civili, cum Hug. Grotii, Farnabii notis integris et variorum selectissimis. Accurante Corn. Schrevelio. Lugd. Batav., F. Hackius. 1658. 8°.

M. Annaei Lucani Pharsalia, cum commentario Petri Burmanni. Leidae, 1740. 4°.

N. J. Singels, De Lucani fontibus ac fide commentatio. Specimen literarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1884. 8°.

G. J. Nijhuis, De Pharsaliae heroe. Specimen literarium inaugurale. Dotocomiae, 1897. 8°.

M. Manilius, Astronomicon a Josepho Scaligero ex vetusto codice Gemblacensi infinitis mendis repurgatum cum ejusdem Jos. Scaligeri notis. Lugd. Batav., Christ. Raphelengius. 1600. 4°.

Marci Valerii Martialis Epigrammatum libri magna diligentia nuperrime castigati, adjectis commentariis Dom. Chalderini atque Georg. Merulae. Lugduni, R. Morin. 1522. Met houtsn. fol.

W. J. M. van Stockum, De Martialis vita ac scriptis. Specimen literarium inaugurale. Hagae Comitis, 1884. 8°.

P. Ovidii Nasonis Quae supersunt. Ad optimorum librorum fidem accurate edita. Editio stereotypa. Lipsiae, 1820. 3 dln. 12°.

P. Ovidius Naso, Alle de Werken. Vertaalt door Abraham Valentyn. Amsterdam, 1697. 3 dln. Met pln. 8°.

P. Ovidius Naso, Alle de Werken. In de Nederlandse Taale overgebracht door Abraham Valentyn. Met verklaaringen en uitleggingen verrijkt door Lud. Smids. En met omtrent driehonderd Printverbeeldingen door de vermaarde Le Clerc geteekent enz. Amsterd., 1700—1701. 3 deelen. 4°.

P. Ovidius Nazo en A. Sabinus, Treurbrieven der blakende vorstinnen, en minnebrieven der vorsten en vorstin-

nen. In Nederduytschen rijm overgezet door J. Cabeljau. Rotterd., 1657. 8°.

P. Ovidius Naso. De Gedaant-wisselingen van P. Ovidius Naso, in het Latyn en Nederduitsch. Nieulyx vertaald, en te zamen in het licht gegeven door Isaak Verburg; nevens Omstandige Aantekeningen tot opheldering der verdichtselen, door Ant. Banier. Met een groot getal prentverbeeldingen, door B. Picart en and. Amsterd., 1732. 2 dln. 1 bnd. gr. fol.

P. Ovidius Naso. Proeve eener navolging van Ovidius' Gedaanteverwisselingen door W. Bilderdijk. Amst. 1829. 8°.

Ovidius' Gedaanteverwisselingen. In proza vertaald en met korte ophelderingen voorzien door W. G. van der Weerd. Naar den tekst van J. J. Hartman. Amsterd., 1904. 2 stukken. 8°.

S. G. de Vries, Epistula Sapphus ad Phaonem, apparatu critico instructa commentario illustrata et Ovidio vindicata. Specimen litter. inaugurale. Lugd.-Batav., 1885. 8°.

O. Schreuders, Observationes in P. Ovidii Nasonis ex Ponto libros I—III. Specimen literarium inaug. Lugd.-Batav., 1895. 8°.

Perzius' Hekeldichten, vrij en in toepassing op onzen tijd nagevolgd door W. Bilderdijk. Rotterdam, 1820. 8°.

B. J. H. Ovink, Adversaria ad Persii Prologum et Satiram Primam. Specimen liter. inaug. Lugd. Batav., 1886. 8°.

M. E. Houck, De ratione stoica in Persii satiris conspicua. Specimen litter. inaug. Daventriae, 1894. 8°.

T. Petronii Arbitri Satyricôn quae supersunt, cum integris doct. virorum commentariis; et notis Nic. Heinsii et Guil. Goesii nunc primum editis. Acc. Jani Dousae

praecidanea, J. A. Gonsali de Salas commenta, variae diss. et praefationes. Curante Petro Burmanno. Traj., 1709. 4°.

M. Acci Plauti .Comoediae viginti. Variae lectiones ac notae, ex D. Lambini aliorumque doctiss. viror. commentariis suo quaeque loco adscriptae. Excud. Jacobus Stoer. 1595. 8°.

T. Macci Plauti Comoediae. Ex recognitione Alfredi Fleckeiseni. Lipsiae, 1831—1835. 2 dln. 8°.

Th. Verwaijen, Specimen liter. in M. Acci Plauti Amphitruonem. Traj. ad Rhen., 1827. 8°.

H. Bosscher, De Plauti Curculione disputatio. Specimen litt. inaug. Lugd. Batav. 1903. 8°.

C. W. I. Wilde, De C. Plinii Caecilii Secundi et Imperatoris Trajani epistulis mutuis disputatio. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1889. 8°.

Q. Curtius Rufus. Zie Catalogus, deel I, bladz. 249.

Sallustius. Zie Catalogus, deel I, bladz. 247.

L. Annaei Senecae et **P. Syri** Mimi, forsam etiam aliorum, singulares sententiae centum aliquot versibus auctae et correctae, studio et opera J. Gruteri, cum notis ejusdem. Acced. ejusdem notae postumae, ut et nova versio Graeca J. Scaligeri. (Edid. S. Haverkamp et A. Preyger). Lugd. Batav., 1727. 8°.

H. M. B. ter Haar Romeny, De auctore tragoediarum, quae sub Senecae nomine feruntur, Vergilii imitatore. Specimen liter. inaug. Dotecomiae, 1887. 8°.

A. C. H. Boissevain, De Ludo de Morte Claudii Caesaris. Specimen litterarium inaugurale. Lugd. Batav., 1895. 8°.

J. S. van Veen, Quaestiones Silianae. Specimen literarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1884. 8°.

Suetonius. Zie Catalogus, deel I, bladz. 249.

Caji Suetonii Tranquilli Opera, et in illa commentarius Sam. Pitisci, quo antiquitates Romanae, tum ab interpretibus doctiss. Beroaldo, Sabellico, etc. etiam explicatae, tum ab illis neglectae, explicantur. Traj., Fr. Halma. 1690. 2 dln. Met pln. 8°.

J. R. Koopmans van Boekeren, Spicilegium criticum in G. Suetonii Tranquilli vitis D. Julii et D. Augusti. Specimen litter. inaug. Lugd.-Batav., 1897. 8°.

H. N. Veldhuis, Annotationes criticae ad Suetonium. Specimen litterarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1897. 8°.

Tacitus. Zie Catalogus, deel I, bladz. 248.

Terentius, Lepidissimae comoediae, cum Ael. Donati interpretatione etc. Argent., Joh. Gruninger. 1503. Met houtsn. fol.

Albii Tibulli Libri quattuor. Recensuit Lucianus Mueller. Lipsiae, 1885. 8°.

P. H. Damsté, Adversaria critica ad C. Valerii Flacci Argonauta. Specimen liter. inaug. Lugd.-Batav., 1885. 8°.

P. Virgilius Maro, Opera. Ex antiquis monimentis illustrata, cura, studio et sumtibus Henrici Justice. ('s Gravenh., 1757—1765). 5 dln. 8°.
Exemplaar op groot papier.

Virgile (Les Géorgiques de). Traduction nouvelle en vers François, enrichies de notes et de figures, par Delille. 4me édition, revue et corrigée. Paris, 1770. Met pln. 8°.

De Aeneas van Virgilius, gevolgd door N. C. Brinkman, Wed. C. van Streek. Amsterd. 1813—1815. 6 stn. 4°.

Vergilius' Aeneis. Metrisch vertaald door J. L. Chaillet. Amsterd., 1901. 8°.

The Works of Virgil, translated by John Dryden. London, Grant Richards. 1903. 8°.

C. H. Kindermann, Quaestiones de fabulis a Vergilio in Aeneide tractatis. Specimen liter. inaug. Lugd.-Batav., 1885. 8°.

A. B. Drachmann, Guderne hos Vergil. Bidrag til belysning af Aeneidens komposition. Kjöbenhavn, 1887. 8°.

4. Latere Latijnsche Schrijvers.

Franciscus Petrarca, Opera Latina. Venetiis per Simonem Papiensem dictum Bivilaquam. 1503. fol.

Raphaelis Volaterrani Commentariorum Urbanorum libri XXXVIII. Item Oeconomicus Xenophontis, ab eodem latio donatus. Parrhisiis in Officina Ascensiana. 1526. fol.

Adagia, i. e.: proverbiorum, paroemiarum et parabolarum omnium, quae apud Graecos, Latinos, Hebraeos, Arabas etc. in usu fuerunt, collectio absolutissima in locos communes digesta. In qua continentur Des. Erasmi Chiliades, Hadr. Junii Adagia, etc. etc. Typis Wechelianis, sumpt. Joan. Pressii. 1643. fol.

Des. Erasmi Flores, ex ejus scriptis collecta. Lugd. Bat., Ex Officina Joannis Maire. 1645. 12°.
Daarachter: Erasmi Enchirid. Mil. Christ. Lugd. Batav., 1641.

Des. Erasmi Colloquia cum notis selectis variorum. Addito Indice novo. Delphis et Lugd. Bat., 1729. 8°.

Des. Erasmus, De Lof der Zotheid. Nu digtkundig, met eenige veranderingen van mengel-stoffen, gesteld door C. van der Port. Leyden, 1706. Met pln. 8°.

Seb. Frank, Das Lob der Thorheit (Encomion Moriae) aus dem Lateinischen des Erasmus verdeutscht. Bevorwortet und mit Anmerkungen versehen von E. Goetzinger. Leipzig, 1884. 8°.

Justi Lipsii Opera omnia. Antverpiae, ex officina Plantiniana. 1614. 6 dln. Met afbeeld. fol.

Justi Lipsii Opera omnia, postremum ab ipso aucta et recensita: nunc primum copioso rerum indice illustrata. Vesaliae, 1675, 4 vol. 8°.

M. Z. Boxhorn, Emblemata politica et orationes. Amstelodami, Joh. Janssonius. 1635. 12°.

Hierachter M. Z. Boxhornii Apologia adversus dialogistam pro commentario ad Agricolam Taciti. Lugd. Bat., I. Commelinus. 1642.

Annae Mariae à Schurman Opuscula Hebraea, Graeca, Latina, Gallica. Prosaica et metrica. Lugd. Batav., Ex officina Elseviriorum. 1648. 8°.

Annae Mariae à Schurman Opuscula etc. Editio 3ª, auctior et emendatior. Traj. ad Rhen., Ex officina Joh. à Waesberge. 1652. 8°.

Phil. Camerarius, Operae horarum subcisivarum sive meditationes historicae, continentes accuratum delectum memorabilium historiarum et rerum tam veterum quam recentium etc. Centuria Iª—IIIª. Francofurti, J. Wildius. 1658. 3 dln. in 1 bnd. 4°.

Monumenta pietatis et literaria virorum in re publica et literaria illustrium selecta, quorum pars prior exhibet Collectanea Palatina, quae ad illustrandam historiam Ecclesiae Palatinae cumprimis faciunt: posterior erudito-

rum superioribus duobus seculis celebrium epistolas nondum editas comprehendit. Francofurti ad Moenum, 1701. 2 dln in 1 bnd. 4°.

D. **Ruhnkenius**, Opuscula varii argumenti, oratoria, historica, critica. Editio altera, cum aliis partibus, tum epistolis auctior. Lugd. Batav., 1823. 2 dln. 8°.

Joan. **Nicolaii Secundi** Opera omnia, emendatius et cum notis adhuc ineditis P. Burmanni Secundi denuo edita, cura P. Bosscha. Lugd. Batav., 1821. 2 dln. 8°.

J. **Luzac**, Lectiones Atticae. De digamia Socratis dissertatio. Libri edendi curam post mortem auctoris suscepit et praefatus est J. O. Sluiter. Lugd. Batav., 1809. 4°.

J. C. **Schroderi**, De pace inter Christianissimum Galliarum Regem Ludovicum XIV, ejusdem socios, et Illustrissimos ac Praepotentes Belgicae Foederatae Ordines oratio. Habita Medioburgi XIV die Junii 1713. Medioburgi, 1713. 4°.

J. F. **Lantsheer**, Oratio in laudem Belgii Foederati, publice recitata Nieulandiae. 1743. (Met de vertaling in het Nederl. door J. de Timmerman de Jonge). 4°.

J. **van Iperen**, Laudatio viri illustris C. van Bynkershoek, in publico Gymnasii Medioburgensis Auditorio habita A. D. 1744. Mediob., 1744. (Latijn en Nederl.). 4°.

B. **Taats**, Oratio de bellis eruditorum, publice recitata Nieulandiae, 1744. Medioburgi, 1744. (Met de vertaling in het Nederlandsch). 4°.

P. **van Noemer**, Oratio in laudem urbis Zierizaeae. Zierizaeae, L. van Zwymvoeren. 1754. 4°.

L. P. **van den Spiegel**, Oratio de anima brutorum, recitata die IV mensis Martii 1755. Ms. 4°.

E. C. d'Engelbronner, Oratio de incremento quod provida Dei cura, ipsa saepe bellorum calamitate, bonarum studiis artium, benigne adfert. Mediob., 1810. 8°.

Petri Hofmanni Peerlkampii Opuscula oratoria et poetica, nunc primum conjunctim edidit Jo Theod. Bergman. Lugd. Batav., 1879. 8°.

Hadr. Junii Epistolae, quibus accedit ejusdem vita et oratio de artium liberalium dignitate, nunquam antea edita. Dordrechti, V. Caimax. 1552. 8°.

Hadr. Junii Epistolae selectae nunc primum editae. Editionem curavit P. Scheltema. Amstelodami, 1839. 8°.

Hugonis Grotii Epistolae ineditae ex Musaeo Meermanniano. Harlemi, 1806. 8°.

Is. Casaubonus, Epistolae. Editio secunda LXXXII epistolis auctior et juxta seriem temporum digesta, curante J. G. Graevio. Magdeb. et Helmstadi, 1656. 4°.

M. Zuerii Boxhornii Epistolae et poemata. Amst., Ex officina Caspari Commelini. 1662. 8°.

Sylloges epistolarum a viris illustribus scriptarum, tomi V collecti et digesti per Petrum Burmannum. Leidae, 1727. 5 dln. 4°.

J. F. Gronovii Ad Albertum Rubenium epistolae X. Edidit J. C. G. Boot. Roma, 1877. 4°.

Deliciae epistolicae sive centuria epistolarum, memorabilia, tum alia, tum in primis theologica ac historico-ecclesiastica complectentium. Ed. Jo. Henr. a Seelen. Lubecae, 1729. 8°.

Clarorum Venetorum, Belgarum et Germanorum ad Ant. Magliabechium nonnullosque alios epistolae. Florentiae, 1745—1746. 5 dln. 8°.

Reynardus Vulpes. Poëma ante annum 1280 a quodam Baldwino e lingua teutonica translatum. Ex unico adhuc superstite exemplo quod, circa annum 1473 Ultrajecti per Nic. Ketelaer et Ger. de Leempt impressum, in Bibliotheca publica Daventriensi adservatur, recudi curavit M. F. A. G. Campbell. Hagae Comitis, 1859. 8°.

Barth. Latomus (Masson). Ad Christianissimum Galliarum regem Franciscum, Bartolomaei Latomi, professoris ejus in bonis literis Lutetiae, Bombarda. Ejusdem ad Cardinalem Bellaium, Epis Parisiensem, Elegiacon. (Lutetiae), Apud Fran. Gryphium. 1536. 4°.

Bap. Mantuani Adolescentia seu bucolica, brevibus Jodoci Badii commentariis illustrata. Coloniae, 1537. 8°.

Frid. Dedekindus, Grobianus et Grobiana, de morum simplicitate libri tres. Francofurti, 1558. 8°.

Theodori Bezae Vezelii Poëmata juvenilia. (Absque nota editionis, ad insigne capitis mortui). 16°.

Theod. Bezae Poëmata varia. Omnia ab ipso Auctore in unum nunc corpus collecta et recognita. (Genevae), 1597. 4°.

Maxaemyliani Vrientii Gandensis Epigrammatum libri IX. Antverpiae, J. Trognaesium, 1603. 8°.

Hierbij in een band: S. Isidori Pelusiotae Epistolae hactenus ineditae de locis S. Scripturae, moribusque formandis. Ex Vaticana Pontificis bibliotheca Graece erutae, notisque et argumentis illustratae ab Andr. Schotto. Antverpiae, 1623. 8°.

Dominici Baudii Poematum nova editio. Lugd. Bat., 1607. 8°.

J. Eyndius ab Haemstede, Poemata. Lugd. Batav., H. ab Haestens. 1611. 8°.

S. Partlicius, Homo redivivus sive actus juridicialis satyricus. Lugd. Batav., J. Marcus. 1626. 8°.

Raphael Thorius, Hymnus Tabaci. Lugd. Bat., Typis Is. Elsevirii. 1628. 4°. (Achter Bezae Poëmata varia).

Petri Scriverii Saturnalia ofte poëtisch Vasten-avond-spel, vervatende het gebruyk ende misbruyk van den Taback, onlangs by den Auteur in 't Latijn beschreven enz. Nu verrijkt . . . ende . . . in Neder-Duytsch vertaeld door S. Ampzig. Haerlem, A. Roman. 1630. 4°.

P. Cunaei Satyra Menippea incastrata. Item D. Juliani Imperatoris Satyra. Lugd. Bat., Ex. offic. Justi Livi. 1632. 12°.

Jac. Baselii Poëmata vario tempore ab ipso conscripta. (Verzameling van Latijnsche en Nederlandsche gedichten). 1638—1661. Handschrift. 4°.

Petri Strateni Venus Zeelanda et alia ejus Poëmata C. Boyus collegit edidit. Hagae-Com., Th. Maire. 1641. .8°.

A. Jonstoni Scoti Poëmata omnia. Middelb. Zeeland. Ex Officina Moulertiana. 1642. 12°.

Faces augustae, sive poematia, quibus Illustriores Nuptiae, a Jacobo Catsio antehac Belgicis versibus conscriptae, jam a Casp. Barlaeo et Corn. Boyo Latino carmine celebrantur. Dordr., 1643. 8°.

Const. Hugenii Momenta desultoria; poëmatum libri XIV. Ed. altera, multo priore auctior, procurante L. Hugenio C. F., cum praefatione C. Barlaei. Hagae-Com., A. Vlacq. 1655. 8°.

Const. Huygens, De vita propria sermonum inter liberos libri duo. Primum edidit et annotatione illustravit P. H. Peerlkamp. Belgicis versibus adumbravit A. Loosjes P. f. Harlemi, 1817. 8°.

Nic. Heinsii Dan. Fil. Italia. Elegiarum liber. Ad Illusstriss. Virum Cass. a Puteo. Accedunt alia. Patavii, Typis Cribellionis. 1658. 4°.

Nicolai Heinsii Italica. E poematum editione Elzeviriana a poeta passim correcta edidit J. C. G. Boot. Amsterd., 1872. 8°.

Joannes de Leenheer, Theatrum stultorum joco-serium sive mundus fatuus emblematice expressus. Tooneel der Sotten enz. Brussel, M. van Bossuyt. 1669. 8°.

(**P. J. Beronicius**), Georgarchontomachiae sive expugnatae Messopolis libri II, carmine epico extemporaneo conscripti authore N. Autopte. — Boer- en Staed-strydt ofte twee stucken van het innemen van Middelburch, voor de vuyst gestelt in heldendigt door N. Ooghetuyge. In Nederlantse trant overgebragt. 4°.

P. J. Beronicii Poëtae incomparabilis Quae extant. P. Rabus recensuit et Georgarchontomachiae notas addidit, insertis anonymi cujusdam commentariolis, quibus nomina propria et difficiliora quaedam explicantur. — De weergalooze dichter P. J. Beronicius ten deele voor de Nederduitsche vertaalt, met een byvoegsel in de voorreden van 's mans leven door P. Rabus. 2e druk. Amsterd., 1692. Met pln. 8°.

P. J. Beronicii Poëtae incomparabilis Quae extant. P. Rabus recensuit et Georgarchontomachiae notas addidit. — Boeren- en Overheidsstrijd, voor de vuist gedicht door P. J. Beronicius, in 't Nederduitsch overgezet door P. Rabus. Nevens eenige andere gedichten enz. 4e druk. Amsterd., 1716. Met gekleurde platen. 8°.

P. J. Beronicii Georgarchontomachia, caeterorumque ejus carmimum sylvula; quorum prius carmine Belgico secutum. — Boeren- en Overheids-strijd; en de overige gedichten van P. J. Beronicius; welkers eerste in Nederduitsche vaarzen is nagevolgd door J. B. Waarby gevoegd is het zonderling leven des dichters; een goed aantal van Neder-

duitsche aanteekeningen; en een keurig zestal van fraaije koperen platen. Goes en Middelburg, 1766. 8°.

F. van Bergen, Thalassio, consecratus Henr. Arn. Michaëlissen et Elis. Biscop. Metelloburgi, A. Th. Rubert. 1693. 4°.

F. G. Westhovius, Wilhelmi Henrici Principis Auriaci vita et gesta heroica (usque ad annum 1678) decantata. Dordraci, 1695. — Britannia vindicata, sive prosequutio in descriptione vitae Wilhelmi III, carmine (usque ad annum 1692) exhibita. Dordraci, 1696. — Wilhelmi III vita et gesta heroica tertia hac parte, usque ad annum 1698, carmine descripta. Dordraci, 1698. — Dissert. math.-philos. de fluminibus. Lugd. Batav., 1698. — Hymnus Academiae Lugd.-Batavae. L. B., 1699. — Lessus in obitum Mariae Brittanniae Reginae. Dordraci, 1695. Samen in 1 band. 4°.

A. A. Pagenstecher, Epithalamium ad S. B. Gruys de Lellens. Gron., 1714. 4°.

Polycarpus Lyserus, Dissertatio de ficta medii aevi barbarie inprimis circa poesin Latinam, speciminibus non ineleganttibus carminum editorum et ineditorum corroborata, historiae poetarum medii aevi praemissa. Helmstadii, 1719. 4°.

Viro doctissimo collegae amicissimo Gulielmo Ott. Reitzio juris utriusque doctori, in Schola Erasmiana magistro, Medioburgum iter paranti, prorectoris ac publice docendi jura suscepturo munus. (Latijnsch gedicht door A. du Ry). Rotterd., 1736. pl°.

Dionysii van de Wynpersse Carmen heroicum, quo laudem Medioburgi, Zelandiae metropolis, publice in Athenaeo Messopolitano celebravit, Anno 1740, postrid. Id. Sept. Mediob. 4°.

Petri Burmanni Poëmatum libri IV, nunc primum in lu-

cem editi, curante Petro Burmanno juniore. Amstelaedami, 1745. 4°.

C. C. **Reitz**, Elegia de itinere Zeelandico. Harderovici, 1747. 4°.

P. **Lotichii secundi** Poëmata omnia, quotquot reperiri potuerunt, editis auctiora et et longe emendatiora. Acced. ejusdem Narratio historica de Caede M. Zobelli etc. Recens., notis et praefatione instruxit P. Burmannus secundus. Amsterd., 1754. 2 dln. in 1 bnd. 4°.

D. D. **Jordens**, In nuptias R. Muntz et A. A. B. Couleman. Zutphen, 1758. 4°.

J. **Outman van Aalst**, Elegia qua Leidae valedicit. Accedunt deliciae Blygeestanae. Lugd. Batav., 1758. 4°.

G. D. **Jordensii** Gellia, lusus poeticus. Accedunt ejusdem Eclogae et epigrammata. Lugd. Batav., 1763. 8°.

Th. **van Kooten**, Gymnas. Mediob. rector, Elegia publice recitata in Illustr. Athenaei auditorio. 1780. 4°.

H. **van Royen**, Carmen elegiacum in Michaëlem de Ruiter. Flessingae, 1789. 8°.

H. **de Bosch**, Carmen de aequalitate hominum. Amstelodami, 1793. 4°.

H. **de Bosch**, Poëmata. Ultrajecti, 1803. Met portret. 4°.

P. **van Hemert**, Strena ad D. Wyttenbach. Hagae Comitis, 1814. 8°.

P. J. **van Lelyveld**, Franco-Gallus exsule Gulielmo Quinto postremo gubernatore receptus, regnante Gulielmo Primo rejectus etc. Lugd. Batav, 1816. 4°.

D. J. **van Lennep**, Memoria Hieronymi de Bosch. — H.

Bosscha, Carmen de inventae typographiae laude, Kostero Harlemensi potenter tandem asserta. Amstelod., 1817. 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Ludovico XVIII, Franciae et Navarrae regi desiderato. Gand, 1815. 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Alexandro Russiae Imperatori, Poloniae Regi etc. Gand, s. d. (1815). 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Collegio, consociis et amicis botanices. Gand, 1816. 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Wilhelmo, Germaniae inferioris Regi desiderato. Gand, s. d. (1817). 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Regiae Celsitudini Wilhelmo Arausiaco Principi. Gand, Z. j. 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Fredericae Germaniae Inferioris Reginae. Gand, 1820. (Met de vertaling in het Fransch door Raoul). 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Regi et industrio Belgarum genio. 1820. 8°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Ars Costeriana. Gand, S. d. 4°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Amatiss. principibus Frederico et Ludovicae epithalamium. Gandae, (1825). Met de vertaling in het Nederl. van J. Haefkens. 8°.

J. B. G. Camberlyn d'Amougies, Miscellanea. Gandae, 1828. 8°.

(E. Epkema), Ad filios post ferias studiorum causa Leidam reversuros, propempticon. Mediob., 1823. 8°.

E. Epkema, Poëmata. Lugd. Batav., 1827. 8°.

N. **Cornelissen**, Ad Sidronium Hosschium, carmen epinicium et asceticum. Editio altera. Gandavi, 1845. 8°.

D. **Vitrioli**, Xiphias. Carmen. (Zie Catalogus, deel I, bladz. 8). Amstelodami, 1845. 8°.

J. **van Leeuwen**, Lycidas ecloga et musae invocatio. Carmina. Amstelodami, 1856. 8°.

Dit en de volgende Latijnsche gedichten zijn „in certamine Hoeufftiano" door de Koninklijke Akademie van Wetenschappen bekroond en uitgegeven. (Zie Catalogus, deel I, bladz. 10).

J. **van Leeuwen**, Octaviae querela. Carmen. Amstelodami, 1857. 8°.

J. **Giacoletti**, De lebetis materie et forma ejusque tutela in machinis vaporis vi agentibus. Carmen didascalium. Amstelodami, 1863. 8°.

J. **van Leeuwen**, Senis vota pro patria. Carmen elegiacum. — In funere Lycisci. Elegia. — Fraga. Amstelodami, 1864. 8°.

A. H. A. **Ekker**, Exeunte Octobri. Ad filiolum. Carmen. Amstelodami, 1868. 8°.

P. **Esseiva**, Urania. Carmen didascalium. Amstelodami, 1870. 8°.

P. **Esseiva**, Ad juvenem satira. Amstelodami, 1872. 8°.

P. **Esseiva**, Gaudia domestica. Elegia. Amstelodami, 1873. 8°.

P. **Esseiva**, Musa. Elegia. Amstelodami, 1874. 8°.

P. **Esseiva**, Ad Procum satira. Accedit Reditus in patriam Elegia Franc. Fr. Moltedo. Amstelodami, 1875. 8°.

F. **Pavesi**, Hollandia. Carmen. Amstelodami, 1876. 8°.

P. **Esseiva**, Pastor bonus. — F. Pavesi, Fasti Insubrici.

Tetralogia historico-lyrica cum prologo et epilogo. Poema. — V. Vaccaro, Thomas Aquinas. Carmen. — P. Rosati, Ornithogonia. Amstelodami, 1877. 8°.

F. Pavesi, De Insubrum agricolarum in Transatlanticas regiones demigratione idyllia. — P. Esseiva, Pulices. Carmen. — P. Rosati, Fucinus Lacus. Carmen. Amstelodami, 1878. 8°.

P. Esseiva, Virginis maturioris querelae. Elegia. — J. van Leeuwen, Homo-simia. Carmen elegiacum. Amstelodami, 1879. 8°.

P. Esseiva, In mulieres emancipatas. Satira. — F. Pavesi, Ad Eugeniam Augustam in funere filii Ludovici Eugenii Napoleonis consolatio. Elegia. Amstelodami, 1880. 8°.

J. van Leeuwen, Ad Bacchum. Elegia. — F. Pavesi, Jacobus Henricus Hoeufft certaminis poetici in urbe Amstelodami auctor. — P. Rosati, Tannereis. Elegia. Amstelodami, 1881. 8°.

P. Esseiva, Tobiae Junioris peregrinatio. Carmen. — J. van Leeuwen, Ad veteres commilitones. Carmen. — J. Albini, Sponsa nautae. Amstelodami, 1882. 8°.

P. Esseiva, Juditha. — J. van Leeuwen, Adolescentis meditatio. Carmen. Amstelodami, 1884. 8°.

J. van Leeuwen, Venite ad me. Elegia. — J. Albini, Ad Vergilium. Carmen. — A. Gaste, Alaricus ingreditur Romam victumque orbem ulciscitur. Amstelodami, 1885. 8°.

P. Esseiva, Judas Machabaeus. Carmen. — J. van Leeuwen, Nupta ad amicam. Epistola. Amstelodami, 1886. 8°.

J. van Leeuwen, Matris querela. Elegia. — P. Esseiva, Esther. Carmen. Amstelodami, 1887. 8°.

P. Esseiva, Susanna. Carmen. — J. van Leeuwen, Me puero. Elegia. — J. Albini, Ad urbem Bononiam anno 1888. Carmen. Amstelodami, 1888. 8°.

A. Sterza, Adam humani generis peremptor, Christus vero ejusdem redemptor. Carmen elegiacum. — P. Esseiva, Servi Eliezer ad Abraham epistola. Carmen. Amstelodami, 1889. 8°.

R. van Oppenraai, Amor. Carmen elegiacum. Amstelodami, 1890. 8°.

A. Sterza, Maria virgo in monte Calvariae, sepulto Domino Elegia. Amstelodami, 1891. 8°.

J. Pascoli, Veianius. Carmen. Amstelodami, 1892. 8°.

A. Giovannini, Inventa et mores. Carmen. — A. Fabricius (A. Schmits), Lanisaponiadis quae supersunt cum veteris scholiastae suisque adnotationibus. Carmen. — P. Rosati, Puerilia. Carmen. — A. Sterza, Septem fratres Machabaei. Carmen heroicum. Amstelodami, 1893. 8°.

J. Pascoli, Phidyle. Carmen. — A. Sterza, Poeta a musis Christianis edoctus. Carmen. — R. Carrozzari, Horatia a fratre interfecta. Carmen. — J. Pascoli, Laureolus. Carmen. — P. Rosati, Siderhodophylax. Carmen. Amstelodami, 1894. 8°.

J. Pascoli, Myrmedon. Carmen. — P. Rosati, Ad Ferdinandum Lessepsum. Carmen. — R. Carrozzari, Lycoris. Carmen. Amstelodami, 1895. 8°.

J. Pascoli, Cena in Caudiano Nervae Carmen. — P. Rosati, Podothaumaturgia. Carmen. — J. Pascoli, Castanea. Carmen. Amstelodami, 1896. 8°.

J. Pascoli, Reditus Augusti. Carmen. — J. J. Hartman, Matris natalicia. Carmen. — Pascoli, Jugurtha. Carmen.

— A. Zappata, De anguillarum comaclensium piscatione. Carmen. — P. Rosati, In mulieres litteratas. Carmen. Amstelodami, 1897. 8°.

J. J. Hartman, Laus Mitiae. Carmen. — J. Pascoli, Catullocalvos. Satura. — J. van der Vliet, Epistula Flori. Carmen. — J. J. Hartman, Christus servator. Carmen. — A. Zappata, Ophis et Alcon. Carmen. Amstelodami, 1898. 8°.

J. J. Hartman, Pater ad filium. Carmen. — R. Carrozzari, Leo gladiator seu Pompei Vesuvii montis conflagratione obruti. Carmen. — P. Rosati, Myceteis. Carmen. — A. Zappata, Nox Novembris. Carmen. — A. Muccioli, Clytie. Carmen. Amstelodami, 1899. 8°.

J. Pascoli, Sosii fratres bibliopolae. Carmen. — J. J. Hartman, Sancti Nicolai feriae. Carmen. — L. Graziani, Bicyclula. Carmen. — A. Zappata, De venatione fulicarum. Carmen. — P. Rosati, Pax. Carmen. — R. Carrozzari, Acte. Carmen. — A. Bartoli, Extremum votum. Carmen. — F. X. Reuss, In hodiernum "progressum." Carmen. Amstelodami, 1900. 8°.

P. H. Damsté, Patria rura. Carmen. — A. Zappata, Bucentaurus. Carmen. — A. Sirletti, De hodiernis Romanis bacchanalibus. Carmen. — J. van der Vliet, Marcus filius ad Ciceronem patrem. Carmen. — A. Bartoli, Autumnales feriae. Amstelod., 1901. 8°.

J. Pascoli, Centurio. Carmen. — L. Graziani, In re cyclistica Satan. — A. Salvagni, Vulcanus. Liber primus. Carmen. — A. Zappata, Telemachus et Eucharis. Carmen. — F. X. Reuss, Rus Albanum. — P. H. Damsté, Hymenaea. Carmen. Amstelod., 1902. 8°.

P. H. Damsté, Feriae aestivae. Carmen. — A. Sirletti,

De excidio urbis S. Petri. Carmen. — A. d'Alès, Juvenilia. Amstelodami, 1903. 8°.

J. Pascoli, Paedagogium. Carmen. — J. J. Hartman, Cornelius Gallus Parthenio. Carmen. — P. H. Damsté, Duo signa. Carmen. — P. Rosati, De telegrapho acrocodilo ad Wilelmum Marconium. Carmen. — F. X. Reuss, Ad Franciam. Carmen. Amstelod., 1904. 8°.

J. Pascoli, Fanum Apollinis. Carmen. — J. J. Hartman, Tullus Propertio. Carmen. — Id., Metus inanis. Carmen. — A. Sommariva, Aucupium. Carmen. — P. Rosati, Krügereis. Carmen. — J. J. Hartman, Protesilaus. Carmen. — P. H. Damsté, Codex. Carmen. Amstelodami, 1905. 8°.

Aloisius Galante, Lucinus Tonsor. Carmen. — F. X. Reuss, Hirundo Alsatina. Edyllium. — P. Rosati, Ludimagister invita Minerva. Carmen. Amstelodami, 1906. 8°.

J. Pascoli, Rufius Crispinus. Carmen. — Idem, Ultima linea Carmen. — F. X. Reuss, Excidium Correrianum. — P. Rosati, Rusticatio. Carmen. — E. San Giovanni, Ancilla. — F. S. Alessio, Duo magi. Carmen. — A. Zappata, Lampadephoria. Carmen. — Amstelodami, 1907. 8°.

IV. Overige Europeesche Talen.

A. BASKISCH; KELTISCH.

C. C. Uhlenbeck, Beiträge zu einer vergleichenden lautlehre der baskischen dialecte. (Verh. der Kon. Akad. v. Wetensch. Afd. Letterkunde. Nieuwe reeks. Deel V, n°. 1). Amsterd., 1903. 4°.

Godofr. Guil. Leibnitii Collectanea etymologica, illustrationi linguarum, veteris Celticae, Germanicae, Gallicae, alia-

rumque inservientia. Cum praef. Jo. Georgii Eccardi. Hanoverae, 1717. 2 ptes. 1 vol. 8°.

M. Z. Boxhorn, Originum Gallicarum liber, in quo veteris et nobilissimae Gallorum gentis origines, antiquitates, mores, lingua et alia eruuntur et illustrantur. Cui accedit antiquae linguae Britannicae lexicon Britannico-Latinum, cum adjectis et insertis ejusdem authoris adagiis Brittannicis etc. Amstelodami, J. Janssonius. 1654. 4°.

Ossian, Temora, poëme épique en 8 chants composé en langue Erse ou Gallique. Traduit d'après l'édition anglaise de Macpherson, par le marquis de St. Simon. Amsterd., 1774. 8°.

Ossian, Fingal, in zes zangen, (naar het Engelsch) gevolgd door W. Bilderdijk. Amsterd., 1805. 2 dln. 8°.

B. ROMAANSCHE TALEN.

1. Italiaansch; Spaansch; Portugeesch.

J. Veneroni, Dictionnaire Italien et François. Mis en lumière, par A. Oudin. Continué par L. Ferretti. Paris, E. Loysen. 1681. 2 dln. 1 bnd. 4°.

A. Landi, Histoire de la littérature d'Italie, tirée de l'Italien de Tiraboschi. Berne, 1784. 5 dln. 8°.

A. M. Baudinius, Specimen literaturae Florentinae saeculi XV. Florentiae, 1747. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Teatro Classico Italiano antico e moderno, ovvero: il Parnasso Teatrale. Con illustrazioni biografiche, istoriche, e critiche. Edizione giusta i testi i più accreditati. Ornata di venti quattro ritratti. Lipsia, 1829. 8°.

Arioste, Roland furieux, poëme héroïque. Par le Comte de Tressan. Avec figures. Paris, 1824. 4 dln. 12°.

Giov. Boccacci, Il Decameron. Testo Poggiali ricorretto dal professore A. Cerutti. Parigi, 1823. 5 dln. in 2 bdn. 12°.

G. Casti, Gli animali parlanti. Poema epico. Torino, 1866. 2 deelen. 8°.

Dante Alighieri (De Komedie van). In dichtmaat overgebracht door J. C. Hacke van Mijnden (Italiaansch en Nederl.). Haarlem, 1867—1873. Met platen van G. Doré en portretten. 3 dln. fol.

I. De Hel. — II. Het Vagevuur. — III. Het Paradijs.

H. Was, De orthodoxie van Dante. (Overgedrukt uit de Godgeleerde Bijdragen voor 1866). 8°.

G. Ph. F. Groshans, Dante en de Divina Commedia. Voordracht. Amsterd., 1867. 8°.

Gio. B. Guarini, Il pastor fido, tragi-comedia pastorale. Parigi, 1782. 8°.

Giov. Guidiccioni, Opere, raccolte dalle più antiche edizioni e da' manoscritti, ora la prima volta pubblicate. Genova, 1767. 4°.

A. Manzoni, I promessi sposi, storia Milanese del secolo XVII. Edizione approvata dall' autore e fatta su quella di Milano da lui riveduta. Parigi, 1843. 2 dln. 8°.

Oud en nieuw Nederland, lierzang. Naar het Italiaansch van den graaf van Medini door Nomsz. Amsterd., 1785. Op koste van den Italiaanschen dichter. 8°.

Hierachter het oorspronkelijke gedicht: L'antica e moderna Olanda, ode del conte di Medini, met de vertaling in Fransch prosa.

Pietro Metastasio, Opere scelte, pubblicate da A. Buttura. Parigi, 1863. 3 dln. 12°.

Pietro Metastasio, Opere scelte. 2ª edizione, con aggiunte. Avignone, 1819. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Alberto Nota, Commedie scelte. Parigi, 1844. 8°.

Silvio Pellico, Le mie prigioni. Memorie, con addizioni di Pietro Maroncelli. 4ª edizione da Giov. Batt. Ghezzi. Leipzig, 1858. Met portret. 8°.

Petrarca. Le rime di Francesco Petrarca. Parigi, 1789. 2 deelen. Met portret. 8°.

Poggiana, ou la vie, le caractère, les sentences et les bons mots de Pogge Florentin (par. J. Lenfant). Avec son histoire de la République de Florence, et un Supplément de diverses pièces importantes. Amsterd., 1720. 2 deelen. Met portret. 8°.

Torquato Tasso's befreites Jerusalem übersetzt von Karl Streckfusz. Mit gegenüber gedrucktem Original-Text. Leipzig, 1822. 2 deelen. 8°.

Torquato Tasso, Jeruzalem verlost. Zang I—V. (Uit het Italiaansch vertaald) door J. Nomsz. Amsterd., 1789. 4°.

Sobrino, Grammaire Espagnole-Française, très complète et très détaillée, contenant toutes les notions nécessaires pour apprendre à parler et écrire correctement l'Espagnol. Nouvelle édition, refondue avec le plus grand soin par A Galban. Paris, 1886. 8°.

Arn. de la Porte, Den nieuwen Dictionaris oft Schadt der Duytsche en Spaensche talen. Van nieuws oversien, ghecorrigeert en seer vermeerdert. Daer by gevoecht eenen Spaenschen Grammatica. Nuovo Dictionario o Thesoro de la lengua Espanola y Flamenca. Antw., H. en J. B. Verdussen. 1659. 4°.

Aelii Antonii Nebrissensis Dictionarium, continens I. dictiones Latinas in sermonem Hispanum versas; II. nomina propria regionum, urbium etc.; III. neotericas ac

vulgares regionum et urbium appellationes; IV. voces Hispanas Latinitate donatas. Matriti, 1683. fol.

L. Tolhausen, Neues spanisch-deutsches und deutsch-spanisches Wörterbuch. Leipzig, 1888—1889. 2 dln. 4°.

Lechanteur de Pontaumont, De la littérature Espagnole et de Calderon. Cherbourg, 1847. 8°.

Miguel de Cervantes Saavedra, El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha. Novísima edición con notas históricas, críticas y gramaticales, de la Academia Espanola, Pellicer, Arrieta, Clemencin, Cuesta, Janer, etc., aumentada con El Buscapié, anotado par D. Adolfo de Castro. Adornada con 300 grabados intercalados, láminas sueltas y el retrato del autor grabado en acero. Madrid, 1887. 4°.

Miguel de Cervantes Saavedra, L'ingénieux hidalgo Don Quichotte de la Manche, traduit et annoté par Louis Viardot, vignettes de Tony Johannot. Paris, 1836—1837. 2 deelen. 4°.

Miguel de Cervantes Saavedra, The history of Don Quixote, illustrated by Gustave Doré. The text edited by J. W. Clarck, and a biographical notice of Cervantes by T. Teignmouth Shore. London, 1906. 2 deelen. 4°.

Miguel de Cervantes Saavedra, Don Quixote. Translated by Charles Jervas. Edited, with notes and an introduction by James Fitzmaurice-Kelly. Londen, (1907). 2 deelen. 8°.

Vocabulario das duas linguas Portugueza e Flamenga, em que se explicaô, com a possivel clareza e brevidade, as palavras, termos e phrases mais necessarias. (Door A. Allewyn en Jan Colle). Amsterdam, 1718. 8°.

Emmanuel de Sousa, Nouveau Dictionnaire François-

Portugais, mis en ordre, rédigé, revû, corrigé, augmenté et enrichi de tous les termes techniques etc. sur la dernière édition de celui de l'abbé F. Alberti, par J. J. da Costa e Sá. Lisbonne, 1784—1786. 2 dln. in 1 bnd. fol.

J. J. da Costa e Sá, Diccionario Portuguez-Francez-e-Latino novamente compilado. Lisboa, 1794. 2 deelen in 1 band. fol.

Louis Camoëns, De Lusiade; heldendicht in X zangen. Naer het Fransch door L. Stoppendael Pz. Middelb., W. Abrahams. 1777. 8°.

3. Fransch.

a. Taalkunde. Woordenboeken.

F. C. Roud, Vocabulaire de la prononciation Française. Handboekje der Fransche uitspraak. Middelburg, 1820. 8°.

J. H. Hoeufft, Verzameling van Fransche woorden, uit de Noordsche talen afkomstig of door sommigen afgeleid. Breda, 1840. 8°.

L. Koning, Éléments de conversations (Français-Hollandais). 7e édition revue par L. M. Baale. Amsterd., 1897. 8°.

Dictionnaire Roman, Walon, Celtique et Tudesque, pour servir à l'intelligence des anciennes loix et contrats, des chartes, rescripts, titres, actes, diplomes et autres monuments, tant ecclésiastiques que civils et historiques, écrits en langue Romance ou langue Françoise ancienne, par un Religieux Bénédictin de la Congrégation de S. Vannes (D. J. François). Bouillon, 1777. 4°.

Casp. van den Ende, Le Gazophilace de la langue Françoise et Flamande; comprenant les purs et propres mots de ces deus langues. 3me éd., revue, corr. et augm.;

et adjouté la traduction de la Grammaire François' et Flaman, par J. L. d'Arsi. Rotterd., J. Naeran. 1681. Met portr. 2 dln. 1 bnd. 4°.

Ant. Furetière, Dictionnaire. Universel, contenant généralement tous les mots François, tant vieux que modernes, et les termes des sciences et des arts. Corrigée et augmentée par Basnage de Beauval et Brutel de la Rivière La Haye, 1727. 4 vol. fol.

Dictionnaire Universel François et Latin, vulgairement appelé Dictionnaire de Trévoux, contenant la signification et la définition des mots de l'une et de l'autre langue. Avec des Remarques d'érudition et de critique. Nouvelle éd., corr. et augm. Paris, 1771. 8 vol. fol.

(Le Roy), Traité de l'Orthographe Françoise, en forme de dictionnaire; enrichi de notes critiques et de remarques. Nouvelle édition, considérablement augmentée sur la révision et les corrections de Restant. Poitiers, 1775. 8°.

F. Halma, Le grand Dictionnaire François et Flamand. 6me éd., revue, corr. et augm. 's Hage en Leiden, 1781. — Woordenboek der Nederduitsche en Fransche taalen. 4e druk, overgezien, verbet. en verm. Utrecht, 1778. In 2 deelen. 4°.

Charles Pougens, Trésor des origines et dictionnaire grammatical raisonné de la langue Française. Spécimen. Paris, 1819. 4°.

Dictionnaire de l'Académie Françoise, revu, corrigé et augmenté par l'Académie elle-même. 5me édition. Paris, 1814. 2 tom. 4°.

Dictionnaire des Dictionnaires ou vocabulaire universel et complet de la langue Française, reproduisant le Dictionnaire de l'Académie Française (sixième et dernière édition

publ. en 1835) et le Supplément à ce Dictionnaire. Bruxelles, 1837. 2 vol. 4°.

Complément du Dictionnaire de l'Académie Française. Publié sous la direction d'un membre de l'Académie Française par L. Barré et N. Landois, avec la coopération d'autres. Bruxelles, 1839. 4°.

Ch. Sachs, Dictionnaire encyclopédique français-allemand et allemand-français (Petite édition). Berlin, 1880—1881. 2 dln. in 1 bnd. 4°.

A. Hatzfeld et **A. Darmesteter,** Dictionnaire général de la langue française du commencement du XVIIe siècle jusqu' à nos jours, précédé d'un traité de la formation de la langue et contenant: 1° la prononciation figurée des mots; 2° leur étymologie; leurs transformations successives, avec renvoi aux chapitres du traité qui les expliquent, et l'exemple le plus ancien de leur emploi; 3° leur sens propre, leurs sens dérivés et figurés, dans l'ordre à la fois historique et logique de leur développement; 4°. des exemples tirés des meilleurs écrivains, avec indication de la source des passages cités. Avec le concours de A. Thomas. Paris, s. d. 2 dln. 4°.

Servaas de Bruin, Fransch woordenboek in twee deelen. Voorafgegaan door een volledig overzicht van de vervoeging der Fransche werkwoorden enz. 3e druk, herzien en vermeerderd door L. M. Baale. Zutphen, (1904). 4°.

J. Ch. H. Matile, Petit dictionnaire des principaux homonymes et paranymes de la langue Française. Amsterdam, (1894). 8°.

b. Geschiedenis der Letterkunde. Verzamelingen en bloemlezingen.

Ch. Batteux, Principes de la littérature. Nouvelle édition. Lyon, 1802. 6 dln. 8°.

Histoire litéraire de la France, par des Religieux Bénédictins de la Congrégation de S. Maur. (Rivet, Taillandier et Clémencet). Tomes I—XI. Paris, 1733—1759. 11 dln. 4°.

Deel XII, uitgeg. in 1763, ontbreekt.

(P. de Longchamps), Tableau historique des gens de lettres, ou abrégé chronologique et critique de l'histoire de la littérature Françoise, par M. l'Abbé de L***. Paris, 1767—1770. 6 dln. 8°.

Histoire de la langue et de la littérature française, des origines à 1900, publiée sous la direction de L. Petit de Julleville. Paris, 1896—1899. 8 dln. gr. 8°.

De Pontaumont, Marguerite de Ravalet et soirées Cherbourgeoises. Cherbourg, 1882. 8°.

D. de Colonia, Histoire littéraire de la ville de Lyon, avec une bibliothèque des auteurs Lyonnois, sacrés et profanes, distribués par siècles. Lyon, 1728. 4°.

J. F. Dreux du Radier, Bibliothèque historique et critique du Poitou, contenant les vies des savans de cette province, depuis le troisième siècle jusqu'à présent; une notice de leurs ouvrages, avec des observations pour en juger etc. Paris, 1754. 5 dln. 8°.

Bibliothèque critique ou recueil de diverses pièces critiques, par de Saint-Jore (Richard Simon). Amsterd., 1708—1710. 4 dln. 8°.

P. Hofstede, De Belisarius van Marmontel beoordeeld en de kwade zeden der vermaardste heidenen aangetoond, ten bewyze hoe onbedagtsaam men dezelve om hunne deugdsaamheid verhemeld heeft. Rotterd., 1769. 8°.

Daarachter: De beoordeeling van den Belisarius tegen C. Nozeman e. a. verdedigd, door P. Hofstede. Rotterd., 1769.

B. H. C. K. van der Wijck, Voltaire. Amsterd., 1868. 8°.

J. F. Laharpe, Lycée, ou cours de littérature ancienne et moderne. Nouvelle édition revue, corrigée, etc. par M. L. S. Auger. Paris, 1813 8 dln. 8°.

Noël et **De la Place**, Leçons françaises de littérature et de morale. 21me édition, augmentée d'un grand nombre de morceaux choisis, de notes, d'une liste biographique des auteurs cités, et d'un résumé de l'histoire de la littérature Française, par A. Baron. Bruxelles, 1841. 8°.

L. M. Baale et **P. van Duinen**, Cours de lecture. 1re partie. Gron., 1890. 8°.

c. Dicht- en Prozawerken.

Li dis dou vrai aniel. Parabel uit de 13e eeuw, verklaard door C. G. Slotemaker. (Overdruk). 4°.

Die altfranzösische Prosaübersetzung von Brendans Meerfahrt nach der Pariser Hdschr. Nat.-Bibl. fr. 1553 von neuem mit Einleitung, lat. und altfrz. Parallel-Texten, Anmerkungen und Glossar herausgegeben von C. Wahlund. (Skrifter utgifna af K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Upsala. IV. 3). Upsala, 1900. 8°.

La belle Dame sans mercy. En Fransk dikt, utgifven af C. Wahlund. (Skrifter utgifna af K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Upsala. V. 8). Upsala, 1897. 8°.

Helisenne de Crenne. — Les oeuvres de madame Helisenne de Crenne. Paris, 1560. 8°.

(H. Estienne), L'introduction au traité de la conformité des merveilles anciennes avec les modernes, ou traité préparatif à l'apologie pour Hérodote. 1566. 8°.

Montaigne. — Livre des essais de Michel seigneur de Montaigne. Lyon, 1593. 2 tom. 1 vol 8°.

Montaigne. — The Essayes of Michael Lord of Montaigne, translated by John Florio. London, 1904—1906. 3 deelen. 8°.

P. Boisteau et **F. de Belle-Forest,** Histoires tragiques, extraites des oeuvres Italiennes de Bandel et mises en langue Françoise. Rouen, 1603—1604. 7 vol. 8°.

Simon Goulart, Thrésor d'histoires admirables et mémorables de nostre temps. Recueillies de plusieurs autheurs, mémoires et avis de divers endroits. Par Paul Marceau, 1610. 8°.

Nic. Faret, L'honneste homme ou l'art de plaire à la court. Paris, 1630. 4°.

Fr. de Grenaille, sieur de Chatounières, L'honneste fille. Paris, 1640. 3 dln. 4°.

P. du Boscq, L'honneste femme. Paris, 1640. 2 dln. 4°.

Fr. de Grenaille, sieur de Chatounières, L'honneste mariage. Paris, 1640. 4°.

Fr. de Grenaille, sieur de Chatounières, L'honneste veuve. Paris, 1640. 4°.

Molière's Misanthrope. Door C. H. Perk. Amsterdam, 1851. 8°.

J. B. P. Molière, Geleerde dames, blijspel in vijf bedrijven. Vertaald door W. J. Wendel, met inleiding van J. N. van Hall. Amsterdam, (1907). 8°.

Boileau Despréaux, Oeuvres complètes, précédées d'une notice sur sa vie par Daunou, revues par Léon Thiessé. Paris, 1832. 3 dln. 8°.

(Ant. Courtin), Traité de la paresse, ou l'art de bien employer le temps en toute sorte de conditions. Paris, 1678. 8°.

(S. Tissot de Patot), Voyages et avantures de Jaques Massé. Bordeaux (Amsterdam), chez Jaques L'Aveugle. 1710. 8°.

Scarron, Alcander, Koning van Cyprus en Ciliciё, of de Gewaande Zeeroover. Treurspel. Het Fransch gevolgt door J. Goeree. Amst., 1741. 8°.

A. R. Lesage, The adventures of Gil Blas de Santillana. Translated by T. Smollett. With an introduction and notes by J. Fitzmaurice-Kelly. London, 1907. 2 dln. 8°.

Chapelle et Bachaumont, Voyage. La Haye, 1750. 8°.
Hierachter: Poesies diverses de La Chapelle. Diverses petites poesies du chevalier d'Aceilly. Les visionnaires, comédie par Jean Desmarests.

C. F. X. Millot, Discours académiques sur divers sujets. Lyon, 1760. 8°.

Nivelle de la Chaussée, Het valsch veroordeel, of de triompherende vrouw; blijspel. Gevolgt naar le Préjugé à la Mode (door Iz. Bilderdijk). Amst., 1762. 8°.

Barbier, Tomyris, of de dood van Cyrus; Treurspel. Gevolgd naar het Fransche van Mej. Barbier (door Iz. Bilderdijk). Amst., 1763. 8°.

M. Delille, Les Géorgiqûes de Virgile, traduction nouvelle en vers François, enrichies de notes et de figures. (Met platen van Casanova en Eisen). 4me Ed. revue et corrigée. Paris, 1770. 8°.

J. Delille, Het Buitenleven, in vier zangen. Gevolgd naar L'Homme des Champs ou les Géorgiques Françoises door W. Bilderdijk. 2e druk. Rotterdam, 1821. 8°.

A. Thomas, Oeuvres. Nouvelle édition revue, corrigée et augmentée. Amsterd., 1773. 4 dln. 8°.

Alexis Piron, Oeuvres complètes, publiées par Rigoley de Juvigny. Neuchatel, 1777. 7 dln. 8°.

(J. R. Tronchin), Mes récréations dramatiques, ou choix des principales tragédies du grand Corneille. Genève, 1780. 4 dln. 8°.

J. J. Barthélemy, Oeuvres diverses. Paris, an VI (1798). 2 deelen. 8°.

J. H. Kraane, La littérature Française. Poëme en quatre chants. Leyde, 1804. 8°.

J. de Meerman, Montmartre, poeme Hollandois, avec la traduction Françoise Paris, 1812. 4°.

M. J. de Chénier, Oeuvres diverses et inédites. Bruxelles, 1816. Met portret. 8°.

Le Mayeur, Ode sur la bataille de Waterloo ou de Mont-Saint-Jean, suivie de remarques historiques. Bruxelles, 1816. 8°.

A. C. Meerman-Mollerus, Poésies Françaises. La Haye et Amsterd., 1819. 8°.

Voltaire, Oeuvres complètes. Paris, 1838. 7 dln. gr. 8°.

I. Vie de Voltaire; Henriade; Pucelle; Poèmes et discours; Épitres en vers; Contes en vers; Facéties. — II. Théatre. — III. Essai sur les moeurs; Histoire de Charles XII; Pierre-le-Grand. — IV. Siècle de Louis XIV; Siècle de Louis XV; Annales de l'empire; Histoire du Parlement; Mélanges historiques. — V. Politique et législation; Physique; Philosophie générale; Métaphysique, Théologie, Morale etc., Bible expliquée, Nouveau Testament. — VI. Dictionnaire philosophique. — VII. Romans; Dialogues; Mélanges littéraires; Commentaires sur Corneille; Table chronologique.

L. E. de la Vergne, comte de Tressan, Oeuvres. Précédées d'une notice sur sa vie et ses ouvrages par M. Campenon. Édition revue, corrigée et accompagnée de notes; ornée de gravures d'après les dessins de M. Collin. Paris, 1822—1823. 10 dln. 8°.

P. J. de Béranger, Oeuvres mises dans un nouvel ordre et ornées de 40 gravures. Bruxelles, 1828—1829. 4 deelen. 8°.

A. de Lamartine, Oeuvres. Édition complète. Bruxelles, 1838. fol.

Victor Hugo, Le Rhin, lettres à un ami. Bruxelles, 1842. 8°.

D. M. de Superville, Essai de prose Française. Pièces fugitives. Middelb., 1842. 8°.

L. F. Bungener, Un sermon sous Louis XIV, suivi de deux soirées à l'hotel de Rambouillet. 3me édition. Paris, 1849. 8°.

L. F. Bungener, Trois sermons sous Louis XV. 2me édition. Paris, 1850. 3 dln. 8°.

L. F. Bungener, Voltaire et son temps. Etudes sur le dix-huitième siècle. Paris, 1851. 2 dln. 8°.

L. F. Bungener, Julien ou la fin d'un siècle. Paris, 1854. 4 dln. 8°.

Emile Souvestre, Le mémorial de famille. 2e édition. Paris, 1854. 8°.

J. Michelet, L'amour. Troisième édition. Paris, 1859. 8°.

J. de Saint-Genois, Le chateau de Wildenborg ou les mutinés du siége d'Ostende. 3e édition. Paris. 1861. 8°.

Victor Hugo, Histoire d'un crime. Paris, 1877—1878. 2 deelen. 8°.

Raoul de Navery, Les aventures de Martin Tromp. Avec illustrations. Paris, 1880. 8°.

Emile Souvestre, Un philosophe sous les toits. Journal d'un homme heureux. Ouvrage couronné par l'Académie Française. Nouvelle édition. Paris, 1886. 8°.

Multatuli, La Sainte Vierge. Trad. par E. H. van Heurck. Bruxelles, 1898. 8°.

C. GERMAANSCHE TALEN.

1. Oud-Germaansche Talen.

H. C. de Gabelentz et **J. Loebe,** Ulfilas. Veteris et novi testamenti versionis Gothicae fragmenta quae supersunt ad fidem codd. castigata latinitate donata adnotatione critica instructa cum glossario et grammatica linguae Gothicae. Lipsiae, 1843—1846. 2 dln. in 3 bdn. 4°.

I. Textum. Adjectae sunt tabulae duae lapide expressae. — II, 1. Glossarium der Gothischen Sprache. — II, 2. Grammatik der Gothischen Sprache.

Ernst Bernhardt, Die Gotische Bibel des Vulfila, nebst der Skeireins, dem Kalender und den Urkunden. Textabdruck mit Angabe der handschriftlichen Lesarten, nebst Glossar. Halle, 1884. 8°.

Ernst Bernhardt, Kurzgefasste Gotische Grammatik. Anhang zur Gotischen Bibel des Vulfila. Halle a. S., 1885. 8°.

L. Diefenbach, Vergleichendes Wörterbuch der gotischen Sprache. Frankfurt a. M., 1846—1851. 2 dln. 8°.

P. H. van Moerkerken, Over de verbinding der volzinnen in 't Gotisch. Bekroond en uitgegeven door de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1888. 8°.

P. Tack, Proeve van Oudnederfrankische grammatica. (Uitgeg. door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1897. 8°.

Ph. Blommaert, Chronologische handleiding van de geschiedenis der Nedersaksische letterkunde. Borgerhout, 1855. 8°.

Reineke de Vos mit dem Koker. (In het Nedersaksisch. Met het motto:) Wultu wetten der Werlde staat; So liss dit Boek, dat is gud rhat. Wulffenbüttel, Frytag. 1711. 4°.

Jozef Jacobs, Vormleer van het Oudfriesch werkwoord. Bekroond door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1899. 8°.

A. J. Daniels, Kasussyntax zu den (echten und unechten) Predigten Wulfstans. Acad. proefschrift. Leiden, 1904. 8°.

Beowulf, Angelsaksisch volksepos, vertaald in stafrijm en met inleiding en aanteekeningen voorzien door L. Simons. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1896. 8°.

H. F. Massmann, Gedrängtes althochdeutsches Wörterbuch oder vollständiger Index zu Graff's althochdeutschem Sprachschatze. Berlin, 1846. 4°.

Reintje de Vos van Hendrik van Alkmaar, naar den Lubekschen druk van 1498. Vertaald en uitgegeven door Jacobus Scheltema. Haarlem, 1826. 8°.

Der Nibelungen Noth, zum erstenmal in der ältesten Gestalt aus der St. Galler Urschrift mit den Lesarten aller übrigen Handschriften herausgegeben durch F. H. von der Hagen. 3te berichtigte, mit Einleitung und Wörterbuch vermehrte Auflage. 1820. 8°.

Der Nibelunge Not mit der Klage, in der ältesten Gestalt mit den Abweichungen der gemeinen Lesart herausgegeben von Karl Lachmann. Berlin, 1826. 4°.

A. Lübben, Wörterbuch zu der Nibelunge Not. Oldenburg, 1854. 8°.

N. B. Zie beneden omtrent de oud-Hoogduitsche Letterkunde de verzameling „Deutsche National-Litteratur," uitgegeven door J. Kürschner.

2. Hoogduitsch.

Jacob Grimm, Geschichte der Deutschen Sprache. Leipzig, 1848. 2 dln. 8°.

J. G. Wachter, Glossarium Germanicum, continens origines et antiquitates totius linguae Germanicae, et omnium pene vocabulorum vigentium et desitorum. Lipsiae, 1737. fol.

Fr. L. K. Weigand, Deutsches Wörterbuch. Fünfte Auflage in der neusten für Deutschland, Österreich und die Schweiz gültigen amtlichen Rechtschreibung. Nach des Verfassers Tode vollständig neu bearbeitet von K. von Bahder, H. Hirt und K. Kant. Herausgegeben van H. Hirt. Giessen, 1907. 8°.

D. Sanders, Ergänzungs-wörterbuch der deutschen Sprache. Eine Vervollständigung und Erweiterung aller bisher erschienenen deutsch-sprachlichen Wörterbücher (einschlieszlich des Grimm'schen). Mit Belegen von Luther bis auf die neueste Gegenwart. Berlin, 1885. 4°.

F. W. Looff, Allgemeines Fremdwörterbuch. 3te, vielfach vermehrte Auflage. Langensalza, 1883. 8°.

T. H. de Beer, Letterkundige geschiedenis van Duitschland. Arnhem, (1879). 8°.

W. Golther und **K. Borinski**, Geschichte der deutschen Litteratur. (Zie hieronder: Deutsche National-Litteratur, Band 163). Stuttgart, o. J. 2 dln. 8°.

F. Vogt und **M. Koch**, Geschichte der Deutschen Literatur

von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Zweite, neubearbeitete und vermehrte Auflage. Leipzig und Wien, 1904. 2 dln. Met platen. 8°.

Karl Goedeke, Grundrisz zur Geschichte der Deutschen Dichtung. Zweite ganz neu bearbeitete Auflage. Band I—III. Dresden, 1884—1887. — Idem. Nach dem Tode des Verfassers in Verbindung mit Fachgelehrten fortgeführt von Edmund Goetze. Band IV—VIII. Dresden, 1891—1905. — Samen 8 deelen. 8°.

I. Das Mittelalter. — II. Das Reformationszeitalter — III. Vom dreissigjährigen bis zum siebenjährigen Kriege. — IV. u. V. Vom siebenjährigen bis zum Weltkriege. — VI. u. VII. Zeit des Weltkrieges. — VIII. Vom Weltkriege bis zur französischen Revolution 1830.

D. Valentiner, Charakterbilder und Gruppen aus der Cultur- und Literaturgeschichte des achtzehnten und neunzehnten Jahrhunderts. Mainz, 1861. 8°.

Carl Oltrogge, Deutsches Lesebuch. Dritter Cursus. 5te verbesserte und sehr vermehrte Auflage. Hannover, 1852. 8°.

Deutsche National-Litteratur. Historisch kritische ausgabe. Unter Mitwirkung von Arnold, G. Balke, K. Bartsch, K. Bechstein, O. Behaghel u. a. herausgegeben von Joseph Kürschner. Stuttgart, Berlin u Leipzig, o. J. 223 bdn. 8°.

1. Die älteste deutsche Litteratur bis um das Jahr 1050, von P. Piper.

2. Die Spielmannsdichtung, von P. Piper. Band I: Die reine Spielmannsdichtung. — Band II: Spielmannsdichtungen geistlichen und ritterlichen Ursprunges.

3. Die geistliche Dichtung des Mittelalters, von P. Piper. 2 Bde.

4 1. Höfische Epik. Band I: Die ältesten Vertreter ritterlicher Epik in Deutschland, von P. Piper. Band II: Hartman von Aue und seine Nachahmer, von P. Piper. Band III: Nachahmer Wolframs und Gotfrids, kleinere Epen und Chroniken, von P. Piper. — 2. Tristan und Isolde und Flore und Blanscheflur. Band I und II. Von Wolfgang Golther.

5. Wolfram von Eschenbach von P. Piper. Band I: Einleitung: Leben und Werke. Band II, 1e u. 2e Abteilung: Parzival. Band III. Anhang: Die Gawanepisode.

6. 1. Kudrun, von P. Piper. — 2. Die Nibelungen, von P. Piper. Band I: Einleitung und die Klage. Band II: Der Nibelunge Not.

7. Das deutsche Heldenbuch: Ortnit, Wolfdietrich, Walther, Biterolf, Rosengarten, Laurin, Virginal, Goldemar, Sigénot, Ecke, Dietrichs Flucht, Alphart, Rabenschlacht, Ermenrichs Tod, Etzels Hofhaltung, Hildebrandslied, von E. Henrici.

8. Der Minnesang des 12. bis 14. Jahrhunderts, von F. Pfaff. Abteilung I: Einleitung, Auswahl. — Abteilung II: Walther von der Vogelweide. Anfänge der Lieder und Wörterbuch zu beiden Abteilungen.

9. Didaktik aus der Zeit der Kreuzzüge und den folgenden Jahren, von H. Hildebrand.

10. Erzählende Dichtungen des späteren Mittelalters: Bruder Philipps des Kartäusers Marienleben. — Pet. Suchenwirt, Gedichte. — Eberh. von Cersne, Der minnen Regelen. — Joh. Rothe, Leben der heiligen Elisabeth. — K. Kistener, Die Jakobsbrüder. — Michael Beheim, Buch von den Wienern. — Christ. Bierstraat, Die Historij des beleegs van Nuys. Von F. Bobertag.

11. Narrenbuch: Der Pfarrer von Kalenberg, Peter Leu, Neithart Fuchs, Salomon und Markolf, Bruder Rausch, von F. Bobertag.

12. Lehrhafte Litteratur des 14. und 15. Jahrhunderts, von F. Vetter. Band I: Weltliches. Band II: Geistliches.

13. Deutsches Leben im Volkslied um 1530, von R. von Liliencron.

14. Das Drama des Mittelalters, von R. Froning. Band I: Die lateinischen Osterfeiern und ihre Entwickelung in Deutschland, Osterspiele, Passionsspiele. Band II: Passionsspiele. Band III: Passionsspiele, Weihnachts- und Dreikönigsspiele, Fastnachtsspiele.

15. Luthers Schriften, von E. Wolff.

16. Sebastian Brants Narrenschiff, von Bobertag.

17. Thomas Murner und Ulrich von Hutten, von Balke. Abteilung I und II.

18. Johann Fischarts Werke, von Ad. Hauffen. Band I: Flöh Haz, Das Glückhaft Schiff von Zürich, Bündnis zwischen Straszburg, Zürich und Bern, Das Jesuiterhütlein, Vom Ritter Peter von Stauffenberg, Kleinere Dichtungen. — Band II: Eulenspiegel Reimensweisz. — Band III: Das Podagrammisch Trostbüchlin, Das Philosophisch Ehzuchtbüchlin.

19. Reinke de Vos und satirisch-didaktische Dichtung, von Eugen Wolff.

20. Hans Sachs, Strophische Gedichte, Einfache Sprüche, von B. Arnold.

21. Hans Sachs, Dramatische Sprüche, von B. Arnold.

22. Das Drama der Reformationszeit: Die Totenfresser des Pamphilus Gengenbach, Der Ablaszkrämer des Nikolaus Manuel, Der Verlorne Sohn des Burkard Waldis, Die Susanna des Paul Rebhun, Der Pammachius des Naogeorg, Der Vincentius Ladislaus des Herzogs Heinrich Julius von Braunschweig, von R. Froning.

23. Die Schauspiele der englischen Komödianten, von W. Creizenach.

24. Vierhundert Schwänke des sechzehnten Jahrhunderts, von F. Bobertag.

25. Volksbücher des 16. Jahrhunderts: Eulenspiegel, Faust, Schildbürger. Mit Beilagen aus Sprichwörtersammlungen und Chroniken, von F. Bobertag.

26. Aegidius Albertinus, Lucifers Königreich und Seelengejaidt, von R. von Liliencron.

27. Martin Opitz, von H. Oesterley.

28. Paul Fleming, Poetische Wälder, Oden, Sonette. — Friedrich von Logau, Sinngedichte. — Adam Olearius, Alles zu Gottes Ehren. Von Oesterley.

29. Gryphius' Werke, von H. Palm.

30. Simon Dach, P. Robertin, H. Albert, Chr. Kaldenbach, Andr. Adersbach, Anonyma, Johann Röling, von H. Oesterley.

31. Das deutsche Kirchenlied des 16. und 17. Jahrhunderts, von E. Wolff.

32. H. M. Moscherosch, Gesichte Philanders von Sittewald, von F. Bobertag.

33. Grimmelshausen, Simplicius Simplicissimus. Teil I, herausgegeben von F. Bobertag.

34. Grimmelshausen, Simplicius Simplicissimus. Teil II, von F. Bobertag.

35. Grimmelshausen, Simplicianische Schriften, von F. Bobertag.

36. Die zweite schlesische Schule, Band I: C. Hofmann von Hofmannswaldau, D. C. von Lohenstein, H. A. von Zigler und Kliphausen, H. Mühlpfort, H. von Aszig, H. A. von Abschatz, Ch. Gryphius, A. A. von Haugwitz, J. Ch. Hallmann, von F. Bobertag.

37. H. A. von Zigler, Asiatische Banise, nebst Proben aus der Romanprosa des 17. und 18. Jahrhunderts, von F. Bobertag.

38. Die Gegner der zweiten schlesischen Schule. Teil I: Joh. Chr. Günther, Geistliche und weltliche Gedichte, von L. Fulda.

39. Die Gegner der zweiten schlesischen Schule. Teil II: Ch. Weise, Komödien. — B. H. Brockes, Gedichte. — Fr. R. L. von Canitz, Gedichte und Satiren. — Benjam. Neukirch, Gedichte und Satiren. — Christ. Wernicke, Epigramme, von L. Fulda.

40. Abraham a S. Clara, Judas der Ertz-Schelm (Auswahl), von F. Bobertag.

41. 1. S. Geszner, Die Nacht, Daphnis, Idyllen, Der Tod Abels, Vermischte Gedichte, Der erste Schiffer, Briefe über Landschaftsmalerei, von A. Frey. — 2. Albr. von Haller, Versuch schweizerischer Gedichte. — J. Gaudenz von Salis-Seewis, Gedichte, von A. Frey.

42. Joh. Christ. Gottsched, Discourse der Mahlern, Sterbender Cato, Der parodierte Cato. — Ein Kapitel aus J. J. Breitingers Kritischer Dichtkunst — J. J. Bodmer, Rache der Schwester, Ein Abschnitt aus der Homerübersetzung. — Frau Gottscheds Testament, von Joh. Crüger.

43. Bremer Beiträger. Band I: Gellerts Fabeln und Geistliche Dichtungen, von F. Muncker.

44. Bremer Beiträger. Band II: Rabener, Cramer, Schlegel, Zachariä, von F. Muncker.

45. Anakreontiker und preuszisch-patriotische Lyriker. Zwei Teile in einem Bande: Hagedorn, Gleim, Uz, Kleist, Ramler, Karschin, von F. Muncker.

46—48. Klopstocks Werke, herausgegeben von R. Hamel. Teil I und II: Der Messias. — Teil III: Oden, Epigramme und geistliche Lieder. — Teil IV: Klopstoks „Hermanns-Schlacht" und das Bardenwesen des 18. Jahrhunderts (Denis, Gerstenberg, Kretschmann).

49. Der Göttinger Dichterbund. Teil I: J. H. Vosz, Luise, Idyllen, Oden und Elegieen, Oden und Lieder, Vermischte Gedichte, Epigramme, von A. Sauer.

50. Der Göttinger Dichterbund. Teil II: J. H. Chr. Hölty und J. M. Miller, von A. Sauer. — Teil III: Friedrich Leopold Graf zu Stolberg, Matthias Claudius, von A. Sauer.

51—56. Wielands Werke. Herausgegeben von H. Pröhle. Teil I: Musarion, Die Grazien und Der verklagte Amor, Arbeiten in dramatischer Form, Stein der Weisen, Verschiedene Recensionen. — Teil II: Oberon und Erzählungen und Märchen in Versen. — Teil III: Geschichte der Abderiten. — Teil IV und V: Aristipp. — Teil VI: Abhandlungen und Dichtungen, welche sich auf Politik und Kulturgeschichte, insbesondere auf Friedrich Wilhelm III und Napoleon I, sowie auf das Mönchswesen beziehen.

57. Alxinger, Musäus, Müller von Itzehoe, in einer Auswahl aus ihren Werken, herausgegeben von H. Pröhle. (Alxinger's Doolin von Mainz. Musäus' Volksmärchen. Müller von Itzehoe's Siegfried von Lindenberg).

58—71. Lessings Werke, herausgegeben von R. Boxberger und H. Blümner. I. Gedichte, Fabeln, Jugenddramen. — II. Jugenddramen. Dramatische Meisterwerke, I: Minna von Barnhelm, Emilia Galotti. — III, 1. Nathan der Weise, Damon, Die alte Jungfer. — III, 2. Dramatischer Nachlass. — IV, 1. Recensionen und anderes aus Zeitschriften. — IV, 2. Das Neueste aus dem Reiche des Witzes. Dramaturgische Zeitschriften. — V. Theatralische Bibliothek. — VI. Recensionen. Selbständige Schriften. — VII. Recensionen. Vorreden. Wörterbuch zu Logau. Litteraturbriefe. — VIII. Vorrede und Abhandlungen zu Lessings Fabeln. Leben des Sophokles. Das Theater des Herrn Diderot. — IX, 1. Laokoon. — IX, 2. Antiquarische Briefe. Wie die Alten den Tod gebildet. Kleine Schriften und Nachlasz antiquarisch-archäologischen Inhalts. — X. Hamburgische Dramaturgie. Kleine Schriften aus der Hamburger Zeit. — XI, 1. Berengarius Turonensis. Wolfenbüttler Beiträge. — XI, 2. Wolfenbüttler Beiträge. — XII. Durch die „Wolfenbüttler Fragmente" hervorgerufene Streitschriften. — XIII und XIV. Nachlasz.

72. Lessings Jugendfreunde, Chr. F. Weisze, J. F. von Cronegk, J. W. von Brawe, F. Nicolai, von J. Minor.

73. Fabeldichter, Satiriker und Popularphilosophen des 18. Jahrhunderts: Lichtwer, Pfeffel, Kästner, Göckingk, Mendelssohn, Zimmermann, von J. Minor.

74—77. Herders Werke, herausgegeben von H. Meyer, H. Lambel und E. Kühnemann. I, 1. Übersetzungen. — I, 2. Stimme der Völker. Volkslieder. Nebst untermischten andern Stücken. — II. Cid. Paramythien. Blätter der Vorzeit und Jüdische Parabeln. Legenden. Admetus' Haus. Gedichte. — III, 1. Fragmente über die neuere deutsche Litteratur. — III, 2. Kritische Wälder I, Briefwechsel mit Ossian u. s. w. Shakespeare, Von Ähnlichkeit der mittl. englischen und deutschen Dichtkunst, Plastik, Winckelmann, Lessing. — IV, 1—3. Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit. — V, 1 u 2. Briefe zur Beförderung der Humanität.

78. G. A. Bürger, Gedichte. Herausgegeben von A. Sauer.

79—81. Stürmer und Dränger, herausgegeben von A. Sauer. I. Klinger und Leisewitz. — II. Lenz und Wagner. — III. Maler Müller und Schubart.

82—86. Goethes Werke, Teil I—V, Gedichte. Herausgegeben von H. Düntzer. I—III. Gedichte. — IV. Der Westöstliche Divan. — V. Hermann und Dorothea, Achilleis, Der ewige Jude, Reineke Fuchs.

87—92. Goethes Werke, Teil VI—XI. Dramen. Herausgegeben von K. J. Schröer. VI: Bekenntnisse, Puppen- und Fastnachtsspiele, Satiren. — VII. Schauspiele mit Gesang. Singspiele. — VIII. Götz von Berlichingen, Clavigo, Egmont. — IX. Iphigenie, Torquato Tasso, Die natürliche Tochter. — X. Fragmente antiken Charakters, Spiegelungen der Revolutionszeit. — XI, 1 u. 2. Übersetzungen, Festspiele, Einzelne Scenen, Theaterreden, Maskenzüge.

93. Goethes Werke. Teil XII. Faust. Herausgegeben von H. Düntzer.

94—104. Goethes Werke. Teil XIII—XXIII. Herausgegeben von H. Düntzer. XIII. Leiden des jungen Werther. Reise in der Schweiz. Die Wahlverwandtschaften. — XIV. Unterhaltungen deutscher Ausgewanderten. Novelle. Die guten Weiber. Reise der Söhne Megaprazons. Der Hausball. — XV. Wilhelm Meisters Lehrjahre. — XVI. Wilhelm Meisters Wanderjahre. — XVII—XX. Wahrheit und Dichtung. — XXI, 1 und 2. Italienische Reise. — XXII. Campagne in Frankreich. Belagerung von Mainz. — XXIII. Aus meiner Reise in die Schweiz. — XXIV. Tag- und Jahreshefte. — XXV. Tag- und Jahreshefte von 1809 als Ergänzung meiner sonstigen Bekenntnisse, von 1809 bis 1822. Ergänzungen. Biographische Ausführungen. (Aus der Schweizerreise von 1779; Skizze der Unterredung mit Napeleon).

107. Goethes Werke. Teil XXVI. Kleine Jugendschriften in Prosa. Herausgegeben von G. Witkowski.

108—109. Goethes Werke. Teil XXVII u. XXVIII. Herausgegeben von A. G. Meyer und G. Witkowsky. XXVII: Winckelmann—Philipp Hackert, Reden und Ansprachen. — XXVIII: Benvenuto Cellini.

110. Goethes Werke. Teil XXIX. Rameaus Neffe von Diderot, Diderots Versuch über die Malerei. Herausgegeben von H. Düntzer.

111. Goethes Werke. Teil XXX: Aufsätze über bildende Kunst und Theater. Herausgegeben von A. G. Meyer und G. Witkowski.

112—113. Goethes Werke. Teil XXXI u XXXII. Aufsätse zur Litteratur. Herausgegeben von G. Witkowski.

114—117. Goethes Werke. Teil XXXIII—XXXVI. Naturwissenschaftliche Schriften. Herausgegeben von Rudolf Steiner.

118—129. Schillers Werke. Teil I—XII. Herausgegeben von R. Boxberger und A. Birlinger: I u. II. Gedichte. — III. Die Räuber. Fiesco. — IV. Kabale und Liebe. Don Carlos. — V, 1. Wallensteins Lager. Die beiden Piccolomini. Wallensteins Tod. — V, 2. Maria Stuart. Die Jungfrau von Orleans. — VI, 1. Die Braut von Messina. Wilhelm Tell. Die Huldigung der Künste. Anhang: Semele. Der Menschenfeind. — VI, 2, Übersetzungen und Bearbeitungen fremder Trauerspiele. — VII. Übersetzungen und Bearbeitungen fremder Lustspiele: Turandot, Der Parasit, Der Neffe als Onkel und Bühnenbearbeitungen fremder Stücke. — VIII. Dramatischer Nachlass. — IX. Kleinere Erzählungen. Der Geisterseher. — X, 1. Universalgeschichte. Geschichte des Abfalls der vereinigten Niederlande. — X, 2. Die „historischen Memoires." Kleine historische Schriften. — XI. Geschichte des dreiszigjährigen Krieges. — XII, 1. Kleinere philosophische Schriften. — XII, 2. Philosophischer Nachlass. Angewandte Ästhetik. Medicin. Juvenilia.

130—134. Jean Pauls Werke. Herausgegeben von Paul Nerrlich. I. Kleine Schriften zur Philosophie und Religion. Satiren und Idyllen. — II u. III. Quintus Fixlein. F. St. Siebenkäs. — IV u. V. Titan. — VI. Flegeljahre.

135. Lyriker und Epiker der klassischen Periode. Herausgegeben von M. Mendheim. I. Die Dichter des Göttinger Musenalmanachs, Die Dichter des Vossischen Musenalmanachs, Die Dichter des Schwäbischen Musenalmanachs. — II. Die Dichter des Berliner Musenalmanachs, Die Dichter des Wiener Musenalmanachs, Die Dichter des Schillerschen Musenalmanachs und der Horen, Friedrich von Matthisson, Christoph August Tiedge, Friedrich Hölderlin. — III. Ludwig Gotthard Kosegarten, Amalie von Helvig-Imhoff, Die romantischen Musenalmanache, Die Dichter des Musenalmanachs von Schlegel und Tieck; Die Dichter des Musenalmanachs von Vermehren; Die Dichter des Musenalmanachs von Chamisso und Varnhagen, Lyriker der Freiheitskriege.

136—137. Erzählende Prosa der klassischen Periode. Herausgegeben von F. Bobertag. I. von Thümmel, Heinse, Moritz, Knigge, Engel. — II. J. H. Jung, Karoline Pichler, J. H. Pestalozzi, J. H. D. Zschokke, Karoline von Wolzogen, W. F. von Meyern, Graf zu Bentzel-Sternau, A. Lafontaine.

138—139. Das Drama der klassischen Periode. Herausgegeben von A. Hauffen. I. von Törring, Babo, Hensler, Bretzner. — II, 1. von Gemmingen, Schröder, Iffland. — II, 2. Kotzebue und Collin.

140. K. A. Kortum, Die Jobsiade. Ein komisches Heldengedicht. Herausgegeben von F. Bobertag.

141. G. Ch. Lichtenberg, Auswahl seiner Schriften. — Th. G. von Hippel, Lebensläufe. — Al. Blumauer, Virgils Aeneis. Herausgegeben von F. Bobertag.

142. Hebels Werke. Herausgegeben von V. Behaghel. Teil I: Allemannische Gedichte. — Teil II: Schatzkästlein des rheinischen Hausfreundes.

143. A. W. und F. Schlegel, herausgegeben von O. F. Walzel.

144. Tiecks Werke. Herausgegeben von J. Minor. Teil I: Der gestiefelte Kater, Liebesgeschichte der schönen Magelone, Leben und Tod der heiligen Genoveva. — Teil II: Novellen.

145. Tieck und Wackenroder, Phantasieen über die Kunst. — Tieck, Franz Sternbalds Wanderungen. Herausgegeben von J. Minor.

146. Arnim, Klemens uud Bettina Brentano, J. Görres. Herausgegeben van Max Koch. 2 Bde. — F. de la Motte Fouqué und J. von Eichendorf. Herausgegeben von M. Koch. 2 Bde.

147. E. K. F. Schulze und E. T. W. Hoffman. Herausgegeben von Max Koch.

148. Chamisso, Gedichte erste und zweite Abteilung, Gelegenheitsgedichte, In dramatischer Form, Übersetzungen, Peter Schlemihls wundersame Geschichte. Herausgegeben von O. F. Walzel.

149—150. Heinrich von Kleist's sämtliche Werke. Herausgegeben von Th. Zolling. Teil I: Gedichte, Familie Schroffenstein, Familie Ghonorez. — Teil II: Der zerbrochene Krug, Robert Guiskard, Amphitryon, Penthesilea. — Teil III: Kätchen von Heilbronn, Die Hermannsschlacht: Prins Friedrich von Homburg. — Teil IV. Erzählungen, Vermischte Schriften.

151. Das Schicksalsdrama: Z. Werner, Martin Luther, Die Weihe der Unkraft, Der 24 Februar. — Ad. Müllner, Der 29 Februar, Die Schuld. — Ch. E. von Houwald, Der Leuchtturm. Herausgegeben von J. Minor.

152—153. Th. Körners Werke. Herausgegeben von Ad. Stern. I: Knospen, Leyer und Schwert, Für Freunde. Poetischer Nachlass. Nachlese. — II, 1: Rätsel, Lyrische Spiele und Scherze, Epische Fragmente. Erzählungen, Dramatische Beiträge. — II, 2: Dramen.

154—155. Lenaus Werke. Herausgegeben von Max Koch. I. Lyrische Gedichte. — II. Kleinere lyrisch-epische Dichtungen. Helena. Faust. Savonarola. — Die Albigenser, Johannes Ziska, Don Juan.

156—158. Wilhelm Hauffs Werke. Herausgegeben und erläutert von F. Bobertag. I. Lichtenstein. — II. 1. Mitteilungen aus den Memoiren des Satan. Phantasien im Bremer Ratskeller. Skizzen. — II, 2. Der Mann im Monde. Kontroverspredigt. Beilage: Leidenschaft und Liebe von H. Clauren. — III, 1. Märchen und Gedichte. — III, 2. Novellen.

159—160. Immermanns Werke. Herausgegeben van Max Koch. I, 1. Düsseldorfer Anfänge. Das Trauerspiel in Tyrol. — I, 2. Merlin. Tristan und Isolde. Goethe und die falschen Wanderjahre. — II, 1 u. 2. Münchhausen.

161. Chr. D. Grabbe, Don Juan und Faust; — Scherz, Satire,

Ironie und tiefere Bedeutung. — M. Beer, Struensee. — E. von Schenk, Belisar. Herausgegeben von F. Bobertag.

162. Nachträge zur älteren deutschen Litteratur, von P. Piper.

163. Geschichte der deutschen Litteratur. Band I: Von den Anfängen bis zum Ausgang des Mittelalters, von W. Golther. — Band II: Seit dem Ausgang des Mittelalters, von Karl Borinski.

Registerband.

Nieuwejaarsgift. Jezus, de waare Zondaarsvriend, tot opwekking van alle Zondaaren voor oogen gesteld. Nagevolgd uit het Hoogduitsch [door J. W. P(aris). Met een voorbericht van J. Willemsen]. Middelb., Z. j. 8°.

Nieuwejaars-gift. Jezus, de waare Zondaarsvriend, enz. Nagevolgd uit het Hoogduitsch (door Johannes Wilhelmus Paris). Met een voorbericht uitgegeeven, door Jacobus Willemsen. 2e druk. Middelb,, 1779. 8°.

(J. C. Lavater), Jesus Messias oder die Evangelien und Apostelgeschichte, in Gesängen. (Zürich), 1783—1787. 4 dln. Met platen. 8°.

J. C. Lavater, Jesus Messias, of de Evangelien en Apostelgeschiedenis, in gezangen. Zoo na doenlijk in 't Nederduitsch gevolgd, door M. J. de Jonge. Amsterd., 1807. 4 dln. 1 bnd. 4°.

Klopstock, De Messias. Uit het Hoogduitsch vertaald (en met narede voorzien) door Johan Meerman. 's Gravenh., 1803—1815. 4 dln. 1 bnd. Met portretten en platen. 4°.

Hölty, Liefde en leed. Höltys liefste liederen nagezongen door B. Ph. de Kanter. 's Gravenh., 1864. 8°.

G. E. Lessing, Nathan der Weise. Ein dramatisches Gedicht. Mit Einleitung und Anmerkungen herausgegeben von P. H. van Moerkerken. Neue Ausgabe. Sneek, 1865. 8°.

T. H. de Beer, Lessing's „Nathan de Wijze." (Overgedrukt uit het Leeskabinet. 1876). 8°.

G. E. Lessing, Nathan de Wijze. Dramatisch gedicht Metrische vertaling, met nieuwe omvangrijke Nathan-studiën, door T. H. de Beer. Culemborg, 1892. 8°.

Goethe's Goetz von Berlichingen. Met aanteekeningen en toelichtingen uitgegeven door T. H. de Beer. (Bibliotheek van buitenlandsche schrijvers, no 1). Maassluis. 8°.

C. W. Opzoomer, Göthe's godsdienst Redevoering ter opening der Akademische lessen. Amsterd., 1868. 8°.

J. J. van Oosterzee, De betrekking van Göthe tot het Christendom. (Overdruk). 8°.

F. von Schiller, Sämmtliche Werke. Vollständige Ausgabe in einem Bande. Haag, 1830. Met portret. 8°.

F. von Schiller, Sämmtliche Werke in zwölf Bänden. Stuttgart u. Tübingen, 1847. 12 dln. in 6 bnd. 8°.

Schiller, Het Klokken-lied. Vertaald door J. F. Brouwenaar, getrokken uit de 4e aflevering van het tijdschrift Het Vaderland. Antw., 1846. 8°.

Berthold Auerbach, Auf der Höhe. Roman in acht Büchern. Sechste Auflage. Stuttgart, 1868. 2 dln. 8°.

3. Engelsch.

A. J. Barnouw, Textkritische Untersuchungen nach dem Gebrauch des bestimmten Artikels und des schwachen Adjectivs in den altenglischen Poesie. Proefschrift. Leiden, 1902. 8°.

Ernst A. Meyer, Englische Lautdauer. Eine experimentalphonetische Untersuchung. (Skrifter utgifna af K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Upsala. VIII. 3). Upsala, 1903. 8°.

Dictionarium Britannicum: or a more compleat Universal Etymological English Dictionary than any extant. Illustr. with near 500 cuts. Collected by several hands, the mathemat. part by G. Gordon, the botan. by P. Miller. The whole revis'd and improv'd by N. Bailey. London, 1730. fol.

N. Webster, An American Dictionary of the English language. Thoroughly revised and greatly enlarged and improved by Chauncey A. Goodrich and N. Porter. Springfield, Mass., 1869. Met afbeeld. 4°.

Muret-Sanders, Encyclopaedic English-German and German-English dictionary, uniform in plan and arrangement with Sachs-Villatte's French-German and German-French dictionary, giving the pronunciation according to the phonetic system employed in the method of Toussaint-Langenscheidt. Unabridged edition. Berlin, 1891. 2 dln. in 4 bdn. 4°.

I. English-German by Ed. Muret. — II. German-English (from A-E) by D. Sanders, continued with the assistance of C. Stoffel by I. Schmidt.

J. G. Flügel, Literarische Sympathien oder industrielle Buchmacherei. Ein Beitrag zur Geschichte der neueren englischen Lexicographie; nebst einem Vorwort von G. Hermann. Leipzig, 1843. 8°.

The Cambridge History of English Literature, edited by A. W. Ward and A. R. Waller. Cambridge, 1907 etc. (Nog niet compleet). gr. 8°.

Vol. I: From the beginnings to the cycles of romance. — Vol. II: The end of the Middle Age. — Vol. III: Renascence and Reformation.

The Academy. A weekly review of literature and life. October 1898—1907. Vol. LV—LXXV. London, 1898—1907. 21 dln. 4°.

T. H. de Beer, The literary reader. 's Hage, 1874. 2 dln. 8°.

H. de Beer and E. J. Irving, The literary reader. rt II. The 19th century. 2e edition, entirely rewritten. lenb., 1882. 8°.

Original Letters of eminent literary men of the 16th, 17th and 18th centuries: with notes, and illustrations by Sir Henry Ellis. London, 1843. 4°.

Walter Scott, Lives of the novelists. With an introduction by Austin Dobson. London, 1906. 8°.

Samuel Johnson, Lives of the English poets, with an introduction by Arthur Waugh. London, 1906. 2 dln. 8°.

English prose from Mandeville to Ruskin. Chosen and arranged by W. Peacock. London, 1903. 8°.

Selected English essays. Chosen and arranged by W. Peacock. London, (1903). 8°.

English songs and ballads, compiled by T. W. H. Crosland. London, Grant Richards. 1903. 8°.

Jane Austin, Works. I. Emma. With an introduction by E. V. Lucas. London, 1908. 8°.

Matthew Arnold, Poems, 1849—1864. With an introduction by A. T. Quiller-Couch. London, Henry Frowde. (1906). 8°.

Francis Bacon, Works. I. Essays London, 1904. 8°.

Bacon's Advancement of Learning and The New Atlantis, with a preface by Thomas Case. London, 1906. 8°.

James Beattie, Dissertations moral and critical. London, 1783. 4°.

George Borrow's Works. London, 1904—1906. 3 dln. 8°.

I. Lavengro. The scholar, the gipsy, the priest. — II. The Romany Rye. A sequel to „Lavengro." — III. The Bible in Spain or the journeys, adventures, and imprisonments of an Englishman, in an attempt to circulate the Scriptures in the Peninsula.

Ch., A. and E. Brontë, Novels and poems. London, 1903—1907. 7 dln. 8°.

I. Charlotte Brontë, Jane Eyre. An autobiography. — II. Emily Brontë, Wuthering Heights. With a preface, and memoir of Emily and Anne Brontë, — III. Charlotte Brontë, Shirley. A tale. — IV. Charlotte Brontë, Villette. — V. Anne Brontë, The Tenant of Wildfell Hall. — VI. Charlotte Brontë, The Professor, to which are added the poems of Charlotte, Emily, and Anne Brontë. With an introduction by Theodore Watts-Dunton. — VII. Anne Brontë, Agnes Grey.

John Brown, Horae subsecivae. With an introduction by Austin Dobson. London, 1907. 8°.

R. Browning, The poetical works. London, Grant Richards. 1904—1908. 2 dln. 8°.

Edmund Burke's Writings and speeches. With an introduction by F. W. Raffety. London, 1906—1908. 6 dln. 8°.

Robert Burns, The poetical works. London, Grant Richards. 1903. 8°.

Byron, Manfred. Dramatisch gedicht, vertaald door J. F. Brouwenaar. Antwerpen, 1848. 8°.

Thomas Carlyle, Works. London, 1903—1907. 5 dln. 8°.

I. Sartor Resartus. The life and opinions of Herr Teufelsdröckh. — II. On heroes, hero-worship, and the heroic in history. — III a. IV. The French Revolution. A history. With an introduction by C. R. L. Fletcher. — V. The life of John Sterling. With an introduction by W. Hale White.

Geoffrey Chaucer, The poetical works, from the text of professor Skeat, by permission of the Oxford University Press. London, Grant Richards. 1903—1906. 3 dln. 8°.

Richard Cobbold, The history of Margaret Catchpole, a

Suffolk girl. With an introduction by Clement Shorter. London, 1907. 8°.

Samuel Taylor Coleridge, Poems. With an introduction by A. T. Quiller-Couch. London, 1907. 8'.

William Cowper's Letters. A selection, edited by E. V. Lucas. London, 1907. 8°.

Daniel Defoe, Works. London, 1902—1906. 2 dln. 8°.

I. The adventures of Robinson Crusoe. — II. Adventures of Captain Singleton. With an introduction by Theodore Watts-Dunton.

Charles Dickens' Works. London, 1903—1907. 5 dln. 8°.

I. The adventures of Oliver Twist. — II. A tale of two cities. — III. a. IV. The posthumous papers of the Pickwick Club. With 43 illustrations by Seymour and „Phiz". 2 dln. — V. Great expectations.

Dickens, The chimes. Met aanteekeningen en toelichtingen uitgegeven door T. H. de Beer. (Bibliotheek van buitenlandsche schrijvers, no. 4). Maassluis. 8°.

John Dryden. The works of Virgil, translated by—. London, Grant Richards, 1903. 8°.

George Eliot, The mill on the floss. Leipzig, B. Tauchnitz. 1860. 2 dln. 8°.

George Eliot, Works. London, 1903—1906. 3 dln. 8°.

I. The Mill on the Floss. — II. Adam Bede. — III. Silas Marner. The lifted veil. Brother Jacob. With an introduction by Theodore Watts-Dunton.

Ralph Waldo Emerson, Works. London, Grant Richards, 1903. 2 deelen. 8°.

I. Essays. — II. English traits and representative men.

H. Fielding, The journal of a voyage to Lisbon. Edited, with introduction and notes by Austin Dobson. London, (1907). 8°.

Elizabeth C. Gaskell, Novels and tales. London, 1906—1907. 3 dln. 8°.

I. Mary Barton. With an introduction by Clement K. Shorter. — II.

Ruth. With an introduction by Clement Shorter. — III. Cranford. The cage at Cranford. The Moorland cottage.

E. Gibbon, Autobiography; as originally edited by Lord Sheffield. With an introduction by J. B. Bury. London, (1907). 8°.

Oliver Goldsmith, Works. London, 1903—1907. 2 dln. 8°.

I. The Vicar of Wakefield. — II. The complete poetical works, edited with introduction and notes by A. Dobson.

Joseph Hall, De Christelycke Seneca, ofte Drie Hondert Gulde Spreucken, uyt de Engelsche Tale op rijm ghestelt door V. v. Oosterwyck. 2e druk. Amsterd., W. van Beaumont. 1659. 8°.

Nathaniel Hawthorne, The scarlet letter. London, 1903. 8°.

William Hazlitt, Works, 1903–1907. 5 dln. 8°.

I. Table-talk. Essays on men and manners. — II. Sketches and essays. — III. Winterslow. Essays and characters written there. — IV. The Spirit of the Age or contemporary portraits. — V. Lectures on the English comic writers.

George Herbert, Poems. With an introduction by Arthur Waugh. London, 1907. 8°.

Robert Herrick, Poems. London, Grant Richards. (1903). 8°.

Oliver Wendell Holmes, Works London, 1904—1906. 3 dln. 8°.

I. The autocrat of the breakfast-table. Every man his own Boswell. — II. The professor at the breakfast-table. — III. The poet at the breakfast-table.

Thomas Hood, Poems. With an introduction bij Walter Jerrold. Londen, 1907. 8°.

Richard Hengist Horne, A new spirit of the age. With an introduction bij Walter Jerrold. London, 1907. 8°.

David Hume, Works. I. Essays, moral, political and literary. London, 1903. 8°.

Leigh Hunt, Essays and sketches. Chosen and edited with an introduction by R. Brimley Johnson. London, (1906). 8°.

Leigh Hunt, The town, its memorable characters and events. Edited with an introduction and notes by Austin Dobson. London, 1907. 8°.

Thomas Ingoldsby, The Ingoldsby legends. London, Grant Richards. 1902. 8°.

G. P. R. James, Arabella Stuart. Leipzig, B. Tauchnitz. 1844. 8°.

Henry James Jr., Washington Square. The pension Beaurepas. A bundle of letters. Leipzig, B. Taugnitz. 1881. 2 deelen. 8°.

Douglas Jerrold, Mrs. Caudle's curtain lectures, and other stories and essays. With an introduction by Walter Jerrold and 90 illustrations. London. 1907. 8°.

John Keats, The poetical works. London, Grant Richards. 1902. 8°.

Charles Lamb, The essays of Elia. Londen, 1903. 8°.

H. W. Longfellow, The poetical works, with explanatory notes. Vol. I. London, Grant Richards. 1903 8°.

Th. B. Macaulay, Lays of ancient Rome with Ivry and The Armada. London, Grant Richards. 1903. 8°.

Marlowe's Tragical history of Doctor Faustus and Goethe's Faust, Part I. Translated by John Anster, with an introduction by A. W Ward. London, 1908. 8°.

Florence Marryat, Her world against a lie. Leipzig, B. Tauchnitz. 1879. 2 dln. 8°.

F. T. Palgrave, The golden treasury of the best songs

and lyrical poems in the English language. Selected and arranged with notes, together with additional poems (to the end of the nineteenth century). Londen, 1907. 8°.

Edgar Allan Poe, Works. I. Tales of mystery and imagination. London, 1903. 8°.

Alexander Pope, Works. London, Grant Richards, 1903. 2 deelen. 8°.

Alexander Pope, De geroofde Hair-lok. In het Nederduitsch gevolgd door P. Boddaert. Haerlem, 1791. 8°.

Alexander Pope, De Mensch. Popes Essay on Man gevolgd door W. Bilderdijk. Amsterd., 1808. Met pln. 8°.

(O. Z. van Haren), Proeve van overzetting uit het Engelsch. (Overzetting van den eersten brief van Pope's Essay on Man). (1876). 8°

Thomas de Quincey, Works. I. Confessions of an English opium-eater. London, 1903. 8°.

J. Reynolds, Discourses, to which are added his letters to „the Idler," with an introduction by Austin Dobson. London, 1907. 8°.

John Ruskin, Works. Ruskin House edition. Londen, (1907). 4 deelen. 8°.

1. Sesame and Lilies. The Ethics of the Dust. — 2. Time and Tide. The Crown of Wild Olive. — 3. „A Joy for Ever." The two paths. — 4. Unto this Last. Munera Pulveris.

Walter Scott, Works. I. Ivanhoe. A romance. London, 1903. 8°.

William Shakespeare, The complete works, from the text of Johnson, Steevens, and Reed. With biographical sketch, by Mary Cowden Clarke. Edinburgh, 1864. gr. 8°.

William Shakespeare, Werken. Vertaald door L. A. J. Burgersdijk. Leiden, 1886—1888. 12 dln. 8°.

I. Titus Andronicus. De klacht der vergissingen. Twee edellieden van Verona. Veel gemin geen gewin. — II. Een midzomernachtsdroom. Romeo en Julia. De koopman van Venetië. Koning Jan. — III. Koning Richard de Tweede. Koning Hendrik de Vierde. Koning Hendrik V. — IV. Koning Hendrik de Zesde I. Koning Hendrik de Zesde II. Koning Hendrik de Zesde III. — V. Koning Richard de Derde. Een snibbe getemd. Eind goed al goed. — VI. Veel leven om niets. De vroolijke vrouwtjes van Windsor. Elk wat wils. Driekoningenavond of wat gij wilt. — VII. Hamlet. Julius Caesar. Maat voor maat. — VIII. Othello. Macbeth. Koning Lear. — IX. Timon van Athene. Troilus en Cressida. Antonius en Cleopatra. X. Coriolanus. Pericles vorst van Tyrus. Een winteravondsprookjen. — XI. Cymbeline. Koning Hendrik de Achtste. De storm. — XII. Venus en Adonis. Lucretia. Sonnetten en verdere gedichten. Een overzicht van Shakespeare's leven en werken.

Georg Brandes, William Shakespeare. Paris, Leipzig, München, 1896. Met portret van den schrijver. 8°.

Shakespeare's Dramen für weitere Kreise bearbeitet. (I. Hamlet. — II. Julius Cäsar. — III. König Lear. — IV. Romeo und Julie. — V. Othello). Leipzig u. Braunschweig, 1851—1853. 5 dln. 8°.

M. P. Lindo, Specimen e literis anglicis, exhibens Shakespearii tragoediam quae dicitur Macbeth. Arnhemiae, 1853. 8°.

W. Shakespeare, Macbeth. Drama in vijf bedrijven. Vertaling van K. R. Pekelharing. Amsterd., 1877. 8°.

W. Shakespeare, Macbeth. Treurspel, vertaald door Edward B. Koster. (Wereld-Bibliotheek, n°. 77). Amsterdam, 1908. 8°.

W. Shakespeare, Coriolanus. Treurspel, vertaald door Edward B. Koster. (Wereld-Bibliotheek, n°. 21). Amsterdam, 1906. 8°.

B. A. P. van Dam, Burgersdijk's eerste bedrijf van

Shakespeare's „King John." (Overgedrukt uit de Tijdspiegel, 1895). 8°.

T. Smollett, Travels through France and Italy. With an introduction by Thomas Seccombe. London, (1907). 8°.

R. Southey, Rodrigo de Goth, Koning van Spanje. Naar het Engelsch door K. W. Bilderdijk. 's Gravenh., 1823—1824. 2 dln. 8°.

Laurence Sterne, Works. I. The life and opinions of Tristram Shandy, gentleman. London, 1903. 8°.

L. Sterne, Het leven en de gevoelens van Tristram Shandy. Uit het Engelsch vertaald door B. Brunius. Amsterd., 1779. 5 dln. 8°.

Sterne's Sentimenteele reis door Frankrijk en Italië. Op nieuw uit het Engelsch vertaald (door professor Geel). Amsterdam, 1837. 2 dln. 8°.

Jonathan Swift, Works. I. Gulliver's travels. London, 1902. 8°.

A. Tennyson, Poems. 1830—1858. London, Grant Richards. 1903. 8°.

W. M. Thackeray, Works. London, 1903—1907. 4 deelen. 8°.

I. The history of Henry Esmond, Esq., a colonel in the service of Her Majesty Queen Anne, written by himself. — II. The Book of Snobs, and sketches and travels in London. — III a. IV. The history of Pendennis, his fortunes and misfortunes, his friends and his greatest enemy. With an introduction by Edmund Gosse. 2 dln.

Anthony Trollope, Works. I. The Three Clerks. London, 1907. 8°.

Theodore Watts-Dunton, Aylwin. London, 1904. 8°.

Elizabeth Wetherell, Queechy. Leipzig, B. Tauchnitz. 1854. 2 deelen. 8°.

Ed. Young, Klaagzangen of Nagtgedagten over de verhevenste wysgeerige en godsdienstige waarheden. In vry Nederduitsch nagezongen door J. van Iperen. Middelb., 1767. 8°.

4. SCANDINAVISCHE TALEN.

Olaus Worm, Danica literatura antiquissima, vulgo Gothica dicta. Cui accessit De prisca Danorum Poesi Dissertatio. Hafniae, 1636. 4°.

Jomsvikinga Saga, utgefin eptir gamalli kalfskinnsbok i hinu konungliga bokasafni i Stockholmi. Kaupmannahöfn, 1824. 8°.

Jomsvikinga Saga, oversat af C. Chr. Rafn. Kjöbenhavn, 1824. 8°.

Krakus Maal eller Kvad om King Ragnar Lodbroks Krigsbedrifter og Heltedöd. Udgivet af C. C. Rafn. Kjöbenhavn, 1826. 8°.

C. A. Holmboe, Norsk og Keltisk. Om det Norske og de Keltiske sprogs indbyrdes laan. Christiania, 1854. 4°.

Karlamagnus Saga ok kappa hans. Fortaellinger om Keiser Karl Magnus og Hans Jaevninger, i Norsk bearbeidelse fra det trettende Aarhundrede. Udgivet af C. R. Unger. Christiania, 1860. 8°.

O. von Friesen, Till den Nordiska språkhistorien. Bidrag. (Skrifter utgifna af K. Human. Vetenskaps-Samfundet i Upsala. VII. 2). Uppsala, 1901. 8°.

A. W. Stellwagen, Andersen als sprookjesdichter. (Overgedrukt uit Onze Tijd). 1873. 8°.

Ludvig Daae, Om humanisten og satirikeren Johan Lauremberg. Christiania, 1884. 8°.

Henrik Ibsen, Brand. Een dramatisch gedicht, metrisch bewerkt door W. J. W. van Groningen. Haarlem, (1904). 8°.

Henrik Ibsen, De steunpilaren der maatschappij, tooneelspel in vier bedrijven. Vertaald door F. Kapteijn. Amsterd., 1906. 8°.

Henrik Ibsen, Een poppenhuis, tooneelspel in drie bedrijven. Vertaald door M. Meijboom. Amsterd., 1907 8°.

Henrik Ibsen, Een vijand van 't volk. Vertaald door M. Meijboom. Amsterd., 1908. 8°.

Björnstjerne Björnson, Boven menschelijke kracht. Een spel in twee deelen uit het Noorsch, door Marg Meijboom. Amsterd., 1907. 8°.

Alexander Kjelland, Vergif. Een roman uit het Noorsch, vertaald door M. Meijboom. Amsterd., 1907. 8°.

F. Tamm, Om avledningsändelser hos svenska adjektiv, deras historia ock nutida förekomst. (Skrifter utgifna af K. Hum. Vetenskaps-Samfundet i Upsala VI. 8). Upsala, 1899. 8°.

F. Tamm, Om ändelser hos adverb ock arkaiskt bildade prepositionsuttryck i svenskan. (Skrifter utgifna af K. Human. Vetenskaps-Samfundet i Upsala. VI. 9) Upsala, 1899. 8°.

F. Tamm, Sammansatta ord i nutida Svenskan (Skrifter utgifna af K. Human. Vetenskaps-Samfundet i Upsala. VII. 1). Upsala, 1900. 8°.

E. Hellquist, Studier i 1600-talets Svenska. Anteckningar. (Skrifter utgifna af K. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet i Upsala. VII. 6). Upsala, 1902. 8°.

F. Tamm, Granskning av Swenska ord. Etymologiska ock formhistoriska studier. (Skrifter utgifna af K. Hum. Vetenskaps-Samfundet i Upsala. VII. 4). Upsala, 1901. 8°.

(E. Tegnèr), Axel. Eene legende uit het Noorden. (Naar het Zweedsch door J. L. W. de Geer). 's Gravenh. en Amst., 1834. 8°.

d. Slavische Talen.

Leo Tolstoy, Essays and letters. Translated by Aylmer Maude. London, 1903. 8°.

Leo Tolstoy, Twenty-three tales. Translated by L. and A. Maude. London, 1906. 8°.

Leo Tolstoy, Iwan de dwaas en andere volksvertellingen, vertaald door J. Brandt en D. Hesseling. Amsterd., 1906. 8°.

Wladimir Korolenko, Schetsen en vertellingen. Uit het Russisch vertaald door Annie de Graaff. Amsterd., 1907. 8°.

V. Nederlandsche Taal- en Letterkunde.

A. IN HET ALGEMEEN.

1. Inleiding; Bibliographie.

W. de Clercq, Verhandeling ter beantwoording der vraag: Welken invloed heeft vreemde letterkunde, inzonderheid de Italiaansche, Spaansche, Fransche en Duitsche, gehad op de Nederlandsche taal- en letterkunde, sints het begin der 15e eeuw tot op onze dagen? Amsterd., 1824. 4°.

G. W. Vreede, Redevoering over de eenheid van den Nederlandschen stam, uitgesproken op het XIe Nederl. Taal-

en Letterkundig Congres te Leuven op 6 September 1869. 8°.

J. S. Willems, Het Panneerlandisme. De Nederlandsche taaltoestand over de wereld en het Algemeen Nederlandsch Verbond. (Met twee portretten). Lebbeke, 1899. 8°.

J. P. van Cappelle, Redevoering over de verdiensten der Amsterdammers, ten aanzien van den opbouw en de volmaking der Nederduitsche taal- en letterkunde. Amsterdam, 1816. 4°.

Gustaaf Segers, Onze taal in het onderwijs. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1904.

L. D. Petit, Bibliographie der Middelnederlandsche taal- en letterkunde. Met de gouden medaille bekroond en uitgegeven vanwege de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Leiden, 1888. 8°.

(M. Nijhoff), Wetenschap, letteren en kunst in Nederland, voornamelijk in de 19e eeuw. Bibliographisch overzicht. Deel I. Taal en letteren. (Zie Catalogus, deel I, bladz. 70). 's Gravenh., 1895. 8°.

A. D. Schinkel, Beschrijving van het in de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage berustende handschrift der Batavia, uit de nagelaten schriften van G. van Lennep. Met fac-simile's. 's Gravenh., 1840. 8°.

Willem de Vreese, De handschriften van Jan van Ruusbroec's werken. Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1900. 8°.

Th. Coopman en **Jan Broeckaert,** Bibliographie van den Vlaamschen taalstrijd. (Uitgegeven door de Kon. Vlaam-

sche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1904—1906. 3 dln. 8°.

Deel I. 1787—1844. Deel II. 1845—1852. Deel III. 1853—1860.

Essai d'une bibliographie de la littérature Frisonne. Catalogue des livres en langue Frisonne et de ceux qui traitent de cette langue et de sa littérature. La Haye et Leeuw., 1859. 8°.

2. Geschiedenis.

Valerius Andreas, Bibliotheca Belgica: de Belgis vita scriptisque claris etc. Editio renovata et tertia parte auctior. Lovanii, 1643. 4°.

J. F. **Foppens**, Bibliotheca Belgica, sive virorum in Belgio vita, scriptisque illustrium catalogus, librorumque nomenclatura, continens scriptores a Valerio Andrea, Auberto Miraeo, Francisco Sweertio, aliisque, recensitos, usque ad annum 1680. Bruxellis, 1739. 2 deelen. Met portretten. 4°.

A. **Pars**, Index Batavicus, of Naamrol van de Batavise en Hollandse Schrijvers. Van Julius Cesar af, tot dese tijden toe. Met kopere afbeeldsels. Leiden, 1701. 4°.

(J. N. **Paquot**), Mémoires pour servir à l'histoire littéraire des dix-sept Provinces des Pays-Bas, de la Principauté de Liége et de quelques contrées voisines. Louvain, 1765—1770. 3 deelen. fol.

P. G. **Witsen Geysbeek**, Biographisch, anthologisch en critisch woordenboek der Nederduitsche dichters. Amsterd., 1821—1827. 6 deelen. 8°.

A. J. **van der Aa**, Nieuw biografiesch, anthologiesch en kritiesch woordenboek van Nederlandsche dichters, onder

medewerking van J. T. Bodel Nyenhuis, I. da Costa, H. G. Feith, J. van Harderwijk, A. J. Lesturgeon, G. D. J. Schotel e. a. Uitmakende tevens een vervolg op Witsen Geysbeek's Woordenboek der Nederlandsche dichters. Nieuwe uitgave, met een portret van Bilderdijk en eene voorreden van J. A. Alberdingk Thijm. Amsterd., 1864. 3 dln. 8°.

W. J. A. Huberts, W. A Elberts en **F. Joz. P. van den Branden**, Biographisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche letterkunde. Deventer, 1878. 8°.

J. G. Frederiks en **F. Jos. van den Branden**, Biographisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche letterkunde. Tweede, omgewerkte druk. Amsterd., 1888. 8°.

Jan ten Brink, De geschiedenis der Nederlandsche letterkunde en hare leerwijze. Rede bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt. 's Gravenh., 1884. 8°.

Jer. de Vries, Proeve eener geschiedenis der Nederduitsche dichtkunde. Amsterd., 1810. 2 dln. 8°.

N. G. van Kampen, Beknopte geschiedenis der letteren en wetenschappen in de Nederlanden, van de vroegste tijden af tot op het begin der 19e eeuw. 's Gravenh., 1821—1826. 3 dln. 8°.

H. Collot d'Escury, Holland's roem in kunsten en wetenschappen, met aanteekeningen en bijdragen. Deel I—VII. Met register over de afdeel. Kunsten. 's Gravenh. en Amsterd., 1824—1844. 7 dln. in 10 bdn. 8°.

J. de 's Gravesweert, Essai sur l'histoire de la littérature Néerlandaise. Amsterdam, 1830. 8°.

A. F. Sifflé, Geschied- en oordeelkundige beschouwing der Nederlandsche dichtkunst. (1834). 8°.

G. Kuijper Hz., Handleiding tot de beoefening der Nederlandsche taal- en letterkunde. 4e, herziene druk. Breda, 1855. 8°.

L. G. Visscher, Leiddraad tot de geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. Utrecht, 1857. 4 dln. in 1 bnd. 8°.

J. van Vloten, Beknopte geschiedenis der Nederlandsche letteren. Tiel, 1865. 8°.

F. A. Snellaert, Schets eener geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. 4e, vermeerderde en verbeterde uitgave. Gent en Utrecht, 1866. 8°.

W. J. Hofdijk, Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. Vierde druk. Amsterdam, 1867. 8°.

Jan ten Brink, Schets eener geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. Afl. 1—3. (Tot Huygens). Leeuwarden, 1867—1869 3 stn. 8°.

Niet verder verschenen.

Louis de Backer, Histoire de la littérature Néerlandaise depuis les temps les plus reculés jusqu' à Vondel. Cours fait à la Sorbonne en 1868—1869. Louvain, 1871. 8°.

J. van Vloten, Schets van de geschiedenis der Nederlandsche letteren, van de 13e tot de 19e eeuw. Tiel, 1871. 8°.

W. J. A. Jonckbloet, Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. 2e, geheel omgewerkte uitgave. Gron., 1873—1874. 2 dln. 8°.

W. J. Wendel, Schets van de geschiedenis der Nederlandsche letteren. 2e, herziene en vermeerderde druk. Gron., 1882. 8°.

J. Ten Brink, Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde, geïllustreerd onder toezicht van J. H. W. Unger met

gekleurde en ongekleurde afbeeldingen, facsimile's, tekstfiguren en portretten. Amsterd., 1897. 8°.

G. **Kalff**, Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. Deel I—III. Groningen, 1906—1907. 2 dln. 8°.

J. **te Winkel**, De ontwikkelingsgang der Nederlandsche Letterkunde. Haarlem, 1908 enz. 4 dln. 8°.

J. F. **Willems**, Verhandeling over de Nederduytsche Tael- en Letterkunde, opzigtelyk de Zuydelyke Provintien der Nederlanden. Antwerpen, 1819—1824. 2 dln. 8°.

Leven en werken der Zuid-Nederlandsche schrijvers. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Afl. 1—3. Gent, 1900—1907. 8°.

J. **Geurts**, Bijdrage tot de geschiedenis van het rijm in de Nederlandsche poëzie. Door de Kon. Vlaamsche Akademie met goud bekroond. Gent, 1904—1906. 2 dln. 8°.

C. R. **Hermans**, Introductio in notitiam rei literariae maxime Provinciae Brabantiae Septentrionalis. Lugd. Batav., 1834. 8°.

C. A. **Serrure**, Geschiedenis der Nederlandsche en Fransche letterkunde in het graefschap Vlaenderen, van de vroegste tyden tot aen het einde der regering van het huis van Burgondie. Gent, 1855. 8°.

C. A. **Serrure**, Letterkundige geschiedenis van Vlaanderen. Deel I. Nederlandsche en Fransche letterkunde tijdens de XIIe, XIIIe en XIVe eeuwen. Gent, 1872. 8°.
Niet verder verschenen.

Ph. **Blommaert**, De Nederduitsche schrijvers van Gent. Gent, 1861. 8°.

B. H. Lulofs, Eenige toelichtingen en bedenkingen op des geleerden dr. John Bowring's uit het Engelsch in onze moederspraak vertaalde aanmerkingen over sommige onzer oudere en nieuwere Nederlandsche dichters, redenaren en andere schrijvers. Groningen, 1829. 8°.

J. P. van Cappelle, Bijdragen tot de geschiedenis der wetenschappen en letteren in Nederland. Amsterdam, 1821. 8°.

G. Penon, Bijdragen tot de geschiedenis der Nederlandsche letterkunde. Gron., 1881—1884. 3 dln. 8°.

G. Kalff, Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde in de 16e eeuw. Leiden, 1889. 2 dln. 8°.

E. Wrangel, De betrekkingen tusschen Zweden en de Nederlanden op het gebied van letteren en wetenschap, voornamelijk gedurende de 17e eeuw. Uit het Zweedsch vertaald door Mevrouw Beets-Damsté. Uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde. Leiden, 1901. 8°.

P. H. van Moerkerken, Invloed van Garnier op enkele onzer dramatisten in het begin der 17e eeuw. (Overgedrukt uit Noord en Zuid, XVII). 8°.

Louis de Backer, Études Néerlandaises. — Vondel. — La femme dans les poëmes Néerlandais. — Nova Zembla. — Paris et Gand, 1872. 8°.

Jer. de Vries, Verhandeling over de vorderingen en verachteringen der Nederduitsche Dichtkunst gedurende de 18e eeuw in vergelijking van vroegere tijdperken. (Werken der Bataafsche Maatsch. van Taal- en Dichtkunde. Deel III en IV). Amsterd., 1808. 2 dln. 8°.

J. Hartog, De spectatoriale geschriften van 1741—1800.

Bijdrage tot de kennis van het huiselijk, maatschappelijk en kerkelijk leven onder ons volk, in de tweede helft der 18e eeuw. Uitgegeven door het Prov. Utr. Gen. v. Kunsten en Wetenschappen. Utrecht, 1873. 8°.

J. **Ten Brink**, Geschiedenis der Noord-Nederlandsche letteren in de 19e eeuw, in biographieën en bibliographieën. 1830—1880. Amst., 1888—1889. 3 dln. 8°.

T. H. **de Beer**, Geschiedenis der Nederlandsche letteren 1880—1890, met enkele aanteekeningen betreffende 1891 en 1892, een alphabetische lijst der schrijvers en eene lijst van pseudoniemen. Kuilenburg, 1892. 8°.

Physiologie van De Nieuwe Gids, twee-maandelijksch tijdschrift voor letteren, kunst, politiek en wetenschap, onder redactie van F. van Eeden, F. van der Goes, Willem Kloos en A. Verwey. Amsterd., 1889. 8°.

P. H. **van Moerkerken**, Wie is de schrijver van het treurspel „De Moord der Onnoozelen?" (Overgedrukt uit het Tijdschrift v. Ned Taal- en Letterk., deel XIII). 8°.

R. **Jacobsen**, Carel van Mander (1548—1606), dichter en proza-schrijver. Proefschrift. Rotterdam, 1906. 8°.

J. F. **Haverman**, W. D. Hooft en zijne kluchten. Proefschrift. 's Gravenh., 1895. 8°.

M. **Siegenbeek**, Verhandeling over de dichterlijke verdiensten van Joost van Vondel. (Werken der Bataafsche Maatsch. van Taal- en Letterkunde. Deel II). Amsterd., 1807. 8°.

A. **Hendriks**, Joost van den Vondel en G. de Saluste Sr. du Bartas. Proefschrift. Leiden, 1892. 8°.

C. H. Ph. **Meijer**, Pieter Langendijk. Zijn leven en werken. Proefschrift. Den Haag, 1891. 8°.

G. Morre, Jan Hermansz. Krul. Academisch proefschrift. Delft, 1894. 8°.

Ma. Joha. Hamaker, Jacob Geel (1789—1862), naar zijn brieven en geschriften geschetst. Proefschrift. Leiden, 1907. Met portret. 8°.

J. Micheels, Prudens van Duyse, zijn leven en zijne werken. Gent, 1893. Met portret. 8°.

A. C. Loffelt, Jupiter Van Vloten en zijn kritiek. 's Gravenh., 1876. 8°.

Jan Holland (A. J. Vitringa), Brieven aan neef Gerrit. Deventer, 1882. 8°.

W. Kloos en **A. Verwey**, De onbevoegdheid der Hollandsche literaire kritiek. Amsterd., 1886. 8°.

Maxime, Aan Leek en Criticus. 's Gravenh., 1887. 8°.

Bram van Dam, Aan Maxime naar aanleiding van zijn geschrift: »Aan Leek en Criticus." 's Gravenh., 1887. 8°.

Frans Netscher, Lastertongen. Een blik in de jongste Amsterdamsche letteren. Amsterd., 1890. 8°.

3. Werken van Genootschappen en Vereenigingen [1]).

Proeven van poëtische mengelstoffen, door het dichtlievend Kunstgenootschap onder de spreuk: Kunstliefde spaart geen vlijt, en prijsvaarzen. Leyden, 1773—1780. 7 deelen. 8°.

---

1) Zie omtrent Werken van Genootschappen ook de afdeeling Algemeene Werken in het eerste deel van dezen Catalogus, bladz. 7 en volg.

Letteroefeningen van het Kunstgenootschap onder de zinspreuk: Diligentiae omnia. Amsterd., 1774. 8°.

Tael- en dichtlievende oefeningen van het Genootschap ter spreuke voerende: Kunst wordt door arbeid verkreegen, en Prijsvaerzen. Leyden, 1775—1780. 4 dln. 8°.

Feestviering ter 50[ste] verjaaring van het genootschap onder de zinspreuk Concordia et libertate. Amsterd., 1798. 4°.

Naamlijst der leden. — Voorafspraak van A. Bonn. — Redevoering van Ph. H. Themmen. — Feestzang door J. F. Helmers. — Slotrede van A. Bonn. — Dichtstuk door J. G. Doornik.

Werken der Bataafsche Maatschappij van Taal- en Dichtkunde. Deel I—V. Amsterd., 1804—1810. 5 dln. 8°.

Letteroefeningen van de Vereeniging: Tot Leering en Genoegen, te Middelburg. Jaargang 1 en 3. Middelb., 1836 en 1838. 8°.

A. V. Linden van den Heuvell, De aanleg en werkzaamheden der Bataafsche Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, voorgesteld in eene redevoering, uitgesproken in de gehoorzaal der Doorluchtige School te Middelburg. Middelb., 1800. 8°.

Gedenkschriften der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. 1784—1834. Amsterdam, 1809 en 1834. 2 dln. 8°.

Nadere middelen ter bereiking van het doel der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen. Amsterd., 1841. 8°.

Aanspraken gehouden bij de opening van de algemeene vergaderingen der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen. 1845—1871. 11 stn. 8°.

H. Beijerman, 1846, 1852. — J. Bosscha Jr., 1869. — J. P. Heije, 1847. — J. G. de Hoop Scheffer, 1857. — C. Hooijer, 1856. — C. W. Opzoomer, 1870. — H. J. Spijker, 1854. — G. van Tienhoven, 1871. — P. J. Veth, 1850. — D. H. Wildschut, 1845. —

J. A. Böhringer, Redevoering ter gelegenheid van het eeuwfeest der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen. (Amsterdam), 1884. 8°.

Jaarboek der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen, 1882—1884. 2 stn. 8°.

Volksalmanak, uitgegeven door de Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen, over 1880—1887 en 1889—1892. 11 deelen. 8°.

Jaarboekje der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen over 1892—1894. 3 dln. 8°.

H. O. Feith en **B. H. Lulofs**, Redevoering en dichtregelen, uitgesproken ter gelegenheid van het 25-jarig feest van het departement Groningen der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen. Groningen, 1819. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, Het vijfde Nederlandsche Taalcongres, te Antwerpen, 15 en 16 Augustus 1856. (Overgedrukt uit de Vaderlandsche Letteroefeningen. 1856). 8°.

Handelingen van het XIIe Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Middelburg, den 3, 4 en 5 September 1872. Middelburg, 1873. 8°.

Verzameling van stukken betreffende het Taal- en Letterkundig Congres te Middelburg in 1872. In 1 pf. 8°.

Verzameling van stukken betreffende het 9de Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Gent, Augustus 1867. fol.

Verzameling van stukken betreffende het 12^{e} Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Middelburg, September 1872. fol.

Verzameling van stukken betreffende het 13de Nederlandsch

Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Antwerpen, Augustus 1873. fol.

J. A. de Bergh, Antwerpen en het 13e Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres. (Overgedrukt uit de Haagsche Nieuwsbode). 's Gravenh., 1873. 8o.

Verzameling van stukken betreffende het 14de Nederlandsch Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Maastricht, Augustus 1875. fol.

Verzameling van stukken, betreffende het 15de Nederl. Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Brussel, Augustus 1876. fol.

Handelingen van het XXIe Nederl. Taal- en Letterkundig Congres, gehouden te Gent, Augustus 1891. Gent, 1892. 8o.

Wet van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden, vastgesteld in 1872, in 1891, in 1892, in 1896. 4 stn. 8o.

Bijdragen tot de geschiedenis van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. 1766—1866. Gedenkschrift uitgegeven ter gelegenheid van het eerste Eeuwfeest (door W. N. du Rieu, J. T. Bergman en W. Bisschop). Leiden, 1867. 8o.

Alphabetische lijsten der leden van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden, opgemaakt in 1871, 1876 en 1881. 3 stn. 8o.

M. de Vries, Feestrede bij de viering van het eeuwgetijde van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, den 20 Juni 1867 uitgesproken. Leiden, 1867. 8o.

J. de Wal, Toespraak ter opening der algemeene vergade-

ring van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden, gehouden den 16en Juni 1870. 8°.

Handelingen van de Maatschappij der Nederl. Letterkunde te Leyden, over 1766—1769, 1772, 1776—1783, 1790—1792, 1799 en 1822. fol.

Handelingen van de jaarlijksche vergadering van de Maatschappij der Nederl. Letterkunde, 1823—1863. 41 dln. 8°.

Handelingen en mededeelingen van de Maatschappij der Nederl. Letterkunde, van 1864—1907. 44 dln. 8°.

Levensberichten van de afgestorven medeleden der Maatschappij der Nederl. Letterkunde. (Bijblad tot de Handelingen). 1864—1907. 44 dln. 8°.

Werken van de Maatschappij der Nederl. Letterkunde te Leyden. Leyden, 1772—1788. 7 dln. 4°.

Verhandelingen van de Maatschappij der Nederl Letterkunde te Leyden. Leyden, 1806—1824. 3 dln. 8°.

Nieuwe werken van de Maatschappij der Nederl. Letterkunde te Leyden. Dordr., 1825—1844. 6 dln. 8°.

Nieuwe Reeks van Werken van de Maatschappij der Nederl. Letterkunde te Leyden, 1846—1857. 10 dln., 12 stn. 8°.

Braga. Dichterlijke mengelingen, uitgegeven door een dichtlievend gezelschap onder de zinspreuk „Utile Dulci." Nieuwe uitgave met inleiding en toelichting van A. Winkler Prins. Deventer, 1883. 8°.

Verslag van den toestand en de werkzaamheden der Vereeniging „Die Haghe." 1893/4, 1894/5. 2 stn. 8°.

H. J. Schuermans, Algemeen verslag der werkzaamheden gedurende het jaar 1819—1820, gedaan in de Koninklijke

Maatschappij van Vaderlandsche Taal- en Letterkunde te Brugge. Brugge, 1820. 8°.

Werken der Koninklijke Maatschappij van Vaderlandsche Taal- en Letterkunde, onder de zinspreuk: Eendragt en Vaderlandsliefde, te Brugge gevestigd. Deel I—V. Brugge, 1821—1829. 5 dln. 8°.

Verslag van den toestand der Maatschappij van Ned. Letterkunde en Geschiedenis: De taal is gansch het volk, te Gent, van 1864—1867 en van 1884—1885. Gent. 2 stn. 8°.

Verslagen en mededeelingen der Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. 1887—1898. Gent, 1887—1898. 12 dln. 8°.

Jaarboeken der Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. I—XXI. 1887—1907. Gent, 1887—1907. 21 dln. 8°.

Werken uitgegeven door de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde.

Deze werken zijn met hunne afzonderlijke titels in dezen catalogus opgenomen.

Vlaemsche Commissie. Instelling, beraedslagingen, verslag, officieele oorkonden, onder toezigt van de leden der commissie uitgegeven. Brussel, 1859. 8°.

4. Tijdschriften en Werken van gemengden inhoud. [1]

Nieuwe Bijdragen tot opbouw der vaderlandsche letterkunde. Leyden, 1763—1766. 2 dln. 8°.

---

[1] Voor Tijdschriften raadplege men ook de afdeeling Algemeene Werken in het eerste deel van dezen catalogus bladz. 27 e. v.

Taal-, Dicht- en Letterkundig Kabinet; of verzameling van verhandelingen, de taal-, dicht- en letterkunde betreffende; benevens eenige dichtstukken. Uitgegeven door G. Brender à Brandis. Amsteld., 1781—1784. 6 dln. 8°.

Taal-, Dicht- en Letterkundig Magazijn; of verzameling van verhandelingen, de taal-, dicht- en letterkunde betreffende; benevens eenige dichtstukken. Uitgegeven door G. Brender à Brandis. Deel I—III. Amsteld., 1785—1789. 3 dln. 8°.

Belgisch Museum voor de Nederduitsche tael- en letterkunde en de geschiedenis des vaderlands, uitgegeven door J. F. Willems. Gent, 1837—1845. 9 dln. Met pln. en facsim. 8°.

Vaderlandsch Museum voor Nederduitsche letterkunde, oudheid en geschiedenis, uitgegeven door C. P. Serrure. Gent, 1855—1863. 5 dln. 8°.

Nederduitsch letterkundig jaerboekje voor 1856. 23e jaergang. Gent. 8°.

Tijdschrift voor Nederlandsche Taal- en Letterkunde, uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. Deel I—XXVI. Leiden, 1881—1907. 26 dln. 8°.

B. Huydecoper, Proeve van taal- en dichtkunde; in vrijmoedige aanmerkingen op Vondels vertaalde Herscheppingen van Ovidius. Amsterdam, 1730. 4°.

W. Bilderdijk, Korte aanmerkingen op Huydecopers Proeve van Taal- en Dichtkunde. Amsterdam, 1828. 8°.

W. Bilderdijk, Taal- en Dichtkundige Verscheidenheden, Rotterdam, 1820—1823. 4 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Bydragen tot de Tooneelpoëzy. Leyden, 1823. 8°.

W. Bilderdijk, Nieuwe Taal- en Dichtkundige Verscheidenheden. Rotterdam, 1824—1825. 4 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Opstellen van godgeleerden en zedekundigen inhoud. Amst., 1833. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk (Mengelingen en fragmenten, nagelaten door). Amsterdam, 1834. 8°.

J. Scheltema. Verzameling van eenige geschriften van —. In één band. 8°.

Levensschets van S. Stijl. — Redevoering over de brieven van Hooft. — Anna en Maria Tesselschade, de dochters van R. Visscher. — Vergelijking van de afschudding van het Spaansche juk in 1572 met die van het Fransche in 1813. — Bemoediging der Nederlanders bij de landing van Buonaparte. — Verhandeling over den geest van het plakkaat van 31 Julij 1725 op den ophef der convooijen en licenten. — Beschrijving van het groote schilderstuk van Pieneman voorstellende den Prins van Oranje in den slag van les Quatre-Bras. — Redevoering over „Pictura" in 's Gravenhage. — Iets over het oproer en den opstand te Brussel en Luik.

N. G. van Kampen, Uitgelezene verhandelingen en redevoeringen. Leyden, 1841. 8°.

G. D. J. Schotel, Tilburgsche Avondstonden. Amsterdam, 1850. 8°.

Inhoud: Martinus, bisschop der Galliërs. Blik in de geschiedenis van het tooneel, inzonderheid te Dordrecht.

G. D. J. Schotel, Letter- en oudheidkundige Avondstonden. Dordrecht, 1841. 8°.

Joost de Menyn. — Margaretha Godewyck. Met 4 bijlagen. (Pieter van Godewyck. — Twee onuitgegeven brieven van A. M. van Schurman. — Vermaarde vrouwen, die te Dordrecht, in de 16e en 17e eeuw, geboren werden of geleefd hebben. — Bronnen voor het leven van Daniel Heinsius). — Verhael van 't Heylig Hout, opgesteld door pater Pieter van Schoonhoven.

R. C. Bakhuizen van den Brink, Studiën en schetsen over vaderlandsche geschiedenis en letteren, uit vroegere opstellen bijeenverzameld, herzien en vermeerderd enz. Zie de afdeeling Geschiedenis van Nederland, blz. 412 van deel I van dezen catalogus.

E. Bekker, wed. Wolff, Brieven over verscheiden onderwerpen 's Hage, 1780—1781. 3 dln. 8°.

Brieven van Betje Wolff en Aagtje Deken, met aanteekeningen van Joh. Dyserinck. 's-Gravenh., 1904. 8°.

W. Bilderdijk, Brieven. (Uitgegeven door W. Messchert met medewerking van Jer. en Abr. de Vries, Is. da Costa e. a.). Amsterdam en Rotterdam, 1836—1837. 5 deelen. 8°.

J. F. Willems, Brieven van Jer. de Vries, K. A. Vervier, E. J. Potgieter, F. H. Mertens, J. B. David enz., verzameld door Max Rooses. Gent, 1874. 8°.

Hareniana. Brieven van W. en O. Z. van Haren, uitgegeven door H. E. Moltzer. Groningen, 1876. 8°.

E. J. Potgieter, Brieven aan C[d]. Busken Huet, uitgegeven door G. Busken Huet. Met een portret in heliogravure naar de schilderij van H. A. van Trigt. Haarlem, 1901—1902. 3 dln. 8°.

Nederduitsche gewrochten van den Nederlandschen Waal L. Jottrand. Brussel, 1872. 8°.

B. TAALKUNDE EN WOORDENBOEKEN.

1. Inleiding; Geschiedenis der Taal.

A. van der Milius, Lingua Belgica, sive de linguae illius communitate tum cum plerisque aliis, tum praesertim cum Latina, Graeca, Persica; deque communitatis illius causis, etc. Lugd. Batav., 1612. 4°.

C. J. Hansen, De uitgebreidheid onzer moederspraak. Gent, 1893. 8°.

C. J. Hansen, Iets over Vlaamschgezindheid. Gent, 1895. 8°.

G. Segers, Onze taal in het onderwijs. Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Acad. v. Taal- en Letterk. Gent, 1904. 8°.

G. Segers, Onze taal in het middelbaar onderwijs. Uitgegeven als boven. Gent, 1907. 8°.

2. Tijdschriften en Werken van gemengden inhoud.

Taalstudie. Tweemaandelijksch tijdschrift voor de studie der nieuwe talen, onder redactie van F. J. Rode, C. Stoffel en T. H. de Beer. Jaarg. I—VI. Culemborg, 1879—1885. 6 dln. (Niet geheel compleet). 8°.

Noord en Zuid. Taalkundig tijdschrift voor de beide Nederlanden, onder redactie van T. H. de Beer. Jaarg. I—XXX. Culemborg, 1877—1907. 30 dln. 8°.

Taalkundige Bijdragen, onder redactie van P. J. Cosijn, H. Kern, J. Verdam en Eelco Verwijs. Deel II, Stuk 1—3. Haarlem, 1878—1879. 3 stn. 8°.

3. Spraakleer, Spelling, Uitspraakleer, Woordgronding, Woordvoeging enz.

Lambert ten Kate Hz., Gemeenschap tusschen de Gottische spraeke en de Nederduytsche, tot ophelderinge van den ouden grond van 't Belgisch. Amsterd., 1710. 4°.

Eelco Verwijs, Korte Midden-Nederlansche spraakkunst. Bloemlezing uit Middelned. dichters, bijeenverz. door E. Verwijs. Deel IV. Zutphen, Z. j. (1867). 8°.

F. A. Stoett, Proeve eener beknopte Middelnederlandsche syntaxis. Acad. proefschrift. 's Gravenh., 1889. 8°.

J. van de Ven, Gebruik der naamvallen, tijden en wijzen in den „Heliand." Bekroond door de Kon. Vlaamsche Akademie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1893. 8°.

J. H. Kern, Klankleer der Limburgsche sermoenen. Acad. proefschrift. Groningen, 1891. 8°.

Felix Leviticus, De klank- en vormleer van het Middelnederlandsch dialect der St. Servatius-legende van Heynrijck van Veldeken. (Bekroond door de Kon. Vlaamsche Acad. voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1892. 8°.

G. Engels, Over het gebruik van den conjunctief en de casus bij Maerlant, een bijdrage tot de Middelnederlandsche Syntaxis. Proefschrift. Groningen, 1895. 8°.

Emiel de Neef, Klank- en vormleer van het gedicht Van den VII vroeden van binnen Rome. Bekroond door de Kon. Vlaamsche Akademie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1897. 8°.

H. Meert, Vormleer van de taal van Ruusbroec. Bekroond door de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1901. 8°.

Ruygh-bewerp van de Reedenkaveling, ofte Nederduytsche Dialectike; uytghegheven by de Kamer In Liefd Bloeyende, t'Amstelredam. Wormer-Veer, W. S. Boogaart. 1649. 8°.

(Adr. Verwer), Linguae Belgicae idea grammatica, poetica, rhetorica; deprompta ex Adversariis Anonymi Batavi: In Usum Proximi Amici. Amst., F. Halma, 1707. 8°.

Lambert ten Kate Hz., Aenleiding tot de kennisse van het verhevene deel der Nederduitsche sprake. Amst., 1723. 2 dln. 4°.

Car. Tuinman, Fakkel der Nederduitsche Taale... Hier-

achter is gevoegt, Oud en Nieuw; of vergelyking der oude en nieuwe Nederduitsche Taal, in vorming en spreekwyzen. Leyden, 1722. 4°.

Car. Tuinman, Vervolg op de Fakkel der Nederduitsche Taale, opgedolven uit de aaloude oorsprongen, Ontsteken... aan de Hebreeuwsche, Grieksche, en Latijnsche spraaken... om de... Vaderlanders hunne Moedertaal te leeren verstaan en de waare betekening van zeer vele woorden en spreekwyzen enz. Na 's Mans doot, met een Voorrede uitgegeven door J. H. Jungius. Middelburg, 1731. 4°.

G. A. Nauta, Taalkundige aanteekeningen naar aanleiding van de werken van G. A. Bredero. Bijdrage tot de kennis der grammatica van het Nederlandsch der 17e eeuw. Proefschrift. Groningen, 1893. 8°

W. Bilderdijk, Nederlandsche Spraakleer. 's Gravenh., 1726. 8°.

A. F. Sifflé, Overzigt der verhandeling over de Nederduitsche spel- en spraakkunst van Siegenbeek en Weiland, vergeleken met de Nederlandsche spraakleer en verdere taalkundige schriften van W. Bilderdijk. (Werken der Kon. Maatsch. van Vaderl. Taal- en Letterk. Deel V). Brugge, 1829. 8°.

J. A. M. van der Jagt, Taalkundig leerboekje, benevens een korte schets over de leesteekens. Zierikzee, 1840. 8°.

G. Kuijper Hz., Beginselen der Nederlandsche spraakleer. 4e druk. Breda, 1854. 8°.

G. Kuijper Hz., Beginselen der Nederlandsche spraakleer. 5e druk. Utrecht, 1856. 8°.

D. de Groot, Nederlandsche spraakleer. Arnhem, 1868. 8°.

D. de Groot, Nederlandsche spraakkunst. Gron. en Arnh., 1872. 8°.

T. H. de Beer, Na eene halve eeuw. Aanteekeningen, opmerkingen en verklaringen bij Waarheid en droomen. Culemborg, 1895. 8°.

H. J. Koenen, Verhandeling over de bestanddeelen van het Nederduitsch alphabet, en meer bepaald over de daartoe behoorende letters c, q, x, y. (Overgedrukt uit de Verhand. der 2e klasse v. h. Kon. Ned. Inst). 1851. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, Beknopte uitspraakleer der Nederlandsche taal. 's Hertogenb., 1848. 8°.

J. Meerman, Aan den hoogleeraar Siegenbeek over de vocaal-verdubbeling in het Nederduitsch. 's Gravenh., 1806. 8°.

J. van der Baan, Physiologische beschouwing van de letter G. Eene letterkundige bijdrage. Neuzen, 1863. 8°.

A-saga. E-legende. O-sprook. (Door J. Bosscha, J. van Lennep en A. des Amorie van der Hoeven). Amsterd., 1879. 8°.

J. Müllner, De naam Jezus, eene uitgegotene olie, of bespiegeling over Salomons Hooglied, hoofdstuk I. vs. 5, in eene leerrede op den feestdag van Jezus geboorte. Met volkomene uitlating van de letter R, zonder dat daardoor de zin eenigszins verstoord wordt. Uit het Hoogduitsch vertaald en met een voorberigt uitgegeven door J. Scharp. 3e druk. Rotterdam, 1834. 8°.
Kerstpreek zonder letter R.

A. de Jager, Mijne toetreding tot de spelling van het woordenboek der Nederlandsche taal. Deventer, 1867. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, Beoordeeling van de Opmerkingen van een corrector over de nieuwe spelling. (Overgedrukt uit Letteroefeningen, 1867). 8°.

M. Siegenbeek, Antwoord op de vraag, in hoe ver be-

hoort de spelling der Nederduitsche taal geregeld te worden naar welluidendheid en gemakkelijkheid der uitspraak. (Werken der Bataafsche Maatsch. van Taal- en Dichtkunde. Deel I). Amsterd., 1804. 8°.

P. Weiland, Handwoordenboek voor de spelling der Hollandsche taal. Den Haag, 1812. 8°.

W. Bilderdijk, Woordenboek voor de Nederduitsche Spelling. 's Gravenh., 1829. 8°.

L. A. te Winkel, De grondbeginselen der Nederlandsche spelling. Regeling der spelling voor het Woordenboek der Nederlandsche taal. Leiden, 1865. 8°.

L. A. te Winkel, Leerboek der Nederlandsche spelling. 2e verbeterde druk. Vijfde, geheel omgewerkte en veel vermeerderde uitgave van: De Nederlandsche spelling onder beknopte regels gebracht. Leiden, 1868. 8°.

M. de Vries en **L. A. te Winkel**, Woordenlijst voor de spelling der Nederlandsche taal, met aanwijzing van de geslachten der naamwoorden en de vervoeging der werkwoorden. 's Gravenh., Leiden, Arnhem, 1866. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, Beknopte uitspraakleer der Nederlandsche taal. Handleiding tot zelfonderrigt voor jonge lieden en ten gebruike der scholen. 2e druk. 's Hertogenb., 1858. 8°.

W. Bilderdijk, Beginselen der Woordvorsching. Leeuwarden, 1831. 8°.

Joh. Franck, Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche Taal. 's Gravenh., 1892. 8°.

W. L. van Helten, Proeven van woordverklaring. Akad. proefschrift. Rotterdam, 1871. 8°

J. V. Hendriks, Handwoordenboek van Nederlandsche synoniemen. Vierde, herziene en vermeerderde druk. Met eene voorrede van J. H. Gallée. Tiel, 1898. 8°.

I. B. Kolthoff, Het Substantief in het Nederlandsch der 16e eeuw. Proefschrift. Groningen, 1894. 8°.

D. van Hoogstraten, Lijst der gebruikelijkste zelfstandige naamwoorden, beteekend door hunne geslachten, ten dienst der taallievenden opgemaakt. 5e druk, aangevuld uit de bijvoegselen van G. Outhof, doorgaans vermeerderd en opgehelderd door A. Kluit. Amsteldam, 1759. 8°.

W. Bilderdijk, Verhandeling over de geslachten der naamwoorden in de Nederduitsche taal. 2e druk, met Byvoegselen en vermeerderde Aanteekeningen. Amst., 1818. 8°.

W. Bilderdijk, Geslachtlijst der Nederduitsche naamwoorden op stellige taalgronden gevestigd. Amst., 1822. 2 deelen. 8°.

W. Bilderdijk, Verklarende geslachtlijst der Nederduitsche naamwoorden, op stellige taalkunde gevestigd. Amst., 1832—1834. 3 dln. 8°.

H. Hageman, Verzameling van Nederduitsche byvoeglyke naamwoorden, uit verscheiden schryvers getrokken en in eene alphabetische orde gebracht. Amsterd., 1771—1772. 2 dln. in 1 bnd. 8°.

H. Meert, Het voornaamwoord Du. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1890. 8°.

A. de Jager, Woordenboek der Frequentatieven in het Nederlandsch. Gouda, 1875—1878. 2 dln. 8°.

J. H. van Dale, Zinsontleding. Eerste, tweede en derde stukje. Schoonhoven, 1861—1864. 3 dln. 8°.

J. Kinker, Proeve eener Hollandsche Prosodia, oordeelkundig gegrond op, en door het gehoor getoetst aan de uitspraak onzer taal, door het beschaafde gedeelte onzer natie, en toegepast op het rythmus en metrum der ouden, in zoo verre beiden in onze Hollandsche dichtkunde zouden kunnen worden ingevoerd. (Werken der Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen. Deel 1). Amsterd., 1810. 8°.

C. J. van Assen, Iets over alliteratie. (Overgedrukt uit het Nieuw Nederlandsch Taalmagazijn). 8°.

4. Bastaardwoorden. Oude en nieuwe woorden. Vak- en Kunstwoorden.

L. Meyer's Woordenschat, verdeelt in: 1. Bastaardt-woorden. 2. Konst-woorden. 3. Verouderde woorden. De 10ᵉ druk, verm. en verbetert. Amst., 1775. 3 dln. in 1 bnd. 8°.

Th. Boey, Woorden-tolk of verklaring der voornaamste onduitsche en andere woorden, in de hedendaagsche en aalöude Rechtsplegingе voorkoomende, mitsg. korte schets van den oorspronk en het departement der Hoven van Justitie en andere voornaame staats-collegien enz. 's Gravenh., 1773. 2 dln. in 1 bnd. 4°.

K. Stallaert, Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen, uit Vlaamsche, Brabantsche en Limburgsche oorkonden. Uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. Afl. 1—12. Leiden, 1890—1891. 8°.

Kramer's Algemeen Kunstwoordenboek bevattende de vertaling en verklaring van alle vreemde woorden en zegswijzen, die in geschriften van allerlei aard, in de taal der samenleving, in handel, bedrijf enz. voorkomen. Naar

de beste bronnen door H. W. F. Bonte. 4e druk, herzien, verm. en verb. Gouda, 1886. 8°.

Jan Broeckaert, Bastaardwoordenboek. Gent, 1895. 8°.

T. H. de Beer en **E. Laurillard**, Woordenschat. Verklaring van woorden en uitdrukkingen, met medewerking van L. van Ankum, Jac. Anspach, C. Bake enz. enz. 's Gravenh., 1899. 8°.

Woordenboekje; bevattende eene beknopte zakelijke verklaring van 250 woorden, naar den geest des tegenwoordigen tijds, zoo als die waargenomen zijn door een' Torenwachter. Middelb., 1850. 8°.

Over de Spelling van de Bastaardwoorden in 't Nederduitsch. Door M. (J. A. Alberdingk Thijm). Amst., 1843. 8°.

Uitlegkundig woordenboek op de werken van P. Kornz. Hooft, uitgegeven door de 2e Klasse van het Kon. Ned. Instituut. Amst., 1825—1838. 4 dln. 4°.

A. C. Oudemans Sr., Taalkundig woordenboek op de werken van P. C. Hooft, ter aanvulling en verbetering van het Uitlegkundig woordenboek op Hooft, uitgegeven door de 2de Klasse van het voormalig Kon. Ned. Instituut. Leiden, 1868. 8°.

A. C. Oudemans Sr., Woordenboek op de gedichten van G. Az. Bredero. (Nieuwe Reeks der Werken van de Maatsch. der Ned. Letterk. Deel IX). Leiden, 1857. 8°.

R. Fruin, Het woord vorsche in de Groote Keur van Zeeland. (Overgedrukt uit het Taalk. Tijdschrift. 1888). 8°.

R. Fruin, Nog iets over Custinge, naar aanleiding van het opstel van prof. Verdam. (Overgedrukt uit het Taalk. Tijdschrift. 1888). 8°.

A. Fokke Simonsz., Proeve van een ironiesch comiesch woordenboek van verouderde, vernieuwde en nieuw uitgevonden woorden en spreekwijzen in de Nederduitsche taal. Amst., 1797—1798. 2 dln. — Aanhangsel. Amst., 1805. 8°.

J. J. Salverda de Grave, Essai sur quelques groupes de mots empruntés par le Néerlandais au Latin écrit. (Verhandelingen der Kon. Akad. van Wetenschappen te Amsterdam. Afd. Letterkunde. Nieuwe Reeks. Deel III). Amsterd., 1900. 8°.

J. J. Salverda de Grave, De Franse woorden in het Nederlands. (Verhand. der Kon. Akad. v. Wetensch. Afd. Letterk. N. R. Deel VII). Amsterd., 1906. 8°.

R. Dozy, Oosterlingen. Verklarende lijst der Nederlandsche woorden, die uit het Arabisch, Hebreeuwsch, Chaldeeuwsch, Perzisch en Turksch afkomstig zijn. 's Gravenh., Leiden, Arnhem, 1887. 8°.

P. J. Veth, Uit Oost en West. Verklaring van eenige uitheemsche woorden. Arnhem, 1889. 8°.

A. de Jager, Proeve over den invloed van Bilderdijks dichtwerken op onze taal, ten aanzien van het vormen van nieuwe en het terugroepen van oude woorden en spreekwijzen. Leiden, 1847. 8°.

Vak- en Kunstwoorden. Uitgegeven door de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1894—1902. dln. 8°.

I. Steenbakkerij, bezorgd door Th. Coopman. Gent, 1894.

II. Ambacht van den smid, bezorgd door J. Vuylsteke, Gent, 1895.

III. Ambacht van den timmerman, bezorgd door J. en V. van Keirsbilck. Gent, 1898.

IV. Ambacht van den metselaar, bezorgd door A. van Houcke en J. Sleypen. Gent, 1897.

V. Ambacht van den metselaar, bezorgd door J. en V. van Keirsbilck. Gent, 1899.

VI. Ambacht van den loodgieter en zinkbewerker, bezorgd door A, van Houcke. Gent, 1901—1902. 2 dln.

F. **Bly**, Onze zeil-vischsloepen. Beschrijving van de zeil-vischsloep zooals die te Oostende, te Blankenberge en op de Panne in gebruik is. Bekroond door de Kon. Vlaamsche Akademie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1902. 8°.

Hierin een lijst van vak- en kunstwoorden bij de visscherij in gebruik.

5. Woordenboeken.

Het Nederduitsch Glossarium van Bern, (met inleiding) bewerkt door F. Buitenrust Hettema. Gron. 1889. 8°.

Niederländische Glossare des 14. und 15. Jahrhunderts nebst einem Niederdeutschen. Herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. Leipzig, 1845. 8°.

Horae Belgicae, VII.

A. C. **Oudemans Sr.**, Bijdrage tot een Middel- en Oudnederlandsch Woordenboek, uit vele glossaria en andere bronnen bijeenverzameld. Arnhem, 1870—1880. 7 dln. 8°.

M. **de Vries**, Middelnederlandsch Woordenboek. Afl. 1 en 2. A—Anxt. 's Gravenh., Leiden, Arnhem, enz. 1864—1865. 2 stn. 8°.

E. **Verwijs** en J. **Verdam**, Middelnederlandsch Woordenboek. Deel I—VI en deel VII, afl. 1—4. (Tot Schicht). 's Gravenh., 1885—1907. 6 dln. 8°.

J. **Verdam**, Middelnederlandsch handwoordenboek. Afl. 1 enz. 's Gravenhage, 1908 enz. 8°.

In dit handwoordenboek is opgenomen al hetgeen na de verschijning der verschillende deelen van het groote werk in nieuwe Middelnederlandsche teksten gevonden is.

G. **van der Schueren's** Teuthonista of Duytschlender. In eene nieuwe bewerking vanwege de Maatschappij der

Nederlandsche Letterkunde uitgegeven door J. Verdam. Leiden, 1896. 8°.

(Chr. Plantin), Thesaurus Theutonicae linguae. Schat der Neder-duytscher spraken, inhoudende niet alleene de Nederduytsche woorden, maer oock verscheyden redenen ende manieren van spreken, vertaelt ende overgeset int Fransois ende Latijn. Antverpiae, Ex officina Christ. Plantini. 1573. 4°.

Corn. Kiliani Etymologicum Teutonicae linguae; sive Dictionarium Teutonico-Latinum, cur. Ger. Hasselto. Traj., 1777. 2 tom. 1 vol. 4°.

A. Kluyver, Proeve eener critiek op het woordenboek van Kiliaan. Acad. proefschrift. 's Gravenh., 1884. 8°.

P. Weiland, Nederduitsch Taalkundig Woordenboek. Amsterdam, 1799—1811. 11 dln. 8°.

I. M. Calisch en **N. S. Calisch**, Nieuw woordenboek der Nederlandsche taal; bevattende: 1. de meest gebruikelijke woorden, spraakwendingen en spreekwoorden; 2. de bastaardwoorden; 3. een aantal kunstwoorden; 4. aanwijzing der spelling van Bilderdijk, waar zij met de gewone verschilt. Tiel, 1864. 4°.

M. de Vries, Ontwerp van een Ned. Woordenboek. Verslag der Commissie in de vergadering van het 3e Ned. Letterk. Congres, te Brussel, den 31 Aug. 1851. Brussel, 1852. 8°.

M. de Vries, Verslag der redactie van het Ned. Woordenboek, omtrent den staat harer werkzaamheden van 1 Jan. 1852 tot 1 Aug. 1854. Haarlem, 1854. 8°.

Woordenboek der Nederlandsche taal, door M. de Vries, L. A. te Winkel, E. Verwijs, P. J. Cosijn e. a. 's Gravenh., Leiden enz. 1882—1907. 8°.

Hiervan zijn verschenen:

Eerste deel. (A—Ajuin). Bewerkt door M. de Vries en L. A. te Winkel. — Tweede deel. Eerste stuk. (Akant-Berispelijk). Bewerkt door M. de Vries en A. Kluyver. — Tweede deel. Tweede stuk. (Berispen-Blutten). Bewerkt door A. Kluyver en A. Lodewijckx. — Derde deel. Eerste stuk. (Bo-Byzantijnsch). Bewerkt door J. W. Muller en A. Kluyver. — Vierde deel. (G-Gitzwart). Bewerkt door M. de Vries, E. Verwijs, P. J. Cosijn, A. Kluyver, A. Beets en J. W. Muller. — Vijfde deel. (Glaasje-Harspleister). Bewerkt door A. Beets en W. Muller. — Zesde deel. Aflevering 1—9. (Harst-In). Bewerkt door A. Beets met medewerking van J. A. N. Knuttel. — Achtste deel. Afl. 1 en 2. (Kr-Krom). Bewerkt door J. Heinsius. — Negende deel. Aflevering 1—8. (M-Muts). Bewerkt door A. Kluyver met medewerking van A. Lodewijckx. — Tiende deel. (O-Ooilam). Bewerkt door M. de Vries, E. Verwijs en A. Kluyver, met medewerking van C. C. Uhlenbeck en W. L. de Vreese. — Elfde deel. Aflevering 1—12. (Ooit-Overnevelen). Bewerkt door W. L. de Vreese en G. J. Boekenoogen, met medewerking van J. Heinsius.

J. H. van Dale, Nieuw Woordenboek der Nederlandsche Taal. 's Gravenh., Leiden, Arnhem, 1872. 8°.

R. K. Kuipers, Geïllustreerd woordenboek der Nederlandsche taal, bevattende alle gebruikelijke zoowel Nederlandsche als bastaardwoorden, opgehelderd door aanhalingen uit Nederlandsche schrijvers en door vermelding van spreekwoorden, zegswijzen en synoniemen. Met afbeeldingen tusschen den tekst. Amst., 1901. 4°.

6. Spreekwoorden.

Altniederländische Sprichwörter nach der ältesten Sammlung. — Gesprächbüchlein romanisch und flämisch. Herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. Hannover, 1854. 8°.

Horae Belgicae, IX.

J. de Brune, Nieuwe wijn in oude le'er-zacken, bewijzende in spreeck-woorden 't vernuft der menschen ende 't gheluck van onze Nederlandsche Taele. Middelb., Z. Roman. 1636. 8°.

Car. Tuinman, De oorsprong en uitlegging van dagelyks

Nederlandsche Letterkunde uitgegeven ... ıeldert tot
Leiden, 1896. 8°. ... ɑl. Middelb.,

(Chr. Plantin), Thesaurus Theuto-
Neder-duytscher spraken, inho- ... ortekenen van allerlei
derduytsche woorden, maer ...
manieren van spreken, ve ... ʝhe spreekwoord: Elk
ende Latijn. Antverp: ... ıesch comiesch verklaard.
1573. 4°. ... , 1805. 8°.

Corn. Kiliani Et- ... Het (Latijnsch) Hollandsche spreek-
tionarium Te- ... est multiplex! zei de Duivel en hij sneed
1777. 2 ... de ooren af en gebruikte het vel tot achterlappen
... schoenen, ironiesch critiesch verklaard. Met carica-
A. Kluv ... tuurplaat. Amst., 1806. 8°.
van ...

P. ... A. Fokke Simonsz., Het Hollandsche spreekwoord: Bij
't scheiden van de markt leert men de kooplièn kennen,
historiesch, allegoriesch en mimiesch verklaard. Met cari-
catuurplaat. Amst., 1807. 8°.

A. Fokke Simonsz., Het oud Fransch spreekwoord: Point
d'argent, point de Suisses! of Geen geld, geen Zwitsers!
ironiesch en komiesch historiesch verklaard. Met carica-
tuurplaat. Amst., 1809. 8°.

J. H. Hoeufft, Taalkundige aanmerkingen op eenige Oud-
Friesche spreekwoorden. Breda, 1812. 8°.

G. van Sandwijk, De liefhebber van Spreekwoorden. Een
lees- en prentenboek voor de jeugd. Opnieuw bewerkt
door J. H. van Dale. Met pln. Leiden. 4°.

P. J. Harrebomée, Spreekwoordenboek der Nederlandsche
taal, of verzameling van Nederlandsche spreekwoorden en
spreekwoordelijke uitdrukkingen van vroegeren en lateren
tijd. Utrecht, 1858—1870. 3 dln. 8°.

C. F. Zeeman, Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen,

benamingen en volksuitdrukkingen, aan den Bijbel ontleend. 2e uitgave. Dordrecht, 1888. 8°.

F. A. Stoett, Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen, uitdrukkingen en gezegden, naar hun oorsprong en beteekenis verklaard. Zutphen, 1901. 8°.

7. Persoonsnamen. Plaatsnamen.

Gustave van Hoorebeeke, Études sur l'origine des noms patronymiques Flamands et sur quelques questions qui se rattachent aux noms. Bruxelles, Paris, Berlin, 1876. 8°.

Johan Winkler, De Nederlandsche geslachtsnamen in oorsprong, geschiedenis en beteekenis. Haarlem, 1885. 8°.

Johan Winkler, Studiën in Nederlandsche namenkunde. Haarlem, 1900. 8°.

Inhoud: Spotnamen van steden en dorpen. — Nederlandsche plaatsnamen in Frankrijk. — Gentsche geslachtsnamen. — Helmondsche namen uit de Middeleeuwen. — Friesche namen. — De namen van ingezetenen van Leeuwarden ten jare 1511. — De Hel in Friesland.

Johan Winkler, Friesche Naamlijst. (Onomasticon Frisicum). (Deel IV van het Friesch woordenboek bewerkt door Waling Dijkstra). Leeuwarden, 1898. 8°.

J. Cuvelier en **C. Huysmans,** Toponymische studie over de oude en nieuwere plaatsnamen der gemeente Bilsen. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1897. 8°.

P. J. Cosijn, Eenige taal- en natuurkundige ontdekkingen van den hoogleeraar J. van Vloten. (Voornamelijk over v. Vloten's afleiding van den naam Deventer). Haarlem, 1871. 8°.

Woordenlijst voor de spelling der aardrijkskundige namen in Nederland, samengesteld door de afdeeling „Nederland"

van het Nederl. Aardrijksk. Genootschap. (Zie Catalogus, deel I, bladz. 165).

Nomina Geographica Neerlandica. Geschiedkundig onderzoek der Nederlandsche aardrijkskundige namen, uitgegeven door het Kon. Ned. Aardr. Genootschap. Deel I—IV. (Zie Catalogus, deel I, bladz. 165).

8. TONGVALLEN.

Onze Volkstaal, tijdschrift gewijd aan de studie der Nederlandsche tongvallen, onder redactie van T. H. de Beer. Deel I en II. Culemb., 1882—1885. 2 dln. 8°.

Knopjes en Bloemen. Liederen en andere kleine gedichten, in den Hoog- en Nederduitschen tongval, ter vergelijking beider nevens elkander gesteld. Nevens eenige bemerkingen over verscheidenheden derzelve. Gent, 1842. 8°.

J. H. **Gallée**, Woordenboek van het Geldersch-Overijselsch dialect. 's-Gravenh., 1895. 8°.

A. **van de Water**, De volkstaal in het oosten van de Bommelerwaard. Acad. proefschrift. Utrecht, 1904. 8°.

W. **Draaijer**, Woordenboekje van het Deventersch dialect. 's-Gravenh., 1896. 8°.

A. **Opprel**, Het dialect van Oud-Beierland. Acad. proefschrift. 's Gravenh., 1896. 8°.

G. J. **Boekenoogen**, De Zaansche volkstaal. Bijdrage tot de kennis van den woordenschat in Noord-Holland. (Eerste gedeelte). Acad. proefschrift. Leiden, 1896. 8°.

Heins (H. E. Beunke), Walchersche schetsen en vertellingen. Purmerende, Z. j. (1875). 8°.

Heins (H. E. Beunke), Uit het Walchersche Boerenleven. Een tweetal schetsen. Amst., 1877. 8°.

H. E. Beunke, Walchersche novellen. 's Gravenh., 1883. 8°.

A. Verschuur, Klankleer van het Noord-Bevelandsch. Acad. proefschrift. Amsterd., 1902. 8°.

J. Kousemaker Pz., Opmerkingen over het Zuidbevelandsche taaleigen. (Overgedrukt uit den Taal- en Letterbode). 8°.

H. A. Callenfels, Eenige bijzonderheden van het Zeeuwsche taaleigen, voornamelijk in het district Sluis. (Overdruk). 8°.

H. Q. Janssen, Verschil in taaleigen tusschen Zeeuwsch-Vlaanderen (4e Distr) en West-Vlaanderen, nevens overeenkomst van het Zuid-Bevelandsche met het West-Vlaamsche. (Overgedrukt uit: Zeeland. Jaarb. voor 1852). 8°.

H. J. van Eck, Over het taaleigen der boeren van het kanton Axel, vijfde district van Zeeland. Met woordenlijst. (Overdruk). 8°.

H. J. van Eck, De gelijkenis van den verloren zoon in den tongval van het land van Aksel. (Overgedrukt uit het Nederd. Dialecticon, door J. Winkler). 8°.

W. L. van Helten, Zur Lexicologie des Altwestfriesischen. (Verhandelingen der Kon. Akad. van Wetenschappen te Amsterd. Afdeeling Letterkunde. Nieuwe reeks. Deel I). Amsterd., 1896. 8°.

J. H. Halbertsma, De taalbeginselen gevolgd in de Friesche overzetting des Evangeliums van Mattheus. Workum, 1863. 8°.

J. H. Halbertsma, Die Nord-friesische Sprache nach der Moringer Mundart, zur Vergleichung mit den verwandten Sprachen, von Bende Bendsen, Leiden 1860. Workum. 8°.

J. Halbertsma, Lexicon Frisicum. (A — Feer). Post auctoris mortem edidit et indices adjecit Tj. Halbertsma. Hagae Com., 1874. Met portr. 8°.

Waling Dijkstra en **F. Buitenrust Hettema**, Friesch Woordenboek (Lexicon Frisicum), benevens lijst van Friesche eigennamen, bewerkt door Johan Winkler. Leeuw., 1896—1908. 4 dln. 8°.

Gysbert Japix, Friesche rymlerye; in trye dielen forschaet... Dy oorde druwck, mei ien twaede Diel forgreat. Leuward, 1681. 4°.

Gysbert Japicx Friesche rijmlerye. De tredde druwck, op nijz trognoaze in forbettere trog E. Epkema. Ljeauwert, 1821. Met portret. 2 dln. in 1 bnd. 4°.

E. Epkema, Woordenboek op de gedichten en verdere geschriften van Gijsbert Japicx, als een vervolg op de 2 deelen van dat werk. Leeuwarden, 1824. 4°.

J. Dirks, Aankondiging van het werkje De Freske sjemstin me en Hugstiusk auerseting. Altona, 1868. (Overdruk). 8°.

J. Pan, Drentsche woorden en spreekwijzen, verzameld en toegelicht. (1848). 8°.

J. Bergsma, Woordenboek bevattende Drentsche woorden en spreekwijzen. Groningen, 1906. 8°.

L. Simons, Het Roermondsch dialect getoetst aan het Oud-Saksisch en Oud-Nederfrankisch. Gent, 1889. 8°.

A. F. van Beurden, Hoe Jean Smits zijn nieuwe „boks mit helpe" kreeg en tegelijk afschaffer werd. Drentsch grepke in et Limburgsch euvergezat. Roermond, 1896. 8°.

C. F. de Nieuport, Sur l'origine de la diphtongue Belgique oe. 8°.

B. Jozef Cornelissen en **J. B. Vervliet,** Idioticon van het Antwerpsch dialect. Bekroond door de Koninklijke Academie voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1900—1906. 7 stn. 8°.

H. de Seyn-Verhougstraete, Het Bargoensch van Roeselare. Een bijvoegsel van Is. Teirlinck's Woordenboek van Bargoensch. Roeselare, 1890. 8°.

D. Claes, Bijvoegsel aan de Bijdrage tot een Hagelandsch Idioticon, gedeeltelijk volgens onuitgegeven aanteekeningen van J. F. Tuerlinckx. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1904. 8°.

D. C. Hesseling, Het Afrikaansch. Bijdrage tot de geschiedenis der Nederlandsche taal in Zuid-Afrika. Uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde. Leiden, 1899. 8°.

P. J. du Toit, Afrikaansche studies. Proefschrift. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1905. 8°.

N. Mansvelt, Proeve van een Kaapsch-Hollandsch Idioticon, met toelichtingen en opmerkingen betreffende land, volk en taal. Kaapstad, 1884. 8°.

C. LETTERKUNDE.

1. Middelnederlandsch.

a. Inleiding. Geschiedenis.

F. J. Mone, Uebersicht der Niederländischen Volks-Literatur älterer Zeit. Tübingen, 1838. 8°.

W. J. A. Jonckbloet en **M. de Vries,** Overzigt van verspreide Middelnederlandsche gedichten, fragmenten en letterkundige mededeelingen. (Verslagen en berichten

uitgeg. door de Vereen. ter bevord. der oude Nederl. letterk. Jaargang III). Leiden, 1846. 8°.

H. **Hoffmann von Fallersleben**, Horae Belgicae. Pars I[a]. De antiquioribus Belgarum literis. Vratislaviae, 1830. 8°.

C. A. **Serrure**, Nederlandsche en Fransche letterkunde tijdens de XII°, XIII° en XIV° eeuwen. Zie Serrure, Letterk. geschiedenis van Vlaanderen. Deel I.

W. J. A. **Jonckbloet**, Geschiedenis der Middennederlandsche dichtkunst. Deel I. Amsterd., 1851. 8°.

A. **ten Broecke Hoekstra**, Nuttigheid van de taalkennis der middeleeuwen, alsmede van die der oude Vriesen. (Overdruk). 8°.

J. **Verdam**, Tekstcritiek van Middelnederlandsche schrijvers. Acad. proefschrift. Leiden, 1872. 8°.

J. H. **Gallée**, Bijdrage tot de geschiedenis der dramatische vertooningen in de Nederlanden gedurende de Middeleeuwen. Acad. proefschrift. Haarlem, 1873. 8°.

H. J. E. **Endepols**, Het decoratief en de opvoering van het middelnederlandsche drama volgens de middelnederlandsche tooneelstukken. Acad. proefschrift. Amsterd., 1903. 8°.

K. **Versnaeyen**, Jacob van Maerlant en zijne werken. Gent en 's Gravenh., 1861. 8°.

C. A. **Serrure**, Jacob van Maerlant, bekroonde verhandeling in den letterkundigen wedstryd uitgeschreven door het Belgisch Staetsbestuer. Gent, 1861. 8°.

J. **te Winkel**, Maerlants werken, beschouwd als spiegel van de 13° eeuw. Leiden, 1877. 8°.

D. Buddingh, Mijn laatste woord over den Dietscher Jacob van Maerlant en zijne zoogenoemde Vlamingschap. Utrecht, 1874. 8°.

E. Verwijs, Van enen manne die gherne cnollen vercoopt, ene goede boerde. 's Gravenh., 1878. 8°.

Le Chanteur de Pontaumont, Des romans de Charlemagne considérés comme documents historiques du Moyen Age. Cherbourg, 1841. 8°.

M. de Vries, Brief aan W. J. A. Jonckbloet. Bijdrage tot de Kritiek en verklaring van Karel de Groote en zijne XII pairs. Leiden, 1845. 8°.

J. W. Muller, De oude en de jongere bewerking van den Reinaert. Bijdrage tot de critiek der beide Reinaertgedichten. Acad. proefschrift. Amsterd., 1884. 8°.

K. Stallaert, Van den VII vroeden van binnen Rome. Antwoord op de critiek van J. A. Stoett in „Noord en Zuid", deel 10. (Getrokken uit „Het Belfort", 1890). 8°.

H. P. B. Plomp, De Middelnederlandsche bewerking van het gedicht Van den VII Vroeden van binnen Rome. Proefschrift. Utrecht, 1899. 8°.

W. A. van der Vet, Het Biënboec van Thomas van Cantimpré en zijn exempelen. Proefschrift. 's Gravenh., 1902. 8°.

b. Verzamelingen.

Verslagen en berigten uitgegeven door de Vereeniging tot bevordering der oude Nederlandsche letterkunde. Jaargang I—V. Leiden. 1844—1848. 8°.

Werken uitgegeven door de Vereeniging ter bevordering

der oude Nederlandsche letterkunde. Leiden, 1844—1848. 17 dln. in 6 bdn. 8°.

De werken zijn onder hunne afzonderlijke titels in dezen catalogus opgenomen.

H. Hoffmann von Fallersleben, Horae Belgicae. Vratisl. (Lips.-Hannov.), 1830—1855. 10 dln. 8°.

De werken der verzameling zijn onder hunne afzond. titels in dezen catalogus opgenomen.

Bibliotheek van Middelnederlandsche letterkunde, onder redactie van H. E. Moltzer en Jan te Winkel. (Thans onder redactie van J. Verdam, met medewerking van J. te Winkel en J. Franck). Groningen en Leiden, 1868—1907. 31 deelen. 8°.

De in deze verzameling voorkomende werken zijn onder hunne afzonderlijke titels in dezen catalogus opgenomen.

Bloemlezing uit Middelnederlandsche dichters, bijeenverzameld door Eelco Verwijs. Zutfen, Z. j. 4 dln. 8°.

I. Dierensage. Ridderpoëzie. — II. Geestelijke en burgerlijke poëzie. — III. Mengelpoëzie. — IV. Woordenlijst en spraakkunst.

L. G. Visscher, Bijdragen tot de oude letteren der Nederlanden. Nieuwe uitgave. Utrecht, 1839. 2 dln. 8°.

Oud-Neêrlandsch rijm en onrijm. Verzameld door J. M. Schrant. Leiden, 1851. 8°.

Loverkens. Altniederländische Lieder von Hoffmann von Fallersleben. Göttingen, 1852. 8°.

Horae Belgicae, VIII. Deze liederen zijn door Hoffmann zelven vervaardigd.

Jacob van Maerlant e. a., Geestelijke gedichten uit de 13e en 14e eeuw. Medegedeeld en met eene inleiding en aanteekingen voorzien door L. Ph. C. van den Bergh. Dordr., 1841. 8°.

Jacob van Maerlant's Strophische gedichten, uitgegeven en toegelicht door Eelco Verwijs. Gron., 1879. 8°.

Van Jacob ende van Martine. — Verkeerde Martyn. — Ene disputacie

van onser Vrouwen ende van den heiligen Cruce. — Van den vyf vrouden. — Van ons Heren wonden. — Die clausule van den bible. — Van den lande van Oversee. — De Kerken clage.

Jacob van Maerlant's Strophische Gedichten. Nieuwe uitgave bewerkt door Joh. Franck en J. Verdam. Gron., 1898. 8°.

Wapene Martijn. — Dander Martijn. — Van der Drievoudecheide. — Van den verkeerden Martine. — Ene disputacie van onser Vrouwen ende van den Heilighen Cruce. — Van den vijf vrouden. — Van ons Heren wonden. — Die clausule van der bible. — Van den lande van Oversee. — Der Kerken claghe. — Aanteekeningen. — Woordenlijst.

In de uitvoerige inleiding vindt men beschouwingen over: 1. de handschriften; 2. de Latijnsche en de Fransche vertaling der Wapene Martijn; 3. de vroegere uitgaven; 4. de onderlinge verwantschap der handschriften; 5. de rijmen; 6. den maker der strophische gedichten; 7. den bouw der strophen; 8. versbouw en stijl; 9. dateering der gedichten; 10. Maerlant's bronnen; 11. inhoud en samenstellingen; 12. beoordeeling der gedichten; hun roem en invloed bij de tijdgenooten.

Nederlandsche gedichten uit de 14e eeuw van Jan Boendale, Hein van Aken en anderen, naar het Oxfordsch handschrift, (met inleiding, aanteekeningen en glossarium) uitgegeven door F. A. Snellaert. Brussel, 1869. 8°.

Willem van Hildegaersberch, Gedichten. Vanwege de Maatsch. der Nederl. Letterk. te Leiden uitgegeven (met inleiding, aanteekeningen en woordenlijst) door W. Bisschop en Eelco Verwijs. 's Gravenh., 1870. 8°.

Oudvlaemsche gedichten der 12e, 13e en 14e eeuwen, uitgegeven door Ph. Blommaert. Gent, 1838—1851. 3 deelen. 8°.

Johanna Snellen, Liederen van Hadewijch, naar de drie bekende hss. kritisch uitgegeven met inleiding en woordenlijst. Acad. proefschrift. Amsterdam, 1707. 4°.

Van Vrouwen ende van Minne Middelnederlandsche gedichten uit de 14e en 15e eeuw. Uitgegeven (met inleiding, aanteekeningen en glossarium) door Eelco Verwijs. Gron., 1871. 8°.

De Middelnederlandsche dramatische poëzie, ingeleid en toegelicht door H. E. Moltzer. Gron., 1875. 8°.

De Middelnederlandsche dramatische poëzie, ingeleid en toegelicht door P. Leendertz Jr. Gron., 1900—1907. 5 stn. 8°.

Altniederländische Schaubühne. Abele Spelen ende Sotternien. Herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. (Horae Belgicae, VI). Breslau, 1838. 8°.

Middelnederlandsche epische fragmenten, met aanteeningen uitgegeven door G. Kalff. Gron., 1885. 8°.

Middelnederlandsche gedichten en fragmenten, uitgegeven door Napoleon de Pauw. Aflev. 1—3. Gent, 1893—1897. 3 dln. 8°.

Niederländische geistliche Lieder des 15en Jahrhunderts. Aus gleichzeitigen Handschriften herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. (Horae Belgicae, X). Hannover, 1854. 8°.

J. A. Nijland, Gedichten uit het Haagsche liederhandschrift, uitgegeven en toegelicht uit de Middelhoogduitsche lyriek. Proefschrift. Leiden, 1896. 8°.

c. Afzonderlijke werken.

aa. Dichtwerken.

(Romans).

Jacob van Maerlant, Alexanders Geesten. Op nieuw uitgegeven (met inleiding en aanteekeningen) door J. Franck. Gron., 1882. 8°.

Lodewijk Roersch, Woordenboek op Alexanders geesten van Jacob van Maerlant. Gent, 1888. 8°.

Ferguut. Nieuwe uitgave van Eelco Verwijs. Uit zijne nalatenschap uitgegeven en van een glossarium voorzien door J. Verdam. Gron., 1882. 8°.

Diederic van Assenede, Floris ende Blancefloer. Mit Einleitung, Anmerkungen und Glossar herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. (Horae Belgicae, III). Leipzig, 1836. 8°.

Floris ende Blancefloer. Met inleiding en aanteekeningen door H. E. Moltzer. Gron., 1879. 8°.

Vier fragmenten eener Nederlandsche bewerking van den ridderroman Huon de Bordeaux, medegedeeld door S. de Wind. (Overdruk). 8°.

Caerl ende Elegast. Edidit et illustravit Hoffmann Fallerslebensis. (Horae Belgicae, IV). Lipsiae, 1836. 8°.

Beatrijs. Eene Sproke uit de XIIIde eeuw, uitgegeven en opgehelderd door W. J. A. Jonckbloet. Met aanhangsel. 's Gravenh., 1841. 2 stn. 8°.

Beatrijs en Carel ende Elegast, uitgegeven en toegelicht door W. J. A. Jonckbloet. Amst., 1859. 8°.

Heinric van Aken, Roman van Heinric en Margriete van Limborch, uitgegeven (met woordenlijst) door L. Ph. C. van den Bergh. Leiden, 1846—1847. 2 dln. 8°.

Roman van Karel den Grooten en zijne XII pairs (fragmenten), uitgegeven (met inleiding, aanteekeningen en woordenlijst) door W. J. A. Jonckbloet. Leiden, 1844. 8°.

De Roman der Lorreinen. (Nieuw ontdekte gedeelten). Uitgegeven door J. C. Matthes. Gron., 1876. 8°.

Jacob van Maerlants Merlijn, naar het eenig bekende Steinforter handschrift, uitgegeven door J. van Vloten. Leiden, 1880. Met fascimile. 8°.

Roman van Moriaen. Op nieuw naar het handschrift uitgegeven en van eene inleiding en woordenlijst voorzien door J. te Winkel. Gron., 1878. 8°.

Ouddietsche fragmenten van den Parthonopeus van Bloys, grootendeels bijeenverzameld door F. Deycks, en verder in orde geschikt en kritisch uitgegeven op last van de Kon. Akademie van België (met voorrede, aanteekeningen, nalezing en woordenlijst) door J. H. Bormans. Brussel, 1871. 8°.

A. **van Berkum,** De Middelnederlandsche bewerking van den Parthonopeus-roman en hare verhouding tot het Oudfransche origineel. Acad. proefschrift. Groningen, 1897. 8°.

Parthonopeus van Bloys. Op nieuw uitgegeven door A. van Berkum. Gron., 1897. 8°.

Roman van Lancelot, (XIIIe eeuw), naar het (eenigbekende) handschrift der Kon. Bibliotheek, op gezag van het Gouvernement uitgegeven door W. J. A. Jonckbloet. 's Gravenh., 1846—1850. 2 dln. 4°.

Lantsloot ende die scone Sandrijn. Renout van Montalbaen. Herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. (Horae Belgicae, V). Breslau, 1837. 8°.

Renout van Montalbaen, met inleiding en aanteekeningen, door J. C. Matthes. Gron., 1875. 8°.

Seghelijn van Jherusalem. Naar het Berlijnsche handschrift en den ouden druk, vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde uitgegeven (met inleiding en verklarende woordenlijst) door J. Verdam. Leiden, 1878. 8°.

Episodes uit Maerlant's Historie van Troyen, naar het te Wissen gevonden handschrift bewerkt en (met inleiding en woordverklaringen) uitgegeven door J. Verdam. Gron., 1873. 8°.

Jacob van Maerlant, Dit is die istory van Troyen. Naar het 15de eeuwsche handschrift van Wessel van de Loe met al de middelnederlandsche fragmenten, diplomatisch uitgegeven door Napoleon de Pauw en Edward Gaillard. Gent, 1889—1892. 4 dln. 8°.

Penninc en **P. Vostaert,** Roman van Walewein, uitgegeven (met inleiding en aanteekeningen) door W. J. A. Jonckbloet. Leiden, 1846—1848. 2 dln. 8°.

Roman van Cassamus. (Fragment). Uitgegeven (met inleiding, aanteekeningen en woordverklaringen) door Eelco Verwijs. Gron., 1869. 8°.

Madelghijs' kintsheit, al de gekende fragmenten critisch uitgegeven en vergeleken met het Duitsch handschrift door Napoleon de Pauw. Gent, 1889. 8°.

Van den VII Vroeden van binnen Rome. Een dichtwerk der XIVde eeuw. Uitgegeven op last der Kon. Vlaamsche Akademie voor Taal- en letterkunde door K. Stallaert. Gent, 1889. 8°.

(Rijmkronieken).

Jacob van Maerlant, Spiegel Historiael of Rijmkronijk. Met aanteekeningen door J. A. Clignett en J. Steenwinkel. Leyden, 1784—1785. 2 dln. — Idem. Derde deel. Met aanteekeningen van J. Steenwinkel (bewerkt door W. Bilderdijk). Uitgegeven door de 2e klasse van het Hollandsche Instituut. Amsterd., (1812). — Idem Vierde deel. Met inleiding en aanteekeningen van J. H. Halbertsma. Uitgegeven door de 2de klasse van het Kon. Ned. Instituut. Amsterd. en Deventer, 1849—1851. 2 dln. — Te zamen 4 dln. in 6 stn. 8°.

Jacob van Maerlant, Spiegel Historiael, 4e deel, uitge-

geven door de 2e klasse van het Kon. Ned. Instituut. Nalezing door W. J. A. Jonckbloet. Deventer, 1849. 8°.

Jacob van Maerlant's Spiegel Historiael, met de fragmenten der later toegevoegde gedeelten, bewerkt door Philip Utenbroeke en Lodewijc van Velthem. Van wege de Maatsch. der Ned. Letterk. te Leiden uitgegeven door M. de Vries en E. Verwijs. Leiden, 1863. 3 deelen. 4°.

Jacob van Maerlant's Spiegel Historiael. Tweede partie, bewerkt door Philip Utenbroeke. Van wege de Maatsch. der Ned. Letterk. te Leiden uitgegeven door F. von Hellwald, M. de Vries en E. Verwijs. Leiden, 1879. 4°.

H. Q. Janssen, Beschrijving van een fragment van den Spiegel Historiael van Jacob van Maerlant, in het plaatselijk archief te St. Anna ter Muiden. (Overdruk). 8°.

Jan van Heelu, Rymkronyk betreffende den slag van Woeringen van het jaar 1288. Uitgegeven met ophelderingen en aanteekeningen van J. F. Willems. Brussel, 1836. Met pl., bijlagen en cod. dipl. 4°.

Ook onder den titel: Chronique en vers de Jean van Heelu, ou relation de la bataille de Woeringen.

De Stryt onde Slach van Woeringen, ghelyck dien warachtichlijck is gheschiet tot grooter eeren van den Lande van Brabant, ende vast vercrygh van den Hertochdomme van Limborch, door Hertoghe Jan van Brabant, den Eersten van dien name, op den 5 Junij Anno 1288... Eerst in druck uyt-ghegheven door G. S. (G. Schoevaerdts). Brussel, Govaerdt Schoevaerdts. 1646. 4°.

Zeldzaam exemplaar van de vertaling van de Rijmkroniek van Jan van Heelu door G. Schoevaerdts. Het heeft vroeger deel uitgemaakt van de boekerij van P. van Musschenbroek, die op het schutblad heeft aangeteekend dat er geen tweede exemplaar van bekend is. Als tweede bijlage is het afgedrukt achter de door Jonckbloet en Kroon uitgegeven Letter- en geschiedk. aanteekeningen op de Rijmkronijk van Jan van Heelu, nagelaten door H. van Wyn.

Proelium Woeringanum Joannis I. Lotharingiae Brabantiae Ducis et S. Imp. Marchionis, quo memorabili parta victoria anno 1288 ducatus Limburgi ad Brabantiam accessio aeternum mansit obfirmata. Bruxellae, apud God. Schoevartium. 1691. fol.

Latijnsch gedicht met historische en genealogische aanteekeningen.

Aug. Voisin, La bataille de Woeringen. Récit historique. Avec le dessin du tableau de N. de Keyser, gravé par H. Brown. 3e édition, revue et corrigée. Brux., 1839. 8°.

H. van Wyn, Letter- en geschiedkundige aanteekeningen op de Rymkronyk van Jan van Heelu, betreffende den Slag van Woeringen, in het jaar 1288. Uitgegeven door W. J. A. Jonckbloet en A. W. Kroon. 's Gravenh., 1840. 4°.

N. Carbasius Cz., Over Jan van Heelu en zijn gedicht: de Slag van Woeringen. Eene voorlezing. — J. Smits Jz., Toevoegsel tot het geschiedkundig gedeelte van de voorlezing door N. Carbasius Cz., Over Jan van Heelu enz. Dordr., 1841. 8°.

(Melis Stoke), Hollandtsche Riim-Kroniik Inhoudende de gheschiedenissen der Graven van Hollandt tot het Jaer 1305. Door enen wiens naeme noch onbekent is, voor 286 Jaren beschreven. Met een Voorrede des Edelen E. Jonkh. Jan van der Does, Here tot Noordtwyk. Hier is noch by gevoeght de moort van Graef Floris, ende Gherrit van Velsens wedervaren, zangsgewijs. Amst., Barendt Adriaensz., 1591. fol.

Melis Stoke. Hollandse Jaar-boeken of Rijm-Kronijk van Melis Stoke. Behelsende de Geschiedenissen des Lands, onder de Princen van het eerste Huis, tot den Jare 1305. Met de Afbeeldingen van alle de Hollandse Graven, geschetst naar de Aaloude Schilderyen der Karmeliten te Haarlem. Nevens verscheide Egte Bylagen, betreffende

de ware toestand der geschillen, tusschen Graaf Floris de V en de Hollandse Edelen.... Alles met noodige uitleggingen opgehelderd, door Cornelis van Alkemade. Leyden, 1699. fol.

Melis Stoke. Rijmkronijk van Melis Stoke met historie-, oudheid- en taalkundige aanmerkingen door Balthazar Huydecoper. Leyden, 1772. 3 dln. 4°.

Melis Stoke. Rijmkroniek van Melis Stoke. Uitgegeven door W. G. Brill. Utrecht, 1885. 2 dln. 8°.

Klaas Kolyn, Geschicht-historiaal Rym, of Rymchronyk, beginnende met den Simberschen vloed, en eyndigende met de dood van Graaf Dirk,... in 't jaar 1156 voorgevallen. Met aanteekeningen enz. door G. van Loon. 's Gravenh., 1745. fol.

Lod. van Velthem, Spiegel historiaal, of Rym-spiegel; zynde de Nederlandsche Rym-chronyk, voor ruym 400 Jaaren in Dichtmaat gebracht. Beginnende met het Jaar 1248... en eyndigende met het Jaar 1316. Uitgegeven volgens het oorspronkelijke Handschrift... door Isaac le Long. Amst., 1727. fol.

L. van Velthem. Specimen e literis Neerlandicis, exhibens Ludovici de Velthem chronici, quod inscribitur Speculum Historiale, librum III, denno editum secundum codicem MS. unicum Bibliothecae Acad. Lugd. Batav., atque annotatione illustratum a Guil. J. A. Jonckbloet. Hagae Com., 1840. 4°.

Jan de Klerk, De Brabantsche Yeesten, of Rymkronyk van Braband, door Jan de Klerk, van Antwerpen. Uitgegeven door J. F. Willems. (Vervolgd door J. H. Bormans. Met inleiding, aanteekeningen, bijlagen, codex diplomaticus en register). Brussel, 1839—1869. 3 dln. 4°.

Ook onder den titel: Les Gestes des Ducs de Brabant, par Jean de Klerk etc.

(Legenden).

Jacob van Maerlant, Dboec vanden houte, uitgegeven (met inleiding, aanteekeningen en woordenlijst) door J. Tideman. Leiden, 1844. 8°.

Van Sinte Brandane, (met inleiding en woordverklaring) door W. G. Brill. Gron., 1871. 8°.

E. Bonebakker, Inleiding en aanteekeningen op een nieuwe uitgave der Middelnederlandsche Brandaenteksten. Acad. proefschrift. Amsterd., 1894. 4°.

Jacob van Maerlant, Leven van Sint Franciscus, (met inleiding, aanteekeningen en woordenlijst) uitgegeven door J. Tideman. Leiden, 1848. 3 dln. 8°.

T. D. Detmers, Aanteekeningen op de Middelnederlandsche berijming van Sinte Franciscus' Leven. Proefschrift. Gron., 1894. 8°.

Theophilus, gedicht der 14e eeuw, gevolgd door drie andere gedichten van het zelfde tijdvak, uitgegeven door Ph. B(lommaert). Gent, 1836. 8°.

Theophilus, gedicht der 14e eeuw, gevolgd door negen andere gedichten uit de Middeleeuwen, uitgegeven door Ph. Blommaert. Gent, 1858. 8°.

Het Heilige Kruis en de Denensage te Breda, (met inleiding en aanteekeningen) uitgegeven door L. Wirth. Gron., 1893. 8°.

De sevenste bliscap van Maria. Mysteriespel der XVde eeuw. Uitgegeven op last der Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde (met bijvoegsel en woordenlijst) door K. Stallaert. Gent, 1887. 8°.

(Leerdichten).

De Wapene Martijn van Jacob van Maerlant, naar het

Zutphensche handschrift medegedeeld door A. C. W. Staring van den Wildenborch, met eene inleiding en aanteekeningen van M. Siegenbeek. Dordr., 1834. 8°.

Jacob van Maerlant's Wapene Martijn met de vervolgen, kritisch uitgegeven en toegelicht. Acad. proefschrift, door Eelco Verwijs. Deventer, 1857. 8°.

Jacob van Maerlant's Wapene Martijn met de vervolgen, kritisch uitgegeven en toegelicht door Eelco Verwijs. Leiden, 1857. 8°.

De Dutsche Cathoen. Middelnederlandsch leerdicht, achter „Een nobel Tractaetken of een suverlicken boexken." Handschrift uit de eerste helft der 15e eeuw. (Zie de afdeeling Geneeskunde, onderafdeel. Geneesmiddelleer: Oud receptenboek).

Zie over dit handschrift de inleiding van het volgende werk.

Die Dietsche Catoen, een Middelnederlandsch leerdicht. Kritisch uitgegeven door W. J. A. Jonckbloet. Leiden, 1845. 8°.

De „Disticha Catonis" in het Middelnederlandsch, (met inleiding, aanteekeningen en bijlagen) door A. Beets. Gron., 1885. 8°.

Jan Boendale, gezegd Jan de Clerc, Der Leken Spieghel, leerdicht van den jare 1330. Uitgegeven (met inleiding, bijlagen en woordenlijst) door M. de Vries. Leiden, 1844—1848. 3 dln. in 2 bdn. 8°.

Die Dietsche Doctrinale, leerdicht van den jare 1345, toegekend aan Jan Deckers, clerk der stad Antwerpen, uitgegeven (met inleiding, aanteekeningen en woordenlijst) door W. J. A. Jonckbloet. 's Gravenh., 1842. 8°.

Heinric van Aken, Die Rose, met de fragmenten der tweede vertaling, van wege de Maatsch. der Nederl.

Letterkunde (met inleiding, aanteekeningen, woordverklaringen en varianten) uitgegeven door Eelco Verwijs. 's Gravenh., 1868 8°.

Dirc Potter, Der Minnen Loep, (met inleiding, aanteekeningen en woordenlijst) uitgegeven door P. Leendertz Wz. Leiden, 1845—1846. 2 dln. 8°.

Jacob van Maerlant's Naturen Bloeme, uitgegeven (met inleiding en aanteekeningen) door Eelco Verwijs. Gron., 1878. 2 dln. 8°.

Broeder Gheraert, Sterre- en natuurkundig onderwijs, gemeenlijk genoemd: Natuurkunde van het geheel-al. Nederduitsch leerdicht uit het laatst der 13e of het begin der 14e eeuw. Uitgegeven naar vijf handschriften (en) vier afschriften (met inleiding en aanteekeningen) door J. Clarisse. Leiden, 1847. Met afbeeldingen. 8°.

Jacob van Maerlant, De heimelijkheid der heimelijkheden. Dichtwerk. Met eene inleiding en aanteekeningen uitgegeven door J. Clarisse. Dordr., 1838. 8°.

Die Spiegel der Sonden, vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde uitgegeven door J. Verdam. Leiden, 1900—1901. 2 dln. 8°.

I. De berijmde tekst naar het Munstersche handschrift. — II. Inleiding. De prozatekst naar het Oudenaardsche handschrift. Woordenlijst.

(Fabelen).

Reinaert de Vos, episch fabeldicht van de 12e en 13e eeuw, met aenmerkingen en ophelderingen van J. F. Willems. Gent, 1836. Met platen. 8°.

Van den Vos Reinaerde, uitgegeven en toegelicht door W. J. A. Jonckbloet. Gron., 1859. Met facsimile. 8°.

Reinaert. Oudste tekst voor een ieder verstaanbaar gemaakt

door interlineaire vertaling van de verouderde woorden en uitdrukkingen door R. Dijkstra. Rotterdam, 1883. 4°.

Van den Vos Reynaerde, (met inleiding, woordverklaringen en aanteekeningen) door W. L. van Helten. Gron., 1887. 8°.

Reinaart de Vos in Nieuwnederlandsch, met eene inleiding en een woord over epischen versbouw door J. de Geyter. Schiedam, 1874. 8°.

Reinaert de Vos, naar de handschriften van het Middeleeuwsche epos herwrocht door Stijn Streuvels. (Ned. Bibl., no. 11 en 12). Amsterdam, 1907. 8°.

C. J. Hansen, Dietsche Letterkunde. Over Reinaard den Vos en het Nederduitsch, naar aanleiding des Reineke Voss van Karel Tannen. Brussel, 1864. 8°.

H. Broese van Groenou, Nog iets over den Reinaert. (Overgedrukt uit de Mededeelingen van de Maatsch. der Nederl. Letterk.). Leiden, 1879. 8°.

Prudens van Duyse, Over Reinaert de Vos. Uit zijne nagelaten prozawerken in 't licht gegeven door Florimond van Duyse. Roeselare, 1882. 8°.

M. A. Perk, Over den roman Van den Vos Reinaerde. (Overgedrukt uit den Volksalmanak der Maatsch. tot Nut van 't Algemeen, 1882). 8°.

Esopet. Opnieuw naar het handschrift uitgegeven en van eene inleiding en woordenlijst voorzien door Jan te Winkel. Gron., 1881. 8°.

Jan Praet, Speghel der wijsheit of leeringhe der zalichede. Voor de eerste mael uitgegeven vanwege de Kon. Akademie van België, door J. H. Bormans. Brussel, 1872. 8°.

bb. Prozawerken.

Dat Lijden ende die Passie ons Heren Jhesu Christi. Voor 't eerst uitgegeven door Alfred Holder. Gron., 1877. 8°.

De Levens van Jezus in het Middelnederlandsch, door J. J. Bergsma. Aflevering 1—3. Gron., 1895—1898. 8°.

Levens en legenden van Heiligen. Eerste gedeelte: Brandaen en Panthalioen. Naar het Utrechtsche handschrift door H. E. Moltzer. Gron., 1891 8°.

Frederik III en Karel de Stoute te Trier, 1473. Naar het Berlijnsche handschrift en een fragment van: Die enighe sprake ende verenighinge die Sunte Augustinus hadde mit God. Naar het hem toebehoorend handschrift uitgegeven door H. E. Moltzer. Gron., 1890. 8°.

S. S. Hoogstra, Proza-bewerkingen van het Leven van Alexander den Groote in het Middelnederlandsch. Acad. proefschrift. 's-Gravenh., 1898. 8°.

De Limburgsche Sermoenen, uitgegeven (met inleiding en woordenlijst) door J. H. Kern Hz. Gron., 1895. 8°.

C. G. N. de Vooys, Middelnederlandsche legenden en exempelen. Bijdrage tot de kennis van de prozalitteratuur en het volksgeloof der Middeleeuwen. Proefschrift. 's Gravenh, 1900. 8°.

D. C. Tinbergen, Des Coninx Summe. Inleiding. Proefschrift. Groningen, 1900. 8°.

Des Coninx Summe. Uitgegeven en toegelicht door D. C. Tinbergen. Gron. en Leiden, 1900—1907. 8°.

Van den doechden der vuriger ende stichtiger susteren van diepen veen („Handschrift D"), uitgegeven en toegelicht door D. A. Brinkerink. Eerste gedeelte. Gron., 1904. 8°.

Middelnederlandsche geneeskundige recepten en tractaten, zegeningen en tooverformules; uitgegeven door W. L. de Vreese. Eerste aflevering. Gent, 1894. 8°.

Kalender en gezondheidsregels getrokken uit het handschrift der boekerij van de hoogeschool te Leuven, getiteld: „Liber Orat. Fland. M. S." uitgegeven op last der Kon. Vlaamsche Acad. voor Taal- en Letterkunde, door P. Alberdingk Thijm. Gent, 1893. 8°.

De Keure van Hazebroek van 1336, met aanteekeningen en glossarium door Edw. Gailliard. Gent, 1894—1905. 5 dln. 8°.

Jehan Froissart's Cronyke van Vlaenderen getranslateert uuten Franssoyse in Duytscher tale bij Gerijt Potter van der Loo in de XVe eeuw, uitgegeven en toegelicht door Napoleon de Pauw. Gent, 1898—1906. 2 dln. 8°.

Die Bedudinghe naden sinne van Sunte Augustijns Regule, met nota's, glossarium, klankverbeelding, spelwijzen en vergelijkende teksten, uitgegeven door Karel de Flou. (Werken van de Kon. Vlaamsche Acad. voor Taal- en Letterkunde). Gent, 1901. 8°.

Bouc van der Audiencie. Acten en sentencien van den Raad van Vlaanderen in de 14e eeuw uitgegeven en toegelicht door Napoleon de Pauw. (Uitgegeven door de Kon. Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde). Eerste en tweede stuk. Gent, 1901—1903. 2 dln. 8°.

2. Rederijkers.

(Inleiding; Geschiedenis. — Rederijkersgedichten en refereinen).

J. de Saint-Genois, Rapport sur un Mémoire sur l'influ-

ence littéraire, morale et politique, des sociétés et des chambres rhétoriques dans les 17 provinces des Pays-Bas et le pays de Liége. (Extrait du Bulletin de l'Acad. Roy. de Belgique. 2e Série, t. IV., n°. 5). 8°.

Willem Kops, Schets eener geschiedenisse der Rederijkeren. (Werken van de Maatsch. der Ned. Letterk. Deel II). Leyden, 1774. 4°.

G. D. J. Schotel, Geschiedenis der Rederijkers in Nederland. Amst., 1862—1864. 2 dln. 8°.

J. J. F. Noordziek, Iets over de rederijkers. 's Gravenh., 1843. 8°.

Prudens van Duyse, De Rederijkkamers in Nederland. Hun invloed op letterkundig, politiek en zedelijk gebied. Uitgegeven op last der Kon. Vlaamsche Acad. voor Taal- en Letterkunde door Fr. de Potter en Fl. van Duyse. Gent, 1900—1902. 2 dln. 8°.

D. van de Casteele, Notes historiques sur l'ancienne chambre de rhétorique dite „Cruusbroers" à Poperinghe. Ypres, 1872. 8°.

C. R. Hermans, Geschiedenis der Rederijkers in Noord-Braband. (In: Bijdragen tot de geschiedenis, oudheden enz. der provincie Noord-Braband, door C. R. Hermans. Deel I). 's Hertogenb., 1843. 8°.

C. R. Hermans, Geschiedenis der Rederijkers in Noordbrabant. 2e stuk: Bijlagen. Uitgegeven door het Prov. Genootsch. van Kunsten en Wetensch. in Noordbrabant. 's Hertogenb., 1867. 8°.

Het eerste stuk, dat later zou volgen, is niet verschenen.

F. Caland, De Rederijkerskamer van Bergen op Zoom. Historische schets uit haren bloeitijd van 1441 tot 1561. (Overgedrukt uit de Dietsche Warande). 1884. 8°.

N. C. Lambrechtsen van Ritthem, Beknopte geschiedenis van de Middelburgsche Rethorijkkamer Het Bloemken Jesse. (Uit de Verhandelingen van het Zeeuwsch Genootsch. der Wetenschappen Deel III). 8°.

H. A. Tollé, Berigt nopens de Rederykkamer der Stad Vere, waarin sommige bijzonderheden voorkomen; gevolgt van eenige vraagen, door dezelve opgegeven in de jaaren 1788, 1789 en 1790. (Achter het werkje: Iets van H. A. Tollé). Vere, 1790. 8°.

De Vlaamsche Rederyker. Tydschrift ter bevordering van Tael-, Dicht- en Letterkunde, uitgegeven door L. van Hoogeveen-Sterck. Jaergang 1844—1854. Antwerpen, 1844—1854. 21 dln. 10 bdn. 8°.

De ochtverbintenis van Maria. Een Limburgsch mysteriespel en eene legende uit het begin der 16e eeuw. Uitgegeven door Jos. Habets. Roermond, 1875. 8°.

Den Boom der Schriftueren van VI Personagien, ghespeelt tot Middelburch in Zeelant, den eersten Augusto in 't jaer 1539. Op nieuw uitgegeven met een ophelderende woordenlijst door G. D. J. Schotel. Utrecht, 1870. 8°.

Spelen van Sinne vol schoone allegatien, loflijcke leeringhen ende schriftuerlijcke onderwijsinghen. Op de vraghe: Wie den meesten troost oyt quam te baten Die schenen te zijn van Godt verlaten. Ghespeelt ende vertoont binnen der stadt Rotterdam, by de neghen kameren van Rethorijcken, die hen daer ghepresenteert hebben den 20 dach in Julio, Anno 1561. — Dryderley Refereynen ghepronunceert opte Rethorijckfeest der blauwe Acoleyen van Rotterdam, Anno 1561. Rotterdam, J. van Waesberghe de Jonghe.. 1614. 8°.

Const-thoonende Juweel, by de loflijcke stadt Haerlem,

ten versoecke van *Trou moet blijcken*, in 't licht gebracht. In 12 Spelen van Sinne, so veel Intreden, Refereynen ende Liedekens, gestelt in Redenrijck naar de volgende voorgegevene Caerte van 't Speel-korenken. Zwol, Z. Heyns. 1607. Met pln. en muziek. 4°.

Const-Rlick Beroep ofte Antwoort op de Kaerte, uyt-gesonden by de Hollantsche camer binnen Leyden, onder 't woordt Liefd' es t' Fondament, aen alle nabuerighe Reden-rijcke vryé cameren in Nederlant, tegens den 6 October 1613. Leyden, J. J. Paets. 1614. 4°.

De Schadt-kiste der Philosophen ende Poeten, waer inne te vinden syn veel schoone leerlycke blasoenen, refereynen ende liedekens, gebracht ende gesonden op de Peoen-Camere binnen Mechelen van d'omliggende steden in Brabant, Vlaenderen, Hollandt ende Zeelandt: gepronon-ciert ende gesonghen op henlieder Feeste den 3 Mey van den Jaere 1620 achtervolghens den eysch der Caerten te voren by henlieder wt gesonden. Mechelen, Hendrich Iaye. 1621. Met pln. fol.

Achteraan met afzond. paginatuur: Porphyre en Cyprine, treur-spel, verthoont by de Redenrijcke Gulde die Peoen binnen Mechelen, ... 3 Mey anno 1620. (Door J. Thieullier). Mechelen, H. Iaye. 1621.

Vlissings-Redens-Lust-Hof, beplant met seer schoone en bequame oeffeningen, ghestelt op de vrage, Wat oeff'ning is elck best, en noodigst voor 't gemeen? Als oock een regel vast gestelt, Geluckigh is het landt, daar sulcke volck'ren woonen. Met een liedt op desen sin: Die God heeft tot sijn hulp, geen dingh hem hinder doet. Dit alles beantwoordt met 63 verscheyden wercken, op den 1 Julij 1641. En is besloten met een knie-wercx regel: 't Is 't werck van Godes geest te roepen Abba Vader. Alles uyt-gegeven by de Reden-Camer tot Vlissinge, De Blaeu Acoleye. Vlissinge, J. J. Pick. 1642. 4°.

Triumphe, ofte Vlissingse Vreught; over het ontfangen van den Hoogh-geboren Prins Wilhelmus; ... binnen de voorschreven Stede Vlissinge op den 13 Augusti 1649. („Bly-eynde-spel" door de Vlissingsche Rederijkerskamer „de Blaeuwe Acoleye"). Vlissinghe, J. Pick. 1649. 4°.

A. **Roggeveen,** 't Nederlantsche Treur-spel, synde de Verkrachte Belgica, vertoonende d'onheylen daer in voorgevallen, 't sedert den 25 October 1555 tot den 10 July 1584 daer aen volgende. Verthoont op 't Edel Reden-Hof binnen Middelburgh, door het Broederschap van de Edele Bloeme Jesse, onder het Woort In Minne Groeyende. Middelb., (1669). 8°.

Ten deele gevolgd naar het oorspronkelijke van Samuel Bollaert.

Ne'erlandts Vallende Oorsaeck, en Hulp-middelen tot desselfs Her-stel. Aengewesen in verscheyde antwoorden: op de Vrage Waerom kreeg Nederlant in dit Jaer sulken krack? En in den sin van de Liederen Hoe God Ne'erlandt sal verschoonen? Welcke Vragen zijn voorgestelt by de Hoofden der Reden-kamer binnen Vlissingen, genaemt De Blaeuwe Acoleye ... op den eersten Novembris 1672. Middelb., H. Smidt. 4°.

Nieuw-Jaers-Gift aen Mittels Reden-hof op de geestige vragen van Pallas, voorgestelt en door de redenaers en lief-hebbers van de Spruyte Jesse, onder 't Woord In Minnen Groeyende, beantwoort binnen Middelburg in Zeeland, den eersten Jan. 1680. Middelb., J. Meertens. 1680. 8°.

Gedichten van Boudaan, J. Willemsz., R. Schryver, Macquet, J. Halibertus, J. Wymers, P. Pz. Dathenus, R. Adolphs, D. Vincentius e. and.

Refereynen ende liedekens van diversche Rhetoricienen wt Brabant, Vlaenderen, Holland ende Zeelant: ghelesen en ghesonghen op de Corenbloeme Camere binnen Bruessele, op haer jaerlijcxse Prinsfeeste, anno 1562, den 26[en] dach

in Julio. Op de Vraghe, Wat dat de Landen can houden in Rusten enz. Bruessele, M. van Hamont. 1563. 8°.

Diversche Refereynen ende Liedekens seer playsant om (te) lesen. (Uitgegeven tot bevordering eener verloting, in 1574 gehouden, ten voordeele van den opbouw der St. Jacobskerk te Antwerpen). Z. pl. (Antwerpen). 1574. Met muziek. 8°.

Van dit ex. ontbreekt de titel.

Veelderhande geneuchlijcke dichten, tafelspelen ende refereynen. Opnieuw uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. Leiden, 1899. 8°.

3. Dicht- en prozawerken van de 16e—20e eeuw.

a. Verzamelingen en Bloemlezingen.

Nederlandsche Bibliotheek, onder leiding van L. Simons. Uitgegeven voor de Maatschappij voor goede en goedkoope lectuur door G. Schreuders te Amsterdam, 1907—1908. 22 deelen. 8°.

I. J. A. Simons-Mees, De Veroveraar, een spel van stemmingen in 5 bedrijven.

II. P. van Limburg Brouwer, „Een Ezel" en „Eenig Speelgoed." Van eene inleiding en eenige aanteekeningen voorzien door P. H. Damsté.

III. Nicolaas Beets, Verscheidenheden: De Paradijsgeschiedenis en de Nederlandsche dichters, Vondel's reizangen, Vondel en Rembrandt.

IV—V. Bilderdijk. Bloemlezing met inleiding en opmerkingen bij de gekozene gedichten door Willem Kloos. Met twee portretten.

VI—VII. J. Eigenhuis (schrijver van: „Beproefden," „Stoere Werkers," etc.), De Wijsgeer. Tweede, herziene druk.

VIII—X. Uit het leven en bedrijf van den heere Michiel de Ruiter, Hertog, Ridder etc., L. Amiraal-Generaal van Holland en Westfriesland, beschreven door Gerard Brandt. Bloemlezing met inleiding door G. Kalff. (Met portret on afbeeldingen).

XI—XII. Reinaert de Vos, naar de handschriften van het Middeleeuwsche epos herwrocht door Stijn Streuvels.

XIII—XIV. A. L. G. Bosboom—Toussaint, De Prinses Orsini (een verhaal uit de 18e eeuw); Herinneringen aan mijn jeugd. Inleiding en aan-

teekeningen van de redactie; herinneringen aan de schrijfster door J. Bosboom Nz. en drie portretten.

XV—XVI. G. van Hulzen, Wrakke levens.

XVII. J. Reddingius, Johanneskind. Gedichten.

XVIII. Multatuli, Vorstenschool, drama. Met een woord vooraf door Mevr. Douwes Dekker-Schepel en twee portretten.

XIX. Victor dela Montagne, Gedichten. Met een inleiding van Emmanuel de Bom.

XX—XXI. Zelfkeur. Bloemlezing uit het werk van een aantal letterkundigen. Met eene inleiding door L. S., portretten en biographieën. (Eerste bundel).

XXII. Multatuli, Max Havelaar, of de koffiveilingen der Nederlandsche-Handelmaatschappij. (Met aanteekeningen en ophelderingen).

XXIII. J. A. Simons-Mees, Atie's huwelijk. (Voortzetting van „de Veroveraar"). Tooneelspel in vier bedrijven.

XXIV—XXV. Zelfkeur. Bloemlezing uit het werk van een aantal letterkundigen. Met eene inleiding door L. S., portretten en biographieën. (Tweede bundel).

XXVI—XXVII. M. Antink (M. Scharten-Antink), Catherine. Tweede druk.

XXVIII—XXXIV. Zeven voordrachten over bouwkunst, gehouden vanwege 't Genootschap Architectura et Amicitia, door J. E. van der Pek, W. Kromhout Czn., J. H. W. Leliman, Jos. Th. J. Cuypers, A. W. Weissman, H. J. M. Walenkamp en H. P. Berlage Nzn. (Met vele illustraties).

XXXV. Ina Boudier-Bakker, Het hoogste recht. Tooneelspel in vier bedrijven.

XXXVI—XXXVII. Is. Querido, Studiën.

XXXVIII—XXXIX. J. Eigenhuis, De jonge dominee. Roman. (Tweede herziene uitgaaf).

XL—XLI. Edward B. Koster, Gedichten. (Met portret).

Keur van Nederlandsche letteren. (Bloemlezing uit de werken van de beste Nederlandsche dichters). Amsterdam, M. Westerman. Z. j. 104 stn 18 dln. 12°.

In twee jaargangen, elk van 52 stn. in 9 deelen, met algemeene registers aan het einde van het 9e en 18e deel.

J. van Vloten, Het Nederlandsche Kluchtspel van de 14e tot de 18e eeuw. 2e vermeerderde druk. Haarlem, 1877—1881. 3 dln. 8°.

Het Nederlandsche Kluchtspel in de 17e eeuw, door P. H. van Moerkerken. Sneek, 1899. 2 dln. 8°.

Hooft en **Huygens.** Keur uit beider werken, met levens-

schets en aanteekeningen door P. H. van Moerkerken. Sneek, 1887. 8°.

Nederduitse en Latynse Keurdigten. By een verzamelt door de Liefhebberen der Oude Hollandsche Vryheit. Op nieuws overzien en wel met een derde vermeerderd. De meeste noit voor dezen gedrukt. Rotterdam, 1710. Met 10 vervolgen. Rotterdam, 1717—1734. (Het 10e vervolg z. j.). 4 banden. 8°.

Keur van dichterlijke zedelessen voornamelijk uit J. Cats, door M. Siegenbeek. Amst., 1810. 8°.

J. H. van den Bosch, Oud-Nederlandsch leesboek. Tot de 19e eeuw. Met woordenlijst. Utrecht, 1897—1898. 2 deelen. 8°.

Zelfkeur. Bloemlezing uit het werk van een aantal letterkundigen enz. (Zie boven bladz. 174). Amsterdam, 1907—1908. 2 deelen. 8°.

Nederlandsche dichtkundige almanach voor vrouwen. Amsterd., 1798. Met pln. 12°.

Lettervruchten van Hollandschen en vreemden bodem. Jaargang 1854. Zierikzee, 1854. 8°.

Maandblad voor de Afdeeling Zierikzee (der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen). Eerste (en eenigste) jaargang. Zierikzee, 1827. 8°.

Geuzen Almanak voor 1874. Eerste jaar., 12°.

Daphné. Nederlandsche Poëzij, onder redaktie van J. J. L. ten Kate. Tweede Bundel. Utrecht, z. j. 8°.

Hierin gedichten van J. Bellami, A. F. Sifflé, J. F. Brouwenaar, J. K. de Regt e. a.

Mengel-poëzy: bruiloft-dichten; lijk- en grafdichten; lof- en mengeldichten. 1720—1768. In één band. 4°.

Verzameling van geboorte-, huwelijks- en treurdichten. 1724—1816. In één band. 4°.

Verscheide gedigten ter gelegentheid der bevordering van d'Hr Johan Assuerus Schorer tot meester in de beide regten, den 23 July 1711, alsmede ter bruilofte van den zelven Mr. Johan Assuerus Schorer en jonkvrouwe Maria Johanna van de Putte, den 28 April 1718, gelyk ook ter zilveren bruilofte van dezelve, geviert den 18 April 1743. 4°.

Huwelykszangen, ter bruilofte van Z. E. jonker Jan van Borssele en jonkvrouwe Anna Margareta Elizabeth Coninck, gevierd binnen Middelburg op den 26 van Wynmaand 1750. 4°.

Verzameling van huwelijks- en lijkzangen. 1738—1764. In één band. 4°.

Verzameling van lof-, lijk- en mengeldichten. 1689—1752. 57 stn. in éen band. 4°.

Verzameling van huwelijksgedichten. 1705—1749. 36 stukken in één band. 4°.

Verzameling van gelegenheidsgedichten in 4° en 8°. In één portefeuille. 4°.

Verzameling van gelegenheidsgedichten. fol. en 4°. In één kartonnen doos. fol.

Eerzuil by de verheffinge van Willem Karel Hendrik Friso tot stadhouder, kapitein- en admiraal-generaal der Vereenigde Nederlanden, opgeregt door verscheidene Nederduitsche digters, op de aanmoediging en onder het opzigt van Philomusus. Amsterd., 1747. 4°.

b. Liederen.

(Geestelijke liederen).

J. A. N. **Knuttel**, Het geestelijk lied in de Nederlanden voor de kerkhervorming. Proefschrift. Rotterdam, 1906. 8°.

Het Boeck der Psalmen. Wt der Hebreïsscher sprake in nederduytschen dichte, op de ghewoonlicke oude wijsen van singen, overgeset. Door Philips van Marnix, genaemt, van Sint Aldegonde. Middelburgh, 1591. 8°.

De Psalmen des Propheeten Davids, ... naar den oorspronkelicken text van woorde te woorde vertaald, ende in Nederduijtzen rijme gesteld door A. de Hubert. Leyden, 1624. Met muziek. 8°.

De CL Psalmen Davids, uyt den Fransoyschen, in Nederlandtschen dichte overgheset, door Petrum Dathenum ... Item, hier is by gevoecht op de cant den Duytschen Text, overgheset uyt den Hebreeuschen, door Philips van Marnix, ghenaemt van S. Aldegonde. Amsterdam, 1632. Met muziek. 8°.

De CL Davids Psalmen, uyt de Hebreeusche in de Nederlantsche tale, van woord tot woord, overgeset, ende met de Nieuwe Oversettinge des Bybels over-een-komende. Door J. de Brune. Middelb., Z. en M. Roman. 1644. Met muziek. 8°.

Psalmen Davids, volgende de nieuwe Oversettinge des Bibels, op de selfde wijsen ende evengelijck getal van verssen, als de Françoische ende die van P. Dathenus ... Gerijmt door Corn. Boey. Rotterdam, M. Wagens. 1648. Met muziek. 8°.

Davids Psalmen, gedicht, aen d'eene zijde, door Petrum Dathenum, aen d'ander zijde, door J. de Brune: die de zelve uyt de Hebreeuse in de Nederlandsche taele vertaelt, en nu, met de tweede druck, van veers tot veers, geheel verbetert, en op een vloeyende mate, naer de oude wijzen, gestelt heeft. Amst., Th. Jacobsz. 1650. Met muziek. 8°.

J. v. Vondel, Koning Davids Harpzangen, den Nederduitschen toegezongen. Amsterd., Wed. van A. de Wees. 1657. 8°.

Het nieuwe Werck der Psalmen van den Koningh David, volgende de nieuwe oversettinge des H. Bibels, op de wijsen en getal der sangh-verssen van de Gereformeerde Kercken in Nederland. Met de Lofsangen en gebeden aldaer gebruyckt. Door Corn. Boey. Leiden, J. Elsevier. 1659. Met muziek. 12°.

Uytbreydingh over de Psalmen Davids. Na de Fransche dicht-mate van C. Marot en T. de Beze door D. Camphuysen. Geheel op Musijck-Noten door C. de Leeuw. Amstelredam, B. J. Smit. 1662. 8°.

Uytbreyding over de Psalmen Davids enz. (Als voorg.)... Vlissingen, J. Geleynsz. 1674. Op blauw papier gedrukt te Middelburg bij B. Smidt. 8°.

Uyt-breyding over het Boek der Psalmen, in verscheyde dichtmaat door J. Oudaen. Op musijk gebracht, met 1 en 2 stemmen en 1 en 2 violen; benevens een bas continuo, in partituer ... door R. Schrijver, musicijn en organist te Middelburg. Rotterdam, P. Terwout. 1680—1681. 2 dln. Het 1e deel met muziek. 8°.

Uitbreidinge over het Bouk der Psalmen, tot de hondert, in eenderley digtmaat door M. van Westhuyse. (Op muziek gesteld door R. Schryver en P. Bustyn). Middelb., Wed. R. Schryver. 1682. 4°.

Psalmen des Nieuwen Testaments, door P. Manteau van Dalem. Middelb., A. van Poulle. 1683. 2 dln. Met muziek. 8°.

Den Hoonig-raat der Psalm-dichten, ofte Davids Psalmen met d' andere Lof-sangen, op sang-maate gestelt door

verscheide autheuren. Zynde een versaameling uit seeventien berijmde Psalm-boeken door Hendrik Ghysen. Amsterd., G Borstius. 1686. 8°.

P. Manteau van Dalem, Het tweede deel, zijnde de Psalmen ende Gebeden des Nieuwen Testaments. Met uytbreydinge, soo van 't Gebedt van Onse Vader, als andere gebeden en dancksegginingen. Middelb., B. de Later. 1686. Met muziek. 8°.

De CL Psalmen Davids, waar in de dicht- en zang-maate van Dathenus behouden en de verklaring van den professor van Til op den voet gevolgd is. Nevens uitbreidinge der gewoone Lofzangen. Door M. Gargon. Alles op eenen sleutel en gantsch op muzijk-nooten gesteld. Vlissingen, S. Willegaards. 1711. 8°.

De CL Psalmen des Propheten Davids met eenige lofsangen in Nederlantsen digte gestelt door Petrum Dathenum en tot gemak des sangers de musyk noten op een sleutel gestelt en na de coregste copy van Cornelis de Leeuw gecorrigeert. Amsteldam, 1718. 8°.

A. Andriessen, Aanmerkingen op de Psalmberymingen van Petrus Dathenus; in welke uit het algemeen gebrek van taal- en digtkunde, onheblyke wartaal van psalm tot psalm voorkomende, en ongelykvormigheidt aan den text, derzelver onbestaanbaar gebruik, en noodtzaaklykheidt der veranderinge vertoont en aangedrongen wordt. Middelb., en Amst., 1756. 4°.

Datheeniana, of ophelderingen en aanmerkingen over de vermaarde psalmberijminge van Petrus Dathenus, uit oude gedenkstukken, handschriften enz. verzaamelt. Met de nodige byvoegzels, en een Lofzang, alles ter verdediging van dien uitmuntenden dichter, uitgegeven door en onder

het opzicht van Juvenalis Glaucomastix (Jean Guepin). 1758. 8°.

Met spotplaat op Petrus Dathenus.

A. **Andriessen**, Bescheiden antwoord op het bescheiden naauwkeurig onderzoek zyner Aanmerkingen op de Psalmberymingen van Petrus Dathenus, te vinden in de Maandelyksche Bydragen des jaars 1759. Middelb, (1759). 8°.

D. P. **Pers**, Vernieuwde Urania, of Hemel-sangh: waer in vele Historiale en Christelijcke Gesangen, stichtelijcke Liedekens en Gedichten, enz. leerlijck werden voorgestelt. Amst., 1643. Met muziek. 8°.

A. **Janssen (van der Goes)**, Christelijck Vermaeck, bestaande in verscheyden stichtelijcke rijmen en gesangen. Haerlem, G. A. Causi. 1645. Met muziek. 12°.

A. **J(anssen van der Goes)**, Zederymen, bestaande in zangen en gedigten. Verciert met nieuwe muzijk door S. Lefevre. Amst., Jan Rieuwertsz. 1656. 8°.

't Nieuw Geestelijck Kruyt-Hof, wesende als een tweede deel van de Syons Wijn-bergh, bestaende in zedige gesangen, rijmen en lees-stoffen. Middelb., Geleyn Jansz. 1665. 8°.

D. R. **Kamphuyzens** Stichtelyke rymen, geheel op noten gebragt; en gestelt op sleutels om te zingen en te spelen op allerhande instrumenten; mitsgaders vermeerdert met eenige nieuwgecomponeerde wijzen door M. Mathieu. Rotterd., 1688. 8°.

Jacob Willemsen, Gezangen van de gangen Gods in zijn Heiligdom; (dat is) eenige aanmerkingen van de bizondere daden Gods enz. Middelb., A. van Poulle. (1683 en 1708). 8°.

Fred. van Houten, Geestelyke gezangen en gedigten, in verscheide geleegentheden des tyds en gemoedsgestaltens zaamen gestelt. Amsteld., 1712. 8°.

C. **Tuinman**, Ziels-verlustiging uitgegalmd in een uitgeleze mengelstoffe van veelerlei geestelyke of vergeestelykste gezangen, op de rymtoonen van alle de 150 Psalmen van David. Amsterd., 1716. 8°.

Is. **Abrahamsen**, Zions Halelujah, vervat in drie deelen, I. Deel. Behelzende eerst de Gezangen uit het Hooge-Lied Salomons. II. Deel Behelzende des Heeren Gods handelingen, omtrent zyn Lievelingen III. Deel. Behelzende eenige Geestelyke uitspanningen, op voorvallende gelegentheden. 4e druk. Amst., 1734. 8°.

Adr. **de Vin**, Den gezalvden Christen, begrijpende veele Christelijke Gezangen en Digten, op de best bekende Voizen. 2e druk. Ruim de helft vermeerderd met een 2e deel, onder den naam van Den Zeeuwschen Akker. (Met een Aanhangzel van diversche stigtelijke gezangen). Middelb., Jacobus Pauwelssen. 1737. 8°.

Adr. **de Vin**, Den gezalvden Christen, begrijpende veele Christelijke Gezangen en Digten, op de best bekende Voizen. 3e druk. Ruim de helft vermeerderd met een tweede deel, onder den naam van den Zeeuwschen Akker enz. Middelb., A. de Vin. Z. j. 8°.

A. **van Overstraten**, Geestelyke gezangen en gedichten, by verscheidene gemoetsgestaltens, dog meest op de verwagting des Heren volk te zamen gestelt. Rotterdam, 1738. 8°.

D. **Beukelaar** e. a., Eenige geestelijke gesangen. (Geschreven door Jan Helt). Amsterd., 1745. Hs. 8°.

J. **Groenewegen**, De Lofzangen Israëls waaronder de Heere

woont. Zynde eenige Geestelyke Liederen. 2e druk, vermeerdert met een Aanhangsel. Gorinchem, 1753. 8°.

Jacob Willemsen, Sions Zielsbanketten. Uitgeg. met eene voorreden, ter aanpryzing van het heilig en godsdienstig gezang door (zijn kleinzoon) Jacobus Willemsen. 3e druk, verbeterd en vermeerderd met een nieuw Aanhangsel van Mengeldichten. Middelb., 1757. 8°.

Tannetje Kornelis Blok, Een nieuw Lied-Boekje, genaamt het Dubbelt Emausje, bestaande in eenige nieuwe liedekens. Den 11e druk, vermeerdert en verbetert en van veel fouten gezuivert. Amst., J. Kannewet. 1779. 2 dln. 1 bnd. dwars 8°.

Adr. van Loo, Geestelijke gesangen, opgemaakt van eenige godvrugtige zangers en zangeressen, uit verscheyde zielbeminde autheuren by een gesamelt en vergaderd. Middelb., S. Clement. Z. j. 2 dln. 1 bnd. 8°.

(C. Schutters), Proeve van korte gezangen, ter bevordering van den waaren troost des Christens in leven en sterven. Vlissingen, 1804. 8°.

(Wereldlijke liederen).

G. Kalff, Het lied in de Middeleeuwen. Acad. proefschrift. Leiden, 1884. 8°.

J. C. W. le Jeune, Letterkundig overzigt en proeven van de Nederlandsche volkszangen sedert de 15e eeuw. 's Gravenh., 1828. 8°.

P. Frédericq, Onze historische volksliederen van vóor de godsdienstige beroerten der 16e eeuw. Met 18 zangwijzen. Gent en 's Gravenh., 1894. 8°.

W. Bilderdijk, Over een oud Amsterdamsch volksdeuntjen. Leyden, 1824. 8°.

J. G. Frederiks, De Zeeuwsche Nachtegael (1623). Overgedrukt uit Oud-Holland 1896). 2 stn. 4°.

R. H. van Someren, Over het volkslied Wilhelmus van Nassauwen. Met eene bijdrage door P. A. Brugmans. Utrecht, 1834. 8°.

J. Postmus, Het Wilhelmus. Kampen, 1900. Met portret. 8°.

Antwerpener Liederbuch vom Jahre 1544. Nach dem einzigen noch vorhandenen Exemplare herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben. (Horae Belgicae, XI). Hannover, 1855. 8°.

Holländische Volkslieder. Gesammelt und erläutert von H. Hoffmann (von Fallersleben). Mit einer Musikbeilage. (Horae Belgicae, II). Breslau, 1833. 8°.

Nederlandsche geschiedzangen, naar tijdsorde gerangschikt en toegelicht door J. van Vloten. (863—1609). Nieuwe uitgaaf. Amst., 1864. 2 dln. 8°.

Vaderlandsche zangen, verzameld door G. Groen van Prinsterer. 2ᵉ druk. Utrecht, 1856. 8°.

A. Valerius, Neder-landtsche Gedenck-clanck ... openbarende de voornaemste geschiedenissen van de seventhien Nederlandsche Provintien, 't sedert den aenvang der inlandsche beroerten ende troublen tot den jare 1625. Verciert met verscheydene aerdige figuerlicke platen, ende stichtelijcke rimen ende liedekens enz. De liedekens (meest alle nieu zynde) gestelt op musyck-noten, ende elck op een verscheyden vois, beneffens de tablatuer vande luyt ende Cyther enz. Haerl., 1626. langw. 4°.

Oud-Nederlandsche Liederen. Uit den „Nederlandtsche Gedenck-clanck" van A. Valerius (1626). Met toelichting

en klavierbegeleiding van A. D. Loman. (Uitgegeven door de Vereen. voor Nederl. Muziekgeschiedenis). Utrecht, 1871. 8°.

Nederlands Oranje Vreugde-Bazuyn, uytgeblazen ter Verheffing van zijne Doorl: Hoog: den Heere Willem Karel Hendrik Friso, ... In de Garekeuken van de gekroonde W. Inhoudende verscheyde aardige vreugde-liederen en gezangen. Noyt in deze order zo gedrukt. Amsterd., J. Kannewet. 1749. 8°.

Jan Jansz. Starter, Friesche lust-hof, beplant met verscheyde stichtelyke minne-liedekens, gedichten ende boertige kluchten. Met kopere figueren vercierd ende by alle onbekende wysen de noten ofte musycke gevoeght door J. Vredeman. Amsterdam, D. P. Voscuyl. 1621. langw. 4°.

Bloemlezing uit den Friesche Lusthof en andere gedichten van Jan Janszoon Starter, toegelicht door geschiedkundige berigten omtrent zijn levensloop en geschriften door W. Eekhoff. Leewarden, 1862. 8°.

Bloemlezing uit den Friesche Lusthof enz. Volksuitgave, in nieuwere spelling. Met eene levensschets van den dichter uitgegeven door W. Eekhoff. Leeuwarden, 1862. kl. 8°.

Zeeuwsche Nachtegael ende des selfs dryderley gesang enz. door verscheyden treffelijcke Zeeuwsche Poëten by een ghebracht, ende versiert met copere plaeten. Hier is noch by-ghevought een poëtisch werck, ghenaemt Tafereel van Sinnemal. Middelb., J. P. van de Venne 1623. Met pln. 4°.

Zeeuwsche Nachtegael ende des selfs driederley gesang enz. (als voorg.). Amst., A. Jacobsz. 1633. 8°.

M. van Baarlant, De Uyt-muntende Dorimena: uyt-singende verscheyde mengel-rijmtjes, ter eeren van de Goesche Terpsichore. Dordr., N. de Vries. 1652. 8°.

Kusjes, aen de Minnaers en Liefhebbers van het edele Kus-werckje. Gestelt op de maet van eenige nieuwe uytgesochte Fransse airtjes. Middelb., 1669. 8°.

Het vernieuwde Liedeboek van de Hond in de Pot, waer in gevonden worden de alder-nieuwste en aengename liederen, die nu hedendaegs gesongen worden. 4e druk. Amst., Erven van der Putte. 1783. Met houtsneden. 8°.

De Vrolyke Trompetter, blazende op zyn trompet de nieuwste liederen en aria's die hedendaags gezongen worden. Nooit te vooren gedrukt. Amst., S. W. Koene. Z. j. 8°.

De Nieuwe Domburgsche Speelwagen. Waarin te vinden zyn de nieuwste liederen, welke hedendaegsch gezongen worden. Nooit voor dezen zoo gedrukt. Amst., B. Koene. Z. j. kl. 8°.

De Nieuwe Domburgsche Speelwagen, bevragt met veelderhande gezangen, op de bekendste wyse. 5e Druk. Amst., S. en W. Koene. Z. j. 12°.

De nieuwe Walchersche Ploeg, opgestelt door een Zeeuwsche Boereknecht. Tot vermaak der jeugd, en voor eigen vreugd. Amst., S. en W. Koene. (1796). 8°.

Het vrolyke Walchersche Boere-Meisje, zingende verscheidene zeer aangename liederen, waaronder: Op de Boere Kermisvreugd, en op het jaarlyksch Annetje en Lijsje, bijeen verzameld tot nut en vermaak van Walcherens Boere Jeugd. Middelb., J. Moens. Z. j. 8°.

De Nieuwe Vermaaklyke Zeeuwsche Speelwagen, tot vermaak der Zeeuwsche speelryders. Tweede stukje. Derde druk. Middelb., 1801. 8°.

Nieuwe Zeeuwsche Liedeboek, byeenverzameld voor de liefhebbers van zingen, teneinde op vrolyke gezelschappen en speelreisjes te kunnen gebruiken. Tweede druk. Vlissingen, 1814. 2 stukken. 8°.

De Middelburgsche Zangschool, vereerende veel'erhande uitgekipte herders- en minnezangen aan de Middelburgsche jonkheid. Middelburg, A. de Vin. 12°.

Mengeldichten in gezangen. Op muziek gebracht door J. Verschuere Reynvaan. Eerste stuksken. Vlissingen, 1781. 8°.

Verzameling van liedjes. Middelburg, J. van Rentergem de Fouw. 1809. 8°.

A. Fokke Simonsz., Nieuw volks-zangboekjen, om te kunnen voegen bij de volksliedjens uitgegeeven door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. Zaandam, 1806. 8°.

Feestzangbundel. Meerendeels vervaardigd door de leden der Typografische Vereeniging „Harmonie en Vriendschap" te Middelburg. Middelb., 1864. 8°.

Zie ook Catalogus, deel II, bladz. 99.

c. Romans, novellen en verhalen.

J. Viverius. Wintersche avonden, of Nederlantsche vertellingen: waar in verscheide vreemdigheden, wonderlikke geschiedenissen enz. worden verhaald. Eerst uit verscheide tijd-boeken door J. Viverius, onder den naam van Philologus Philiatros à Ganda vergaderd en beschreven; en nu, in al zijn deelen, door J. Zoet verbeterd en vermeerderd. Met een by-voeging van 't geluk en ongeluk des houwelikx. Utrecht, L. Roeck. 1650 12°.

Sannazarius, Arcadia, benevens eene korte geschiedenis van den huize van Arragon, en het leven des dichters

door P. Vlaming. Met aenteekeningen en figuuren. Amsterd., 1730. 8°

(Dona Maria Dezajas), De verliefde en niet minder treurige, als ook vermakelyke gevallen, aengeteekent door Dona Maria Dezajas: inhoudende de fraeiste en d'alderverwonderlykste, doch waere historien, in Spanje voorgevallen, enz. Uyt het Spaensch in 't Nederduytsch vertaeld door een voornaem Liefhebber. Amsterd., 1731. 8°.

Korn. Elzevier, Arkadia, of vermakelyke uitspanningen. Met noodige aenteekeningen. Rotterd., 1739. 8°.

(S. Richardson), Pamela of de beloonde deugd. In eene reeks van gemeenzaame brieven. Naar den vierden druk uit het Engelsch vertaalt. 3de druk (van deel I). Amsterd., 1751—1759. 4 dln. Met pln. 8°.

H. C. H. Moquette, Over de romans van Wolff en Deken, beschouwd in verband met de romantische scheppingen van Richardson. Proefschrift. Rotterd., 1898. 8°.

E. Bekker, Wed. A. Wolff, en A. Deken, Historie van mejuffrouw Sara Burgerhart. (Niet vertaalt). 's Gravenh., Is. van Cleef. 1782. 2 dln. 8°.

E. Bekker, Wed. A. Wolff, en A. Deken, Historie van Mejuffrouw Sara Burgerhart. (Niet vertaalt). 2e druk. 's Gravenh., Is. van Cleef. 1783. 2 dln. 8°.

E. Bekker, Wed. A. Wolff, en A. Deken, Historie van Mejuffrouw Sara Burgerhart. (Niet vertaalt). Met een voorbericht van A. W. Stellwagen. 's Gravenh, 1879. 8°.

E. Bekker, Wed. Wolff, en A. Deken, Historie van den heer Willem Leevend. (Niet vertaald). 's Gravenh., Is. van Cleef. 1784—1785. 8 dln. 4 bnd. 8°.

E. Bekker, Wed. A. Wolff, en **A. Deken,** Lotgevallen van Willem Leevend. 's Gravenh., 1851. 12°..

E. Wolff geb. **Bekker,** De gevaaren van den laster; in eene briefwisseling tusschen Miss Fanny Springler en haare vrienden. 's Gravenh., Is. van Cleef. 1791. 8°.

(E. Wolff geb. Bekker en **A. Deken),** Historie van Mejuffrouw Cornelia Wildschut; of de gevolgen der opvoeding. (Niet vertaald). 's Gravenh., 1793—1796. 6 dln. 8°.

E. Bekker, Wed. A. Wolff, Henry, in vier deelen, door den schryver van Arundel. Uit het Engelsch vertaald. Met plaaten. Amsterd., 1800. 4 dln. 2 bnd. 8°.

E. Bekker, Wed. A. Wolff, en **A. Deken,** Geschrift eener bejaarde vrouw. 's Gravenh., 1802. 2 dln. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Eerbare proefkusjes van vaderlandsch naïf, in de Arkadische vrijerijen van Dichtlief en Gloorroos. Amst., 1782. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Jock en ernstige akademische vertellingen mijner jeugd. Leyden, 1798. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Ernstige en boertige vertellingen mijner jeugd. Ware Origineelen. Leyden, 1804. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** Zedelijke verhaalen. Met plaaten. Haarlem, 1804—1805. 3 dln. 8°.

A. Loosjes Pz., Rose et Damète, roman pastoral, en trois livres. Traduit du Hollandois. Paris, 1806. 12°.

A. **Loosjes Pz.,** Het leven van Maurits Lijnslager. Eene Hollandsche familiegeschiedenis uit de 17e eeuw. 2e druk. Met platen. Haarlem, 1814. 4 dln. 8°.

A. Loosjes Pz., Het leven van Maurits Lijnslager. Eene

Hollandsche familiegeschiedenis uit de 17e eeuw. (Herdrukt naar de derde uitgaaf van 1823). Leiden, A. W. Sijthoff. Z. j. 3 dln. 8°.

A. Loosjes Pz., Het leven van Hillegonda Buijsman, eene Hollandsche familiegeschiedenis uit de 17e eeuw. Met platen. Haarlem, 1814. 3 dln. 8°.

Oud-vaderlandsche zeden, of schets der levens van Maurits Lijnslager en Hillegonda Buisman. Met platen. Haarlem, 1816. 8°.

Bewerkt door een vriend van Loosjes naar de beide bovengenoemde romans en uitgegeven door A. Loosjes Pz.

A. Loosjes Pz., Het leven van Robbert Hellemans. Eene Hollandsche familiegeschiedenis uit het laatst gedeelte der 17e eeuw. Met platen. Haarlem, 1815. 4 dln. 2 bnd. 8°.

A. Loosjes Pz., Het leven van Johannes Wouter Blommesteyn, eene Hollandsche familiegeschiedenis uit het begin der 18e eeuw. Met platen. Haarlem, 1816. 4 dln. 8°.

J. F. B(osdijk), De Zeeuwsche balling. Een geschiedkundig verhaal uit de Grafelijke regering. Gorinchem, 1841. 8°.

(J. de Saint-Genois), Anna. Historisch tafereel uit de Vlaemsche geschiedenis, tydens Maria van Bourgonje (1477), door den schrijver van Hembyse, enz. Gent en Rotterdam, 1844. 2 dln. 8°.

J. de Sant-Genois, De ring van den aertsbisschop en andere novellen. Vertaeld naer het Fransch. Gent, 1862. 8°.

P. van Oort, Schipper Verduin. Uit het leven op en langs de Zeeuwsche stroomen. 's-Gravenh, 1881. 2 dln. in 1 bnd. 8°.

d. Volksletterkunde.

Nederlandsche letterkunde. Populaire prozaschrijvers der

17^e en 18^e eeuw. Prijscatalogus. Amsterdam, Frederik Muller en Cie. 1893. 8°.

Exemplaar op Hollandsch papier gedrukt.

Nederlandsche letterkunde. Populaire prozaschrijvers der 17^e en 18^e eeuw. Prijscatalogus. Amsterdam, R. W. P. de Vries. 1907. 8°.

G. D. J. Schotel, Vaderlandsche volksboeken en volkssprookjes van de vroegste tijden tot aan het einde der 18^e eeuw. Haarlem, 1873—1874. 2 dln. Met afbeeldingen. 8°.

Niederländische Sagen. Gesammelt und mit Anmerkungen begleitet von J. W. Wolf. Leipzig, 1843. 8°.

Nederlandsche Volksboeken, opnieuw uitgegeven vanwege de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. I—X. Leiden, 1902—1905. 10 dln. 4°.

I. Den droefliken strijt die opten berch van Roncevale in Hispanien gheschiede daer Rolant ende Olivier metten fleur van Kerstenrijc verslagen waren. Naar den Antwerpschen druk van Willem Vorsterman uit het begin der 16e eeuw uitgegeven door G. J. Boekenoogen. Met 8 afbeeldingen. Leiden, 1902.

II. De historie van Floris ende Blancefleur. Naar den Amsterdamschen druk van Ot. Barentsz. Smient uit het jaar 1642 uitgegeven door G. J. Boekenoogen. Met elf afbeeldingen. Leiden, 1903.

III. Historie van den Ridder metter swane. (Nog niet verschenen).

IV. Genoechlijcke history, vanden schricklijcken ende onvervaerden reus Gilias. Naar den druk van 1641 uitgegeven door G. J. Boekenoogen. Met afbeelding van het titelblad. Leiden, 1903.

V. Die schoone hystorie van Malegys. Naar den Antwerpschen druk van Jan van Ghelen uit het jaar 1556 uitgegeven door E. T. Kuiper. Met zeven afbeeldingen. Leiden, 1903.

VI. Dit es die historie ende leven vanden heilyghen heremyt Sint Jan van Beverley, die sijnder suster vercrachte ende vermoerde doer ingheven des viants. Naar den Brusselschen druk van Thomas van der Noot uit het begin der 16e eeuw en den Antwerpschen druk van Jacob van Liesvelt uit het jaar 1543 uitgegeven door G. J. Boekenoogen. Met acht afbeeldingen. Leiden, 1903.

VII. Dat dyalogus of twisprake tusschen Salomon ende Marcolphus. (Nog niet verschenen).

VIII. Een schoon historie van Turias ende Floreta, seer gheneuchlijck om lesen. Hoe Turias die schoone Floreta ontschaecte ende hoe hy namaels Coninck van Persen gheeroont werdt. Naar den Antwerpschen druk van de Weduwe van Jacob van Liesveldt uit het jaar 1554 uitgegeven door C. Lecoutere en W. L. de Vreese. Met zeven afbeeldingen. Leiden, 1904.

IX. Een suverlijc exempel hoe dat Jesus een heydensche maghet een Soudaens dochter wech leyde, wt haren lande. Naar den Delftschen druk van Frans Sonderdanck uit het begin der 16e eeuw uitgegeven door G. J. Boekenoogen. Met een afbeelding. Leiden, 1904.

X. Vanden jongen geheeten Jacke: die sijns vaders beesten wachte int velt, ende vanden brueder dye daer quam om Jacke te castien. Naar den Antwerpschen druk van Michiel Hillen uit het jaar 1528 en den Amsterdamschen druk van Hermen Jansz. Muller uit het laatst der 16de eeuw uitgegeven door G. J. Boekenoogen. Met twee afbeeldingen. Leiden, 1905.

Die schoone ende die suverlicke historie van Apollonius van Thyro. (Aan het einde:) Gheprent te Delf in Hollant. 1493. Met platen. 4°.

Zie hierover: G. Penon, Bijdrage tot de geschied. der Ned. Letterk.

Ulenspieghel. Van Ulenspieghels leven ende schimpelijcke wercken, ende wonderlijcke avontueren die hi hadde want hi en liet hem gheen boeverie verdrieten. (Antwerpen, Michiel van Hoochstraten). Z. j. (c. 1512). 4°.

Gereproduceerd door M. Nijhoff te 's Gravenhage, November 1898, naar het eenig bekende exemplaar ven den eersten Nederlandschen druk van den Tijl Uilenspiegel, berustende in de Kon. Bibliotheek te Kopenhagen. De aan dat ex. ontbrekende bladen (C1 — C3) zijn vervangen door den correspondeerenden tekst genomen uit de uitgave, welke in 1575, te Antwerpen, bij Jan van Ghelen verscheen.

Dat Leven, ende die Passie, ende Verheffinghe vander heyliger maget sinte Kunera die in die stadt van Renen rustende is . . . Dit boecxken vercooptmen in die stadt van Renen. Z. pl. en j. (c. 1515). Met houtsneden. 4°.

Gereproduceerd naar het tot heden eenig bekende exemplaar, berustende in de Kon. Bibl te 's Gravenhage, door Martinus Nijhoff aldaar, Juni 1902.

Een seer ghenoechlike ende amoroeze historie vanden eedelen Lantsloet ende die scone Sandrijn. Gouda, G. van Ghemen, (c. 1486). Met houtsneden. 4°.

Gereproduceerd naar het tot heden eenig bekende exemplaar, berustende in de Stadsbibliotheek te Lubeck, door M. Nijhoff te 's Gravenhage, Juli 1902.

Sebast. Brandt, Navis Stultorum: oft, der Sotten Schip. Verciert met hondert ende XV schoone figuren, volghende hare beduydenissen, ende elck passagie moraellijck int cort wtgheleyt: waer inne men sien mach hoe menigherley Narren datter zijn. Eerst ghemaeckt in Hoochduytsch deur M. Sebast. Brandt. Antw., J. van Ghelen. 1584. Met houtsneden. 4°.

S. Goulart, Cabinet der Historien, bestaende in veel vreemde, notabele en uytstekende Geschiedenissen. Zijnde seer vermakelick en profijtelick te lesen, alle Beminners der Wetenschappen. Uyt het Fransch vertaelt. Amsterdam, 1664. 8°.

(J. Aysma), Spiegel der Sibyllen, van Vierderley Vertooningen enz. Vertoonende sich daar in ook seer eerbiediglijk, de Persoonen der XII voornaamste Sibyllen, met hare seer aanmerkelijke Leeringen en Wonderbaarlijke Voorzeggingen enz. t'Samengestelt door J. A. Verçiert met allerhande kopere plaaten. Amsterdam, 1685. 4°.

Balth. Bekker, De betooverde Weereld, zynde een grondig ondersoek van 't gemeen gevoelen aangaande de Geesten, derselver aart en vermogen, bewind en bedryf: als ook 't gene de menschen door derselver kraght en gemeenschap doen. In vier boeken ondernomen. Deesen druk, volgens des Autheurs eigen hand, merkelyk vermeerdert, en van drukfeilen gesuivert. Deventer, 1739. 4 dln. 1 bnd. 4°.

J. van der Waeyen, De betooverde Weereld van Balth. Bekker ondersogt en weederlegt. Franeker, 1693. 4°.

A. Palingh, 't Afgerukt Mom-Aansight der Tooverye: daar in het bedrogh der gewaande Toverye, naakt ontdekt, en met gezonde redenen en exempelen dezer eeuwe aange-

wezen wort. Met schoone kopere platen verciert. Den tweeden druk, van alle voorgaande fouten verbeterd. Amsterd., 1725. 4°.

Historie van B. Cornelis Adriaensen van Dordrecht, Minrebroeder binnen die Stadt van Brugghe. Inde welcke warachtelick verhaelt wert, de Discipline ende secrete penitencie of geesselinghe, die hy ghebruycte met zyn Devotarigen: de welcke veroorsaect hebben zeer veel wonderlicke Sermoenen, die hy te Brugge gepredict heeft enz. Ghedruct int Jaer 1569. — Het tweede boeck van de sermoenen enz. Nu ten tweedenmael herdruct by Albert Bouwmeester. 1608.

Veeler Wonderens Wonderbaarelijck Lof. Behelsende het Lof van het hatelick Podagra; het lijf-bergende Zwemmen; dat gruwelick groot beest den Oliphant; dat verachtelicke Slijck; die mensch-lievende Luys; dat moeyelicke Zwijgen; dat hert-kittelende Lacchen; die plaeghlicke Derden-daeghse-Koorts; de stantreckelicke Bruyloft; de nyverige Mier; dien alder-treffelicksten Uyl; dien alder-zedestichtelicksten Ezel. Amsterd., 1664. 12°.

Harpocrates, ofte den Swygaert. Eerstelijck by een vergadert in 't Latijn, door Hippolitus a Collibus; ende nu uyt het Latijn vertaelt door Chr. Poelhuys. Waer in de nootsaeckelijckheyt van Swijgen, ofte om veel te seggen, van niet ontijdigh te spreken, seer klaerlijck door vele, zoo aengename als droevige toevallen, worden aengewesen. Amsterd., 1664. 12°.

Het waare Lof des Uyls, aan alle haare ingeschreeve Uylagtige Heeren en Liefhebbers, door Koertje Juyle, te Glaskou, by Graauaardt Nagtenrijk, in de Uyle-straat, in Uyladislay, Koonink van Poolen, en Het waare Lof des Ezels, door Joh. Passeraat. Amsterd., 1664. 12°.

De drie voorgaande werkjes in één band.

Samuel Erich, De uytgang der Hamelsche kinderen, of de verbaasde geschiedenis van 130 burgers-kinderen, dewelke in 't jaar 1282 te Hamelen door een gewaanden speelman uyt de stadt verleydt, en buyten de Oosterpoort, soo 't scheen in de Koppel-berg verdweenen zyn. Uyt het Hoogduytsch vertaalt door Is. le Long. Amsteld., 1729. 8°.

Pater Schertzer. De koddige en sinryke sermoenen van Pater Schertzer, Dominikaner monnik in Swabenland. Uit het Hoogd. vertaald. 2ᵉ druk (alleen van deel I). Amsterd., 1733. 3 dln. 8°.

C. Lonius, Den bedrieger bedroogen, of den gevangen Smous. Zijnde een verhaal van zeer veele aanmerkelyke voorvallen, raakende het leeven en bedryf van een beruchten ryken, gevangen Smous, doormengt met veele ernstige en boertige aanmerkingen en vermaakelyke geschiedenissen, daar onder het beleegeren van de Stad Goes enz. 2ᵉ druk. Amsterd., 1737. 8°.

C. Lonius, Den gestraften bedrieger, of den Smous in het rasphuys. Zynde een vervolg van den Bedrieger bedroogen of den gevangen Smous. Bestaande in veele aanmerkelyke voorvallen, rakende het leeven en bedrijf van een beruchten ryken Smous. Benevens het weezentlijke van zyn bekentenis, vonnis en straf: doormengt met ernstige en boertige aanmerkingen en vermakelyke geschiedenissen. 2ᵉ druk. Amsterd., 1737. 8°.

C. Lonius, Den bedrieger gestorven of doode Smous. Zynde een vervolg van den Bedrieger bedrogen, en den Gestraften bedrieger. Of een verhaal van eenige aanmerkelyke voorvallen, alsmede de dood en begraaffenisse van den beruchten ryken Smous, onlangs in het rasphuys overleeden, doormengt met veele ernstige en boertige aanmer-

kingen en vermakelyke geschiedenissen, als mede Kees de Potsemaker of de tabaks-boer in het rasphuys. Behelzende het leven en bedryf van een bekend grappemaaker, met een beschryving van zeer veele schelmeryen en boevenstukken, door hem uitgevoert; doormengt met ernstige redeneeringen en voorvallen enz. 3e en laatste deel. Amsterd., 1740. 8°.

(J. Sybrands Hz.), De mislukte list, of de bedroge landsdief, zynde het verhaal eenes gevangen grutter. Versierd met veele merkwaardige historien, schrandere uitvindingen en listige bedriegeryen. Westzaandam, 1737. 8°.

J. Sybrands Hz., De mislukte list, of de bedroge landsdief, zynde het verhaal eenes gestraften grutter. 2e deel (van het voorg.). Westzaandam, 1737. 8°.

De Middelburgsche Avanturier, of het Leven van een Burger Persoon enz. Doormengt met veele zeldzame geschiedenissen, wonderlyke minnaryen en verbazende ontmoetingen. Door hem zelf beschreven. Met platen. Amsterd., 1760. 8°.

De geschiedenis van Robinson Crusoe verkort, en tot het school- en huislyk gebruik geschikt gemaakt. Vlissingen, 1805. 8°.

De Walchersche Robinson: zynde een zeldzame, doch tevens ware geschiedenis, behelzende deszelfs geboorte, op een onbekend eiland: zeldzame huishouding aldaar, buiten eenige zamenleving, en wonderlyke verlossing van hetzelve. Door hem zelven beschreven; en naar zyn eigen handschrift, voor de eerste reis in het licht gebracht. Tweede uitgaaf. Rotterdam, N. Cornel. Z. j. 8°.

De nieuwe Moeder de Gans, of aangenaame vertellingen voor kinderen, opgesteld uit mondelyke verhaalen. Met

fraaije plaaten vercierd. De tweede druk. Amsteld., 1796. 8°.

Winter avond vertellingen van Grootmoeder de Gans. Derde druk. Dordrecht, 1825. Met pln. 8°.

e. Dichters en prozaschrijvers van 1500—1900.

(In alphabetische volgorde). [1]).

Is. **Abrahamsen** (geboren te Vlissingen 1663, gestorven aldaar 1714), Zions Halelujah, vervat in drie deelen. 4e druk. Amsterd., 1734. 8°.

Is. **Abrahamsen,** Zions Halelujah! Uytgegalmt in III deelen. 5e druk. Middelb., J. Pauwelsen. 1730. 8°.

A. **Alewyn,** Vermeerderde Zede en Harpgezangen. Waarachter zyn verdere Maatgeschriften zyn bygevoegt. Gededicеert aan A. de Muincq, welkers zededichten met kopere konstplaaten verciert, op 't einde van dit werk te vinden zyn. Amsterdam, 1712. Met portret van A. de Muncq. 4°.

J. C. **Altorffer** (geboren te Middelburg 1814, overleden te Westkapelle 1889), Verzameling van zijne geschriften, gedichten, liederen, rijmen, gelegenheidsverzen enz., benevens enkele verhandelingen en opstellen in proza. Middelburg, 1831—1886. 147 stn. 8°.

Hollands eed of gedachten bij het lezen der Amsterdamsche courant van 22 Januarij 1831. 8°.

Helden-zang ter gedachtenis der grootmoedige zelfopoffering van J. C. J. van Speijk. (1831). 8°.

Van Speijk. Vaderlandsch dichtstuk. (1831). 8°.

J. Hobein, of het voorgevallene bij Philippine den 19 Maart 1831. Vaderlandsch dichtstukje. (1831). 8°.

---

[1]) Wegens groote onvolledigheid, vooral op het gebied der nieuwere literatuur, is deze rubriek voorloopig alphabetisch gesteld.

De Hollandsche Soldaat. Wijs: Wien Neêrlands bloed enz. 16 Aug. 1831. 8°.

Lied, ter gelegenheid van 's Konings verjaardag, den 24 Augustus 1831. 8°.

Heilwensch aan Neêrlands Koning, op deszelfs 60-verjaardag. (24 Augustus 1832). 8°.

De heldendood van J. C. J. van Speijk. Middelburg, 1833. 8°.

De Verloren Zoon. (Proza. Uit Letteroefeningen tot leering en genoegen, deel II). 1887. 8°.

Willem Adriaansz. Tafereel uit het beleg van Middelburg 1573—1574. (Proza. Uit Letteroefeningen enz., deel II). 1887. 8°.

Bij 's Konings komst te Middelburg, door Twee Zeeuwen (C. J. Snijders en J. A. Altorffer). Middelb., 1837. 8°.

Doodendans. (Proza. Uit Letteroefeningen enz. deel III). 1838. 8°.

Een bezoek bij Koning Willem I. Bijdragen tot de kennis van Neêrlands tegenwoordigen toestand. Naar het Fransch van X. Marmier. (Proza). Middelb., 1841. 8°.

De Maltheser ridder. Naar Miss L. E. Landon. (1843). 8°.

Bij het 25-jarig bestaan van het Middelburgsche V. W. 1843. 8°.

Onze laatste rustplaats. Weemoedstoonen der herinnering van wijlen den heer H. J. van Galen toegewijd. 1848. 8°.

Drietal liedekens vervaardigd voor de vereeniging: Harmonie en Vriendschap, te Middelburg. 1850. 8°.

Iets over den Middelburgschen Naamwijzer 1716—1852 (proza). Toevoegsel tot den Middelb. Naamwijzer. Middelb., 1853. 8°.

V. W. Aan den heer J. F. Schutz bij zijne benoeming tot verdienstelijk lid van de derde klasse. 1855. 8°.

Arme vrouw! Een Oudejaarsavondschets. (1855). 8°.

Tollens. Eene herinnering. (Overgedrukt uit het Tijdschrift „Nederland"). 1856. 8°.

Tollens. (Eene Herinnering). Z. j. (Herdruk van het voorgaand dichtstuk). 8°.

Twee korte geschiedkundige mededeelingen betrekkelijk de provincie Zeeland. (Proza. Overgedrukt uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer, 1856). 8°.

Aan den jongenheer J. K. E. Koolhaas Aarinksen, na zijne muzikale voordragten op het concert ten voordeele der algemeene armen. 1857. 8°.

Zij gaan voorbij. (Op een Oudejaars-avond). Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1857. 8°.

Vergeten bloem. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1857). 8°.

De poëzij van het penseel. Aan een kunstschilder. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1857). 8°.

Over de hoogere beteekenis van den naam volksdichter, toegekend aan den dichter Tollens, door Dr. L. Proes. (Proza. Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1857). 8°.

Varia. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1858). 8°.

Korte geschiedkundige mededeelingen betrekkelijk de provincie Zeeland. II. (Proza. Overgedrukt uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer, 1858). 8°.

Een Walchersch landschap. Handschrift. (Geplaatst in Cadsandria, 1858). 8°.

Een bibliographische aanteekening. (Proza. Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Oudheidk. en Gesch., inz. v. Z. Vl., deel III). 1858. 8°.

Op het duin. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1858). 8°.

Veertig jaren 1818—1858. Een dichterlijke feestgave der afdeeling Middelburg van de Maatschappij V. W. aangeboden. (Overgedrukt uit De Rederijker, 1858). 8°.

Broeder, geef geen moed verloren. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1858). 8°.

Uit het oude — in het nieuwe. Een Jaarzang. (1859). 8°.

Aan een vriendengraf. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1859). 8°.

Voetstappen van Engelen. Naar Longfellow. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1859). 8°.

De Lenteroos. Aan eene jeugdige vriendin op haar vijftienden geboortedag. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1859). 8°.

1860. Nieuwjaarswensch der Nachtwakers van Middelburg aan het bestuur en de burgerij dier stad. 8°.

Zeeland. Proeve eener lijst van beschrijvingen van plaatsen, oudheden en zeden van dat gewest. (Proza. Overdruk uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer, 1860). 8°.

Excelsior. Naar Longfellow. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1860). 8°.

Reflectie van „Spiegelbeelden." Hs. 1860. 8°.

24 September 1860. (Als handschrift gedrukt en den leden van Middelburg's V. W. aangeboden op hun Tollens-avond). 8°.

De Nachtwakers van Middelburg aan het bestuur en de burgerij dier stad, op 1 Januarij 1861. 8°.

Gist. Nieuwjaarswensch voor 1861 namens den bediende van V. W.; door den Orateur. 8°.

Uit den vreemde. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1861). 8°.

De Goudklomp. Bekentenissen van een goudzoeker. (Overgedrukt uit de Bibliotheek van het Huisgezin, 1861). 8°.

Bij Gersens graf. (28 Julij 1861). 8°.

Welsprekendheid. Haren beoefenaars toegezongen. (Overgedrukt uit „De Rederijker," 1861). 8°.

1862. Nieuwjaarswensch der Nachtwakers aan het bestuur en de burgerij dier stad. 8°.

Kermis. Een kaleidoscopisch kijkje. (Overgedrukt uit den Almanak voor Hollandsche blijgeestigen, 1862). 8o.

Bladen uit mijn droomboek. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1862). 8o.

Uit het Lied van Hiawatha. Naar Longfellow. Hs. (Geplaatst in het Jaarboekje V. W., 1863). 8o.

Een troubadour der XIXe eeuw. Jasmin, de Provençaalsche dichter, door Johan. (Proza. Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1863). 8o.

Tina. Bij een plaat van Israëls. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1863). 8o.

In de Mei. (Overgedrukt uit de Bibliotheek voor het Huisgezin, 1863). 8o.

Eene herinnering aan 1813 (proza). (1863). 8o.

Kunstmin en kennis. Slotwoord op de 45e Algem. Vergad. van Middelburgs V. W., 1863. 8o.

Een liedeken op ouden trant bij den aanvang van 1864. 8o.

Kennis verpligt. Een lied des levens. (Overgedrukt uit „Aurora," 1864). 8o.

De Koningin der Aarde. Feestdronk op 9 Augustus 1864. 8o.

Rembrandt. Bij de keurige kopijen van zijn „Nachtwacht" en de „Staalmeesters" door den heer H. J. Zimmerman. (Overgedrukt uit „Aurora," 1865). 8o.

Op het collation, den oud-strijders van 1813—1815 aangeboden door leden der Societeit „De Vergenoeging" te Middelburg, den 29 Junij 1865. 8o.

Twee offers. I. Jacob van Artevelde. 1345. II. Abraham Lincoln. 1865. 4o.

V. W. 47e Algemeene Vergadering. — Mannenkoor. — Slotzang. 1865. 8o.

1866. Nieuwjaarswensch der Nachtwakers van Middelburg. 8o.

Een uitvaart herdacht. Herinnering aan wijlen den Fr. J. van Ouwerkerk Cz. V. W., 14 Augustus 1866. 8o.

Henric en Aleide. Eene Middelburgsche legende. 1574. (Overgedrukt uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer, 1867). Middelb., 1867. 8o.

Henric en Aleide. (Een Middelburgsche legende). 1574. (Andere druk, zonder de aanteekeningen). 4o.

Volksliedje gedrukt en rondgestrooid bij den allegorischen optogt te Middelburg, 9 Julij 1867. 8o.

Middelburg, 9 en 10 Julij 1867. Een spoorlied. Middelb., 1867. 8o.

Uit het volk—Voor het volk. Coupletten, aan het bestuur der Vereeniging voor volksvermaken toegezongen op het hun aangeboden feestconcert, 22 Julij 1867. 8o.

Jacob van Artevelde. (14 September 1863). Een stem uit het Noorden, in herinnering gebracht als een danktoon voor het hartelijk onthaal, door Gent aan de leden van het 9e Nederl. congres in de Augustusdagen van 1867 toebereid. 8o.

Aan de Vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels, op den 13 Augustus 1867. 8°.

Hulde aan Vondel. V. W., Middelburg 26 November 1867. 8°.

Feestdronk aan de heeren mr. G. N. de Stoppelaar en W. Appel, voorzitter en secretaris der Vereeniging voor de volksvermaken te Middelburg, 7 December 1867. 4°.

De Heerscher over allen. Door J. F. F. (pseudoniem). 1867. 8°.

Avondkout. Door Cypriaan van Zeveren (pseudoniem). 1867. 8°.

Vondels verschijning in den Sint Silversternacht van 1867, door A. Valerius Jr. (pseudoniem). 8°.

De Vlissingsche Poort te Middelburg. Vluchtige indrukken en herinneringen. (Proza. Overgedrukt uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer). Middelb., 1868. 8°.

V. W. 1818—1868. Feestviering van het vijftigjarig bestaan der Kunst en Wetenschap bevorderende Maatschappij V. W. Afdeeling Middelburg. (Feestzang.-Vooruit!) 8°.

In memoriam. Wijlen den Fr. van Lissa toegewijd. V. W. 21 September 1879. 8°.

De Liefdebode. Feestvreugde. Rijmen en zangen. 1870. 4°. (N.B. Van dit blaadje bestaat slechts een nummer, verschenen bij gelegenheid van een bruiloft, met het volgend bijvoegsel).

Bulletin van: de Liefdebode. Extra-avondeditie van 11 Mei 1870. 4°.

In de Meimaand van 1870. Aan een Bruid en Bruidegom. (Overgedrukt uit de Liefdebode). 1870. 4°.

De weeklagende jonkman. Een kantoormeditatie. (Overgedrukt als voren). 1870. 4°.

Een duinliedje. (Overgedrukt als voren). 1870. 8°.

De roos der min. Een bruilofstliedje. (Overgedrukt als voren). 1870. 8°.

De emancipatie der vrouw. Aan alle lieve meisjes. (Onderteekend) Pater Familias. (In de Liefdebode. 1870). 4°.

De emancipatie der vrouw. Aan alle lieve Meisjes, door Manus van der Snuijff, assistent-hulponderwijzer op een grenspostkantoor. (Overdruk uit de Liefdebode). 1870. 8°.

Een liedeke van de Oranjezon. (Overgedrukt uit het Bulletin van de Liefdebode). 8°.

Aan Mejuffer M. E. Baart, na de voordracht van het Haantje van den Toren. 1870. 8°.

Silvester's afscheidskaart. Jaarzang namens den Pedel van V. W. door den Redenaar. Z. d. (1870). 8°.

Een Domburgsch speelreisje in oude dagen (proza). (Overgedrukt uit het Leeskabinet). 1871. 8°.

Kappipo. Het woord van den dag. (Als handschrift gedrukt). 1871. 8°.

Kappipo. Het woord van den dag. (Op 't einde van 1871). (Andere druk van het voorgaand). 1871. 8°.

Oudejaars-nachtwake in 1871. (Afgedrukt in „Euphonia"). 1871. 8°.

1 Januari 1872. Heilwensch der Nachtwakers van Middelburg. 8°.

Twee volksliedjes bij het openen der lijn Middelburg van den Zeeuwschen spoorweg, 29 Februari 1872. 8°.

6 April 1872. Vlissingen's jubelzang. 8°.

Een nagalm op het jubelfeest van 24 Mei 1872. Den honderdjarigen heer J. S. Frederiks toegewijd. 8°.

Op „Overduin." Herinneringen van een Congreslid aan den zesden September 1872. 8°.

Uit de Congresdagen. Middelburg 2—6 September 1872. 8°.

Over de invoering der boekdrukkunst te Middelburg. (Proza. Overgedrukt uit de Handelingen van de Maatsch. der Ned. Letterkunde). Middelb., 1873. 8°.

Over de invoering van de boekdrukkunst te Middelburg. (Overgedrukt uit het Nieuwsblad voor den Boekhandel, 1872). 8°.

Een denker en dichter. Mr. Alex. François Sifflé. 1801—1872. (Proza). 8°.

Aan Antwerpen. 16—20 Augustus 1873. (Een stem uit het Noord). 8°.

De opening van het Kanaal door Walcheren, te Vlissingen 8 September 1873. Feestzang. 8°.

Lied, gezongen door de leerlingen van de school voor on- en minvermogenden, onder leiding van den hoofdonderwijzer W. van Kamer, bij de feestelijke opening der haven- en kanaalwerken te Vlissingen, 8 September 1873. — Volksliedjes. 8°.

Heilwensch der Nachtwakers. Middelburg 1 Januari 1874. 8°.

Berusting en herinnering. Uitgesproken in eene buitengewone vergadering van Middelburg's V. W., den 21 April 1874, ter nagedachtenis van Fr. F. W. Beunke. 8°.

Vorsten uit het Huis van Oranje in Middelburg 1814—1874. (Proza. Overgedrukt uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer, 1874). Middelb., 1874. 8°.

Een exemplaar van de Amsterdamsche „Cours van Negotie," uit de eerste helft der 17e eeuw. (Proza. Overgedrukt uit de Bibliographische Adversaria, 1874). 8°.

Herinnering en hoop. Twee weezenliederen. Burgerweeshuis, 21 September 1874. 8°.

Welkom in 1875! Jaarzang der Nachtwakers van Middelburg. 8°.

Luctor et ......? Moderne Morgenwekker. 1875. 8°.

Het uiteinde van den geluksridder. Naar aanleiding eener schilderij. (Overgedrukt uit het tijdschrift Nederland, 1875). 8°.

Bij een portretje. Een Nieuwlands boerinnetje; schilderij van J. W. Gerstenhauer Zimmerman. (Overgedrukt uit den Almanak voor Hollandsche Blijgeestigen, 1875). 8°.

Tien jaren. 1865—1875. (Overdruk uit Tiende verslag van de vereeniging „Uit het Volk—Voor het Volk te Middelburg). 8°.

Uit het hart. Het lied der weezen. Aan mevrouw C. E. G. de Raad, geb. van Sonsbeeck, regentes van het burgerweeshuis (13 September 1875). 8°.

V. W. Bij het graf van J. W. Schuurmans. 26 November 1875. 8°.

1 Januari 1876. De Nachtwakers van Middelburg aan de burgerij. 8°.

Isaac van Holland. (Proza. Overgedrukt uit het Bibliographisch Adversaria, 1877). 8°.

Onder-onsjes. (Overdruk uit „Euphonia." Jaargang I). 1876. 8°.

1843—1876. Eene Amsterdamsche herinnering, toegewijd aan mej. E. van Lier, uit Utrecht. 8°.

Het Prins-Hendrik-Dok te Middelburg. (Proza. Overgedrukt uit het Zeeuwsch Jaarboekje en Middelb. Naamwijzer, 1876). Middelb., 1876. 8°.

Aan H. P. den Bouwmeester op zijn tachtigsten jaardag 25 Januari 1877. fol.

Jaarzang der Nachtwakers. Aan de burgerij van Middelburg. 1878. 8°.

Aan den dichter Joh. Hilman. (Uit een gedenkblad van V. W.). 1878. 8°.

Gedenkblad van het zestigjarig bestaan der afdeeling Middelburg van de Kunst en Wetenschap bevorderende Maatschappij V. W. 1879. 8°.

Jaarzang der Nachtwakers. Middelburg 1879. 8°.

Jaarzang der Nachtwakers. Middelburg 1880. 8°.

Morgenwekker. Jaarzang voor 1880, namens den Pedel van V. W., door den Redenaar. 8°.

„Stil! hij kust ze!" Bij de schilderij van Henri Bource. (Tentoonstelling van schilderijen, te Middelburg 20 Maart tot 4 April 1880). 12°.

Floralia. Bloemenkweek. (Gedrukt op het programma van de muziekuitvoering op het Molenwater, 27 Augustus 1880). 8°.

Waardeering. Z. j. (1880). 8°.

Jaarzang van de Middelburgsche Nachtwacht. 1881. 8°.

Jaarzang van de Middelburgsche Nachtwacht. 1881. Op geel papier gedrukt). fol.

Heugenis aan Bellamy. (Overgedrukt uit J. Dyserinck, Ter nagedachtenis van Jacobus Bellamy. Middelb., 1881). 8°.

Aan mevrouw van Teylingen—Schuurbeque Boeije bij de installatie als Regentes van het Burgerweeshuis. — Dank en hulde aan Regenten en Regentessen. 1883. 8°.

Jaarzang der Nachtwakers. Middelburg 1 Januari 1884. Een fantasie. 8°.

Sneldicht van een oud drukker. 5 Februari 1884. 8°.

Vragen. — „Stil! hij kust ze!" Bij de schilderij van Henri Bource. (1884). 8°.

Proeve van autobiographie. Z. j. (1884). 8°.

Morgenwekker 1885. Jaarzang van de Nachtwakers van Middelburg. 8°.

De droom van den scheepsjongen. Naar aanleiding van de Engelsche kunstplaat: The dream of the seamansboy. (1885). 8°.

Jaarzang der Nachtwakers van Middelburg voor 1886. 8°.

Abr. Andisé (geboren te St. Anna-ter-Muiden 1774, gestorven 1825), Aandoeningen en gedachten bij het zien van onzen Souvereinen Vorst te Middelburg en te Arnemuiden, den 11den en 12den van Herfstmaand 1814. Middelb., 1814. 8°.

A. Andriessen (geboren te Schoondijke 1699, gestorven 1768), Vertaling in het Nederlandsch van de Elogia, voorkomende in het werk van J. Verheiden: Praestantium aliquot theologorum, qui Rom. Antichristum praecipue oppugnarunt, effigies. Hagae-Com. 1602. Bewerkt in het jaar 1739.

A. Andriessen, Dightlievende uitspanningen: bestaande in gedighten, van verscheidene stoffen en rymtrant. Middelb., L. Taillefert Dz. 1756. 8°.

A. Andriessen, Katechismus ofte onderwyzinge in de Christelyke lere, die in de Nederlandtsche gereformeerde kerken en scholen geleert wordt, op Nederlandtsche dightmaat gebragt. Middelb, L. Taillefert Dz. 1755. 8°.
Met het voorg. in éen band.

A. Andriessen, Hiskia, Koning van Juda, in zyne krankheid; van zyne krankheid genezen; voor zyne genezinge dankbaar: in drie zangen opgezongen. Middelb., L. Taillefert Dz. 1760. 8°.

A. Andriessen, Dightlievende uitspanningen, bestaande in gedighten van verscheidene stoffen en rymtrant. Middelb., J. Dane. 1764. 8°.

J. J. Andriessen (geboren te Steenbergen 1725, gestorven 1802; uit Zeeuwsche ouders geboren, heeft hij van zijn vierde jaar af tot zijn dood te Vere geleefd en gewerkt), Gedichten. Middelburg, 1792. 8°.

W. Appel (geboren te Middelburg 1822, gestorven aldaar 1896), Een bedelbrief voor Arnemuiden, door Severus. Middelb., 1853. 8°.

R. Arends den Jongen, Gedichten. Amsterd., 1757. 4°.

P. J. Baale (geboren te Ter Neuzen), Waar zal ons graf zijn? (Gedicht). Neuzen, 1859. 8°.

M. van Baarlant (geboren te Goes 1630), De Uyt-muntende Dorimena enz. Zie de afdeeling Wereldlijke liederen, op bladz. 185 van dit deel.

C. van Baerle, Poezy, bijeenverzameld en met eene levensbeschrijving diens dichters vermeerderd door P. S. Schull. Zierikzee, 1835. Met portret. 8°.

Antje Ball (geboren te Zoutelande 1833, dochter van Leendert Ball, onderwijzer en secretaris der genoemde gemeente; sedert het jaar 1857 geheel blind), Geschiedkundige en andere dichtstukken. Middelb., 1850. 8°.

Antje Ball, Gedichten voor kinderen. 2e druk. Middelburg, Z. j. (1857). 8°.

Antje Ball, Uit- en inwendige ervaringen eener vaderlooze blinde, in poëzie. Middelb., 1875. 8°.

Antje Ball, Treur-juichtoonen eener ouderlooze blinde, in verschillende dichtstukjes. Middelb., 1877. 8°.

Antje Ball, Liederen, gezongen in den nacht eener blinde. Middelb., 1880. 8°.

Antje Ball, Mengel-poëzij. Middelb., 1883. 8°.

Antje Ball, Ontboezeming bij het afsterven van Ds. J. P. Nonhebel Jz., overl. te Hannover, 3 Juni 1883, laatst predikant te Dordrecht. Middelb., 1883. 8°.

Antje Ball, Treurlied bij het overlijden van onzen beminden Kroonprins. Middelb., 1884. 8°.

Antje Ball, Uitspanning en werkzaamheid in blindheidsnacht. Middelb., 1884. 8°.

Antje Ball, Vervolgbundeltje. Uitspanning en werkzaamheid in blindheidsnacht. Middelb., 1886. 8°.

Antje Ball, Nieuwe zangen. Middelburg, 1888. 8°.

Antje Ball, Treurzang bij het afsterven van onzen veelgeliefden Leeraar Ds. D. Rijnders. 1888. 8°.

Antje Ball, Najaarsbladen verzameld uit den hof der Schrift. Middelb., 1892. 8°.

Antje Ball, Gedachtenis- en andere liederen. Maassluis, 1897. 8°.

J. Bartelink, De Beemster Kermis, in twee zangen. Leyden, 1774. Met platen. 8°.

J. F. van Bastelaar (dijkwerker, geboren te Zuiddorpe 1771), Het snipper-uurtje, of omstandig verhaal over het bedijken en droogmaken van den nieuwen polder bij Oud-Vossemeer. (Gedicht). Tholen, 1843. 8°.

F. H. Batenburg, Redevoering over den gouden tijd van Nederland. 's Gravenh., 1835. 8°.

S. van Beaumont, Horae Succisivae. Tyt-Snipperingen. Van de Jonckheyt tot in den Ouderdom. Vermeerdert met de rijmen ende versen van de jaren 1638 ende 39. Rotterd., 1640. 8°.

T. H. de Beer, Dagbladen: kritiek en reclame. Voordracht. Arnhem, 1876. 8°.

T. H. de Beer, Stof voor kamerdebatten. Ludwig Noiré's Skizzenbuch zeer vrij bewerkt. Amsterd., 1877. 8°.

T. H. de Beer, Verzameling van kleinere geschriften, meest overdrukken. 9 stn. 8°.

Het karakter in de tragoedie. — Platduitsch en Nederlandsch. — Het zedelijk element in de opvoeding. — Eenheid van taal. — Een stuk Vlaamsche literatuurgeschiedenis. — Taalkundig overzicht. — Het veertiende Nederlandsche Taal- en Letterkundig Congres. — Het vijftiende Taal- en Letterkundig Congres. — Het leger van de republiek der letteren.

J. van Beers, Jacob van Maerlant. Gedicht. Bekroond in den wedstrijd door het Belgisch Staatsbestuur uitgeschreven. Amsterdam, 1860. 8°.

J. van Beers, De oorlog. Antwerpen, 1873. 8°. — Idem, La guerre. Traduction littérale du poëme flamand. Anvers, 1873. 8°.

Nic. Beets. — Hildebrand, Camera obscura. (Eerste druk). Haarlem, 1839. 8°.

Nic. Beets, — J. Dyserinck, Hildebrands Camera Obscura. Vermeerderde herdruk uit „De Gids." Middelb., 1882. 8°.

Nic. Beets, Groote mannen en ware grootheid. Redevoering. Utrecht, 1878. 8°.

Nic. Beets, De reizangen in Vondels treurspelen, benevens andere opstellen. Haarlem, 1871. 8°.

Nic. Beets, Verscheidenheden: De Paradijsgeschiedenis en de Nederlandsche dichters, Vondel's reizangen, Vondel en Rembrandt. (Ned. Bibl., no. 3). Amsterd., 1907. 8°.

J. J. Duproix, Nicolas Beets et la littérature hollandaise. Ouvrage couronné par l'Université de Genève Prix Amiel. Genève, 1907. 8°.

M. J. Belderok, Eerste dichtproeve. Vlissingen, 1860. 8°.

M. J. Belderok, Twee gelijkenissen: de onvruchtbare vijgenboom en het verloren schaap. Middelb., 1861. 8°.

(**J. Bellamy**, geboren te Vlissingen 1757, gestorven 1786), Bardietjes. (Eene nieuwe soort van gedichtjes). Amsterdam, 1779. 8°.

(**J. Bellamy**), Gezangen mijner jeugd. Amst., 1782. 8°.

(**J. Bellamy**), Vaderlandsche gezangen van Zelandus 1782 en 1783. 8°.

Zelandus aan het Genootschap van Wapenhandel: Pro Patria et Libertate, bij deszelfs eerste verjaaring, in February 1784. (Utrecht, 1784). 8°.

Zelandus, Bij den dood van Johan Derk, Baron van der Capellen tot den Pol; gestorven den 6 Junii 1784. Utrecht, 1784. 8°.

(**J. Bellamy**), Leerrede voor het Volk van Nederland, naar Nehemia IV, vs. 14—17. In Holland, 1784. 8°.

(**J. Bellamy**), Aan het Genootschap van Wapenhandel, onder de zinspreuk: Pro Patria et Libertate, te Utrecht, bij gelegenheid van deszelfs tweede verjaring, den 7 February 1785. (Onderteekend:) Eleutherus. 8°.

Zelandus, Marsch voor de Burger-Compagnie: De Zwarte Knegten, te Utrecht; Gecomponeerd door F. Nieuwenhuysen. 4°.

J. Bellamy. — Mijn Wensch. Uit de gezangen van J. Bellamy. Met muziek van F. Nieuwenhuyzen. 4°.

(**J. Bellamy**), Vervolg der Vaderlandsche gezangen van Zelandus. 8°.

Opgenomen in de 2e uitg. der Vaderl. gezangen van 1785.

Proeven voor het verstand, den smaak en het hart, door eenige Nederlanders. Utrecht, 1784. 2 stn. 8°.

Proza en poëzie, door J. Bellamy en zijn vriendenkring J. P. Kleyn, Mevr. Kleyn-Ockerse, Ockerse, Uytenhooven e. a.

(**J. Bellamy** e. a.), De Poëtische Spectator, uitgegeven door eenige vaderlandlievende vrienden. Eerste en tweede stukje. Amsteld., 1784—1786. 2 stn. in 1 bnd. 8°.

J. Bellamy, Gezangen. (Met het portret van Bellamy door Vinkeles op den titel). Amsteldam, A. Mens Jansz. 1785. 8°.

(**J. Bellamy**), Vaderlandsche gezangen van Zelandus. Amst., 1785. 8°.

Proeven voor het verstand, den smaak en het hart. Dordr., 1790. 8°.

Vermeerderde herdruk.

J. Bellamy, Gezangen mijner jeugd en naagelaaten gedichten. 2e druk. (Met het portret van Francina Baane door Vinkeles op den titel). Haerlem, Plaat en Loosjes. 1790. 8°.

J. Bellamy, Twee nagelaaten leerredenen. Met een voorberigt, hem betreffend. Vlissingen, 1790. 8°.

J. Bellamy's Gedichte. Aus dem Holländischen. Wien, 1790—1791. 2 dln. in één bnd. 8°.

Proeven voor het verstand, den smaak en het hart, door eenige Nederlanders. (Derde Stukje). Utrecht, 1794. 8°.

Oorspronkelijk uitgegeven onder den titel Nieuwe proeven enz. Eerste stukje.

J. Bellamy, Gezangen. 2e druk. Haarlem, 1804. 8°.

Met het portret van Bellamy door Vinkeles op den titel.

J. Bellamy, Jeugdige en nagelaten gedichten. 3e druk. Haarlem, 1807. 8°.

Met het portret van Bellamy door Portman op den titel en dat van Francina Baane door Vinkeles boven de opdracht.

J. Bellamy, Gedichten. Haarlem, 1816. 8°.

Met het portr. van Bellamy door Portman op den titel.

Proeven voor het verstand, den smaak en het hart, door Bellamy, en eenigen zijner kunstvrienden. 3e druk. Rotterdam, 1825. 8°.

Proeven voor het verstand, den smaak en het hart, door Bellamy en eenigen zijner kunstvrienden. 3e druk. Rotterdam, A. F. H. Smit. 1825. 2 dln. 8°.
Hetzelfde als het voorgaand, doch uitgegeven in twee deelen.

J. **Bellamy,** Gedichten. Nieuwe vermeerderde uitgave. (Met het portret van den dichter op den titel). Haarlem, Wed. A. Loosjes Pz. 1826. 8°.

Bellamy, Röschen, eine poetische Erzählung aus dem Nord-Niederländischen. Ein Versuch von L. J. F. Janssen. Emmerich, 1834. 8°.
Hierbij eene beoordeeling — door Hildebrand — uit De Vriend des Vaderlands. Deel I, n°. 1, blz. 33.

Bellamii carmen inscriptum: Rosa. (In: Latinorum poematum fasciculus auctore J. S. Lutgert. Amstelaedami, 1838). 8°.

J. **Bellamy,** Gedichten. Dordr., 1838. 8°.

J. **Bellamy,** Gedichten. Nieuwe vermeerderde uitgave. Utrecht, 1842. Met portr. 8°.

J. **Bellamy,** Gedichten. Nieuwe vermeerderde uitgave. Haarlem, 1852. 12°.

J. **Bellamy,** Gedichten. Schiedam, 1860. 2 dln. 8°.
Klassiek-letterk. Panthéon. 70 en 71.

Bellamy. Bloemlezing uit zijne gedichten. Rotterdam, W. L. Stoeller. Z. j. 8°.

P. **T. Helvetius van den Bergh,** Proza en poëzij. Haarlem, 1853. 8°.

P. T. Helvetius van den Bergh, Lied aan Utrecht. Utrecht, 1855. 8°.

J. Berman (geboren te Ouwerkerk 1793, overleden 1855), Iets bij gelegenheid der viering van het éenjarig bestaan van de Vlissingsche afdeeling der Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen, uitgesproken op den 1sten Mei 1819. Vlissingen, (1819). 8°.

J. Berman, Wapenkreet. Zierikzee, (11 October 1830) 8°.

J. Berman, Opwekking aan de bewoners van het platte land, tot deelneming in de vrijwillige militaire dienst Zierikzee, (19 November 1830). 8°.

J. Berman, Hulde aan de nagedachtenis van J. C. J. van Speyk enz. Zierikzee, 1831. 8°.

J. Berman, Feestdronk toegebragt aan en ingesteld ten behoeve van de gekwetsten in Zeeland. Zierikzee, 1831. 8°.

J. Berman, Warschau's val. Zierikzee, 1831. 8°.

J. Berman, Een drietal zangen van den dag. Uitgegeven ten voordeele van de dappere bezetting der Citadel van Antwerpen, thans krijgsgevangen in Frankrijk, te St. Omer. Zierikzee, 1833. 8°.

J. Berman, Troost bij het afsterven van F. Pleyte. Zierikzee, 1836. 8°.

J. Berman, Ter nagedachtenis van J. de Kanter Phz. 8°.

Jasper Bernaerds (van Hondschoten), Mengeldichten. 1596—1628. Handschrift. 4°.

P. J. Beronicius (begraven te Middelburg 1673). — De weergalooze dichter P. J. Beronicius, ten deele voor de Nederduitsche vertaalt, met een byvoegsel in de voor-

reden van 's mans leven, door P. Rabus. Rotterd., P. van der Slaart. 1691. Met pln. 8°.

Zie verder de afdeeling: Latere Latijnsche Schrijvers, bladz. 70 van dit deel.

Beschrijvinge (Korte) van Parijs; en de Manieren en Zeden van die haer daer onthouden. Vlissinghe, Abraham van Laren. 4°.

Joh. van Beverwyck, Van de wtnementheyt des vrouwelicken geslachts. Verçiert met kopere platen ende verssen van Mr. Corn. Boy. Dordrecht, J. Gorissz. 1639. 8°.

Joh. van Beverwyck, Van de Wtnementheyt des vrouwelicken geslachts. Verçiert met historyen ende kopere platen; als oock Latijnsche ende Nederlantsche verssen van Corn. Boy. 2e druk. Dordr. 1643. 8°.

Joh. van Beverwyck, Spaensche Xerxes, ofte beschrijvinge, ende vergelijckinge van den scheep-strijdt tusschen de groote Koningen van Persen ende Spaengjen, tegen de verbonden Griecken ende Nederlanders. Dordrecht, 1639. 4°.

(J. Bilderdijk), Het valsch vooroordeel, of de triompherende vrouw; blyspel. Gevolgt naar le Préjugé à la Mode, van den Heer Nivelle de la Chaussée. Amsteld., 1762. 8°.

(J. Bilderdijk), Tomyris, of de dood van Cyrus; treurspel. Gevolgd naar het Fransche van Mejuffrouwe Barbier. Amsteld., 1763. 8°.

W. Bilderdijk, Beschouwing der vijf tafereelen van Josephs leeven, afgebeeld door den konstschilder J. V... D..., uitgegeven in 't jaar 1771. Leyden, 1830. 8°.

(W. Bilderdijk), Prijsvaarzen, behelzende: Kenschets onzer

Voorvaderen, in de eerste tijden van het Gemeenebest. Z. pl. en j. (1781). 8°.

Overgedrukt uit de werken van het Genootschap: Kunstliefde spaart geen vlijt.

W. Bilderdijk, Quartet, op gegeven muzijk; ter viering van den verjaardag Z^r^. D. H. Prins Willem de Vijfde: op den achtsten Maart, 1783. Amsterd., 1835. 8°.

(W. Bilderdijk), Tyrtéus' krijgszangen. 't Oorsprongklijk Grieksch gevolgd. Amsterd., 1787. 8°.

W. Bilderdijk, Lycidas: ter verjaarfeest van H. K. H. Frederika Sophia Wilhelmina, op den 4 October, 1787. Leipzig, 1788. 8°.

(W. Bilderdijk), De alleenheersching, aan het volk van Denemarken. Leipzig, 1794. 8°.

(W. Bilderdijk), De achtste Maart, verjaardag van Z. D. H. Prins Willem de Vyfde, in Londen, 1796. Leipzig, 1797. 8°.

W. Bilderdijk, Lijkgedachtenis van Z. D. H. Prins Willem George Frederik van Oranje en Nassau, enz. Overleden te Padua, op den 6 Januarij 1799. Leipzig, 1799. 8°.

(W. Bilderdijk), MDCCIV. — Napoleon. Z. p. 1804. 8°.

W. Bilderdijk, Verscheidene tijdversen en decoratien. (1788—1792). Amsterd., 1836. 8°.

W. Bilderdijk, Dichterlijke uitspanning, in zes luimige brieven aan zijne eenige zuster, nu wijlen vrouwe Izabella Dorothea Wentholt, geb. Bilderdijk, in de jaren 1778 en 1779 geschreven. Uitgegeven door Jonkhr. Mr. J. F. van Breugel. Nijmegen, 1835. 8°.

W. Bilderdijk, Edipus, Koning van Thebe; treurspel: het

oirsprongklijk van Sofokles nagevolgd. Waar bij gevoegd is eene voorafspraak over het Tooneelspel der Ouden en Hedendaagschen, benevens aanteekeningen, dit treurspel betreffende. Amsterd., 1779. 8°.

W. Bilderdijk, De dood van Edipus, treurspel: het oorsprongklijk van Sofokles nagevolgd. Amsterd., 1789. 8°.

(W. Bilderdijk), Deukalion en Pyrrha. Tooneelstuk. Amsterd., 1785. 8°.

(W. Bilderdijk), Mijn verlustiging. Leyden en Amsterdam, 1781. Met vignetten. 8°.

(W. Bilderdijk), Bloemtjens. Amsterdam, 1785. 8°.

(W. Bilderdijk), Vertoogen van Salomo. Amsterdam, (1788). 8°.

(W. Bilderdijk), Een protestant aan zijne medeprotestanten, ter gelegenheid van de afschetsing der voortreffelijkheid van den Katholyken Kerkleer, door J. C. le Sage ten Broek. Amsterd., 1816. 8°.

(W. Bilderdijk), Echte stukken betreffende de uitzetting van Mr. Willem Bilderdijk, in Maart 1795. Zonder pl., 1821. 8°.

(W. Bilderdijk), Elius. Romance. Amsterdam, 1788. Met vignetten. 8°.

W. Bilderdijk, Treurzang van Ibn Doreid, in Nêerduitsche dichtmaat overgebracht. Tweede en gezuiverde druk. 's Gravenh., 1808. 8°.

W. Bilderdijk, Mengelpoëzij. Amsterdam, 1799. 8°.

W. Bilderdijk, Mengelpoëzij, bevattende vertellingen en romances. Amsterdam, 1799. 8°.

W. Bilderdijk, Het buitenleven, in vier zangen. (Gevolgd naar L'Homme des Champs, ou les Georgiques Françoises, van den Abbé Delille). 2e druk. Rotterd., 1821. 8°.

W. Bilderdijk, Poëzij, Amsterdam, 1803—1807. 4 dln. 8°.
Hierin vele gedichten van Vrouwe K. W. Bilderdijk.

W. Bilderdijk, Mengelingen. Amsterdam, 1804—1808. 4 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Vaderlandsche Oranjezucht. Leipzig, 1805. 8°.

W. Bilderdijk, Fingal, in zes zangen, naar Ossiaan gevolgd. Amsterd., 1805. 2 dln. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Napoleon. Ode. Den Haag, 1806. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Aan den Koning. 's Gravenh., 1807. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Zegefeest. Ode. Den Haag, 1807. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Prins Karel Napoleon. 1807. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Vreugdezang. 's Gravenh., 1808. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Wapenkreet. 1809. 8°.

(**W. Bilderdijk**), 's Konings komst tot den throon. Feestviering. Amsterd., 1809. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Aan de weduwe des Kunstschilders Scheffer, in hare droefheid. (1809). 8°.

(**W. Bilderdijk**), Echtviering van Keizer Napoleon. Amsterd., 1810. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Hulde aan Zijne Keizerlijke en Koninklijke Majesteit. (1810). 8°.

(**W. Bilderdijk**), Willem Frederik, Koning der Nederlanden. — Wapenkreet, lierzang. — Krijgsdans. (1815). 8°.

W. Bilderdijk, Nieuwe mengelingen. 2e druk. Gron., 1817. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk, De Ziekte der Geleerden. Amsterdam en 's Gravenh., 1807. 8°.

W. Bilderdijk, De Mensch. Popes Essay on Men gevolgd. Amsterd., 1808. Met pln. 8°.

W. Bilderdijk, Kallimachus lofzangen. Amsterd., 1808. 8°.

W. Bilderdijk en **M. Siegenbeek**, Leydens ramp. Met afbeeldingen. Amsterd., 1808. 8°.

Leydens ramp, door W. Bilderdijk. — Historisch tafereel van dezelfde ramp, door M. Siegenbeek. — Levensschetsen van Kluit en Luzac, door M. Siegenbeek.

W. Bilderdijk, Odilde. 's Gravenhage, 1808. 8°.

W. Bilderdijk, Floris de Vijfde. Treurspel. Amsterdam, 1808. 8°.

W. Bilderdijk, Najaarsbladen. 's Gravenh., 1808—1809. 2 dln. 8°.

W. en **K. W. Bilderdijk**, Treurspelen. 3 dln. 's Gravenh., 1808—1809. 8°.

I. Willem van Holland, treurspel, door W. Bilderdijk. 's Gravenh., 1808. — Elfriede, treurspel, door K. W. Bilderdijk. Ald., 1808. — Hierbij gevoegd: Elfride. Trauerspiel in drey Aufzügen. Amsterdam, z. j. 8°. Op het schutblad van dit exempl. staat aangeteekend: Het is uit dit exemplaar dat vrouwe K. W. Bilderdijk de navolging heeft vervaardigd, die in de drie deelen treurspelen onder den naam van Elfriede voorkomt. — II. Kormak, treurspel, door W. Bilderdijk. Ald., 1808. — Het Treurspel, verhandeling, door W. Bilderdijk. Ald., 1808. — III. Cinna, treurspel, (na Corneille) door W. Bilderdijk. Amst., 1809. — Ifigenia in Aulis, treurspel, (na Racine) door K. W. Bilderdijk. Amst., 1809.

W. Bilderdijk, Verspreide gedichten. Amst., 1809. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Nagedachtenis van mr. J. Hinlopen, overleden 22 December 1808. (Dichtstuk). Amsterd., 1809. 4°.

W. Bilderdijk, Winterbloemen. Haarlem, 1811. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Affodillen. Haarlem, 1814. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk, De dieren. Dichtstuk. Amsterdam, 1817. 8°.

W. Bilderdijk, Nieuwe uitspruitsels. Rotterdam, 1817. 8°.

W. Bilderdijk, De ondergang der eerste wareld. I—V zang. Amsterdam, 1820. 8°.

W. Bilderdijk, Perzius hekeldichten, vrij en in toepassing op onzen tijd nagevolgd. Rotterdam, 1820. 8°.

W. Bilderdijk, Zedelijke gispingen. Rotterdam, 1820. 8°

(W. Bilderdijk), De muis- en kikvorschkrijg. 2e druk. Leyden, 1832. 8°.

W. Bilderdijk, Sprokkelingen. Rotterdam, 1821. 8°.

W. Bilderdijk, Krekelzangen. Rotterdam, 1822—1823. 3 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Over een Oud Amsterdamsch volksdeuntjen. Leyden, 1824. 8°.

(W. Bilderdijk), Spreuken. Leyden, 1823. 8°.

W. Bilderdijk, Rotsgalmen. Leyden, 1824. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Navonkeling. Leyden, 1826. 2 dln. 8°.

W. Bilderdijk, Oprakeling. Later dichtstukjens. Dordr., 1826. 8°.

W. Bilderdijk, Nieuwe Oprakeling. Dordr., 1827. 8°.

W. Bilderdijk, De voet in 't graf. Jongste gedichten. Rotterdam, 1827. 8°.

(**W. Bilderdijk**), Spreuken en voorbeelden van Muslih Eddin Sadi, getrokken uit zijn Rozengaard. Rotterd., 1828. 8°.

W. Bilderdijk, De Cycloop, saterspel. Naar het Grieksch van Euripides. Amsterd., 1828. 8°.

W. Bilderdijk, Naklank. Gedichten. Dordr., 1828. 8°.

W. Bilderdijk, Avondschemering. Brussel, 1828. 8°.

W. Bilderdijk, Vermaking. Rotterdam, 1828. 8°.

W. Bilderdijk, Afscheid aan Leyden. Leyden, 1827. 8°.

W. Bilderdijk, De ware liefde tot het Vaderland. Nieuwe uitgave. 's Gravenh., 1828. 8°.

W. Bilderdijk, Proeve eener navolging van Ovidius' Gedaanteverwisselingen. Amsterd., 1829. 8°.

W. Bilderdijk, Nieuwe vermaking Rotterdam, 1829. 8°.

W. Bilderdijk, Schemerschijn. Nieuwe gedichten. Gent, 1829. 8°.

W. Bilderdijk, Nasprokkelingen (uitgegeven onder leiding van J. J. F. Wap). Brussel, 1830. 8°.

W. Bilderdijk, Het Nicotiaansche kruid, en Uitzicht op mijn dood. Voorafgegaan door een levensberigt des dichters (door H. Maronier). Rotterdam, 1832. 8°.

W. Bilderdijk, Nalezingen. Amsterdam, 1833. 2 dln. 8°.

W. en K. W. Bilderdijk, Hollands verlossing. 2e druk. Haarlem, 1814. 8°.

W. en K. W. Bilderdijk, Vaderlandsche uitboezemingen. Leyden, 1815. 8°.

W. en **K. W. Bilderdijk**, Wit en Rood. Rotterdam, 1818. 2 dln. 8°.

W. en **K. W. Bilderdijk**, Nieuwe dichtschakeering. Rotterdam, 1819. 2 dln. 8°.

W. en **K. W. Bilderdijk** e. a., Ter nagedachtenis van Julius Willem Bilderdijk, op zijnen zeetocht overleden den 26en van Oogstmaand 1818. Leyden, 1819. 8°.

K. W. Bilderdijk, De moord van Woerden. Amsterd., 1814. 8°.

K. W. Bilderdijk, Gedenkdag der zege van Waterloo. 1817. 8°.

K. W. Bilderdijk, Treurspelen. Amsterdam, 1818. 8°.

K. W. Bilderdijk, Gedichten voor kinderen. 3e, vermeerderde druk. Haarlem, 1824. 8°.

K. W. Bilderdijk, Poëzy. Rotterdam, 1820. 8°.

K. W. Bilderdijk, Rodrigo de Goth, Koning van Spanje. Naar het Engelsch van Southey gevolgd. 's Gravenh., 1823—1824. 2 dln. 8°.

K. W. Bilderdijk, Gedichten. Rotterdam, 1827. 8°.

K. W. Bilderdijk, Nieuwe gedichten. Brussel, 1829. 8°.

K. W. Bilderdijk, Nagelaten gedichten. Leeuwarden, 1833. 8°.

W. Bilderdijk. (Gedenkzuil voor —). Amsterd., 1833. Met portret en plaat. 8°.

Bilderdijks Epos; of de vijf bestaande zangen van den Ondergang der Eerste Wareld, uitgegeven met eene inleiding, varianten, aanteekeningen en verhandelingen door Isaac da Costa. Leeuw., 1845. 8°.

J. Pan, Aanwijzing der oude en nieuwere dichters door W. Bilderdijk en Vrouwe K. W. Bilderdijk overgebragt of nagevolgd, met aanteekeningen en eene voorlezing over de voortreffelijkheid van Bilderdijk in het navolgen en overbrengen der oude dichters, bijzonder van Horatius. Amsterd., 1839. 8°.

J. Pan, Nalezing op de aanwijzing der oude en nieuwere dichters door W. Bilderdijk en Vrouwe K. W. Bilderdijk overgebracht en nagevolgd. 1855. 8°.

Bilderdijk, Dichtwerken. Haarlem. 1856—1859. 15 dln. 8°.

Vrouwe K. W. Bilderdijk, Dichtwerken. Haarlem, 1858—1860. 3 dln. 8°.

W. Bilderdijk. Bloemlezing met inleiding en opmerkingen bij de gekozene gedichten door Willem Kloos. Met twee portretten. (Ned. Bibl., n°. 4 en 5). Amsterdam, 1907. 8°.

A. Bogaers, Woordenboek op de dichtwerken van Mr. W. Bilderdijk, gevolgd door bijlagen, behelzende getuigenissen en oordeelvellingen van den dichter, benevens opgemerkte eigenaardigheden zijner taal en poëzy. Haarlem, 1878. 8°.

P. J. Bloemhoff, Noodschot, of eene handvol lettersnippers in proza en rijm, uitgestrooid voor ernstigen en blijgeestigen. Hulst, 1840. 8°.

P. J. Bloemhoff, Rijmen voor ernstigen en blijgeestigen. Hulst, 1840. 8°.

P. Boddaert Cz. (geboren te Middelburg 1694, gestorven 1760), Dichtlievende Tijdkortingen. Zie op J. Steengracht.

P. Boddaert Cz., Stichtelyke gedichten. 3e druk (van deel I). Middelb., L. Bakker. 1731—1738. 3 dln. 8°.

P. Boddaert Cz., Stichtelyke gedichten. 4e druk. Middelb., 1741. Met portret. — Dez., Vervolg der stichtelyke gedichten. Middelb., 1752. In 1 bnd. 4°.

P. Boddaert Cz., Nagelatene mengeldichten en levensbeschryvinge, mitsgaders de lykzangen op zyn overlyden. Middelb., 1761. 8°.

P. Boddaert Jr., Gedichten. Utrecht, 1788. 8°.

Levensgeschiedenis van P. Boddaert, benevens zijne poëtische en prozaïsche portefeuille. In een deel. 3e druk. Amst., 1827. 8°.

Marie Boddaert (Mevrouw M. Gelderman geb. Boddaert, geboren te Middelburg 1844), Serena. Gedichten. Utrecht, 1898. 4°.

S. J. den Boer, Zeeland en inzonderheid Zuidbeveland's Watersnood, op den vijftienden van Louwmaand 1808. Goes. 8°.

Corn. Boey (geboren te Zierikzee 1608, gestorven. 1665). Faces augustae, sive poemata quibus illustriores nuptiae a Jacobo Catsio Belgicis versibus conscriptae a Caspare Barlaeo et Cornelio Boyo Latino carmine celebrantur. Dordr., 1643. 8°.

Door C. Boey zijn bewerkt: Raptus Benjamitarum; Rhodope; E tumulo thalamus; Venus orta mari.

Corn. Boey. Latijnsche en Nederlandsche verzen in J. van Beverwijk's Wtnementheyt des vrouwelicken geslachts. 2e druk. Dordr., 1643. 8°.

Corn. Boey, Psalmen Davids. Rotterd., 1648. 8°. Zie boven bladz. 177.

Corn. Boey, Het nieuwe werck der Psalmen. Zie boven bladz. 178. Leyden, 1659. 8°.

Corn. Boey, In excessum viri incomparabilis D[i] Casparis Barlaei, principis poetarum. (Autogr. handschrift) 1648. fol.
Op hetzelfde blad eene gelijke autographie van Theod. J. F. Graswinckel op hetzelfde voorval.

Corn. Boey. Thomas à Kempis Navolginge Christi, vertaelt by de Heer Cornelis Boey. Amsterd., 1683. 8°.
Hierin verschillende versjes van C. Boey.

Corn. Boey, Amores blondae. (Zie Stratenus).

A. **Bogaers**, Dichtbloemen uit den vreemde verzameld. (Amsterdam), 1852. 8°.

A. **Bogaers**, De togt van Heemskerk naar Gibraltar. (Amsterdam), 1860. 8°.

A. **Bogaers**, Jochébed. Haarlem, 1861. 8°.

A. **Bogaers**, Balladen en andere dichtstukjes. (Amsterdam), 1862. 8°.

J. **Bohl J.Gz.** (geboren te Zierikzee 1836), Wetenschap en armoede. Een offer aan de kunst gevraagd. Uitgegeven ten voordeele van den ongelukkigen Nees von Esenbeck, Hoogleeraar in de Kruidkunde te Breslau. Zierikzee, 1853. 8°.

R. **Bontius**, Belegering en ontsetting der stad Leyden enz. Treur-bly-eynde-spel enz. Zie deel I, bladz. 540.

P. J. **de Borchgrave**, Gedichten, uitgegeven door zijnen kleinzoon J. de Borchgrave. Gent, 1861. Met portret. 8°.

(**Ph. van Borsselen**, geboren te Goes, overleden te Zierikzee 1627), Den Binck-horst, ofte het Lof des geluc-salighen ende gherustmoedighen Land-levens. Amsterd., D. Pietertsz. 1613. 4°.

(**Ph. van Borsselen**), Strande oft ghedichte van de Schel-

pen, Kinckhornen, ende andere wonderlicke zee-schepselen. Door P. V. B. Amsterd, D. Pietersz. 1614. 4°.
Met het voorg. in één band.

Ph. van Borsselen, Strande ofte gedichte vande scelpen, kinc-hornen ende andere wonderlycke zee-scepselen, tot lof vanden scepper aller dinghen. Voor de eerstemael uitgegeven door de Antwerpsche rederykkamer den Olyftak. Antwerpen, 1838. 8°.

A. L. G. Bosboom-Toussaint, De Prinses Orsini, een verhaal uit de 18e eeuw; Herinneringen aan mijn jeugd. (Ned. Bibl., n°. 13 en 14). Amsterdam, 1907. 8°.

J. F. Bosdijk (geboren te Goes 1811, overleden 1850), Dichterlijke boog-ontspanning. Schoonhoven, 1837. 8°.

J. F. Bosdijk, De spiegel der natuur of de daguerrotype. Utrecht, 1840. 8°.

Boudewijn (J. L. van Vliet, geboren te Zierikzee 1814, overleden 1851), Proza en Poëzij. 's Gravenh., 1845. 8°.

Boudewijn (**J. L. van Vliet,** genaamd), De Speler, een berijmd verhaal. 2e druk. Zierikzee, 1843. 8°.

I. Boudier-Bakker, Het hoogste recht. Tooneelspel in vier bedrijven. (Nederlandsche Bibliotheek, n°. 35). Amsterdam, 1908. 8°.

P. C. Boutens (geboren te Middelburg 1871), Verzen. Met een voorreden van L. van Deyssel. Den Haag, 1898. 4°.

P. C. Boutens, Praeludiën. Verspreide gedichten. 's Gravenh., 1902. 8°.

P. C. Boutens, Verzamelde sonnetten. Nu voor het eerst vereenigd uitgegeven. (Aan het einde:) Dit boek werd gedrukt in 60 exemplaren door Eduard Verbeke te Brugge in Maart 1907. 4°.

A. **Boxman**, Dichterlijke nalatenschap. Uitgegeven door J. J. L. ten Kate. Middelb., 1862. 2 dln. 8°.

P. **de Braal Jz.** (geboren te Zierikzee 1833, overleden 1869), Dood en nood, dichterlijke ontboezeming. Zierikzee, 1859. 8°.

Bredero's Spaansche Brabander. Met eene inleiding, aanteekeningen en eene woordenlijst voorzien door Eelco Verwijs. Leeuwarden. 1869. 8°.

J. **van Broekhuizen's** Nederlandsche gedichten, uitgegeven en toegelicht door R. A. Kollewijn. Amersfoort, (1883). 8°.

J. F. **Brouwenaar** (geboren te Vlissingen 1815, overleden 1849), Het klokkenlied, naar het Hoogduitsch van Schiller. Antwerpen, 1845. 8°.

J. F. **Brouwenaar**, Lodewijk XIV in de Nederlanden. Brussel en Vlissingen, 1847. 8°.

J. F. **Brouwenaar**, Manfred. Dramatisch gedicht van Lord Byron. Antwerpen, 1848. 8°.

J. F. **Brouwenaar**, Dichterlijke nalatenschap. Met een voorbericht van J. J. L. ten Kate. Middelb., 1855. 8°.

J. F. **Brouwenaar**, Het verloste Jerusalem van Torquato Tasso. — Schiller's Klokkenlied. — Broeder-redding. (In: Daphné. Nederl. Poëzij, onder redactie van J. J. L. ten Kate. Tweede bundel). 8°.

H. A. **Bruining**, Proeve van bybel- en mengelpoëzy. Vere, C. M. van de Graaf. 1792. 8°.

Joh. **de Brune** (geboren te Middelburg 1589, overleden 1658), Emblemata of Zinne-werck: voorghestelt in beel-

den, ghedichten en breeder uyt-legginghen, tot uijt-druckinghe en verbeteringhe van verscheijden feijlen onser eeuwe. Amsterd., J. Evertsen Kloppenburch. 1624. 4°.

Joh. de Brune, Emblemata of Zinne-werck, enz. Den tweeden druck met nieuwe plaeten en eenige zedespreucken vermeerdert. Amsterdam, A. Latham. Z. j. 4°.

Joh. de Brune, Emblemata of Zinne-werck, voorghestelt in beelden, ghedichten en breeder uyt-legginghen, tot uyt-druckinghe en verbeteringhe van verscheyden feylen onser eeuwe. Den tweeden druck met nieuwe plaeten en eenige zedespreucken vermeerdert. Amsterd., J. Evertsen Kloppenburch. 1636. 4°.

Joh. de Brune, Nieuwe wyn in oude le'er-zacken. Bewijzende in Spreeck-woorden, 't vernuft der menschen ende 't gheluck van onze Nederlandsche Taele. Middelb., Z. Roman. 1636. 8°.

Joh. de Brune, De CL Davids Psalmen. Zie boven blz 177.

Joh. de Brune en **P. Dathenus,** Davids Psalmen enz. Zie boven blz. 177.

Joh. de Brune, Ziel-gherechten, toe-ghemaeckt met hemelsche speceryen, ghehaelt wt de kostelicke winckel der Goddelijcke Schriften. Door den Autheur van nieus overzien en vermeerdert met Gheestelijck Bancket-werck. Middelb., Z. Roman. 1643. 8°.

Joh. de Brune, Banket-werk van goede gedachten. Middelb., J. Fierens. 1657. Met portret. 8°.

Joh. de Brune, Het eerste (en tweede) Deel van 't Bankketwerk van goede gedachten. Middelb., J. Fierens. 1660. 2 dln. in 1 bnd. 8°.

Jan de Brune de Jonge (uit een Zeeuwsch geslacht afkomstig, overleden 1649), Veirzjes. Amsterdam, Joost Broersz. 1639. 8°.

Jan de Brune de Jonge, Jok en Ernst: d. i., allerlei deftige hofredenen, quinkslagen, boerteryen, raadsels, spreuken, vragen, antwoorden, gelikenissen enz. 't Eerste Deel. Aemsteldam, J. Lescaille. 1644. 4°.

Het tweede deel is niet verschenen.

Jan de Brune de Jonge, Alle volgeestige werken, bestaande in: I. Wetsteen der Vernuften. II. Jok en Ernst. III. Verscheydene Gedichten. IV. De vragen en Bedenkingen op 't Vader-Onze. Harlingen, H. Galama. 1665. 4°.

Jan de Brune de Jonge, Alle volgeestige werken, bestaande in I. Wetsteen der Vernuften; II. Jok en Ernst; III. Minnedichten; IV. Kusjes; V. Gezangen; VI. Christus geboren, verlooren; VII. Opdracht Brieven; VIII. Minnepraat enz. Doorgaans vermeerdert met d'overzettinge aller uitheemze redenen en verssen. Na de Copie tot Harlingen, H. Galama. 1665. 8°.

Henr. Bruno, Mengel-moes van verscheyde gedichten, op allerhande voor-vallende saecken. Begreepen in twee deelen. Leyden, 1666. 8°.

(**C. van Bijnkershoek**, geboren te Middelburg 1673, overleden 1743), Nieuwe oprechte Haegse Mercuur, compleet. Behelsende satyrique, politique en academische reflexien. Door Mr. C. V. B. 2e druk. Utrecht, 1745. 8°.

(**J. B. Callenfels**, geboren te Sluis 1792), Dichtbundel tot nut en verpoozing; gevolgd door eene proeve van eenige vertalingen uit het Fransch. Vliss, 1829. 8°.

Jacob Cats (geboren te Brouwershaven 1577, overleden 1660), Werken. (Verzameling, bestaande uit de oudste

en beste uitgaven der enkele werken, meest tijdens zijn leven verschenen). In 6 bdn. Uniform gebonden in heel kalfsleeren banden. Met pln. 4°.

I. Silenus Alcibiadis sive Proteus. (Sinne- en Minne-beelden). Middelburgi, Ex officina typographica Johannis Hellenii. 1618. 3 dln. — Maechden-plicht ofte Ampt der Jonck-vrouwen, in eerbaer liefde, aenghewesen door Sinne-beelden. Middelb., Hans van der Hellen. 1618. — Harders-clachte. — Tooneel van de Mannelicke Achtbaerheyt. Middelburgh, Hans van der Hellen, 1622. — Self-stryt. Middelb., Hans van der Hellen, 1620. — Sinnebeelt, de heymenisse ende eyghenschap des Christelijcken Self-stryts aen-wijsende. Middelb., Hans van der Hellen. 1620.

II. Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden. Rotterd., P. van Waesberge. 1627. — Emblemata moralia et aeconomica. — Anna. Phyllis. (Latijn en Fransch). Galathee ofte Harder Minne-klachte.

III. Houwelyck, d. i. de gansche gelegentheyt des Echten Staets. Middelb., J. P. van de Venne. 1625. 6 stn. in 1 bnd.

IV. Spiegel van den Ouden ende Nieuwen Tijdt. 't Graven-Hage, I. Burchoorn. 1632. 3 dln. in 1 bnd.

V. 's Werelts begin, midden, eynde, besloten in den Trou-ringh, met den Proefsteen van den selven. Dordr., M. Havius. 1637. — Lof-sangh op het geestelick houwelick van Godes Sone.

VI. Ouderdom, Buyten-leven, en Hof-gedachten, op Sorgh-vliet. Amsterd., J. J. Schipper. 1656. 2 stn. — Koningklyke Herderin Aspasia. Amsterd., J. J. Schipper. Z. j. — Afbeeldinge van 't Huwelyck onder de gedaente van een Fuyck. Amsterd., J. J. Schipper. Z. j. — Doot-kiste voor de Levendige. — 't Samen-sprake tusschen de Doodt en een Oudtman. — 't Samen-spraeck tusschen Ziel en Lichaem. — Gedachten op slapeloose nachten, mitsgaders het Twee-en-tachtig-jarig leven. Den achsten druk. Leyden, J. van der Deyster. 1732.

Jacob Cats, Alle de Werken, soo Oude als Nieuwe. Op nieus vermeerdert met des Autheurs Tachtig-jarig Leven, Huyshoudinge en Bedenckingen op Zorg-vliet. De laatste druk. Hier komen noch by des Dichters Gedachten op Slapeloose Nachten, Nevens zijn gansche Twee en Tachtig-jarig Leven. Door hemzelf in dichtmaat beschreven, en nooit voor deezen gedrukt. Amsterd., D. van den Dalen, F. Halma en de wed. van A. van Someren. Utrecht, J. en W. van de Water. 1700. 2 dln. 1 bnd. Met pln. fol.

Jacob Cats, Alle de wercken. De laatste druk, waar in

het Twee-en-tachtig jaarig Leeven des dichters, beneffens desselfs Slaapeloose Nachten, met printverbeeldingen sijn verrijkt. Amst., J. Ratelband enz. 1726. 2 dln. 1 bnd. fol.

Jacob Cats, Werken. 7 dln. 8°.

I. Zinne- en Minne-beelden; Selfstryd; Tooneel der mannelyke agtbaarheid; Galathea of Herdersklagt; Klagende Maegden en andere mengelrymen. Leiden, Wed. en Zn. van J. van der Deyster. 1745. 8°. — II. 's Werelts Begin, Midden, Eynde, beslooten in den Trou-ring met den Proef-steen van den selven. Amst., J. en N. Verheyde. 1737. 8°. — III. Houwelyk, D. i., het gantsche beleyt des Echten Staats. 's Gravenh., P. van Thol. 1740. 8°. — IV. Spiegel van den Ouden en Nieuwen Tydt, bestaande uyt spreekwoorden enz. Amst., A. van der Putte. 8°. — V. Ouderdom, Buyten-leven, en Hofgedachten. Op nieuws vermeerderd met des Auteurs Tachtigjarig leven en Bedenkingen op Zorg-vliet. (Hierin verder: Invallende gedagten; Aspasia; Huwelyksfuyk; Dood Kiste voor de Levendige; Zamenspraak tusschen de Dood en een Oud Man; Zamenspraak tusschen Ziel en Lichaam). Amst., A. van der Putte. 8°. — VI. Gedachten op slapeloose nachten. Mitsgaders het Twee-en-tachtig-jarig Leven. Met figuuren. 10e druk. Leyden, H. van der Deyster. 1769. 8°. — VII. Nuttelyck Huys-boeck. Benevens alle de overgebleven gedichten. Als mede de Lof- en Rouw-gedichten en graft-schriften. 2e druk. Leyden, 1769. 8°.

Jacob Cats, Dichterlijke werken. Amsterdam, Gebr. Diederichs. 1828. 2 dln. 4°.

Jacob Cats, Dichterlijke werken. Amsterdam, Gebr. Diederichs. 1828. Hetzelfde werk in éen band. 4°.

Jacob Cats, Alle de wercken, bezorgd door J van Vloten, met ruim 400 platen, op staal gebracht door J. W. Kaiser. Zwolle, 1862. 2 deelen. 4°.

Jacob Cats, Self-stryt, dat is, Crachtighe beweginghe van Vlees en Gheest, poëtischer wijse verthoont in den persoon ende uytte gheleghentheyt van Joseph, ten tijde hij by Potiphars huys-vrouwe wiert versocht tot overspel. Middelburgh, Hans van der Hellen. 1620. Met pln. 4°.

Jacob Cats. — Self-stryt, Dit is: Kachtighe (*sic*) beweginghe van Vleesch ende Geest enz. Door J. Cadts. Z. j. e. p. langw. 12°.

Jacob Cats. — Self-stryt, Dat is: Krachtighe beweginghe van Vleesch ende Geest enz. Door J. Cats. Z. j. e. p. langw. 12°.

Jacob Cats, Tooneel van de Mannelicke Achtbaerheyt. Middelb., H. van der Hellen. 1622. Met platen. 4°.

Jacob Cats, Tooneel van de Mannelicke Achtbaerheyt, aengewesen inde voor-sprake, tegen-sprake en uyt-sprake, gedaen over de weygeringe van de Coninginne Vasthi, aen de Gesanten des Conincx Assuerus. Tot verbeteringhe van de huys-ghebreken deser eeuwe. 1627. langw. 12°.

Jacob Cats, Tooneel van de Mannelicke Achtbaerheydt, aen-gewesen inde voor-sprake, tegen-sprake en uyt-sprake, gedaen over de weygheringhe van de Coninginne Vasthi, aen de Gesanten des Conincx Assuerus. Tot verbeteringe van de huys-ghebreken deser eeuwe. 1631. langw. 12°.

Jacob Cats, Emblemata ofte minnelycke, zedelycke ende stichtelycke sinnebeelden. — Maeghden-plicht ofte Ampt der Jongvrouwen, in eerbaer liefde, aengewesen door sinnebeelden. Officium Puellarum, in castis amoribus, emblemate expressum. Z. p. en j. langw. 12°.

Emblemata D. Jacobi Catsii, in linguam Anglicam transfusa. 4°.

Jacob Cats, Klagende Maagden, en Raat voor de selve: aan alle Maagden van Holland, door de Maagt van Dordregt gunstelijk toege-eygent. Amsterdam, wed. Gijsbert de Groot. 1706. 2 dln. 1 bnd. Met houtsneefig. langw. 12°.

Jacob Cats, Klagende Maagden en Raad voor dezelve: aan alle Maagden van Holland, door de Maagd van Dordregt gunstelijk toegeëigend. Dordrecht, A. Walpot en Zoon. 1781. langw. 12°.

Jacob Cats, Verzen in Joh. van Beverwyck's Schat der gesontheyt. Amsterd., 1643. 8°.

J. Claerbout (geboren te Vlissingen omstreeks 1618), Droef-Bly-eyndig Vertoog op 't Belegh en Over-gaen van Middelburgh, onder 't beleyt van Wilhelmus den Eersten, Prince van Oranje, etc. Gewonnen den 20 Februarij 1574. Middelb., H. Smidt. 1661. 4°.

J. Claerbout, Oresto. Verdruckte Onnooselheyt; en de rampsalige Sibyna. Treurspel. Middelb., H. Smidt. 1662. 4°.

J. Claerbout, De Klucht van 't Kalf. Amsterdam, P. Timmers. 1662. 4°.
De drie voorg. werkjes in éen band.

R. van de Casteele, Gedichten. Vriendenraad. Gent, 1888. 2 deelen. 8°.

Da Costa's Kompleete dichtwerken, uitgegeven door J. P. Hasebroek. Arnhem, 1870—1871. 4 dln. 8°.

Costa, I. da. — W. Bilderdijk, De bezwaren tegen den geest der eeuw van Mr. I. da Costa toegelicht. Leyden, 1823. 8°.

J. K. Crucq C.Jz., Cryptogamen. Leiden, A. W. Sijthoff. Z. j. 8°.

A. van Dale (broodbakker te Oostburg), Een lied der herinnering op den 50-jarigen gedenkdag van den slag bij Waterloo. Oostburg, 1865. 8°.

B. A. P. van Dam, „Als een spreeuw oft papegaay." (Verdietscht Engelsch Dicht uit vijf werelddeelen). 's Gravenh., 1894. 8°.

P. Dathenus, Lof der Christelyke mededeelzaamheid, in rym. Middelburg, L. Bakker. 1741. 4°.

Jeremias de Decker, Alle de Rym-oeffeningen. In beter orde geschikt, met eenige dichten en 't leven des Schry-

vers vermeerdert en uitgegeven door M Brouërius van Nidek. Amsterd., 1726. 2 dln. 1 bnd. Met platen. 4°.

A. **van Deinse** (geboren te Sluis 1764, overleden 1829), De vervolgingen der Waldenzeren; openlyk, in de gehoorzaale van Middelburgs Illustre Schoole, op den 20 van Lentemaand des jaars 1782 opgezongen. Middelb. 8°.

K. C. **Delvoye** (geboren te Vlissingen 1860), Feestliederen. Een steentje aan het feestgebouw der Nederlandsche vrijheid. Vlissingen, 1872. 8°.

L. W. **van Deventer**, Maria van Baarland. Nationaal drama, bekroond door het Antwerpsch „Kunstverbond.” ’s Gravenh., 1856. 8°.

Dioscorides (P. Harting), Anno 2065. Een blik in de toekomst. 2e druk. Utrecht, 1865. 8°.

J. **Dirks**, Sprokkels. (Overgedrukt uit den Frieschen Volks-Almanak voor het jaar 1846). Sneek, 1846. 8°.

Jacob van der Does, Geestelyck en wereltlyck Tyt-verdryf. ’s Graven-hage, A. Vlacq. 1663. 4°.

P. K. **Dommisse** (geboren te Vlissingen 1837), De worsteling en wording der Hervormde Gemeente te Vlissingen. Vlissingen, 1872. 8°.

N. B. **Donkersloot**, Ons Ik. Eene voorlezing. Schoonhoven, 1850. 8°.

N. B. **Donkersloot**, Over gevoel en wil, als de factoren van het schoone en goede. Schoonhoven, 1852. 8°.

F. **van Dorp** (geboren te Tholen 1612, overleden 1679), De beste uren ofte geestelicke overleggingen. (Eerste uitgave van de Stichtelycke Gedichten). ’s Gravenh., S. de Putter. 1675. 4°.

F. **van Dorp**, Stichtelycke gedichten. Verbetert en vermeerdert. ’s Gravenh., J. de Putter. 1679. Met platen. 4°.

Eberhard (**J. K. de Regt**, geboren te Middelburg 1821), De hooge waardij van het gezigt, een woord tot beweldadigden. Middelb., 1852. 8°.

Eberhard (**J. K. de Regt**), Uit het leven, voor het leven. Schetsen. 2e druk. Leiden, z. j. 8°.

Frederik van Eeden, Aan den Keizer aller Russen. Amsterd., 1890. 8°.

J. van Effen. Zie beneden de Spectatoriale geschriften.

J. Eigenhuis, De wijsgeer. Tweede herziene druk. (Ned. Bibl., no. 6 en 7). Amsterdam, 1907. 8°.

J. Eigenhuis, De jonge dominee. Roman. Tweede herziene uitgaaf. (Nederl. Bibl., no. 38 en 39). Amsterdam, 1908. 8°.

W. den Elger, Gedichten en Rotterdamsche Arcadia. Amsterd., 1726. 4°.

W. den Elger, Zinne-beelden der liefde, met puntdigten en aanteekeningen. Amsterd., 1732. 4°.

K. Elzevier, Arkadia of vermakelyke uitspanningen. Met noodige Aentekeningen. Rotterd., 1739. 8°.

E. M. Engelberts, Bespiegelingen over de vier getyden des jaars. Amsterd., 1769. 4 dln. 1 bnd. 8°.

C. van Epen, Klaagzang bij den vreselijken storm en watervloed, die de veelvuldige rampen van Vlissingen, in den nacht tusschen den 14 en 15 van Louwmaand 1808 volmaakte. Vlissingen, 1808. 8°.

Corn. Everaert, Spelen, vanwege de Maatsch. der Nederl. Letterkunde te Leiden, met inleiding en aanteekeningen uitgegeven door J. W. Muller en L. Scharpé. Leiden, 1898—1900. 2 stn. 8°.

W. B. J. van Eyk, Analecta rediviva. 1850—1897. Amsterd., 1897. 8°.

Fabulen (Sinryke), verklaart en toegepast tot alderley zeedelessen, dienstig om waargenoomen te werden in het menschelijke en burgerlijke leeven. Amsterd., 1685. Met pln. 4°.

J. Faro (geboren te Waterlandkerkje 1763, overleden 1847), Nagelaten gedichten. Uitgegeven door G. P. Roos. Schoondijke, 1856. 8°.

Rh. Feith, Thirsa, of de zege van den Godsdienst. Treurspel. 2ᵉ druk. Amst., 1784. 8°.

W. van Focquenbroch, Alle de werken. Verzamelt en uitgegeven door A. Bógaert. 2ᵉ druk (van deel I). Amsterd., 1723 en 1709. 2 dln. 1 bnd. 8°.

A. Fokke Simonsz., De verscheiden tijdperken des menschelijken levens, geschetst in een zestal redevoeringen over de geboorte, kindsheid, jongelingschap, manlijken ouderdom, grijsheid en dood. Amsterd, 1786. 8°.

A. Fokke Simonsz., Verhandeling over de fortuin, ter betooginge dat de Ouden onder dien naam, gelijk onder den naam van fatum, of noodlot, niet de Goddelijke Voorzienigheid verstaan hebben. Amsterd., 1788. 8°.

A. Fokke Simonsz., Het toekomend jaar drie duizend. Eene mijmering. Amsterd., 1792. 8°.

A. Fokke Simonsz., Proeve van een ironiesch comiesch woordenboek. Amsterd., 1797—1805. 3 dln. 8°.

A. Fokke Simonsz., Leven van Zijn Exc. enz. jonckh. Ahrimanes, Typhon, Thammuz, Beelzebub, Ashmodaeus, Sammael, Daemon, Lucifer de Groote. Met caricatuur plaaten. Amsterd., 1799. 8°.

A. Fokke Simonsz., Het onscheidbaar drietal redewezens

Verlichting, Deugd en Tijd, op eene zonderlinge zinspeelende wijze geschetst. Met caricatuur plaaten. Haarlem, 1799. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Verlichting, Deugd en Tijd, op eene zonderlinge zinspeelende wijze geschetst. (Andere uitgave). kl. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Sokratisch comiesch onderzoek naar den zetel des characters in den mensch, waarbij gevoegd is eene verhandeling over de zelf kennis. Met caricatuur plaaten. Amsterd., 1800. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** De Amsterdamsche kermis, in derzelver oirsprong, voortgang en tegenwoordigen staat beschouwd. Met caricatuur plaaten. Haarlem, 1801. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Phosphorides, in 22 boertige vertoogen. Amsterd., 1801. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Verhandeling over de algemeene gelaatkunde der onderscheidene leeftijden van den mensch, waarbij gevoegd is eene naauwkeurige beschrijving van een mensch-horologie. Met kunstplaaten. Amst., 1801. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Verhandelingen enz. (Over de oneindigheid der afgetrokkene denkbeelden. — Over de gedaantewisseling der dingen). Amsterd., 1802. Met caricatuurplaten. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Verhandeling over den oirsprong der zeevaart. Met caricatuurplaaten. Den Haage, z. j. (1802) 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** De antieke Helicon, behelzende de levens der Grieksche dichters van Homerus tot op Callimachus. Met caricatuur plaaten. Haarlem, 1803. 8°.

A. **Fokke Simonsz.,** Boertige reis door Europa. 2e verbeterde druk. Haarlem, 1803 - 1806. 7 dln. Met krt. en pln. 8°.

A. Fokke Simonsz., Boertige reis door Europa. Derde druk. 's Gravenh., 1826—1827. Met portr., krtn. en pln. 4 dln. 8°.

A. Fokke Simonsz., Iets over alles. Eene Menippésche satire, om een ledig uur, opwekkend en nuttig bezig te houden. Waarachter mengelingen, bestaande in vlugtige gedachten over allerleije onderwerpen. Amsterd., 1805—1808. 4 stn. Met platen. 8°.

A. Fokke Simonsz., De groote omwenteling op aarde, of Doctor Gall en Doctor Faust. Eene legende uit den overouden tijd. Uit het Hoogduitsch vertaald en met ophelderende aanteekeningen voorzien. 2e uitgaaf. Utrecht, z. j. 8°.

A. Fokke Simonsz., De oude en jonge Janus, of Gedachten op den Ouden- en Nieuwenjaarsdag. Met caricatuurplaaten. Amsterd., 1807. 8°.

A. Fokke Simonsz., De Vrouw is de Baas. Eene geheimzinnige magtspreuk verklaard. Amsterd., 1807. Met pln. 8°.

A. Fokke Simonsz., De vrouw is de Baas enz. 4e druk. Amst., 1838. 2 dln. 8°.

A. Fokke Simonsz., Amsterdamsche burgers-winteravonduitspanningen. Met karikatuurplaten. Amsterd., 1808. 8°.

A. Fokke Simonsz., De eerste grondslagen der voornaamste wetenschappen en kunsten ten dienst der jeugd. (Ned. en Eng.). Amsterd., 1808. 8°.

A. Fokke Simonsz., Dorus of het Wonderkind, eene nosokomische geestvrucht. Amsterd., 1808. 2 stn. Met pln. 8°.

A. Fokke Simonsz., De Wegen des Levens, of de vraag: welk beroep wilt gij kiezen? gedaan aan alle aankomende jongelingen en toegewijd aan alle ouders en voogden. Amsterd., 1809. Met pln. 8°.

A. Fokke Simonsz., De Wegen des Levens enz. (Nieuwe uitgaaf). Amst., 1842. Met pln. 8°.

A. Fokke Simonsz., De drie gebroeders Alverwoesters, eene komische geestverrukking. Amsterd., 1810. 8°.

A. Fokke Simonsz., De Mode, of Verhaal der zeden, denkwijzen, kleederdragten en gewoonten van de aloude, middentijdsche en hedendaagsche beschaafde volken, vermakelijk voorgesteld. Deel I, stuk 2. Utrecht, 1810. Met pln. 8°.

A. Fokke Simonsz., Niet, niets en nietmetal. Eene ironisch-komische verhandeling. Met caricatuurplaaten. Amst., 1814. 8°.

A. Fokke Simonsz., Het Horoskoop der statistische, politieke en oeconomische wereld, getrokken in Slagtmaand des jaars 1810. Eene ironiesch-komische geestvrucht Met caricatuurplaaten. Amsterd., 1814. 8°.

A. Fokke Simonsz., Boertige beschouwing der Fransche omwenteling op het einde der 18° eeuw. Met pln. Amst., 1814 en 1815. Deel I en II. 8°.

A. Fokke Simonsz., Nagelaten verhandelingen en stukken van onderscheiden aard, voorafgegaan door eene korte schets van zijn karakter en leven. Met caricatuurplaten. 2° druk. Amsterd., 1831. 8°.

A. Fokke Simonsz., Geestverschijningen en spokerijen ontsluijerd, ter bestrijding van het bijgeloof. Vrij gevolgd naar het Hoogduitsch en aanmerkelijk vermeerderd Amst., 1833. 8°.

A. Fokke Simonsz., Verzameling der werken. Amst., 1830—1835. 12 dln. Met portret en facsimile. 8°.

In deze verzameling zijn opgenomen: I. De tijdperken des menschelijken levens. — II. De karakters der menschen. — III. Over de gelaatkunde;

— Zinledige uitdrukkingen; — Het toekomend jaar MMM. — IV. Leven van Lucifer. — V. Redevoeringen en verhandelingen. — VI. De Amsterdamsche kermis. Amsterdamsche winteravonduitspanningen. — VII, VIII. Iets over alles. — IX. Dorus of het wonderkind; — Het Psychochemisch geheim om van den nood eene deugd te maken. — X. Ironisch- comisch-psycho- chemisch woordenboek. — XI. De antieke Helicon. — XII. De moderne Helicon. — Apollo serjeant.

A. Fokke Simonsz., Verzameling der werken. Goedkoope uitgaaf. Amsterd., 1835. 12 dln. Met portret en platen. 8°.

J. le Francq van Berkhey, 't Bataafsch Atheene; in drie herders-kouten. 2e druk. Met eenige bygevoegde verklaaringen en eene voorreede. Leyden, 1766. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Het Rhynlandsch Wedspel, in verscheide landgezangen enz. Leyden, 1766 8°.

J. le Francq van Berkhey, Proeven van het vermogen der Nederduitsche dichtkunst, om op een vrolijken en vrijen trant de maatklanken op allerleie onderwerpen te schikken en naar bijzondere geluiden te buigen. 1772. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Het verheerlijkt Leyden, bij het 2e eeuwgetijde van deszelfs heuchlijk ontzet. Leyden, 1774. 8°.

Drietal van verpligte dankoffers, den heere J. le Francq van Berkhey toegewijd, na zijn redevoering op het Tweede Eeuwgetijde van Leydens ontzet. Leyden, 1774. 8°.
Gedichten van C. van Hoogeveen Jr., H. Coster en F. Halewyn.

Dankbetuiging aan den Nederlandschen dichter Jan de Kruyff, voor zyne beschaving en verbeteringen gebracht in Het Verheerlykt Leyden van J. le Francq van Berkhey, met betooning van verwondering over zyn sterk lof-vers: benevens een aanhangsel over de loftuitingen voor dat dichtstuk geplaatst. Leyden, 1775. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Het verneedert en verheerlykt 's Graavenhaage, eeuwzang. Amsterdam, 1776. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Gedichten. Amsterd., 1776—1779. 2 dln. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Zinspelende gedigjes op de geestige printjes ge-etst door P. de Mare na de teekeningen van Chr. Chalon, enz. Leyden, 1779. 8°.

In 1784 verschenen de parodieën, onder den titel van *Zinspelende Keerdichtjes* enz. Zie C. v. P. 2864.

J. le Francq van Berkhey, Dichtlievende beschouwing van het muntkabinet van Pieter van Damme. 1780. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Vaderlyk afscheid en getrouwen raad, van een welmeenend eendrachts-burger, aan zynen zoon enz. Amsterd., 1781. 8°.

J. le Francq van Berkhey, De Zeetriumph der Bataafsche vryheid, op Doggersbank bevochten den 5^{den} van Oogstmaand 1781. Met plaaten. Amsterd., 1782. 2 dln. 8°.

J. le Francq van Berkhey, De Bataafsche menschlijkheid. Nieuwe uitgave, met verdeedigende en geschiedkundige aanteekeningen opgehelderd. Leyden, 1804. 8°.

J. le Francq van Berkhey, Oud Hollands vriendschap, tot Leydens troost bij haren ramp in den jare 1807, gevolgd van Utrechts eeuwschets. Met platen. Leyden, z. j. (1807). 8°.

J. le Francq van Berkhey, Oud Hollands vriendschap, dankbaar aan Neerlands kroost, tot Leydens troost; gesloten met Utrechts eeuwschets. Leyden, 1809. 8°.

C. Gébel, Tafereel eener ontvlugting van drie Scheveningsche visschers, met een bootje uit Engeland naar Holland in Januarij van den jare 1781. 's Gravenh., 1831. 8°.

Jacob Geel, Onderzoek en phantasie. Gesprek op den Drachenfels. Het proza. 4e druk. Met eene voorrede van W. P. Wolters. Leiden, 1880. 8°.

P. van Gelre (geboren te Tholen 1622, overleden 1668), Vrouwenloff, waer inne naer het leven affgebeelt worden de eygenschappen van het vrouwelycke geslacht. Hs. (1646). 4°.

J. Goeree (geboren te Middelburg 1670, overleden 1731), Mengel-poëzy. Amsterd., 1734. 8°.

J. Antonides van der Goes (geboren te Goes 1647, overleden 1684), Gedichten. 2e druk. Amsterd., 1705. 4°.

J. Antonides van der Goes, Alle de gedichten. Hier by komt het leven des dichters. 3e druk. Amsterd., 1714. 4°.

J. Antonides van der Goes, Alle de gedichten. Hier by komt het leven des dichters. 6e druk. Amsterd., 1748. 4°.

J. Antonides van der Goes, Gedichten. Met ophelderende aanteekeningen van W. Bilderdyk. Leyden, 1827 en 1836. 3 dln. 8°.

Het 3e deel: Aanteekeningen, is uitgegeven door J. A. Susanna.

A. Janssen van der Goes (geboren te Goes 1621, overleden 1699), Zederymen. Zie hiervoor bladz. 180.

A. Janssen van der Goes, Christelijck Vermaeck. Zie hiervoor bladz. 180.

A. Janssen van der Goes, Bruiloftsgedichten, 1675—1697. 3 dln. — Idem, Verjaar-, lyk-, en mengeldichten. 1 dl. Samen 4 deelen. 4°.

In deze verzameling komen een 70tal autographische gedichten voor van A. Jansen en anderen.

A. Janssen van der Goes. — Zinnebeelden, getrokken uit Horatius Flaccus, naer de geestrijke vinding van den geleerden Otto van Veen, op de zeden toegepast; en met Bygedichten, op nieuws gerijmt door A. Jansen van Tergoes. Amsterd., J. Dankerts. 1683. 4°.

A. Janssen van der Goes. — 't Doolhof te Versailles, bestaande in 41 keurelyke verbeeldingen van alle de uitmuntende fonteinen van het zelve Doolhof. Verrykt met de uitlegging der Fabelen, die door de zelve vertoond werden, in vier taalen. Als mede eene uitlegging in Poëezy. In 't Nederduits door A. Jansz. van der Goes. Amsterdam, Hendrik Bosch. 1722. 4°.

Simon Gorter's Letterkundige studiën. Met een voorwoord van J. G. de Hoop Scheffer. Amsterd., 1871. 2 dln. 8°.

Simon Gorter's Letterkundige studiën. (Arcachon. — Een tentoonstelling van oude kunst. — Bilderdijk. — Over beeldspraak. — Een praatje). Derde druk. Amsterd., 1891. 8°.

H. Graauwhart, Leerzame zinnebeelden, bestaande in Christelyke bedenkingen enz. Amsterd., 1758. Met platen. 8°.

G. Gordon de Graeuw, Poësy, bestaande meest in ernstige gedigten. In 't ligt gebragt door een liefhebber van het Algemeyn Geloov. Amsterd., J. van Heekeren. Z. j. 4°.

F. H. Greb, Gedichten. 's Gravenh., 1837. 8°.

Hugo de Groot's Bewys van den waren Godsdienst. Mitsgaders zyne andere stichtelyke gedichten en gezangen. Vermeerdert met het leeven des schryvers. 4e druk. Amsterd., 1720. 8°.

H. en F. Gruiwardt (geboren te Goes 1628, overleden 1701), Nagelaten gedichten. Hs. 4°.

Men zie over deze verzameling van eigenhandige gedichten P. de la Rue, Geletterd Zeeland. 2e druk, blz. 405.

P. Haak (pred. te Noordgouwe), De zegeningen van Josefs vorstelijk huis, door Jacob stervende uitgeboesemd, dichtmaatig toegepast in eene redenvoering over Gen. 49 : 21—26, op het vorstelijk huis van Prins Willem V, ter ge-

legenheid van den doop bediend aan den erfprins Willem Frederik. Zierikzee, P. O. van den Thoorn. 1772. 4°.

Hagensus, Haagsche Visioenen. Jaarg. I, n°. 1—7. (Niet verder verschenen). 's Gravenh., 1887—1888. 8°.

H. C. van Hall, Stemmen der natuur. Gedichten. Utrecht, 1874. 8°.

M. C. van Hall, Gedichten. Amsterdam, 1818. 8°.

K. van den Handel (geboren te Zierikzee 1802, overl. te Oud-Vosmeer 1870), Ontboezeming na het overlyden van W. Plevier Catshoek, Rentmeester van Vossemeer en Vryberghe, overleden den 22 October 1839. Tholen, 1839. 8°.

K. van den Handel, Vaarwel aan eenige inwoners van Oud-Vossemeer, bij hun vertrek naar Noord-Amerika. 1852. 8°.

K. van den Handel, Dichterlijke uitspanning. Zes bijdragen, in verschillende letterkundige vereenigingen voorgedragen. Zierikzee, 1859. 8°.

K. van den Handel, Afscheidsgroet aan C. de Visser, rustend predikant te Tholen, na de gehoudene afscheidsrede op 21 April 1861. 8°.

K. van den Handel, Op het plotseling overlijden van C. de Visser, vroeger predikant te Tholen en daarna rustend leeraar te Oosterhout. Aldaar overleden op den predikstoel den 2 November 1862. 8°.

K. van den Handel, Dichterlijke verscheidenheden in ernst en luim. Zierikzee, 1864. 8°.

C. J. Hansen, Vlaanderen gered. Heldenvers met opdracht in naamklinkdicht aan August Michiels, hoofdman der Vlaamsch-vrijzinnige beweging te Antwerpen. Antwerpen, (1881). 8°.

Justus de Hardnijn, Uitgelezene dichtstukken, met aanteekeningen (uitgegeven) door J. M. Schrant. Zalt-Bommel, 1830. 8°.

O. Z. van Haren, De Geusen. Proeve van een vaderlands gedicht. Zwolle, 1776. 8°.

(O. Z. van Haren), De Geuzen. Vaderlandsch dichtstuk. (Uitgegeven door W. Bilderdijk met medewerking van Rh. Feith). Amsterd., 1785. 2 dln. 8°.

O. Z. van Haren, De Geuzen . . . Opnieuw bewerkte volksuitgave, met ophelderingen, voorafgegaan door den levensloop des dichters (door W. Eekhoff). Schiedam, 1875. 8°.

O. Z. van Haren, Verschillende gedichten en verhandelingen. 8°.

In deze verzameling komen voor: Nieuw-jaars brief aan myn jongste soon. Zwolle, 1778. — De Vryheid. Lierzang. — Vaarwel van een oude vader aan syn soon, vaarende op 's lands schip van oorlog De Argo. — De Herschyning, lierzang, aan Adeleide. — Proeve van overzetting uit het Engelsch. — Proeve van eene nationale zeedelyke leer-reden ter geleegenheid van 't begin van de derden eeuw van de Unie van Utrecht. Zwolle, 1779. — Van Japan, met betrekking tot de Hollandse natie en de Christelycke gods-dienst. Zwolle, 1775. — De Koopman. De Staatsman. De Schimmen. Zwolle, 1778.

Feestzang-bundel. Meerendeels vervaardigd door de leden der Typografische Vereeniging „Harmonie en Vriendschap" te Middelburg. Middelb., 1864. 8°.

H. G. Hartman Jz., Kleine geschriften, meest overdrukken. 8°.

Wisselvalligheid. (Gedicht). — De Wartburgt. (1862). — De Hoog-Soerensche bosschen. (1863). — De ezeldrijver van den Wartburg. (1863). — Het Uttelermeer. — Het Loo. (1864). — Eene bijdrage tot de kennis der geschiedenis van de Geldersche plooijerij. (1866). — Wat St. Christoffel mij verhaalde. Eene bijdrage tot de geschiedenis van Lochem. (1867). — Constantijn Huygens. (1867). — De oude heirweg der Romeinen van den Nederrijn naar de Ems. (1867). — De Hunnenschans bij Apeldoorn. —

Het Loo. — Naamlijst der predikanten bij de vijf parochiën der burgerlijke gemeente Voorst, sedert de kerkhervorming. — Bijzonderheden omtrent een paar beroemde geslachten. — Een heksenproces uit het jaar 1779. — De drie philosophen. Parabel. — De krankzinnige moeder. (1867). — De ouders van Goethe en Schiller. (1867). — Geertruida van Zelst. Een beeld van liefde en standvastige geloofstrouw. — Apeldoorn. — Eene gewigtige toespraak. (Historische novelle). — De vrouw. (Eene redevoering).

J. P. van Hasebroek (pred. te Middelburg), De Samaritaansche. (Uit: Bijbelsche vrouwen. Dichterlijk Album). Haarlem, 1850. 4°.

J. van Heemskerk, Batavische Arcadia . . . Laatste druk. Met fraaye figuren vermeerdert, en een verduitsching van alle de uytheemsche taalen. 's Gravenh., 1756. 8°.

Lucas d'Heere, Den Hof en Boomgaerd der Poësien, inhoudende menigherley soorten van poëtijckelicke blommen: dat is divaersche materien, gheestelicke, amoureuse, boerdighe etc. Ghendt, Ghileyn Manilius. 1565. 8°.

J. F. Helmers, De Hollandsche Natie in zes zangen. (Eerste uitgave). In den Haag, bij Johannes Allart. 1812. Met platen. 8°.

J. F. Helmers, Gedichten. 3e druk. Rotterdam, 1822—1823. 3 deelen. — Idem, Nagelaten gedichten. 3e druk. 's Gravenh., 1823. Samen 4 deelen. Met portret. 8°.

(R. Hennebo), Rouw-klachten van den heere Jacobus Veenhuysen; beneevens de Lof der Jenever, eerste en tweede deel. Gecorrigeerd en van veel fouten gezuyverd. Met kopere platen versierd. Amsterd., 1723. Met portr. 4°.

P. J. Heron (geboren te Middelburg 1779, overleden 1803), Letterkransje. Middelb., 1803. 8°.

D. F. van Heijst, George de Lalaing, graaf van Rennenberg. Historisch drama in vijf bedrijven en zes tafereelen.

(Verhandelingen uitgeg. door Teyler's Tweede Genootschap. Nieuwe Reeks. Deel I). Haarlem, 1873. 8°.

J. **Hilman**, Willem de Eerste, Prins van Oranje. Treurspel. Amst., 1848. 8°.

J. **Hilman**, Verspreide en onuitgegeven gedichten. Amsterd., 1875. 3 dln. 8°.

A. **des Amorie van der Hoeven**, Redevoeringen. Leeuwarden. 1845. 8°.

A. **Hofferus** (geboren te Zierikzee 1589, overleden 1644), Nederduytsche poëmata. Amsterd., Broer Jansz. 1635. Met platen, vertoonende afbeeldingen uit Schouwen en Duiveland. 4°.

C. **Hollestelle**, Muziek. — Kalkbranderij. — Samenspraak. (Gedichten). 1893. 8°.

P. **Hondius** (geboren te Vlissingen omstreeks 1578, overleden 1621), Dapes inemptae, of de Moufe-schans, d. i. de soeticheydt des buyten-levens, vergheselschapt met de boucken. Afgedeelt in X gangen. Nieuwe editie. Leyden, 1621. 8°.

Johanna Hoobius (geboren te Brouwershaven), Het lof der vrouwen. Amsterd., 1643. 8°.

P. C. **Hooft**, Werken. Amsterdam, J. van Someren, A. Wolfgangk, H. en D. Boom. 1677. 2 deelen. fol.

I. Nederlandsche historien, met het vervolg tot het einde der landtvooghdye des Graaven van Leicester. 3e druk. — II. Historien van Hendrik de Groote, en van den Huize Medicis; Brieven; Vertaalingen; Leeringen en opmerkingen van Staat: mitsgaders Gedichten en der zelver vervolgh.

P. C. **Hooft**, Mengelwerken, ten deele nooit te vooren gedrukt. Nu op veele plaatsen verbetert en vermeerdert. Amsterdam en Leiden, 1704. fol.

P. Cz. Hooft, Gedichten. Eerste volledige uitgave gedeeltelijk naar des dichters eigen handschrift met aanteekeningen van P. Leendertz Wz. Amsterd., 1871—1875. 2 dln. 8°.

G. van Hulzen, Wrakke levens. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 15 en 16). Amsterdam, 1907. 8°.

A. de Huybert (geboren te Zierikzee omstreeks 1590, overleden 1636). Zie hiervoor bladz. 177.

Const. Huygens, Kerkuraia Mastix, Satyra, d. i. 't Costelick Mal enz. Middelburg, H. van der Hellen. 1622. Met platen. 4°.

Const. Huygens, Batava Tempe, d. i. 't Voor-hout van 's Graven-hage, poëtelick aff-ghemaelt. Middelb., H. van der Hellen. 1622. Met pl. 4°.

Constantini Hugenii Otiorum libri VI. Poëmata varii sermonis, stili, argumenti. Hagae-Comitis, A. Meuris. 1625. 4°.

I. Farrago Latina. II. Efforts François et Italiens. III. Bibelstoff. IV. Kostelick mall, Voorhout etc. V. Stedenstemmen. Characteres oft printen. VI. Van als.

Vooraan 1°. een gegraveerde titel: Constantini Hugenii Equitis Otia. Versus inopes rerum, nugaeque canorae. Constanter. 2°. Huygens portret door W. Delff naar Miereveld, met Lat. vers van D. Heinsius.

Const. Huygens, Koren-bloemen. Nederlandsche gedichten. 2e druck, vermeerdert tot XXVII boecken. Amstelredam, 1672. 2 dln. 1 bnd. 4°.

Const. Huygens, Koren-bloemen. Nederlandsche gedichten. 2e druck, vermeerdert tot XXVII boecken. Amstelredam, 1672. 2 dln. 4°.

Ander exemplaar van hetzelfde werk.

Const. Huygens, Cluys-werk. Dichtstuk, voor het eerst uitgegeven door W. J. A. Jonckbloet. 's Gravenh., 1841. 4°.

Const. Huygens, Gedichten. Naar zijn handschrift uitgegeven door J. A. Worp. Groningen, 1892—1899. Met register. 9 dln. 8°.

J. van Iperen (geboren te Middelburg 1726, overleden 1780), Laudatio viri illustris C. van Bynkershoek. (Lat. en Nederl.). Mediob., 1744. 4°.

J. van Iperen, Klaagzangen of nagtgedagten van Eduard Young in vry Nederduitsch nagezongen. Middelb., 1767. 8°.

Johannes, Wintervruchten, geteeld op het gebied der zedelijke beschaving. Middelb., 1855. 8°.

M. J. de Jonge (geboren te Zierikzee 1757, overleden 1837), Een eerste zang en eenige kleine gedichten. Middelb., 1819. 4°.

M. J. de Jonge, Mijne uitreis naar het Land der Verwachting, (in zeven zangen), en eenige kleine gedichten. Middelb., S. van Benthem. 1835. 4°.

Th. Jorissen, Aan het Vaderland. Eene studie. Haarlem, 1872. 8°.

E. C. Jungius, De publieke opinie. Eene voorlezing. Zierikzee, 1866. 8°.

J. de Kanter Ph.z. (geboren te Wissekerke 1762, overleden 1841), Op het afsterven van N. C. Lambrechtsen van Ritthem, ontslapen den 21 Mei 1823 in den ouderdom van 71 jaren. Middelb., 1823. 8°.

B. Ph. de Kanter (geboren te Aardenburg 1805, overleden 1865), Gedichten. Nieuwe uitgave. 's Gravenh., 1864. 8°.

B. Ph. de Kanter, Liefde en leed. Höltys liefste liederen nagezongen. 's Gravenh., 1864. 8°.

R. P. van de Kasteele, Liederen en woorden ter opwekking, bij het godsdienstig pinksterfeest, gevierd in 's Hage in de Nieuwe Kerk. 's Gravenh., 1802. 8°.

R. P. van de Kasteele, Ode aan God en het Vaderland. 's Gravenh., 1814. 8°.

(J. Kinker), Mijne minderjaarige zangster. Utrecht, 1785 8°.

Gebonden achter Bellamy's Gezangen mijner jeugd. De gedichtjes van Kinker werden in 1786 met naam herdrukt.

C. E. van Koetsveld, Het jaar 1900. Een Kerstsprookje. Schoonhoven, 1877. 8°.

J. Kneppelhout, Geschriften. Leiden, 1860—1875. 12 deelen. 8°.

I. Studenten-typen. II—III. Studentenleven. IV. Verhalen. V—VI. Verhalen en schetsen op reis. VII. Reisverhalen. VIII. Gemeenzame brieven uit Engeland, Wales en Schotland. IX. Fransche mengelschriften. X—XI. Mengelschriften. XII. Allerlei.

Edward B. Koster, Gedichten. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 40 en 41). Amsterdam, 1908. Met portret. 8°.

H. Krayesteyn, Mathilda en Malek Adhel, of de Kruisridders. Tooneelspel in vijf bedrijven. Middelb, 1816. 8°.

H. Krayesteyn, De Joden. Tooneelspel in éen bedrijf. Middelb., 1817. 8°.

H. Krayesteyn, Mercuur en Ceres, bij het openen der Nieuwe Haven van Middelburg. Zinnebeeldige voorstelling, met zang. Middelb., 1817. 8°.

H. Krayesteyn, Het uitstapje naar den Abeele. Blijspel met zang, in éen bedrijf. Middelb., 1818. 8°.

Jan de Kruijff, De hoop des wederziens, in twee zangen; met nog eenige andere dichtstukjes. 2e druk. Leijden, 1818. 8°.

J. H. Krul, Pampiere wereld ofte wereldsche oeffeninge, waer in begrepen zijn meest alle de rijmen en werken enz. Amsteld., 1681. Met pln. 4°.

G. Kuyper Hz., Asteroïs of Mèssene's ondergang. Oorspronkelijk treurspel in vijf bedrijven. Amsterd, 1839. 8°.

H. Kuyper Gz., De tachtigjarige strijd, in vier zangen. 2e druk. Gorinchem, 1835. 4°.

H. Kuyper Gz., De godsdiensthaat, of een huisgezin ten tijde van Luther. Fragment uit het dramatisch tafereel van C. de la Vigne. (Overgedrukt uit „Nederland," 1853). 8°.

H. Kuyper Gz., Spelde- en naaldegeld, oorspronkelijk tooneelspel in vier bedrijven. Amsterd., 1862. 8°.

H. Kuyper Gz., Drie handen. Uit den goeden ouden tijd. (Overgedrukt uit het Leeskabinet). 1863. 8°.

H. Kuyper Gz., Herinneringen. 1813—1863. (Overgedrukt uit het Leeskabinet). 1863. 8°.

H. Kuyper Gz., De smokkelaar. Een verhaal uit de oude doos. (Overgedrukt uit het Leeskabinet. 1863). 8°.

H. Kuyper Gz., Napoleoniden. Stemmen des tijds. Amsterd., 1864. 8°.

H. Kuyper Gz., Vrouwetypen. Amsterd., (1868). 8°.

H. Kuyper Gz., Photographiën. Schetsen uit het burgerlijk leven. 's Gravenh., 1872. 8°.

P. Langendyk, Gedichten. Deel 1 en 2. 2e druk. Haarlem, z. j. — Deel 3. Haarlem, 1751. — Deel 4. Haarlem, 1760. 4 dln. Met platen. 4°.

De eerste druk van de beide eerste deelen verscheen in 1721.

L. van Langeraad (geboren te Ellemeet 1828) en **M. G. van Valkenburg van de Kreke** (geboren te Middelburg 1820), Wie den armen geeft, leent den Heere. Verzameling van dichtstukjes, uitgegeven ten voordeele der armen van Biervliet. Yzendijke, 1854. 8°.

Juliana Cornelia de Lannoy, Dichtkundige werken. Leyden, 1780. 8°.

M. Leemans, De geschiedenis van het bloedig lijden, smertelijk sterven en de glorieuse begraaving van 's weerelds Heiland, den Heere Jezus Christus, beschreven in dichtmaat. Middelb., J. Koene. 1790. 4°.

M. Leemans, Heraut der eeuwigheid of nagedachten op de belydenis-predikatie, gedaan den 2 December 1792 door Joh. de Fremery. Middelb., J. Koene. 1792. 4°.

J. van Lennep, Jacobaas weeklacht op het huis te Teylingen. Amsterdam, 1839. 8°.

J. van Lennep, The story of an abduction in the seventeenth century. Translated from the Dutch by Mrs. Clara Bell. New-York, 1891. kl. 4°.

Corn. Liens (geboren te Zierikzee 1580, overleden 1636), Eerste en Tweede deel van de Kleyne Werelt. In rijm te samen gestelt. Amsterd., J. Janssen. 1654. 4°.

P. van Limburg Brouwer, „Een Ezel" en „Eenig Speelgoed." Van eene inleiding en eenige aanteekeningen voorzien door P. H. Damsté. (Ned. Bibl., no. 2). Amsterdam, 1907. 8°.

H. Loois (geboren te Vlissingen 1849), Vlissing's Vrijheidsfeest. Voordracht gehouden in de Luthersche Kerk te Vlissingen, op 6 April 1872. Vlissingen, J. C. Tielrooij. 1872. 8°.

A. Loosjes Pz., Menalkas, in drie boeken. Haarlem, 1780. 8°.

A. Loosjes Pz., Sint Eustatius genomen en hernomen, in vyf zangen. Haerlem, 1782. 8°.

A. Loosjes Pz., De Slag bij Nieuwpoort, heldenspel, en Emilia van Nassau, treurspel. Haerlem, 1786. 8°.

A. Loosjes Pz., Prijsverhandeling over de Menschenkennis, strekkende ter beantwoording der vraag, opgegeven door het genootschap: Vlijt moeder der Weetenschappen. 1786. 8°.

(A. Loosjes Pz.), Bespiegelingen der vier levensstanden van den mensch. Met plaaten. Haerlem, 1788. 8°.

A. Loosjes Pz., Bespiegelingen der vier leevensstanden van den mensch. Met platen. 2e druk. Haerlem, 1816. 8°.

A. Loosjes Pz., De Watergeuzen, heldenspel. Haerlem, 1790. 8°.

A. Loosjes Pz., Tooneeloefeningen. Haerlem, 1790—1793. 4 dln. 8°.

A. Loosjes Pz., Charlotte van Bourbon. Haarlem, 1792. 8°.

A. Loosjes Pz., Coucy en Jaqueline, of 't minnaars hart, romance. Haarlem, 1793. 8°.

A. Loosjes Pz., Matroozen gesprek en zang bij den dood van Jacob Naerebout. Haarlem, 1793. 8°.

A. Loosjes Pz., Aanspraaken in de Volksvergadering te Haarlem, bij gelegenheid van de eerste verjaaring der Omwenteling van 1795, en het Feest der Menschlievendheid. Haarlem, 1796. 8°.

(A. Loosjes Pz.), Romeinsche antieken van vrijheids- en vaderlands-liefde. Haarlem, 1798. 8°.

A. Loosjes Pz., Het Vaderland aangevallen en verlost, in zes zangen. Haarlem, 1799. 8°.

A. Loosjes Pz., Roosje, in drie boeken. 2e druk. Haarlem, 1800. 8°.

A. Loosjes Pz., De tijdperken van den dag, in vier bespiegelingen. Met plaaten. Haarlem, 1801. 8°.

A. Loosjes Pz., Louise de Coligny. Haarlem, 1803. 8°.

A. Loosjes Pz., Semida en Cidli, of de hope der opstanding. Met plaaten. Haarlem, 1804. 8°.
Achteraan: Gezangen.

A. Loosjes Pz., Semida en Cidli, of de hope der opstanding. Met plaaten. 2e druk. Haarlem, 1816. 8°.
Achteraan: Gezangen.

A. Loosjes Pz., Hollands Arkadia of wandelingen in de omstreeken van Haarlem. Met plaaten. Haarlem, 1804. — Bijvoegsels, met een kaart. Haarlem, 1805. 8°.

A. Loosjes Pz., Katwijks zomertogtje. Met gekleurde platen en eene kaart. Haarlem, 1805. 8°.

A. Loosjes Pz., Arnold Geesteranus en Susanna van Oostdijk. Haarlem, 1807. 8°.

A. Loosjes Pz., Amelia Fabricius of Delft door buskruid verwoest. Treurspel. Haarlem, 1807. 8°.

A. Loosjes Pz., Ewoud van Lodijke of de ondergang der Zeeuwsche stad Romerswaal, treurspel, benevens eene beknopte beschrijving der gemelde stad. Haarlem, 1808. 8°.

A. Loosjes Pz., Kenau Hasselaar of de heldin van Haarlem, treurspel. Haarlem, 1808 8°.

A. Loosjes Pz., Huig de Groots tweede ballingschap of vlugt

uit Amsterdam, tooneelspel. Gevolgd door een lofdicht op Huig de Groot. Haarlem, 1808. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** Hulde aan de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen bij derzelver 25-jarig bestaan. Haarlem, 1809. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** Laurens Koster, tooneelstuk met zang. Haarlem, 1809. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** De vrouw in de vier tijdperken haars levens. Met platen. Haarlem, 1809. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** De Man in de vier tijdperken zijns levens. Met platen. Haarlem, 1809. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** De laatste zeetogt van den admiraal De Ruiter in twaalf boeken. Haarlem, 1812. 8°.

Achteraan: Bijlage . . . behelzende hoofdzakelijk de verbeteringen en inlasschingen der onderscheiden deelen, welke op last der Fransche Politie eenige verandering of uitlating hebben moeten ondergaan. Haarl., 1814.

A. **Loosjes Pz.,** Ebba Niels, treurspel in drie bedrijven. Haarlem, 1812. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** Proeve eener vrije navolging in Alexandrijnsche voetmaat van het gedicht Montmartre, (door den heer Mr. J. Meerman in hexameters). Haarlem, 1812. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** De geest der geschriften van wijlen Joannes le Francq van Berkhey, in huisselijke zamenspraken van Dichtlief en Gloorroos met hunne kinderen. Haarlem, 1813. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** 't Verlost Jeruzalem, zangspel in vijf bedrijven. Naar het Fransch van Baour-Lormian. Haarlem, 1813. 8°.

A. **Loosjes Pz.,** Mengeldichten. Haarlem, 1813—1815. 2 dln. in 1 bnd. 8°.

Achteraan: Nederlands volksverwachting. Dichtstuk, ter gelegenheid van de bijeenkomst der Groote Vergadering, representerende de Vereenigde Nederlanden, ter overweging van het ontwerp der grondwet. Door A. Loosjes Pz. Haarlem, 1814.

A. Loosjes Pz., De Bijbel, dichtstuk. Haarlem, 1816. 8°.

A. Loosjes Pz., Rijkdom, middelbare stand en armoede in drie bespiegelingen. Met platen. 2e druk. Haarlem, 1816. 8°.

A. Loosjes Pz., Lauwerkroon voor de Nederlandsche zeehelden bij hunne betoonde moed en dapperheid in den zeeslag voor Algiers den 28sten van Oogstmaand 1816. Haarlem, 1817. Met krt. 8°.

Achteraan: Geschiedkundig tafereel van den slag der Engelschen en Nederlanderen voor Algiers, den 28 Augustus 1816.

A. Loosjes Pz., Nagelaten gedichten. Haarlem, 1819—1820. 2 dln. in 1 bnd. Met portret. 8°.

Achteraan: Bloemen op het graf van A. Loosjes Pz. door het Letteroefenend Genootschap onder de zinspreuk: Openhartigheid, Vertrouwen en Stilzwijgendheid, te Amsterdam. Amst., 1818.

A. Loosjes Pz., Dramatische werken. Amsterdam, 1843—1844. 5 stn. 8°.

Verschenen in 6 stukjes, met doorloopende paginatuur, en daarop in een deel uitgegeven. Het eerste stukje ontbreekt.

A. Loosjes Pz., Al de dramatische werken. (Nieuwe uitgave, in een deel). Amsterdam, 1844. 8°.

Vincent Loosjes, Aan mijne huisvrouw Cornelia Johanna Herdingh, bij gelegenheid van onzen 25-jarigen trouwdag, 23 November 1808. 8°.

A. Loosjes Pz., Hulde aan Luther, bij gelegenheid van het derde eeuwfeest der Hervorming. Haarlem, 1817. 8°.

Vincent Loosjes, De veldslag bij Waterloo en Dichtproeven. Haarlem, 1817. 8°.

Vincent Loosje, Zedekundige uitspanningen. Haarlem, 1822. 8°.

P. F. Loysen, Aan mijne stadgenooten. Middelb., 1822. 8°.

P. F. Loysen, Bij het vertrek van D. Molenaar uit de gemeente te Middelburg naar die van 's Gravenhage. Middelb., 1822. 8°.

J. Luiken, Zedelyke en stichtelyke gezangen, op nieuws vermeerderd, en den Lof en Oordeel van de Werken der Barmhertigheid. Allen met konstige figuuren versiert. Amst., 1709. 8°.

J. Luiken, De schriftuurlyke geschiedenissen en gelykenissen van het Oude en Nieuwe Verbond, vertoonende 337 konstige figuuren, verrykt met bybelse verklaaringen en stichtelyke verzen. Met het leven van den dichter. Amsterdam, 1712. 2 dln. 4°.

J. Luiken, Vonken der Liefde Jezus, van het God-begeerende Zielen-vuur. Een behelzing van vyftig Zinne-beelden, met hunne daar op speelende verzen en heilige spreuken. 6e druk. Amsterdam, 1727. 8°.

J. Luiken, Vonken der Liefde Jezus, van het God-begeerende Zielen-vuur. Een behelzing van vyftig Zinne-beelden, met hunne daer op speelende verzen en heilige spreuken. Amsterd., 1741. 8°.

J. Luiken, Des Menschen Begin, Midden en Einde, vertoonende het kinderlyk Bedryf en Aanwas, in een en vyftig konstige figuuren. Met godlyke spreuken en stichtelyke verzen. Met het leven van den Autheur. Amst., 1730. 8°.

J. L(uiken), Goddelyke Liefde-vlammen of vervolg van Jezus en de Ziele, handelende van een boetvaerdige, geheiligde, lief hebbende en haar zelfstervende Ziele. In drie deelen, met koopere afbeeld. verciert. Amst., 1736. 8°.

J. en **K. Luiken,** Spiegel van het menselyk bedryf, vertoonende honderd verscheiden ambachten, konstig afgebeeld, en met godlyke spreuken en stichtelyke verzen verrykt. Amsterd., 1749. 8°.

J. Luiken, De onwaardige Wereld, vertoond in vyftig Zinbeelden, met godlyke spreuken en stichtelyke verzen. Amst., 1778. 8°.

Bloemlezing uit de Zedelyke en Stichtelyke Gezangen van Jan Luiken. Gron., 1835. 8°.

J. J. Maas (timmerman te Brigdamme), Dichtstuk op den mensch, op grond van den Bijbel. Middelb., 1844. 8°.

P. J. Macaré (geboren te Middelburg 1804, overleden 1861), Poezij en proza, of herinneringen uit de dagen van Olim. Middelb., 1850. 8°.

J. Macquet (geboren te Brouwershaven 1731, overleden 1798), De vier Jaergetyden. Leyden, 1761. 8°.

(J. Macquet), De liefde van Psiche en Kupido. Dichtstuk. Leyden, 1765. 8°.

J. Macquet, Dichtlievende uitspanningen, bevattende heldinnen brieven, natuerkundige beschouwingen, mengelwerk. Zierikzee, 1772—1779. 3 dln. 2 bnd. 8°.

Het tweede deel bevat Evangelische tafereelen, het derde De eerste waereld en Mengelwerk.

(J. Macquet), Proeven van dichtkundige letteroefeningen, over den smaek in de poëzye, over den Abraham den Aartsvader van Arnold Hoogvliet. Utrecht, 1780. 8°.

J. R. van der Malen, Zede-, mengel- en lykgedichten. Met kunst-plaaten versiert. Leeuwaerden, 1728. 4°.

P. Manteau van Dalem (geboren te Poortvliet 1607, overleden 1687). Zie boven bladz. 179.

(**J. Mareeuw**, geboren te Middelburg 1742, overleden 1808), Lierzang, ter blijde gelegenheid, dat het voortreffelijk en nieuw vervaardigd orgel, in de Oostkerk der stad Middelburg voor de eerste maal, onder het plechtig kerkgezang, speelde. Middelb., 1783. 8°.

A. C. Meerman geb. **Mollerus**, Gedichten. Derde en vierde deel. 's Gravenh. en Amsterd., 1816. 2 dln. 8°.

A. C. Meerman geb. **Mollerus**, Otharion en Othar, in vier zangen. 's Gravenh. en Amsterd., 1819. 8°.

P. Meesters, Het revolutionismus, voorgesteld in een koddig noodlottigen levensloop van zekeren staatsomwentelingsgezinden belangzoeker. Middelb., 1832. 8°.

Gomarius Mes, Een dozijn dichtproeven. Z. j. 12°.

Petronella Moens en **Adriana van Overstraten**, Vaderlandsche dichtproeven. Haerlem, 1786. 8°.

Petronella Moens en **Adriana van Overstraten**, Esther, in vier boeken. Haarlem, 1786. 8°.

Petronella Moens, De Lente, in drie zangen. Amsterd., 1788. 8°.

Petronella Moens, Eerkrans voor Aardenburg. — A. van Overstraten, Eerkrans voor Bergen op den Zoom. Amsterd., 1788. 8°.

R. Dreszelaar geb. **Ooremans** en **Petronella Moens**, Stichtelijke gedichten. Haarlem, 1789. 8°.

Petronella Moens, Dichtkundige en prosaïsche mengelwerken. Haerlem, 1790. Met portret. 8°.

Petronella Moens en **B. Bosch**, Liederen voor het Vaderland. Dordr. en Bergen op Zoom, 1792. 8°.

Petronella Moens, Johan van Oldenbarneveld. Utrecht, 1792. 8°.

Petronella Moens, De geschiedenis der menschheid. Amsterdam en Zaandam, 1793. 8°.

Petronella Moens, Mijne vrije denkwijze over belangrijke onderwerpen. Met plaaten. Den Hage, 1797. 8°.

Petronella Moens, Vruchten der eenzaamheid. Met silhouet van de schrijfster. Amsterdam, 1798. 8°.

Petronella Moens, Bespiegelingen over Europa in de agttiende eeuw, in vier zangen. Haarlem, 1802. Met portret. 8°.

Petronella Moens, De twaalf maanden des jaars. Met platen. Haarlem, 1810. 2 dln. 8°.

Petronella Moens, Bij het intrekken van Napoleon Buonaparte in Parijs. Utrecht, 1815. 8°.

Petronella Moens, Mengelwerk, bestaande in bespiegelingen, dichtstukken, zedelijke verhalen en brieven. Dordrecht, 1815. 8°.

Petronella Moens, Tafereelen uit de Nederlandsche geschiedenis, dichterlijk geschetst voor de jeugd. Met platen. Haarlem (1823). 8°.

Petronella Moens, Herman en Susanna; of tafereel van een gelukkig burger huisgezin. Amst., 1825. 8°.

Petronella Moens, Dagboek voor mijne vrouwelijke landgenooten. Amsterdam, 1826—1831. 2 dln. 8°.

Petronella Moens, Dagboek enz. (Hetzelfde werk als het voorgaand, met den 2e druk van deel I. Amsterd., 1832). 2 dln. 8°.

Petronella Moens, Merkwaardige bijbelsche tafereelen om de meer gevorderde jeugd Gods wijsheid en liefde in het bestuur der menschelijke lotgevallen te doen opmerken. Met platen. Amst., 1828. 8°.

Petronella Moens, Gelegenheidsgedichtjes voor de lieve vaderlandsche jeugd. Leiden, 1832. 8°.

Petronella Moens, Willem en Ada, of het ongenoegzame van de natuurlijke godsdienst. Leyden, 1833. 8°.

Petronella Moens, Eene week in de lente op het land. Haarlem, 1833. 8°.

Petronella Moens, Zestal brieven over, vooral in dezen tijd, belangrijke godsdienstige onderwerpen. Amst., 1834. 8°.

Petronella Moens, Eerste zestal godsdienstige overdenkingen, ter bemoediging mijner lijdende natuurgenooten. Koevorden, 1835. 8°.

Petronella Moens, Tweede zestal godsdienstige overdenkingen, enz. Koevorden, 1839. 8°.

Petronella Moens, Antwerpen, verheerlijkt door de groote mannen, die het heeft voortgebragt. Prijsvers, bekroond door de rederijkkamer: De Olijftak. Utrecht, 1840. 8°.

V. de la Montagne, Gedichten. Met een inleiding van Emmanuel de Bom. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 19). Amsterdam, 1907. 8°.

J. Moorman (geboren te Hulst 1696, overleden 1743), Gedichten (uitgegeven door P. Boddaert). Middelb., 1745. 8°.

J. A. Mosselman (geboren te Middelburg 1801, overleden 1854), Mengelingen in poëzij en proza. Middelb., 1841. 8°.

S. I. Mulder, Verspreide lettervruchten. Leyden, 1844. 8°.

Multatuli. — Verzamelde werken van Multatuli. Naar tijdsorde gerangschikte uitgave, bezorgd door zijne weduwe. De Elsevier-editie. Amsterdam, 1907. 10 dln. 8°.

I. Max Havelaar of de koffieveilingen der Nederlandsche handelmaatschappij, voorafgegaan door studiën over zijn werken door C. Vosmaer. — II. Minnebrieven. Over vrijen-arbeid in Nederlandsch Indië. Indrukken van den dag. — III—IX. Ideeën. Eerste tot zevende bundel. — X. Verspreide stukken. Een en ander over Pruisen en Nederland. De bruid daar boven. Divagatiën over zeker soort liberalismus.

Multatuli, Max Havelaar. Volledige uitgave met verklaringen en vertalingen van de redactie der Wereld-Bibliotheek. Amsterdam, 1907. 8°.

Multatuli, Vorstenschool. Drama. 4e druk. Amsterdam, 1875. 8°.

Multatuli, Vorstenschool, drama. Met een woord vooraf door mevrouw Douwes Dekker-Schepel en twee portretten. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 18). Amsterdam, 1907. 8°.

Multatuli. — G. S., Aan Multatuli (E. Douwes Dekker). Een stem uit het Nederlandsche volk. Rotterdam, 1875. 8°.

Multatuli. — Met Multatuli! De stem van G. S. is het Nederlandsche volk onwaardig. 2e druk. Rotterdam, 1875. 8°.

A. de Muinq (geboren te Middelburg 1655, overleden 1719), Winter-vrugt gewasschen op het Hov Niet altyd zomer, bestaande in schriftmaatige Uitbreydingen van verscheidene uitgelezene versen van den Zend-Briev Pauli aan de Philippensen. Middelb., W. Eling. 1712. 4°.

A. de Muinq, Het boek Ecclesiastes ofte Prediker, in duytse vaarzen overgeset. 2e druk. Amsterd., A. van Damme. 1716. 4°.

A. de Muinq, Eenzaame bezigheden, waar in des waerelds ydelheid door prenten en maatgeschriften zinbeeldig werd vertoond. Amsterd., 1711. 4°.

'ıinq, Eenzame bezigheden. Waar in des waerelds door maatgeschriften zinbeeldig werd vertoond. ɿ druk. Amsterd., 1716. 4°.

'oor treurigheijt te vinden in de Eenzame A. de Muncq, ten versoecke van een lief-.n Sion uit sijne poëtise schriften verkosen. 's Gra-.., z. j. 4°.

W. E. N. **Muskeyn**, Blikken op Frankrijk. 1830—1871. Een achttal gedichten. Amsterd. en Gent, 1871. 8°.

F. **Nagtglas**, De Gouden Draad. (Twee eeuwen uit onze familiegeschiedenis). Waarheid en verdichting. Utrecht, 1898. 8°.

P. **Nieuwland**, Letter- en oudheidkundige verlustingen, of ophelderende aanmerkingen over verscheide bybelsche, kerkelyke, waereldlyke en wysgeerige keur-stoffen. 's Gravenh., 1765—1769. 4 dln. 8°.

S. J. **van Nispen Muller** (geboren te Vlissingen 1766), De dapperheid der Zeeuwen, openlijk in de gehoorzaal van Middelburgs Illustre School, op den 20 Maart 1782 opgezongen. Middelb. 8°.

P. **van Noemer** (geboren te Zierikzee 1700, overleden 1767), Stichtelyke gedichten. Middelb., 1766. 8°.

I. **van Nuyssenburg**, Nederlands eeuwgetij, in klinkdichten. Dordrecht, 1772. 8°.

W. A. **Ockerse**, Nagelaten redevoeringen. Amsterdam, 1826. (Met portret op den titel). 8°.

(W. A. **Ockerse**), Vruchten en resultaten van een zestigjarig leven. Voorafgegaan door een beknopt levensbericht van den schrijver door H. W. Tijdeman en J. Clarisse. Tweede druk. Amsterd., 1825—1826. 3 dln. 8°.

V. van Oosterwyck, De Christelycke Seneca enz. (Zie bladz. 108). Amsterdam, 1659. 8°.

V. van Oosterwyck, De Hof-bloemen ofte drie hondert stichtelijcke en leersame bedenckingen over verscheyden gelegentheden, betreffende d'oeffeningh der godtsaligheyt. Amsterd., 1659. 8°.

J. van Oosterwijk Bruijn, De boertige zangster. Nieuwe verzameling. Met platen. Amst., 1837. 8°.

G. Outhof, Levens-tafereel van Cebes, den Thebaner. Uit het Grieks ondigt in Neêrlands digtmaat overgezet, met zinverklaarende en taal- en oudheidkundige uitleggingen, als ook nog met zeven verhandelingen verrykt. Amsterd., 1727. Met pln. 8°.

J. d'Outrein (geboren te Middelburg 1662, overleden 1722), Tranen over de dood van Bernard Somer, in sijn leven Bedienaar des Evang. tot Amsterdam, ontslapen den 2 Juny tot Veere in Zeeland. Amsterd., 1684. pl°.

J. d'Outrein, Lijktroost voor Kornelis Kien over de drouve dood van zijn huisvrouw Anna Zomer. Middelb., 1679. pl°.

J. d'Outrein, Vreugdengalm uitgeschatert op de blijde inhuldiging van C. Vitringa tot hoofdleeraar van de H. taal in de Hooge School van Franeker. Franeker, 1681. pl°.

J. d'Outrein, Het Hoogelied van Salomo, kortelijk verklaard door N. Lydius. Onlangs in rijm nagevolgd; en nu vermeerdert met eenige aanteekeningen en een aanhangsel, bevattende een verklaring van eenige Profetien, als het lied van Moses en eenige Psalmen enz. Amsterd., G. Borstius. 1690. 8°.

J. d'Outrein, Het alphabeth der Godsaligheid ofte de CXIX^de^ Psalm ontleedet, kortbondig verklaard, en in rym nagevolgd. Amsterd., 1701. Met muziek. 8°.

J. d'Outrein, Wegwyser door de heerlykheid Roosendaal ofte de Roosendaalsche vermakelykheden met een geestelyk en zedelyk ooge beschouwt en in digtmaat gestelt. 3e druk, grootelyks vermeerdert. Amsterd., 1718. Met pln. en plattegr. en portret. 4°.

J. H. van der Palm, Verspreide verhandelingen, redevoeringen en losse geschriften. (Met voorbericht van Nic. Beets). Leeuwarden, 1846. 8°.

Ook onder den titel: J. H. van der Palm, Verhandelingen, redevoeringen en losse geschriften. Deel V.

Parrhasiana, of vrymoedige bedenkingen over stoffen rakende de zedekunde, historien, staatsaken en letterkunde, nevens de verdediging der schriften van den Hr. L. C. In 't Frans beschreven door Theod. Parrhasius. Amst., 1703. 8°.

M. C. Paspoort van Grijpskerke (geboren te Middelburg 1797, overleden 1874), Mijne uitspanning in ledige uren. Middelb., 1822. 8°.

M. C. Paspoort van Grijpskerke, Humors bruiloft. Middelb., 1863. 8°.

G. Penon, Overdrukken. 1874—1877. 7 stn. 8°.

Over het volksboek van „Floris en Blancefloer." (Overgedrukt uit den Taal- en letterbode). 1874. — De vlugge Zweed. (Overgedrukt uit „de Banier"). 1874. — Nieuwe uitgaven: Theod. Jorissen, De Patriotten te Amsterdam in 1794. (Overgedrukt uit „de Banier"). 1875. — Partijhaat. (Overgedrukt uit „de Banier"). 1875. — Jonckbloet's Zoogenoemde Geschiedenis der Nederl. letterkunde, toegelicht door J. van Vloten. (Overgedrukt uit „de Banier"). 1876. — De kritiek van den heer Loffelt. (Overgedrukt uit „de Banier"). 1876. — Een nieuwe uitgave van Vondels dichtwerken. (Overgedrukt uit „de Banier"). 1877.

D. P. Pers, Bacchus Wonder-werken: waer in het Recht Gebruyck en Misbruyck des Wijns, door verscheyden vermaecklijcke, eerlijcke en leerlijcke Historien wort afgebeeld, en de lasteringe der Dronckenschap met levende

verwen afgemaelt. Hier is by-gevoeght de Suyp-stad of Dronckerts Leven. Alles in dicht gestelt en met konstbeelden geçiert. Amsterd., Dirck Pietersz. 1628. 4°.

R. A. **Soetbrood Piccardt,** Barse's afscheid. (Fragment). (Overgedrukt uit „Zeeland," jaarg. 1854). 8°.

R. A. **Soetbrood Piccardt,** 's Konings 70ste verjaardag, 19 Februari 1887. Feestrede. Goes, 1887. 8°.

M. **Henriquez Pimentel,** Proeve eener causerie. ('s Gravenh., 1874). 8°.

J. **Pitot,** Ernst en luim of verzameling van mengeldichten. Lamzwaarde (bij Hulst), 1845. 8°.

J. **Pitot,** Herfstvoortbrengselen of verzameling van gedichten. Lamzwaarde bij Hulst, 1846. 8°.

A. **Poley** (geboren te Middelburg 1801, overleden 1858), Wie wil lagchen! of boertige dichtluimen van oom Arjaan, toegewijd aan zijne neefjes en nichtjes. Middelburg, 1856. 8°.

H. K. **Poot's** Gedichten. Amsterd., 1780. 3 dln. 8°.

H. K. **Poot,** Op den hoogen watervloet omtrent het einde des jaers 1717. 4°.

C. **van der Port** (geboren te Zierikzee in de eerste helft der zeventiende eeuw), De Lof der Zotheid, eerst speelensgewijse beschreven door Desiderius Erasmus, nu digtkundig, met eenige veranderingen van mengel-stoffen, gesteld. Met platen. Leyden, 1706. 8°.

E. J. **Potgieter,** Werken. Proza, poezy, kritiek. Verzameld onder toezicht van Joh. C. Zimmerman. Haarlem. 23 dln. 8°.

I, II. Proza. 1837—1845. 3ste druk. Haarlem, 1894. 2 dln. — III, IV. Het Noorden in omtrekken en tafereelen. 5e druk. Met een inleidend woord van J. P. Hasebroek. Haarlem, 1895. 2 dln. — V. Leven van R. C. Bakhuizen van den Brink. 2e druk. Haarlem, 1890. —

VI—VIII. Schetsen en verhalen. 4e druk. Haarlem, 1896—1897. 3 dln. — IX, X. Poëzy. 1827—1874. 5e druk. Haarlem, 1890. 2 dln. — XI—XII. Verspreide en nagelaten poëzy. 1828—1874. 3e druk. Haarlem, 1896. 2 dln. — XIII—XV. Kritische studiën. 4e druk. Haarlem 1898. 3 dln. — XVI—XVIII. Studiën en schetsen. 3e druk. Haarlem, 1897—1898. 3 dln. — XIX. Bibliographie der werken van E. J. Potgieter, door J. H. Groenewegen. Haarlem, 1890. — XX. (Leven en werken van) Everhardus Johannes Potgieter door J. H. Groenewegen. Haarlem, 1894. — XXI—XXIII. E. J. Potgieter, Brieven aan Cd. Busken Huet, uitgegeven door G. Busken Huet. Met een portret in heliogravure naar de schilderij van H. A. van Trigt. Haarlem, 1901—1902. 3 dln. — Samen 23 dln. 8o.

E. J. **Potgieter**, Jan, Jannetje en hun jongste kind. Het rijksmuseum. Met inleiding en aanteekeningen van L. S. en 44 afbeeldingen. — Liedekens van Bontekoe. Blaauw bes, blaauw bes! 't Is maar een pennelikker! Marie. De ezelinnen. Hanna. (Ned. Bibl., no. 42—44). Amsterd., 1908. 2 deelen. 8o.

Is. **Querido**, Studiën. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 36 en 37). Amsterdam, 1908. 8o.

J. **Reddingius**, Johanneskind. Gedichten. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 17). Amsterdam, 1907. 8o.

J. K. **de Regt** (geboren te Middelburg 1821; zie ook Eberhard), Aan A. J. Snouck Hurgronje, predikant te Middelburg, bij het bekomen van zijn emeritaat. Middelb., 1844. 8o.

J. K. **de Regt**, Dichtklanken bij het afsterven van B. van der Feen, Leeraar te Middelburg. Middelb., 1846. 8o.

J. K. **de Regt**, Ontboezeming bij het afsterven van A. I. Snouck Hurgronje, Leeraar te Middelburg. Middelb., 1849. 8o.

J. K. **de Regt**, Hanepootjes. Rott., (1861). 8o.

J. K. **de Regt**, Bagatellen. Gron. 12o.

Anna Bethaan (geboren te Middelburg 1684, gehuwd met J. Radaeus, overleden 1729) en **Anna Maria Vincentius** (geboren te Middelburg 1697, overleden 1730), Nagelatene gedichten. (Uitgegeven door P. Boddaert Cz. en P. de la Rué). Middelb., (1730). 2 stn. 8°.

L. **Rietberg**, Lenteloveren. Zwolle, 1810. 9°.

S. **Rivier**, Vlissinge Geus, of Vlissings verwerping van 't Spaansche juk en aanneeming der bescherming des Prins van Oranje; geschied op Paaschdag den 8 April 1572. Treurspel, M. F. Bestebens Vlissingen Geus, gedeeltelyk gevolgd. Vlissingen, 1783. 8°.

G. P. **Roos** (geboren te Aardenburg 1822, overleden te Rousselare) en A. **de Ligny** (geboren te Aardenburg 1823, overleden 1848), De Ithaka van Jan Trochée wedergevonden door twee Aardenburgers. Schoonhoven, 1843. 8°.

(G. P. **Roos** en A. **de Ligny**), Vrolijke tooneelen uit het leven van Heldewijs, in zijn tijd Pastoor ter gemeente Lapscheure, provincie West-Vlaanderen; meer algemeen bekend onder den naam van Paap Lapscheure. In losse verzen door twee Aardenburgers. Middelb., 1846. 8°.

G. P. **Roos**, Rasalama, de dienstmaagd des Heeren op Madagascar. Eene dichtproeve. Sluis, 1850. 8°.

G. P. **Roos**, Een handvol veldbloemen. Middelb., (1875). 8°.

G. P. **Roos**, Sneeuwklokjes, voorjaarsbloempjes. Middelb., 1876. 8°.

L. **Rotgans**, Wilhem de Derde, . . . Koning van Engeland enz. In heldendicht beschreven. Utrecht, 1698—1700. 2 dln. Met pln. 4°.

L. **Rotgans**, Poëzy, van verscheide mengelstoffen; met konstplaaten versiert. Leeuwarden, 1715. 4°.

L. Rotgans, Boerekermis. Amsterd., A. Schoonenburg. 1735. Met pln. 4°.

(**P. de la Ruë**, geboren te Middelburg 1695, overleden 1770), Regtvaardige verdeediging van Zeelands luister tegen den onverdienden blaam, daarop gelegd door Peter Burman, Hoogleeraar der beschaafde Wetenschappen enz. in zijn Latijnsch gedigt, uitgesprooken ter eere van den 50-jaarigen Academischen feestdag. Middelb., (1725). 4°.

P. de la Ruë, L. Drelincourts Christelyke klinkdigten, in Nederduitsch rym vertaald. Middelb., 1727. 8°.

P. de la Ruë, De Christelyke geloofsbelydenis en het gebed des Heeren, in rym uitgebreid. Middelb., M. Schryver. 1729. 8°.

P. de la Ruë, Stigtelyke gedichten. Leiden, S. Luchtmans. 1731. 8°.

P. de la Ruë, Berymde bybelstoffen. Middelb., M. Schryver. 1732. 8°.

(**P. de la Ruë**), Byschriften op de groote en smalle steden van Zeeland. Middelb., 1731.

D. L. de la Ruë, Oranje-lied, op de wys Wilhelmus van Nassauwen enz. Middelb., (1787). fol.

D. L. de la Ruë, Het feestvierend Zeeland op de heuchelijke verjaardag van Willem de Vijfde. Middelb., 1788. 8°.

S. van Rusting, Het Schouw-toneel des Doods; waar op na 't leeven vertoont word de dood op den throon des aardbodems: heerschende over alle staaten en volkeren. Verçiert met 30 zinnebeelden. 3e druk. Amsterd., 1735. 8°.

A. Ruysch, Herinnering aan Nederlands verlossing, den 19 November 1813 en de 25-jarige regering van onzen beminden Koning. Vlissingen, 1838. 8°.

A. **Ruysch,** Cantate by de plegtige ontblooting van het standbeeld voor den admiraal Michiel Adriaanszoon de Ruijter. Vlissingen, 1841. 8°.

A. **Ruysch,** Acasia-loveren. Kleine verzameling van nieuwe maç.·. gezangen voor Nederlandsche Vrijmetselaars. Rotterdam, 1849. 8°.

(A. **Ruysch**), Train de Paisir, of een uitstapje naar Antwerpen met de stoomboot „Stad Vlissingen" op Zondag 20 Julij 1851. Vlissingen, 1851. 8°.

A. **Ruysch,** De eerste jeneverstoker, allegorische fantazy. Vlissingen, 1856. 8°.

A. **Ruysch,** God is liefde. Vlissingen, 1864. 8°.

A. **Ruysch,** Gods grootste wet. Eene volksoverlevering uit de negende eeuw des Christendoms. Vlissingen, 1866. 8°.

A. **Ruysch,** Aan de dames van Vlissingen, behoorende tot de directie van het Roode Kruis, en de zoodanigen die er als leden voor arbeiden. Vlissingen, 1870. 8°.

A. **Ruysch,** Accasia-loveren, den B.·. B.·. leden en kinderen der L'Astre de l'Orient gewijd. 8°.

A. **Ruysch,** Vooroordeel tegen Zeeland. (Opgedragen aan de rederijkers-kamer Ruysch te Zierikzee). 8°.

A. **Ruysch,** De twee ringen, of de schipbreuk bij Egmond. Tooneelspel in drie bedrijven. Zierikzee, 1829. 8°.

A. **Ruysch,** De Zeeuwsche schutterij in kantonnement, of het slot Berckenhof. Tooneelmatige episode uit de laatste gebeurtenissen, met zang. Middelb., 1831. 8°.

A. **Ruysch,** Het kasteel van Tourville, of de Hollandsche zeelieden in Frankrijk. Oorspronkelijk tooneelspel, in drie bedrijven. Vlissingen, 1835. 8°.

A. **Ruysch**, Moederliefde en heldenmoed, of de gevangenis op het slot 's Gravensteen te Antwerpen. Oorspronkelijk, geschiedkundig tooneelspel in 3 bedrijven. Vlissingen, 1837. 8°.

A. **Ruysch**, Geregtigheid en wraak, of de vader regter over zijnen zoon. Tooneelspel in vijf bedrijven, naar het ontwerp van den heer F. Mallefille, geheel vrij bewerkt. Vlissingen, 1838. 8°.

A. **Ruysch**, De gans met de paauwenstaart, of het geneesmiddel der hoogmoedsdolheid. Oorspronkelijk blijspel met zang in twee bedrijven. Vlissingen, 1839. 8°.

A. **Ruysch**, Albrecht van Beijeren, graaf van Holland, of de St. Mauritius dag (1389). Oorspronkelijk geschiedkundig drama in 5. bedrijven. Vlissingen, 1841. 8°.

A. **Ruysch**, Het testament uit Amerika. Oorspronkelijk tooneelspel in drie bedrijven. Vlissingen, 1846. 8°.

A. **Ruysch**, De wees van Brussel, eene episode uit de drie laatste dagen van Alba's schrikbewind in de Nederlanden. (1573). Oorspronkelijk drama in vier bedrijven, met een voorspel. Middelburg, 1848. 8°.

A. **Ruysch**, De eer en het geld. Blijspel in vijf bedrijven, naar F. Ponsard, in vrije Nederduitsche verzen overgebragt. Middelb., 1854. 8°.

A. **Ruysch**, De Hertog van Alençon te Antwerpen. Burgertrouw en verraad 1583. Oorspronkelijk geschiedkundig drama in vier bedrijven. Vlissingen, 1863. Met portret. 8°.

A. **Ruysch**, De oom uit Oost-Indië of de drie gekroonde artisjokken. Oorspronkelijk blijspel met zang, in twee bedrijven. Vlissingen, 1865. 8°.

A. **Ruysch**, 't Was maar een loods. (Eene kroon voor den

ouden zeeman). Oorspronkelijk tooneelspel in drie bedrijven met coupletten. Vlissingen, 1867. 8°.

(F. **Rijk**), Atreus en Thyestes, treurspel. Amsterd., 1711. 8°.

J. **Sanderus**, 's Weerelds Wonderen, sichtbaar in bysondere toevallen der natuur en menschelijke handel, by-een-verzamelt uyt verscheyde voornaeme schrijvers. Met vaersen verrijkt door A. Montanus. Utrecht, J. Ketel. 1663. 12°.

H. J. A. M. **Schaepman**, Napoleon. Utrecht, 1873. 8°.

J. **Scharp**, November, 1813. Lierzang. Rotterdam, 1814. 8°.

M. **Scharten-Antink**, Catharine. Tweede druk. (Nederlandsche Biblotheek, no. 26 en 27). Amsterdam, 1908. 8°.

J. **Scheltema**, Redevoering over de brieven van Pieter Corneliszoon Hooft. Amsterd., 1807. 8°.

A. C. **Schenk**, De letterkundige verdiensten van Johan Meerman. Lofdicht. 's Gravenh. en Amsterd., 1819. 8°.

J. M. **Schrant**, Redevoeringen en verhandelingen. Gend en Leiden, 1829 en 1845. 2 dln. 8°.

J. **Schraver** (geboren te Zierikzee 1819, overleden 1885), Hulde aan Neêrland's zeelieden. Ten voordeele van de weduwe en de zes kinderen, nagelaten door den verongelukten Nederlandschen zeeloods Frans Naerebout. 2e druk. Schiedam, 1859. 8°.

C. **Schutters** (geboren te Middelburg 1767, overleden 1848), Hartelijk vaarwel aan mijne waardigste vrienden den Heere Petrus Hugenholtz, benevens deszelfs echtgenoote en kroost bij hun vertrek naar de Chr. Herv. Gem. te Utrecht. Vlissingen, 1803. 8°.

C. **Schutters**, Gedachten bij den geduchten watervloed, die

de stad Vlissingen in den nacht tusschen den 14 en 15 Januarij 1808 bijzonder heeft getroffen. Vlissingen, 1808. 8°.

C. **Schutters**, Opwekking aan de Ned. Herv. Gem. te Middelburg tot dankbare erkentenis bij het verblijven van haren leeraar A. J. Snouck Hurgronje. Middelb., 1815. 8°.

C. **Schutters**, De roemrijke overwinning, behaald door de geallieerde legers op de Franschen, den 17 en 18 Juny 1815. Middelb., 1815. 8°.

C. **Schutters**, Een woord aan de Ned. Herv. Gem. van Middelburg, bij het beroep van twee leeraren naar elders, en de gevolgen van dien, bijzonder op het verblijf van den Heer B. van der Feen. Middelb., 1823. 8°.

C. **Schutters**, Gedachten bij het overlijden van A. Drijfhout te Middelburg. Middelb, 1827. 8°.

C. **Schutters**, Overdenkingen, in dichtmaat gebragt, bij de plegtige aftreding van A. I. Snouck Hurgronje als herder en leeraar bij de Ned. Herv. Gem. te Middelburg. Middelb., 1844. 8°.

J. W. **Schuurmans**, Bijdrage op het 50-jarig bestaan der societeit de Vergenoeging, gevierd te Middelburg 11 Maart 1845. 8°.

P. **Serlé** (geboren te Philippine 1684, overleden 1730), De bondgenootsche Triumph-wagen, bestuiwt met krygstropheen den vyanden afgewonnen, geduurende den jegenwoordigen oorlog, tot het jaar 1711 incluys. Mitsgaders de gedenkweerdigste gevallen, beginnende van 't jaar 1700 tot 1711, soo buyten als binnen Europa, in Rym beschreven. Middelb., (1712). 4°.

M. **Siegenbeek**, Keur van dichterlijke zedelessen, voornamelijk uit J. Cats. Amsterd., 1810. 8°.

A. F. **Sifflé** (geboren te Middelburg 1801, overleden 1872), Verzameling van eenige van zijne dichtstukjes. 9 stn. 8°.

Marsch der Nederlandsche Schutterij. — Aan Z. K. H. Prins Hendrik bij H. D. vertrek naar de Middellandsche zee. Middelb., 1839. — De twaalfde Maart 1846. — Het volksfeest te Middelburg, den 18 Maart 1846. Middelb., 1846. — Eenige herziene dichtstukjes uit vorige jaren. 1859. — Abd-el-Kader in den zomer van 1860. — Javaas ramp. Middelb., 1861. — Middelburg in October 1871. — Den heere J. S. Frederiks bij zijn 100sten jaardag 1872.

A. F. **Sifflé**, Gedichten. Middelb., 1825. 8°.

A. F. **Sifflé**, Albrecht Beiling, treurspel. Middelb., 1831. 8°.

A. F. **Sifflé**, Filips van Egmond, of het verijdeld verraad; treurspel. Middelb., 1832. 8°.

A. F. **Sifflé**, Antigone, treurspel. Naar Sophocles vrij gevolgd. Amsterd., 1836. 8°.

A. F. **Sifflé**, De Deenen in Walcheren, (Zomermaand 838), Zeeuwsche legende. (Middelb., 1838). 8°.

A. F. **Sifflé**, Aan Domburg. (Middelb., 1839). 8°.

(A. F. **Sifflé**), Welkomstgroet aan Koning Willem II bij H. D. aankomst te Middelburg in Augustus 1841. Middelb., 1841. 8°.

A. F. **Sifflé**, Nieuwe gedichten. Middelb., 1844. 2 dln. 8°.

A. F. **Sifflé**, Het Volksfeest te Middelburg, den 18 Maart 1846. Middelb., 1846. 8°.

A. F. **Sifflé**, Na de lezing van het ontwerp der nieuwe grondwet. (Middelburg, 1848). 8°.

A. F. **Sifflé**, Herfstbloemen. Nieuwste gedichten. Middelb., 1861. 8°.

(A. F. **Sifflé**), Bij den dood van H. M. de Koningin-weduwe, den 1 Maart 1865. (Middelb. 1865). 8°.

J. A. Simons-Mees, De Veroveraar, een spel van stemmingen in vijf bedrijven. (Nederlandsche Bibliotheek, no. 1). Amsterdam, 1907. 8°.

Th. van der Sluys en **Th. van Diepenbrugge**, Afscheid aan A. van Bleyswyk, deu 18 Juny 1755 4°.

Johan Snep (organist van de St. Lievens-Monsterkerk te Zierikzee, overleden 1719), De verstoorde Cupido, vertoond in een vers. Zierikzee, N. Lonis. Z. j. 4°.

Johan Snep, Vreugde-galmen ter gedagtenis van de vrede te Ryswijk. Middelb., 1697. 4°.

(**J. P. Snoep**, geboren te Goes 1815, overleden 1882), Pegaasje in de dorpskroeg. Model-reglement voor rederijkerskamers ten platten lande, door een Ex-Rederijker. Rotterd., 1858. Met houtsneden. 8°.

N. Bal Snijders (geboren te Middelburg 1820, overleden 1876), Bij Rammekens. 27 Mei en 4 Juni 1573. Middelb., 1852. 8°.

N. Bal Snijders, Bijeensprokkeling uit den ouden en nieuweren tijd, uit de studentenwereld, uit het leven. In proza en dichtmaat. Oorspronkelijk en vertaald. Middelburg, 1871. 8°.

A. Soek, De vrugt van ledige uuren. Leyden, 1786—1787. 2 deelen. 8°.

A. van Solingen (geboren te Middelburg 1758, overleden 1830), De Batavier. Openlijk, in de gehoorzaal van Middelburgs Illustre School, op den 13 Mey 1776 opgezongen. Middelb., Chr. Bohemer. 1776. 8°.

Met belangrijke aanteekeningen betreffende de beide Evertsens. Achteraan: gedichten van H. Schortinghuis, P. Bakker, L. L. Boom, P. M. de Lichte, J. H. van Heulen, P. J. Couvenent, L. Stoppendaal Pz., H. A. Bacot en L. van der Linde.

(**J. op Somer**), Heilige warande tot verlustiging, zynde een korte schets van den inhoud des Bibels en Heidelbergschen Katechismus in 1241 korte versen voorgesteld. Waar by gevoegd is Gedagtenis des Regtvaardigen in zegeninge, by gelegenheid van het afsterven van B. Smytegelt, Pred. te Middelburg. Middelb., J. op Somer. 1739. 8°.

R. H. van Someren, De St. Elizabeths nacht, A° 1421. Dichtstuk, in drie zangen. Utrecht, 1841. 8°.

J. W. van Sonsbeeck (geboren te Vlissingen 1774, overleden 1797), Oorlog en vrede. Breda, 1792. 8°.

(**J. W. van Sonsbeeck**), Mijne verlustiging op den Emer en Endegeest. Breda, 1793. 8°.

(**J. W. van Sonsbeeck**), Wensch op de ondertrouw van Zacharias Paspoort en Cornelia de Vriese, den 2 September 1793. 8°.

J. W. van Sonsbeeck en **D. J. van Lennep**, Ter nagedagtenis van Pieter Nieuwland. Leyden, 1794. 8°.

J. W. van Sonsbeeck, De huwelijks-avond, cantate, bij gelegenheid der echtverbintenis van J. H. Schorer en J. M. van den Brande. 1794. 8°.

J. W. van Sonsbeeck, Op den dood van Bellamy. 20 Juni 1794. (Afgedrukt in de Mnemosyne. Deel IV). Hs. 8°.

J. W. van Sonsbeeck, Bij het zalig afsterven van mevrouwe Sara Jacoba Ockersse, weduwe van Citters. Overleden den 21 Januarij 1794. 8°.

(**J. W. van Sonsbeeck**), Aan mijne medgezellen, toen de heer W. A. L'Estevenon ons aanbood, deel te nemen in de kosten van het regtsgeding tegen den Major van de Graaf. 1794. 8°.

(J. W. van Sonsbeeck), Klaagzang op den vroegtijdigen dood van Henriëtta Cornelia Backer, gestorven te 's Graveland, 1 Aug. 1796. 8°.

Spectatoriale geschriften. — Oeuvres diverses de Mr. Juste van Effen. Tomes I—V. Amsterdam, 1742. 5 deelen. Met portret. 8°.

Tomes I et II. Le Misanthrope. 3me édition revue et corrigée. — Tomes III et IV. La Bagatelle, ou discours ironiques, où l'on prête des sophismes ingénieux au vice et à l'extravagance, pour en faire mieux sentir le ridicule. Nouvelle édition, revue et corrigée. — Tome V. Le Nouveau Spectateur François, ou discours dans lesquels on voit un portrait naïf des moeurs de ce siècle.

Spectatoriale geschriften. — De Hollandsche Spectator (door Justus van Effen en anderen). Amsterdam, 1731—1735. 12 deelen in 6 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Hollandsche Spectator enz. (Ander exemplaar van hetzelfde werk). Amsterdam, 1731—1735. 12 deelen in 4 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Algemeene Spectator. Amsterdam, 1742—1746. 6 deelen in 3 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Nagtstudie van Justus Bickerstaff, of twintig vertoogen over zaaken van staat, godsdienste, zede-leere, poëzye, enz. in digt en ondigt op een vryen trant beschreeven. (Nos. 1—20). Franeker enz. Z. j. (1648). 8°.

Hiermede in één band:

Gedenkschriften, behelzende het zeldzaame leeven, de werken en ontdekkingen van Martinus Scriblerus. Uit het Engelsch van Alexander Pope in 't Nederduitsch vertaald. Amsterd., 1754. 8°.

Verslag van de verbaazende historien der zogenaamde buikspreekers, nu onlangs in Frankryk voorgevallen, door den Heer de la Chapelle. Waarin tevens de oorzaak van dit wonderlyk vermogen onderzogt en deszelfs weezenlyk bestaan met verscheidene voorbeelden bevestigd wordt. Getoetst van wegen de Kon. Akademie der Weetenschappen te Parys enz. Amsterdam, 1774. 8°.

Spectatoriale Geschriften. — De Nederlandsche Spectator. Deel I—XII. Leyden, 1749—1760. 12 deelen in 6 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Philanthrope of menschenvriend. Deel I—VI. Amsterdam, 1757—1762. 6 deelen. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Hollandsche Wysgeer. Deel I—VI. Met kopere plaaten versierd. Amsterdam, 1760—1762. 6 deelen in 3 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Denker. Deel I—XII. Amsteldam, 1764—1775. 12 deelen. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Philosoof. Deel I—IV. Amsterdam, 1766—1769. 4 deelen in 2 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Onderzoeker. Deel I—IV. (Amsterdam), 1769—1772. 4 deelen in 2 banden. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Rhapsodist. Deel I—III. Amsterdam, 1771—1773. 3 deelen. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Mensch in aangenaame spectatoriaale vertoogen beschouwd door een genootschap van geleerde mannen te Halle. Uit het Hoogduitsch vertaald door George M. Nebe. Deel I—X. Amsteldam, z. j. 10 dln. 8°.

Spectatoriale geschriften. — De Menschenvriend. Deel I—X. Amsterdam, 1788—1797. 10 deelen. 8°.

H. L. Spieghel, Hertspieghel en andere zede-schriften, meest noyt voor dezen gedrukt. Amsterd., H. Wetstein. 1694. Met platen. 8°.

H. L. Spieghel, Hertspieghel en andere zedeschriften, met verscheidene nooit gedrukte stukken verrijkt, en door aan-

teekeningen opgeheldert door P. Vlaming. Met nieuwe figuuren. Amsterd., 1723. 8°.

H. Spoor, Dank-offer wegens het onderbrengen der Beyerssen, verdrijven der Franssen enz. onder het beleid van den Hertog van Marlboroug. Vertaald door J. A. Keppel. Z. j. fol.

(**J. Steengracht**, geboren te Middelburg 1692 en overleden 1743, **P. Boddaert Cz.** en **P. de la Ruë**), Dichtlievende tydkortingen, bestaande in gedichten van verscheide stoffe en rymtrant. 2e druk. Leyden, 1728. 8°.

K. Steur (landbouwer te Renesse), Twee dichtstukjes. Z. p. en j. (1830). 8°.

Simon Stijl, Nagelaten gedichten. Tooneelpoëzy. Leeuwarden en Harlingen, 1835. 8°.

Simon Stijl, Nagelaten gedichten. Mengelpoëzij. Leeuwarden en Harlingen, 1837. 8°.

D. M. de Superville (geboren te Middelburg 1801, overleden 1866), Dichtproeven. Middelburg, 1861. 8°.

W. Swanke (geboren te Sas-van-Gent 1675, overleden 1733), Stichtelyke rymoeffeningen, behelsende zielszuchtingen, samenspraaken en mengelstoffen. Middelburg, 1729. 8°.

W. Swanke, Nagelatene gedichten. (Uitgegeven door P. de la Ruë, met levensbericht van den schrijver). Middelb., L. Bakker. 1734. 8°.

Carmen Sylva, Jehovah. Vertaald door F. Smit Kleine. Utrecht, 1882. 8°.

J. J. Telchuys (geboren te Tholen 1809, overleden 1897), Rijp voor den Hemel. Gedachtenis aan Willem Wouter Was, in leven theologisch student en ontslapen in den ouderdom van 22 jaren. Middelb., 1857. 8°.

J. J. Telchuys, Verrassing voor arme kinderen. Beeldjes en vertellingen tot leering en genoegen in verschillenden leeftijd. (1889). 8°.

J. J. Telchuys, De kleine diergaarde. 15 versjes met plaatjes. 's Gravenh., 1893. 8°.

J. J. Telchuys, Eene kleine erfenis voor kinderen, die gaarne lezen. (Met plaatjes). Beeldjes en vertellingen tot leering en genoegen in verschillenden leeftijd. 's Gravenh., 1894. 8°.

J. J. Telchuys, Woorden van een grijsaard voor de jeugd. Beeldjes en vertellingen voor verschillenden leeftijd. (Met plaatjes). 's Hage, 1896. 8°.

B. Tideman Jzn., Ahasverus. Zwolle, 1870. 8°.

S. J. Moscoviter, Ahasverus. Een woord aan dr. B. Tideman Jzn. Met aanteekeningen. Rotterdam, 1870. 8°.

J. de Timmerman (geboren te Middelburg 1726, overleden 1765), Nagelaten gedichten. Middelburg, 1774. 8°.

Pa. Ja. de Timmerman (geboren te Middelburg 1724, overleden 1798), Nagelaten gedichten, uitgegeven door haar (2en) echtgenoot J. F. Hennert. Utrecht, 1786. Met silhouette. 8°.

H. P. Timmers Verhoeven, Abbadona. Eene voorlezing. 's Gravenh., 1845. 8°.

H. A. Tollé (geboren te Middelburg 1729, overleden 1798), Iets van — . (Daarachter:) Berigt nopens de Rederykkamer der Stad Vere. Vere, 1790. Met portret op den titel. 8°.

H. Tollens Cz., Gezamenlijke dichtwerken. Leeuwarden, 1870. 12 deelen in 4 banden. Met portret. 8°.

I—III. Gedichten. 6e druk. — IV. Romancen. Balladen en legenden. 5e druk. — V—VI. Nieuwe gedichten. 8e druk. — VII. Liedjes van Matthias Claudius. 3e druk. — VIII. Dichtbloemen, bij de naburen geplukt. 2e druk. — IX. Verstrooide gedichten. 2e druk. — X—XI. Laatste gedichten. 3e druk. — XII. Nalezing. Onuitgegeven en verspreide gedichten. 2e druk.

H. **Tollens**, The Hollanders in Nova Zembla. An arctic poem, translated by D. van Pelt, with a preface and an historical introduction by S. R. van Campen. New-York, 1884. 8°.

(**Lucas Trip**), Tydwinst in ledige uuren; of proeven van stigtelyken aandagt: door M. L. 2° en verbeterde druk. Leyden, 1774. 8°.

C. **Tuinman**, Nederduitsche poëzy, behelzende stichtelyke puntdichten, kortbondige koppelversen en nuttige zedenrymen, met een nabanket. Hier zyn by gevoegt Godvruchtige gezangen. Middelb., M. Schryver. 1728. 4°.

C. **Tuinman**, Rymlust: behelzende I. het ongerymde pausdom, met eene rommelzode van paapenheiligdom; II. uitspannings uitspanning, en III. rymproeve. Alles tot betoog van de rymrykheid der Nederduitsche taal. Noch een byvoegzel van gedichten. Middelb., M. Schryver. 1729. 4°.

H. **W. T. Tydeman**, Het hart omhoog. Godsdienstige poëzie. Arnhem, (1885). 8°.

C. **Udemans**, De waekende oog op de onsekerheyt des menschen levens, in dicht ghestelt. Hier by sijn noch door den selfden autheur gevoegt eenige emblemata ofte sinnedichten. 's Graven-haghe, 1643. 4°.

C. **Udemans**, Nederlantsche tragi-comedie, vertoonende het gewoel der voorledene en tegenwoordige oorlogen van de Ver-eenichde Nederlanden, doch eygentlijck vervattende den vredelijcken wensch der Christenen. 1652. 4°.

C. **Udemans**, Het grove pack-kleedt, af-getrocken van het lastigh pack des werelts. Middelb., H. Smidt. 1658. 4°.

C. **Udemans**, Het geestelyck gebouw met sinne-beelden verciert. Middelb, H. Smidt. 1659. 4°.

C. **Udemans**, Af-beeldinge van de Verkeerde Werelt: ontdeckende de oude aen-geborene verkeertheyt der menschen, vervattende daer beneffens met rijm-werck de verklaringen van alle de voornaemste historien van het Oude en Nieuwe Testament. Verçiert met verscheyde kopere platen. Middelb., P. van Goetthem. 1660. 4°.

C. **Udemans**, Af-beeldinge van de Verkeerde Werelt enz. (Als voorg.). Desen 2[en] druck, op nieuws oversien en verbetert. Middelb., P. van Goetthem. 1661. 4°.

P. J. **Uijlenbroek**, Kleine dichterlijke handschriften verzameld. Nieuwe beknopte uitgave. Amsterd., 1823—1827. 6 dln. 3 bdn. 8°.

A. **U(ytterschout)** (geboren te Middelburg 1667), Ledige Uyren. I. Deel. De Rym-Kronyk van Zeeland. — II. Deel. Bybel-stoff. — III. Deel. Jok en Ernst. Vlissingen, 1711. 4°.

Andr. **Valerius** (geboren te Middelburg, overleden 1625), Nederlandsche gedenck-clanck. Zie boven bladz. 183.

A. **Veldhoven**, Dichtkundige bespiegelingen over de Aarde, den Mensch en den Starrenhemel. Dordr, 1774. 8°.

A. **van der Venne**, Tafereel van Sinne-mal: waer in verscheyden verthooninghen werden aenghewesen, met poëtische vermaeckelijcke ende leersame sinne-dichten en sang-liedekens. Verciert met verscheyden copere platen. Middelb., J. P. van de Venne. 1623. 4°.

Gebonden achter „de Zeeuwsche Nachtegael."

A. van der Venne, Sinne-vonck op den Hollandtschen Turf, ende des selfs Wonder Veen-Brandt: in Gedicht uyt-geschildert, en aen-gewesen op de Haegse Turf-marct. Hier noch by gevoegt een vermakelijcken Hollandtschen Sinne-Droom op het nieuw Wys-Mal van den Ouden Italiaenschen Smit; mitsgaders de Vindinge der Tabacks Wonder-Smoock: rijckelijck verciert met Konst-Beelden. 's Gravenh., 1634. Met portr. en platen. 16°.

A. van der Venne, Sinne-Vonck op den Hollandtschen Turf, ende des selfs Wonder Veen-Brandt: in Gedicht uyt-geschildert, en aen-gewesen op de Haegsche Turf-marct. Hier noch by gevoegt enz. (Als voorgaand). 's Gravenh., 1634. Met portret en platen. 16°.

Ander exemplaar van hetzelfde werk.

Antonius Verensis (waarschijnlijk een Zeeuw). — Den Wtersten Wille van Lovvys Porquin, door hem by maniere van een lieflick Testament in prose gestelt, tot onderwijs ende stichtinge van syne kinderen. Oock seer bequaem ende dienstelick voor alle Christen huys-vaders, om hun kinderen door t' selue te onderwysen ... In dicht ghestelt by Anthonius Verensis. Antwerpen, Mattheus Mesens. 1582. 4°.

Gedrukt met zoogen. caractères de civilité.

Antonius Verensis. — Den wtersten wille van Lowijs Porquin enz. In dichte ghestelt by Anthoni Verensis, ende nu van nieus oversien ende verbetert. Ter Goes, Yman Jansz. Nachtegale. 1610. 4°.

J. J. Vereul, Reinoud en Adelfing, in zeven zangen. Amsterd., 1792. 8°.

J. Verschuere Reynvaan, Gezangen der Vrije-Metselaren. 2e druk. Vlissingen, 1808. 8°.

C. A. Vervier, (Verzameling van gedichten van). 9 stn. 4°. en 8°.

Ode aan von Kotzebue. 4°. — (Aanspraak) aan de Kon. Maatschappij: Rhetorica te Gend, 1820. 8°. — Dichtregelen uitgesproken ter gelegenheid van de eerste vergadering der Kon. Maatsch. van Rhetorica te Gend, 1820. 4°. — Dichtregelen ter gelegenheid van de plechtige uitreiking der eermetalen aan de Schilders enz. te Gend. 1820. 8°. — Aen Conscience na het lezen van zijn werk: Batavia. — Verbroedering. De Zuid-Nederlanders aan hunne broeders in Noord-Nederland. 1861. 8°. — Aan Ph. Blommaert. 1861. 4°. — Bij een bezoek aan de overblijfselen der Benedictiner Priorij te Waerschoot. 1862. 4°. — De Nacht. 1863. 4°. — Man en vrouw. 1863. 4°.

C. A. Vervier, Dichtstukjes. — Imitation des poésies de C. A. Vervier par L. V. Raoul. Gend, 1820. 8°.

Adr. de Vin (geboren te Kolijnsplaat 1672, overleden 1743). Zie boven bladzijde 181.

(J. L. van Vliet), De speler. Tweede druk. Zierikzee, 1843. 8°.

Zie ook op Boudewijn.

J. van Vloten, De Geuzenleus der 19e eeuw. Vaderlandsche opwekkingsrede. Haarlem, 1873. 8°.

Vluchtige denkbeelden over de dingen des tijds. Nijmegen, 1874. 8°.

J. E. Voet, Stichtelyke gedichten en gezangen. 4e druk. Dordrecht, 1740. 2 dln. 1 bnd. 8°.

J. Vollenhove, De verlossinge van Groot Britanje door Willem den Derden. Amsterd., P. van den Broek. 1689. 4°.

J. van Vondels Werken. (Vergelijk Unger, Bibliographie van Vondels werken, no. 36). Gebonden in 10 banden. 4°.

Band I. Alle de treurspelen. Eerste deel. Amsterdam, Joannes Oosterwyk. 1720. (Unger, n°. 27a).

Band II. Alle de treurspelen. Tweede deel. Amsterdam, Joannes Oosterwyk. 1719. (Unger, n°. 27b).

Band III en IV. Poëzy of verscheide gedichten, op een nieu by een vergadert, en met veele ook voorheen nooit gedrukte dichten vermeerdert:

mitsgaders een aanleidinge ter Nederduitsche dichtkunste en het leven des dichters. Franeker, Leonard Strik, 1682. 2 dln. (Unger, n°. 8).

Band V. Publius Ovidius Nazoos Herscheppinge, vertaelt door J. van Vondel. Amsterd., Abraham de Wees. 1671 — Publius Ovidius Nasoos Heldinnebrieven, vertaelt door J. van den Vondel. Amsterd., Gerard onder de Linden. 1716. 4°.

Band VI. Publius Virgilius Maroos wercken, (in Nederd. proza) vertaelt door J. v. Vondel. Amsterd., Abraham de Wees, 1646. 4°.

Band VII. Publius Virgilius Maroos wercken, in Nederduitsch dicht vertaelt door J. v. Vondel. Amsterdam, Abraham de Wees, 1660. 4°.

Band VIII. Koning Davids Harpzangen, den Nederduitschen toegezongen. Amsterdam, wed. G. de Groot. 1696. — Q. Horatius Flaccus Lierzangen en dichtkunst, vertaelt door J. v. Vondel. Amsterd., Evert Visscher. 1735. — J. v. Vondels Palamedes of Vermoorde Onnozelheit. Treurspel, met aanteekeningen uit 's Dichters mondt opgeschreven. 3e druk. Amersfoort, P. Brakman. 1736. Met pln. — J. van Vondels Hekeldichten, met aanteekeningen, uit 's Dichters mond opgeschreven. Thans merkelijk vermeerdert. Amersfoort, P. Brakman. 1736. Met pln.

Band IX. Vorstelijcke Warande der Dieren: waer in de zeden-rijcke philosophie, poëtisch, morael, en historiael, vermakelijck en treffelijck wort voorgestelt. Amsterdam, S. Wybrantsz enz. 1682. Met pln. — Toonneel des menschelyken levens, of de vernieuwde Gulden Winkel enz. Amsterd., W. Lamsvelt. 1699. Met pln. — De Helden Godes des Ouwden Verbonds, met kunstige beeldenissen vertoont en poeetelijck verklaert enz. Amsteldam, Dirk Pietersz. 1620. Met pln. — De Heerlyckheyd van Salomon. Uyt het Fransch vertaelt. Amsteldam, Dirck Pietersz. 1620. — Hierusalem Verwoest. Treurspel. Amsteldam, Dirck Pietersz. 1620. 4°.

Band X. Bespiegelingen van Godt en Godtsdienst tegens d'ongodisten, verlochenaers der Godtheit of goddelijcke voorzienigheit. 3e druk. Amsterdam, wed. Barent Visscher. 1723. — Joannes de Boetgezant. Begrepen in zes boecken. Uitgegeven door Abraham Bogaert. Amsterdam, 1696. — Altaergeheimenissen, ontvouwen in drie boecken. Keulen, 1698. — Brieven der Heilige Maeghden, Martelaressen. Amsterdam, Jan Lamsveld. 1702. — De heerlyckheit der Kercke, haer ingang, opgang en voortgang. Begrepen in dry boecken. Kolen, 1663. — De Vaderen, ofte het tweede deel van de derde dagh der tweeder weke, vervatende Abrahams offerhande. Wt het Fransch vertaelt. Leyde, J. van der Deyster. 1722.

J. van Vondel. — Keur van paarlen, verzameld bij J. van den Vondel, door J. M. Schrant. Met ophelderingen. Leiden, 1846. 8°.

J. van Vondel. — Meesterstukken uit Vondels werken, ver-

zameld en toegelicht door P. H. van Moerkerken. Met levensschets van den dichter. Leeuwarden. 1870. 8°.

J. van Vondel. — Keur uit Vondels lyrische en dramatische poëzie, voorafgegaan van een levensschets naar Brandts Leven van Vondel, door P. H. van Moerkerken. Sneek, 1885. 8°.

J. van Vondel. — Aphorismen uit Vondel's werken, saamgelezen door P. H. van Moerkerken. Utrecht, (1893). 8°.

J. van Vondel, Palamedes of vermoorde onnozelheit. Treurspel. (Unger, n°. 125). Amsterd., A. de Wees. 1652. 4°.
Met geschreven aanteekeningen en verklaringen.

J. van Vondel, Gysbrecht van Aemstel, d'ondergangk van zijne stadt en zijn ballingschap. (Unger, n°. 246). Amsterd., A. de Wees. 1659. 4°.

J. van Vondel, Leeuwendalers, lantspel. (Unger, n°. 444). Amsterd., A. de Wees. 1648. 4°.
De drie bovenst. werken in één band.

J. van Vondel. — J. L. Walch, De varianten van Vondel's Palamedes. Proefschrift. 's-Gravenh., 1906. 8°.

J. van Vondel, Lucifer, treurspel. Met aanteekeningen door J. M. Schrant. Dordrecht, 1856. 8°.

J. van Vondel, Gysbrecht van Aemstel, treurspel. Met aanteekeningen door J. M. Schrant. Leijden, 1851. 8°.

Vondel's Lucifer. Translated from the Dutch by L. C. van Noppen. Illustrated by J. Aarts. New-York, 1898. 8°.

J. van Vondel, Joannes de boetgezant. Met aanteekeningen van J. M. Schrant. Leyden, 1840. 8°.

J. v(an) V(ondel), Vorstelijcke Warande der Dieren: waer in de zeden-rijcke philosophie, poëtisch, morael en histo-

riael, vermakelijck en treffelijck wort voorgestelt (Unger, n°. 89). Amsterdam, Erven wed. G. de Groot. Z. j. 4°.

G. **Penon**, Historische en bibliographische beschouwing van Vondels hekeldichten. Academisch proefschrift. Groningen, 1873. 8°.

G. F. **Drabbe**, Vondel's overgang tot de Katholieke kerk tegenover de voorstelling van Mr. J van Lennep. Eene voorlezing. Leiden, 1867. 8°.

J. **van der Voort**, Het heerlijck bewijs van des menschen ellende ende miserie onderworpen, van het begin der menscheyt, tot dat hy werderom comt tot den grave: Oock hoe ongeluckigh hy is buyten andere dieren, aengaende de nature enz. Noch is hier by ghevoeght een refereyn van den selven autheur, vande omgekcerde rocken van Antwerpen. Middelb., wed. S. Moulert. 1638. 8°.

C. **Vosmaer**, Londinias. Leiden, 1877. Met illustratiën. 8°.

Cornelie de Waal (geboren te Middelburg 1871), Van leven en lieven. Sonnetten en verzen. (1903). 4°.

Cornelie de Waal, De Viking en zijn geslacht, een Zeeuwsch gedicht. Met eenige aanteekeningen door B. F. (Middelburg, 1905). 4°.

(**J. H. J. van Wageningen**), Het schaakspel. Dichtstuk van Marcus Hieronymus Viva. Naar het Latijn. Utrecht, 1859. 4°.

W. G. E. Walter, In onze Vlaamsche gewesten. Politieke schetsen. Gent, 1877. 8°.

I. **Waterman**, Uitboezeming bij het graf van H. J. Hertzveld. Amsterd., 1846. 8°.

A. **van Wechel**, Lente-looveren aan ongelukkigen gewijd. Vlissingen, 1846. 8°.

Wereltoneel (Het groot Natuur- en Zedekundigh) of Woordenboek van meer dan 1200 aeloude Egiptische, Grieksche en Romeinsche Zinnebeelden of Beeldenspraek. Op nieu uit de schriften van Cez. Ripa, Zarat. Kastellini, Piet. Valerianus, Horus Apollo e. a. getrokken, met uitvoerige aenmerkingen en ophelderingen door een' ervaren Tael- en Outheitkundigen en met dichtkundige toepassingen door H. Kz. Poot. Delft, R. Boitet. 1743—1750. 3 dln. Met pln. fol.

M. G. van der Werken, Willem de IV. Leiden, 1756. 4°.

J. L. Wertheim, Proza en poëzie. Amsterd., 1884. 2 dln. Met portret. 8°.

Werther (J. Th. Oosterman), Mengelingen. Zierikzee, 1876. 8°.

J. Westerbaen, Gedichten. 's Gravenh., 1672. 3 dln. 8°.

K. Westerbaen Wz., Dichtstukken. Leyden, 1774. 8°.

A. J. Wiessner (geboren te Middelburg 1827), Vruchten der eenzaamheid. Middelb., 1862. 8°.

J. F. Willems, Aen de Belgen. Aux Belges. Antwerpen, 1818. 8°.

Jacob Willemsen (geboren te Middelburg 1644, overleden 1712), Sions Zielsbanketten. Zie boven bladz. 182.

Jacob Willemsen, Gezangen van de gangen Gods in zijn Heiligdom. Middelb., A. van de Poulle. 1683 en 1706. 2 dln. 8°.

Jacobus Willemsen (geboren te Middelburg 1698, overleden 1780). Hertsterkte in Jehova. Middelb., 1775. 8°.

Jacobus Willemsen, Nieuwejaars-gift. Jezus, de waare

zondaarsvriend, tot opwekking van alle zondaaren voor oogen gesteld. Nagevolgd uit het Hoogduitsch. 2e druk. Middelb., J. Dane. 1779. 8°.

K. **Willemsen** (geboren te Zaamslag 1850), Distels en bloemen. Eerste gedichten. Neuzen, 1875. 8°.

Jacoba Petr. **Winckelman** (geboren te Vlissingen 1696, overleden 1761), Bundel van stichtelyke mengeldichten (uitgegeven door Maria Elisabeth Winckelman). Middelb., H. Sas. 1764. 8°.

Ja. Pa. **Winckelman**, (Nagelaten) Stichtelijke gedichten (en mengeldichten), benevens eene beschrijving van haar godzalig leven en gelukzalig sterven. Met de lijkzangen op haar overlijden. 2e druk, nieuwe uitgave verm. met eene voorrede van R. Schutte. Amsterd., 1769. 2 dln. 8°.

L. W. **van Winter** geb. **van Merken**, Jacob Simonszoon de Ryk. Treurspel. Amsterd., 1776. 8°.

N. S. **van Winter**, De Jaargetijden, in vier zangen. Groningen, 1819. Met platen. 4°.

F. J. **Winter Tromp** (geboren te Vlissingen 1761), Vlissingen in zangen. Dordrecht, 1793. 8°.

S. I. **Wiselius**, Mengel- en tooneel poezij. Amsterd., 1818—1821. 5 dln. 8°.

S. I. **Wiselius**, Nieuwe dichtbundel. Amsterd., 1833. 8°.

(P. **van Woensel**). De Lantaarn voor 1792, 1796, 1798, 1800, door Amurath-Effendi, Hekim-Bachi. Amsterdam. 4 dln. 12°.

P. **van Woensel**, De Lantaarn voor 1801. Nieuwe veranderde uitgaaf, met uit- en inlaatingen, met bij- en onderlaagen. Amsterdam. 12°.

P. van Woensel, De Bij-lichter, zijnde een uitgewerkte verhandeling over de Influenza, dat is: Publieke Verkoudheid. Amsterdam. 12°.

A. Wolff, De bedyking van de Beemster, in dichtmaat uitgesproken, op Beemster dankdag. Tweede Druk. Hoorn, T. Tjallingius, 1773. 8°.

Met „Aentekeningen."

A. Wolff en deszelfs huisvrouw **E. Bekker** (geboren te Vlissingen 1738, overleden 1804), Aanspraak en gedicht aan Zyne Doorluchtige Hoogheid Willem den Vyfden. Met een verhaal van Hoogstdeszelfs reize door de Middel-Beemster, den 21 July 1773. Hoorn, T. Tjallingius, 1773. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker,** Bespiegelingen over het Genoegen, dichtmatig voorgesteld. (Gevolgd door: Ons leven is een bloem, en een dichtstuk: Aan . . . Ewaldus Hollebeek, ter gelegenheid zyner redenvoering by d'aanvaarding van het Hoogleeraar-Ampt in de Heilige Godgeleerdheid te Leiden). Hoorn, T. Tjallingius. 1763. 8°.

Met Opdracht aan . . . Mr. Adriaan van der Mieden, Heer van Opmeer, President in den Hove van Holland, Zeeland en Westfriesland.

E. Wolff geb. **Bekker,** Eenzame Nacht Gedachten, over den Slaap en den Dood. Hoorn, Tjallingius, 1765. 8°.

Hierachter: Aan de Nederlandsche Jufferschap en Aan Mejuffer Anna van der Horst.

E. Wolff geb. **Bekker,** Gedachten over verscheide onderwerpen, van den Heer Grave d'Oxenstirn; uit het Fransch vertaalt. Hoorn, T. Tjallingius. 1765. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker,** Bespiegelingen over den staat der Rechtheid, dichtmatig voorgesteld. (*Gevolgd door:* Bespiegelingen over den Val *en* Bespiegelingen over den gevallen Mensch, zoekende zyn herstel door de reden). Hoorn, T. Tjallingius. 1765. 8°.

Vooraan: Opdracht aan: . . . Mr. A. van der Mieden, heer van Opmeer en aan het slot: Ter na-gedachtenisse van . . . Mr. A. van der Mieden, vryheer van Opmeer, overleden in 's Hage den 13 November 1764, benevens eenige Gedachten over de dichtkunde.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Vlissings vreugd by de aankomst zyner Doorluchtige Hoogheid Willem den Vyfden. (Amsteldam, D. onder de Linden, 1766). 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Een nieuw Scheepslied gemaakt ter eere Zyner Doorluchtige Hoogheid onzen dierbaren Erfstadhouder, Willem den Vyfden, by gelegenheid van Hoogstdeszelfs installatie als Heer van Vlissingen. Den 30 Mei 1766. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Lijkzang voor den Wel Edelen Gestrengen Heere, den Heere Jan Guepin. Hs. 1766. 4°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Walcheren, in vier gezangen. Hoorn, T. Tjallingius, 1769. 8°.

Hierachter: *Proeve van Mengeldichten.*

(**Onuitgegeven**) **gedichten**, eigenhandig geschreven door de dichteres Elisabeth Wolff, geb. Bekker, indertijd toegezonden aan Mr. Hermanus Noordkerk. *H.S.* 1765—1769. 4°.

Inhoud: Portret van de dichteres met levensbeschrijving door M. A. D. Schinkel. Zinnebeeldige teekening met onderschrift. Dichtkundige brief aan Emilia, Lierzang. Schipperslied. Dichtkundige brief aan . . . Mr. Herman Noordkerk. 's Levens wisselingen; toegezongen aan Eelhart. Zedezang; aan Eelhart. De Nederlandsche Vrijheid aan den Corsischen Generaal Pascal Paöli.

(E. **Wolff** geb. **Bekker**), 's Lands vreugdegroet, aan zyn Doorluchtigste Hoogheid Willem den Vyfden, Prinse van Oranje en Nassau, . . . ter heuchelyke gelegenheid zyns Hoogheids zestienden jaardach. Den 8sten van Lentemaand, 1764. (Hoorn, T. Tjallingius, 1772). 8°.

(E. **Wolff** geb. **Bekker**), De onveranderlyke Santhorstsche Geloofsbelydenis. In rym gebragt door eene zuster der

Santhorstsche Gemeente. Ter drukkerye van haare Koninglyke Majesteit Reden. (*Daarachter*): De Menuet en de Domineesch pruik. Vergeefsche Raad. Z. j. (1772). 8°.

De veel veranderde Santhorstsche Geloofsbelydenis in rym gebragt door eene vervreemde van de Genot Geloovers. Ter drukking der Koninglyke Majesteit Reden. (*Daarachter*): De Menuet en de Kalot des Ouderlings met ezels ooren. Mithridaat, voor Vergifte Raad. (1772). 8°.

De dweepery gecensureert of de belaggelyke gevolgen van het danssen eener afgevergde menuet. Kluchtig-kamerspel. 8°.

De verzonnene cencureering, en gevolgen der onafgevergde logen, omtrent het danssen eener menuet. 8°.

Heer-oom met de gaard, en de hoerewaardin, twee anecdoten, uit den zelfden hoek, als de Menuet en Dominees Pruik, by wyze van brief, in dichtmaat medegedeeld door een Groninger Heer aan zynen vriend te A . . . (1772). 8°.

De spotterny ontmaskerd of volkomen verdediging voor de eerwaardige gehekelde perzonen, in de twee nieuw uitgekomene, vertogen, ten tytel voerende, De onveranderlijke Santhorstsche Geloofsbelydenis . . . en De dweepery gecensureerd, . . . Geschreven door onbekende Auteuren. En door een voorstander en belyder der Gereformeerde Godtsdienst binnen Groningen beantwoord. Groningen, (1772). 8°.

Aan den schranderen zamensteller van het vaers den tytel voerende, de Menuet en de Dominees Pruik. 8°.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), Brief over de Santhorstsche Geloofsbelydenis. Amsterdam en Hoorn, G. Warnars en T. Tjallingius, 1772. 8°.

Aanmerkinge op de brief over de Santhortsche (*sic*) Geloofsbelydenis, dienende tot antwoord op de twee voorgestelde vraagen: of de Santhortsche Geloofsbelydenis hoonende en gevaarlyk is, voor de Heerschende Godsdienst en het Gezag der Stadhouders? dat ik zal aantoonen, dus, te zyn. (Amsterd., F. H. Demter). 8°.

J. I. **Doedes**, De Santhorstsche geloofsbelijdenis en de menuet en de domineespruik. (Overdruk). 8°.

J. **Hartog**, Santhorst. Uit: de Gids, Mei 1882. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Zedenzang, aan de menschenliefde, by het verbranden des Amsteldamschen schouwburgs. Op den 11den van Bloeimaand, 1772. Hoorn, T. Tjallingius, 1772. 8°.

D. **Volmerink Az.**, De waare menschenliefde of tegenzang aan mejuffrouw Elizabeth Wolff, Geb. Bekker. Amsterdam, H. W. de Bruyn, (1772). 8°.

Lierzang ter bestryding der vooroordeelen, verspreid door de dweepery, by gelegenheid van het afbranden des Amsteldamschen Schouburg, op den 11den Mei des jaars 1772. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Lier- veld- en mengelzangen. Hoorn, T. Tjallingius, 1772. 8°.

Voorafgegaan door „Ontschuldiging aan myne vrienden en aan de begunstigers myner dichtkunde," en „Lijkzang ter gedagtenisse van Hermannus Noordkerk," en gevolgd door eene proza-vertaling uit het Engelsch van De ontroofde Hairlok, in vyf zangen, door A. Pope.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Jacoba van Beieren aan Frank van Borsselen Hoorn, T. Tjallingius, 1723 (lees: 1773). 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Jacoba van Beieren aan Frank van Borsselen. Tweede, veel vermeerderde en nauwkeuriger, druk. Hoorn, T. Tjallingius, 1773. 8°.

Hierachter het gedicht, getiteld: *Groete aan . . . Willem den Vyfden* enz.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), De ongelukkige morgen; Datheniana. Hoorn, T. Tjallingius, 1774. 8°.

De ongelukkige avond-stond; Datheniana. Utrecht, S. de Waal. 1774. 8°.

Datheensche eerzuil, opgericht door Dathenarius. Hoorn, T. Tjallingius, 1775. 8°.

Door ds. Bosch van Diemen. Vergelijk de Algemeene voorrede voor Walcheren in vier zangen. Nieuwe uitgave, 1784, blz. XXIV, en „Aan de welmeenende lezers" achter het 2e deel der Brieven van Abraham Blankaart.

E. Wolff geb. **Bekker**, Aan mynen Geest. Hekeldicht . . . Hier agter is gevoegd: De Morgengroet der Vriendschap. Hoorn, T. Tjallingius, 1774. 8°.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), Brief aan . . . Mr. Hendrik Vollenhoven en . . . Catharina Johanna van Beeck, by gelegenheid van Hun Ed^{s}. echtverbintenisse, plegtiglyk voltrokken, den 20sten van Sprokkelmaand, des jaars 1774. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker**, Arnold Geesteranus aan Maria van Reigersbergen, echtgenoote van Mr. Hugo de Groot, enz. Hoorn, T. Tjallingius. 1775.

Hierachter: Brief aan Ernst, Het jonge paar en Proeven van myn Winter-Buitenleven.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), De Bekkeriaansche dooling op eene geheel nieuwe wyze, dat is, proefondervindelyk, wederlegd. Hoorn, T. Tjallingius, 1775. 8°.

Onderaarsche (*sic*) zamenspraak tusschen Machiavel, Thomas, Ludovicus Lau, en Beelzebul, over den godsdienst van den digter of dichteres van 't stukje, genaamd De Bekkeriaansche Dooling, op eene geheel nieuwe wyze, dat is, proefondervindelyk, wederlegd. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker**, Lierzang aan mevrouw M. van der

Mieden geb. Cardinaal. By haar Ed. herstelling uit eene smartelyke ziekte. (Hoorn, T. Tjallingius). 1776. 8°.

(E. **Wolff** geb. **Bekker**), Brieven van Constantia Paulina Dortsma, Oudste Dochter van wylen den Heere Paulus Dortsma, geschreeven aan haare Nigt Scriblera van Utrecht. Uitgegeven door Mr. Paulus Dortsma, Secundus. Hoorn, T. Tjallingius, 1776. 8°.

(E. **Wolff** geb. **Bekker**), Beemster-Winter-Buitenleven. Twee brieven. Amsterdam, J. Allart en 's Gravenhage, I. van Cleef, 1778. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Nederlands verpligting tot het handhaven der nuttige maatschappijen en genootschappen in ons vaderland. Inzonderheid haare betrekking hebbende op den Oeconomischen Tak en de Vaderlandsche Maatschappy te Hoorn. Hoorn, T. Tjallingius, 1779. 8°.

Hierachter: Het nut der Vaderlandsche Maatschappye van Redery en Koophandel, opgerecht te Hoorn, toegeëigend aan de Heeren Bestierders.

(E. **Wolff** geb. **Bekker**), Het nut der vooroordeelen; door de gebroederen Godowardus en Egbertus Wysneus; met ophelderende aanmerkingen verrykt, door de juffrouwen Wysneus, halve zusters der schryveren. 's Gravenhage, 1783. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, De natuur is mijne Zanggodin. Dichtstuk. 's Hage, Is. van Cleef, 1784. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker**, Vrouw Snaversnel: volksliedje, op eene aangenaame wys: Gevolgd naar de Engelsche Ballade, The Wanton Wive of Bath; benevens de Menuet en de Dominees pruik. Amsteldam, J. B. Elwe en D. M. Langeveld. 1784. 8°.

(E. **Wolff** geb. **Bekker**), Vrouw Snaversnel: volks liedje. Op eene aangenaame wys: Gevolgd naar de Engelsche

Ballade, The Wanton Wive of Bath; benevens de Menuet en Dominees pruik. Amsteldam, Bom, Kuyper, Berkum, Elwe en Langeveld *enz.*

Dezelfde uitgave met ander titelblad zonder den naam der schrijfster.

E. Wolff geb. **Bekker** en **A. Deken**, Fabelen. 's Gravenhage, Is. van Cleef, 1784. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker**, Mengel-poëzy. Amst., J. B. Elwe en D. M. Langeveld, 1785 en 1786. 3 dln. 8°.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), Aan het Vaderland. 's Gravenh., 1786. 8°.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), Aan de Vaderlandsche Burgers. 's Gravenh., Is. van Cleef. 1786. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker**, Vrijheid blijheid: vaderlandsch dichtstuk. 's Grav., I. van Cleef, 1786. 8°.

(**E. Wolff** geb. **Bekker**), Aan de Amsteldamsche Burgers, op den 26 February 1787. 's Gravenh., Is. van Cleef. 1787. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker**, De gesprekken met Emilia. Uit het Fransch vertaald, naar den vierden druk. 's Gravenh., Is. van Cleef, 1787. 2 dln. 8°.

Matrooze liedjes, uitgegeven door E: W: G: B: N°. 1 tot tot 6. ('s Hage, I. van Cleef, 1781). 8°.

Toegeschreven aan E. Wolff, geb. Bekker, doch waarschijnlijk niet van hare hand.

E. Wolff geb. **Bekker** en **A. Deken**, Brieven. Hoorn, T. Tjallingius. 1777. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker** en **A. Deken**, Brieven over verscheiden onderwerpen. 's Hage, 1780 en 1781. 3 dln. 8°.

E. Wolff geb. **Bekker** en **A. Deken**, Onderwyzend gesprek,

over het Geloof en de Zedenleer der Christenen; ook geschikt naar de bevatting van den gemeenen man. In 29 lessen. 's Gravenh., 1781. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Economische liedjes. 's Gravenhage, I. van Cleef, 1781. 3 dln. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Economische liedjes. Tweede Druk. 's Gravenhage, I. van Cleef, 1791. kl. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Economische liedjens. Twee deelen. Met platen. Amsterdam, J. Allart, 1798. kl. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Economische liedjes. Met plaaten. I en VI stukje. (Uitgave voor Kinderen). Amsterdam, J. Allart, z. j. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Wandelingen door Bourgogne. 's Gravenh., Is. van Cleef. 1789. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken**, Gedichten en liedjens. voor het vaderland; benevens eene aanspraak aan het Bataafsche volk. 's Grav., I. van Cleef, 1798. 8°.

E. **Wolff** geb. **Bekker** en **A. Deken.** — Brieven van Betje Wolff en Aagtje Deken, met aanteekeningen van Joh. Dyserinck. 's-Gravenh., 1904. Met portr. 8°.

A. **Deken**, Brief (aan eene Vriendin ten betooge dat E. Wolff geb. Bekker niet de schrijfster is van Engelsche en Schotsche Catechismussen). 's Gravenh., Is. van Cleef. 1781. 8°.

A. **Deken**, Traanen gestort by het overlyden van den uitmuntendsten dichter Jacobus Bellamy, in den bloei zyns levens gestorven; 11 Maart 1786 binnen Utrecht. 's Gravenh., Is. van Cleef. 1786. 8°.

L. **van Ollefen**, Het riete kluisje van mejuffrouw Elizabeth Wolff, Geb. Bekker, of Lommerlust, in de Beverwijk; het verblyf dier dichteresse, en van haare vriendinne, Agatha Deken. Amst., J. B. Elwe en D. M. Langeveld, 1784. 8°.

A. van der Woordt (geboren te Vlissingen 1770, overleden 1795), Gedichten. 1795. fol.

A. van der Woordt, Gedichten, en levensberigt aangaande den dichter van C. J. Wenckebach. 's Gravenh., 1843. Met silhouette. 8°.

J. van der Woordt (geboren te Vlissingen 1741, overleden 1794), Rouwklagt op het overlyden van Claude de Chuy, Burgemeester van Vlissingen, 1774. 4°.

Zeeusche Nachtegael. (Verzameling van gedichten door Cats, Joh^{a}. Coomans, L. Peutemans, A. en J. Schotte, A. Hoffer, Philibert van Borssele, A. Valerius, J. de Brune, A. de Huybert, J. de Swaef, J. Hobius en andere Zeeuwen). Zie boven bladz. 184.

Zeeuwsche dichtgedachten, onder de zinspreuk: Natuur begaaft. De Kunst beschaaft. Eerste stukje. Middelburg, H. van Osch. 1785. 8°.

Zeeuwse Swaane-Sang, of laatste vaarzen van den alomberugte Francois van Bergen gesegt Montanus, R. G. Zijnde een geest- en konstlijk samen-stel van Christelyke zeedenlessen: geschikt na den rang van 't Nederduytse A. B. C. Middelb., B. de Later. pl°.

C. Zwigtman (geboren te Hoedekenskerke 1782, overleden 1866), Zeeuwsche boere-kermis. Goes, 1817. 8°.

C. Zwigtman, Staal van Zeeuwschen heldenmoed. Middelb., 1820. 8°.

C. Zwigtman, Levens-bijzonderheden van Jan Steen, geschetst in twee zangen. Tholen, 1840. 8°.

C. Zwigtman, Levensbijzonderheden van Adriaan Brouwer. Middelb., 1863. Met pl. 8°.

WIJSBEGEERTE.

I. Algemeene Werken.

INLEIDING; GESCHIEDENIS; WERKEN VAN GEMENGDEN INHOUD.

Leonardus Stocke, Redevoering over het nut der Wysbegeerte; nevens drie Samenspraaken tusschen Plato en Epicurus: ter betoog van 's Waerelds Schepping, door een oneindig, volmaakt, onstoflyk Wezen. Utrecht, 1772. 8°.

Josua van Iperen, Inleidingsredenvoering tot zyne openbare lessen over de wysbegeerte en fraaije letteren. Batavia, 1779. 8°.

J. de Haas Jr., Inleiding tot de wijsbegeerte. Haarlem, 1889. 8°.

J. H. van Swinden, Oratio inauguralis de causis errorum in rebus philosophicis. Franequerae, 1767. fol.

Aristeus, of samenspraak tusschen Aristeus en Diocles over de wijsbegeerte. (1778). 8°.

A. F. Sifflé, Verhandeling over de wijsbegeerte op haar tegenwoordig standpunt, in hare betrekking tot Christendom en godgeleerdheid. 1841. 8°.

A. F. Sifflé, Verhandeling over den aard der wijsbegeerte en de beste wijze om haar te beoefenen. 1828. 8°

J. Brucker, Eerste beginzelen van de historie der wysbegeerte, zynde een kort begrip van zyn groot werk. In het Nederduitsch vertaalt en met aanmerkingen vermeerdert door A. de Stoppelaar. Utrecht, 1771—1778. 3 dln. 8°.

J. M. Degerando, Histoire comparée des systèmes de philosophie, relativement aux principes des connaissances humaines. Paris, 1804. 3 dln. 8°.

Neue Heidelberger Jahrbücher, herausgegeben vom Historisch-Philosophischen Vereine zu Heidelberg. Jahrgang I—XIV. Heidelberg, 1891—1906. 14 dln. 8°.

A. F. Sifflé, Verzameling van wijsgeerige verhandelingen. (Meest overgedrukt uit het tijdschrift De Dageraad). 1859—1865. 8°.

H. Was, Wijsgeerige verhandelingen en boekbeschouwingen. 3 stukken. 8°.

II. Oude Wijsbegeerte.

A. INLEIDING. GESCHIEDENIS.

D. C. Pleyte, Diss. lit. inaug., exhibens praecipua placita veterum philosophorum de libertate morali. Traj. ad Rhen., 1839. 8°.

B. J. H. Ovink, Overzicht der Grieksche wijsbegeerte. Amsterd., S. L. Looy en H. Gerlings. (1895). 8°.

Thomas Stanley, Historische beschrijving der Grieksche en Oostersche Wijsgeeren, behelsende derselver Daaden, Gevoelens en Gedenkwaardige Spreuken. Waar by gevoegd is, Basilius Kennet, Levensbedrijf der Grieksche Digteren, beyde uyt de laatste Engelsche Drukken vertaald door Salomon Bor. Leyden, 1702. Met pln. fol.

Ook onder den titel: Philosophische en Poetische Oudheden.

J. Berlage, Commentatio de Euripide philosopho. Specimen litterarium inaugurale Lugd.-Batav., 1888. 8°.

Guil. Leon. Mahne, Diatribe de Aristoxeno, philosopho peripatetico. Amstelodami, 1793. 8°.

J. Terpstra, Disput. lit. inaug. de Sodalitii Pythagorei origine, conditione et consilio. Traj. ad Rhen., 1824. 8°.

Vita et chriae sive apophthegmata Aristippi, Diogenis, Demonactis, Stratonici, Demosthenis et Aspasiae. Omnia haec partim nunc primum, partim accuratius Latio donata per P. L. Furnium. Antverpiae, J. Bellerus. 1556. 8°.

A. Goedkoop, Plato geen Pantheist, maar integendeel behoorende tot de heidenen van Rom. II : 26. Amsterd., 1851. 8°.

J. Meuleman, Commentatio litteraria de Zenone Citieo. Groningae, 1858. 8°.

Petri Gassendi Animadversiones in decimum librum Diogenis Laertii, De Vita, Moribus, Placitisque Epicuri. Editio III^a^. Lugduni, F. Barbier. 1675. 2 dln. in éen band. fol.

E. C. d'Engelbronner, Oratio de Stoicorum doctrinae in primis moralis prae Epicuraeorum ratione praestantia. Bomeliae, 1806. 8°.

G. J. de Martini, Disputatio lit. inaug. de L. Annaeo Cornuto Philosopho Stoico. Lugd. Batav., 1825. 8°

F. P. J. Sibmacher Zijnen, Specimen histor.-philosophum, quo Plutarchi de nonnullis Chrysippi placitis judicium examinatur. Traj. et Rhen., 1850. 8°.

C. M. Kan, Disputatio de Euhemero. Groningae, 1862. 8°.

P. J. B. Legrand d'Aussy, Vie d'Apollonius de Tyane;

précédée d'une notice historique sur Legrand d'Aussy par Lévesque. Paris, 1807. 2 dln. 8°.

Philostrate, Vie d'Apollonius de Tyane, avec les commentaires donnés en Anglois par Charles Blount sur les deux premiers livres de cet ouvrage. Le tout traduit en François. Amsterd., 1779. 4 dln. 8°.

B. GRIEKSCHE SCHRIJVERS.

A. de Jong, Disquisitio de Herodoti philosophia. Traj. ad Rhen., 1833. 8°.

R. Vorstman, De leer van Sokrates. Een woord voor onzen tijd. Haarlem, 1874. 8°.

I. de Vuller, Diatribe in Socraticam ἐπαγώγην, praesertim e Xenophontis Memorabilibus ductam. Traj. ad Rhen., 1832. 8°.

J. C. Badon Ghijben, Diatribe in Socratis Ironiam. Zutphania, 1833. 8°.

Epistolae Sodalium Socraticorum Philomathiae cum praefatione et appendicibus Guil. Leon. Mahne, Rect. Zierizeani Gymnasii. Zierizeae, A. de Vos. 1813. 8°.

Xenophontis Quae extant opera (Graece et Latine). Annotationes Henr. Stephani, multum locupletatae: quae varia ad lectionem Xenophontis longè utilissima habent. Ed. 2ª. Excud. Henr. Stephanus. 1581. fol.

Phantastikos (F. B. H. van Hoff), Nephelokokkygia, de wolkenstad der vogelen. Aristophanes' komedie gespeeld op het hedendaagsch wereldtooneel enz. Met ophelderende aanteekeningen. Zutphen, 1871. 8°.

(De Saint-Simon), Nyctologues de Platon. (Hollande, 1784). 4 dln. 1 bnd. 4°.

Platons Phaidon, over de onsterfelijkheid der ziel. Uit het Grieksch door H. van Herwerden. Amsterd., S. L. van Looy. 1898. 8°.

Platoons Phaidoon. (Aan het einde:) Deze vertaling van Platoons Phaidoon werd bewerkt door P. C. Boutens en gedrukt in 50 exemplaren door de firma J. Hoekstra en Co. te 's-Gravenhage in April 1905. 4°.
Op zwaar Hollandsch papier gedrukt met breede kanten.

H. F. Karsten, Commentatio critica de Platonis quae feruntur epistolis, praecipue tertia septima et octava. Traj., 1864. 8°.

J. L. V. Hartman, Notae criticae ad Platonis De Republica libros I—V. Specimen literarium inaugurale. Hagae Comitum, 1896. 8°.

Ph. G. van Heusde, Specimen criticum in Platonem. Accedit D. Wyttenbachii epistola ad auctorem. Item collationes codicum MSS. Platonis, cum a D. Ruhnkenio confectae, tum aliae. Lugd.-Batav., 1803. 8°.

Jacobi Fabri Stapulensis, In politica Aristotelis introductio. Item, Oeconomicon Xenophontis, a Raphaele Volaterrano traductum. Parisiis, 1535. fol.

B. J. Polenaar, Tirocinia critica in Aristotelis Politica. Specimen litterarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1873. 8°.

Plutarchi Chaeronei Ethica sive moralia opera, quae in hunc usque diem de Graecis in Latinum conversa extabant, universa, à Jano Cornario nunc primùm recognita, et novorum aliquot librorum translatione ab eodem locupletata. Basileae, Mich. Isingrinius. 1552. fol.

Plutarchi Chaeronensis Moralia quae usurpantur... Omnes de Graece in Latinam linguam transscripti, Guiliel. Xylan-

dro Augustano interprete, cujus etiam annotationes locupletissimae una eduntur. Francoforti a.M., 1592. 3 dln. 8°.

F. L. **Abresch**, Observationes criticae ad Plutarchi Moralium capita selecta. Spec. litt. inaug. Lugd. Batav., 1878. 8°.

Plutarchi Chaeronensis, Opuscula quaedam longe utilissima. Moguntiae, 1530. kl. 4°.

Plutarque, Traité sur la manière de discerner un flatteur d'avec un ami; et le Banquet des sept sages, dialogue. Revu et corrigé sur les manuscrits de la Bibliothèque du Roi; avec une version françoise et des notes. Paris, 1772. 8°.

P. C. **Margadant**, De Luciano aequalium suorum censore. Specimen liter. inaug. Hagae Comitum, 1881. 8°.

Marcus Aurelius Antoninus. The thoughts of-, translated by John Jackson. London, (1906). 8°.

J. **Stobaeus**, Loci communes sacri et profani sententiarum omnis generis ex authoribus Graecis plus quam trecentis congestarum per Joan. Stobaeum et veteres in Graecia monachos Antonium et Maximum (Graece), a Conrado Gesnero Latinitate donati et nunc primum Gr. ac Lat. conjuncti. Francofurti, Andr. Wechelius. 1581. fol.

C. LATIJNSCHE SCHRIJVERS.

M. **Tullii Ciceronis** Opera philosophica. (M. Tulli Ciceronis Opera omnia, ex recensione Jo. Aug. Ernesti. Vol IV. Partes I^a et 2^a). Halis Saxonum, 1776. 2 dln. 8°.

J. A. C. **van Heusde**, Disquisitio de philosophiae Ciceronianae fonte praecipuo. Traj. ad Rhen., 1836. 8°.

L. **Annaei Senecae** Opera et ad dicendi facultatem, et ad bene vivendum utilissima, per Des. Erasmum et Matth.

Fortunatum emendata. Adjecta sunt Scholia D. Erasmi etc. Basileae, (1529). fol.

L. Annaei Senecae Opera quae exstant omnia: a Justo Lipsio emendata et scholiis illustrata. Editio IV^{a}, atque ab ultima Lipsii manu. Aucta Liberti Fromondi Scholiis ad quaestiones naturales et Ludum de morte Claudii Caesaris, quibus in hac editione accedunt ejusdem Lib. Fromondi ad quaestiones naturales excursus novi. Antverpiae, ex officina Plantiniana Balth. Moreti. 1652. fol.

B. A. Nauta, Specimen lit. inaug., exhibens Senecae librum de providentia, sive quare bonis viris mala accidant cum sit providentia, varietate lectionis instructum. Lugd. Batav, 1825. 8°.

C. H. Thiebout, Disput. lit. in locum L. Annaei Senecae, qui est de Sapientis humanitate. Traj. ad Rhen., 1825. 8°.

L. Apuleii Madaurensis philosophi Platonici Opera quae quidem extant omnia. In primis vero de Asino Aureo libri XI. cum Ph. Beroaldi commentariis et G. Stewechii in L. Apuleii Opera omnia quaestionibus et conjecturis: nec non aliorum doctiss. vir. in eundem emendationibus. Adj. Indice copioso. Basileae, Seb. Henricpetri. (1560). 3 dln. 8°.

Deel I. Epistolae Hopperi et Beroaldi. Fulgentii Mythologicon de Psyche et Cupidine. Vita L. Apuleii. Epigrammata. Metamorphoseon libri I—VI, cum comment. Beroaldi.

Deel II. Metamorphoseon libri VII—XI cum comment. Beroaldi. Quaestiones Stewachii in libros I—XI.

Deel III. Florida et opera philosophica. L. Apuleii fragmenta et tituli librorum qui non extant. Stewechii quaestiones. Index.

Boethius. Vijf bouken Boecii de consolatione philosophie. (Aan het slot:) Gheprendt te Ghend by my Arend de Keysere. 1485. fol.

In het Latijn en Nederlandsch, met aanteekeningen in het Nederlandsch. Hain, Repertorium, n°. 3400. Campbell, Annales de la typogr. Neerl. au XVe siècle, n°. 322.

Boethius. Vijf bouken Boecii de consolatione philosophie. (Aan het slot:) Gheprendt te Ghend by my Arend de Keysere. 1485. fol.

Ander exemplaar van hetzelfde werk met schriftelijke kantteekeningen.

A. M. T. S. Boethius, Vertroostinge der wysgeerte. In vyf boeken vervat en nieuwlyks vertaald door M. Gargon. Amsterd., 1703. 8°.

III. Nieuwere Wijsbegeerte.

A. INLEIDING. GESCHIEDENIS.

W. Scheffer, Wijsgeeren en wijsbegeerte van den nieuweren tijd. Leiden, 1872. 8°.

H. Was, Geschiedenis van het Scepticisme der 17e eeuw in de voornaamste Europeesche staten. Utrecht, 1870—1872. 2 stukken. 8°.

I. Geschiedenis van het Scepticisme der 17e eeuw in Engeland. — II. Geschiedenis van het Scepticisme der 17e eeuw in Frankrijk.

H. Was, Pierre Bayle. De strijd tusschen geloof en rede. Utrecht, 1868. 8°.

Recensiën van het Scepticisme der zeventiende eeuw in de voornaamste Europeesche staten, en Pierre Bayle, De strijd tusschen geloof en rede, door H. Was. (Overgedrukt uit verschillende tijdschriften). 8°.

(J. van Vloten), Baruch d'Espinosa; zijn leven en schriften, in verband met zijnen en onzen tijd. Amsterd., 1862. 8°.

B. H. C. K. van der Wijck, Spinoza. Groningen, 1877. 8°.

E. Renan, Spinoza, Discours prononcé à la Haye le 21 février 1877, à l'occasion du 200e anniversaire de sa mort. La Haye, 1877. 8°.

J. P. N. Land, Ter gedachtenis van Spinoza. Uitgesproken in de Akademische lessen van 24 Februari 1877. Leiden, 1877. 8°.

Fred. Pollock, Spinoza, his life and philosophy. London, 1880. (Met portret). 8°.

J. van Vloten, Spinoza de blijde boodschapper der mondige menschheid. Toespraak bij de onthulling van zijn standbeeld. 's Gravenh., 1880. 8°.

J. Colerus, Korte, dog waaragtige levens-beschryving van Benedictus de Spinosa, uit autentique stukken en mondeling getuigenis van nog levende personen opgestelt. (Nieuwe uitgave). 's Gravenh., 1880. 8°.

J. P. Gunning Jr., Deze wereld of de toekomende? Een woord tot de Gemeente naar aanleiding van het oprichten van een standbeeld voor Spinoza. Utrecht, 1880. 8°.

J. Mourly Vold, Spinozas erkjendelsestheori i dens indre sammenhäng og i dens forhold til Spinozas metafysik. Kristiania, 1888. 8°.

Eloge historique de Jean le Clerc, professeur en Philosophie et en Histoire Ecclésiastique parmi les Remontrans. Tiré de la Bibliothèque Raisonnée, mais revû et augmenté. Avec une Préface de l'Auteur. Amst., 1736. Met portr. 8°.

Joannis Clerici Vita et opera ad annum 1711. Amici ejus opusculum, Philosophicis Clerici Operibus subjiciendum. Amstelodami, 1711. 8°.

H. Was, Swedenborg. (Overgedrukt uit de Tijdspiegel. 1874). 8°.

H. Y. Groenewegen, Paulus van Hemert, als godgeleerde en als wijsgeer. Acad. proefschrift. Amsterd., 1889. 8°.

J. W. Römer, Specimen in doctrinam Francisci Hemsterhusii de natura divina. Traj. ad Rhen., 1839. 8°.

Arn. I. Kan Jr., Ludwig Feuerbach in zijn verhouding tot de Christelijke zedeleer. Proefschrift. Wolvega, 1901. 8°.

(J. T. Bergman), Iets over het godsbegrip der hedendaagsche wijsbegeerte. Een blik op C. W. Opzoomer's Redevoering over de wijsbegeerte, den mensch met zich zelven verzoenende. Leiden, 1846. 8°.

J. P. N. Land, Het keerpunt in de wijsgeerige ontwikkeling van Dr. A. Pierson toegelicht. Amsterd., 1871. 8°.

B. VAN DE OPKOMST DER SCHOLASTIEKE WIJSBEGEERTE TOT AAN DESCARTES.

J. V. de Groot, De H. Thomas van Aquino als wijsgeer. 2e druk. Amsterd., 1894. 8°.

Petrus de Aquila, Quaestiones in IV libros sententiarum. (Aan het einde:) Hunc studiose tibi gaudet cudisse libellum. Spirensis civis Drach Petrus arte sua. 1480. fol.
Hain, Repertorium, 1325.

Petrus de Alliaco, Conceptus et insolubilia. (Aan het einde:) Expliciunt conceptus et insolubilia magistri Petri de Allyaco noviter emendati, impressi Parisiis per Durandum Gerleri etc. 4°.
Vergelijk Hain, Repertorium no. 833.

Paulus Venetus, Summa philosophiae naturalis, una cum textu Joh. Argyropili Bisantii in omnes libros naturalis philosophiae Aristotelis e Graeco in latinum perlucida traductio. Venundantur Parisiis a Egidio de Gourmont ejusdem civitatis bibliopola juxta collegium Cameracense sedente. (Parisiis impressa ac diligenti cura castigata per Thoman Kees, 1514. fol.

Thom. Morus, De optimo reip. statu, deque nova insula Utopia, libellus vere aureus, nec minus salutaris quam festivus. Epigrammata Thomae Mori, pleraque à Graecis versa. Epigrammata Des. Erasmi. Basileae, Jo. Frobenius. 1518. 4°.

Theod. Cortehoevius, Bellum discors Sophiae ac Philautiae, Veritatis ac Falsitatis. Dialogus plane aureus, ingenii et eruditionis plenissimus. Antverpiae, M. Caesar. 1530. 8°.

Marsilius Ficinus, De vita libri tres, recens jam a mendis vindicati. His accessit epidemiarum antidotus, tutelam quoque bonae valetudinis continens, eodem auctore. Basileae, 1532. 8°.

Marsilius Ficinus, Opera. Basileae, 1576. fol.

Io. Fernelii Ambriani De abditis rerum causis libri II. Francofurti, 1581. 8°.

Barthol. Keckermann, Systema disciplinae politicae. Hanoviae, 1607. 8°. — Ejusdem Synopsis disciplinae oeconomicae. Hanoviae, 1607. 8°.

Barthol. Keckermann, Disputationes practicae, nempe ethicae, oeconomicae, politicae. Hanoviae, 1608. 8°.

Misoponeri Satyricon. Cum notis aliquot ad obscuriora prosae loca et Graecorum interpretatione. Lugd. Batav., S. Wolzius. 1617. 8°.

Fr. Tilmannus, Naturae naturatae ad naturam naturantem reductio. Lugduni, J. A. Huguetan et M. A. Ravaud. 1658. 8°.

Francisci Baconi Opera omnia, cum novo eoque insigni augmento tractatuum hactenus ineditorum, et ex idiomate Anglicano in Latinum sermonem translatorum, opera S. J. Arnoldi. Lipsiae, impensis J. J. Erythropili, excud. Chr. Goezius. 1694. fol.

C. VAN DESCARTES TOT KANT.

Renatus Descartes, Meditationes de prima Philosophia: of Bedenkingen van d' eerste Wysbegeerte: in de welken Gods wezentlykheit, en d' onderscheiding der menschelijke ziel van 't lighaam betoogt worden. Beneffens verscheide Tegenwerpingen van eenige geleerde mannen, en de Beantwoordingen van de zelve Schryver daar op. Alles door J. H. Glazemaker vertaalt. Amst., J. Rieuwertsz., 1657. 4°.

Achteraan met afzonderlijke paginatuur: Brief van Renatus Descartes aan G. Voetius.

Renatus Descartes, Principia Philosophiae: of Beginselen der Wysbegeerte. Door J. H. Glazemaker vertaalt. Amst., J. Riewertsz., 1657. 4°.

Renatus Descartes, Proeven der Wysbegeerte, of Redenering van de Middel om de Reden wel te beleiden, en de Waarheit in de Wetenschappen te zoeken; de Verregezichtkunde, Verhevelingen, en Meetkunst. Door J. H. Glazemaker vertaelt. Amst., J. Rieuwertsz., 1659. 4°.

Achteraan met afzond. pagineering: Renatus Descartes, Les Passions de l'Ame, of de Lydingen van de Ziel.

Renatus Descartes, Brieven, aan lieden van verscheide Staten geschreven. Amsterd., J. Rieuwertsz., 1661. 2 dln. 4°.

Hierachter volgen: 1. Kort begryp der Zangkunst. — 2. Renatus Descartes' Verantwoording aan d'Achtbare Overigheit van Uitrecht.

Renati Descartes Opera philosophica. Editio ultima, nunc demum hac editione diligenter recognita et mendis expurgata. Amstelod., 1682—1685. 3 dln. 4°.

1. Meditationes de Prima Philosophia. Epistola ad celeberrimum virum D. Gisbertum Voetium. Principia Philosophiae. Dissertatio de Methodo: Dioptrice et Meteora. Passiones Animae. Tractatus de Homine et de Formatione Foetus. — II. Geometria, cum notis Florimondi de Beaune, opera atque studio Francisci à Schooten. Musicae Compendium. — III. Epistolae, partim ab Auctore Latino sermone conscriptae, partim ex Gallico translatae.

L. van Velthuysen, Bewys dat noch de Leere van der Sonne Stilstant en des Aertryx Bewegingh, noch de gronden van de Philosophie van Renatus des Cartes strijdig sijn met Godts woort. Gestelt tegen een Tractaet van J. du Bois, Predikant tot Leyden; genaemt Naecktheyt van de Cartesiaensche Philosophie ontbloot, etc. Utrecht, 1656. 4°.

L. van Velthuysen, Nader Bewys dat noch de Leere van der Sonne Stilstant en des Aertryx Beweging, noch de gronden van de Philosophie van Renatus de Cartes strijdig sijn met Godts woordt. Gestelt tegen een Tractaet van J. du Bois, Predikant tot Leyden; genaemt Schadelickheyt van de Cartesiaensche Philosophie etc. Utrecht, 1657. 4°.

P. Malebranche, De inquirenda veritate libri sex. In quibus mentis humanae natura disquiritur, et quomodo variis illius facultatibus, ut in Scientiis error vitetur, utendum sit, demonstratur. Ex ultima editione Gallica pluribus illustrationibus ab ipso Authore aucta Latine versi. Genevae, J. L. Dufour. 1685. 4°.

Benedictus de Spinoza, Godgeleerd-staatkundig vertoog. Uit het Latijn door W. Meijer. Met inleiding van J. P. N. Land. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. (1894). 8°.

Benedictus de Spinoza's Aanteekeningen op het Godgeleerd-staatkundig vertoog, (met inleiding) door W. Meijer. Amsterd., S. L. van Looy. 1901. 8°.

Benedictus de Spinoza, Ethica op de wijze der meetkunde behandeld en verdeeld in vijf hoofdstukken, welke handelen: 1. over God; 2. over den aard en den oorsprong van de ziel; 3. over den oorsprong en den aard der aandoeningen; 4. over 's menschen dienstbaarheid of de macht der aandoeningen; 5. over de macht van het verstand of 's menschen vrijheid. Uit het Latijn door W. Meijer. Amsterd., S. L. van Looy en H. Gerlings. 8°.

Benedictus de Spinoza, Brieven, benevens het vertoog over het zuivere denken. Uit het Latijn door W. Meijer. Amsterd., S. L. van Looy. 1897. 8°.

Benedictus de Spinoza. Korte verhandeling van God, de Mensch en deszelvs welstand. Oorspronkelijk in het Latijn geschreven door B. d. S. en thans uit een Nêerduitsche vertaling der 17de eeuw in de taal van onzen tijd overgebracht door W. Meijer. Amsterd., S. L. van Looy. 1899. 8°.

Benedictus de Spinoza, Staatkundig vertoog of verhandeling waarin wordt aangetoond, hoe een maatschappij waar een vorst regeert zoowel als een gemeenschap waar de regeering aan eenige der aanzienlijkste burgers is toevertrouwd, moet worden ingericht om alle dwingelandij te voorkomen en ongestoorde rust en vrijheid aan alle burgers te waarborgen. Uit het Latijn door W. Meijer. Amsterd., S. L. van Looy. 1901. 8°.

G. W. Leibnitz, Theodicée of proeven over Gods goedheid, 's menschen vrijheid en den oorsprong van het kwaad. In het Nederduitsch overgebragt en met aanmerkingen uitgegeven door J. Petsch. 2e verbeterde en vermeerderde druk. Utrecht, 1782. 3 dln. 2 bdn. 8°.

Joannis Clerici, Opera Philosophica in quatuor volumina digesta. Ed. 3a. auctior et emendatior. Amsterd., 1722. 4 vol. 8°.

I. Logica sive ars ratiocinandi. — II. Pneumatologia, cui subjecta est Thomae Stanleii Philosophia orientalis. — III. Physica, sive de rebus corporeis libri III priores. — IV. Physica, sive de rebus corporeis libri II posteriores. —

(Joannes Clericus), Parrhasiana, of vrymoedige bedenkingen over stoffen rakende de zedekunde, historien, staatszaken en letterkunde. Nevens de verdediging der schriften van den Hr. L. C. In 't Frans beschreven door Theod. Parrhasius. Amsterd., 1703. 8°.

Balth. Gracian, L'homme de cour, of de konst der wysheid. In 't Frans gebragt door A. de la Houssaie en nu vertaelt door M. Smallegange. 2e druck. 's Gravenh., 1700. 8°.

J. P. de Crousaz, Examen du Pyrrhonisme ancien et moderne. La Haye, P. de Hondt. 1733. fol.

Thom. Brown, Essai sur les erreurs populaires, ou examen de plusieurs opinions reçues comme vrayes, qui sont fausses ou douteuses. Amsterd., 1733. 2 dln. 8°.

D. Hume, Wysgeerige en staatkundige Verhandelingen. Uit het Engelsch vertaald. Rotterdam, 1766. 8°.

M. A. van Melle, Beschouwingen naar aanleiding van David Hume en zijne leer van het kenvermogen. Amsterd., 1901. 8°.

F. C. Baumeister, Philosophia recens controversa complexa definitiones theoremata et quaestiones nostra aetate in controversiam vocatas. Lipsiae et Gorlicii, 1749. Met portr. 8°.

Formey, Pensées diverses sur les situations de la vie, ou le philosophe chrétien. Amsterd. et Leiden 1755—1758. 4 dln. 8°.

Ratio praelectionum Wolfianarum in mathesin et philosophiam universam et opus Hugonis Grotii de jure belli et pacis. Editio 2a. auctior. Halae Magdeburg. 1735. 8°.

Chr. Wolff, Redenkundige bedenkingen over het vermogen van het menschelyke verstand en het recht gebruik daar van in de kennisse der waarheid. Uit het Hoogduits vertaald door J. C. van Sprögel. Amsterd., 1739. 8°.

Dan. Wyttenbachii Brevis descriptio institutionum metaphysicarum, quam nunc primum publici juris fecit Guil. Leon. Mahne. Gandavi et Lugd. Batav., 1826. 8°.

J. Th. van der Kemp, Parmenides sive de stabiliendis per adplicationem principiorum dunatoscopicorum ad res sensu, et experientia cognoscendas Scientiae Cosmologicae fundamentis. Edinae, 1781. 8°.

D. VAN KANT TOT OP ONZEN TIJD.

C. F. de Nieuport, Un peu de tout, ou amusemens d'un sexagénaire, depuis 1807 jusqu' en 1816. Bruxelles, 1818. 8°.

C. F. de Nieuport, Première conversation sur l'esprit. (Extrait de l'Esprit des journaux. 1809). 8°.

S. H. Buddingh, Proeve eener beknopte geschiedenis en beoordeeling van het Pantheisme of Algodendom. Batavia, 1839. 8°.

Het Pantheismus, wijsgeerig stelsel onzer dagen naar de grootste wijsgeeren Jezus van Nazareth en Baruch van Spinosa. Geschetst en voorgedragen door een lid der Vereeniging „de Dageraad" (H. J. Berlin). Amsterd., 1857. 8°.

Blaadjes ter ampliatie der waarheid van het Pantheismus en ter uiteenzetting der gevolgen, welke die leer voor den mensch en de maatschappij langs den practischen weg der organisatie eindelijk moet te weeg brengen, door den schrijver van het Pantheismus. Amsterd., 1858. 8°.

Pantheïsmus en theïsmus. Kritiek van het Godsbegrip der tegenwoordige wereldbeschouwingen. Naar den 3e druk uit het Hoogduitsch vertaald door H. W. van Boven. Goes. 1859. 8°.

C. H. D. Buys Ballot, Toespraak over de noodzakelijkheid eener veelzijdige beoefening van wetenschap. Utrecht, 1846. 8°.

A. Comte, Algemeene grondslagen der stellige wijsbegeerte. 's Gravenh., 1846. 8°.

A. C. G. Jobert, Ideas or outlines of a new system of philosophy. London, 1848—1849. 2 dln. 8°.

H. de Raaf, Herbart's metafyzica, psychologie en ethiek. Groningen, 1905. 8°.

Tj. Kielstra, Beoordeeling van J. F. Herbart's Metaphysica, psychologie en ethiek door H. de Raaf. (Overgedrukt uit het Theologisch Tijdschrift). 1905. 8°.

N. B. Donkersloot, Ons Ik. Eene voorlezing. Schoonhoven, 1850. 8°.

N. B. Donkersloot, Over gevoel en wil, als de factoren van het schoone en goede. Schoonhoven, 1852. 8°.

C. W. Opzoomer, De waarborgen van onzen vooruitgang. Redevoering ter opening der akademische lessen. Amsterd., 1864. 8°.

J. P. N. Land, Over den zamenhang tusschen weten en gelooven. Redevoering ter aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan het Athenaeum Illustre te Amsterdam. Amsterd., 1864. 8°.

W. G. Brill, Over het valsche spiritualisme der latere tijden. Toespraak ter opening zijner lessen. Leiden, 1865. 8°.

A. Pierson, Gods wondermacht en ons geestelijk leven. Arnhem, 1867. 8°.

G. J. Mulder, Wetenschap en volksgeluk. Een woord voor Nederland geschreven. Rotterdam, 1849. 8°.

C. W. Opzoomer, De Wetenschap, haar vrucht, haar gang en haar regt. Eene voorlezing. Amsterd., 1867. 8°.

W. G. Brill, Waar is de waarheid te zoeken? Toespraak ter opening zijner lessen. Leiden, 1868. 8°.

A. Pierson, Schoonheidszin en levenswijsheid. Twee voorlezingen. Arnhem, 1868. 8°.

H. J. Berlin, Vrijheid, gelijkheid, broederschap, aan het genootschap „de Humaniteit" gewijd. Amsterd., 1868. 8°.

H. J. Berlin, Eigendom, kapitaal en algemeene welvaart, in verband met en als vervolg van de voorafgaande brochure, „vrijheid, gelijkheid en broederschap." 1869. 8°.

H. J. Berlin, Vervolg van ophelderingen voor de brochure van Vrijheid, gelijkheid, broederschap. 1869. 8°.

H. J. Berlin, Vrijheid, gelijkheid, broederschap. Vierde brochure, derde en laatste ontwikkeling. Aan „de Humaniteit" gewijd. 1870. 8°.

C. W. Opzoomer, De vrije wetenschap. Redevoering ter opening der Academische lessen. Amsterd., 1869. 8°.

F. Feringa, Democratie en Wetenschap. Vertoogen en opmerkingen. Gron., 1871. 8°.

C. W. Opzoomer, Vrijheid en onfeilbaarheid. Redevoering. Amsterd., 1872. 8°.

Julius Happel, Die Anlage des Menschen zur Religion, vom gegenwärtigen Standpunkte der Völkerkunde aus, betrachtet und untersucht. Von der Teyler'schen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Haarlem, 1877. 8°.

B. H. C. K. van der Wijck, Het raadsel der ervaring. Rede uitgesproken bij de overdracht van het rectoraat. Groningen, 1879. 8°.

Max Schasler, Over materialitische en idealistische wereldbeschouwing. Uit het Hoogduitsch door A. G. van Anrooy. Kampen, 1879. 8°.

D. Burger, De mensch en zijne bestemming volgens de uitkomsten der ervaringswetenschap. 2e, vermeerd. en verbet. uitgaaf. Amersfoort, 1888. 8°.

G. J. P. J. Bolland, Natuurwetenschap en wijsbegeerte. Eene kritisch-polemische studie. Batavia, 1889. 8°.

G. Heymans, Het experiment in de philosophie. Redevoering bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt. Leiden, 1890. 8°.

B. H. C. K. van der Wijck, Nog eens: Oorsprong en grenzen der kennis. Inwijdingsrede. Utrecht, 1890. 8°.

Eene vraag aan de geestelijke leiders van elke richting en op elk gebied naar aanleiding van Teekenen des tijds door Rogator. 2e druk. Den Haag, (1890). 8°.

Climax, Open brief aan de heeren H. J. A. M. Schaepman, A. Kuijper en F. Domela Nieuwenhuis. Gravenh., 1890. 8°.

G. J. P. J. Bolland, Het denken in zijne zelfkritiek. Proeve eener wijsgeerige theorie der kennis. (Overgedrukt uit het Paedagogisch-Litterarisch Maandschrift. 1890). 8°.

I. J. de Bussy, Wijsgeerige wetenschap en persoonlijke overtuiging. Rede. Amsterd., 1892. 8°.

L. N. de Jong, De grondslag onzer Wereld- en Levensbeschouwing. Acad. proefschrift. Schiedam, 1902. 8°.

J. Helenus Ferguson, De wetten der maatschappelijke ontwikkeling. Eene Nederlandsche bewerking van „The Philosophy of Civilization." Met eene voorrede van W. H. de Beaufort. Amsterd., 1893. 8°.

P. Smit, De wereldbeschouwing van Charles Secrétan. (1815—1895). Acad. proefschrift. Nijmegen, 1906. Met portret. 8°.

G. Wisse Jr., Het Pessimisme. Kampen, 1907. 8°.

E. LOGICA. ZIELKUNDE. MORAAL.

J. P. de Crousaz, La logique, ou système de réflexions, qui peuvent contribuer à la netteté et à l'étendue de nos connoissances. 2° édition revue, corrigée et augmentée. Amsterd, 1720. 13 dln. 8°.

D. van de Wijnpersse, Onderwijs in de redenkunde, ten dienste zijner Academische lessen. Naar den tweeden Latijnschen druk vertaald door J. J. le Sage ten Broek. Rotterd., 1780. 8°.

C. F. de Nieuport, Essai sur la théorie du raisonnement, précédé de la Logique de Condillac, avec des observations. Bruxelles, 1805. 8°.

C. W. Opzoomer, De weg der wetenschap. Een handboek der logica. Leiden en Amsterdam, 1851. 8°.

F. W. B. van Bell, De samenhang van logica en ethiek. Redevoering. Groningen, 1878. 8°.

Humphry Ditton, Vertoog van de onmogelijkheyd dat de Denking zoud onstaan uyt Stoff' en Beweging: mitsgaders eenige redenvoeringen over de natuur van de menschelijke Zielen enz. In 't Nederduytsch vertaald door Corn. Coorn. Middelb., S. Clement. 1719. 8°.

Philosophische onderzoekingen over het bestaan en de natuur van de zielen der dieren, door eenige liefhebbers der philosophie, in zes afdeelingen uitgewerkt. Alles in 't licht gegeven door J. H. Winkler. Naar den 3en Hoogduitschen druk vertaald. Amsterd., 1773. 8°.

J. F. L. Schröder, Oratio de nostra cognitione animi comparata cum cognitione rerum corporearum. Traj., 1825. 8°.

A. Goedkoop, Principes métaphysiques sur la nature de l'âme, applicables à la morale et à la révélation. Bruxelles, 1838. 8°.

A. Goedkoop, Korte grondstellingen betrekkelijk den aard onzer ziel, met opzigt tot de zedekunde en eene goddelijke openbaring. Brussel, 1838. 8°.

F. P. G. van Enschut, Voorlezing over het verband tusschen hersenen en ziel zoowel als over de verhouding, welke er tusschen dat deel en de vermogens der ziel bestaat. (1840) 8°.

J. Berman, Een woord over het zielsgebrek: bloodheid of verkeerde schaamte. (Zierikzee), 1842. 8°.

A. Ollendorff, Zedekundig vertoog over leven, dood en onsterfelijkheid; eene lijk-rede. — Moralische Abhandlung über Leben, Tod und Unsterblichkeit; bearbeitet als Leichen-Rede. Zwartsluis, 1847. 8°.

J. M. Schrant, Athanasia, of de gronden van mijn geloof aan eene voorduring na dit leven. Leiden, 1857. 8°.

Van der Wijck, Zielkunde. Eerste aflevering. Groningen, 1869. 8°.

F. A. Hartsen, De zielkunde eene natuurwetenschap. Eene populaire uiteenzetting van de grondbeginselen der zielkunde. Gorinchem, (1869). 8°.

Proeve eener verhandeling over den aart en het gebruik van 's menschen zedelyk zintuig. (1777). 8°.

Necker, De la morale naturelle, suivie du bonheur des sots. Paris, 1788. 8°.

W. Bilderdijk, Verhandelingen, ziel-, zede- en rechtsleer betreffende. Leyden, 1821. 8°.

J. L. Alibert, Physiologie des passions, ou nouvelle doctrine des sentimens moraux. 2e édition. Bruxelles, 1825. 2 dln. 8°.

Otto Pfleiderer, Moral und Religion nach ihrem gegenseitigen Verhältniss geschichtlich und philosophisch erörtert. Von der Teyler'schen theologischen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Harlem, 1871. 8°.

W. Hollenberg, Welchen Werth hat die Statistik der sittlichen Thatsachen für die sittlichen Wissenschaften, und welchen Einfluss muss sie auf das Studium jener Wissenschaften haben? Von der Teyler'schen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Harlem, 1876. 8°.

Albrecht Thoma, Geschichte der christlichen Sittenlehre in der Zeit des neuen Testamentes. Von der Teyler'schen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Haarlem, 1879. 8°.

Wilh. Hollenberg, Die sociale Gesetzgebung und die Christliche Ethik. Haarlem, 1880. 8°.

Hugo Sommer, Der Pessimismus und die Sittenlehre. Haarlem, 1882. 8°.

Paul Christ, Der Pessimismus und die Sittenlehre. Haarlem, 1882. 8°.

H. Drescher, Die Bedeutung und das Recht der Individualität auf sittlichen Gebiet. Von der Teyler'schen Theologischen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Haarlem, 1893. 8°.

G. J. Heering, Onderzoek naar het wezen van het zedelijk oordeel. Acad. proefschrift. Leiden, 1906. 8°.

A. J. de Sopper, David Hume's kenleer en ethiek. Eerste, inleidend deel. Van Bacon tot Hume. Acad. proefschrift. Leiden, 1907. 8°.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

I. In het algemeen.

A. INLEIDING. BIBLIOGRAPHIE. GESCHIEDENIS.

C. Oppel, Hoe moeten wij onze jongens opvoeden? Naar het Hoogduitsch. Met een aanprijzend woord van W. H. Suringar. Leeuwarden, 1859. 8°.

Jan Holland (A. J. Vitringa), Een gezellige avond in een geleerd genootschap. Deventer, 1878. 8°.

Jan Holland (A. J. Vitringa), Als de eene hand de andere wascht. Deventer, 1882. 8°.

Jan Holland (A. J. Vitringa), Dat getob met onze jongens! Deventer, 1882. 8°.

J. B. van Limburg Stirum, Een woord van een oud man aan zijne halflezende landgenooten. 's Gravenh., 1886. 8°.

J. F. Martinet, Huisboek voor vaderlandsche huisgezinnen. Met eene voorrede van J. Martinet Kuijpers. 3e druk. Zalt Bommel. 1831. 8°.

H. Beecher Stowe, De kleine vossen of de verstoorders van ons huiselijk geluk. Vertaald door S. J. Andriessen. Amsterd., 1866. 8°.

F. de Salignac de la Motthe Fénélon, De opvoedinge

der meisjes. Uit het Fransch vertaald, en voorzien met eene voorreden, Over de gevoeggelykste en gemakkelykste manier, om jonge dogters tot het huysbestier bequaam te maken, van J. van Iperen. Amsterd., 1771. 8°.

Mevr. Sandford, De vrouw in het maatschappelijk en huiselijk leven. Naar het Engelsch. Amsterd., 1837. 8°.

Johanna (Johanna Jacoba Heyse), De vrouw en de maatschappij. Amsterdam, 1869. 8°.

A. J. Vitringa, Over opvoeding en emancipatie der vrouw. Deventer, 1869. 8°.

Cornelia (Mevr. **C. Zwaardemaker**)**,** Een vrouwenwoord naar aanleiding van Vitringa's brochure: "Over opvoeding en emancipatie der vrouw." Deventer, 1869. 8°.

N. Beets, Eenige opmerkingen met betrekking tot de denkbeelden van den dag in de richting van de emancipatie der vrouw. Utrecht, 1870. 8°.

Iets over de opvoeding der meisjes en iets over de vrouwen door eene vrouw. Amsterd., (1870). 8°.

J. Jongeneel, De huishoudschool voor meisjes een eisch des tijds. Utrecht, 1876. 8°.

Aanhalingen uit John Stuart Mill's De slavernij der vrouw, aangeboden aan de lezeressen van De Huisvrouw. Rotterdam, 1878. 8°.

Jan Holland (A. J. Vitringa), Moderne heksen. Deventer, 1882. 8°.

A. Rutgers van der Loeff, Bewaarschool en emancipatie der vrouw in onderling verband. (Overdruk). 1884. 8°.

C. Alberdingk Thym, Lucratieve betrekkingen voor vrouwen uit den beschaafden stand. Gouda, (1884). 8°.

Bernhard, De masculinisatie der vrouw. Rotterd., (1886). 8°.

Jules Simon, L'école. 4e édition. Paris, 1865. 8°.

Herman Molkenboer, „De permanente internationale raad van opvoeding." Amsterd., 1890. 8°.

Catalogus van de paedagogische bibliotheek van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap. Supplement. Amsterd., 1899. 8°.

Paedagogische Bibliotheek van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap. Aanwinsten 1899/1900 en 1900/1901. Amsterd., 1900—1902. 2 stn. 8°.

Paedagogische Bibliotheek van het Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap Wijsbegeerte, Opvoedkunde, Onderwijs. Aanwinsten 1902—1905 en lijst der tijdschriften. Amsterd., 1905. 8°.

A. H. Niemeijer, Overzigt der algemeene geschiedenis der opvoeding en van het onderwijs; benevens eene meer bijzondere opvoedkundige karakterkunde der 18e eeuw tot op onzen tijd. Uit het Hoogduitsch door D. Buddingh. Amsterd., 1834. Met portret en levensbeschrijving. 8°.

K. von Raumer, Geschichte der Pädagogik vom Wiederaufblühen Klassischer Studien bis auf unsere Zeit. 2te vermehrte Auflage. Stuttgart, 1846—1852. 3 dln. 8°.

B. WERKEN EN VERHANDELINGEN OVER OPVOEDING EN ONDERWIJS.

J. de Swaef, De Geestelycke Queeckerye . . . ofte Tractaet van de Christelycke opvoedinghe der kinderen. 2e druk, vermeerderd met eene voorreden . . . en aantekeningen door J. Willemsen. Middelb, 1740. 8°.

Friedrich Dittes' Schets der opvoed- en onderwijskunde, door W. J. Wendel. Groningen, 1869. 8°.

Dittes-Wendel, Schets der opvoed- en onderwijskunde. 3e, verbeterde druk. Groningen, 1880. 8°.

Dittes-Wendel, Methodiek voor de volksschool. 2e, herziene druk. Sneek, 1881. 8°.

M. Leopold, De opvoeding in huis en school. Korte stellingen, wenken en meeningen, vreemde en eigene. 3e, vermeerderde druk. Gron., (1870). 12°.

(Nassau), Opmerkingen, beschouwingen en wenken betreffende 't Onderwijs. Assen, 1870. 8°.

W. J. Wendel, Wenken over opvoeding en onderwijs. Groningen, 1878. 8°.

H. de Raaf, Herbart's Paedagogiek (Umriss pädagogischer Vorlesungen), toegelicht en aangevuld met andere geschriften van den schrijver. Groningen, 1903. 8°.

H. de Raaf, Beginselen der Zielkunde, op een aanschouwelijke wijze ten dienste van het onderwijs verklaard. 11e druk. Tiel, 1904. 8°.

H. de Raaf, Beginselen der Opvoedkunde voor de lagere school. Een leesboek voor aanstaande onderwijzers. Eerste deeltje. Algemeene Onderwijskunde 7e druk. Tiel, 1903. — Tweede deeltje. Schoolregeering, bijzondere methodiek, schooltucht. 6e druk. Tiel, 1903. 8°.
De twee bovenst. werken in één band.

J. A. Comenius, Groote onderwijsleer. (Didactica magna). Benevens eene korte levensschets naar G. A. Lindner door H. de Raaf. (Met portret). Tiel, 1892. 8°.

Paedologisch jaarboek, onder redactie van M. C. Schuyten. 2e Jaargang. Antwerpen, 1901. 8°.

C. Brakman Jz., Iets over verklaring van realia en aanschouwingsonderwijs op het Gymnasium. (Overdruk uit de Handelingen van het vierde Nederl. Philologencongres gehouden te Utrecht). Leiden, 1904. 8°.

Marie Jeannette Baale, Vrouwelijke gymnasiasten in Duitschland en in Nederland. (Voordracht gehouden op het vijfde Nederl. Philologencongres). 8°.

II. Met betrekking tot afzonderlijke landen.

A. MET BETREKKING TOT ANDERE LANDEN.

C. Woldemar, Beiträge zur Geschichte und Statistik der Gelehrten- und Schulanstalten des Kaiserlich Russischen Ministeriums der Volksaufklärung, nach officiellen Quellen bearbeitet. (Aus dem Russischen übertragen). St. Petersburg, 1865—1866. 3 dln. 8°.

Gallikè Scholè „Hagios Paulos" en Peiraiei. Klasikè ekpaideusis. Emporikè ekpaideusis. En Athenais. 1906. 8°.
Schoolreglement, met negen platen.

Th. van Swinderen, Beknopte beschrijving der inrigtingen van het openbaar onderwijs in Frankrijk. 2e druk. Groningen, 1812. 8°.

Catalogue du Ministère de l'Instruction Publique, des Cultes et des Beaux-Arts. Paris, 1878. 3 dln. 8°.

D. Bierens de Haan, Toestand van het schoolwezen in Engeland, in zooverre het onder toezigt van de regeering staat. (Overgedrukt uit Sloet's Tijdschrift voor Staathuishoudkunde en Statistiek). Zwolle, 1863. 8°.

J. L. A. Salverda de Grave, Het lager onderwijs in Engeland. Acad. proefschrift. 's Gravenh., 1886. 8°.

M. Brants, De hervorming van het Middelbaar Onderwijs (in België). Door de Koninklijke Vlaamsche Academie met goud bekroond. Gent, 1906. 8°.

De Regeering der Zuid-Afrikaansche Republiek en het Onderwijs. Uitgave van het Algemeen Nederlandsch Verbond. ('s Gravenh., 1900). fol.

B. MET BETREKKING TOT NEDERLAND [1]).

1. Inleiding. Geschiedenis.

(D. Buddingh), Inleidend betoog over het belang, en ontwerp eener Vaderlandsche geschiedenis van opvoeding en onderwijs. (Bijdragen tot de geschiedenis der beschaving, of archief voor opvoeding en onderwijs. Eerste stuk). Amsterd., 1833. 8°.

F. Cramer, Geschiedenis van opvoeding en onderwijs in de Nederlanden, met betrekking tot de algemeene letter- en opvoedkundige gesteldheid des tijds gedurende de Middeleeuwen. Uit het Hoogduitsch door D. Buddingh. Leiden, 1846. 8°.

Verhandelingen over de verbeteringe der openbaare, vooral der Nederduitsche schoolen, ter meerdere beschavinge van onze natie: geschreven door H. J. Krom, K. van der Palm en D. C. van Voorst, met eenige aanmerkingen, uit andere antwoorden ontleend, en met de nalezingen van G. J. Nahuys. Uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Vlissingen. Middelburg, 1781. 8°.

P. K. Görlitz, Geschiedkundig overzigt van het lager onderwijs in Nederland. Uitgegeven door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen Leiden, 1849. 8°.

---

[1]). Zie ook de hoofdafdeeling Rechtsgeleerdheid en daarvan de afdeelingen Staatsrecht van Nederland na 1815 (onder-afd. onderwijs) en Staatswetenschappen met betrekking tot Nederland (onder-afd. onderwijs).

D. Harting, Een arme-kinderschool der vorige eeuw. 2e druk. Enkhuizen, (1877). 8°.

Algemeene denkbeelden over het nationaal onderwijs, ingeleverd in den jaare 1796, van wegen de vergadering van hoofdbestuurders der Nederl. Maatsch. tot Nut van 't algemeen, aan de Commissie uit de Nationaale Vergadering, representeerende het Volk van Nederland, benoemd en gelast tot het ontwerpen van een plan van Openbaar Nationaal Onderwijs. 8°.

P. Hofstede de Groot, Zijn afzonderlijke scholen voor de verschillende kerkgenootschappen noodig of wenschelijk? Mededeelingen en opmerkingen. Groningen, 1844. 8°.

P. Hofstede de Groot, Het onderwijs, een voorwerp van de aanhoudende zorg der natie. Redevoering ter opening der algemeene vergadering van het Nederl. Onderwijzers Genootschap, gehouden te Zwolle den 5 Augustus 1853. Zwolle, 1853. 8°.

P. Romeijn, Wat is er van de klagten over het Lager Onderwijs. Schoonhoven, 1866. 8°.

Is een anti-schoolwetverbond en eene wijziging van artikel 194 der Nederlandsche grondwet wel noodig? Een vergelijking tusschen het Staatsonderwijs en het zoogenaamd „Vrije Onderwijs," de Openbare Neutrale en de Bijzondere Kerkelijke School in ons land, door Veritas. Enkhuizen, 1872. 8°.

P. M. Tutein Nolthenius, Open brief aan alle ouders in Nederland, die belang stellen in opvoeding en onderwijs. Purmerende, 1875. 8°.

S. G. Geertsema Beckeringh, Christelijk onderwijs en Christelijke opvoeding. Leerrede. Middelb., 1876. 8°.

H. U. Meijboom, Ons godsdienst-onderwijs. Groningen, 1877. 8°.

2. TIJDSCHRIFTEN.

Bijdragen ter bevordering van het Onderwijs en de Opvoeding, voornamelijk met betrekking tot de lagere scholen in de Vereenigde Nederlanden. Deel V. Haarlem, 1814. 8°.

Nieuwe Bijdragen ter bevordering van het Onderwijs en de Opvoeding, voornamelijk met betrekking tot de lagere scholen in de Nederlanden, voor de jaren 1815—1873. Leiden en 's Gravenh., 1815—1873. 59 dln. 8°.

Nieuwe Bijdragen ter bevordering van het Onderwijs. Jaargang 1874. 's Hage, Gebr. van Cleef. gr. 4°. — Idem. Jaarg. 1875 – 1877. (Onder redactie van F. C. Delfos, Y. Ykema en J. Schippers). 's Gravenh., Gebr. van Cleef. 3 jaarg. 1 bnd. fol.

De Wekker. Nieuwe Bijdragen voor het Onderwijs. Jaargang 1878—1896. 's Gravenh., Gebr. Belinfante. 19 jaarg. 15 bdn. fol.

Onder dezen titel werden de Nieuwe Bijdragen met de Wekker vereenigd. Het vereenigde blad verscheen tweemaal per week onder redactie van G. B. Lalleman.

De Opvoeder der Jeugd. Eene voortzetting van den Paedagoog, magazijn van opvoeding en onderwijs in het Koningrijk der Nederlanden. Deel I, 1e—3e stuk. 's Gravenh., 1830. 8°.

Nederlandsch Tijdschrift voor Onderwijs en Opvoeding, inzonderheid ten dienste van Ouders, Onderwijzers en de Plaatselijke Commissiën van toevoorzigt op het Onderwijs. Jaargang I—XI. Groningen, 1844—1854. 11 dln. 8°.

Nieuw Nederlandsch Tijdschrift voor Onderwijs en Opvoeding, ten dienste van Ouders, Onderwijzers, Schoolhoofden

en allen, die in het Onderwijs en de Opvoeding der jeugd belangstellen, onder medewerking van een aantal onderwijs- en opvoedkundigen. Nieuwe Serie. Jaargang I—V. Gron., 1855—1859. 5 dln. 8°.

Onder redactie van B. Brugsma, dr. W. Gleuns Jr., T. Hofkamp en D. de Groot.

Nederlandsch Tijdschrift voor Onderwijs en Opvoeding enz. Derde Serie. Jaargang I—VII. Gron., 1860—1866. 7 dln. 8°.

Onder redactie van dezelfden en sedert 1863 van R. R. Rijkens.

Pestalozzi. Tijdschrift voor Onderwijs en Opvoeding, onder de redactie van B. Brugsma, dr. W. Gleuns Jr., T. Hofkamp, D. de Groot en R. R. Rijkens, en onder medewerking van een aantal onderwijs- en opvoedkundigen. Nieuwe Serie. Jaargang I—III. Gron., 1867—1869. 3 dln. 8°.

De Schoolbode. Tijdschrift voor Onderwijs en Opvoeding. Hoofdredacteur: dr. M. Salverda. Redacteuren: H. Bouman, dr. W. Gleuns Jr., D. de Groot, T. Hofkamp, L. Leopold en R. R. Rijkens. 1870—1872. Gron., 1870—1872. 3 dln. 8°.

Nieuw tijdschrift ter bevordering van de studie der paedagogiek, onder redactie van J. Geluk en H. de Raaf. Jaargang I—XI. Groningen, 1890—1900. 11 dln. 8°.

Tijdschrift voor onderwijs en opvoeding onder redactie van A. van Berkum, G. J. Buys, J. van Dam, J. J. A. A. Frantzen, J. H. Gunning Wzn., H. F. Jonkman, G. W. Kernkamp, G. Meijer, H. Smeenge en F. Wesseling. Jaarg. I—IV. Amsterdam, 1899—1902. 4 dln. 8°.

Jaarboek van het onderwijs in Nederland uitgegeven door Hubrecht. Jaargang I—III. Haarlem, 1889—1891. 3 dln. 8°.

Jaarboek van het hooger en middelbaar onderwijs, uitge-

geven door T. G. G. Valette, met medewerking van anderen. 1892/93—1893/94. Haarlem, 1892—1893. 2 dln. 8°.

Berichten en mededeelingen der Vereeniging van leeraren aan inrichtingen van middelbaar onderwijs. Reeks 5—9. 1887—1902. Leeuwarden, 1887—1902. 8°.

Weekblad voor Gymnasiaal en Middelbaar Onderwijs. Orgaan van het Genootschap van Leeraren aan Nederlansche Gymnasiën en van de Vereeniging van Leeraren aan Inrichtingen van Middelbaar Onderwijs, onder redactie van M. G. de Boer, G. J. Buys, A. Engelsman, J. H. Gunning Wzn., C. W. B. Ingenhoes, H. J. van de Stadt, F. Wesseling en W. F. Wolters. Jaarg. I—V. Amsterdam, 1904—1908. 5 dln. 8°.

Statuten en huishoudelijk reglement der Vereeniging van leeraren aan inrichtingen van middelbaar onderwijs. Vastgesteld den 27 Augustus 1900. 8°.

Huishoudelijke reglementen van de Departementen der Vereeniging van leeraren aan inrichtingen van middelbaar onderwijs. 8°.

Naamlijst van de leden der Vereeniging van leeraren aan inrichtingen van middelbaar onderwijs, bijgewerkt tot 1 October 1904. 8°.

3. Schoolboeken.

J. J. van Laar, Het systeem der wetenschappen, gevolgd door een uitvoerige boekenopgave, benevens algemeene beschouwingen over middelbaar en universitair onderwijs. Amsterd., 1887. 8°.

Algemeene boekenlijst, ten dienste der lagere scholen in de Noordelijke Provincien van het Koningrijk der Nederlanden, met alle daartoe behoorende stukken en supple-

menten op nieuw gedrukt en uitgegeven. 's Gravenh., 1815. 8°.

H. Hemkes Kz., Een Nederlandsch belang. De leesboeken voor de volksschool van L. Leopold beoordeeld. Haarlem, 1882. 8°.

L. Leopold, Mijn leesboek voor de volksschool getoetst aan „Een Nederlandsch belang" van den heer H. Hemkes Kz. Groningen, 1882. 8°.

H. W. Bloem en **J. ter Gouw**, De tentoonstelling voor onderwijs te Amsterdam in 1860. Amst., 1861. Met pln. 8°.

J. F. Martinet, Kleine catechismus der natuur voor kinderen. 4e druk. Amst., 1802. 8°.

Zedenkundig leesboek, in den vorm van geschiedenissen, ten dienste der scholen, uitgegeven door de Bataafsche Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen. Leyden, enz. 1804. 8°.

Verzameling van merkwaardige gebeurtenissen, uit de ongewijde geschiedenis. Een volks-leesboek. Uitgegeven door de Bataafsche Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen Amst., 1805. 8°.

D. Wz. Rijken, Praktische handleiding voor gevorderde leerlingen, om hun in huis en op school steeds bezigheden te verschaffen, ter ontwikkeling hunner zielsvermogens en verkrijging van noodzakelijke kundigheden. Zierikzee, 1838—1842. 2 dln. 8°.

P. Parson, Deugd en ondeugd in veertig bijbelsche voorbeelden voor de Nederlandsche Jeugd. Amst., 1861. 8°.

U. P. Goudschaal, Dierenspiegel voor de jeugd. Een leesboekje tot vorming van het kinderhart. Met plaatjes. Gron., 1861. 8°.

C. Schmid, Eerste honderdtal leerzame verhalen voor kinderen. Een leesboek voor de scholen. Amst., 1861. 8°.

C. Schmid, Tweede honderdtal leerzame verhalen enz. Amst., 1861. 8°.

C. E. van Koetsveld, De portefeuille met platen van grootvader Sprankhof. Ingerigt tot een tweede leesboekje voor de hoogere klassen der algemeene volksschool. Schoonhoven, 1861. 8°.

J. H. Veenendaal, Voormaals en nu. Leesboek voor de landscholen. Zwolle, 1867. 8°.

P. J. Prinsen, Leestafels. 12e druk. Haarlem, 1878. fol.

GODGELEERDHEID.

I. Algemeene Werken.

A. ENCYCLOPAEDIEËN.

Encyclopédie méthodique. Théologie, par l'Abbé Bergier. Paris, 1788—1790. 3 dln. 4°.

Naaukeurige Beschryving der uitwendige godtsdienstplichten, kerk-zeden en gewoontens van alle volkeren der waereldt; in een historisch verhaal, met eenige naaukeurige verhandelingen ontvouwen, door verscheiden aanmerkingen opgeheldert, en in kunstige tafereelen afgemaalt, geteekend door B. Picard. Uit het Fransch in Nederd. overgezet door Abraham Moubach. 's Gravenh., Amsterd. en Rotterd., 1727—1738. 6 dln. in 7 bdn. fol.

I. De godsdienstige eerbewijzing in het algemeen. Over de godsdienstplichten en gewoonten der Joden. De plechtigheden der Roomsche Kerk.

II. De plechtigheden der Roomsche Kerk (vervolg). Kort vertoog tot verklaring van de gedenkschriften der Inquisitie.

III. De godsdienstige plechtigheden der Amerikaansche en Oost-Indische volken.

IV. De godsdienstige plechtigheden der Oost-Indische afgodische, Persische en Afrikaansche volken.

V. De godsdienstplichten en gewoonten der Grieken en der Protestanten.

VI, 1. De godsdienstplichten en gewoonten der Anglicanen of Episcopalen, Quakers, Wederdoopers, Adamieten, Praeadamieten, Mystieke Secten, Quietisten, Unitarissen, Anti-Trinitarissen, Socinianen, Collegianten en Rhijnsburgers, Godisten enz.

VI, 2. De godsdienstplichten en gewoonten der Mohammedanen en Sabeeërs. Met een bijvoegsel tot de vorige deelen.

B. WERKEN VAN GEMENGDEN INHOUD.

C. A. **Heumannus**, Nova sylloge dissertationum diligenter recognitarum novisque illustratarum accessionibus. Rostochii et Wismariae, 1752. 2 dln. 8°.

H. J. **Krom**, Godgeleerde uitlegkundige en wijsgeerige verhandelingen. Middelb., P. Gillissen. 1796. 2 dln. 8°.

Verhandelingen bekroond en uitgegeven door de bezorgers van het Stolpiaansch legaat in de jaren 1789 en 1795. Leyden, 1790—1796. 2 dln. 4°.

In het eerste deel (1790) komt voor: Verhandeling over de vraag: zijn zedelijke daaden, tot dewelken 's menschen natuurlyke verplichting niet kan worden betoogd dan op grond van de onsterfelykheid der zielen, door Lodewijk Henrik Jacob. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door D. F. Hauff (in het Latijn), door A. B. Fardon en door L. G. Bekenn (in het Latijn).

In het andere deel (1796) komt voor: Zedekundige verhandeling over bijgeloof, door Seerp Gratama, met nog eene verhandeling over hetzelfde onderwerp, door eenen ongenoemde.

Verhandelingen rakende den natuurlijken en geopenbaarden Godsdienst, uitgegeven door Teyler's Godgeleerd Genootschap. (Eerste serie). Haarlem, 1781—1860. 36 deelen. 4°.

I. Verhandeling over het onderscheidende kenmerk der Christelijke Openbaring en derzelver verband met de natuurlijke en Joodsche Godsdienst, door Daniel Hovens. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Gerrit Hesselink, Petrus Loosjes, Cornelis de Vries en Frederik Vaster.

II. Verhandeling over Gods bijzondere voorzienigheid, door Frederic de Castillon. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Josephus Pap de Fagaras, Jan van Gilse, eenen ongenoemde en Jacob Kuiper.

III. Verhandeling over 's menschen zedelijke vrijheid, door Josephus Pap de Fagaras. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Archibald Maclaine, eenen ongenoemde en Kornelis van den Bosch.

IV. Verhandeling over de gevoelens der oude wijsgeeren wegens den staat der zielen na dit leven, door Daniel Wijttenbach. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp door Jeronimo de Bosch en door eenen ongenoemde.

V. Verhandeling over den staat der Christenheid bij de opkomst van

Mohammed, door Michael Pap Szathmari. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Jeronimo de Bosch, P. A. C. Hugenholtz en Valentinus Slothouwer.

VI. Verhandeling over de onderlinge verwantschap van de ware wijsbegeerte met de Christelijke Openbaring, door Caesar Morgan. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door J. F. Lentz, Pieter Verstap Jr. en Laurentinus Meyer.

VII. Verhandeling over de dwaasheid der twijfelarij, de ongerijmdheid van het meesterachtig beslissen en den middenweg tusschenbeiden, door G. Hesselink en J. van Voorst.

VIII. Verhandeling over het onredelijke der onverschilligheid omtrent godsdienstige waarheden en het verstandig ijveren naar waarheid, door Jan Kops Jacobsz. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Hendrik van Voorst, W. L. Brown en Jacob Kuiper.

IX. Verhandeling over de voortreffelijkheid der burgerlijke wetgeving van Mozes boven die van Lycurgus en Solon, door Mr. Hieronymus van Alphen. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door eenen ongenoemde en door Hendrik van Voorst.

X. Verhandeling over de onstoffelijkheid der ziel en de daaruit af te leiden gevolgen ten opzichte van hare during, gewaarwording en werking na den dood des lichaams, door Allard Hulshoff. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Jac. Rochussen, eenen ongenoemde en Hendrik van Voorst.

XI. Verhandeling tot verklaring en betoog van den grondregel der Protestanten, dat ieder Christen, zijn verstand machtig, gerechtigd en naar vermogen verplicht is, om in zaken van de Godsdienst voor zich zelven te oordeelen, door Paulus van Hemert. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Jacob Kuyper, Wiltetus Bernardus Jelgersma, Willem de Vos en Petrus Weiland.

XII. Verhandeling over de vraag, of en in hoeverre Jezus en zijne Apostelen zich in prediking en geschriften naar de toen heerschende volksbegrippen hebben geschikt, en hoe dit denkbeeld, welbegrepen, dienen kan ter verklaring des Nieuwen Verbonds, door Paulus van Hemert. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door Willem de Vos.

XIII. Verhandeling over de gelijkheid der menschen en de regten en pligten daaruit voortvloeiende, door Mr. Hendrik Constantijn Gras. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door W. Brown.

XIV. Verhandeling over de vraag, of Gode hartstochten (of aandoeningen) zijn toe te schrijven, en hoe de werking van deze dan met de gelukzaligheid zijn overeen te brengen; door Wiltetus Bernardus Jelgersma. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Allard Hulshoff en Paulus van Hemert.

XV. Verhandeling over de genoegzaamheid van het inwendige bewijs, afgeleid uit de Gode betamelijkheid of heilrijke strekking der Christelijke

leer ter overtuiging van hare goddelijkheid, door Cornelius Rogge. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Jan Brouwer, Allard Hulshoff en Willem de Vos.

XVI. Verhandeling over de vraag, of de mensch door zijne eigene rede alleen, zonder behulp van eenig onmiddellijk goddelijk onderwijs, tot de regte kennis van God en goddelijke zaken zou hebben kunnen komen, door Jan Brouwer. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door Willem Bruin.

XVII. Verhandeling over de vraag, of en hoedanig het burgerlijk bestuur eenigen invloed mag uitoefenen op zaken van Godsdienst, door B. van Rees. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Gerrit Hesselink, Mr. Rhijnvis Feith en Cornelius Rogge.

XVIII. Verhandeling over de vraag, of eigenliefde het eenige beginsel is in den mensch, door Jan Brouwer. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door Willem Bruin en Sature.

XIX. Verhandeling, waarin de ware oorsprong der Mozaïsche en Christelijke Godsdiensten wordt onderzocht en verdedigd tegen derzelver bestrijders Dupuis en Volney, door J. F. van Beeck Calkoen. (N.B. Dit deel ontbreekt).

XX. Verhandeling over de noodzakelijkheid van godsdienstige begrippen en praktijken ter bevordering van deugd en goede zeden, door Mr. Rhijnvis Feith. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door Jan Brouwer.

XXI. Verhandeling over de zoenoffers des ouden Verbonds en den dood van Christus met dezelve vergeleken, door Rinse Koopmans. — Verhandelingen over hetzelfde onderwerp, door eenen ongenoemde en door Gerbrand Bruining.

XXII. Verhandeling over het nut der zendelingen en zendelinggenootschappen, door Jacob Haafner.

XXIII. Verhandeling over de uitbreiding des Christendoms, door J. W. Statius Muller. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door N. G. van Kampen.

XXIV. Verhandeling over de deugd en het geluk der oude, meest beschaafde natiën, vergeleken met die der volken van den tegenwoordigen tijd, door N. G. van Kampen.

XXV. Verhandeling over het gewicht en de kracht der bewijzen voor eene mythische verklaring der Heilige Schriften, door Johannes Henricus Pareau.

XXVI. Verhandeling over het gevoelen van J. B. Eberhard wegens den oorsprong van den Christelijken Godsdienst, door Elias Annes Borger. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door Wessel Albertus van Hengel.

XXVII. Verhandeling over den invloed der karakters en denkwijze der Evangelisten en Apostelen op hunne schriften, door Wessel Albertus van Hengel.

XXVIII. Verhandeling over den invloed van staatkundige gebeurtenissen en der godsdienstige en wijsgeerige begrippen, sedert ruim vijf-en-twintig jaren op de ware verlichting in het godsdienstige en zedelijke van de volken in Europa, door Mr. J. M. Kemper.

XXIX. Verhandeling over het Mysticisme, door Elias Annes Borger.

XXX. Verhandeling over de Christelijke Kerk op aarde, volgens het onderwijs van Jezus en de Apostelen en de Geschiedenis, door N. G. Kist.

XXXI. Verhandeling over het beginsel der Kerkhervorming in de zestiende eeuw, door L. Weydmann. — Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door M. Schaaf Gratama.

XXXII. Verhandeling over het eigenlijke wezen des Christendoms, door P. van der Willigen.

XXXIII. Verhandeling over de Kerkelijke overlevering, door J. M. Stuffken.

XXXIV. Verhandeling over den tegenwoordigen stand der tekstkritiek van het Nieuwe Verbond, door J. I. Doedes.

XXXV. Ueber das apostolische und nachapostolische Zeitalter, door G. V. Lecher.

XXXVI. Proeve eener pragmatische geschiedenis der Theologie hier te lande, sedert het laatst der vorige eeuw tot op onzen tijd, door Chr. Sepp.

Verhandelingen rakende den natuurlijken en geopenbaarden Godsdienst, uitgegeven door Teyler's Godgeleerd Genootschap. Nieuwe serie. Haarlem, 1868—1898. 16 dln. in 21 bdn. 8°.

I, 1. Ferdinand Christian Baur. Volledig en critisch overzicht van zijne werkzaamheid op Theologisch gebied, door W. Scheffer.

I, 2. Verhandeling over hetzelfde onderwerp, door S. P. Heringa.

II. Moral und Religion nach ihrem gegenseitigen Verhältniss geschichtlich und philosophisch erörtet, von Otto Pfleiderer.

III, 1. Die christliche Gemeindeverfassung im Zeitalter des neuen Testaments, von Willibald Beyschlag.

III, 2. De inrichting der Christelijke Gemeenten, vóór het ontstaan der Katholieke Kerk, door J. H. Maronier.

IV. Welchen Werth hat die Statistik der sittlichen Thatsachen für die sittlichen Wissenschaften, von Dr. W. Hollenberg.

V. Die Israelitischen Eigennamen nach ihrer Religionsgeschichtlichen Bedeutung. Ein Versuch von Dr. E. Nestle.

VI. Die Anlage der Menschen zur Religion, vom gegenwärtigen Standpunkte der Volkenkunde aus, von Julius Happel.

VII. Geschichte der Christlichen Sittenlehre in der Zeit des neuen Testaments, von A. Thoma.

VIII. Die Sociale Gesetzgebung und die Christliche Ethik, von Dr. W. Hollenberg.

IX, 1. Conjecturaal-kritiek, toegepast op den tekst van de Schriften des Nieuwen Testaments, door Dr. W. C. van Manen.

IX, 2. Over de toepassing van de Conjecturaal-kritiek op den tekst des Nieuwen Testaments, door Dr. W. H. van de Sande Bakhuyzen.

X, 1. Der Pessimismus und die Sittenlehre, von Hugo Sommer.

X, 2. Der Pessimismus und die Sittenlehre, von Paul Christ.

XI, 1. Melchior Hofmann, door W. I. Leendertz.

XI, 2. Melchior Hoffmann, ein Prophet der Wiedertaüfer, von Friedrich Otto zur Linden.

XII. Die chronologische Reihenfolge in welcher die Briefe des Neuen Testaments verfasst sind, von Wilhelm Brückner.

XIII. Die Bedeutung und das Recht der Individualität auf sittlichem Gebiet, von H. Drescher.

XIV. Die Offenbarung des Johannes untersucht nach ihrer Zusammensetzung und der Zeit ihrer Entstehung, von Chr. Rauch.

XV. De Rijnsburger Collegianten, door J. C. van Slee.

XVI. Über den Einfluss des Parsismus auf das Judentum, von Erik Stave.

J. Heringa Ez., Kerkelijke raadvrager en raadgever. Utrecht, 1821—1828. 3 dln. 4 stn. 8°.

Tijdschrift voor Gereformeerde Theologie, onder redactie van N. A. de Gaay Fortman, J. J. Westerbeek van Eerten, C. C. Schot Cz. en anderen. 1891—1896. Amsterdam, Velsen en Kampen, 1891—1896. 4 dln. 8°.

Dissertationes Theologicae. Trajecti ad Rhenum, 1829—1837. 4 deelen. 8°.

Hierin o. a. die van P. J. Andreae, 1832; B. Rienstra, 1833; J. J. Snouck Hurgronje, 1836; A. M. Snouck Hurgronje, 1837; R. A. Soetbrood Piccardt, 1841.

Verzameling van theologische dissertatiën, van de Hoogeschool te Groningen, 1858—1866. Groningen, 1858—1866. 7 dln. 8°.

Verzameling van theologische dissertatiën, van de Hoogeschool te Leiden, 1867—1907. 71 dln. 8°.

Van deze verzameling is eene geschreven lijst in de Prov. Bibliotheek aanwezig. De meesten zijn in de afdeeling waartoe zij behooren in dezen catalogus opgenomen.

C. GESCHIEDENIS, LETTERKUNDE, BIBLIOGRAPHIE.

P. D. Chantepie de la Saussaye Dz., Het belang van de studie der godsdiensten voor de kennis van het Christendom. Redevoering. Groningen, 1878. 8°.

C. P. Tiele, De vrucht der Assyriologie voor de vergelijkende geschiedenis der godsdiensten. Redevoering ter inwijding van den leerstoel voor de geschiedenis der godsdiensten in 't algemeen aan de Rijks-Universiteit te Leiden. Amsterd., 1877. 8°.

J. H. Pareau, Oratio de constanti ac non mutabili Orientalium ingenio, Sacrarum Literarum cultoribus suos in usus diligenter observando. Traj. ad Rhen., 1810. 4°.

Is. van Dijk, De eischen der historie en de eischen der wijsbegeerte op het gebied der godsdienstwetenschap. Redevoering bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt. Gron., 1883. 8°.

W. E. Gladstone, De stroomingen van het godsdienstig denken. Uit het Engelsch, met eene inleiding, door D. C. Nijhoff. Culemborg, 1876. 8°.

W. C. van Manen, De leerstoel der oud-Christelijke letterkunde. Rede bij de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar te Leiden. Groningen, 1885. 8°.

H. U. Meijboom, De bewegelijkheid der Theologische Encyclopaedie. Redevoering. Groningen, 1892. 8°.

Guil. Crowaeus, Elenchus scriptorum in Sacram Scripturam, tam Graecorum, quam Latinorum etc., in quo exhibentur eorum gens, patria, professio, religio; librorum tituli, volumina, editiones variae; quo tempore claruerint

vel obierint; elogia item aliquot virorum clarissimorum. Quibus omnibus praemissa sunt S. Biblia, partesque Bibliorum, variis linguis, variis vicibus edita. Londini, 1672. 8°.

L. Ellies Dupin, Nova Bibliotheca Auctorum Ecclesiasticorum, eorum vitae historiam, operum catalogum, criticen et chronologiam complectens etc. Parisiis, 1692—1693. 3 deelen. 4°.

Guil. Cave, Scriptorum Ecclesiasticorum historia literaria, a Christo nato usque ad saeculum XIV, facili methodo digesta, qua de vita illorum ac rebus gestis... agitur. Acced. scriptores gentiles, Christianae religionis oppugnatores... Additur ad finem cujusque saeculi conciliorum omnium... histor. notitia... Editio novissima, ab autore ipsomet facta. Basileae, J. R. Im-Hoff. 1741. 2 dln. fol.

Bibliotheek van theologische letterkunde. Deel I—V. Amsterd., 1803—1807. 5 dln. 8°.

Revue Chrétienne. Recueil mensuel. IIIe—XXXIe année. (Ontbreken jaarg. 1865; 1872; 1876, n°. 6; 1878; n°s. 1, 5 en 7). Paris, 1856—1884. 8°.

Bulletin Théologique. Recueil trimestriel. Années 1861—1869. (Ontbreekt jaarg. 1865). Paris, 1861—1869. 8°.

Revue Théologique. Années 1—3. Paris, 1870—1873. 3 deelen. 8°.

II. Bijbel en Bijbelverklaring.

A. INLEIDING, GESCHIEDENIS, LETTERKUNDE.

F. Furius, Bononia, sive de libris sacris in vernaculam linguam convertendis libri II. Lugd. Batav., 1809. 8°.

B. J. H. Taats, Hoe de Christenheid gedurende al de eeuwen van haar bestaan gehandeld heeft ten aanzien van het onderzoek en de verspreiding der H. Schriften van Oud en Nieuw Testament. Eene voorlezing. 8°.

G. Wildeboer, De waarde der Syrische Evangeliën, door Cureton ontdekt en uitgegeven. Acad. proefschrift. Leiden, 1880. 8°.

Is. Vossius, De septuaginta interpretibus, eorumque tralatione et chronologia dissertationes. Hagae-Comitum, 1661. 4°.

(F. Nagtglas), Mededeeling in de Afdeeling Letterkunde van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Middelburg, over twee merkwaardige exemplaren van The holy Bible, translated into the Indian language (door John Eliot). Cambridge (Old Testament 1663, New Testament 1661). Overdruk. 1873. 8°.

Deane, On John Eliot's Indian Bible. (Proceedings of the Massachusetts Historical Society. 1874). 8°.

J. I. Doedes, Iets over John Eliot's Nipmoeksche Bijbelvertaling en Johannes Leusden's aan hem opgedragen Hebreeuwsch-Engelsch Psalmboek. (Overdruk). 8°.

C. A. Teuberi Tractatus de utilitate linguae Anglicanae in explicatione S. Scripturae, ex Pericopis, vulgo, Evangelicis vernaculae versionis, cum Anglicana et fontibus collatis demonstrata. Lipsiae, 1731. 8°.

Hierachter: C. A. Teuberi, Exercitatio histor.-critica de martyribus Christianis etc. Brunsvigae, 1734. 8°.

G. Outhuis, Geschiedkundig verslag der voornaamste uitgaven van de Biblia polyglotta, gedeeltelijk uit het Fransch vertaald en met bijvoegselen en aanteekeningen vermeerderd. Franeker, 1822. 8°.

22

Is. le Long, Boek-zaal der Nederduytsche Bybels, geopent, in een historische verhandelinge van de oversettinge der Heyligen Schriftuure in de Nederduytsche taale, . . . Met een omstandig bericht van meer dan hondert oude handschriften . . .; als meede van meer dan duysendt diergelyke exemplaaren, van verschillende drukken, . . . alle in de Nederduytsche taale. Amsterd., 1732. 4°.

Is. le Long, Boek-zaal der Nederduitsche Bybels, enz. 2e Uitgave. Hoorn, 1764. 4°.

With. Walther, Die Deutsche Bibelübersetzung des Mittelalters. Braunschweig, 1889—1892. 3 Teile, 2 Bde. 4°.

Erster Teil: Der 1. Übersetzungskreis. Mit 3 Kunstbeilagen. — Zweiter Teil: 2—14. Übersetzungszweig. Mit sechs Kunstbeilagen. — Dritter Teil: 15—40. Übersetzungszweig. Psalterien 1—32. Resultate. Mit neun Kunstbeilagen.

De Nederduitsche bijbels worden in het 3e deel behandeld.

C. H. Ebbinge Wubben, Over Middelnederlandsche vertalingen van het Oude Testament. Bouwstoffen voor de geschiedenis der Nederlandsche Bijbelvertaling. 's Gravenh., 1903. 8°.

J. I. Doedes, Over Nederlandsche Bijbeluitgaven in het midden der zestiende eeuw, ten dienste der hervormingsgezinden. Harderwijk, 1869. 8°.

N°. 7 van Voor driehonderd jaren. Volksblaadjes ter herinnering aan de schoonste bladzijden uit onze geschiedenis.

W. A. van Hengel, Proeve van grondslagen voor eene nieuwe Nederduitsche vertaling van het Nieuwe Testament, naar den leiddraad der vertaling van den Statenbijbel en volgens den gewonen Griekschen tekst. 's Hertogenb., 1852. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, De Synode en de Bijbelvertaling. Een woord tot de Gemeente. 's Hertogenb., 1854. 8°.

G. J. Vos Az., De nieuwe Synodale Bijbelvertaling, inzonderheid van de vijf historische boeken des Nieuwen Testaments onderzocht. Acad. proefschrift Utrecht, 1870. 8°.

N. de Jager Meezenbroek, De geschiedenis van de nieuwe Synodale vertaling van het Nieuwe Testament. Proefschrift. Doetinchem, 1899. 8°.

B. GRONDTEKST EN VERTALINGEN VAN DEN GEHEELEN BIJBEL.

Biblia Sacra Polyglotta, complect. textus originales, Hebraicum, cum Pentateucho Samaritano, Chaldaicum, Graecum. Versionumque antiquarum, Samaritanae, Graecae LXXII (*sic*) Interp., Chaldaicae, Syriacae, Arabicae, Aethiopicae, Persicae, Vulg. Lat. Cum apparatu, appendic., tabubis, variis lection., annotation., indicibus etc. Edidit Brianus Waltonus. Londini, Th. Roycroft. 1657. 6 dln. fol.

I. Pentateuchus. — II. Josua—Esther. — III. Job—Malachias. — IV. Libri Apocryphi. Triplex Targum s. versio Pentateuchi Chaldaica Jon. Ben-Uziel ascripta, Chaldaica Hierosolymitana, Persica Jac. Tawusi cum vers. Lat. — V. Nov. Testamentum. — VI. Appendix in quo varii tractatus, annotationes, lectiones variae, indices.

Geschenk van de stad Middelburg, 1727.

Biblia Sacra Polyglotta, complect. textus originales, Hebraicum, cum Pentateucho Samaritano, Chaldaicum, Graecum, Versionumque antiquarum, Samaritanae, Graecae LXXII (*sic*) Interp., Chaldaicae, Syriacae, Arabicae, Aethiopicae, Persicae, Vulg. Lat. Cum apparatu, appendic., tabulis, variis lection., annotation., indic., etc. Edidit Brianus Waltonus. Londini, Th. Roycroft. 1657. 6 dln. fol.

Exemplaar in prachtband, verguld op snêe, de bladz. met roode lijnen afgedeeld. Vooraan het portret van Walton.

Biblia Hebraica eorundem Latina interpretatio Xantis Pagnini Lucencis, Bened. Ariae Montani et quorundam alior. collato studio, ad Hebraicam dictionem expensa. Acc.

libri Graece scripti, qui vocantur Apocryphi; cum interliniari interpretatione Latina. — Novum Testamentum Graecum, cum vulgata interpretatione Latina Graeci contextus lineis inserta. (Cum notis Ben. Ariae Montani). (Genevae), Petrus de la Rovière. 1609. fol.

Biblia Hebraica, cum interliniari interpretatione Latina Xantis Pagnini Lucensis, Acc. Bibliorum pars quae Hebraice non reperitur, item Testamentum Novum Graece cum vulgata interpretatione Latina, Graeci contextus lineis inserta. (Ben. Ariae Montani et alior. coll. studio). Ex Officina Plantiniana Raphelengii, 1610—1615. 6 vol. 8°.

Biblia, Hebraice et Graece. Cum notis Jos. Scaligeri nunc primum edita. Genevae, Petrus de la Rovière. 1620. 4°.

Biblia, Hebraice et Graece. — Biblia Hebraica sine punctis. Ad. Leusdenianam Editionem adornata. Amst. et Ultraj. 1701. — Novum Testamentum. (Ed. Joh. Leusden). Amstelaedami, 1698. 8°.

Biblia integra . . . utriusque testamenti concordantiis illustrata. (Aan het einde:) Basilee, per Johannem Froben de Hammelburck. 1491. 8°.

De oudste Latijnsche bijbel in klein formaat, met gekleurde initialen.

Tès Theias Graphès, Palaias dèladè kai Neas Diathèkès, apanta. Divinae Scripturae, nempe Veteris ac Novi Testamenti, omnia. Recens a viro doctiss. et linguarum peritiss. recognita, et multis in locis emendata, variisque lection. ex diversorum exemplarium collatione decerptis, et ad Hebraicam veritatem in veteri Testamento revocatis aucta et illustrata. Francofurti, Andr. Wecheli heredes, Claud. Marnius et Joan. Aubrius. 1597. fol.

Biblia Latina, cum postillis Nic. de Lyra et additionibus Pauli Burgensis. Zie afdeeling F.

Biblia. Breves in eadem annotationes, ex doctiss. interpretationibus et Hebraeorum commentariis. Parisiis, ex officina Rob. Stephani. 1532. fol.

Biblia. Breves in eadem annotationes, ex doctiss. interpretationibus et Hebraeorum commentariis. Interpretatio propriorum nominum Hebraicorum. Index copiosissimus rerum et sententiarum utriusque testamenti. Lugduni, Ex officina Guillelmi Boulle. 1537. fol.

Deze Bijbel is het eigendom geweest van het Karthuiser klooster Sion te Noordgouwe op het eiland Schouwen. Zie het Prov. verslag over 1905.

Biblia Sacrosancta Testamenti Veteris et Novi, e sacra Hebraeorum lingua Graecorumque fontibus, consultis simul orthodoxis interpretib. translata in sermonem Latinum. Tiguri, C. Froschoverus. 1543. fol.

Biblia Sacra cum glossa ordinaria, primum quidem a Strabo Fuldensi collecta etc. Zie afdeeling F.

Testamenti Veteris Biblia Sacra, sive libri canonici priscae Judaeorum Ecclesiae a Deo traditi, Latini recens ex Hebraeo facti, brevibusque Scholiis illustrati ab Imm. Tremellio et Franc. Junio. Acc. libri Apocryphi; libri Novi Testamenti ex sermone Syro ab eodem Tremellio et ex Graeco a Theod. Beza in Latinum versi, notisque illustrati. 3^{a} cura Franc. Junii. Hanoviae, Impensis Andr. Wecheli heredum, Claud. Marnii et Joan. Aubrii. 1596. fol.

Testamenti Veteris Biblia Sacra etc. (ut supra). 4^{a} cura Franc. Junii. Genevae, Sumpt. Matthaei Berjon. 1617. fol.

Biblia Sacra, cum commentariis ad sensum literae et explicatione temporum, locorum, rerumque omnium quae in sacris codicibus habent obscuritatem, auctore R. P. Jac. Gordono Lesmorio S. J. In tres tomos divisa. Lutetiae Paris., sumpt. Seb. et Gabr. Cramoisy. 1632. fol.

Ulfilas. Veteris et Novi Testamenti versionis Gothicae fragmenta quae supersunt ad fidem codd. castigata Latinitate donata aduotatione critica instructa conjunctis curis ediderunt H. C. Gabelentz et J. Loebe. Adj. sunt tabulae duae lapide expressae. Lipsiae, 1843. 4°.

Die Gotische Bibel des Vulfila u. s. w. herausgegeben von Ernst Bernhardt. Halle a. S, 1884. 8°.

[**Den Bibel.** Inhoudende dat Oude ende Nieuwe Testament. (Aan het einde :)] Ghedruct int Jaer ons Heeren Jesu Christi 1564. 4°.

De titel ontbreekt. Volgens Is. le Long, Boekzaal der Nederd. Bybels is deze bijbel te Emden bij Nic. Biestkens gedrukt.

Biblia d. i. die gantze heilige schrifft des Alten und Newen Testaments, durch D. Martinum Lutherum verteutschet. Itzt ordenlich in gewisse versickel abgetheilet, dazu mit nutzlichen Concordantzen, Summarien, auch schönen Figuren und Landtaffeln nach nodturff gezieret. Heydelberg, Mart. Agricola und Joh. Mayer. 1568. 4°.

In fraaien lederen band van het jaar 1570.

Biblia, d. i. de gantsche Heylighe Schrift, grondelick ende trouwelick verduydtschet: met verklaringhe duysterer woorden, redenen ende spreucken, ende verscheyden Lectien, die in andere loflicke Oversettinghen ghevonden ende hier aen de kant toeghesettet zijn. Met noch rijcke aenwijsingen der ghelijck ofte onghelijck stemmenden plaetsen enz. Ghedruckt by Willem Gailliaert. 1568. fol.

Bijbel van Deux Aas, zoo genoemd naar de kantteekening bij Nehemia III : 5. Zie de Navorscher II, 366.

Biblia, d. i. alle bücher der H. Schrift des alten und newen Testaments: aus Hebreischer und Griechischer spraach ietzund aufs new vertheutscht. Daneben die Apocrypha, item am ende eine Chronologia oder Zeitregister, Historienregister, Landtafeln etc. Durch Johan Piscator. Herborn, 1602—1604. 3 vol. 4°.

Biblia: d. i. de gantsche Heylige Schriftuere, grondelick ende trouwelick verduytschet. Met verclaringe duysterer woorden, redenen, spreucken ende verscheyden Lectien, die in ander loflicke oversettingen gevonden, ende hier aen de cant toegesettet zijn. Met noch rijcke aenwijsingen der gelijck ofte ongelijck-stemmende plaetsen, enz. Met eene noch bijgevoechde Cronijcke ofte Tijtrekeninge over de geheele Bybel enz. Alles te samen ghevoecht door P. H. Amst., Jan Evertsz. Cloppenburch 1609. fol.

Andere uitgave van den Bijbel van Deux Aes.

Biblia, d. i.: de gantsche Heylige Schriftuere, voortijdts by Jacob van Liesvelt uytgegaen, na de alleroutste ende corecktste Copyen die ghedruckt zijn. Met rijcke aenwijsingen der ghelijck ofte onghelijck stemmenden plaetsen. . . . Noch zijn van nieus hier by ghevoecht verscheyden Caerten ende nieuwe Landt tafelen enz. Amstelredam, Gedruckt (by Barent Otsz.) voor Egbert Adriaensz. 1623. fol.

Biblia, d. i. de gantsche H. Schrifture, vervattende alle de Canonijcke Boecken des Ouden en des Nieuwen Testaments. Nu eerst door last der ... Staten Generael ... en volgens het besluyt van de Synode Nationael ... uyt de Oorspronckelijcke talen in onse Neder-landtsche tale getrouwelijck over-geset enz. Leyden, Gedruckt bij Paulus Aertsz. van Ravensteyn. Voor de weduwe ende Erfgen. van wijlen Hillebr. Jacobsz. van Wouw. (1637). fol.

Eerste uitgave van den Staten-Bijbel.

Biblia, d. i. de gantsche H. Schrifture, enz. (Als voorgaand). 's Gravenh., bij de weduwe en de Erfgen. van wijlen Hillebr. Jacobsz. van Wouw. (1649). fol.

Biblia, d. i. de gantsche Heylige Schrifture enz. (Als voorg.). Door gemeene ordre der Nederlandsche Kercken verbetert van Druck-fauten ende Mis-stellingen die in de voorgaende

Drucken gevonden worden. Leyden, Wed. ende Erffgen. van Johan. Elzevier. 1663. Met pl. en krtn. fol.

Bybel, d. i. de gansche H. Schrift, vervattende alle de Kanonyke Boeken des Ouden en Nieuwen Testaments enz. Door gemeene orde der Nederlandsche Kerken verbetert van Drukfauten en Misstellingen, die in den eersten Druk. gevonden worden. Gorinchem, Nic. Goetzee. 1748. 2 dln. 4°.

Biblia, das ist: die ganze Heilige Schrift Alten und Neuen Testamentes, nach des deutschen Uebersetzung Martin Luthers, mit vorgesetztem kurzen Inhalt eines jeden Capitels ... samt einer Vorrede von H. Burckhardt. Basel, 1772. 8°.

Biblia d. i. de gantsche H. Schrifture vervattende alle de Canonycke Boecken des Ouden en des Nieuwen Testaments enz. Door gemeene ordre der Kercken van Druckfouten verbetert. Haarlem, Joh. Enschede en Zoonen. 1782. 4°.

Hierachter: Het Boek der Psalmen, nevens de Gezangen bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik; door last van de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal der Vereen. Nederlanden, uit drie berijmingen in den jaare 1773, gekooren, met de noodige daarin gemaakte veranderingen. Mitsg. de Christelijke Catechismus, Formulieren en Gebeden der Gereformeerde Kerken. Haerlem, Joh Enschedé en Zoonen. 1777. 4°.

Bijbel, bevattende het Oude en Nieuwe Testament en de Apokryfe Boeken. Vertaald door Ysbrand van Hamelsveld. 2de Uitgave. Amsterdam, 1802. 8 dln. 10 bdn. 8°.

La Bible, qui est toute la saincte Escriture du Vieil et du Nouveau Testament: autrement l'Anciene et la Nouvelle Alliance. Le tout reveu et conféré sur les textes Hebrieux et Grecs par les Pasteurs et Professeurs de l'Eglise de Genève. Avec une Table bien ample. Item les Pseaumes et Cantiques avec les prières Ecclésiastiques. La Rochelle, Héritiers de Hier. Haultin. 1606. fol.

La Sainte Bible, qui contient l'ancien et le nouveau Tes-

tament, c'est à dire, l'ancienne et la nouvelle Alliance. Le tout reveu et conféré sur les textes hébreux et grecs par les Pasteurs et Professeurs de l'Eglise de Genève. Avec les Pseaumes de David, mis en rime Françoise par Clément Marot et Th. de Bèze. Genève, Leonard Chouet et Comp. 1685. 4°.

La Sainte Bible qui contient l'Ancien et le Nouveau Testament. Nouvelle édition, revue sur les Textes Hébreux et Grecs par les Pasteurs et Professeurs de Genève. Amsterdam, D. Onder de Linden. (1784). 8°.

La Sainte Bible, Nouvelle édition. Paris, Th. Desoer. 1819. 8°.

Nieuwe uitgave van de te Keulen in 1739 door Nic. Le Gros bezorgde vertaling.

La Biblia, que es, los Sacros Libros del Viejo y Nuevo Testamento. 2ª Edicion. Revista y conferida con los textos Hebreos y Griegos y con diversas translaciones. Por Cypriano de Valera. Amsterd., En casa de Lorenço Jacobi. 1602. fol.

Do Velho Testamento o primeiro tomo, traduzido em Portuguez por J. Ferreira A. D' Almeida. Batavia, 1748. — Do Velho Testamento o segundo tomo, traduzido em Portuguez por J. Ferreira A. D'Almeida e J. op den Akker. Batavia, 1753. — O Novo Testamento, traduzido em Portuguez pelo Reverendo Padre J. Ferreira A. D'Almeida. Batavia, 1773. — Samen 3 dln. 8°.

De Bijbel, in het Makassaarsch vertaald door B. F. Matthes. Uitgegeven voor rekening van het Nederl. Bijbelgenootschap. Amsterd., 1875—1899. 17 dln. 8°.

Exodus. 1892. — Lev., Num. en Deut. 1896. — Jozua, Richt. en Ruth. 1894. — Samuël. 1893. — Kon. 1893. — Kron. 1899. — Esra, Nehemia en Esther. 1900. — Job. 1895. — Psalmen. 1891. — Spreuken. 1890. — De Prediker en het Hooglied. 1900. — Jesaja. 1894. — Jeremia. 1897. — Ezechiël en Daniël. 1898. — Kleinere Profeten. 1899.

Al de boeken van het Nieuwe Testament. 1875 en 1888. 2 dln.

De Bijbel, in het Boegineesch vertaald door B. F. Matthes. Uitgegeven voor rekening van het Nederl. Bijbelgenootschap. Amsterd., 1874—1899. 17 dln. 8°.

Exodus. 1892. — Lev., Num. en Deut. 1897. — Jozua, Richt. en Ruth. 1895. — Samuel. 1898. — Kon. 1893. — Kron. 1900. — Ezra, Nehemia en Esther. 1900. — Job. 1895. — Psalmen. 1891. — Spreuken. 1891. — De Prediker en het Hooglied. 1900. — Jesaja. 1894. — Jeremia. 1898. — Ezechiël en Daniël. 1898. — Kleinere Profeten. 1899.

Al de boeken van het Nieuwe Testament. 1874 en 1888. 2 dln.

C. GRONDTEKST EN VERTALINGEN VAN HET OUDE TESTAMENT.

Biblia Ebraea eleganti et majuscula characterum forma, qua ad facilem sanctae linguae et scripturae intelligentiam primo statim intuitu literae radicales et serviles, deficientes et quiescentes etc. situ et colore discernuntur. Cura et studio Eliae Huteri. Coloniae, 1603. fol.

Biblia Hebraica, sine punctis, versibus, capitibus et sectionibus interstincta, notisque Masoretarum quas Kri et Ktif appellant, instructa, ad Leusdenianam editionem adornata. Amstelaedami, G. Borstius, F. Halma. 1701. 8°.

Biblia Hebraica cum notis criticis et versione Latina ad notas criticas facta. Acced. libri Graeci, qui Deuterocanonici vocantur, in tres classes distributi. Autore C. F. Houbigant. Lutetiae-Parisiorum, A. C. Briasson et L. Durand. 1753. 4 dln. fol.

Het Oude Testament in het Arabisch. (Op het schutblad staat: Voor het Vlissingsch Genootschap van Josua van Iperen). 4 dln. 8°.

Het Oude Testament met de rijmpsalmen in het Indiaansch. (Zonder titel, met geschreven voorbericht van Jaspar Danckaerts. 1680). 4°.

In prachtband, verguld op sneê. Exemplaar van den eersten druk van John Eliot's Bijbelvertaling in het Nipmoeksch.

Bible bi enen notabelen meester wel overgheset wt den latine in duytsche, ende wel naerstelic gecorrigeert ende wel ghespelt: was gemaect te Delft bij Jacob Jacobs soen ende Mauricius Yemants zoen van Middelborch. Voleynd int jaer der incarnacien ons heren duysent vier hondert zeven ende tseventich. 4°.

Hain, Repertorium Bibliogr. 3160.

Dat eerste deel des Ouden Testaments, wt de Hebreusche spraecke trouwelick in Nederduytsch vertaelt ende overgeset door Hermannum Faukelium Brugensen ende Dienaer der Gemeynte Jesu Christi tot Middelburgh in Zeelandt. Geschreven met eygen handt Hermanni Faukelii. (Met verklaringen). Fraai handschrift. 2 dln. fol.

Het eerste deel bevat de vijf boeken van Mozes, het tweede deel Josua, Richteren, Ruth, Samuel I en II, Koningen I en II, Chr. I en II, Esra, Nehemia en Esther. Aan het einde: Absolvi descriptionem librorum historicorum hujus translationis ex fontibus hebraicis 17 Julii anno 1624.

De vijf Boeken van Mozes, opnieuw in het Nederduitsch vertaald door S. I. Mulder. 2e druk. Amsterdam, 5598 (1838). 8°.

Psalterium Davidis carmine redditum per Eobanum Hessum. Cum annotationibus Viti Theodori Noribergensis, quae commentarii vice esse possunt. Cui accessit Ecclesiastes Salomonis, eodem genere carminis redditus. Lipsiae, Haeredes Valentini Papae. 1567. 8°.

Davidis Regii Prophetae Psalterium, vario genere carminis Latine redditum ab Illustriss. Principe Mauritio, Hassiae Landgravio. (Aan het einde: Hoc opus illustre est Hessorum Principis: ergo injussus temere nemo recudat idem). Smalcaldiae, (1590). 4°.

In prachtband, waarop aan de eene zijde is afgebeeld een Christushoofd en aan de andere twee portretten met het onderschrift: D. G. Frid. W. et Joha. Geor. utique. Electores. Imp.

Psalterium Davidis Aethiopice et Latine. Acced. Aethio-

pice tantum hymni et orationes aliquot vet. et novi testamenti. Item Canticum Canticorum, cum variis lectionibus et notis. Cura Jobi Ludolfi. Francofurti ad Moenum 1701. 4°.

De Psalmen, uit het Hebreeuwsch opnieuw vertaald, en met aanteekeningen en eene inleiding voorzien, door Johs. Dyserinck. Haarlem, 1877. 4°.

Het Boek der Spreuken, uit het Hebreeuwsch opnieuw vertaald en met aanteekeningen en eene inleiding voorzien door Johs. Dyserinck. Haarlem, 1883. 8°.

De Spreuken van Jezus, den zoon van Sirach, uit het Grieksch opnieuw vertaald, en met opschriften en eenige aanteekeningen voorzien, door Johs. Dyserinck. Met een woord ter inleiding van A. Kuenen. Haarlem, (1870). 8°.

D. GRONDTEKST EN VERTALINGEN VAN HET NIEUWE TESTAMENT.

Novum Testamentum juxta Graecorum lectionem ex emendatioribus exemplaribus et veterum orthodoxorum lectione, cum versione (latina) Des. Erasmi. Basileae, Hier. Frobenius et Nic. Episcopius. 1539. Mense Septembri. fol.
Gebonden achter Erasmi Annotationes in N. T.

Testamentum Novum. — Est autem interpretatio Syriaca Novi Testamenti, Hebraeis typis descripta, plerisque etiam locis emendata, eadem Latino sermone reddita. Autore Immanuele Tremellio, cujus etiam Grammatica Chaldaea et Syra calci operis adjecta est. Excudebat Henr. Stephanus, 1569. fol.

Het Nieuwe Testament in het Hebreeuwsch. Londeni, typis excudebat A. Macintosh. 1817. 8°.

Novum Testamentum Graece. Amsterdami, apud Guil. Blaeu. 1633. 12°.

Novum Testamentum Graece, auctore Johanne Leusden. Amstelaedami, ex officina Westeniana. 1717. 8°.

Novum Testamentum Graecum, e Codice MS. Alexandrino, qui Londini in bibliotheca Musei Brittannici asservatur, descriptum a C. G. Woide. Londini, ex prelo J. Nichols, typis Jacksonianis. 1786. fol.

Novum Testamentum Graece. Recensuit inque usum academicum omni modo instruxit Constant. de Tischendorf. Ed. acad. XVII[a], ad ed. VIII. criticam maiorem conformata. Cum tabula duplici Terrae Sanctae. Lipsiae, H. Mendelssohn. 1889. 8°.

Bohemicum Novum Testamentum atque Psalterium. (Het N. T. in het Czechisch vertaald). Berolini, 1752. 8°.

Het Nieuwe Testament in het Arabisch. (Gedrukt in Bengalen, op Bengaalsch papier. 1816). 8°.

Het Nieuwe Testament in het Chineesch, vertaald door R. Morrison. Kanton, 1812—1813. 8 dln. 8°.

Dat niewe testament ons heren Jesu Christi. Gescreven enz. na S. Jeronimus translacie. Anno 1533. Antwerpen, Henric Peterz. van Middelburch. (*Aan het einde*:) Gheprint tot Delft in Hollant. Bi mi Cornelis Heynricz. Anno 1533. 8°.

Het nieuwe Testament onses Heeren Jesu Christi. Wt den Griekschen overgheset. Neerstelick nu oversien na de beste oversettingen, ende van veel druck-fauten ghesuyvert; met nieuwe sommarien ende afdeelinghen der capittelen, midtsgaders annotatien aen den kant tot verclaringhe vanden text. Door H. F. (Hermannus Faukelius). Middelb., A. van de Vivere. 1617. 8°.

Het Nieuwe Testament (Staten-overzetting). Amsterdam, 1680. — De CL Psalmen Davids door Petrus Dathenus, op musijck-nooten gestelt door Mr. Cornelis de Leeuw. Amst., 1685. — Catechismus. Amst. z. j. In 1 deel 4°.

Het Nieuw Testament, ofte alle de boeken des Nieuwen Verbonds, door last van de Hooge Overheid deeses eilands uit de oirspronglyke Grieksche taal in de Tamulsche spraak overgezet (door S. A. Bronsveld en J. J. Fybrands). Colombo, In 's Comps. gewoone drukkery door Pieter Bruwaart. 1759. 4°.

Het Nieuwe Testament of alle boeken des Nieuwen Verbonds. Amsterd., 1845. 12°.

Le Nouveau Testament de Notre Seigneur Jésus-Christ. Edition stéréotype. Paris, Firmin Didot. 1813. 8°.

The New Testament, translated out of the original Greek. London, 1843. 12°.

The Holy Bible, translated from the originals into the Harotee language, by the Serampore missionaries. Vol V, containing the New Testament. Serampore, 1821. 8°.

De vier Evangeliën in het Arabisch. 8°.

Evangeliarium quadruplex Latinae versionis antiquae seu veteris Italicae nunc primum in lucem editum ex Codicibus Manuscriptis aureis, argenteis, purpureis, aliisque plusquam millenariae antiquitatis a J. Blanchino. Romae, typis Ant. de Rubeis. 1749. 2 dln. fol.

Het Evangelie van Mattheus in het Perzisch. 8°.

Het Evangelium van Mattheus, uit de oorspronkelyke Griekse in de Mallabaarse tale overgebragt. Colombo, In 's Compagnies Druckerye. 1741. 4°.

The Gospel of St. Matthew in Hindoostanee. Printed for the Calcutta Auxiliary Bible Society. Calcutta, 1819. 8°.

The Gospel of St. Matthew in Formosan (Sinkang dialect) with corresponding versions in Dutch and English, edited from Gravius's edition of 1661 by Rev. Wm. Campbell. London, 1888. 4°.
Geschenk van W. Campbell.

The Gospel of St. Matthew in Formosan, edited from Gravius's edition of 1661 by Rev. Wm. Campbell. London, 1888. 12°.
Geschenk van W. Campbell.

Evangelie van Mattheus (Tien Kapittels van het) in het Singaleesch. 4°.

The Gospel of St. John, in Bengalee and English. Calcutta, 1819. 8°.

E. CONCORDANTIËN, REGISTERS EN WOORDENBOEKEN OP DEN BIJBEL.

Concordantiae majores Sacrae Bibliae, summis vigiliis jam recens et castigatae et locupletatae. — Concordantiae partium sive dictionum indeclinabilium totius Bibliae. Lugduni, Seb. Gryphius. 1535. 4°.

Joh. Piscator, Anhang des Herbornischen Biblischen wercks. Das erste thäil: nemlich, das Register: d. i. eine Zerlegung der gantzen H. Schrift in die underschidliche ding und sachen, so darinnen gemeldet werden. Und werden also hierinn begriffen Loci communes Biblici rerum et verborum. Und dann auch die rechte und volkomne concordantzen. Herborn. 1610. 4°.

Concordantiae Bibliorum, i. e., Dictiones omnes quae in vulgata editione latina librorum Veteris et Novi Tes-

tamenti leguntur, ordine digestae, et ita distinctae, ut maximae et absolutissimae (quas offert haec Editio) Concordantiae dici possint. Nunc tandem post omnes, quae hactenus prodierunt editiones, a multis mendis repurgatum, necessariis distinctionibus illustratum, vocum multarum numero locupletatum etc. Hanoviae, Typis Wichelanis, sumptibus Dan. et Dav. Aubriorum, nec non Cl. Schleichii. 1618. fol.

Geschenk van Johannes Boreel, 1627.

Conradus Kircherus, Concordantiae Veteris Testamenti Graecae, Ebraeis vocibus respondentes. Francofurti, Claud. Marnius et heredes Joh. Aubrii. 1607. 4°.

Concordantiae Graecolatinae Testamenti Novi, nunc primum plenae editae. Accessit Supplementum eorum omnium quae hactenus desiderabantur. Apud P. Stephanum. 1600. fol.

Is. L. Fegvernekinus, Enchiridii locorum communium Theologicorum, rerum, exemplorum, atque phrasium sacrarum; ex Aug. Marlorati Thesauro, et Christ. Obenhenii Promptuario collecti. Ed. 2ª, priore melior. Acces. Gemmula Partitionum Theologicarum, auctore Amando Polano. Basileae. (1589). 8°.

L. Stockle, Schat-camer ofte Nederduytsche Concordantie der Heyliger Goddelijcker Schriftuere: d. i. Verclaringhe ende t' rechte verstandt der principaelsten woorden, spreucken ende Sententien, inde Heylighe Goddelijcke Schrift begrepen. Middelb., A. van den Vivere. 1610. 4°.

Augustinus Calmet, Het algemeen groot naam- en woordboek van den gantschen H. Bybel. In 't Nederduitsch overgezet, merkelyk vermeerdert, en met aanmerkingen verrykt, door Mattheus Gargon. Leiden, 1725 en 1727. 2 dln. Met pln. en kaarten. fol.

Augustinus Calmet, Byvoegzel tot het algemeen groot naam- en woord-boek van den gantschen H. Bybel. In 't Nederduitsch overgezet door J. van Ostade en A. H. Westerhovius. Amsterdam en Leiden, 1731. 2 dln. fol.

Zakelijk woordenboek des bijbels, of verzameling van schriftuurplaatsen, bevattende de grondbeginselen, leerstellingen, voorschriften en daadzaken der Heilige Schrift, in alphabetische orde gerangschikt. Bewerkt naar de Fransche uitgave volgens de Staten-Overzetting. Uitgegeven door het Evangelisch Verbond. Amst., 1858. 8°.

F. VERKLARING VAN DEN GEHEELEN BIJBEL.

Th. Alethaeus (Joh. Lyserus), Bericht von denen alten und neuern commentariis über die Schriften A. u. N. Testaments. Leipzig, J. C. Martini. 1717—1730. 6 dln. 3 bdn. 8°.

J. Heringa Ez., (pred. te Vlissingen), Vertoog over het vereischt gebruik en hedendaegsch misbruik der kritiek in de behandeling der Heilige Schriften. Amsterdam, 1793. 8°.

Ludov. de Dieu, Critica sacra, sive animadversiones in loca quaedam difficiliora Veteris et Novi Testamenti. Editio nova, recogn. ac aucta. Suffixa est Apocalypsis D. Johannis Syriaca, quam ante aliquot annos ex Ms. Jos. Scaligeri autor primus edidit, versione Latina notisque illustravit. Amstelaedami, G. Borstius. 1693. fol.

J. Drusii Quaestionum ac responsionum liber, in quo varia scripturae loca explicantur aut emendantur. In Acad. Lugdunensi, 1583. 8°.

J. Drusii Ebraicarum quaestionum, sive quaestionum ac responsionum libri II, videlicet secundus ac tertius. In Acad. Lugdunensi, 1583. 8°.

J. Drusii Observationum libri XII, in quis varia variorum auctorum loca partim corriguntur, partim explicantur. Antverpiae, Aeg. Radaeus. 1584. 8°.

J. Drusii Animadversionum libri II, in quibus praeter dictionem Ebraicam plurima loca Scripturae, interpretumque veterum explicantur, emendantur. Lugd. Bat., Ex officina Joh. Paetsii. 1585. 8°.

De vier bovenst. werken in één band.

Matthiae Flacii Illyrici Clavis Scripturae S. seu de sermone Sacrarum literarum. Editio ultima. Basileae, Seb. Henricpetri. 1609. 2 part. 1 vol. fol.

Joh. Georgii Grossii Theatrum Biblicum, quo vindicatio totius Scripturae S. a corruptelis seu falsis interpretationibus exhibetur. Basileae, Lud. König. 1615 et 1618. 2 vol. 4°.

Jo. Steph. Menochius, Brevis explicatio sensus literalis totius S. Scripturae, ex optimis quibusque auctoribus per epitomen collecta. Coloniae Agippinae, Joan. Kinchius. 1630. 2 vol. fol.

Alexandri Mori Causa Dei, seu de Scriptura Sacra exercitationes Genevenses. Medioburgi, A. de Later. 1653. 4°.

Nicolai de Lyra Biblia Latina cum ejus postillis et Pauli Burgensis additionibus. Sine titulo generali, aut loci vel anni nota. Typis gothicis, cum fig. color., primisque literis coloratis. Vol I—III. fol.

Dit exemplaar, waaraan deel IV ontbreekt, verschilt eenigszins van dat beschreven bij Hain, Repertorium.

Nicolai de Lyra Misticia seu moralis expositio sacri canonis Biblie. *In fine*: Expliciunt postille morales seu mystice super omnes libros sacre scripture.... Igitur ego Fr. Nic. de Lyra Deo gratias ago, qui dedit mihi gratiam hoc opus incipiendi et perficiendi in die sancti

georgii Anno Domini 1339 .... Impressumque est hoc opus per me Johannem Koelhof de Lübeck Coloniae civem anno Domini 1478. fol.

Hain, Repertorium Bibliogr. 10374.

Aurelii Augustini, Hipponensis Episcopi, Tam in vetus, quam in novum Testamentum Commentarii, ex omnibus ejusdem Lucubrationibus passim, in ordinem utriusque capitum, collecti, jam primum per Joan. Gastium in lucem editi. Adj. est Index. Basileae, Joan. Hervagius. 1542. 2 tom. 1 vol. fol.

Biblia Sacra cum glossa ordinaria, primum quidem a Strabo Fuldensi collecta: nunc vero novis Patrum, cum Graecorum, tum Latinorum explicationibus locupletata. Et Postilla Nicolai Lyrani, Additionibus Pauli Burgensis, ac Matthiae Thoryngi Replicis, ab infinitis mendis purgatis: in commodioremque ordinem digestis. Per Franc. Feu-Ardentium, Joan. Dadraeum et Jac. de Cueilly. Lugduni, 1589 et 1590. Cum fig. non color. 6 vol. fol.

Vol. I. Pentateuchus. Index. — Vol. II. Josua—Esther. — Vol. III. Job—Ecclesiasticus. — Vol. IV. Prophetae. Libri Machabaeorum. Vol. V. Quatuor Evangelia. — Vol. VI. Epistolae Pauli. Acta Apostolorum. Epistolae Canonicae. Apocalypsis. Nic. de Lyra opusc. contra Judaeos.

Joh. Piscator, Commentarii in libros Veteris et Novi Testamenti. Herbornae et Sigenae Nassoviorum, Ex officina Christ. Corvini. 1591—1622. 18 vol. 8°.

Geen algemeene titel.

Vol. I. Commentarius in Genesin. 1601. — Vol. II. In Exodum. Add. est appendix meditationis, quâ explicatur quaestio de abrogatione legum Mosis judicialium. 1605. — In Leviticum. 1615. — Vol. III. In Numeros. 1615 — In Deuteronomium. 1615. — Vol. IV. In libr. Josuae. 1607. — In libr. Judicum. 1608. — In libr. Ruthae. 1608. — Vol. V. In I et II Regum. 1610. — In III et IV. Regum. 1611. — Vol. VI. In libros Chronicorum. 1616. — In libr. Esdrae, Nehemiae et Estherae. 1616. — Vol. VII. In libr. Jobi. 1612. — In Ecclesiasten Salomonis. 1612. — Vol. VIII. In libr. Psalmorum. 1611. — Vol. IX. In Proverbia Salomonis; in Cant. Canticorum. 1617. — Vol. X. In Esaiam. 1612. — In Jeremiam et ejusd. Lament. 1614. — Vol. XI. In Ezechie-

lem. 1614. — In Danielem. 1614. — Vol. XII. In XII Prophetas minores. 1615. — Vol. XIII. In Evang. Matthaei. 1594. — Vol. XIV. In Evang. Marci. 1595. — In Evang. Lucae. 1596. — In Ev. Johannis. 1591. — Vol. XV. In Acta Apostolorum. 1597. (Hierbij ingebonden Zepperi, Ars habendi et audiendi conciones sacras. Zie beneden). — Vol. XVI. (Ontbreekt). — Vol. XVII. In 5 postremas Epistolas Pauli (Tim. I et II; Tit.; Phil.; Hebr.). 1594. — In 7 Epist. Catholicas. 1595. — Vol. XVIII. In Apocalypsin, 1613. — Vol. XIX. Index in libros Veteris Testamenti in sex volumina ceu indices particulares distributus (Indices IV—VI desunt). Sex indices vocum Hebraicarum seorsim excusi sunt. 1622.

Alphonsus Tostatus, Episcopus Abulensis, Commentarii in libros Veteris ac Novi Testamenti. Tom. II—XII. (Cum Indice). Coloniae Agrippinae, Sumpt. Joan. Gymnici et Ant. Hierati. 1613. 12 vol. fol.

Tom. II. Part. 1 et 2. Commentaria in Exodum. — Tom. III. Part. 1 et 2. Commentaria in Levit. et Deuteron. — Tom. IV. Part. 1 et 2. Commentaria in Numeros. — Tom. V. Part. 1, 2 et 3. Commentaria in Josue, Judices et Ruth. — Tom. IV. Part. 1, 2 et 3. Commentaria in Lib. I et II Regum. — Tom VII. Part. 1 et 2. Commentaria in Lib. III et IV Regum. — Tom. VIII. Part. 1 et 2. Commentaria in I et II Paralip. — Tom. IX. Part. 1 en 2. Commentaria in I. et II. part. Matthaei. — Tom. X. Part. 1 et 2. Commentaria in III. et IV. Part. Matthaei. — Tom. XI. Part. 1 et 2. Commentaria in V. et VI. Part. Matthaei. — Tom. XII. Commentaria in VII Pars Matthaei. — Tom. XIII. Index, auctore Franc. Fontano, per L. Bovosium auctus.

Davidis Parei Commentarii in S. Scripturae libros canonicos Veteris et Novi Testamenti. Praef. est narratio historica de vita et obitu Dav. Parei, conscripta a Phil. Pareo Dav. Fil. In Bibliopolio haer. Jonae Rosae. 1628. 2 vol. fol.

Jacobi Tirini Commentarius in Vetus et Novum Testamentum, tomis tribus comprehensus. Antverpiae, Mart. Nutius. 1632. 3 vol. fol.

Continet Tomus I: commentarios in libros historiales Veteris Test.; Tomus II: in posteriores libros Vet. Test.; Tomus III: in libros Novi Test.

Th. Alethaeus (Joh. Lyserus), Gründliche Erleuterung der dunckelen Oerter und Steine des Anstossens A. u. N. Testaments, in welcher der Sinn des H. Geistes aus der

Natur und Eigenschafft der Sprachen, Antiquität und gantzen Zusammenhang vor Augen gestellet wirt, nebst einem ausführlichen Bericht von denen Commentariis und Auslegern der heiligen Schrift. Leipzig, J. C. Martini. 1720—1730. 6 dln. 8°.

C. **Mel**, Heilige Oudheidskenner, waardoor seer vele moejelyke en duistere Schriftuurplaatsen verklaart worden. Met eene toegift van verhandelingen over de Kopere See in Salomons tempel enz. Uit het Latyn vertaalt door W. H. Fabricius, met eene Voorrede van J. van den Honert T.Hz. Leiden, J. A. Langerak. 1742. 4°.

P. **Hofstede**, Byzonderheden over de Heilige Schrift. Rotterdam, J. Bosch en R. Arrenberg. 1766—1775. 3 dln. 4°.

P. **Nieuwland**, Lectiones exegeticae of uitlegkundige vermaaklijkheden, bevat in verscheidene brieven over veele bijbelplaatsen, en eenige stukken over de kerkgeschiedenis. 's Gravenh., 1773—1775. 2 dln. 8°.

Nieuwe Bijdragen tot bevordering van Bijbelsche uitlegkunde, verzameld door J. ab Utrecht Dresselhuis. Deel I, stuk 1 en 2, en deel II, stuk 1. Schoonhoven, 1845—1847. 3 dln. 8°.

G. VERKLARING VAN HET OUDE TESTAMENT.

G. **Kuipers**, Dissertatio philolog. continens observationes ad varia codicis Veteris Testamenti loca. Traj. ad Rhen., 1773. 4°.

J. H. **Pareau**, Institutio interpretis Veteris Testamenti. Traj. ad Rhen., 1822. 8°.

Procopii Gazaei Sophistae Commentarii in Octateuchum, h. e. in priores octo Veteris Testamenti libros, ex vetustissimis orthodoxorum patrum, aliorumque scriptorum enar-

rationibus in unum corpus et perpetuum interpretationis contextum concinnati. Nunc primum in Latinum sermonem translati Conr. Clausero Tigurino interprete. Tiguri per Andr. et Jac. Gessnerum Fratres. 1555. fol.

Petri Martyris Vermilii Florentini Commentarii in libros Veteris Testamenti. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1575 —1581. 2 vol. fol.

Vol. I. In Genesin Commentarii. Addita est initio operis vita ejusdem a Josia Simlero descripta. Acc. octo postrema capita hujus libri, Lud. Lavatero interprete. Item duo Indices. 1579. In librum Judicum Commentarii. 1582. — Vol. II. In priores libros Regum Commentarii. 1575. Melachim i. e. Regum libri duo posteriores cum Commentariis. Joan. Wolphii in secundi libri Regum 14 ultima capita Commentarii. 1581.

J. Amersfoordt, Dissertatio philologica de variis lectionibus Holmesianis locorum quorundam Pentateuchi Mosaici. Lugd. Batav., 1815. 4°.

Joannis Merceri In Genesin Commentarius, nunc primum in lucem editus, addita Theodori Bezea praefatione. Genevae, Matth. Berjon. 1598. fol.

Davidis Parei In Genesin Mosis Commentarius, quo praeter accuratum Textus sacri Analysin atque interpretationem theoreticam et practicam, controversiae et dubia fidei plurima explicantur. Francofurti, Impensis Jonae Rhodii. 1611. 4°.

Francisci Junii Creationis a Deo factae, et in ea prioris Adami ex creatione integri et ex lapsu corrupti, historia. In tria prima capita Geneseos Praelectiones. Item, Confutatio Argumentorum XXII, quae olim a Simplicio in Sacram Mosis historiam de Creatione fuerunt proposita. 1589. 4°.

Christoph. Pelargi In Exodum Commentarius brevis. Lipsiae, Abr. Lambergus. 1604. — Ejusdem In Leviticum Comm. Ibid., eod. 1604. — In Numeros Comm. brevis. Ibid., eod. 1606. In 1 vol. 4°.

P. Hamer, Over Deuteron. XXXII tot bewijs dat het Lied Mozis is een sleutel van de kennisse der prophetien. Waer in met een verdedigt worden de Heeren Coccejus, Burmannus in hare Werken, en Heideggerus in sijn Teekenen der Tijden: ten aanzien van de Gronden der verklaringe, die sy geven over dit Lied. Tegen 't gene F. Ridderus 't haren lasten voorgeeft, in sijn boek, genaemt Schrifttuerlijk Licht. Leyden, 1676. 4°.

W. H. Kosters, De historie-beschouwing van den Deuteronomist met de berichten in Genesis-Numeri vergeleken. Akad. proefschrift. Leiden, 1868. 8°.

Ludovici Lavateri In librum Josue invictiss. Imperatoris Israelitarum Homiliae LXXIII. 2ª Editio castigatior. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1576. — Ejusdum, In libros Paralipomenon sive Chronicorum Commentarius. Ibid., 1573. In 1 vol. fol.

Andreas Masius, Josuae Imperatoris Historia illustrata atque explicata. Antverpiae, ex officina Christ. Plantini. 1574. fol.

A. van Doorninck, Bijdrage tot de tekstkritiek van Richteren I—XVI. Acad. proefschrift. Leiden, 1879. 8°.

J. L. de Boer, Diss. theol. de Libri II Samuelis capite VII, Vaticiniorum Messianorum fonte. Groningae, 1858. 8°.

Joan. Wolphii In Esdrae librum Commentariorum libri III. Quibus acc. ejusdem Epistola de certitudine Ecclesiae. Item de vita et obitu ejusdem narratio, scripta a J. G. Stuckio. Item tabulae, opera H. Wolphii, authoris F. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1584. fol.

Ludovici Lavateri Liber Jobi, homiliis CXLI. Germanica Lingua explicatus, ab Hartmanno Sprunglio Latinitate donatus. Tiguri, Christoph. Frochoverus. 1585. — Ejusdem Liber Hestherae, homilius XLVII Germanica Lingua expo-

situs, Joan. Pontisellae labore, in linguam Latinam conversus. Ibid. 1585. In 1 vol. fol.

Theod. Bezae Jobus partim commentariis partim paraphrasi illustratus. Genevae, Joan. le Preux. 1589. 4°.

J. H. Pareau, Commentatio de immortalitatis ac vitae futurae notitiis ab antiquissimo Jobi scriptore in suos usus adhibitis. Accedit sermo Jobi de sapientia mortuis magis cognita quam vivis : sive Jobeidis caput XXVIII philologice et critice illustratum. Daventriae, 1807. 8°.

Jacobi Sadoleti, Episcopi Carpentoractis, In Psalmum XCIII interpretatio. Lugd., Seb. Gryphius. 1530. 8°.

Thomas de Vio Cajetanus, Psalmi Davidici ad Hebraicam veritatem castigati, et juxta. sensum quem literalem dicunt enarrati: cum textu vulgatae editionis, et indic. opportunis. Rursus in lucem editi. (Cum commentariis). Aere a accuratione Jod. Badii, Joan. Parvi et Joan Roigni. 1532. fol.

Wolfgangus Musculus, In Davidis Psalterium Commentarii. Acc de Juramenta et Usura Appendices duae, cum indice. Basileae, ex officina Hervagiana, per Euseb. Episcopium. 1573. fol.

Elucidatio in omnes Psalmos juxta veritatem vulgatae et ecclesiae usitatae editionis latinae; post elucidationem vero adjunctis annotationibus, quae Commentariorum locum habent. Adj. est Elucidatio Canticorum, quae Ecclesiasticus usus appellat, Ferialia. Subsequuntur Annotationes ex Hebraeo atque Chaldaeo per Franciscum Titelmannum. Antverpiae, 1573. fol.

Georg Buchanan, Paraphrasis Psalmorum Davidis poetica, adnotata ubique diligenter carminum genera. Argentorati, Josias Richelius. 1575. 8°.

(De titel ontbreekt).

Theod. Beza, Psalmorum Davidis et aliorum Prophetarum libri V, argumentis et Latine paraphrasi illustrati, ac vario carminum genere latine expressi. Antverpiae, Aeg. Radaeus. 1580. 8°.

Danielis Tossani In luculentum illum Psalmum secundum, Quare fremunt Gentes etc. Praelectiones, habitae Neustadii Palatinorum. Neustadii Palat., Matth. Harnisch. (1586). 8°.

Henr. Molleri Enarrationis Psalmorum Davidis, ex praelectionibus in Academia Witebergensi excerptae, postrema editio emendatior. Acc. Theses seu observationes locorum Doctrinae, ex doctiss. Interpret. a quodam Theologiae studioso collectae, et singulis Psalmis subjunctae. Th. Bezae eorund. Psalm. Paraphrasis poetica, vario carminum genere expressa. Genevae, Fr. le Preux. 1591. fol.

Rob. Rolloci In selectos aliquot Psalmos Davidis Commentarius, nunc primum in lucem editus. Genevae, Fr. le Preux. 1599. 8°.

Michaelis Ayguani Commentaria in Psalmos Davidicos, in duos tomos divisa. Cum addition. noviter desumptis ex Commentariis manuscriptis ejusdem auctoris. Lugduni, Sumpt. Petri Landry. 1608. 2 tom. 1 vol. fol.

Barth. Pitisci et **Abrah. Sculteti** Meletemata Psalmica s. Idea concionum in Psalmos Davidis confecta Joan. Adami opera. Francofurti, in Bibliopolio Jonae Rosae. 1616. 4°.

Abrah. Schulteti Psalmpostill, darinne uff einen jeden Sontag im jar, einer oder mehr psalmen, welche sich uff die Sontägliche Evangelien reimen, erklärt: auch daneben noch andere schöne texte, historien und bilder altes testaments hin und wider mit eingemengt werden. Zum truck verfertiget, durch Nic. Eccium. 2te Ed. Heydelberg, Joh. Georg Geydern. 1620. fol.

Steph. Fabritii Sacrae conciones in 150 Psalmos Davidis Regis et alior. Prophetarum, in Ecclesia Bernensi habitae. Nunc primum in lucem editae. Acc. Indic. quatuor. Genevae, Sumpt. Petri et Jacobi Chouët. 1620. fol.

J. H. van der Palm, Eenige liederen van David vertaeld en opgehelderd. Middelb., 1791. 8°.

J. Th. Bergman, Specimen acad. inaug., exhibens Commentationem in Psalmum CX. Lugd. Batav., 1819. 4°.

H. F. Kohlbrugge, Specimen philol.-theol. inaug., exhibens Commentarium in Psalmum 45. Amstelod., 1829. 8°.

F. J. van den Ham, De Psalmen met historische opschriften. Acad. proefschrift. Utrecht, 1871. 8°.

Michel Cop, Sur les Proverbes de Salomon, exposition familière, en forme de briefves Homilies, contenans plusieurs sainctes exhortations convenables au temps present. Genève, Conrad Badius. 1556. 8°

Thomas Cartwright, Commentarii succincti et dilucidi in Proverbia Salomonis. Adhibita est Praefatio Joh. Polyandri. Lugd. Bat., G. Brewsterus. 1617. 4°.

Proverbia, of de spreucken van Salomon: nu eerst uyt de Hebreeusche in onse Neder-duytsche tale over-gheset, ende in alle duystere plaetsen uyt-gheleght ende verklaert. Door Joh. de Brune. Middelb., S. Moulert. 1619. 8°.

M. Luther, Ecclesiastes Salomonis, cum Annotationibus, correctus et emendatus. Cum Indice etc. Halae Suevor. ex offic. P. Brub. 1536. 8°.

C. Jansenius, Commentarii in Ecclesiasticum. Lovanii, P. Zangrius Tiletanus. 1569. 4°.

Joan. Serrani Commentarius, in Salomonis Ecclesiasten,

quo commentario, utilliss. concionis methodus, sententia, usus, breviter et perspicue explicantur. Genevae, Petr. Santandreanus. 1580. 8°.

J. H. van der Palm, Ecclesiastes philologice et critice illustratus. Lugd. Batav., 1784. 8°.

G. Bonnet, Voorbereidzelen tot verklaaring en eene schetswyze opheldering van Salomons Prediker. 2e druk. Met eene nieuwe voorrede, waar in eenige byzonderheden, dat boek betreffende, nader behandeld worden. Utrecht, 1792. 8°.

Theod. de Beze, Sermons sur les trois premiers chapitres du Cantique des Cantiques, de Salomon. (Genève), Jehan le Preux. 1586. 8°.

Het Hooghe-liedt Salomons, overgheset in Nederduytschen dichte door I. B. Hier zijn oock byghevought corte verclaringhen tot openinghe des sins van eenige plaetsen getrocken uyt de breeder verclaringhe Godefridi Udemans. (Met muziek). 1616. 8°.

G. C. Udemans, Corte en duydelijcke verklaringhe over het Hooge-liedt Salomo enz. Ziericzee, H. van der Hellen. 1616. 8°.

J. van Iperen, Brieven over het Hooglied, waar in de nadruk der betuigingen, de afwisselingen der samenspraken, en het fraaie der poësy, uit de zegswyzen en gebruiken der Oosterlingen op eene nieuwe wyze worden opgehelderd. 's Gravenh., 1776. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Th. Harmer, Schetze eener nieuwe verklaringe van Salomons Hooglied. Overgeset en met eene voorrede en aanmerkingen verrykt door J. van Iperen, als een vervolg zyner Brieven. Utrecht, 1778. 8°.

J. G. Stickel, Das Hohelied in seiner Einheit und dramatischen Gliederung mit Uebersetzung und Beigaben. Berlin, 1888. 8°.

A. Niermeyer, Beschouwing en dichterlijke navolging van het Lied der Liederen. (Overdruk). 8°.

A. J. Snouck Hurgronje, Diss. inaug., de praecipuis vaticiniis V. T., quibus effusio Spiritus S., diebus Messiae expectanda, praenuntietur. Traj., 1804. 8°.

Jean Calvin, Commentaires sur le Prophète Isaïe. Genève, A. et J. Riveriz, frères. 1552. 4°.

Rod. Gualtheri Tigurini Isaias. In Isaiam Prophetam Homiliae 327. Acc. indic. duo. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1583. fol.

Aug. Marloratus, Prophetia Esaiae, cum catholica expositione ecclesiastica. Adj. est index locuples. Genevae, Esaias le Preux. 1610. fol.

J. J. P. Valeton Jr., Jesaja volgens zijne algemeen als echt erkende schrift. Acad. proefschrift. Groningen, 1871. 8°.

W. Haverkamp, Onderzoek naar het Universalisme van den tweeden Jezaja. Acad. proefschrift. Amsterd., 1876. 8°.

Dan. Tossanus, Lamentationes Jeremiae Prophetae, lamentabili hoc et lugubri tempore pernecessariae: collatis optimis versionibus et adjuncta Paraphrasi, Annotationibus etiam, et locor. praecipuor. methodica explicatione illustratae. Francofurti, Andr. Wechelus. 1581. 8°.

K. F. Sparnaaij, De toekomstverwachtingen van Jeremia. Proefschrift. Gouda, 1902. 8°.

Amandi Polani In librum Prophetiarum Ezechielis com-

mentarii. Cum tripl. indice. Basileae, Conr. Waldkirchius. 1608. 4°.

G. C. **Steynis**, De verhouding van de wetgeving bij Ezechiël tot die in den Pentateuch. Acad. proefschrift. Leiden, 1873. 8°.

A. **Kluit**, De zeventig weken van Daniel. Met bijlagen. Middelb., P. Gillissen. 1775. 8°.

P. H. **van Lis**, Zestal van leerredenen over Daniel V. Utrecht, 1804. 8°.

David Pareus, Hoseas Propheta commentariis illustratus: cum translatione triplici; Latina gemina, ex Hebraeo, et Chaldeo Thargum Jonathae; nec non Graeca LXX. Praemitt. prolegomena de Prophetis, deque Propheticae scripturae authoritate. Adj. sunt quator Orationes in Acad. habitae etc. Haidelbergae, Typis Voegelianis. (1605). 4°.

P. **Abresch**, Specimen philologicum in Obadjae 1—8. Traj. ad Rhen., 1757. 4°.

G. **Smit**, De Profetie van Habakuk. Proefschrift. Utrecht, 1900. 8°.

Daniel Vidua, Epitaphia, sub quibus prophetia, praedictio, in Zachariam commentarius, Sabbathi propugnatio explicantur. 1632. 12°.

Amandi Polani Analysis libelli Prophetae Malachiae aliquot praelectionibus Genevae proposita. Praemissi sunt duo Indices. Adj. sunt orationes quatuor in Acad. Basil. habitae. Basilae, Conr. Waldkirch. 1597. 8°.

J. **Drusii** In Sapientiam Jesu Sirach seu Ecclesiasticum castigationes sive notae. 1596. 4°.

J. **Drusii** Liber Hasmonaeorum qui vulgo prior Macha-

baeorum, Graece ex editione Romana, et Latine ex interpretatione J. Drusii, cum notis sive commentario ejusdem. Acc. disputatio Alb. Gentilis ad eundem librum. Franekerae, Aeg. Radaeus. 1600. 4°.

De „Notae Drusii" en de „Disputatio Alb. Gentilis" met afzond. titels en pagineering.

Beide bovenst. werken van Drusius in één band.

H. VERKLARING VAN HET NIEUWE TESTAMENT.

G. L. Hahn, Het hedendaagsche standpunt van de kritiek des Nieuwen Testaments. Eene voorlezing. Naar het Hoogduitsch, met eene voorrede, aanteekeningen en een bijvoegsel door A. Niermeyer. Amersfoort, 1849. 8°.

W. C. van Manen, Conjecturaal-kritiek, toegepast op den tekst van de schriften des Nieuwen Testaments. (Verhandelingen Teylers Godgel. Gen. N. S. IX. 1). Haarlem, 1880. 8°.

W. H. van de Sande Bakhuyzen, Over de toepassing van de Conjecturaal-kritiek op den tekst des Nieuwen Testaments. (Verhandelingen Teylers Godgel. Gen. N. S. IX. 2). Haarlem, 1880. 8°.

Wilhelm Brückner, Die chronologische Reihenfolge, in welcher die Briefe des Neuen Testaments verfasst sind, insofern diese abzuleiten ist sowohl aus ihrer gegenseitigen Uebereinstimmung und gegenseitigen Verschiedenheit, als aus dem in späteren Briefen gemachten Gebrauch von Worten und Citaten, die in den früheren vorkommen. Von der Teyler'schen Theologischen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Haarlem, 1890. 8°.

J. J. Snouck Hurgronje, Specimen hermeneut.-theol. inaug., de parallelismo membrorum, in Jesu Christi dictis observando. Traj. ad Rhen., 1836. 8°.

J. Herman de Ridder Jz., Bijdrage tot de kennis van het oudste Christendom. Acad. proefschrift. 's Gravenh., 1882. 8°.

J. Cramer, De beteekenis van „het Nieuwe Testament" voor den theoloog van onzen tijd Redevoering. Utrecht, 1893. 8°.

G. A. van den Bergh van Eysinga, Indische invloeden op oude Christelijke verhalen. Proefschrift. Leiden, 1901. 8°.

P. J. Gouda Quint, Disputatio exeg.-histor. de Jesu Christo ἀναμαρτητῳ. Traj. ad Rhen., 1861. 8°.

W. Scholten, Specimen hermeneutico-theologicum de appellatione Τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, qua Jesus se Messiam professus est. Traj., 1809. 8°.

H. L. Oort, De uitdrukking Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ in het Nieuwe Testament. Acad. proefschrift. Leiden, 1893. 8°.

H. M. Bouvin, Iets over de verbinding van de namen Jezus Christus en Christus Jezus, Heer in dubbele beteekenis, en Zoon des Menschen en Zoon van God. (Overdruk). 8°.

P. K. Vintcent, De parabel van den Farizeër en den Tollenaar. Acad. proefschrift. Leiden, 1868. 8°.

Theod. C. R. Huydecoper, Dissertatio theologica inauguralis, de solenni Jesu Christi in urbem Hierosolymorum introitu. Traj. ad Rhen., 1829. 8°.

N. van der Tuuk Adriani, Diss. theol. inaug., de ultimarum Christi perpessionum περιστάσεσιν, ab Evangelistis ex vero narratis. Traj. ad Rhen., 1827. 8°.

J. Ferenczy, Disputatio theol. inaug., de consilio et causis proditionis Judae. Traj. ad Rhen., 1829. 8°.

A. C. C. de Jongh, Diss. theol. inaug., de Jesu Christo patiente, ex vero ab Evangelistis informato. Traj. ad Rhen., 1827. 8°.

J. van der Waeyen, Het lyden van Christus in Gethsemane. Middelb., J. Noenaart. 1674. 8°.

J. J. van Oosterzee, De lijdensweek des Heeren. Een historisch onderzoek. Utrecht, 1851. 8°.

Des. Erasmus In Novum Testamentum annotationes ab ipso autore jam postremum sic recognitae ac locupletatae, ut propemodum novum opus videri possit. Basileae in offic. Frobeniana. 1540. fol.

Aug. Marlorati Novi Testamenti catholica expositio ecclesiastica. Ex probatis Theologis excerpta et concinnata: sive Bibliotheca expositionum Novi Testamenti. Ed. 6ᵃ. Cum Indice. Apud Petrum Sanctandreanum. 1605. fol.

J. Drusii Annotationum in totum Jesu Christi Testamentum, sive Praeteritorum libri X, in quibus praeter alia innumera consensus ostenditur synagogae Israeliticae cum ecclesia Christiana. Franekerae, Aeg. Radaeus. 1612. 4°.

Joh. Piscatoris Commentarii in omnes libros Novi Testamenti: antehac separatim editi: nunc vero in unum volumen collecti. Omnia haec recens ab authore recognita. Acc. Index. Herbornae Nassoviorum. 1613. 4°.

Danielis Heinsii Sacrarum exercitationum ad Novum Testamentum libri XX, in quibus Contextus Sacer illustratur. Quibus Aristarchus Sacer, emendatior nec paulo auctior, Indicesque accedunt. Lugd. Bat., Ex Offic. Elseviriorum. 1639. fol.

Theophylacti, Archiepiscopi Bulgariae, In quatuor Evangelia enarrationes, Joanne Oecolampadio interprete. Basileae, Andr. Cratander. 1524. fol.

Thomae de Vio, Cajetani, Evangelia cum commentariis. In quatuor Evangelia et Acta Apostolorum ad Graecorum codicum veritatem castigata, ad sensum quem vocant Literalem commentarii: cum indic. oportun., recens in lucem editi. Parisiis, Jac. Kerver. 1536. fol.

Exposition continuelle et familière sur les IIII. Evangelistes. Recueillie des expositions des plus scavans Docteurs Ecclésiastiques. De l'imprimerie de Robert Estienne. 1554. fol.

Cornelii Jansenii, Episcopi Gandavensis, Commentariorum in suam Concordiam, ac totam Historiam Evangelicam partes IIII. Jam postremo revisa, multisque locis auctiora reddita. Antverpiae, Sumpt. Vid. et haer. Petri Belleri. 1613. fol.

Joan. Maldonati Sapharensis, S. J. Theol., Commentarii in quatuor Evangelistas. Nunc demum revisi. Ed. postrema. Lugduni, Sumpt. Hor. Cardon. 1615. fol.

Hugonis Grotii Annotationes in libros Evangeliorum. Cum tribus tractatibus et Appendice eo spectantibus. Amst., Joh. et Corn. Blaeu. 1641. fol.

Rod. Gualtheri Archetypi homiliarum in quatuor Evangelia delineati. Nunc primum ex ejus autographo in unum volumen redacti et adj. indice in lucem editi a Rod. Simlero. Tiguri, 1601. fol.

Davidis Chytraei In Matthaeum Evangelistam enarratio. Recens recognita. Acc. prolegomena utilia. 1575. 8°.

Rod. Gualtheri Homiliae in Evangelium Jesu Christi secundum Matthaeum. Tiguri, Christoph. Froschoverus, 1581—1584. 2 vol. fol.

J. Borsius, Annotatio in Matth. XXIII: 34, 35. Amstelaedami, 1824. 8°.

Rod. Gualtheri In Evangelium Jesu Christi secundum Marcum homiliae CXIXXX. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1577. fol.

W. van der Beke Callenfels, Beoordeeling van de conjecturen op den tekst der Evangeliën van Markus en Lukas. Proefschrift. Utrecht, 1885. 8°.

Rod. Gualtheri In Evangelium Jesu Christi secundum Lucam homiliae CCXV. Ed. 3ª prioribus emendatior. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1579. fol.

A. Kluit, Verklaring der reden, waarom hij zich op den Heer Prof. J. D. van Hoven, te Campen, om alle deszelfs woelingen tegen zijne verklaring van Lucas II, vs. 2 niet verstoort. Middelb. P. Gillissen. 1777. 8°.

W. Kist, Verhandeling over Lucas II vers 2. Middelb., W. A. Keel. 1791. 8°.

J. ab Utrecht Dresselhuis, Eene beredeneerde opgave van het kenmerkende van Lukas' Evangelie enz. Bekroonde prijsverhandeling. 's Gravenh., 1839. 8°.
Verhandelingen uitgegeven door het Haagsche Genootschap ter verdediging van de Christelijke Godsdienst, na deszelfs vijftigjarig bestaan. Deel I.

E. B. Swalue, Over de beteekenis van εἰρήνη Luk. II:14. (1841). 8°.

W. H. van de Sande Bakhuyzen, Het dogmatisch karakter, dat aan het Evangelie van Lucas wordt toegekend. (Letterk. Verh. Kon. Akad. Deel XVIII). Amsterd., 1889. 4°.

Wolfgangus Musculus Commentarii in Evangelium Joannis, in tres heptadas digesti, et jam ipsius authoris dili-

gentia castigati, recogniti, ac locupletati. Basileae, Joan. Hervagius. 1564. fol.

Christoph. Pezelii Enarratio priorum capitum Evangelii Johannis, tradita olim in Academia Witebergensi, et nunc primum in lucem edita. Neustadii Palatinorum, Matth. Harnisch. (1586). 8°.

Rob. Rolloci In Evangelium secundum Sanctum Johannem Commentarius. Nunc primum in lucem editus. Acc. harmoniae ex quatuor Evangelistis in historiam Mortis, Resurrectionis, et Ascensionis Domini. Index item Analyticus Genevae, Franc. le Preux. 1600. 8°.

G. W. Stemler, Het Evangelie van Johannes, zijne echtheid, zijn historisch karakter en leerbegrip. Amsterd., 1868. 2 dln. 8°.

P. F. Vigelius, Historisch-kritisch onderzoek naar den schrijver van Johannes XXI. Leiden, 1871. 8°.

J. R. van Eerde, De verborgen zin van het vierde Evangelie, toegelicht uit de Schriften van het Oude en het Nieuwe Verbond Rotterd., 1900. 8°.

Rod. Gualtheri In Acta Apostolorum per Divum Lucam descripta, homiliae CLXXV. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1577. fol.

Rod. Gualtheri Archetypi homiliarum in Acta Apostolorum per D. Lucam descripta, delineati. Nunc primum ex ejus autographo in unum volumen redacti et adj. ind. in lucem editi a Rod Simlero. Tiguri, Joh. Wolphius. 1601. fol.

L. Proes, Disputatio theologica de oratione Antiochiae habita, (Actt. App. XIII: 16—41), Paullo Apostolo auctori tribuenda. Traj. ad Rhen., 1833. 8°.

N. J. Krom, Wie zijn de ἅπαντες van Hand. II : 1? (Overdruk uit de Godgeleerde Bijdragen voor 1863). 8°.

A. Niermeyer, Proeve eener bewijsvoering, dat de woorden Hand. II: 1, alleen van de Apostelen te verstaan zijn. (Overdruk). 8°.

Th. C. M. van Baumhauer, Disputatio critico-theologica, qua vindicatur Lucae, Apostolorum conventum, Actuum Apostolicorum Capite XV referentis, contra recentissimas dubitationes fides historica. Traj., 1848. 8°.

Thomas de Vio, Cajetanus, Epistolae Pauli et aliorum Apostolorum ad Graecam veritatem castigatae, et juxta sensum literalem enarratae. Recens in lucem editae. Apud Jod. Badium Ascensium et Joan. Parvum et Joan Roigny. 1532. fol.

In één band met de voorg. werken van Cajetanus.

Dionysii Carthusiani In Catholicas septem epistolas enarrationes. Ejusdem Commentarii in Acta Apostolorum, Apocalypsim, ac Hymnos ecclesiasticos. Omnia accuratius quam antehac recognita. Parisiis, Audoënum Parvum. 1548. fol.

Nicolai Hemmingii Commentaria in omnes Epistolas Apostolorum Pauli, Petri, Judae, Johannis, Jacobi, et in eam quae ad Hebraeos inscribitur: scripta, recognita, emendata, et alicubi aucta. Argentorati, Theod. Richelius. 1586. fol.

Rod. Gualtheri Archetypi homiliarum in omnes Apostolorum Epistolas tam Catholicas, quam Paulinas, delineati. Nuper ed. studio H. Wolphii: nunc recens ad Autoris autographum recogn., aucti et illustr. Acc. centuria memoralium in Apocalypsin, Authore H. Bullingero Sre. Tiguri, Joh. Wolphius. 1599. fol.

Rod. Gualtheri In D. Pauli Apostoli Epistolam ad Romanos homiliae. Tiguri, Christoph. Froschoverus. 1580. — Ejusdem In I et II D. Pauli Apost. ad Corinthos Ep. homiliae. Ibid. 1578. — Ejusdem In D. Pauli Apost. Ep. ad Galatas homiliae LXI. Ibid. 1581. — Ejusdem In Joannis Apostoli et Evangelistae Epist. Canon., Homiliae XXXVII. In ejusdem Apost. duas Epist. homiliarum sylvae. Ibid. 1578. In 2 vol. fol.

B. A. Lasonder, Specimen litterarium exhibens Disquisitionis de linguae Paulinae idiomate tomum I. — Specimen theol. exhibens Disquisitionis de linguae Paulinae idiomate tomum II. Traj., 1866. 8°.

Mart. Buceri Metaphrasis et enarratio in Epist. D. Pauli Apostoli ad Romanos, in quibus singulatim Apostoli omnia, cum argumenta, tum sententiae et verba, excutiuntur. Basileae, Petrus Perna. 1562. fol.

Achter Buceri Scripta Anglicana. Zie beneden.

Ben. Aretii, Commentarii in Epistolam Pauli ad Romanos, facili et perspicua methodo conscripti. Lausannae, Franc. le Preux. 1579. — Ejusdem Comment. in prior. Ep. Pauli ad Corinthos. Ibid. eod. anno. — Ejusdem Comment. in secund. Ep. Pauli ad Corinthos. Ibid. eod. anno. In 1 vol. 8°.

Rob. Rolloci In Epistolam S. Pauli ad Romanos Commentarius, analytica methodo conscriptus. Altera editio emend. et indice auctior. Genevae, Franc. le Preux. 1596. — Ejusdem In Ep. S. Pauli ad Colossenses Comment. Genevae, Sam. Crispinus. 1602. In 1 vol. 8°.

Dav. Parei In Divinam ad Romanos S. Pauli Apostoli Epistolam Commentarius, quo praeter accuratam Textus sacri analysin atque interpretationem, de quaestionibus controversis dubia CLXXXIX. explicantur etc. Francofurti,

Impensis Jon. Rhodii. 1608. —
Corinthos prior. S. Pauli Epist.
Ejusdem In Div. ad Hebraeos S
Ibid. 1609. 2 vol. 4°.

J. F. van der Kemp, De T
Rechtvaardigheid Gods door
Geloof, aangetoond tot ge
op deszelfs Brief aan de
vertaling en paraphrase
Dordrecht, 1799—1802

P. H. Hugenholtz, Dis
stolae Pauli ad Romar

A. M. Snouck Hur
inaug., de membror
Epistola. Traj. ad

G. J. van der Fl
heid van Rom.
1866. 8°.

L. G. Parear
linae Epistc
ad Rhen.,

W. A. va
Pauli ad
Wineru

H. van
XV

H. F
aa
a

H

van Paulus aan de Korinthiërs. Acad. proefschrift. Leiden, 1874. 8°.

Ben. Aretii Commentarii in Epist. D. Pauli ad Galatas. Lausannae, Franc le Preux. 1579. — Ejusdem Comment. in Epist. D. Pauli ad Ephesios. Ibid. 1579. — Ejusdem Comment. in Epist. D. Pauli ad Philippenses, Colossenses, et in utramque ad Thessal. Morgiis, Io. le Preux. 1580. — Ejusdem Comment. in Epist. D. Pauli ad Timoth., ad Titum, et ad Philemonem. Morgiis, Io. le Preux. 1580. In 1 vol. 8°.

Dav. Parei In divinam ad Galatas S. Pauli Apostoli epistolam Commentarius. Nunc primum ab authore in lucem editus. Heidelbergae, Impensis Jonae Rosae. 1613. 4°.

J. Steengracht, Schat, uit Oud, en Nieuw, of Uitlegging des Briefs Pauli aan de Galaten. Middelburg, (1688). 2 deelen. 4°.

J. Steengracht, Hetzelfde werk. Tweede druk. Enchuysen. 2 dln. in 1 bnd. 4°.

Jean Calvin, Sermons sur l'Epistre de S. Paul Apostre aux Ephésiens. 1562. 8°.

P. Curtenius, Het eerste hoofdstuk van den brief aan de Ephesiers verklaard in 8 kerkredenen. Amsteldam, G. de Groot en Zn. 1770. 8°.

C. L. P. Metelerkamp, Diss. theol. inaug., de Paulli ad presbyteros Ephesiacos, oratione valedictoria. Traj. ad Rhen., 1829. 8°.

A. Niermeyer, Verhandeling over de echtheid van den Brief van Paulus aan de Efeziërs. 's Gravenh., 1847. 8°.
Verhandelingen van het Haagsche Genootschap, sedert deszelfs Vijftigjarig bestaan. Deel VIII.

A. Niermeyer, De echtheid van Paulus' Brief aan de Efeziërs oordeelkundig onderzocht. (Overgedrukt uit „de Gids." 1849). 8°.

A. Niermeyer, De kritiek der Tubingsche school, inzonderheid ten aanzien van den Brief aan de Efeziërs, beoordeeld. Met eene bijlage. 's Gravenh., 1848. 8°.

Rob. Rolloci In utramque Epistolam Pauli Apostoli ad Thessalonicenses commentarius. Nec non ejusdem authoris analysis epistolae Pauli ad Philemonem. Add. sunt notae per Joh. Piscatorem. Herbornae Nassoviorum. 1601. 8°.

W. C. van Manen, Onderzoek naar de echtheid van Paulus' Eersten Brief aan de Thessalonicensen. Acad. proefschrift. Weesp, 1865. 8°.

Georg Weinrichius, Commentarius in priorem et posteriorem D. Pauli, Gentium Doctoris et Apostoli Epistolam, quam Timotheo inscripsit. Lipsiae, Impensis haer. Thomae Schüreri. 1618. 4°.

Jean Calvin, Sermons sur les deux épistres de sainct Paul à Timothée, et sur l'Epistre à Tite. Genève, Jean Bonnefoy. 1563. 4°.

J. P. Esser, De brief aan Philemon. Acad. proefschrift. Utrecht, 1875. 8°.

C. H. van Rhijn, De jongste bezwaren tegen de echtheid van den Eersten Brief van Petrus getoetst. Acad. proefschrift. Utrecht, 1875. 8°.

J. Riemens, De beteekenis van den Eersten Brief van Johannes in het hist.-kritisch onderzoek naar den oorsprong van het vierde Evangelie. Utrecht, 1869. 8°.

A. Willetus, Send-brief Jude, kortelijck verklaart ende tegens de voornaamste dwalingen ende verdorven zeden des

Pausdoms toe-geeyghent. Mitsgaders Kentekenen van de ware en valsche Religie. Wt het Engelsch vertaalt door G. van Breen. Goes, M. Rathel. 1656. 8°.

Is. de Leeuw, Nagelaten leer-redenen over de zes eerste versen van den brief des apostels Judas. Benevens eene doorlopende verklaring over den zelven geheelen brief en het tweede hoofdstuk des tweeden briefs van Petrus. Rotterd., J. Bosch. 1776. 8°.

Ben. Aretii Commentarii in Apocalypsin D. Johannis Apostoli. Morgiis, Joan. le Preux. 1581. 8°.

N. Collado, Methodus facilima ad explicationem sacrosanctae Apocalypseos Joannis Theologi, ex ipso libro desumpta. Morgiis, Joan. le Preux. 1581. 8°.

Franc. Junii Apocalypsis S. Johannis Apostoli et Evangelistae illustrata. Heidelbergae, 1591. 8°.

Johannis Foxi Eicasmi seu meditationes in Sancti Johannis Apocalypsin. In Officina Sanctandreana. 1596. 8°.

Napeir, Joh., Verclaringhe van de gantsche Openbaringhe Joannis des Apostels. Nu nieuwelicx overgeset wt d'Engelsche in onse Nederlantsche sprake door M. Panneel. Middelb., S. Moulert. 1600. 4°.

J. Taffin, Eene clare wtlegginghe van den Apocalypsis oft de Openbaringhe des H. Apostels Johannis. Mitsgaders het verhael van de geschiedenissen ende tijt-rekeningen, daer toe dienende. Wt de Franscoysche in onse Nederduytsche tale overgeset door G. C. Udemans. Middelb., S. Moulert. 1611. 8°.

Dav. Parei In Divinam Apocalypsin S. Apostoli et Evangelistae Johannis Commentarius. Heidelbergae, Impensis Jonae Rosae. 1618. 4°.

D. Vidua, Apocalypsim Sacram interpretandi chronologica methodus. Editio IIa. 1629. 12°.

Chr. Rauch, Die Offenbarung des Johannes untersücht nach ihrer Zusammensetzung und der Zeit ihrer Entstehung. Von der Teyler'schen Theologischen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Haarlem, 1894. 8°.

I. BIJBELSCHE GESCHIEDENIS, OUDHEIDKUNDE, TIJDREKENKUNDE, AARDRIJKSKUNDE ENZ.

J. J. van Oosterzee, Nineveh en de Heilige Schrift. Eene voorlezing. 2e druk. Rotterd., 1856. 8°.

Jac. Du Bois, Oude-Tyds Tyd-Thresoor ende Kerkelikke Historie, begrijpende de geschiedenissen onder Gods Volk voor-gevallen, van des Weerelds Begin, tot op den aanvang van de Tyden des Nieuwen Verbonds. Leyden, 1650. 4°.

Petrus Cunaeus, De Republyk der Hebreen, of Gemeenebest der Joden. (Uit het Latijn vertaald door W. Goeree). Amsterd., W. Goeree. 1682. 8°.

(W. Goeree), Joodse Oudheden, ofte Voor-bereidselen tot de Bybelsche wysheid, en Gebruik der Heilige en Kerklijke Historien: uit de alder-oudste gedenkkenissen der Hebreen, Chaldeen, Babyloniers, Egiptenaars, Syriers, Grieken en Romeinen. Amsterdam, 1690. 2 dln. Met platen. fol.

(W. Goeree), Mosaize historie der Hebreeuwse Kerke. Met pl. en kaarten. Amst., 1700. 4 dln. fol.

Christ. Helvici Elenchi Judaici. Ant. Probi Oratio de Monarchia regni Israëlis. Raph. Eglini Iconii Tigurini Captivitatis Babylonicae historia. Cum Th. Crenii praefa-

tione, notis et indice. Lugd. in Batavis, A. de Swart. 1702. 8°.

J. Basnage, 'T Groot Waerelds Tafereel, waar in de Heilige en Waereldsche Geschiedenissen en Veranderingen zedert de Schepping des Waerelds tot het uiteinde van de Openbaring van Joannis worden afgemaalt. Vertaalt en met Vaarsen verrykt door A. Alewyn. Amsterd., 1715. fol.

Met platen van Rom. de Hooghe en de portretten van Johan Trip en Basnage.

Corn. van Rie, Naspeuring van Bybel-tyden, of Tydtreekenkundige Bybel-openingen, van Genesis tot de Openbaaring van Joannes, met wegneeming van Schynstrydigheden, duidelijk en volzeeker, in hunne ordre aangeweezen. Met eenige weinige aanmerkingen, en noodige Registers door F. Kuypers. Amsteldam, 1772. 3 dln. 4°.

Bijbelsche geschiedverhalen in tweemaal twee en vijftig lessen. In het Makassaarsch vertaald door B. F. Matthes. Uitgegeven voor rekening van het Nederl. Bijbelgenootschap. Amsterd., 1890. Met pln. in den tekst. 8°.

Bijbelsche geschiedverhalen in tweemaal twee en vijftig lessen. In het Boegineesch vertaald door B. F. Matthes. Uitgegeven voor rekening van het Nederl. Bijbelgenootschap. Amsterd., 1890. Met pln. in den tekst. 8°.

Bijbelsche verhalen, vertaald in het Niassisch dialect van de Batoe-eilanden door C. W. Frickenschmidt. Rotterdam, 1895. 8°.

Hikayet Isa, kaluar deri dalam indjil. The history of Jesus, extracted from the Gospels. Batavia, 1839. 8°.

In het Chineesch met Maleische en Engelsche vertaling.

Ben. Aria Montanus, Antiquitatum Judaicarum libri IX. Lugd. Bat. 1593. 4°.

J. Lundius, Heiligdommen, godsdiensten en gewoontens der oude Joden. Uit het Hoogduitsch door I. Le Long. Tweede deel. Amsterd. fol.

Fort. Scacchus, Thesaurus antiquitatum sacro-prophanarum in quo ex antiquis Graecis ac Latinis scriptoribus, quidquid ad nomina, usum et abusum Oleorum et Unguentorum ex sacris habetur litteris, explicatur. (Myrothecia sacra). Hagae-Comitum, 1725. Met pln. fol.

Paul Eber, L'estat de la religion et république du peuple Judaique, depuis le retour de l'exil de Babylone jusques au dernier saccagement de Jérusalem. Bergues sur le Zoom, 1604. 4°.

R. A. S. Piccardt, Disquisitio ethico-theol. de legislationis Mosaicae indole morali. Traj. ad Rhen., 1841. 8°.

Eberhard Nestle, Die Israelitischen Eigennamen nach ihren Religionsgeschichtlichen Bedeutung. Ein Versuch. Von der Teyler'schen Gesellschaft gekrönte Preisschrift. Haarlem, 1876. 8°.

Bernardino Amico da Gallipoli, Trattato delle piante ed immagini de sacri edifizi di Terra Santa, disegnate in Jesalemme secondo le regole della prospettiva e vera misura della lor grandezza. Firenze, 1619. fol.

Dit ex. heeft op het titelblad de handteekening van Huygens: Constanter 1634.

Arminensis (Incipit prologus) in mappam Terresancte, templi domini, ac sancte civitatis Hierusalem. (Aan het einde:) Et sic finit tractatulus totius sacre historiae elucidativus etc. Zonder jaar of plaats. (Waarschijnlijk Mainz, vóor 1470). Gr. fol.

Hain, Repertorium 1798. Zie ook Brunet, Manuel. I, 485.

Viagie oft Reyse tot Jerusalem, geschiet bij brueder Jan Want van der prekaren oorden in Tzertoghenbosch. Anno

1519. Naar 't oorspronkelijk handschrift uitgegeven door A. F. van Beurden. Roermond, 1896. 8°.

Jac. Ziegler, Terrae Sanctae, quam Palaestinam nominant, Syriae, Arabiae, Aegypti et Schondiae doctissima descriptio, unà cum singulis tabulis earundem regionum topographicis, authore Jac. Zieglero . . . Terrae Sanctae altera descriptio, juxta ordinem alphabeti, authore Wolffgango Weissenburgio. Argentorati, apud Wendelinum Rihelium. 1536. fol.

De eerste minder volledige uitgave van dit zeldzame werkje verscheen ook te Straatsburg in 1532. Zie Brunet, Manuel du libraire; Gerdes, Florilegium libror. rar.

Jodoci a Meggen Patricii Lucerini Perigrinatio Hierosolymitana (anno 1542). Dilingae, J. Mayer. 1580. 12°.

Borchardus, Descriptio Terrae Sanctae et regionum finitimarum, Item Itinerarium Hierosolymitanum Bartholomaei de Saligniaco. Magdeburgi, A. Kirchner. 1587. 4°.

Christ. Adrichomius, Theatrum Terrae Sanctae et biblicarum historiarum cum tabulis geographicis aere expressis. Coloniae Agrippinae, in officina Birckmannica, sumptibus Arn. Mylii. 1593. fol.

Zie over dit werk en den schrijver:. Archief voor Kerkel. Gesch. verz. door Kist en Roijaards, XVIII, 202—208.

Christ. Adrichomius, Theatrum Terrae Sanctae et Bibliarum Historiarum cum tabulis geographicis aere expressis. Coloniae Agrippinae, 1628. fol.

Fred. Hasselquist's Reize naar Palestina of het H. Land. In 't licht gegeven door Car. Linnaeus. Amsterd., 1771. 2 dln. in 1 band. Met pln. 8°.

W. A. Bachiene, Heilige geographie of aardrykskundige beschryving van alle de landen enz in de Heilige Schrift voorkomende. Met kaarten. Utrecht, 1758—1768. 3 dln. in 6 bdn. 8°.

Atlas van 12 Landkaarten, behoorende bij Bachiene's Heilige geografie. (Afzonderlijke uitgave op zwaar papier). fol.

Y. van Hamelsveld, Aardrykskunde des Bybels. Amsterd., Allart. 1790—1798. 6 dln. Met krtn. 8°.

Nuttige Huis en Bybelsche Almanach voor het jaar 1790, waarin behalve het noodige tot een Almanach behoorende, gevonden word, eene handleiding om de jeugd tot kennis van de Heilige Historie en Landbeschryving op te leiden. Amsterd. 12°.

Nuttige Huis en Bybelsche Almanach voor het schrikkeljaar 1792 enz. Amsterd. 12°.

H. M. C. van Oosterzee, Korte schets der Bijbelsche aardrijkskunde; ten gebruike bij het katechisatie-onderwijs in de Bijbelsche geschiedenissen. 's Hertogenbosch, 1857. 8°.

III. Kerkvaders.

A. INLEIDING, VERZAMELINGEN.

J. Barbeyrac, Traité de la morale des Pères de l'Eglise: où en défendant un article de la préface sur Puffendorf, contre l'Apologie de la morale des Pères du P. Ceillier, on fait diverses réflexions sur plusieurs matières importantes. Amsterd., 1728. 4°.

Monumenta S. Patrum Orthodoxographia hoc est, Theologiae Sacrosanctae ac syncerioris fidei Doctores, numero circiter LXXXV, Ecclesiae columina luminaque clarissima, Authores partim Graeci, partim Latini, quorum quidam hactenus non aediti latuerunt. Basileae, Henr. Petri. 1569. fol.

Bibliotheca Studii Theologici ex plerisque Doctorum

prisci seculi monumentis collecta: ex D. Aurelii Augustini libris in epitomen, ac locorum communium ordinem distributis: II. D. Eusebii Hieronymi operibus ex serie tomorum in compendium redactis: III. Sententiis et dictis orthodoxorum aliorum patrum per locos communes digestis. Apud Aeg. Radaeum. 1581. fol.

Magna Bibliotheca Veterum Patrum et antiquorum Scriptorum Ecclesiasticorum. Primo quidem a M. de la Bigne composita, postea studio doctiss. Coloniens. Theologorum aucta, nunc vero additione ducentorum circiter authorum locupleta, in XVII Tomos Partes vero XXIV distributa. Parisiis, Sumpt. Aeg. Morelli. 1644. 17 tom. in 15 vol. fol.

S. S. Patrum, qui temporibus Apostolicis floruerunt, Barnabae, Clementis, Hermae, Ignatii, Polycarpi opera, vera, et suppositicia; una cum Clementis, Ignatii, Polycarpi actis atque martyriis. (Graece et Latine). J. B. Cotelerius ex MSS. Codic. eruit et notis illustravit. Acc. in hac nova editione Notae integrae alior. vir. Doctorum. Recens. Joan. Clericus. Ed. altera auctior et adcuratior. Amstelaedami, R. & G. Wetstenius, 1724. 2 vol. fol.

B. AFZONDERLIJKE UITGAVEN.

(In alphabetische volgorde).

Anastasius. Theodori Presbyteri Isagoge in quinque libellos Anastasii. Anastasii libelli V. Godefrido Tilmanno Cartusiae Parisiensis monacho interprete. Parisiis, Jac. Kerver. 1556. 8°.

Athanasii, Archiepiscopi Alexandrini, Opera quae reperiuntur omnia, in duos tomos tributa. Graece nunc primum in lucem data, cum interpretatione Latine Petri Nannii Alcmariani et aliorum. (Cur P. Felckmann). Heidelb., Ex Offic. Commeliniana. 1601. 2 tom. 1 vol. fol.

Achteraan met afzond. titel: Ad Opera Athanasii Appendix, in qua elogia Athanasio a veteribus tributa, fragmenta et tituli operum amiss. etc. Opera et studio P. F(elckmanni C(uronaei). Ex Offic. Commeliniana. 1601.

Augustini, Aurelii, Hipponensis Episcopi, Opera. (Tom. 3—6 et 8—10). Basileae, ex officina Io. Frobenii. 1528 et 1529. 6 vol. fol.

Augustini, Aurelii, Hipponensis Episcopi, Epitome omnium operum, primum quidem per Joh. Piscatorium collecta, nunc autem recognita et locupleta per Joh. Pesselium. Coloniae ex offic. Melch. Novesiani. 1549. fol.

Augustini, Aurelii, Hipponensis Episcopi, Opera. Nunc recens impress., recogn. et emend. Venetiis, apud Juntas. 1584. 10 tom. in 8 vol. 4°.

Augustini, Aurelii, Hipponensis Episcopi, De Fide, Spe et Charitate Enchiridion. Ejusdem libellus de fide et operibus. Coloniae, Petr. Horst. 1557. 12°.

Augustini, Aurelii, De Doctrina Christiana, libri IV, una cum singulorum Argumentis. Coloniae, Petr. Horst, 1556. 12°.

Met het voorgaande in éen band.

Augustinus, Aur. Den H. Outvader Aur. Augustinus Van de Stadt Godts. Begrepen in 22 Boecken ende verdeylt in vijf Stucken. Uyt den Latyne verduytscht door J. Fenacolius ende by hem verciert met de rijcke aenteeckeningen Lud. Vivis, als oock syns eyghen selfs. Delff, A. Gerritsz. (1621). 4°.

Confessio Augustiniana, ex omnibus B. Aurelii Augustini libris in unum opus redacta per D. Hieron. Forrensem S. J. 2ª Editio emendatior et auctior. Delingae, Sebald. Mayer. 1569. fol.

Basilii Magni, Archiepiscopi Caesareae Cappadociae, Omnia, quae extant, opera, juxta argumentorum congruentiam in tomos partita quatuor, Jano Cornario interprete. Basileae, ex offic. Frobeniana. 1540. fol.

Chrysostomi, Joannis, Archiepiscopi Constantinopolitani, Opera, Graece, octo voluminibus. (Ex edit. Henr. Savilii). Etonae, Joan. Norton. 1612. (1610—1613). 8 fol. fol.

Chrysostomi, Joannis, Archiepiscopi Constantinopolitani, Opera, Latine. (Praec. Chrysostomi Vita per Des. Erasmum). Basileae, ex offic. Hervagiana. 1539. 5 vol. fol.

Chrysostomi, Joannis, Archiepiscopi Constantinopolitani, Opera, quaecumque in hunc diem Latio donata noscuntur, omnia, in quinque tomos digesta. Per Sacrae Theologiae Magistros expurgata. Access. Notationes D. Flaminii Nobilii. Venetiis, Apud Juntas. 1583. 5 vol. 4°.

W. **Bilderdijk**, Redevoeringen des heiligen oudvaders Chrysostomus, uit het Grieksch overgebracht. Breda, 1832. 8°.

Clementis Alexandrini Opera Graece et Latine quae extant. Daniel Heinsius textum Graecum recensuit, interpretationem veterem locis infinitis meliorem reddidit: breves in fine emendationes adjecit. Acced. lectiones et emendationes a Frid. Sylburgio collectae. Lugd. Batav., J. Patius. 1616. fol.

Clementis Alexandrini Liber, quis dives salutem consequi possit (Graece et Latine), perpetuo commentario illustratus a C. Segaario. Traj. ad Rhen., 1816. 8°.

H. R. **Offerhaus**, Paulus in de Clementinen. Proefschrift. Groningen, 1894. 8°.

Cypriani, Caecilii, Carthaginiensis Episcopi, Opera, jam denuo recognita, collat. facta. Edit. P. Manutii et G. Morelii. Adnotationes Jac. Pamelii Brugensis interjectae. Antverpiae, Vid. et Haer. Joan. Stelsii. 1568. fol.

Cyrilli, Alexandrini Episcopi, Opera quae hactenus haberi potuere, in tomos quinque digesta. Basileae, Haer. Joan. Hervagii et Eus. Episcopius. 1566. 5 tom. 1 vol. fol.

Cyrilli, Alexandriae Archiepiscopi, Opera, Graece et Latine. Cura et studio Joan. Auberti. Lutetiae, Regiis Typis. 1638. 7 vol. fol.

Georgii Pachymerae Paraphrasis in omnia Dionysii Areopagitae, Athenarum Episcopi, opera quae extant. (Graece). Parisiis, Guil. Morelius. 1561. 8°.

S. Maximi Scholia in eos B. Dionysii libros qui extant. Michaelis Syngeli laudatio ejusdem (Graece). Parisiis, Guil. Morelius. 1562. 8°.

A. J. Kronenberg, Minuciana sive annotationes criticae in Minucii Felicis Octavium. Specimen litterarium inaugurale. Lugd.-Batav., 1889. 8°.

Gregorii Nazianzeni Opera, nunc primum Graece et Latine conjunctim edita. Jac. Billius Prunaeus interpretatus est, una cum Serronii, Pselli, Nonii et Eliae Cretensis commentariis. Lutetiae, Claud. Morellus. 1609—1611. 2 vol. fol.

Hieronymi Stridonensis Omnes quae extant lucubrationes, additis una pseudepigraphis et alienis, scriptis ipsius admixtis, in novem tomos, per Des. Erasmum digestae. Basileae, ex Offic. Episcopiana, per Nic. et Euseb. Episcopios fratres. 1565. 9 tom. 4 vol. fol.

Hilarii, Pictavorum Episcopi, Lucubrationes quotquot extant, olim per Des. Erasmum, nunc denuo per D. Martinum Lypsium collatae et recognitae. Basileae, Froben, 1550. fol.

H. P. Schim van der Loeff G.Lz., Onderzoek naar de herkomst en de strekking der zeven brieven van Ignatius

in de korte recensie. Acad. proefschrift. Leiden, 1906. 8°.

Irenaei, Episcopi Lugdunensis, Opus eruditiss., in quinque libros digestum, in quibus mire retegit et confutat veterum haereseoon impias ac portentosas opiniones, ex vetustiss. codicum collatione quantum licuit Des. Erasmi opera emendatum. Basileae, Froben, 1560. fol.

H. J. Krom, Diatribe de authentia dialogi Justini Martyris cum Tryphone Judaeo. Medioburgi, P. Gillissen. 1778. 8°.

Justini, Philosophi et Martyris, Operum, quae extant, omnium per Joan. Langum Silesium, e Graeco in Latinum sermonem versorum, tomi III. Basileae, per Ambrosium et Aurelium, Frobenios fratres. 1565. fol.

Justini, Philosophi ac Martyris, Opera non ita pridem Graece edita, nuper vero Latine reddita, interpr. Sigismundo Gelenio. Basileae, per Hier. Frobenium, et Nic. Episcopium, 1555. fol.

Lactantii, Lucii Coelii Firmiani, Opera omnia. Acc. Xysti Betuleji Commentaria, nunc primum in lucem edita. Basileae, per Henr. Petri. 1563. fol.

Tertulliani, Q. Septimii Florentis, Carthaginensis Presbyteri, Scripta, et plura quam ante, et diligentius ad complures veteres e Gallicanis Germanicisque bibliothecis conquisitos recognita codices: non omissis Beati Rhenani Annotationibus. Basileae, Hier. Froben. et Nic. Episcopius. 1550. fol.

IV. Godgeleerden in de Middeleeuwen.

(In alphabetische volgorde).

Aquinatis, Thomae, Prima secundae partis summae Theologicae. De ultimo fine humanae vitae, De virtutibus et vitiis in generali. — Secunda secundae partis summae

Theologicae. De virtutibus omnil
Antverpiae, Ex officina Christ. Pl

Bedae Venerabilis, Presbyteri
in octo tomos distincta. Basile
8 tom. 4 vol. fol.

Bernardi, Abbatis Claraeva
distincta, quibus adjecim
Cum ampliss. ac locuple
Melch. Sessae. 1583.

S. Bonaventurae, Ep
Sixti V. Pont. Max.
ejus multis undique
Cardin. Sarnani).
nunc primum in
canam editionem
Antonii Hierati.

Dionysii Carth
turas et orth
sacramentoru
malorum,
expensis P
Sententiar
Quentel.

Dionysii
libros
Color

Greg
Cl
J

Gr

Hier beghint een schoon boeck Eñ is gheheten die v'troestinghe der ghelatenre menschen Eñ vander v'claringhe d' conciencien. (Aan het einde:) Eñ is nye gheprent geweest dan nu indē Jare 1502 den derden dach in septēbri is voleyndt Tot Leyden in hollant Bi mi hugo iāsoen van woerden. Ende is ghecorrigeert eñ emendeert in een cloester geheten roemburch buten leyden. 12°.

Uit een aanteekening blijkt dat dit exemplaar behoort heeft aan de zusters van St. Maria Convent te Hoorn.

Innocentii III, Pontificis Maximi, Opera omnia. Coloniae, Maternus Cholinus. 1575. 2 tom. 1 vol. fol.

Isidori Pelusiotae Epistolae hactenus ineditae de locis S. Scripturae, moribusque formandis. Ex Vaticana Pontificis bibliotheca Graece nunc primum erutae, notisque et argumentis illustratae a And. Schotto. Antverpiae, M. Nutius. 1623. 8°.

Lombardi, Petri, Episcopi Parisiensis, Sententiarum lib. IIII. Parisiis, Car. Guillard. 1548. 8°.

Theramo, Jac. de, Peccatorum consolatio, scripta Aversae prope Neapolim Anno 1382. M. S. per Fredericum Nagel Anno 1534. 4°.

Thomas à Kempis, Imitation de Jésus-Christ, traduite du Latin. Nouvelle édition. Neuchatel, 1842. 12°.

Thomas à Kempis, De navolging van Christus. Nieuwe uitgave, naar het Latijn, door J. P. Hasebroek. Tweede druk. Amsterd., 1858. 8°.

Thomas à Kempis, Of the imitation of Christ. London, Grant Richards. 1903. 8°.

Thomas à Kempis, De navolging van Christus. Opnieuw vertaald en met een inleiding voorzien door Willem Kloos. (Wereld-Bibliotheek, n°. 75 en 76). Amsterd., 1908. 8°.

V. Godgeleerden in de 15e—18e eeuw.

(Dogmatiek; Polemiek; Moraal enz.).

A. KATHOLIEKE GODGELEERDEN.

(In alphabetische volgorde).

Bellarmini, Rob., Disputationes de controversiis Christianae fidei adversus hujus temporis haereticos. Ingolstadi, Dav. Sartorius. 1587—1593. 3 tom. 5 vol. 8°.

Bellarmini, Rob., Disputationes de controversiis Christianae fidei, adversus hujus temporis haereticos, tribus tomos comprehensae. Ed. 3a, novis Indicibus longe quam antea melioribus, a Joan. Baptista aucta et locupletata. Ingolstadii, ex officina Dav. Sartorii. 1590—1593. 3 vol. fol.

Bonarscii Amphitheatrum honoris in quo Calvinistarum in Societatem Jesu criminationes jugulatae. Editio altera IV. libro auctior. Palaeopoli Aduaticorum, Alex. Verheyden. 1606. 4°.

Castro, Alfonsi a, Adversus omnes Haereses, Libri XIIII. Antverpiae, Vid. et Haer. Joan. Stelsii. 1565. fol.

Dausquius, Cl., Sancti Pauli sanctitudo in utero, extra, in solo, in coelo. Parisiis, ex typographio Aeg. Blaisot. 1627. 8°.

David, Joan., Veridicus Christianus. Editio altera, auctior. Antverpiae, Ex officina Plantiniana. 1606. Cum fig. 4°.

Erasmus, Des., Enchiridion Militis Christiani. Lugd. Bat., Ex Officina Joannis Maire 1641. 12°.
Gebonden achter Erasmi Flores. Zie boven blz. 64.

Gorrutius, Andreas, De Providentia Divina et ejus effec-

tis, copiosa et erudita tractatio, libris XIV comprehensa. (Genevae), Eust. Vignon et Jac. Stoer. 1585. 8°.

P. D. Huet, Demonstratio Evangelica. Editio IV^a^, ab auctore recognita, castigata et amplificata. Accessit Auctoris tractatus de Paradiso terrestri nunc primum Latine. Lipsiae, J. Th. Fritsch. 1694. 4°.

Mantuani, Baptistae, Fastorum libri XII. a mendis repurgati (studio Henr. Angeli). Coloniae, Maternus Cholinus. 1561. — Ejusdem Adolescentia seu bucolica, brevibus Jod. Badii commentariis illustrata His access. Joh. Mumellii in singulas eclogas argumenta, cum annotatiunculis ejusdem. Accessit et Index novus, opera Barthol. Laurentis. Coloniae, Euch. Cervicornus. 1537. in 1 vol. 8°.

Pighii, Alberti, Campensis, Hierarchiae Ecclesiasticae assertio. Coloniae, Melch. Novesianus. 1538. fol.

Reginald, Guil., Calvino-Turcismus i. e. Calvinisticae perfidiae, cum Mahumetana collatio, et dilucida utriusque sectae confutatio. Antverpiae, P. Bellerus. 1597. 8°.

Romaeus, Nic., Johan. Calvini nova effigies centum coloribus ad vivum expressa. Accedit digressio de praedestinatione et justificatione. Item Calvini confessio ex equuleo. Antverpiae, H. Verdussius. 1622. fol.

Traitté contenant le vray et certain moyen de mettre d' accord ceux qui aujourd' hui sont de diverses opinions touchant le sacrement de l' Eucharistie. Recueilli par un bon Catholique. Imprimé par Baptiste Pinereul, pour Antoine Chuppin. 1571. 8°.

Achter de Beze, Sermons sur les trois prem. chap. du Cant. des Cant. Zie boven blz. 363.

Vasquez, Gabrielis, Bellemontani, Commentariorum ac disputationum in Primam Secundae, Summae Theologiae

Sancti Thomae Aquinatis, tomus secundus. Venetiis, Bern. Juntas, Io. Bapt. Ciottus et Socii. 1609. fol.

Vivaldus, Martinus Alfonsus, Candelabrum Aureum Eccl. S. Dei, continens lucernas septem: nempe septem mirabiles elucidationes circa septem Sacramenta. Cum Appendice Opusculi utilissimi, in quo quinque S. Ecclesiae explicantur praecepta: auctore Ludovico Carbone. Venetiis, Nic. Morettus. 1596. 4°.

B. HERVORMERS EN PROTESTANTSCHE GODGELEERDEN.

1. In de 16e eeuw.

(In alphabetische volgorde).

Aretius, Benedictus, Problematum Theologic. quibus praecipui verae religionis loci perspicua methodo tractantur, Altera Pars. Lausannae, Franc. le Preux. 1575. 8°.

Het eerste deel ontbreekt aan dit exemplaar.

Aretius, Bened., Problemata Theologica continentia praecipuos Christianae religionis locos, brevi et delucida ratione explicatos. Lausannae, Franciscus le Preux. 1578. 8°.

Banosii, Theoph., De Politia Civitatis Dei et Hierarchia Romana, liber I: numquam antea editus. Francofurti, Joan. Wechelus, 1592. 4°.

Banosii, Theoph., Censura orthodoxa in excommunicationem Sixti V. PP. contra Henricum Borbonium, nunc Galliae et Navarrae Regem Christianissimum: innovata et aucta prooemio, quo subducuntur argumenta eorum, qui contra praedictum Regem arma sumpserunt. Francofurti, Joan. Wechelus. 1592. 4°.

De twee bovenstaande werken zijn gebonden achter *Bodini De Magorum Daemonomania*. Zie beneden.

Bezae, Theod. Vezelii, Volumen Tractationum Theologicarum, in quibus pleraque Christianae Religionis dogmata adversus haereses nostris temporibus renovatas solide ex Verbo Dei defenduntur. (Genevae), Joan. Crispinus et Eust. Vignon. 1570 et 1573. 2 tom. 1 vol fol.

Twee verhandelinghen, d'eerste vande Polygamie, d'andere van de Ondertrou ende Echtscheydinghe, getrocken wt den lessen D. Theodori Bezae Vezelii, verduytst wt den latine van Henrico Heiningo, dien. des Godd. woorts binnen der Tholen. Middelb., R. Schilders. 1595. 8°.

Bibliandrus, Theod., Quomodo legere opporteat Sacras Scripturas, Praescriptiones Propheticae, Apostolicae, Theologicae, Imperatoriae, et Pontificiae. Compendium quoque doctrinae Christianae, ex Divi Augustini libris collectum, additum est. Basileae, Joan. Operinus. 1550. 8°.

Gebonden achter *Rivius, De titulo et inscriptione salutiferae Crucis.* Zie beneden.

Bucanus, Guil., Institutiones Theologicae, seu Locorum Communium Christianae religionis Analysis, ad leges methodi didascalicae, quaestionibns et responsionibus conformata. Bernae Helvetiorum, Joan. le Preux. 1602. 8°.

Buceri, Martini, Scripta Anglicana fere omnia a. Con. Huberto collecta. Adjuncta est Historia de obitu Buceri, quaeque illi et Paulo Fagio post mortem et indigna et digna contigere. Basileae, Petr. Perna. 1577. fol.

Bullingeri, Heinrychi, De origine erroris libri II. Tiguri in Officina Froschoviana. (1539). 4°.

Bunnius, Edm., Institutionis Christianae religionis, a Joanne Calvino conscriptae, compendium simul ac methodi enarratio. Antverpiae, Aegid. Radaeus. 1582. 8°.

Calvini, Johannis, Opera omnia theologica in septem tomos

digesta. Genevae, Joh. Vignon, Petr. et Jac. Chouët. 1617. 6 vol. fol.

Tom. I. Commentarii in quinque libros Mosis et librum Josuae. Praec. Th. Bezae Vita Calvini. — Tom. II. Homiliae in Samuelem et in Jobum. — Tom. IV. Commentarius in 'Esaiam. Praelectiones in Jeremiam, Ezechielem et Danielem. — Tom. V. Commentarii in Evangelia, Acta Apostolorum et Epistolas Pauli et Canonicas. — Tom. VI. Institutiones Christianae religionis. Calvini epistolae et responsa. — Tom. VII. Tractatus theologici omnes, in unum volumen certis classibus congesti. Access. Calvini in libros Senecae de Clementia Commentarii.

Calvin, Jehan, Plusieurs Sermons touchant la Divinité, humanité et nativité de nostre Seigneur Jesus Christ: Item touchant sa passion, mort, résurrection, ascension, et dernier advenement: Puis touchant la descente du S. Esprit sur les Apostres, et la première prédication de S. Pierre. (Genève), Conrad Bladius. 1558. 8°.

Calvini, Joannis, Epistolae duae, de rebus hoc seculo apprime cognitu necessariis, ante annos tredecim editae, nunc denuo castigatius impressae. Prior, de fugiendis impiorum illicitis sacris, et puritate Christianae religionis observanda. Altera, de Christiani hominis officio in sacerdotiis Papalis Ecclesiae vel administrandis, vel abjiciendis. Genevae, 1550. 8°.

Gebonden achter *Rivius, De titulo et inscriptione salutiferae Crucis.* Zie beneden.

Commonefactio cujusdam Theologi de Sacra Domini Coena, et ejusdem Commonefactionis Consideratio. Scripta a quibusdam veritatis et concordiae amantibus Theologis, ut ex utriusque collatione veritas magis elucescat. Neapoli Nemetum, Matthaeus Harnisch. 1590. 8°.

Danaei, Lamberti, Ad Roberti Bellarmini Disputationes Theologicas De rebus in religione Controversis Responsio. Cum indic. Genevae, Joan. Le Preux. 1596. 2 vol. 8°.

Danaei, Lamberti, Christianae isagoges ad Christianorum

Theologorum locos communes, libri II. Cum praefatione Theod. Bezae. Genevae, Eust. Vignon. 1583—1588. 5 ptes. 2 vol. 8°.

Doctrinae Jesuitarum praecipua capita, a doctis quibusdam Theologis retexta, solidis rationibus testimoniisque sacrarum Scripturarum et Doctorum veteris Ecclesiae confutata. Altera Editio, priore emendatior, et duplo auctior. Rupellae, Theoph. Regius. 1585—1589. 6 vol. 8°.

Erastus, Thomas, Explicatio gravissimae quaestionis utrum Excommunicatio, quatenus Religionem intelligentes et amplexantes, à Sacramentorum usu, propter admissum facinus arcet; mandato nitatur Divino, an excogitata sit ab hominibus. Adj. sunt clarissim. aliquot Theologorum Epistolae. Pesclavii, Baocius Sultaceterus. 1589. 4°.

Espine, Jean de l', Angevin, Opuscules Théologiques. Comprins en deux Parties. Avec Indices propres et de bon usage pour le Lecteur Chrestien. Imprimé par Jacob Stoer. 1598. 2 vol. kl. 8°.

Espine, Jean de l', Angevin, Excellens Discours touchant le repos et contentement de l'Esprit, contenans infinies doctrines et fermes consolations à toutes sortes de personnes affligées, en ces derniers temps. Distinguez en sept livres, mis en lumière, avec sommaires et annotations, par S. G. S. et dédiez au S^r. De la Noue. Genève, François le Febvre. 1591. kl. 8°.

Espine, Jean de l', Angevin, Traité de la Providence de Dieu, pour le repos et contentement des consciences fidèles. Dedié au Roy de France et Navarre. (Genève), Joan Le Preux. 1591. 8°.

Grynaeus, Joh. Jac., Disputationes Theologicae, quae annis aliquot proxime praeteritis habitae sunt in Basiliensi Aca-

demia. Genevae, Eust. Vignon. 1584. — Ejusdem Pars altera Theologicarum Disputationum de praecipuis aliquot doctrinae Christianae Capitibus. Basileae, Conr. Waldkirch, 1586. 2 tom. 1 vol. 4°.

Goulartius, Simon, Apophthegmatum Sacrorum Loci Communes. Ex sacris ecclesiasticis, et secularibus scriptoribus collecti, juxta alphabeti ordinem digesti, et in codicem relati. (Genevae), Jac. Stoer. 1592. 8°.

Hemmengii, Nicolai, Opuscula Theologica, in unum volumen collecta, et per classes digesta: additis variis indicibus, notis, et praefationibus necessariis. (Genevae), Eust. Vignon. 1586. fol.

Huss, Joannis, et Hieronymi Pragensis Historia et monumenta partim annis superioribus publicata, partim nunc demum in lucem prolata et edita, cum scriptis et testimoniis multorum nobilitate, eruditione, atque pietate praestantium, qui sanctorum Martyrum doctrina praeclare instituti, tandem tractionum omnium in Synodo Constantiensi conscii, et crudelium ac indigniss. suppliciorum spectatores fuerunt. Noribergae, Joan. Montanus et Ulr. Neuberus. 1558. 2 tom. in 1 vol. fol.

Huss, Joannis, et **Hieronymi Pragensis** Historia et monumenta, partim annis superioribus publicata, partim nunc demum in lucem prolata et edita etc. Noribergae, in officina Joan. Montani et Ulr. Neuberi. 1558. 2 dln. fol.
Ander ex. van de eerste uitgave, in prachtband.

Huss, Joannis et **Hieronymi Pragensis** Historia et monumenta etc. Recensita omnia juxta antiquam anni 1558 editionem Novimbergensem Joan. Montani et Ulr. Neuberi. Novimb., 1715. 2 dln. fol.

Ion, François du, Amiable confrontation de la simple vérité de Dieu comprise es Escritures Saintes, avec les livres de

Pierre le Charron, qui sont intitulez, l'un, Les Trois Véritez contre tous Athées etc., l'autre, La Réplique du mesme Auteur sur la response faicte à sa Troisiesme Vérité. Leyden, Pierre de Sainct-André. 1599. 4°.

(Joris, David), T' Wonder-boeck, waer in dat van der Werldt aen versloten gheopenbaert is. Opt nieuw ghecorrigeert ende vermeerdert by den Autheur selve. 1551. 4 dln. in éen band. fol.

Requeste by die, welcke men Wederdooperen ofte Mennoniten noemt, overghegheven: waerin zy soecken te bewijzen, dat het Crijch-voeren teghen Godes woordt strijdt... Midtsgaders een wederlegghinghe daer van... door eenighe vande Dienaers des H. Evangelii in de Steden van Walcheren. Middelburgh, Richardt Schilders. 1580. 8°.

Juelli, Joannis, Adversus Thomam Hardingum volumen, in quo XXVII quaestiones disceptantur atque explicantur. Ex Anglico conversum in Latinum à Guil. Whitakero. Praef. est auctoris vita et mors ejusque doctrinae defensio cum refutatione Hardingi et aliorum. Ejusdem Juelli Apologia Ecclesiae Anglicanae. Genevae, Petrus Sanctandreanus. 1585. — Ejusdem Antapologia, opposita Confutatione ab Hardingo contra Eccles. Anglic. Apologiam editae, et alia scripta, interpr. Thoma Bradoco. Genevae, Jac. Stoer. 1600. 2 tom. 1 vol. fol.

Junii, Francisci, Opera Theologica, quorum nonnulla nunc primum publicantur. Praef. est. vita auctoris. Genevae, In Officina Sanctandreana. 1608. 2 vol. fol.

Kimedoncii, Jac., De scripto Dei verbo, libri VIII. Ad senatum populumque Middelburgensem. Ejusdem De verbo non scripto, libri II, Ad senatum populumque Flissinganum. Heidelbergae, Abrah. Smesman, Sumptibus Matth. Harnisii. 1595. 8°.

Kimedoncii, Jac., De rede
quibus copiose traditur
gratiae per Christum v
omnibus. Acc. tractati
tione, uno libro compre
mannus. 1592. 8°.

Lubberti, Sibrandi,
tum libri VII, sch
putationibus Robert
kerae, Aeg. Radae

Lubberti, Sibran
disputationibus
Radaeus. 160
lastice et theo
Bellarmini. G

Lubberti, Si
defensionem
tam a Jac.

Lydii, Bal
demonstr
CC fere
nis, scr

Luther
1551
Vol
man
152
a
a
li

Uit het Hoogduitsch. Tweede en vermeerderde uitgave. Amsterdam, 1843. 12°.

Marnix, Philippe de, Premier Tome du Tableau des différens de la religion. Leyden, Jean Paets. 1599. — Second Tome du Tableau des differens de la religion. Leyden, Jean le Maire. 1605. 2 vol. 8°.

Marnix, Ph. de, Tableau des Différens de la Religion, traictant de l' Eglise, du Nom, Définition, Marques, Chef, Propriétez, Conditions, Foy et Doctrines d' icelle. Leyden, Jean Paets. 1601—1605. 2 dln. 1 bnd. 8°.

Marnix, Ph. van, De Byen corf der H. Roomscher kercke. By den Auteur vergroot ende vermeerdert. Utrecht, G. Bilsteyn 1648. 8°.

Marnix de Saint Aldegonde, Phil. de, Oeuvres. Bruxelles, 1857—1860. 8 vol. 8°.

I. Tableau des différends de la religion, précédé d'une introduction générale par Edgar Quinet, et suivi d'une notice biographique et bibliographique. 1857. 4 vol. — II. De Byencorf der H. Roomsche Kercke, met inleiding en varianten. 1858. 2 vol. — III. Écrits politiques et historiques. (Pamphlets, discours, mémoires, rapports, apologies, lettres, documents, etc. Commentaire sur le siége d'Anvers. Mémoire inédit). Précédés d'une introduction par Alb. Lacroix. 1859. 1 vol. — IV. Correspondance et Mélanges. (Traité de l'éducation. Correspondance. — Avis d'un affectionné au bien public. — De reipublicae Christianae statu ejusque salute, etc. — Réponse apologétique). Précédés d'une introduction par Alb. Lacroix. 1860. 1 vol.

Marnix van St. Aldegonde, Phil. van, Godsdienstige en Kerkelijke Geschriften, voor het eerst of in herdruk uitgegeven met historische inleiding en taalkundige ophelderingen door J. J van Toorenenbergen. 's Gravenh., 1871—1891. Met Aanhangsel. 4 dln. 8°.

Melanchton, Phil., Omnium operum partes I, III et IV. Witebergae, Joh. Crato. 1562—1564. 3 vol. fol.

Melanchton, Phil., Loci Communes Theologici, iam postremo recogniti et aucti. Basileae, Joan. Oporinus. 1547. 8°.

Melanchton, Phil., Consilia sive Judicia Theologica, Itemque Responsiones ad quaestiones de rebus variis ac multiplicibus. Una cum Fragmentis Narrationum Historicarum pertinentium ad Acta plurim. Conventuum Theolog., aliarumque Tractationum public. in caussa Religionis. Edita studio et opera Christoph. Pezelii. Neustadii, Haered. Wilhelmi Harnisii. 1600. 8°.

Mornaei, Phil., Tractatus de Ecclesia, quo praecipuae quae hoc nostro tempore de hoc capite agitatae fuerunt questiones excutiuntur. 1579. 8°.

Mornaei, Phil. de, Traitté de l' Eglise; auquel sont disputées les principales questions meuës sur ce poinct, en nostre temps. Reveu, et augmenté par l' Autheur. La Rochelle, Hier. Haultin. 1599. 4°.

Musculus, Wolfgang, In Decalogum praeceptorum Dei explanatio. Basileae, Joan. Hervagius. 1553. 8°.

Oeconomica Christiana. Summa der godliker schrifturen. Het oudste Nederlandsche verboden boek, 1523, toegelicht en uitgegeven door J. J. van Toorenenbergen. Leiden, 1882. 8°.

Oleviani, Gasp., De substantia foederis gratuiti inter Deum et electos, Itemque de mediis, quibus ea ipsa substantia nobis communicatur, libri II è praelectionibus Gasp. Oleviani exerpti. Genevae, Eust. Vignon. 1585. 8°.

Pezelius, Christoph., Argumentorum et objectionum, de praecipuis articulis doctrinae Christianae, cum Responsionibus, quae passim extant in scriptis Philippi Melanchthonis, partes VIII. Neapoli Nemetum, Matth. Harnisch. 1583—1596. 5 vol. 8°.

Pezelius, Christoph., Jesuiticorum Catechismorum: videlicet Parvi Catechismi Catholicorum, quod nomen sibi pontificii falso arrogant: et Catecheseos Austriacae, quam et idem falso Christianae doctrinae summam Jesuitae nominant, Refutatio. Tradita in Gymnasio Bremensi. Et nunc, in usum juventutis, in lucem primum edita. (Bremae), haeredes Harnisianorum. 1599. 8°.

Perkinsi, Guil., Opera theologica. Genevae, Petr. et Jac. Chouët. 1611—1618. 2 vol. fol.

Piscator, Johan., Aphorismi Doctrinae Christianae, ex Institutione Calvini excerpti: hactenus in Schola Herbonensi publice ad disputandum propositi, et deinceps proponendi. Herbornae, Christ. Corvinus. 1589. 8°.

Polani, Amandi, Partitionum Theologicarum Logica Methodo institutarum libelli II. Basileae, Conr. Waldkirch. 1596. 8°.

Achter Fegvernekinus, Enchiridii. Zie blz. 352.

Polani, Amandi, Partitiones Theologicae juxta naturalis methodi leges conformatae duobus libris, quorum primus est de Fide, alter de bonis Operibus. Cum indice ac tabulis. Ed. 2ª, priore limatior et auctior. Basileae. — Ejusdem Sylloge Thesium Theologicarum, ad methodi leges conscriptarum et disputation. Rob. Bellarmini praecipue opositarum. Acc. Geminus index. Basileae, Conr. Waldkirch. 1597. 1 vol. 8°.

Polani, Amandi, De aeterna Dei praedestinatione Didascalia. Basileae, Conr. Waldkirchius. 1598. 8°.

Polani, Amandi, Sylloges thesium Theologicarum disputationibus Rob. Bellarmini praecipue oppositarum atque in inclyta Acad. Basil. ad disput. superioris seculi ultimo quadriennio propositarum. Pars IIª. Acc. Geminus index. Basileae, Conr. Waldkirch. 1602. 8°.

Polani, Amandi, Symphonia Catholica seu consensus catholicus et orthodoxus dogmatum hodiernae Ecclesiae ex praescripto Verbi Dei reformatae, et veteris Apostolicae Catholicae, maxime illius quae primis aliquot seculis floruit. Cum indice triplici. Basileae, Conr. Waldkirch. 1607. 8°.

Polani, Amandi, Syntagma Theologicae Christianae, juxta leges ordinis methodici conformatum, atque in libros decem digestum, jamque demum in unum volumen compactum. Hannoviae, haer. Joh. Aubrii. 1615. fol.

Rainoldi, Johannis, De Romanae Ecclesiae idololatria, in cultu sanctorum, reliquiarum, imagium etc., operis inchoati libri II, in quibus cum alia multa variorum Papismi patronorum errata patefiunt, etc. Genevae, Jac. Stoer. 1596. 4°.

Rivius, Joan., De erroribus Pontificiorum, seu de abusibus Ecclesiasticis. Basileae. — Ejusdem De stultitia mortalium, in procrastinanda correctione vitae, Liber. Basileae. — Ejusdem De Consolandis aegrotantibus, iisdemque ad mortem animandis, liber. Basileae. (1546). 8°.

Rivius, Joan., De titulo et inscriptione salutiferae Crucis, libellus. — Ejusdem De lucta Christiana; de officio pastorali ministrorum Ecclesiae in pagis; de vero erga Deum amore. Omnia nunc primum in lucem edita. Basileae, 1549. 2 tom. 1 vol. 8°.

Rivius, Johan., Opera theologica omnia, in unum volumen collecta, libris constans. XXVI. Accessit Vita ejusdem, descripta a Georgio Fabricio. Basileae, Joan. Oporinus. 1562. fol.

Rollocus, Rob., Tractatus de vocatione efficaci, quae inter locos theologiae communissimos recensetur, deque locis

specialioribus, qui sub vocatione comprehenduntur. Herbornae Nassoviorum, Christ. Corvinus. 1600. 8°.

Sadeelis, Antonii, Opera Theologica, volumine uno comprehensa, et ordine commodissimo digesta: in queis omnes adversariorum tractatus adversus superstitem illum editi refelluntur. Accessit Jac. Lectii de vita Ant. Sadeelis et scriptis Epistola. Ed. 4ª. prioribus longe emendatior. (Genevae), Esaias le Preux. 1615. fol.

Saravia, Hadr., De diversis ministrorum evangilii gradibus, sic ut a Domino fuerunt instituti, et traditi ab Apostolis, ac perpetuo omnium Ecclesiarum usu confirmati, liber I, cui duo alii additi, alter de honore qui debetur Ecclesiarum Pastoribus, alter de Sacrilegiis et Sacrilegorum poenis. Francofurti, Joan. Wechelus et Petr. Fischerus. 1591. 8°.

Sohnii, Georgii, Opera. Praef. est oratio de vita et morte Sohnii, totum ejus curriculum comprehendens. Herbornae Nassaviorum, Christ. Corvinus. 1591—1592. 3 vol. 8°.

Sturmii, H., De aeterna et immutabili Praedestinatione Dei; Electione atque Reprobatione, Diatribe. Lugd. Bat., Joan. Paetsius. 1583. 8°.

Suttlivii, Matthaei, De catholica, orthodoxa, et vera Christi Ecclesia, libri II. Londini, 1592. 4°.

Suttlivii, Matthaei, I. De vera Christi Ecclesia, adversus Rob. Bellarminum aliosque liber unus. — II. De Conciliis, et eorum authoritate adversus Rob. Bellarminum et bellos ejusdem sodales, libri II. — III. De Monachis, eorumque institutis et moribus disputatio. Cum indice. Hanoviae, Thom. Vilerianus. 1602. 8°.

Szegedinus, Stephanus, Tabulae analyticae, quibus exemplar illud sanorum sermonum de Fide, Charitate, et Patientia, quod olim Prophetae, Evangelistae, Apostoli literis

memoriaeque mandaverunt, fideliter declaratur. Schaphusiae, Conr. Waldkirchius. 1592. — Ejusdem Theologiae sincerae Loci Communes de Deo et Homine cum Confessione de Trinitate, perpetuis tabulis explicati et Scholasticorum dogmatis illustrati. Praemissa est historica commonefactio, de Ecclesiae Palingenesia saepius repetita. Ed. 3ª. Cum Indic. et Vita auctoris. Basileae, Conr. Waldkirchius. 1593. 1 vol. fol.

Thomson, Georg., Vindex Veritatis. Adversus Justum Lipsium libri II. Londini, Ex Officina Nortoniana. 1606. 8°.

Tilenus, Daniel, Syntagmatis Tripertiti Disputationum Theologicarum in Academia Sedanensi habitarum, pars prima. Editio postrema, recognita. Genevae, Petr. et Jac. Chouet. 1618. — Ejusdem Syntagmatis Disputationum Theolog. in Acad. Sedanensi habitarum pars altera. Sedani, Joh. Jannon. 1611. 2 vol. 8°.

Ursini, Zachariae, Volumen Tractationum Theologicarum, in quibus pleraque Christianae Religionis capita explicantur, et adversus Arianorum, Nestorianorum .... item Pontificiorum, Anabaptistarum et aliorum errores et haereses, defenduntur. Omnia nunc primum in lucem edita. Neustadii Palatinorum, 1584. fol.

Velvod, Guil., Ars domandarum perturbationum ex solo Dei verbo quasi transcripto constructa. Middelb., R. Schilders. 1596. 8°.

Vermilii, Petri Martyris, Loci Communes, ex variis ipsius authoris scriptis, in unum librum collecti, et in quatuor Classes distributi. Access. ab ipso P. Martyre scripti, nec antea publicati. Cum praefatione Rod. Gualtheri Tiguri, Christ. Froschoverus. 1580. — Ejusdem Locorum Communium Theolog. tomus II. Basileae, Pern. Lecythus. 1582. — Ejusdem Opuscula Theologica omnia partim nova,

partim prius quoque edita. Tomus III. Basileae, Pern. Lecythus. 1582. 3 tom. in 2 vol. fol.

Virelle, Matthieu, La Religion Chrestienne, déclarée par dialogue et distinguée en trois livres. Ensemble un brief sommaire et conférence d'icelle avec toutes les autres religions. Reveu et amplifié de plus des deux tiers. (Genève), Eust. Vignon. 1586. 8°.

Daarachter: Jean Chassanion, Histoires mémorables des grans et merveilleux jugemens et punitions de Dieu avenues au monde, principalement sur les grans, à cause de leurs mesfaits, contrevenans aux Commandemens de la Loy de Dieu. (Genève). Jean le Preux. 1586. 8°.

Viret, Pierre, La Physique papale, faite par manière de devis, et par dialogues. (Genève), Jean Gérard. 8°.

Viret, Pierre, Le Requiescant in Pace de Purgatoire, fait par dialogues, en manière de devis. (Genève), Jean Gérard. 1552. 8°.

De twee bovenstaande werken in éen band.

Volumen Thesium Theologicarum; in Illustri Schola Nassovica, partim Herbornae, partim Sigenae disputatarum: praeside Joh. Picatore. Sigenae Nassaviorum, Christ. Corvinus. 1596. — Volumen alterum Thes. Theol. in Ill. Schola Nassovica Herbornae disput. annis 1592, 1593, 1594, praeside Bernh. Textore. Sigenae, Chr. Corvinus. 1597. 1 vol. 8°.

Whitakeri, Guil., Opera Theologica, duobus tomis nunc primum collecta. Subjuncta est ad primi Tomi finem, de Auctoris Vita et Morte Descriptio. Access. Septem Indices. Genevae, Sam. Crispinus. 1610. 2 vol. fol.

Willichius, Jod., Dispositio in Evangelia Dominicalia omnibus declamatoribus, tam Ecclesiasticis quam Scholasticis utilissima. Basileae, (1542). 8°.

Wilsenius, A., (pred. te St. Anna ter Muiden), Cort begrijp

van de dwalinghen der Roomsche kercke, met de wederlegginge derselver uyt de texten des Leuvischen Bijbels. Wt het fransch (tot negen-mael toe gedruckt) overghesedt in 't Nederduytsch. Leyden, F. Moyaert. 1664. (*lees* 1644). 8°.

Hierachter: 1. A. Wilsenii Corte belydenisse van het alghemeyne Christelicke gheloove. Leyden, F. Moyaert. 1644. — 2. Catechisatie ofte eenvoudighe onderwijsinghe in de fundamenten der Christelicke religie. Leyden, F. Moyaert. 1544 (*lees* 1644). 8°. — 3. A. Wilsenius, Den ydelen roem Roberti de la Planche, Prediker in 't Jesuyten Klooster, over de valschelijck ghemeende vervalschinghe der Gereformeerde Bijbels. Amsterd., N. van Ravesteyn. 1649. 8°. — 4. A. Wilsenius, Ontrouwen handel Roberti de la Planche, Prediker in 't Jesuyten-Klooster tot Brugge, van hem ghenoemt Ontrouwen Handel Abrahami Wilsens. Middelb., J. Fierens. 1650. 8°.

Zanchii, Hier., Omnium Operum Theologicorum Tomi VIII. Singulis tomis Indices quinque subjuncti sunt. (Genevae), Sam. Crispinus. 1619. 8 tom. in 3 vol. fol.

Zepperus, Wilh., Tractatus de Sacramentis, in genere, et in specie. In quo populariter et perspicue cum vera et orthodoxa sacramentorum doctrina traditur, tum illorum abusus et corruptelae retunduntur. Herbornae Nassoviorum, Chr. Corvinus. 1606. 8°.

Zuinglii, Huldrychii, Opera, partim quidem ab ipso Latine conscripta, partim vero e vernaculo sermone in Latinum translata: omnia novissime recognita, et multis adjectis, quae hactenus visa non sunt. (Cum apologia R. Gualtheri pro Zwinglio et operibus ejus). Zurich, Christ. Froschover. (1581). 4 vol. fol.

Zuinglii, Huld., Junioris, Sermones XXX in undecimum Caput Epistolae ad Hebraeos: in quo de Justificatione, quae fit per Fidem, agitur: et, quod Patres Veteris Testamenti, non observatione Legis, sed fide Deo placuerint: item, quod hi per Fidem, in praeclaris stratagematis patrandis, et in adversis tolerandis, magnanimi et invicti

fuerint. Accessit M. Petri Pictav. Genealogia etc. (Zie Alg. Geschiedenis). Basileae, Leonh. Ostenius. 1592. fol.

2. IN DE 17e EEUW.

(In alphabetische volgorde).

Apollonius, Guil., (hoogleeraar en pred. te Middelburg), Tractaet van eenige bysondere deughden der kinderen Gods. Middelb., J. Fierens. 1652. 8°.

Arminii, Jacobi, Disputationes magnam partem S. Theologiae complectentes, publicae et privatae. Praemittitur Oratio de Vita et Obitu Auctoris, recitata a Petro Bertio. Lugd. Bat., Thom. Basson. 1610. — Ejusdem Orationes, itemque Tractatus insigniores aliquot, in quibus quidnam sentiat de quamplurimis in S. Theologia hoc tempore controversis quaestionibus profitetur. Lugd. Bat., Thom. Basson. 1611. In 1 vol. 8°.

Baltensz, Frans, Samaritane, ofte spieghel der Godtsvreesentheyt en Eerbaerheyt enz. Dordrecht, Frans Baltensz. 1648. 8°.

Bekker, Balth., De betoverde Weereld. Zie hiervoor bladz. 192.

Beuningen, C. v., Alle de brieven ende schriften opgesteld by den gewesen Burgemeester C. v. Beuningen. Amsterd., A. Pietersz. 1689. 4°.

(**Beverland, Hadr.**), Peccatum originale, philologice elucubratum à Themidis Alumno. Eleutheropoli, in Horto Hesperidum. 1678. 8°.

(**Beverland, Hadr.**), Histoire de l'état de l'homme dans le péché originel. Imprimé dans le Monde en 1731. 8°.
Vertaling van het voorgaand door J. F. Bernard.

Beverlandi, Hadr., Justinianaei de Stolatae Virginitatis jure lucubratio academica. Lugd. in Batavis, J. Lindanus. 1680. 8°.

Uchtmanni, Alardi, Vox clamantis in deserto ad Hadr. Beverlandum. Medioburgi, Theod. del la Maire. 8°.

Hierachter: Pleydoy gedaen by N. N., advocaet, in saake van N. N. gedaegden, in cas van falsiteyt, ter eenre, op ende jegens N. N. Bailjau, Inne officy Eysscher, ter andere zijde. Anno 1677. (Toegeschreven aan Hadr. Beverland. Zie evenwel Zel. III. I_2 358).

(Beverland, Hadr.), Perini del Vago, Equitis de Maltha, Epistolium ad Batavum, in Britannia Hospitem, de tribus Impostoribus etc. 8°.

(Beverland, Hadr.), Although my Innocency is shelter'd with a Bulwark of Virtues etc. 8°.

Boetius à Bolswert, Duyfkens en Willemynkens pelgrimagie tot haren beminden binnen Jerusalem, haarlieder tegenspoet, belet en einde. Amsterd., Erven van der Putte. (1627). Met pln. 8°.

Caron, F., Voorbeeldt des Openbaeren Godtsdiensts, bestaende in de verhandelinge van de 12 Artikelen des Geloofs, de Wet Godes, 't Gebedt des Heeren, mitsgaders de Feest-, Bid- en Dancktexten, ten dienste der Inlandtse Christenen op Amboina, in 40 Predicatien eenvoudelyck gestelt (in het Maleisch). Amsterd., Erfgen. van P. Matthysz. 1693. 4°.

Casmannus, O., Gnorismata: d. i. de ken-teeckens van de verkiesinghe ende zaligheyt der kinderen Godes. Uyt de Latijnsche in onse Nederlantsche tale vertaelt door Eust. Manglerius. Middelb, A. Baldeus. 1657. 8°.

Chamieri, Danielis, Panstratiae Catholicae sive Controversiarum de religione adversus Pontificios corpus. Genevae, 1626. 4 vol. fol.

Coccejus, J., De leere van het Verbond en Testament Gods, kort en grondig verklaart. Uit het Latijn overgeset. Middelb., 1677. 4°.

Betrachtung des kleinen Catechismi Lutheri und des kurtzen Begriffs Durrii etc. Gedruckt zu Ziricksee, im Jahr 1661. 8°.

Gründliche und nothwendige Antwort auf die Zirickseische Betrachtung des kleinen Catechismi Lutheri und des kurtzen Begriffs etc. durch Joh. Dürrium. Wittenb., 1662. 8°.

Gründliche und nothwendige fernere Antwort auf die Zirickseische Catechismus Betrachtung etc. durch Joh. Dürrium. Wittenb., 1662. 8°.

Gründliche und nothwendige schlieszliche Antwort auf die Zirickseische Catechismus-Betrachtung etc. durch Joh. Dürrium. Wittenb., 1662. 8°.

De vier bovenst. werken in éen band. Vergelijk over Joh. Duraeus, Luthersch predikant, de Statennotulen van Zeeland 20 Sept. 1656.

Elgersma, F., Leerzame bedenkingen over de eerste woorden des parabels van de Koningklyke Bruiloft uyt Matth. XXII, vs. 2, 3. Leeuwarden, Th. Luyrtsma. 1659. 8°.

Evangelista, Joannes, P. F. van 's Hertogenbosch, Het ryck Godts in der zielen of binnen ulieden enz. Vlissingen, C. van Stapels. 1666. 8°.

Faukelius, H., (pred. te Middelburg), Babel, d. i. verwerringhe der Weder-dooperen onder malkanderen, over meest alle de stucken der Christelicke leere. Met een kort verhael vanden oorspronck, verbreydinge, menigerley verdeelingen ende scheuringhe der selven van malkanderen. Middelburgh, H. vander Hellen. 1621. 8°.

Faukelius, H., Bruylofts-liet ter eeren Jesu Christi gesonghen, in den 45. Psalm, onder 't voorbeelt vanden Co-

ninck Juda ende zijne Bruyt: affbeeldende Christi gheestelijck houwelijck met zijne heylighe kercke. Middelb., Wed. en Erfgen. van S. Moulert. 1628. 4°.

Faukelius, H., Jesuat Jehova, ofte de Salicheyt des Heeren, d. i. verscheydene predicatien over de mensch-werdinge ofte gheboorte Christi uyt de Vrouwe, als oock over sijne besnijdinghe, Doodt ende Op-standinghe uyt den Dooden. Middelb., Wed. en Erfgen. van S. Moulert. 1633. 4°.

Faukelius, H., Jesuat Jehova, ofte de salicheyt des Heeren. D. i. verscheydene predicatien over de Mensch-werdinghe ofte Geboorte Christi uyt de Vrouwe, als oock over sijne Besnijdinge, Doot, ende Opstandinge uyt den dooden. Uyt-ghegheven door P. V. C. Middelb, Wed. ende erfgenamen van S. Moulert. 1633. kl. 8°.

Andere uitgave van hetzelfde werk.

Fenner, W., Twee predicatien enz. Uit het Engelsch vertaald door A. van Laren. Vlissingen, A. van Laren. 1661. 2 stn. in 1 bnd. 8°.

Gomari, Francisci, Opera Theologica omnia, maximam partem posthuma; suprema autoris voluntate a discipulis edita. Cum indicibus necessariis. Amstelodami, Joan. Janssonius. 1644. 3 partes. 1 vol. fol.

Continent Pars I: Matthaei, Lucae, cap. 1 et 2, Johannis, locorum explicationem; Pars II: Analyt. explicationem in plerasque Epistolas Apostolicas et quinque priora capita Apocalypseos; Pars III: Disputationes et Tractatus theologicos.

Gomari, Francisci, Conciliatio doctrinae orthodoxae de Providentia Dei. Lugd. Bat., Franc. Raphelengius. 1597. 8°.

Op den titel het inschrift: Reverendo ac doctissimo viro D. Hermanno Faukelio dn̄o et populari chariss. auctor dd.

Gomari, Francisci, Anticosterus: seu Enchiridii Controversiarum praecipuarum nostri temporis De Religione, a Francisco Costero conscripti, refutatio. Lugd. Bat., Christ.

Raphelengius. 1599. — Ejusdem Speculum verae Ecclesiae Christi: quo Pontificorum errores a Franc. Costero in Enchiridio Controversiarum propositi, reteguntur ac confutantur. Hanoviae, Guil. Antonius. 1603. In 1 vol. 8°.

Grotius, Hugo, De veritate religionis Christianae. Editionem novam curavit et selecta annotatione instruxit Jo. Theod. Bergman. Vol I. Lugd. Batav., 1831. 8°.

Heydanus, A., Homilie over de woorden Psalm 116 : 15, ghedaen in de St. Pieterskercke tot Leyden, 28 Dec. 1642, 's daeghs na de begraeffenisse van D. Ludovicus de Dieu. Leyden, 1647. 8°.

Hulsius, J., (pred. te Middelburg), De hedensdaegsche Antinomianerie, met die der Engelsche, en Oude Wetbestryders vergeleken, en soo uyt het Woord Gods, als uyt de formulieren van eenigheyt der Gereformeerde kerken klaer en grondig wederlegt en der selve schadelijkheyt aengewesen. Middelb., A. van Poulle. 1696. 8°.

Keckermannus, Barth., Systema S. S. Theologiae, tribus libris adornatum. Cum ind. Hanoviae, Guil. Antonius. 1602. 8°.

Klerck, H. de, Onses Heeren Jesu Christi Priesterlijk Koningrijk onder 't Nieuwe Testament, voorgestelt in eenige predicatien over den Palm Davids CX, tot troost van alle ware onderdanen des selfs, in dese bekommerlijcke tijden. Middelb., A. van Poulle en G. Horthemels, de Jonge. 1687. 8°.

Koelman, J., (pred te Sluys), Reformatie, noodig ontrent het gebruyk der formulieren, betoogt in twee predicatien en daar na uytgebreydt. Vlissingen, A. van Laren. 1673. 8°.

(Koelman, J.), De pointen van nodige reformatie ontrent

de Kerk, en Kerkelijke, en Belijders der Gereformeerde Kerke van Nederlandt. Beschreven in een brief aan een vrient, door Cristophilus Eubulus. Vlissingen, A. van Laaren. 1678.

Korte Notulen van seker gespreck, gehouden over den artijckel van de Mensch-werdinge onses Heeren Jesu Christi, tusschen de Predicanten van Ziericzee ter eener, ende Cornelis de Cuyper, Weder-doopschen Bisschop tot Haerlem, Jan van Voorden, Bisschop tot Utrecht, ende Frans de Knuyt, Vermaender, ter anderer zijde, ende dat op drie verscheyden reysen; waer van d'eerste is geweest den 4[en] September 1609, binnen Ziericzee. Dordrecht, F. Boels. 1646. 4°.

Kort en waerachtigh verhael van een seker gespreck, gehouden in Colijns-plate, den 5 November 1606, tusschen eenige Dienaers der Gereformeerder Kercken ende eenige Weder-doopers. Dordrecht, F. Boels. 1646. 4°.

Labadie, J. de, Manuel de piété, contenant quelques devoirs et actes religieux et Chrétiens vers Dieu, pour l'usage familier de l'Eglise Françoise-Walone de Middelbourg. Middelb., H. Smidt. 1668. 8°.

Labadie, J. de, Traité du Soi et des diverses sortes de Soi ou le renoncemant à Soi même. Herford, L. Autain. 1672. 8°.

Met het voorg. in éen band. Vergelijk ook den Catal. v. Pamfletten.

Larroque, Conformité de la discipline ecclésiastique des Protestans de France avec celle des anciens Chrétiens. Quevilly, P. Cailloue. 1678. 4°.

Love, Christoph., Naackt vertoogh van den algemeenen schrickelicken Dagh des Oordeels, mitsgaders een tractaet van den dienst der Engelen, als mede een ware biechte voor den oogen Gods, en zijne laetste brieven. (Vertaald

door J. de Later). Middelb., J. de Later. 1665. Met pln. 8°.

Mey, Joh. de, Alle de wercken, bestaande in een beschrijvinge van 't gewisse, eigenschappen en werken Gods, verklaring van zommige Spreuken Zalomons, en duistere plaatsen des Nieuwen Testaments, byzonderlijk van den Brief tot den Hebreen, mitsg. een geopent natuur- en genaden-tooneel, enz. Middelburg, 1681. fol.

Mey, Joh. de. Alle de werken van Joh. de Mey, in syn leeven Bedienaar des Goddelyken Woords te Middelburg, als meede Geneesmeester en Openbaar Leeraar der H. Godsgeleertheid en der Wysgeerte in de Hooge Schoole aldaar. Amsterd., J. Rotterdam. 1742. Met portret. 2 dln. fol.

Mey, Joh. de, (pred. te Middelburg), Het hand-boeck der Spreucken Salomons, ofte verklaringhen ende bedenckingen over eenige bysondere spreucken Salomons, om wel ende gheluckelijck te leven. Middelb., J. Fierens. 1657. 8°.

Mey, Joh. de, Halelu-jah, of Lof des Heeren, verbreidt op het Natuir-toneel. Middelb., J. Fierens. 1657. 8°.

Mey, Joh. de, Euzooia, ofte korte verhandelinge van de twee noodsakelikste hooft-vragen, waer in de geluckzaligheid des menscheliken levens bestaet? Ten 2, op wat wijse de selve kan genoten werden? Middelb., Th. Berry. 1674. 4°.

Mey, Joh. de, Vervolgh van Euzooia, bestaende in eenige korte aenteykeningen over het oprechten van een welgestelde en gelukkige Republyck. Als mede een kort advijs over de onmacht des Duyvels en Tooverye, waer door vele menschen bedrogen en elendig worden. Middelb., Th. Berry. 1674. 4°.

Mey, Joh. de, Euarchia of eerste en tweede vervolg van

Euzooïa, dat is, Korte Bedenckingen en Aenteijckeningen van een wel-gestelde ende gelukkige Regeringe: met aenmerkingen over het wechnemen der Kerkelike Verschillen, enz. Middelb., Th. Berry. 1675. 4°.

Mey, Joh. de, Derde Vervolgh van Euzooia, bestaande in bedenkingen over het leven der Patriarchen, genomen uit de Avond-Oeffeningen over Genesis. Item een Boexken onlangs gedrukt tot Gent met approbatie, in welk den verkeerden Mariae-Dienst krachtelijk wordt wederlegt, in 't Latijn met de Duytsche oversettinge, ende aenmerckingen daer over. Middelb., Th. Berry. 1675. 4°.

Het laatste stuk met afzond. titel en paginatuur.

Momma, W., Drie boeken van de verscheidene gelegentheid en staat der Kerke Gods onder de driederlei huishoudinge der Patriarchen, en des Ouden en eindelijk des Nieuwen Testamentes. In welke de meeste Gods-spraken der Heiliger Schrifture enz. verhandelt worden. Uit het Latijn vertaalt door A. van Poot. Amsterd., J. van Someren. 1676—1678. 2 dln. 4°.

Momma, W., De kennis der Waarheid naar de God-zaligheid; in voordeftige predikatien over uitgelezene plaatzen des O. en N. Testaments, als mede eenige geschilverhandelingen, en redeningen zoo in den Ham, als tot Middelburg gedaan. Middelb., J. Noenaaart. 1679. 4°.

Morton, Thomas, Apologia catholica ex meris Jesuitarum contradictionibus conflata, in qua Paradoxa, Haereses, Blasphemiae, Scelera, quae a Pontificiis objici Protestantibus solent, ex ipsorum Pontific. testimoniis diluuntur omnia. Londini, Joh. Norton. 1605—1606. 2 tom. 1 vol. 4°.

Moulin, Pierre du, Apologie pour la Saincte Cène du Seigneur contre la présence corporelle, et transsubstantiation. Item contre les messes sans communians. Et contre la communion sous une espèce. 2° éd. La Rochelle, 1609. 8°.

Moulin, Pierre du, Défense de la foy catholique, contenue au livre de Jaques I, Roy de la grand' Bretagne et d'Irlande. Contre la response de F. N. Coeffeteau. Genève, Esaie le Preux. 1610. 8°.

Parei, Davidis, In Rob. Bellarmini Disputationes. Heidelbergae, Impensis Jonae Rosae. 1612—1615. 3 vol. 8°.

P. C. F., De Keten der Bybelsche God-geleertheyt, soo die in haar draat en samen-hang aan een geschakelt, alle grontstukken der Christelijke Gods-dienst vervat. Uyt-gegeven door W. G(oeree). Middelb., W. Goeree. 1678. — F. van Leenhof, Keten der Bybelsche Godgeleertheid. 2e deel. Amsterd, W. Goeree. 1682. 2 dln. 1 bnd 8°.

Polyander, Joh., Andr. Rivetus, Ant. Walaeus et **Ant. Thysius,** Synopsis purioris Theologiae, disputationibus quinquaginta duabus comprehensa. Lugd. Bat., Ex offic. Elzeviriana. 1625. 8°.

Raad, G. de, Bedenckingen over den Guineeschen slaafhandel der Gereformeerde met de Papisten. Vlissinge, A. van Laren. 1665. 8°.

Rainoldi, Joh., Angli, Censura librorum apocryphorum Veteris Testamenti, adversum Pontificios, inprimis Rob. Bellarminum, praelectionibus ducentis et quinquaginta posthumis in Acad. Oxon. tractata. In Nobili Oppenheimio etc. Sumpt. Vid. L. Hulsii et H. Laurentii. 1611. 2 vol. 4°.

Riveti, Andreae, Opera theologica, ab authore recensita et aucta. Roterod., A. Leers. 1651—1660. 3 dln. fol.

R(oc), J. C. S. D(u), Les trois témoignages de la terre, ou sermon sur ces paroles de la première Epistre Catholique de S. Jean, Chap. 5. vers. 8. Il y en a trois aussi en la terre, qui rendent témoignage etc. Leyden, 1694. Et se vendent à Middelbourg, chez la Veuve Capon. 8°.

Met opdracht aan Willem van Nassau, heer van Odyck, Cortgene enz., Eerste Edele van Zeeland. De schrijver Jean Cambois S. Du Roc was predikant bij de Waalsche Gemeente te Vere.

Ryssenius, L., De oude rechtsinnige Waerheyt verdonckert en bedeckt door Des Cartes, Coccejus, Wittich, Burman, Wolzogen, Perizon, Groenewegen, Allinga etc. en nu weder op-gheldert en ontdeckt. Middelb., B. Smidt. (1674). 4°.

Scharpii, Joh., Cursus theologicus, in quo controversiae omnes de fidei dogmatibus, hoc seculo exagitatae, nominatim inter nos et Pontificios, pertractantur; et ad Bellarmini argumenta respondetur. Ed. 2ª. Genevae, Petr. et Jac. Chouët. 1620. 2 tom. 1 vol. 4°.

Scharpii, Joh., Tractatus de justificatione hominis coram Deo. Genevae, Paul. Marcellus. 1609. 8°.

Smoutius, H. G., Eendracht van over de vijftich menigherley Schriften, die teghen 't Pelaghiaensdom . . . gheschreven zijn. Rotterd., J. van Waesberghe. 1609. 4°.

Rivet, André, Sommaire et abrégé des controverses de nostre temps touchant la Religion. 2e Edition, reveuë et augmentée. A la fin est adjousté l'Antiprodrome opposé à l'Avantcoureur Jesuitique. Genève, Jaques Delarche. 1609. — Triomphe de la vérité, en suite du Sommaire des Controverses de nostre temps, touchant la Religion. Saumur, Thom. Portau 1610. In 1 vol. 8°.

Teellinck, W., Philopatris ofte Christelijck bericht hoemen Staets saecken soude mogen geluckelick uytvoeren: dienende tot desen jegenwoordigen Vredehandel. Z. p., 1608. 8°.

Teellinck, W., Eubulus ofte tractaet, vervatende verscheyden aenmerckinghen over de teghenwoordighe staet onser Christelicker Ghemeynte: midtsgaders een ghetrouwe bericht, hoe datmen de swaricheden onder ons geresen, best soude mogen weeren. (Opgedragen aan den Hoogen Raet en Hove Provintiael van Holland). Middelb., 1616. 4°.

Teellinck, W., Den Christeliicken Leytsman aen-wijsende de practijcke der warer bekeeringhe, onder de geleghentheyt van eenen Religieusen Vasten-biddach voor-ghestelt. Middelb., 1618. 4°.

Teellinck, W., De Clachte Pauli, over sijne natuerlijcke verdorventheyt, met de middel om van de macht der selver verlost te werden. Voorghestelt in twee Predicatien uyt Rom. 7, vers 24. (Met opdracht aan Adriaen de Huybert). Dordrecht, 1620. 4°.

Teellinck, W., Den volstandigen Christen, voor-ghestelt in dry Tractaten. (Opgedragen aan Casper, Josias en Johannes van Vosbergen). Middelb., 1620. 4°.

Teellinck, W., Liefden-dwanck, ofte de vriendelijcke cracht der Liefde Christi daerdoor alle ware Christenen tot den dienst Christi veerdich gemaeckt werden; voor-ghestelt in een Predicatie, over de woorden Pauli, 2 Cor. 5 vers 14. Middelb., 1620. 8°.

Teellinck, W., Hemelsche Openinge, van de zeghelen des Verbondts der ghenade: ons voorstellende de hoog-weerdigheyd, ende groote nuttigheydt des H. Doops ende des H. Avondtmaels. (Opgedragen aan Stevin Tenys). Amsterd., 1621. 4°.

Teellinck, W., Weech-schale des Heylichdoms, aen-wijsende hoe wij ons hebben moeten, als Gods volck in ongeluck comt, en hare vyanden boven sweven. (Opgedragen aan Eeuwout de Hubert). Middelb., 1621. 4°.

Teellinck, W., De Rust-plaetse des gemoets, dat is eene voor-stellinge van de wonderbaerlicke voorsienicheyt Gods, daer op een Christen mensche moet rusten en hem verlaten, oock als hem alle uytterlycke middelen zijn afgesneden. Mitsgaders een ghetrouwe verclaringhe, hoe dat een Chris-

ten-mensche, ofte een Christelicke Republijcke, den seghen Gods aen hare zijde souden ghecrijghen moghen. Middelb., 1621. 4°.

Teellinck, W., Philopatris, ofte Christelick bericht, hoemen de saecken des Landts, ende der Kercke, ende na-volghens oock der particulierer huysghesinnen ende persoonen soude moghen gheluckelick uyt-voeren. Eerst-mael in-ghestelt ter occasie van den Vrede-handel ghehouden in den Jare 1608. 3e druk. Middelb., 1621. 4°.

Teellinck, W., De Rust-tijdt ofte tractaet van d'onderhoudinghe des Christelijcken Rust-dachs, die men gemeynlyck den Sondach noemt. (Met opdracht aan de Staten van Zeeland). Rotterd., 1622. 4°.

Teellinck, W. Sleutel der Devotie: ons openende de deure des hemels. (Opgedragen aan Jaques Colé Orteliaen, coopman tot London). Amsterd., 1624. 4°.

Teellinck, W., Godes handt ter straffe ende ter verlossinghe: nu onlangs door driederley plagen in deze landen gesien. (Opgedragen aan Jhr. Johan Huyssen Cattendijck). Middelb., 1624. 4°.

Teellinck, W., Davids Danckbaerheyt, voor Gods weldadicheyt; voor-gestelt wt Psalm 116, vers 12, 13, 14. (welcke text te Salvador in Brasilien oock alder-eerst ghepredickt is gheweest). Tot op-weckinghe der danckbaerheydt over de victorie ons van Gode aldaer vergont. Middelb., 1624. 4°.

Teellinck, W., Sampson de Held Gods, ofte stichtelicke verklaringe vande wonderbare historie van Sampson den Richter Israëls. (Met opdracht aan Mr. Bonifacius de Jonge). Middelb., 1625. 4°.

Teellinck, W., Christelijcke Aenspräke aen alle opsienderen

van Gods Kercke, ende rechte liefhebberen der waerheyt. Tot noodige waerschouwinge ende opweckinge in dese verwerde ende sorgelijcke tyden. Franeker, 1626. 4°.

Teellinck, W., Noodwendigh Vertoogh aengaende den tegenwoordigen bedroefden staet van Gods volck. Hier is by ghevoeght een corte verclaringhe van des autheurs ghevoelen over het stuck vanden Sabbath. Middelb., 1627. 4°.

Teellinck, W., De worstelinghe eenes bekeerden Sondaers, ofte grondighe verclaringhe vanden rechten sin des VII Capittels tot den Romeynen. (Opgedragen aan Cornelis, Johanna en Agatha Teellinck, zijn oom en moeien, en met een voorrede van G. Voetius). Vlissingen, 1631. 4°.

Teellinck, W., Het Geestelijck Cieraet van Christi Bruylofts-kinderen. Ofte de practijcke des Heylighen Avondtmaels. (Opgedragen aan Adriaen Manmaker). Amsterd., 1633. 4°.

Hierachter volgt: *a.* Een getrouw bericht, hoemen sich in geval van sieckte ende verlossinghe uyt de selve dragen moet. (Brief aan zijne moeder, de wed. Joos Teellinck, „uyt zijne kamer te Haemstede 25 Mey 1608"). *b.* Cort bericht, hoemen den verdructen en verlosten sal aengaen.

Teellinck, W., Huys-boeck ofte eenvoudighe verclaringhe ende toe-eygeninghe van de voornaemste vraegh-stucken des Nederlandtschen Christelijcken Catechismi. Den tweeden druck. Vermeerdert met de verclaringhe ende toeeygeninghe over de thien geboden, ende het Ghebedt des Heeren, door Maximiliaen Teellinck. (Opgedragen aan de regeering van Middelburg, met eene recommandatie aan de Bewindhebbers der O. en W. Indische Compagnie en aan alle zeevarende lieden). Middelb., 1639. 2 deelen in 1 band. 4°.

Teellinck, W., Timotheus, ofte ghetrouwe waerschouwinge tegen het verdrietelijck begapen der afgoden ende afgo-

dischen dienst der Papisten; 't welck by vele van de Gereformeerde seer onbedachtelijck gepleeght wert, in Brabant ende Vlaenderen, by occasie van desen stil-stant van wapenen. (Opgedragen aan Eeuwout Teellinck). 3e druk. Dordrecht, 1648. 8°.

Teellinck, W., Den Politycken Christen ofte instructie voor alle - hooge en leege staets-persoonen, wijsselijck voorghestelt door den Coninckliјcken Prophete David inden 101 Psalm, tot destructie vande hedendaeghsche Machiavelsche wijsheydt, om op een recht compas den hemel te bezeylen. Wtgegeven na sijn dood door M(aximiliaan) T(eellinck), P(redikant) Tot M(iddelburg). (Opgedragen aan den prins Willem II). Middelb., 1650. 8°.

Teellinck, W. — F. Ridderus, De Mensche Godts, verthoont in de staet 1. der verdorven nature, 2. der wedergeboorte en bekeeringe, 3. des wellevens, 4. der regeringe, 5. der struyckelingen, 6. der ellenden, 7. der reformatie, 8. der geluksaligheydt, uyt de geschriften en tractaten van Mr. Willem Teellingh. Hoorn, 1656. 4°.

Teellinck, W. — Het eerste stuck van de wercken van Mr. Willem Teellinck, J. U. D., in sijn leven Predikant tot Middelburgh in Zeelant, sijnde het eerste deel van syne tractaten over sekere texten der H. Schrift. (Uitgegeven) door Theodorus en Johannes Teellinck. Utrecht, 1659. 4°.

Inhoud:

a. Adam rechtschapen, wanschapen, herschapen, dat is: Eene naeckte ontdeckinge vande gelegentheydt des menschen in sijn driederley staet: namelijck der onnooselheydt, der verdorventheyt ende der weder-oprechtinge, voor-gestelt over de woorden Mosis Gen. 2 : 7.

b. Wraeck-sweert, bepleytende het recht van Godts verbondt door bloedighe oorloge, dieren tijdt, bleecke pestilentie, voorgesteldt uyt Levit. 26: 23—26.

c. Zions basuyne, aen-gesteken wt de woorden des psalmists, Psalm 7 : 18 en 14, ter occasie van d' oorloge, daer wy mede gedreyght werden. (Met opdracht aan den Raad van State der Vereen. Nederlanden).

d. Zephaniae waerschouwinge, om voor te comen den ondergang Jerusalems: oock passende op de tegenwoordige gelegentheydt onser weerden Vader-lants.

e. Balsem Gileads voor Zions wonde. (Met opdracht aan de Staten-Generaal, gedagt. Middelburgh den 20 April 1622).

f. Christi waerschouwinge, om voor te comen het weeren van onsen Candelaer uyt zijne plaetse. (Met een voor-reden Aen de Nederlandtscher Ghemeynte Christi tot Londen, geschreven uit Middelburg).

g. Treur-schrift over de elende ende de versmaetheydt, daer in Godts volck, in vele quartieren des weerelts, ghecomen is t'onsen tijde.

Teellinck, W. — Het tweede stuck van de wercken van Mr. Willem Teellinck, J. U. D., in sijn leven Predikant tot Middelburgh in Zeelant. (Uitgegeven) door Johannes Teellinck. Amsterd., 1662. 4º.

Inhoud:

a. De Toetsteen des Geloofs, waer in de gelegentheyt des waren salighmakende geloofs nader ontdeckt wordt, soo dat een yder sich selven daer aen kan toetsen of hy oock het ware salighmakende geloove heeft.

b. Den Spiegel der Zedicheyt, daer in alle soorten van menschen haer selven besiende, bemercken mogen, oft sy oock niet geweken zijn van de eenvoudicheydt, die sy in hare kleedinge behoorden te betrachten.

c. Ecce homo, ofte Oogen-salve voor die noch sitten in blintheyt des gemoets ende voor alle treurige te Zion, om te sien het bittere lijden Christi, ende de soete vrucht van dien, tot haren onuitspreeckelijcken troost. (Met opdracht aan de Bewindt-hebberen der Oost-Indische Compagnie, gedagt. uyt Middelburgh, den 12 Januarij 1622).

Tossanus, D., Cort onderwiis van de ware kennisse Gods enz. In Nederduyts gestelt door A. V. V. Middelb., bij Richard Schilders, voor A. vanden Vivere. 1610.

Udemans, G., De laetste basuijne, d. i. getrouwe waerschouwinghe onses Heeren Jesu Christi, aengaende des Menschen Uyterste. Dordrecht, F. Boels. 1645. 4º.

Udemans, G., Noodige verbeteringe: d. i. schriftmatige aenmerckingen op seker boecxken van Françoys de Knuyt, bisschop der Mennisten tot Ziericzee, genaemt, Onder verbeteringe, Eene korte Bekentenisse des Geloofs *enz*... Alwaer... den gront van den voorseyden Françoys de

Knuyt ende syne medestanders wat naerder ontdeckt wort, niet alleene uyt de Korte Notulen van het gespreck, dat de Predicanten van Ziericzee met de gemelte Mennisten gehouden hebben tot Ziericzee ende Colijns-plate, maer oock uyt de Prothocollen van Franckenthal, Embden ende Leeuwaerden enz. Den 2en Druck, by den Autheur oversien ende verbetert. Dordrecht, F. Boels. 1646. 4°.

Hierachter de Notulen der gesprekken te Zierikzee en Kolijnsplaat, vermeld op bladz. 412.

Walaeus, Ant., Censure ofte Oordeel van de professoren der H. Theologie, in de Universiteyt tot Leyden, over de Belydenisse ofte Verclaringe van 't gevoelen der gene, die, inde geunieerde Nederlanden, Remonstranten werden ghenoemt, etc. Leyden, Bonavent. en Abrah. Elzevier. 1627. 4°.

Wittewrongel, P., Oeconomia Christiana ofte Christelicke Huys-houdinghe, vervat in twee boecken, tot bevoorderinge van de oeffeninge der ware Godtsaligheydt in de bysondere huys-ghesinnen. Amsterd., Wed. van M. Jansz. Brant en A. van den Burgh. 1661. 4°.

Yvon, Pierre, Emmanuel ou la connoissance de Jésus Christ. notre Seigneur selon divers de ses principaux états, en cinq traitez. Amst., 1683. 8°.

3. In de 18e eeuw.

(In alphabetische volgorde).

Abresch, P., Bedenkingen over 's Heilands verzoekingen in de woestijne. Utrecht, 1765. 8°.

Arxhouck, J. van, rustend pred. te Vere, Het gelukkig en ongelukkig einde der rechtveerdigen en der godtloozen enz. Predikatien over den LXXIII Psalm, ten deele op het lusthuis te Zoestdyk voor den Prins en de Prinses van Oranje uitgesprooken. Amsteld., 1749. 8°.

Andriessen, A., Inwyings-rede over de waarheid van den Christelyken godsdienst enz., den 30 April 1777 uitgesproken, by de plechtige aanvaarding van zynen post als Hoogleeraar in de H. Godgeleerdheid in de Doorl. Schole te Middelburg. Uit het Latyn vertaald door J. W. de Bruyn. Middelb., 1778. 8°.

Bakker, Pieter. De Doornige Roozenkrans gevlogten van Pieter Bakkers schriften, bestaande in zyn 2 Ontdekkingen der Hernhutters, met het Naberigt des Drukkers Kornelis Jacobsz. (Middelb., 1744). 4°.

Bakker, Pieter. Het Judas loon voor verrader J. W. Claus van Laar. Middelb., Kornelis Jakobsz. 1746. 4°.

Barkey, N., De veilige weg tot het zalig eeuwig leven. 2e uitgave. Middelb., 1755. 4°.

Bekker, E., Wed. A. Wolff, en A. Deken, Twaalf Leerredenen en eenige gebeden, ten gebruike van den gemeenen man. 's Graavenh., 1782. 8°.

Bellamy, J., Leerrede voor het volk van Nederland, naar Nehemia IV, vs. 14—17. In Holland, 1784. 8°.

Bellamy, J., Twee nagelaaten leerredenen, met een voorberigt, hem betreffend. Vlissingen, 1790. 8°.

Bierman, J., hoogl. en pred. te Middelburg, Heilige keurstoffe bestaande in eenige zieluitlokkende kerkredenen, zo des Ouden als des Nieuwen Testaments. Utrecht, W. van Poolsum. 1714. 8°.

Bonnet, G., Verzameling van leerredenen. 3e druk. Utrecht, 1782—1792. 4 dln. 8°.

Bonnet, G., Eerste antwoord aan P. van Hemert op zyn brief over de rede en haar gezag in den godsdienst. Utrecht, 1785. 8°.

Bonnet, G., Vyftal leerredenen, ter aanpryzing van onderzoek in zaaken den godsdienst betreffende. Utrecht, 1793. 8°.

Bonnet, G., Twee redevoeringen. Utrecht, 1795. 8°.

Bonnet, G., De heerschappy van Jezus Christus enz. in eenige leerredenenen onderzogt en verklaard. Utrecht, 1795. 8°.

Briefwisseling van Philagathos en Philalethes over de leer van het zedelijk gevoel, uitgegeven en met een voorbericht en uitvoerige aanmerkingen vermeerdert, door Joh. Petsch. Utrecht, 1771. 8°.

Bruining, H. A., De onvrugtbaare vygeboom ter uitroeyinge veroordeeld, doch nog voor een jaar verbeden, en De onvermydelyke ondergang eener tegen zig zelve verdeelde maatschappye, of tweetal biddags leerredenen, over Luc. XIII : 6—9 en Matth. XII : 25 enz. Vere, by C. M. van de Graaf, enz. 1787. 8°.

Buddei, J. F., Institutiones theologiae moralis variis observationibus illustratae. Lipsiae, Th. Fritsch. 1715. 4°.

Buddei, J. F., Institutiones theologiae dogmaticae variis observationibus illustratae. Lipsiae, Th. Fritsch. 1724. 4°.

Buddei, J. F., Miscellanea sacra sive dissertationum aliarumque commentationum ad theologiam historiam ecclesiasticam et recentiores controversias spectantium collectio. Jenae, sumpt. J. F. Bielckii. 1727. 3 dln. 4°.

Buddei, J. F., Isagoge historico-theologica ad theologiam universam singulasque ejus partes. Lipsiae, Th. Fritsch. 1727. 2 dln. 4°.

Buddei, J. F., Theses theologicae de atheismo et superstitione variis observationibus illustratae, quibus suas annotationes adjecit J. Lulofs. Lugd. Batav., J. le Mair. 1767. 8°.

Bunyan, John., The pilgrim's progress from this world to that which is to come, delivered under the similitude of a dream. London, Grant Richards. (1903). 8°.

Crane, J. de, Leer-reden uyt Psalm 50 : 5, ter geleegentheyt der bevestinge van Daniel Securius tot Leeraar in de Gemeinte van Oostcappelle. Middelb., 1733. 4°.

Drunen, J. J. van, De gemeinte van Israel tot het intreden voor land en kerke opgewekt: vertoond in eene leerreden, naar Psalm CXXII : 6. Uitgesproken te 's Hertogenbosch den 13 van Wiedemaand 1773 in tegenwoordigheid van Willem V. Utrecht, 1774. 8°.

Drunen, J. J. van, Ernstige waarschouwing aan het Publiek, wegens een geschrift, tot tytel hebbende: Rapport aangaande de Verdeediging der Rechtzinnigheid van D. Kleman op de Classis van 's Gravenhage, den 6 November 1775, ingebragt door Visitatores Librorum; uitgegeven door Justus Alethophilus Pacificus. Rotterd., 1776. 8°.

Drunen, J. J. van, De aart des geschryfs, in het Nader bericht van Joh. Petsch aan het publiek, wegens Irenaeus Philadelphus Staat des geschils enz. Rotterd., 1776. 8°.

Drijfhout, A., Specimen philos.-theol. de Providentia Dei speciali. Traj. ad Rhen., 1768. 8°.

Drijfhout, A., Verzameling van leerredenen. Middelb., P. Gillissen en Zoon. 1788. 8°.

Esgers, J., De ydelheit van den mensche, vertoont in een Lykreden uit Psalm 144 : v. 4, bij gelegentheit van het afsterven van C. van den Bogaerde, Pred. te Amsteldam. Amsteld., 1740. 4°.

Fabricii, Jo. Alb., Delectus argumentorum et syllabus scriptorum qui veritatem religionis Christianae adversus

Atheos, Epicureos, Deistas seu Naturalistas, Idololatras, Judaeos et Muhammedanos lucubrationibus suis asserverunt. Praemissa sunt Eusebii Caesariensis prooemium et capita priora demonstrationis evangelicae etc. Hamburgi, 1725. 4°.

Frein, H. de, (pred. te Middelburg), De ongelukkige staat der Godloozen, zonder vrede in dit leven, in haar dood en in de eeuwigheid. Middelb., L. Bakker. 1723. 8°.

Frein, H. de, Een strydende heylige in de wapenen tegen den Satan: desselfs listige omleydingen en vuurige pylen, of een verhandelinge van Ephes. 6 : 10—18 in eenige predikatien. 2e druk. Middelb., J. op Somer. 1724. 2 dln. 8°.

Frein, H. de, Het spelen met de kaart den Christenen ongeoorlooft voorgestelt ende ter afmaaninge aangedrongen. Middelb., 1738. 8°.

Gillissen, Aeg., Intrêe-leerreden over Micha V : 4, 5. Uitgesproken te Vlissingen den 13 Maart 1746. Middelb., P. Gillissen. 1746. 4°.

Glay, Jac., Het fondament van het waarachtige Christendom, ofte de vrye rechtveerdigmakinge des Zondaars in de Vierschare Godts. Middelb., W. Eling. (1728). 4°.

Habbema, J., Tegen-bericht of kort vertoog van de kleine kragt doch grooten drift, die 'er is in het Bericht van R. M. van Goens. Waar bij gevoegd zijn drie brieven aan den heer R. M. van Goens door P. Hofstede. Rotterd., 1776. 8°.

Hanappier, J., Leer-reden over Jerusalems Gebouw, Godsdienst, Gerichte en Vrede uyt Psalm 122 : 3—6, ter opening van de Synode van Zuydhollandt. Middelb., P. Gillissen. 1746. 4°.

Hartogh, Th. de, Het vermeetel Baebel gevallen en ver-

woest, naer Jesaias voorzegginge Kap. XIV : 12—17 op de tweede eeuwfeeste ter geheugenisse van de ooverleeveringe der geloofsbelydenisse in 1530. Middelb., M Schryver. 1730. 4°.

Hemert, G. van, (hoogl. en pred. te Middelburg), Gerardus de Wind uyt zijne verhandeling van Gods algemeene genade, ontmaskert enz. Middelb., M. Schryver. 1730. 8°.

Heringa Fz., J., Vertoog over het vereischt gebruik en hedendaegsch misbruik der kritiek in de behandelinge der Heilige Schriften. (Verhandeling van het Genootschap tot verdediging van den Christelyken Godsdienst, opgericht in 's Haege). Amsterd., Haerl., en 's Haege, 1793). 8°.

Heringa Ez., J., Leerrede over het betamend gebruik der vrijheid, naar aanleiding van Gal. V : 13. Utrecht, 1795. 8°.

Hofstede, P., De waarheid en godlykheid der Euangelische verhalen, opgemaakt uit vergelyking van den val van Petrus met den dood van Judas enz. Rotterdam, 1774. 8°.

Houten, Fred. van, Geestelijk houwelijks verzoek van Vorst Messias aan de Kerke. Waarby, neevens twee uytgezogte brieven, nog gevoegt zijn verscheydene uytgezogte aanteekeningen. Middelb., 1712. 8°.

Hunnius, B., pred. te St. Laurens, Nederlands rust en vryheid gebouwd op de zuivere en onbevlekte Gereformeerde Godsdienst. Middelb., S. Clement. (1713). 8°.

Hunnius, B., (pred. te St. Laurens), De weegschale des heiligdoms, toonende dat het geluk van des Heeren volk, en vooral in Nederland, van tyd tot tyd, is ge-evenaard na de mate van haaren yver in en voor de zuivere Godsdienst. Middelb., 1714. 4°.

Immerseel, J. van, pred. te 's Heerenhoek, Dat alle men-

schen, die onder de verkondiging van het Evangelium leeven, regt op de beloften hebben, als onbestaanbaar voorgesteld. Middelb., H. van Osch. 1791. 8°.

Iperen, J. van, Twee leerredenen. Afscheid van de classis van Walcheren en de gemeente van Ter Veere, nevens de eerste leerrede op het O. I. C. schip Europa. Amsterd., 1779. 8°.

Iperen, J. van, Intreê-rede te Batavia, uitgesprooken in de Hollandsche Kerk, den 7 Maart 1779. Batavia, 1779. 8°.

Kist, W., Verhandeling over Lucas II vers 2. Middelb. en Dordrecht, 1791. 8°.

Lavillette, C. A. de, (pred. te Zierikzee), Het gantsch zeer uitneemend eeuwig gewigt der heerlykheid van Gods Keurlingen. Dordrecht, A. Blussé. 1768. 4°.

Hierachter: C. A. de Lavillette, De bedroefde Kristen vertroost, en J. van de Velde, Lykreden op C. A. de Lavillette.

Leydekker, J., De Hervormde Kerk in 't gemeen verdedigt tegen het Pausdom, in 't bysonder tegen den hoon, den Hervormers en hunne Leere aangedaan door den R. Priester Th. du Jardin, in zyn boek genaamt Geloofsgeschillen enz. Middelb., J. Boter. 1711. 4°.

Leydekker, J., Het testament van Jacobus Leydekker aan de gemeente van Jesus Christus te Middelburg, zynde eene Jubel-reden van zyne 50-jaarige bedieninghe over Ps. 71 : 17, 18 enz. Middelb., L. Bakker. 1728. 4°.

Aan het slot: Lijst der predikanten te Middelburg sedert 1574.

(Lydius, Jac.), Den Roomschen Uylen-spiegel. Getrocken uyt verscheyden oude Roomsch-Catholijke Legende-boeken, ende andere Schrijvers. Vermakelijk, ende stichtelijk om te lesen voor alle Catholijke Hertekens. Met noodige Annotatien, en verklaringen hier en daer verlicht. Mitsg.

met verscheydene kopere Platen verçiert. Amsterdam, 1716. 8°.

Oosterwyk, C. van, (pred. te Zaamslag), De gezegende nagedagtenis van den regtvaardigen, vertoont en toegepast uit Spreuken 10 : 7, by gelegenheid van het afsterven van H. Verschoor, pred. te Neuzen. Middelb., P. Gillissen. 1756. 4°.

Perponcher, W. E. de, De Zuid-Bevelandsche dorpsleeraar. Utrecht, 1799. 8°.

Petraeus, Aeg., Beredeneerd onderzoek naar de natuur en 't bestaan der Engelen. Goes, 1777. 8°.

Putt, E. van de, De salige uitkomst van den stryd des geloofs in Paulus..., op het afsterven van Corn. Boott, Leeraar te Utrecht. Utrecht, 1713. 4°.

Sandyk, Bernh., Kerkreede over Hebreen 13. v. 7. Ter na-gedagtenisse van Jacob de Kempenaar, Bedienaar des Goddelyken Woords te 's Graavenhaage. 2e druk. 's Gravenh., 1726. 4°.

Schelvisvanger, J., pred. te Serooskerke in Walcheren, Jezus Christus als het eenig volmaakt Gode behaaglyk zoen offer aan Israël voorgesteld, door den profeet Micha zyne tydgenooten aangepreezen, in eenige leerredenen beschouwd. Utrecht, 1777. 8°.

Schoolhouder, J., Josef op de zegekoets des geloofs. Leerrede over Hebr. XI : 22. 1715. 4°.

Sheppard, Th., De waare bekeeringe enz. Met een voorreden van W. Greenhil. 5e druk. Dordrecht, 1769. 8°.

(Steengracht, J.), Broederlijke wederstand met een onderwijsinge. Middelb., S. Clement. (1700). 4°.

(Sterne, Laur.), Leerredenen van den Eerwaerden Heere Yorick. Uit het Engelsch vertaald door B. Brunius. Amsteldam, A. E. Munnikhuisen. 1779—1780. 2 dln. 3 bdn. Met portret. 8°.

Steversloot, L., De Nieuwe Hemelen en Nieuwe Aarde, ofte de zaalige verwagtinge van Gods Kinderen, verklaard en toegepast op den 1sten Dag van 't Jaar 1704 over 2 Petr. 3 vers 13. Uitgesprooken in de Kerk te Altona. Hamburg, 1704. 4°.

Stokmans, Aeg., (pred. te Goes), Twe kerkelyke redenvoeringen over de broederlyke liefde en de geboorte van boven of wedergeboorte. 2de druk. Goes, J. Huysman. 1756. 4°.

Toets-steen (De) der waarheid enz. Met twee stellingen. Rotterdam, 1797. 8°.

Hierachter: Aanmerkingen op de Toetssteen der waarheid, door Jan Cantzlaar Hz.

Tuinman, C., (pred. te Middelburg), Rommelzoode van allerlei Paapsch heiligdom, bestaande in raare overblijfzels, uit veele hoeken opgehaalt, en by een gebragt door de beroemde Godsgeleerde Johan Kalvyn. Nu op 't nieuw tegen 't vermuffen, in de Nederlandsche zon te verluchten gespreid. Middelb., J. op Somer. 1712. 8°.

Tuinman, C., Johan Calvijns onderrichting tegen de dolle en dweepersche secte der Vrygeesten, die zich Geestelijke noemen, vertaalt. Hier by is gevoegt de Overeenstemming van die Vrygeesten met de hedendaagsche. Middelb., H. Pauwelssen. 1712. 8°.

Tuinman, C., De heillooze gruwelleere der Vrygeesten, in haar grond en tzamenschakeling, uit derzelver schriften aangewezen, ontmaskert en wederlegt. Tot een vervolg op J. Kalvijns vertaalde Onderrichting enz. Hier by is een Wederandwoord op den lasterbrief van den vermom-

den Theophilus enz. En noch de uitspraak des E. Kerkenraads van Middelburg over M. Booms enz. Middelb., W. Eling. 1714. 8°.

Turrettini, Joh. Alph., Opera omnia theologica, philosophica et philologica. Leovardiae et Franequerae, H. A. de Chalmot et D. Romar. 1774—1776. 3 dln. 4°.

Voget, Alb., Wekkend voorstel en trekkend voorbeeld aangaande de hoogste Christenpligt. Gron., Wed. J. Cort. 1731. 4°.

Voget, Alb., De luyster van de Kerk des Nieuwen Testaments naa haar laatst verval: vertoont in schriftmaatige opening van de 58ste, 59ste en 60ste hoofdstukken der godspraaken van den propheet Jesaias. Utrecht, J. Evelt. 1741. 2 dln 1 bnd. 4°.

Vos, J. de, pred. te Liefkenshoek, Verhandeling over Luk. II: 15*a*. (Met opdracht aan de Gecomm. Raden van Zeeland Rosevelt en Turck). Utrecht, 1769. 8°.

Werenfelsii, Sam., Opuscula theologica, philosophica et philologica. Editio IIIa, recognita, emendata et aucta. Lugd. Batav. et Leovardiae, J le Mair et H. A. de Chalmot. 1772. 2 dln. 4°.

Willemsen, J., Gekroonde steenen, opgericht als banieren in het land van Messias tot heil van Gods volk, vertoond in eene Leerreden over Sach. IX : 16, in tegenwoordigheid van W. K. H. Friso, Prinse van Oranje enz. Middelb., 1747. 4°.

Willemsen, J., Gedenkteken, opgerecht ter gedachtenis van den rechtveerdigen. Lijkrede op I. Schorer, Hoogleeraar en Pred. te Middelburg. Middelb., 1751. 4°.

Willemsen, J., The stones of a crown lifted up as ensigns

in the Messiah's land, for the salvation of God's people, shewn in a sermon on Zech. IX : 16 in presence of the Ill. W. Ch. H. Friso, Prince of Orange. Translated from the Low Dutch. Edinb., J. Yair. 1748. 8°.

Willemsen, J., Hertsterkte in Jehova, of aanmoedigende opwekking tot eene gezette oefeninge der Godzaligheid enz. Ter nutte stichting in rym gesteld. Middelb., H. Sas en J. Dane. 1775. 8°.

Zimmerman, J. J., De voortreflykheid des Christelyken Godsdienst, vergeleken met de philosophie van Socrates. Met voorrede van P. Hofstede, benevens Aanhangsel. Rotterdam, 1770. 8°.

VI. Godgeleerdheid na de 18e eeuw.

(Apologetiek; Bijbelsche Dogmatiek; Dogmengeschiedenis; Dogmatiek; Symboliek; Polemiek; Moraal; Stichtelijke Geschriften; Mystiek).

J. J. **van Oosterzee,** Oratio de religione Christiana, optima verae humanitatis magistra. Traj. ad Rhen., 1869. 8°.

P. H. **Hugenholtz Jr.,** De dorst naar God. Een woord bij de opening van het gebouw der Vrije Gemeente. (Overgedrukt uit de Stemmen der Vrije Gemeente). Amsterd., 1880. 8°.

A. **Bruining,** Het bestaan van God. Een populaire beschouwing. Leiden, 1891. 8°.

J. **Cramer,** De kanon der Heilige Schrift in de eerste vier eeuwen der Christelijke Kerk geschiedkundig onderzocht. Amsterd., 1883. 8°.

P. J. **Andreae,** Dissertatio inquirens miracula quid sint scriptoribus sacris. Amsterdam, 1832. 8°.

P. Andreae, Hebben de wonderen in den Bijbelschen zin des woords opgehouden, of kunnen zij in dien zin gezegd worden voort te duren? (Overgedrukt uit de Godgeleerde Bijdragen). 1847. 8°.

J. J. van Toorenenbergen, De legende, beschouwd met het oog op de wonderverhalen der evangeliën. Eene voorlezing. Utrecht, 1861. 8°.

S. A. Buddingh, Onderzoek naar de reden, waarom Jezus verboden heeft hem als den Christus openbaar te maken. Batavia, 1847. 8°.

G. D. J. Schotel, Iets over de uitwendige gedaante van onzen Heer Jezus Christus. 's Hertogenb., 1852. 8°.

J. Helder, Het geloof volgens Jezus, onderzocht uit de bronnen der synoptische Evangeliën. Akad. Proefschrift. 1865. 8°.

J. Riet, De leer van Jezus aangaande Ζωὴ αἰώνιος volgens de vier Evangeliën. Acad. Proefschrift. Utrecht, 1864. 8°.

J. Groenewegen, Pontius Pilatus. Acad. proefschrift. Amst., 1872. 8°.

In welk verband staat Jezus dood tot onze schuldvergiffenis en zaligheid? Dordrecht, 1815. 8°.

F. P. J. Sibmacher Zijnen, De godsdienst van Jezus van Nazareth. Middelb., 1895. 8°.

I. van den Bergh Jr., De leer over de Kerk volgens het Nieuwe Testament. Acad. proefschrift. Leiden, 1870. 8°.

W. van Lingen, Het gebed des Heeren. Bijdrage tot de kennis van het oorspronkelijk Christendom. Acad. proefschrift. Leiden, 1874. 8°.

R. Rickli, Het wezen des waren Christendoms, of Johannes

eerste brief verklaard en ontwikkeld. Vrij naar het Hoogduitsch door L. C. Meijer, met een voorberigt van D. T. Huët. Rotterd., 1838. 8°.

N. J. **Krom**, Het geloof der Discipelen aan de opstanding van Jezus en het ontstaan der Christelijke kerk. (Overgedrukt uit de Godgeleerde Bijdragen voor 1863). 8°.

N. J. **Krom**, Kan het ontstaan der Christelijke Kerk niet worden verklaard zonder het geloof der Discipelen aan de opstanding van Jezus? Leiden, 1863. 8°.

A. I. **Snouck Hurgronje**, Diss. inaug. de praecipuis vaticiniis V. T., quibus effusio Spiritus S., diebus Messiae expectanda, praenuntietur. Traj. ad Rhen., 1804. 8°.

G. **Lyttleton**, De waarheid van het Christendom, betoogd uit de bekeering van den apostel Paulus. Op nieuw uitgegeven door J. M. Schrant. Leiden, 1859. 8°.

H. **Smeding**, Paulinische gewetensleer. Acad. proefschrift. Utrecht, 1873. 8°.

M. A. N. **Rovers**, Disquisitio de Paulo religionis Christianae apologeta. Traj., 1860. 8°.

E. **Barger**, De Christologie van den Brief aan de Hebreën tegenover die der Brieven van Paulus. Acad. proefschrift. Utrecht, 1871. 8°.

J. **van Loenen L.Lz.**, Het evangelie van Paulus. Akad. proefschrift. Gron., 1863. 8°.

A. J. **van 't Hooft**, De theologie van Heinrich Bullinger in betrekking tot de Nederlandsche Reformatie. Acad. proefschrift. Amsterd., 1888. 8°.

W. **van den Bergh**, Calvijn over het genadeverbond. Acad. proefschrift. 's Gravenh., 1879. 8°.

J. C. S. Locher, De leer van Luther over Gods Woord. Proefschrift. Amsterdam, 1903. 8°.

F. P. J. Sibmacher Zijnen, Specimen historico-dogmaticum, quo Anselmi et Calvini placita de hominum per Christum a peccato redemtione inter se conferuntur. Delphis, 1852. 8°.

A. Pierson, Disquis. hist.-dogm. de Realismo et Nominalismo quatenus vim habuerint in praecipuis placitis theologiae scholasticae, inde ab Anselmo usque ad Gulielmo ab Occamo. Traj. ad Rhen., 1854. 8°.

J. C. van Ronkel, Het symbolum van het vierde Lateraansche Concilie. Historisch-dogmatische studie. Leiden, 1897. 8°.

P. H. Ritter, De Monadenleer van Leibniz. Acad. proefschrift. Leiden, 1882. 8°.

S. Cramer, Zwingli's leer van het godsdienstig geloof. Acad. proefschrift. Middelb., 1866. 8°.

C. M. Vos, De leer der Vier Uitersten. Een bijdrage tot de kennis van het godsdienstig geloof onzer vaderen in de vijftiende eeuw. Acad. proefschrift. Amst., 1866. 8°.

J. Herderscheê, Geschiedenis van de leer over de Kerk sedert Schleiermacher. Acad. proefschrift. Nijmegen, 1873. 8°.

J. Pelinck, De Kerk en de Bijbel volgens Möhler voorgesteld en beoordeeld. Acad. proefschrift. Gron., 1866. 8°.

J. A. Bruins, Het leerstuk over de Kerk volgens Luther, Zwingli en Calvijn. Acad. proefschrift. Leiden, 1869. 8°.

G. Oorthuys, De anthropologie van Zwingli. Academisch proefschrift. Leiden, 1905. 8°.

Butler's Analogy of religion, natural and revealed, to the constitution and course of nature. Edited by W. E. Gladstone. London, (1907). 8°.

F. P. J. **Sibmacher Zijnen**, Het wezenlijke van de Christelijke godsdienst. Voorlezingen. Schoonhoven, 1859. 8°.

G. W. **Stemler**, Iets over het Christelijk Godsbegrip en het beginsel des Christelijken levens. (Overgedrukt uit de Jaarboeken voor Wetenschappelijke Theologie, deel XIII). 1855. 8°.

J. A. **Beijerman**, Het verband tusschen de algemeene ontwikkeling en de ontwikkeling van den godsdienst. Acad. proefschrift. Leiden, 1878. 8°.

G. H. **Lamers**, De Godsdienst als voorwerp van wijsgeerig onderzoek. Rede, gehouden in het auditorium der Utrechtsche universiteit. Groningen, 1883. 8°.

J. H. **Gunning**, Het Kruis de waarheid voor wetenschap en kerk. Rede bij de aanvaarding van het Kerkelijk Hoogleeraarsambt in de Godgeleerdheid te Amsterdam. Amsterd., 1882. 8°.

G. H. **Lamers**, De eisch der waarheid in den dienst van theologie en kerk. Toespraak bij den aanvang zijner lessen te Utrecht gehouden. Groningen, 1883. 8°.

C. H. **van Rhijn**, Traditie, kritiek en de eisch van het ideaal. Redevoering bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt. Utrecht, 1886. 8°.

J. H. **Gunning**, De wijsbegeerte van den godsdienst uit het beginsel van het geloof der gemeente. Rede bij de aanvaarding van het hoogleeraarsambt. Utrecht, 1889. 8°.

H. W. Ph. E. **van den Bergh van Eysinga**, Een bladzijde uit de wijsbegeerte der religie. Elementen tot de

vorming eener religieus-filosofische wereldbeschouwing. Proefschrift. Zutphen, 1897. 8°.

Is. van Dijk, Aesthetische en ethische godsdienst. Redevoering. Groningen, 1895. 8°.

W. C. van Manen, Het persoonlijk karakter der leerstellige godgeleerdheid. Rede ter aanvaarding van het ambt van hoogleeraar in de godgeleerdheid. Groningen, 1884. 8°.

J. J. van Oosterzee, De theologie des Nieuwen Verbonds. Een handboek voor academisch onderwijs en eigen oefening. 2de, vermeerderde uitgave. Utrecht, 1872. 8°.

J. D. Chantepie de la Saussaye, Methodologische bijdrage tot het onderzoek naar den oorsprong van den Godsdienst. Acad. proefschrift. Utrecht, 1871. 8°.

S. Cramer, Beschrijvende en toegepaste godgeleerdheid in haar verschil en onderling verband. Rede ter aanvaarding van het hoogleeraarsambt. Amsterd., 1890. 8°.

T. Cannegieter, De samenhang van het objectieve en het subjectieve in de dogmatiek. Groningen, 1879. 8°.

J. J. van Oosterzee, Oratio de scepticismo, hodiernis theologis caute vitando. Roterodami, 1863. 8°.

L. S. P. Meyboom, Commentatio theologica de Ideis et Rebus in facto positis, in re christiana apte conjunctis. Groningae, 1840. 8°.

J. H. L. Roozemeijer, De grondslag van het Christelijk geloof. Amsterd., 1879. 8°.

J. H. Scholten, Disquisitio de Dei erga hominem amore, principe religionis Christianae loco. Traj. ad Rhen., 1836. 8°.

M. Niemeijer, Diss. exeget.-dogmatica de gratia divina neque irresistibili neque resistibili dicenda. Gron., 1860. 8°.

J. H. Gunning J.Hz., De Goddelijke vergelding, hoofdzakelijk volgens Exodus XX : 5, 6 en Ezechiël XVIII : 20. Proefschrift. Utrecht, 1881. 8°.

C. P. Caspari, Ungedruckte, unbeachtete und wenig beachtete Quellen zur Geschichte des Taufsymbols und der Glaubensregel, herausgegeben und in Abhandlungen erläutert. Christiania, 1866—1876. 3 dln. 8°.

J. Heringa Ez., Berigt aangaande zeven stellingen betreffende formulieren van eenigheid des geloofs in de Ned. Herv. Kerk. Utrecht, 1834. 8°.

Peter Immens, The pious communicant encouraged and directed in what manner he may approach the Holy Supper of the Lord, acceptably to God and profitably to himself. In a series of lectures. Translated by John Bassett. New-York, 1801 and 1802. 2 dln. 8°.

J. Riemens, Terugkeer tot de belijdenis. Referaat, gehouden op de Ned. Herv. Predikanten-Vereeniging te Utrecht, 27 April 1881. 8°.

G. van Goor J.L.z., De strijd over den Ketterdoop. Acad. proefschrift. Utrecht, 1872. 8°.

J. A. Binneweg, De leer van Paulus aangaande den doop. Acad. proefschrift. Utrecht, 1874. 8°.

J. Heringa Ez., Afgeperste verdediging. Tweede druk. Met twee vervolgen. Utrecht, 1803 en 1804. 3 stn. 8°.

J. van Eijk, Verhandeling over de waare Christelijke verdraagzaamheid. Amsterd., 1820. 8°.

B. J. H. Taats, Bijdrage tot verdediging van de leer der voldoening aan Gods geregtigheid door het lijden en sterven van Christus. Utrecht, 1842. 8°.

Daarachter: B. J. H. Taats' Bijdrage tot verdediging van de leer der voldoening enz. gewogen door Azonius. 's Gravenh., 1843. 8°.

J. A. M. Mensinga, De vereering van Maria, de Moeder onzes Heeren, geschiedkundig nagespoord en beoordeeld. Haarlem, 1846. 3 dln. 8°.

F. Bogaerts, Histoire civile et religieuse de la colombe depuis les temps les plus reculés jusqu' à nos jours. Anvers, 1847. 8°.

J. J. van Oosterzee, Historie of roman? Het leven van Jezus door Ernest Renan, voorloopig toegelicht. Utrecht, 1863. 8°.

A. Réville, La vie de Jésus de M. Renan devant les orthodoxies et devant la critique. Paris, 1864. 8°.

S. R. J. van Schevichaven, De beteekenis en de waarde van het Gelooven op gezag. Acad. proefschrift. Utrecht, 1864. 8°.

J. I. Doedes, 1517—1867. Onze voortzetting van de kerkhervorming na 350 jaren. Akademische rede. Utrecht, 1867. 8°.

Ph. J. Hoedemaker, Het probleem der Vrijheid en het theïstisch Godsbegrip. Acad. proefschrift. Amsterdam, 1867. 8°.

Pater Hyacinthe, De burgerlijke maatschappij in hare verhouding tot het Christendom. Voordrachten gehouden in de kerk Notre-Dame te Parijs. Uit het Fransch. Rotterd., 1870. 8°.

T. Roorda, Het geloof en de geloofsgronden van een modern Christen. In brieven. Leiden, 1871. 8°.

H. Brouwer, De vasthoudendheid aan den levenden en werkenden God door den geestelijken stand. Open brief aan Mr. S. van Houten. Zwolle, 1871. 8°.

J. E. **Moltzer**, De moderne richting, verdedigd in haar godsdienstig, zedelijk, Christelijk en Nederlandsch-Hervormd karakter. Eene voorlezing. Amsterd., 1876. 8°.

Godsdienst, volgens de beginselen der ethische richting onder de modernen. Vier voorlezingen, van Dr. J. Hooykaas, Joh^s^. Hooykaas Herderscheê, Prof. H. Oort, A. G. Van Hamel. 's Hertogenb., 1876. 8°.

P. **Harting**, Wetenschap en geloof. Een ernstig woord tot zijne leerlingen, met een naschrift. Utrecht, 1876. 8°.

L. **Heldring**, Inwendige zending en gemeente. Acad. proefschrift. Leiden, 1877. 8°.

J. H. **Maronier**, Is het redelijk God te vereeren? Een merkwaardige strijd tusschen een geloovige en een ongeloovige. Leiden, 1879. 8°.

A. **Littooij**, Belijdenis, avondmaal, tucht. Tweede vermeerderde en verbeterde druk. Middelburg, 1879. 8°.

P. **de Kam**, Een woord ter bestrijding en overdenking op het boeksken van den heer Littooij, getiteld: Belijdenis, avondmaal en tucht. Middelburg, (1879). 8°.

K. **Kreulen**, Een en ander naar aanleiding van de twee brochures over belijdenis, avondmaal en tucht van den weleerw. Heer A. Littooij en P. de Kam. Middelburg, (1879). 8°.

A. **Kuyper**, Revisie der revisie-legende. Met bijlagen. (Voorafgaat een „Publyck Epistel," met twee-annexen, aan Dr. J. J. van Toorenenbergen). Amsterd., 1879. 8°.

J. **van Vloten**, Noodeloos ideaal-gescharrel. Een welmeenend woord van bemoedigende geruststelling aan Dr. L. W. E. Rauwenhoff. Haarlem, 1880. 8°.

H. U. Meijboom, De oude kerken en de nieuwe tijd. Amsterd., 1881. 8°.

P. J. W. Klaarhamer, Tot de wet en tot de getuigenis! I. Middelb., 1887. 8°.

C. J. Niemeijer, De strijd over de leer der Praedestinatie in de 19e eeuw, dogmenhistorisch uiteengezet en beoordeeld. Proefschrift. Groningen, 1889. 8°.

Mosheim, J. L. van, De zeden-leer der Heilige Schrift. Naar 't oorspronkelyke, volgens den vierden, vermeerd. en verbet. druk, (uit het Hoogduitsch) vertaald door A. Dryfhoud e. a. Utrecht, 1768—1778. 9 dln. 4°.
Ex. op groot papier.

Luthardt, Chr. Ernst, Voordrachten over de Christelijke moraal. Naar den 2en druk uit het Hoogduitsch vertaald door J. Riemens. Utrecht, 1877. 8°.

H. Bavinck, De ethiek van Ulrich Zwingli. Acad. proefschrift. Kampen, 1880. 8°.

A. Goedkoop, Korte grondstellingen betrekkelijk den aard onzer ziel, met opzigt tot de zedekunde en eene goddelijke openbaring. Brussel, 1838. 8°.

W. Scheffer, Godsdienst en zedelijk leven. Bijdrage ter toelichting van hunne onderlinge verhouding. Leiden, 1882. 8°.

Tj. Kielstra, Het godsdienstig leven. Eene schets der Christelijke geloofs- en zedeleer. Amsterd., 1883. 8°.

Tj. Kielstra, Het godsdienstig leven. Eene schets der Christelijke geloofs- en zedeleer. 2e herziene druk. Amsterd., 1890. 8°.

Tj. Kielstra, Het godsdienstig leven. Eene schets der

Christelijke geloofs- en zedeleer. 3e opnieuw herziene en vermeerderde druk. Amsterd., 1901. 8°.

J. M. **Schrant**, Le livre des rois et des grands. Extrait de Massillon. Leide, 1841. 8°.

J. M. **Schrant**, Le livret d'or, extrait du livre de l'Imitation. Leide, 1842. 12°.

Christ. **Meeuse**, Proeve van eens Christen reize naar de eeuwigheid. Uitgegeven met eene voorrede en aanmerkingen door J. Renier. Dordrecht, 1810. 8°.

Christ. **Meeuse**, Godsdienstig handboek voor zeelieden van onderscheidene standen, of Christelijke zeevaart voor de 19e eeuw. Middelb., 1821—1822. 2 dln. 8°.

E. **Wagter**, Hinderpalen en hulpmiddelen tot een heilig leven. Nieuwe uitgave. Middelb., 1858. 8°.

E. **Calamy**, De arke der vroomen. Uit het Engelsch vertaald en overgezien door S. Brunsveld. Hier is bijgevoegd: de ware hongerige ziele na 't brood des levens. 3e druk. Goes, 1860. 8°.

W. E. **Channing**, The centennial edition of the complete works of—, including „the Perfect Life," with a brief memoir of the author. London, 1880. 8°.

E. **Moll**, Het ideaal der Liefde. (Naar het Evangelie en in de geschiedenis). Herziene druk, met aanteekeningen Goes, 1886. 8°.

H. W. T. **Tydeman**, Nieuwjaarsnacht van een ongelukkige. (Naar Jean Paul). 1886. 8°.

A. **Pierson**, Een schrede voorwaarts. Rede. Haarlem, 1889. 8°.

C. P. **Caspari**, Briefe, Abhandlungen und Predigten aus

den zwei letzten Jahrhunderten des kirchlichen Alterthums und dem Anfang des Mittelalters. Christiania, 1890. 8°.

Benjamin Couve, Courtes méditations. Paris, 1893—1894. 3 dln. 8°.

M. J. de Bast, Meditatien op den lydenden en stervenden Jezus. Gend, z. j. 2 dln. 8°.

G. W. Stemler, Leerrede over het burgerschap des hemels. 8°.

P. H. van Lis, Twee bevestigings-leerredenen. Middelb., 1808. 8°.

G. van Kooten, Leerrede ter voorbereiding tot het Heilig Avondmaal, bij gelegenheid van het invoeren der plegtige beantwoording van eenige vragen, volgens het synodaal besluit van den 11 Julij 1817. Dordrecht, 1818. 8°.

G. van Kooten, Leerrede over de vredelievendheid van God, naar aanleiding van Philipp. IV : 9^{b}. Dordrecht, 1818. 8°.

J. Heringa Ez., Tiental bijbeloefeningen in leerredenen. Amsterd, 1818. 8°.

A. Fonhoff, Het Kersfeest of leerredenen over 's Heilands menschwording. Goes, 1824. 8°.

E. A. Borger, Leerredenen. Vierde druk. 's Gravenhage, 1825. Met portret. 2 dln. 8°.

J. Heringa Ez., Tiental leerredenen, ter aanprijzing van Christelijke deugden. Amsterd., 1826. 8°.

C. W. Stronck, Dankrede ter viering van zijne 25jarige Evangeliebediening. Dordrecht, 1827. 8°.

G. G. Brugman, Zestal leerredenen. Sluis, 1830. 8°.

D. M. Kaakebeen, Leerredenen over grootere en kleinere afdeelingen uit het boek van Job. Amsterd., 1835. 8°.

(D. M. Kaakebeen), Lessen der wijsheid, getrokken en zamengevoegd uit de Spreuken van Salomo. Amsterd., 1835. 8°.

D. M. Kaakebeen, Lessen der wijsheid enz. Tweede druk. Amsterd., 1835. 8°.

(D. M. Kakebeen), Godsdienstige mengelingen. Amsterd., 1837. Met portret. 8°.

D. Nieuwhof, De verzoeking van Jezus in de woestijn, beschouwd in haren aard en in haar doel. Rotterd., 1837. 8°.

D. Nieuwhof, Verzameling van leerredenen en andere stukken. 1831—1864. 11 stn. 8°.

G. van Kooten, Feestrede ter gedachtenisviering van zijne vijftigjarige Evangeliedienst. Dordrecht, 1838. 8°.

E. B. Swalue, Gedachten en herinneringen bij der engelen kerst-gezang. Schoonhoven, 1838. 8°.

S. A. Buddingh, Leerrede over de vertroosting der weezen, naar Psalm XXVII : 10. Batavia, 1838. 8°.

H. Haaring, Leerrede uitgesproken ter gelegenheid der groote ramp van Hamburg en van andere bezoekingen der latere jaren. Middelb., 1842. 8°.

I. de Waal, Felix en Drusilla bij de toespraak van Paulus. Leerrede. Middelb., 1843. 8°.

S. A. Buddingh, Hoe oud zijt gij? Godsdienstige overdenking naar Genesis 47 : 8ᵇ. Batavia, 1846. 8°.

L. Giesebrecht, De zeven slapers. Oratorium. Naar het Hoogduitsch door A. Niermeijer. Goes, 1846. 8°.

A. Slotemaker Cz., Leerrede over 2 Cor. 1, vs. 3 en 4,

uitgesproken, na zijne herstelling uit eene langdurige en gevaarlijke krankte, den 27 December 1846. Middelb., 1847. 8°.

S. A. **Buddingh**, Twaalftal kerkelijke reden. Batavia, 1847. 8°.

P. J. **Andreae**, Leerrede over den waren aard der Christelijke deugdsbetrachting. (Overdruk). 8°.

P. J. **Andreae**, De Evangelieprediking in den geest van den Apostel Paulus als maatstaf der beoordeeling van den tegenwoordigen Evangelieprediker beschouwd. Zierikzee, 1851. 8°.

P. J. **Andreae**, Leerrede ter bevestiging van leden en voorbereiding des H. Avondmaals, over Matth. X : 32 en 33. 1851. — Idem, Leerrede over Koloss. II : 6 en 7. 1853. — Idem, Leerrede over 1 Petr. I : 24 en 25. Zierikzee, 1854. 3 stn. 8°.

G. **Waller**, Leerrede tot afscheid van de Hervormde Gemeente te Middelburg. Middelb., 1848. 8°.

H. M. C. **van Oosterzee**, De Vrijheid des Evangelies. Leerrede. 's Hertogenbosch, 1848. 8°.

G. W. **Stemler**, Biddagspreek over Lucas XXI : 9ᵃ, gehouden 18 Junij 1848 in de Luthersche kerk te Hoorn. Amst., 1848. 8°.

A. I. **Snouck Hurgronje**, Nagelaten leerredenen. Middelb., 1849. 8°.

J. M. **Schrant**, Kanselredenen over de gelijkenis van den verloren zoon. Leyden, 1849. 8°.

W. **Ternooij Apel**, Overdenking der wonderdadige genezing van Naäman, naar II Kon. 5 : 1—15ᵃ. Vlissingen, 1849. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, Christelijke bemoediging bij de heerschende ziekte. 's Hertogenb., 1849. 8°.

R. A. Soetbrood Piccardt, De onwankelbaarheid van Gods beloften onze bemoediging in het scheidingsuur. Afscheidsrede te Pijnacker. Delft, 1850. 8°.

R. A. Soetbrood Piccardt, Manasse. (2 Chron. XXXIV). (Overgedrukt uit den Evangelie-spiegel). 8°.

H. Q. Janssen, Leerrede over Matth. XIII : 33. Middelb., 1851. 8°.

G. G. Brugman, Achttal leerredenen over verschillende onderwerpen. Middelb., 1851. 8°.

J. J. L. ten Kate, Leerredenen. Middelb., 1851. 8°.

A. Slotemaker Cz., Paulus in zijne ootmoedige dankbaarheid aan God, bij den blik op zijne evangelie-bediening. Leerrede, uitgesproken ter gedachtenis zijner 25-jarige Evangelie-bediening, den 15 December 1850. Middelb., 1850. 8°.

H. M. C. van Oosterzee, Viertal leerredenen over onderwerpen, ontleend uit geschiedenissen des Ouden Verbonds. Zierikzee, 1851. 8°.

J. Borsius, Leerredenen, gehouden op den 18 en 25 Maart 1853. Middelb., 1853. 8°.

A. Niermeyer, Afscheidsrede, gehouden te 's Heer Arendskerke, op den gedenkdag der Kerkhervorming in 1852. Goes, 1853. 8°.

J. J. L. ten Kate, De Engel des Verderfs. Een tijdpreek. Middelb., 1853. 8°.

J. A. C. Nonhebel, Bevestigings-rede gehouden bij het

aanvaarden van het dienstwerk van zijnen oudsten zoon J. P. Nonhebel te Heemse. Dokkum, 1854. 8°.

H. Q. Janssen, Afscheidsrede te Vrouwepolder en intreêrede te Sint Anna ter Muiden, gehouden 25 Maart en 1 April 1855. Middelb., 1855. 8°.

H. Q. Janssen, Jezus, onze huisvriend. Eene Christelijke overdenking naar Luc. X: 38—42. (Overdruk). 8°.

A. Bax, Feestrede ter viering van zijne 25jarige Evangeliebediening te Oostburg. Schoondijke, 1857. 8°.

R. A. Soetbrood Piccardt, Leerrede over Johannes V: 6^b. Goes, 1858. 8°.

J. J. Knap, De zegenwensch aan de zeven gemeenten in Azië. Intreê-predikatie, gehouden te Vlissingen, den 6 Dec. 1857. Vlissingen, 1858. 8°.

H. M. Bouvin, Gedachtenis van 50jarige dienst des Evangeliums. Middelb., 1860. 8°.

H. Boonen, Toespraak gehouden bij de gedachtenisviering der verlossing van Nederland, ten jare 1813, op den 17 November 1863. Middelb., 1863. 8°.

J. H. Dumans, Toespraak bij het einde des jaars en afscheidsrede te Zierikzee. Zierikzee, 1865. 8°.

A. Keers, Niet twijfelachtig. Leerrede over Joh. XIV: 6^b. Neuzen, 1865. 8°.

J. J. van Oosterzee, Gemeenschap der heiligen. Leerrede ter opening der 5^e algemeene vergadering van de Evangelische Alliantie te Amsterdam, 18 Augustus 1867. 3^e druk. Amsterd., 1867. 8°.

H. Boonen, Wat dunkt U van den Christus? Toespraak,

gehouden te Middelburg, op den 13 September 1868. Middelb., 1868. 8°.

F. H. Michelsen, Een Goddelijk Evangelie, Galaten I: 11. Afscheidswoord aan mijne gemeente, uitgesproken te Middelb., 1869. 8°.

H. Was, Het juk des Heeren. (Overgedrukt uit de „Stuiverspreeken," verz. door H. Oort). 1870. 8°.

C. A. Kam, Leerrede over 1 Corinthen I: 23b. Vlissingen, 1873. 8°.

S. G. Geertsema Beckeringh en **J. M. Rutte**, Een tweetal gelegenheidspreeken. Bevestigings- en intreerede. Middelb., 1874. 8°.

M. A. Perk, Strijders. Toespraak gehouden in het kamp bij Millingen, 13 September 1874. 3e druk. Amsterd., 1874. 8°.

J. J. van Oosterzee, Het ideaal der gemeente. Leerrede. Utrecht, 1875. 8°.

S. G. Geertsema Beckeringh, De plicht van leeraar en gemeente. Rede ter bevestiging van A. G. Barger te Wezepe. Middelb, 1877. 8°.

E. Moll, Rede ter gedachtenis van 40jarige Evangeliebediening, uitgesproken te Hengelo, 4 Maart 1877. 8°.

E. Moll, Afscheidsrede te Goes, uitgesproken den 30sten September 1877, bij het neêrleggen zijner Evangeliebediening. 8°.

J. J. van Oosterzee, Het vaste fundament. Leerrede. Amsterd., 1877. 4°.

B. C. J. Mosselmans, Toespraak, gehouden te Groningen,

19 October 1879, naar aanleiding van het overlijden van den heer en mevr. Korteweg. 2e druk. Groningen, 1879. 8°.

F. **Domela Nieuwenhuis**, Mijn afscheid van de kerk. Twee toespraken. I. Uiteenzetting van beginselen. II. Afscheidsrede, Haarlem, 1879. 8°.

J. P. **Nonhebel**, Leerrede, gehouden te Middelburg op den 27 April 1879, bij de herdenking zijner 25jarige Evangeliebediening. Middelb., 1879. 8°.

Tj. **Kielstra**, Inwijdings-rede van het nieuwe kerkgebouw der Doopsgezinde gemeente te Meppel, gehouden den 11 Januari 1880. Zwartsluis, 1880. 8°.

H. Q. **Janssen**, Rede, gehouden den 2 Febr. 1879 bij gelegenheid zijner 40jarige Evangeliebediening. Oostburg, 1880. 8°.

J. H. L. **Roozemeijer**, Afscheidswoord gesproken tot de Ned. Hervormde Gemeente te Middelburg op den 15 Augustus 1880. Middelb., 1880. 8°.

F. P. J. **Sibmacher Zijnen**, Herinnerings-ure van 25jarige Evangelieprediking te Middelburg. Middelb., 1881. 8°.

J. F. L. **Abresch**, Getuigenis van Christelijk geloof, naar aanleiding eener 40jarige Evangelieprediking. Alkmaar, 1881. 8°.

E. J. W. **Koch**, Toespraak gehouden te Middelburg ter herinnering aan wijlen den WelEerw. Heer B. H. Carp, in leven Predikant der Eng. Herv. Gemeente van Middelburg en Vlissingen. Middelb., 1881. 8°.

J. H. **Scholten**, Afscheidsrede bij het neerleggen van het hoogleeraarsambt aan de Universiteit te Leiden. Leiden, 1881. 8°.

Zach. Ursini Explicatio catecheticae. Neustadii in Palatinatu, 1585—1591. 4 partes in 2 vol. 8°.

Catechesis religionis Christianae, quae tradita est in Ecclesiis et Scholis Palatinatus. Neostadii, 1591. 12°.
Hierachter: Catechismus oder kurtzer Unterricht christlicher Lehr, wie der in Kirchen und Schulen der Chur und Fürstlichen Pfaltz getrieben wirdt.

J. J. van Toorenenbergen, Petrus Dathenus en de Heidelbergsche Catechismus. (Overdruk). 1877. 8°.
Hierbij eenige aanteekeningen van H. Q. Janssen.

Catechismus, oft onderwijsinge in de Christelijke Religie, welcke inden ghereformeerden Evangelischen Kercken ende Scholen der Nederlanden gheleert ende gheoeffent wert. Mitsgaders de Christelijcke Ceremonien ende Gebeden. Middelb., Rich. Schilders. 1591. 8°.
Gebonden achter: Het Boeck der Psalmen door Ph. v. Marnix.

Sibrandus Lubbertus, Commentarius in catechesin Palatino-Belgicam. Franicae, 1618. 8°.

A. Wilsenius, Corte belydenisse van het alghemeyne Christelicke gheloove, tot dienst zijner ghemeynte opentlick verkondicht, ende in 't licht ghegeven. Leyden, 1644. 8°.

A. Wilsenius, Catechizatie ofte eenvoudighe onderwijsinghe in de fundamenten der Christelicke religie, wt de voorgaande belydenisse ghetrokken ende ghestelt in Vrage ende Antwoorden, tot dienst der Ghemeynte Jesu Christi, die te Muden in Vlaenderen is. Leyden, F. Moyaert. 1544 (*lees* 1644). 8°.
De beide bovenst. werkjes achter Wilsenius' Cort begrijp, enz. Zie blz. 405.

H. van Rossom, Christelycke meditatien over den Heydelberghsen Catechismus. 1664. Hs. (Met keurige penteekening op den titel). fol.

De Heydelbergsche Catechismus met vragen en antwoorden op rijm gestelt door R. D. M. (Rudolphus de Meijer). Nu wederom in druk gegeven door A. de Neeff, school houdende binnen Middelburgh in de Schrijvende Handt. Middelb., G. Noorman. (1682). 8°.

De vermeerderde Christelijcke Catechismus, der Nederlandtsche Gereformeerde Kercken. Midsgaders seeckere maniere van Catechisatie ofte onderwijsinge der jonge Jeughd in deselve enz. Uyt-gegeven door Gellium de Bouma. Hier achter is oock bij-gevoeght, Voorbereijdinge tot het H. Avondtmael. Gestelt in maniere van t'samen-spraeck door G. Udemans. Utrecht, J. van Poolsum. 1687. 8°.

A. van Eeghem, Onderwyzing in de Christelyke Godsdienst, uit de H. Schriftuur t'zaamengesteld. 2e druk, verrijkt met de aanteekeningen van G. de Wind. Middelb., J. van Hoekke. 1715. 8°.

De Gereformeerde Belydenisse ontheven van haar hedendaags misbruyk, aangetoond uyt den regten sin van den Catechismus. Amsterd., 1713. 8°.

Verklaring van de thien geboden Gods. Amsterd., 1713. 8°.

Handgeley tot een Christelyke pligts-betragting ofte tot een heylig gebruyk van 't heylige. Amsterd., 1713. 8°.

Van de drie bovenstaande werkjes, als libertijnsch veroordeeld, zijn in 1713 de opgehaalde exemplaren op de markt te Middelburg door beulshanden verbrand.

Galenus Abrahamsz. (geb. te Zierikzee) e. a., Beknopt vertoog van gelykluydende getuygenissen der H. Schrift over de voornaamste stukken der Christelyke leere. Amsteld., K. van der Sys. 1717. 8°.

In vragen en antwoorden, opgesteld ten dienste van het onderwijs.

A Catechisme of the Christian religion with the Confession

of Faith, revised in the National Synod last held at Dordrecht in the years of our Lord 1618 and 1619, and the Formes used in the Reformed Churches of the Neatherlands etc. Translated out of Dutch. Newly revised and corrected by C. Coorne. Middelburg, S. Clement, 1721. 4°.

Ontwerp ende Præadvys over de modus of wijze ende maniere, om de vastgestelde ende geresolveerde uniformiteit in het Catechizeren over den Heidelbergschen Catechismus, in de Scholen ende in de Kerken van alle de Steden ende ten Platten Lande, onder de E. Classis van Walcheren, algemeen in te voeren, door de Gedeputeerden aan Hoog gemelde E. Classis ter goetkeuringe overgebragt den 20 September 1736. 4°.

D. Knibbe, Katechisatie over het kort begrijp der Christelyke Gereformeerde Religie, getrokken uyt den Heydelbergsen Katechismus enz. 7° druk, vermeerderd en verbeterd. Middelb., 1744. 8°.

Katechismus, ofte onderwyzinge in de Christelyke lere, die in de Nederlandtsche Gereformeerde Kerken en Scholen geleert wordt; op Nederlandtsche dightmaat gebragt door A. Andriessen, pred. te Vere. Middelb., L. Taillefert Dz. 1755. 8°.

Catechesis religionis Christianae, ad exemplar veteris editionis Heidelbergensis, cum cura expressa. Onderwyzing in de Christelyke lere, na de nieuwe overzettinge verbeterd. Middelb., A. L. en M. H. Callenfels, S. Mandelgreen, P. Gillissen en L. Taillefert Dz. 1757. 8°.

D. de Superville, Éléments du Christianisme, ou abrégé des vérités et des devoirs de la religion Chrétienne, à l'usage des plus petits Enfants. 7me Édition. Middelb., 1776. 8°.

Catechetische huisonderwijzing voor de huisgezinnen der Christenen, nopens de gepaste werkzaamheden voor, op, en na het houden van eenen algemeenen Dank, Vast en Biddag. Middelb., H. Sas. 1783. 8°.

A. Hellenbroek, Voorbeeld der Godlijke waarheden voor eenvoudigen, die zig bereiden tot de belijdenis des geloofs. Meest tot byzonder gebruik opgesteld. 12e druk. Vlissingen, G. Maarsman. 1801. 8°.

A. Hellenbroek, Voorbeeld der Godlyke waarheden voor eenvoudigen, die zig bereiden tot de belydenis des geloofs. 16e druk. Middelb., H. van Osch. Z. j. 8°.

A. Hellenbroek, Voorbeeld der Godlyke waarheden voor eenvoudigen enz. 19de druk. Middelb., L. Moens. Z. j. 8°.

A. Hellenbroek, Voorbeeld der Godlyke waarheden voor eenvoudigen enz. Naar den 27ste druk. Middelb., wed. W. Abrahams. 1793. 8°.

Epistola à los Peruleros, en la qual està comprehendido el Catechismo de la Verdadera Religion Christiana, y una Aliança de los Muy Poderosos Señores Estados de las Provincias Unidas del Pais Baxo. (Amsterd., 1627). 8°.

Deze brief, bevattende den catechismus met een tractaat tusschen de Staten Generaal en de regeering van Peru enz., is op last van de St. Gen. gedrukt.

Singaleesch belydenisboek, bevattende korte vragen en antwoorden betreffende de voornaamste grondwaarheden des Christelyken geloofs enz. Colombo, 1738. 8°.

De Heydelbergse Catechismus in de Singaleese tale overgeset door W. Konyn. Gedrukt tot Colombo, ten dienste der Singaleese Kerken ende Schoolen in het Land. 1741. 8°.

C. HOMILETIEK.

Conr. Clauserus Tigurinus, De oratione liber. Tiguri, 1553. 8°.

Gebonden achter C. Huberinus, Homiliae catechisticae XL.

M. Gargon, Zeedige aanmerkingen op de Redenering over de hedendaagsche predik-wyze en voorbeelden: van den vermomden Theophilus Zelotes. Vliss., S. Willegaarts. Z. j. 8°.

H. W. T. Tydeman, Proeve van prediking voor anderhalve eeuw. Uit het Duitsch vertaald. 8°.

C. H. van Herwerden C.Hz., Jezus Christus, in de bergrede beschouwd als een voorbeeld voor den kanselredenaar. Gron., 1829. 8°.

G. B. J. van Eijk, Dissertatio theologica de Jesu Christi eloquentia, oratori sacro imitanda. Traj., 1851. 8°.

D. LITURGIE.

1. Liturgie der Roomsch-Katholieke Kerk.

Tractatulus de horis canonicis decentis. (Gebonden achter het Fasciculus temporum). (15e eeuw). fol.

Rituum Ecclesiasticum sive Sacrarum Cerimoniarum S. S. Romanae Ecclesiae, libri III, non ante in Germania impressi. Coloniae Agrippinae, A. Birckmannus. 1557. 8°.

Rituale Romanum Pauli V. Pont. Max. jussu editum. Addita formula pro benedicendis populo et agris a S. Rituum Congregatione approbata. Antverpiae, 1744. 8°.

Missale ad Sacrosanctae Romanae Ecclesiae usum. (Parisiis, 1521). fol.

Missale Romanum. Antverpiae, Ex officina Plantiniana, Apud Joan. Moretum. 1605. fol.

Les Cantèles, Canon et Cérémonies de la Messe. Ensemble la Messe, intitulée du Corps de Jesus Christ. Le tout en Latin et en François. Avec annotations (par Pierre Viret). Leyden, 1605. 8°.

Breviarium Romanum ex decreto S. S. Concilii Tridentini restitutum, Pii V. Pont. Max. jussu editum et Clementis VIII. primum, nunc denuo Urbani P. P. VIII. auctoritate recognitum. Antverpiae, 1721. 4 vol. 8°.

2. Liturgie der Protestantsche Kerken.

Des. Erasmus, Ecclesiastae sive de ratione concionandi libri III. Basileae, H. Frobenius, 1554. 8°.

Wilh. Zepperus, Ars habendi et audiendi conciones sacras. Sigenae, 1598. 8°.

Abrah. Sculteti Idea concionum dominicalium ad populum Haidelbergensem habitarum: confecta opera et studio Balth. Tilesii Sagani Silesii. Genevae, P. Aubertus. 1610. 8°.

Const. Huygens, Ghebruik en onghebruik van 't Orghel in de Kerken der Vereenighde Nederlanden. Verrijkt met eenighe Zanghen. Amsterd., A. G. van den Heuvel. 1659. 8°.

A. Andriessen, Aanmerkingen op de psalmberymingen van Petrus Dathenus, in welke derzelver onbestaanbaar gebruik en noodtzaaklijkheidt der veranderinge vertoont en aangedrongen wordt. Middelb. en Amsterd., 1756. 4°.

Juvenalis Glaucomastix (Jan Guepin), Datheeniana, of ophelderingen en aanmerkingen over de vermaarde psalmberijmingen van Petrus Dathenus Z. pl. 1758. 4°.

(D. Radermacher), Aanmerking op het gewoon Psalmge-

zang, in de Nederduitsche Gereformeerde Kerken, met een korte aanleiding ter verbetering van hetzelve. Middelb., L. Moens. 1776. 8°.

P. Hofstede, Brief aan J. J. le Sage ten Broek, behelzende een berigt van de middelen, door welke men in de Hervormde Gemeente te Rotterdam, met de nieuwe Psalmberyming, tegelyk een nieuwe manier van zingen, zoo spoedig als gelukkig heeft ingevoerd. Rotterdam, 1775. 8°.

Jos. van Iperen, Kerkelyke Historie van het Psalmgezang der Christenen, inzonderheid van onze verbeterde Nederduitsche Psalmberyminge. Met kunstpl. Amst., 1777 en 1778. 2 dln. 8°. in 4° formaat.

H. Putman, Londons tweemaalige Nederduitsche psalmverwisseling beschouwd en beredeneerd in eene leer-reeden over Coloss. III : 16; alsmede eenige naleezingen en bijlagen betrekkelijk tot de psalm-verwisseling en andere deelen van de historie der Kerk-hervorming. Leyden, 1784. 8°.

L. J. van Rhijn en **H. J. Koenen**, De Anti-Gezanggeest in onze Nederlandsche Hervormde Kerk. Middelb., 1869. 8°.

Centum et quinquaginta Psalmos, Latino versu offert J. van Aelhuyzen. Ea etiam Cantica, quae publicum in nostris templis usum habent, author addidit. Lugd. Bat., 1683. 8°.

C. Tuinman, Mengel-stoffe van veelerlei stichtelijke gezangen, op verscheide, zo oude als nieuwe, toonen en psalm-wijzen. 2e druk. Utrecht, W. Broedelet. 1709. Met muziek. 8°.

De CL Psalmen des Koninglijken Propheten Davids en andere Lof-zangen, uyt den Françoyschen in Nederland-

schen Dichte overgezet door Petrum Dathenum. Geheel op Musijknooten gesteld door C. de Leeuw. En noch de Christelijke Catechismus, Belijdenisse des Geloofs en de Lyturgie ofte Formulieren der Nederlandse Kerke. Middelb., J. Drapper, S. van Poelje, J. Paulsen en Co., 1719. 4°.

Het Boek der Psalmen, nevens de Gezangen, bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik; door last van de Hoog Mog. Heeren Staaten Generaal der Vereen. Nederl., uit drie berijmingen, in den jaare 1773 gekooren, met de noodige daarin gemaakte veranderingen. Z. pl. of j. fol.

Eerste uitgaaf, zonder noten, der nieuwe psalmberijming, in Zeeland ingevoerd bij publicatie van 4 Nov. 1773.

Het Boek der Psalmen, nevens de Gezangen bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik; door last van de H. M. H. Staaten Generaal der Vereen. Nederl. uit drie berijmingen in den jaare 1773 gekooren, met de noodige daar in gemaakte veranderingen. (Met muziek). Amsterd., 1776. Met portretten en pln. 4°.

Met opdracht aan Willem baron van Lynden tot Hemmen en Mr. Thomas Hoog, afgevaardigden der Staten-Generaal in de Haagsche kerkvergadering ter verbetering der rijmpsalmen, benevens eene beknopte historie der nieuwe psalmberijming.

Het Boek der Psalmen, nevens de Gezangen bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik; door last van de H. M. H. Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden uit drie berijmingen in den jaare 1773 gekooren, met de noodige daar in gemaakte veranderingen. Amsterd., Wed. Loveringh en Allart. 1776. Met pln. en portretten. 8°.

Kunstkeurig psalmboek, met de portretten van Willem baron van Lijnden tot Hemmen en Mr. Thomas Hoog. Dezelfde uitgave als de voorg. in ander formaat.

Het Boek der Psalmen, nevens de Gezangen bij de Hervormde Kerk van Nederland in gebruik; door last van

de Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, uit drie berijmingen, in den jaare 1773, gekooren, met de noodige daar in gemaakte veranderingen. Mitsgaders de Christelijke Catechismus, Formulieren en Gebeden der Gereformeerde Kerken. Middelb., Gabriel Clement enz. 1776. (Zonder pl. en portr.). kl. 8°.

In prachtband, met het wapen van den Middelb. burgem. Mr. Daniel Tulleken op het plat en verguld, met de wapens van Zeeland en Middelburg beschilderd, op de snede.

The CL Psalmes of David. For the use of the Kirk of Scotland. Middelburgh, Richard Schilders. 1602. 8°.

Les Pseaumes de David, mis en rime Françoise par Clément Marot et Théodore de Bèze. La Rochelle, 1606. fol.

Les Pseaumes de David, mis en rime Françoise, par Clément Marot et Théodore de Bèze. (Précédés du Nouveau Testament et suivis du Formulaire des prières ecclésiastiques, le catéchisme etc.). Se vendent à Charenton, par Estienne Lucas, demeurant à Paris. 1658. 8°.

Les Pseaumes de David, mis en rime Françoyse par Cl. Marot et Th. de Bèze. Entièrement mis sur les Noix de la Musique, comme aussi devant chaque Pseaume les Arguments et sur la Marge le Texte en prose. Rotterdam, Pierre d'Alphen, 1660. 4°.

Les Pseaumes de David, rime et prose. Se vendent à Charenton, par Anthoine Cellier, demeurant à Paris. 1665. 4°.

Les Pseaumes de David, mis en rime par Clément Marot en Théodore de Bèze. Les Notes de la Musique y sont ajustées à chaque mot des Pseaumes pour en faciliter le chant. (Précédés du Nouveau Testament et suivis du Formulaire des prières ecclésiastiques etc., le catéchisme etc.). Leyde, Philippe de Cro-Y. 1665. 8°.

Les Pseaumes de David, mis en vers François, revus et approuvez par le Synode Walon des Provinces-Unies. Nouvelle édition. Amsterdam, 1729. 4°.

Les Pseaumes de David, mis en vers François, revus et approuvez par le Synode Walon des Provinces-Unies. Tous en musique; avec la prose à côté, et les argumens sur chaque pseaume. Avec 15 Cantiques etc. Nouvelle édition. Leyde et Utrecht, 1731. 4°.

Les Pseaumes de David, mis en vers François, revus et approuvez par le Synode Wallon des Provinces-Unies. Nouvelle édition. Rotterdam, 1787. 4°.

Cantiques pour le Culte Public, recueillis et imprimés par ordre du Synode Wallon. Dordrecht, 1803. 4°.

Cantiques pour le Culte Public, etc. Dordrecht, 1803. 8°.

Cantiques pour le Culte Public, etc. Dordrecht, 1803. kl. 8°.

Cantiques pour le Culte Public, etc. Dordrecht, 1804. 4°.

Cantiques pour le Culte Public, etc. Dordrecht, 1806. kl. 8°.

Cantiques pour le Culte Public, etc. Dordrecht, 1808. 8°.

Cantiques pour le Culte Public, etc. Dordrecht, 1842. 8°.

Recueil Supplémentaire de Cantiques pour le Culte Public, etc. Amsterdam, 1854. 8°.

Recueil Supplémentaire de Cantiques etc. 2e Edition. Amsterdam, 1859. 8°.

Liber precum publicarum seu ministerii ecclesiasticae administrationis Sacramentorum, aliorumque rituum et caeremoniarum in Ecclesia Anglicana. (1559). 4°.

Joh. Haberman, Christelijcke ghebeden voor allen noot ende staten der gantscher Christenheyt . . . Oock wederom van nieus ghemeerdert ende ghebetert. Ende nu eerst tot dienst der Christenheyt wt de Hoochduytsche, inde ghemeyne Nederduytsche sprake overgeset. Zutphen, 1610. hartvormig 12°.

Klein Campveers gebedeboekje, zeer nuttig in alle huisgezinnen en tot gebruik der schoolen. Veere, C. M. van de Graaf. Z. j. 8°.

Le voyage de Beth-el avec les préparations, prières et méditations, pour participer dignement à la Sainte Cène. Par divers Autheurs. Ensemble les Pseaumes qui se chantent les jours de la célébration d'icelle. Le tout reveu, corrigé et augmenté. Middelb., N. Parmentier. 1602. 8°.

Bewerkt door J. de Focquembergues, M. le Faucheur, S. Durant, R. Gaches, P. du Moulin, Drelincourt.

Jean Despagne, Het eten des lichaems Christi, aengemerckt in sijne gront-regels. Met een bericht aengaende het breken ende uytdeylen van 't broodt in het Avontmael. Uyt het Fransch vertaelt. Vliss., A. van Laren. 1672. 8°.

Petrus Immens, De Godvruchtige Avondmaalganger, enz. Uitgegeven met eene voorrede door J. Willemsen, prof. en pred. te Middelburg. Middelb., L. en J. Bakker. 1752. 8°.

In de voorrede de levensgeschiedenis van P. Immens en bijzonderheden betreffende Jaques Hanapier.

A Sancta Cea de Jesu Christo, proposta em sua verdadeira preparaçaõ, actual uso e exercicio despois de seu uso e aplicada a os animos dos membros de Igreja Reformada, como taõbem alguns Psalmos e Hymnos, que ordinariamento sob e despois de sua celebraçaõ se cantaõ. Por B. Hakvoord. Traduzida por Jacobo op den Akker. Batavia, 1723 8°.

Avondmaalsboekje voor de Portugeesche gemeente te Batavia.

Simon Molenaar, Kort begrip der Christelyke religie, voor die haar willen begeven tot des Heeren Heilige Avondmaal, met eenige vragen en antwoorden ook tot onderwijs van de jeugd uitgebreid. Middelb., J. J., A. L. en M. H. Callenfels. Z. j. 8°.

Kort begrip der Christelijke religie enz. (als voorg.) . . . Middelb., J. J. van de Sande. Z. j. 8°.

Kort begrijp der Christelijke religie, gesteld in vragen en antwoorden, tot onderwijzing der genen, die zich willen begeeven tot het gebruik van des Heeren Heilig Avondmaal, getrokken uit den Nederl. Christelijken Cathechismus. 4e druk. Middelb., H. van Osch. 1802. 8°.

VIII. Godsdiensten buiten het Christendom.

Anthoni van Dale, Verhandeling van de oude Orakelen der Heydenen. Met kopere figuren versierd. 2e druk. Amsteld., 1718. 8°.

Met geschreven aanteekeningen over een door den schrijver medegedeeld voorval te Middelburg.

H. Verrut, Essai sur les richesses et la puissance temporelle des prêtres chez les nations qui ont précédé ou qui méconnoissent le Christianisme, et sur les moyens qu'ils ont employés pour les acquérir, et s'emparer de l'opinion. Paris, 1813. 8°.

J. A. D** (Dulaure),** Des divinités génératrices, ou du culte du phallus chez les anciens et les modernes; des cultes du dieu de Lampsaque, de Pan, de Vénus, etc. Paris, 1805. 8°.

Phil. Baldaeus, Nauwkeurige en waarachtige ontdekking en wederlegginge van de afgoderye der Oost-Indische Heydenen, Malabaren, Benjanen, Gentiven, Bramines enz. Amsterd., 1672. Met pln. fol.

W. Hecker, De Israelieten en het monotheisme. Groningen, 1878 8°.

E. Renan, Le Judaïsme comme race et comme religion. Conférence faite au cercle Saint-Simon. Paris, 1883. 8°.

A. Rutgers van der Loeff Azn., Bijdragen tot de kennis van Semietische kosmogoniën. Proefschrift. Tiel, 1895. 8°.

Aeg. Hanssen, Over de Joden, naar Richard Andree. Rotterdam, 1881. 8°.

R. Fr. Grau, Die Judenfrage und ihr Geheimnis. Gütersloh, 1881. 8°.

H. Oort, Der Ursprung der Blutbeschuldigung gegen die Juden. Vortrag beim sechsten Orientalistencongress. Leiden u. Leipzig, 1883. 8°.

B. D. Eerdmans, Melekdienst en vereering van hemellichamen in Israël's Assyrische periode. Acad. proefschrift. Leiden, 1891. 8°.

Die fünf Bücher Mose, zum Gebrauch der jüdischdeutschen Nation nach der Uebersetzung von Mozes Mendelssohn. 1stes Buch. Berlin u. Stettin. 1780. 8°.

A. W. Groenman, Het vasten bij Israël. Een vergelijkend onderzoek. Acad. proefschrift. Leiden, 1906. 8°.

Mahomets Alkoran. Benevens een tweevoudige beschryving van Mahomets Leven, en een verhaal van deszelfs Reis ten Hemel, gelijk ook zyn Samenspraak met de Jood Abdias. Uit het Fransch door J. H. Glasemaker. Amsterdam, 1698. 8°.

Ali-Gier-Ber (Anacharsis Clootz), La certitude des preuves du Mahométisme, ou réfutation de l'examen critique des apologistes de la religion Mahométane. Londres, 1780. 8°.

M. Th. Houtsma, De strijd over het dogma in den Islâm tot op el-Ash'ari. Acad. proefschrift. Leiden, 1875. 8°.

G. van Vloten, Recherches sur la domination Arabe, le Chiitisme et les croyances messianiques sous le Khalifat des Omayades. (Verhandelingen der Kon. Acad. van Wetenschappen te Amsterdam. Afd. Letterkunde. Nieuwe reeks. Deel I). Amsterd., 1894. 8°.

H. D. van Gelder, Mohtar de valsche profeet. Acad. proefschrift. Leiden, 1888. 8°.

C. Snouck Hurgronje, Het Mekkaansche feest. Academisch proefschrift. Leiden, 1880. 8°.

A. de Vlieger, Kitâb al qadr. Matériaux pour servir à l'étude de la doctrine de la prédestination dans la théologie musulmane. Leyde, 1903. 8°.

A. W. Stellwagen, De godsdienst in Marokko. (Overgedrukt uit Onze Tijd). 1873. 8°.

Th. P. Bergsma, Dissertatio inaug. theol., de Zoroastris quibusdam placitis, cum doctrina Christiana comparatis. Traj. ad Rhen., 1825. 8°.

Rajah Rammohun Roy, Vertaling van verscheidene voorname boeken, plaatsen en teksten van de Vedaas en van eenige twistschriften over Brahmiensche Godgeleerdheid. Naar het Engelsch door P. P. Roorda van Eijsinga. Kampen, 1840. 8°.

A. Bruining, Bijdrage tot de kennis van den Vedânta. Acad. proefschrift. Leiden, 1871. 8°.

S. J. Warren, Over de godsdienstige en wijsgeerige begrippen der Jaina's. Acad. proefschrift. Zwolle, 1875. 8°.

G. Birnie, De invloed der Hindoe-beschaving, ook met be-

trekking op Java. Twee lezingen. Deventer, 1881. 8°.

J. J. M. de Groot, Le code du Mahâyâna en Chine, son influence sur la vie monacale et sur le monde laïque. (Verhandelingen der Kon. Akad. van Wetenschappen te Amsterdam. Afd. Letterkunde. Nieuwe reeks. Deel I). Amsterd., 1893. 8°.

J. J. M. de Groot, Sectarianism and religious persecution in China. A page in the history of religions. (Verhand. der Kon. Akad. v. Wetensch. Afd. Letterkunde. Nieuwe reeks. Deel IV. Stuk 1 en 2). Amsterd., 1903. 2 dln. 4°.

Lil. Gregor. Gyraldus, De deis gentium varia et multiplex Historia, in qua simul de eorum imaginib. et cognominib. agitur, ubi plurima etiam hactenus multis ignota, explicantur. Basileae, Joa. Oporinus. (1548). fol.

C. Julii Hygini Fabularum liber, ad omnium poetarum lectionem mirè necessarius, et nunc denuò excusus. Ejusdem Poeticon astronomicon libri quatuor. Quibus access. similis argumenti, Palaephati De fabulosis narrationibus Liber I. F. Fulgentii Mythologiarum Libri III. Ejusdem De vocum antiquarum interpretatione Liber I. Phurnuti De natura deorum. Albrici De Deorum imaginibus, etc. Basileae, Joan. Hervagius, 1549. fol.

W. du Choul, Verhandeling van den godtsdienst enz. der oude Romeinen. Verrijkt met een groot getal medalien en vele schoone figuuren, getrokken uit oude marmeren. Uit het Fransch vertaelt door M. Smallegange. Amst., J. en G. Janssonius van Waesberge. 1684. 4°.

Joh. Aysma, Het Ryck der Goden, onder den Eenige Waare God, in veel heerlijke vertooningen van Goddelijke Bewijsen; . . . Sinrijke Verbeeldingen; insonderheid der Elementen en der voornaamste Goden: neffens derselver

letterkundige Benaamingen en Beduydingen enz. Amsterd., 1686. Met pln. 4°.

Tafereel, of beschryving van den prachtigen Tempel der Zang-godinnen, vertoond in LX heerlyke kunststukken. Behelzende alle de voornaemste geschiedenissen van de Fabel-oudheid, getekend en in 't koper gebragt, door Bernard Picart le Romain en andere braeve meesters. Waerby gevoegd zyn de volkoome verklaeringen der fabelen en de grondslagen, die ze in de historien hebben. Amsterd., Z. Chatelain. 1733. fol.

F. Pomey, Pantheum mythicum of verdichte historie der goden en godinnen. Na den zevenden druk, uit het Latyn vertaald, en met schoone figuren voorzien, door G. Kempher. Amsterd., 1739. 8°.

Antonini Liberalis Transformationum congeries (Graece et Latine), interprete Guil. Xylandro cum Th. Munckeri notis, quibus suas adjecit H. Verheyk. Lugd. Bat., 1774. 8°.

G. van Wieringhen Borski, Handleiding tot de mythologie. Zierikzee, 1846. 8°.

H. W. Stoll, Handbuch der Religion und Mythologie der Griechen und Römer. Mit Abbildungen. 2te verbesserte und vermehrte Auflage. Leipzig, 1853. 8°.

A. Ekker, Specimen inaug. in Protagorae apud Platonem fabulam de Prometheo et generis humani ad humanitatem progressione. Traj. ad Rhen., 1822. 8°.

D. J. van Stégeren, De gebeden der oude Grieken. 's Gravenh., 1881. 8°.

C. Albers, De diis in locis editis cultis apud Graecos. Specimen litterarium inaugurale. Zutph., 1901. 8°.

M. W. de Visser, De Graecorum diis non referentibus

speciem humanam. Specimen litter. inaug. Lugd. Batav., 1900. 8°.

M. W. de Visser, Die nicht menschengestaltigen Götter der Griechen. Leiden, 1903. 8°.

Tweede uitgave van de bovenstaande dissertatie „De Graecorum diis non referentibu s speciem humanam."

G. Piepers, Quaestiones anathematicae. Specimen litt. inaug. Lugd. Batav., 1903. 8°.

J. G. Keysler, Antiquitates selectae septentrionales et Celticae quibus plurima loca conciliorum et capitularium explanantur, dogmata theologiae ethnicae Celtarum gentiumque septentrionalium cum moribus et institutis majorum nostrorum circa idola, aras, oracula, templa, lucos, sacerdotes, regum electiones, comitia et monumenta sepulchralia una cum reliquiis gentilismi in coetibus christianorum ex monumentis potissimum hactenus ineditis fuse perquiruntur. Cum figuris aeri incisis. Hannoverae 1720. 8°.

P. H. Mallet, Monumens de la mythologie et de la poesie des Celtes et particulièrement des anciens Scandinaves. Copenhague, 1756. 4°.

L'Edda des Islandais ou mythologie Celtique. Odes et autres poesies anciennes.

F. J. Mone, Geschichte des Heidenthums in nördlichen Europa. (Symbolik und Mythologie der alten Völker von F. Creuzer, fortgesetzt von F. J. Mone. Theil V u. VI: Geschichte des nordischen Heidenthums). Leipzig u. Darmstadt, 1822—1823, 2 dln. 8°.

I Die Religionen der finischen, slavischen und skandinavischen Völker. Met fünf Stammtafeln. — II. Die Religionen der südlichen teutschen und der celtischen Völker. Mit drei Steindrücken.

N. Westendorp, Verhandeling over de Noordsche Mytho-

logie enz. (Nieuwe Werken van de Maatsch. der Nederl. Letterk. Deel II). Dordr., 1830. 8°.

D. Buddingh, Verhandeling over de Noordsche Godenleer. Utrecht, 1836. 8°.

C. F. Koeppen, Literarische Einleitung in die nordische Mythologie. Berlin, 1837. 8°.

J. T. Bergman, Beoordeelend verslag van een werkje van J. Ramus, ten betooge dat de Grieksche Ulysses en de Noordsche Odin een en dezelfde zouden zijn. (Voorgelezen in de Maatsch. v. Ned. Letterk. te Leyden). 8°.

Ch. J. de Grave, République des Champs Élysées, ou Monde Ancien, ouvrage dans lequel on démontre que les Champs Élysées et l' Enfer des Anciens sont le nom d'une ancienne République d' hommes justes et religieux, située à l'extrémité septentrionale de la Gaule, et surtout dans les îles du Bas-Rhin etc. Ouvrage posthume. Gand, 1806, 3 dln. 8°.

A. G. B. Schayes, Essai historique sur les usages, les croyances, les traditions, les cérémonies et pratiques religieuses et civiles des Belges anciens et modernes. Louvain, 1834. 8°.

El. Schedius, De diis Germanis sive veteri Germanorum, Gallorum, Britannorum, Vandalorum religione syngrammata IV. Cum figuris aeneis Notis et observationibus illustr. M. Joannes Jarkius. Acc. praefatio Jo. Alb. Fabricii. Halae, 1728. 8°.

Jacob Grimm, Deutsche Mythologie. Göttingen. 1835. 8°.

E. Roelants, Proeve van onderzoek naar de voorvaderlijke godsdienst hier te lande vóor de invoering van het Christendom, hare overblijfselen en verwantschap met de mythologie

van Grieken, Romeinen, Germaansche en Noorsche volken. (In: Twee verhandelingen betrekkelijk de geschiedenis en oudheden van Nederland). Gron., 1839. 8°.

D. Buddingh, Verhandeling over het Westland, ter opheldering der Loo-en, Woerden en Hoven, benevens de natuurdienst der Friesen en Batavieren. Leyden, 1844. 8°.

L. A. J. W. Sloet, De dieren in het Germaansche volksgeloof en volksgebruik. 's Gravenh., 1887. 8°.

B. Symons, De ontwikkelingsgang der Germaansche mythologie. Redevoering. Groningen, 1892. 8°.

L. Ph. C. van den Bergh, Proeve van een kritisch woordenboek der Nederlandsche mythologie. Utrecht, 1846. 8°.

E. Soens en **J. Jacobs**, Handboek voor Germaansche godenleer. Bekroond door de Kon. Vlaamsche Acad. voor Taal- en Letterkunde. Gent, 1902. 8°.

